STATISTIKAAMET
STATISTICS ESTONIA

2008

EESTI STATISTIKA AASTARAAMAT

STATISTICAL YEARBOOK OF ESTONIA

TALLINN 2008

Märkide seletus
Explanation of symbols

...	andmeid ei ole saadud või need on avaldamiseks ebakindlad / *data not available*
..	mõiste pole rakendatav / *category not applicable*
-	nähtust ei esinenud / *magnitude nil*
x	andmete avaldamist ei võimalda andmekaitse / *data are confidential*
0/0,0	näitaja väärtus väiksem kui pool kasutatud mõõtühikust */ magnitude less than half of the unit employed*
M/*M*	mehed/*males*
N/*F*	naised/*females*
K/*T*	kokku/*total*
EL	Euroopa Liit
EU	*European Union*
EL-27	Euroopa Liidu 27 liikmesriiki
EU-27	*27 Member States of the European Union*
EL-25	Euroopa Liidu 25 liikmesriiki
EU-25	*25 Member States of the European Union*

Väärtuste koondandmed võivad ümardamise tõttu erineda liidetavate väärtuste summast.
Due to rounding the totals of values may not equal the exact sum of the values.

Ülevaadetes on kasutatud Eurostati andmebaasi andmeid.
Overviews are based on the data of Eurostat database.

Toimetanud Siret Linnas
Inglise keel: Heli Taaraste
Küljendus ja trükiettevalmistus: Oliver Lillma, Uku Nurges
Kaane kujundus: Maris Valk
Kaardid: Ülle Valgma

Edited by Siret Linnas
English by Heli Taaraste
Layout & Prepress by Oliver Lillma, Uku Nurges
Cover design by Maris Valk
Maps by Ülle Valgma

Kirjastanud Statistikaamet,
Endla 15, 15174 Tallinn
Trükkinud Ofset OÜ,
Paldiski mnt 25, 10612 Tallinn

Published by Statistics Estonia,
15 Endla St, 15174 Tallinn
Printed by Ofset Ltd,
25 Paldiski Rd, 10612 Tallinn

Juuli 2008 */ July 2008*

ISSN 1406-1783
ISBN 978-9985-74-429-1 (trükis / *hard copy*)
ISBN 978-9985-74-430-7 (CD-ROM)

Autoriõigus/*Copyright*: Statistikaamet, 2008
Kaanefoto / *Cover photograph*: Ideestuudio

Väljaande andmete kasutamisel või tsiteerimisel palume viidata allikale
When using or quoting the data included in this issue, please indicate the source

HEA LUGEJA!

Käesolev Eesti statistika aastaraamat võtab arvudes kokku suurema osa riigi elust 2007. aastal ja paneb viimased andmed kõrvuti varem avaldatuga.

Iga aastaraamat esitab aegridu, kuid uuema aja aastaraamatute aegridade alguse kohta ei saa välja tuua ühest mustrit. Arvukad eri valdkondade uuringud on alanud eri ajal. Kakskeelse trükise rõhuasetus on nelja-viie viimase aasta andmetel, pikemad aegread esitatakse CD-ROM-il, kus on peale selle ka Statistikaameti 2007. aasta tegevusaruanne. Statistikainfot leiab ka statistika andmebaasist, mis on kättesaadav veebilehe www.stat.ee rubriigis "Tooted".

Selle raamatu ilmumine langeb kokku Eesti Vabariigi 90 aasta juubeliga. Statistika aastaraamatul on Eestis pikk traditsioon: mahukad iga-aastased statistilised kokkuvõtted ilmusid väga aukartustärataval tasemel juba iseseisva Eesti algusaastail. Koos Nõukogude okupatsiooni ja statistika salastamisega kadusid ka eri valdkondade statistikat kajastavad ulatuslikud kokkuvõtted.

Huvitav on vaadata statistika aastaraamatute ülesehitust läbi aegade. Vabariigi kahe esimese aastakümne jooksul ilmunud eksemplarid on üsna rikkad analüüsiva teksti poolest ning eesti- ja prantsuskeelsed. Taasiseseisvumisjärgsed esimesed väljaanded on seevastu puhtad tabelkogumikud, alguses eesti-venekeelsed ning edaspidi ja ühtlasi viimase 15 aasta vältel eesti- ja ingliskeelsed. On loomulik, et statistika aastaraamatus on palju tabeleid, kuid püüame sinna lahtiseletavat teksti järjest rohkem juurde kirjutada.

Aastaraamatu alguses on analüütiline sotsiaal- ja majandusülevaade ning Eestit iseloomustavad teemakaardid. Raamatu esimeses pooles on keskkonna-, rahvastiku- ja sotsiaalstatistika, millele järgnevad majandust käsitlevad peatükid. Iga peatükk algab sisukorraga, mille järel on valdkonna ülevaade, tabelid ja joonised ning lõpus metoodika ja kirjandus. Sellest aastast on kaubanduse ja teeninduse peatüki asemel kaks peatükki: sisekaubandus ja teenindus.

Eesti inimesed on end alati armastanud naabritega võrrelda. Seepärast oleme seekord nii nagu varasematel aastatelgi lisanud aastaraamatusse riikide võrdluse peatüki, et tuua rahvusvaheliselt kõige paremini võrreldavate andmete puhul Eesti välja nende riikide keskel, kellega meil endid kõige rohkem võrrelda meeldib. Raamatu lõpus on statistiliste mõistete ja definitsioonide tähestikuline loend ja sisujuht.

Trükis on mõeldud laiale kasutajaskonnale: see pakub huvi nii riigiametnikule, ettevõtjale, ajakirjanikule, õpetajale kui ka (üli)õpilasele.

Praegusel Interneti-ajastul arutatakse, kas statistika aastaraamat peaks endiselt paber-väljaandena ilmuma. Kuigi alati ei pea olema pimesi traditsioonides kinni, tundub siiski, et aastaraamatu puhul on see kohane. Mõned riigid võimaldavad temaatiliste peatükkide tasuta allalaadimist Interneti kaudu. See parandab statistika kui avaliku hüve kättesaadavust veelgi ja seda tasub edaspidi kaaluda ka Statistikaametil.

Head süvenemist!

Juuni 2008

Priit Potisepp
Peadirektor

DEAR READER,

The present Statistical Yearbook of Estonia provides numerical data on Estonia for the year 2007, as well as new data in comparison with the previous years.

Each yearbook presents time series, but there is no specific pattern with regard to the beginning of the time series of recent years. Numerous surveys of different subject areas have begun at different times. The stress of the bilingual publication has been laid on the data of the past four-five years, longer time series have been presented on the CD-ROM which also provides the report of the activities of Statistics Estonia for the year 2007. Statistical information can also be found in the Statistical Database available on the website www.stat.ee under the heading "Products".

Publication of the yearbook coincides with the 90th anniversary of the Republic of Estonia. The Statistical Yearbook of Estonia has a long tradition: voluminous statistical annual reports were published already during the first years of independent Estonia. With the Soviet occupation and classified statistics also extensive summaries about different fields of statistics vanished.

It is interesting to observe the structure of statistical yearbooks through the years. During the two first decades of the republic the published copies are quite rich in analytical texts and bilingual: in Estonian and French. Fist publications of the period of re-independence consist of tables only, at first in Estonian and Russian and during the last 15 years in Estonian and English. It is natural for the statistical yearbook to include a lot of tables, but the authors are trying to add more and more explanatory texts to the book.

In the beginning of the yearbook there is an analytical socio-economic overview and thematic maps characterising Estonia. The first part of the book provides environmental, population and social statistics followed by chapters discussing economy. Each chapter starts with contents followed by the overview of the subject area, tables, diagrams and the methodology, and publications at the end. The present yearbook contains two separate chapters — internal trade and service activities instead of trade and service activities' chapters.

Estonian people have always been eager to compare themselves with the neighbours. That is why, as in the previous years, the chapter of the comparison of countries has been added to the yearbook in order to bring out Estonia among the countries we like to compare ourselves with, in case of the internationally best comparable data. Index and definitions have been provided at the end of the book.

The publication is addressed to the wide range of users: it is interesting for clerks, entrepreneurs, journalists, teachers and students.

During the present Internet-age it has been discussed whether the Statistical Yearbook should be published as a printed publication. Although one should not always be stuck at traditions, it seems to be proper as concerns the yearbook. Some countries enable downloading of thematic chapters free of charge via Internet. This improves the accessibility of statistics even more and Statistics Estonia is also considering this possibility.

Enjoy the book!

June 2008

Priit Potisepp
Director General

SISUKORD

Märkide seletus....2
Eessõna....3
Üldandmeid....7
Sotsiaal- ja majandusülevaade....21
KESKKOND....31
RAHVASTIK....45
SOTSIAALELU
- Haridus....67
- Kultuur....91
- Õigus....105
- Sotsiaalne tõrjutus....117
- Leibkonna eelarve....129
- Tervishoid....147
- Sotsiaalne kaitse....161
- Tööturg....181

MAJANDUS
- Palk....203
- Hinnad....207
- Sisemajanduse koguprodukt....213
- Finantsvahendus....223
- Valitsemissektori rahandus....231
- Ettevõtete majandusnäitajad....243
- Majandusüksused....257
- Väliskaubandus....271
- Sisekaubandus....291
- Teenindus....299
- Põllumajandus....305
- Jahindus, kalandus ja metsamajandus....313
- Tööstus....321
- Energeetika....343
- Ehitus....351
- Elamumajandus....361
- Kinnisvara....365
- Transport....371
- Side....383
- Infotehnoloogia....389
- Majutus ja turism....397
- Teadus- ja arendustegevus....405

Riikide võrdlus....417
Mõisted....449
Sisujuht....472

CONTENTS

Explanation of symbols 2
Preface 4
General data 8
Social and economic overview 26
ENVIRONMENT 31
POPULATION 46
SOCIAL LIFE
- *Education* 67
- *Culture* 91
- *Justice* 105
- *Social exclusion* 117
- *Household budget* 129
- *Public health* 147
- *Social protection* 161
- *Labour market* 181

ECONOMY
- *Wages and salaries* 203
- *Prices* 207
- *Gross domestic product* 213
- *Financial intermediation* 223
- *Government finance* 231
- *Financial statistics of enterprises* 243
- *Economic units* 257
- *Foreign trade* 271
- *Internal trade* 291
- *Service activities* 299
- *Agriculture* 305
- *Hunting, fishing and forestry* 313
- *Industry* 321
- *Energy* 343
- *Construction* 351
- *Housing* 361
- *Real estate* 365
- *Transport* 371
- *Communications* 383
- *Information technology* 389
- *Accommodation and tourism* 397
- *Research and development* 405

Comparison of countries 417
Definitions 460
Index 484

ÜLDANDMEID

Riigi ametlik nimi	Eesti Vabariik
Iseseisvuspäev	24. veebruar (1918)
Riigikord	parlamentaarne vabariik
Pealinn	Tallinn
Riigikeel	eesti keel
Rahaühik	Eesti kroon (1 kroon = 100 senti) Kroon võeti kasutusele 20. juunil 1992, 1. jaanuaril 1999 fikseeris Eesti Pank Eesti krooni kursi euro suhtes: 1 euro = 15,6466 krooni.
Rahvaarv	1 340 935 (1. jaanuar 2008)
Rahvastiku tihedus	31 elanikku 1 km^2 kohta (aluseks Eesti maismaapindala)
Pindala	45 227 km^2
Haldusjaotus, 1. jaanuar 2008	15 maakonda 227 omavalitsusega haldusüksust, neist linnu 33, valdu 194 14 vallasisest linna
Saarte arv	1521
Suurimad saared	Saaremaa, 2671 km^2 Hiiumaa, 989 km^2 Muhu, 198 km^2
Pikimad jõed	Võhandu, 162 km Pärnu, 144 km Põltsamaa, 135 km
Suurimad järved	Peipsi, 3555 km^2 (koos Venemaale kuuluva osaga) Võrtsjärv, 271 km^2 Narva veehoidla, 191 km^2 (koos Venemaale kuuluva osaga)
Kõrgeim punkt	Suur Munamägi, 318 m
Keskmine õhutemperatuur 2007. aastal	aastakeskmine +6,8°C jaanuaris –1,5°C juulis +17,0°C

GENERAL DATA

Official name of the state	*Republic of Estonia*
Independence Day	*24 February (1918)*
Polity	*parliamentary republic*
Capital city	*Tallinn*
Official language	*Estonian*
National currency	*Estonian kroon (1 kroon = 100 sents)* *Estonian national currency, the kroon, was introduced on 20 June 1992. On 1 January 1999, the Bank of Estonia fixed the exchange rate between the Estonian kroon and the euro: 1 EUR = 15.6466 EEK.*
Population	*1,340,935 (as of 1 January 2008)*
Population density	*31 inhabitants per km² (based on the mainland area of Estonia)*
Total area	*45,227 km²*
Administrative division, as at 1 January 2008	*15 counties, 227 administrative units with local governments, including* *33 cities, 194 rural municipalities, 14 cities without municipal status*
Number of islands	*1,521*
Largest islands	*Saaremaa, 2,671 km²* *Hiiumaa, 989 km²* *Muhu, 198 km²*
Longest rivers	*Võhandu, 162 km* *Pärnu, 144 km* *Põltsamaa, 135 km*
Largest lakes	*Peipus, 3,555 km² (including the part belonging to Russia)* *Võrtsjärv, 271 km²* *Narva reservoir, 191 km² (including the part belonging to Russia)*
Highest point	*Suur Munamägi, 318 m*
Average daily temperature in 2007	*annual mean* +6.8 °C *in January* –1.5 °C *in July* +17.0 °C

Eesti haldusjaotus, 1.01.2008
Administrative division, 1.01.2008

HIIU Maakonna nimi
Name of county

Orissaare Valla nimi
Name of rural municipality

VILJANDI Omavalitsusliku linna nimi
Name of city with municipal status

Maakonnapiir
Border of county

Vallapiir
Border of rural municipality

Omavalitsuslik linn
City with municipal status

Vändra[a] Vald (alev)
Rural municipality (town)

50 km

Kaitsealad, 31.12.2007
Nature protection areas, 31.12.2007

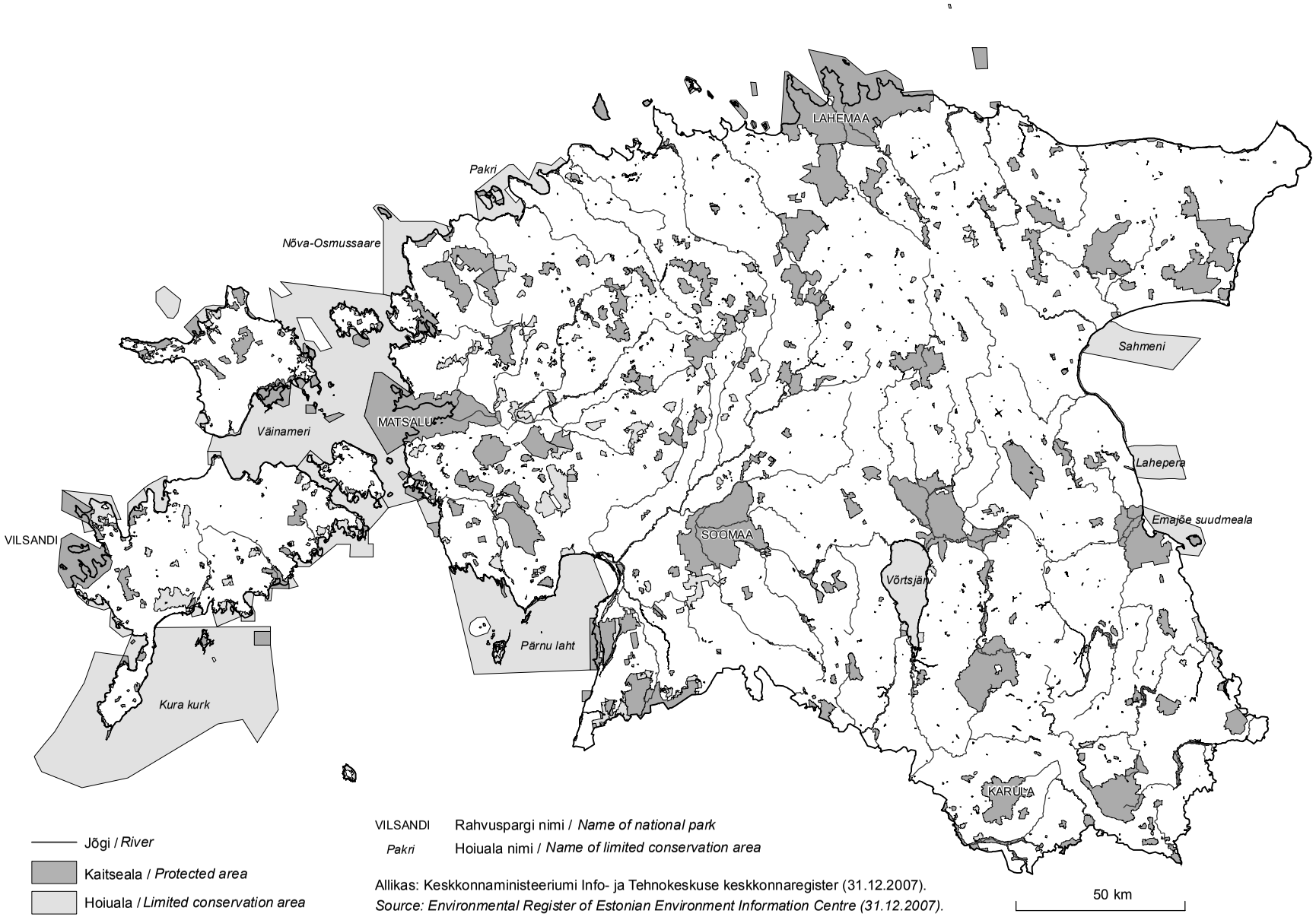

Eesti asukoht Euroopas
Location of Estonia in Europe

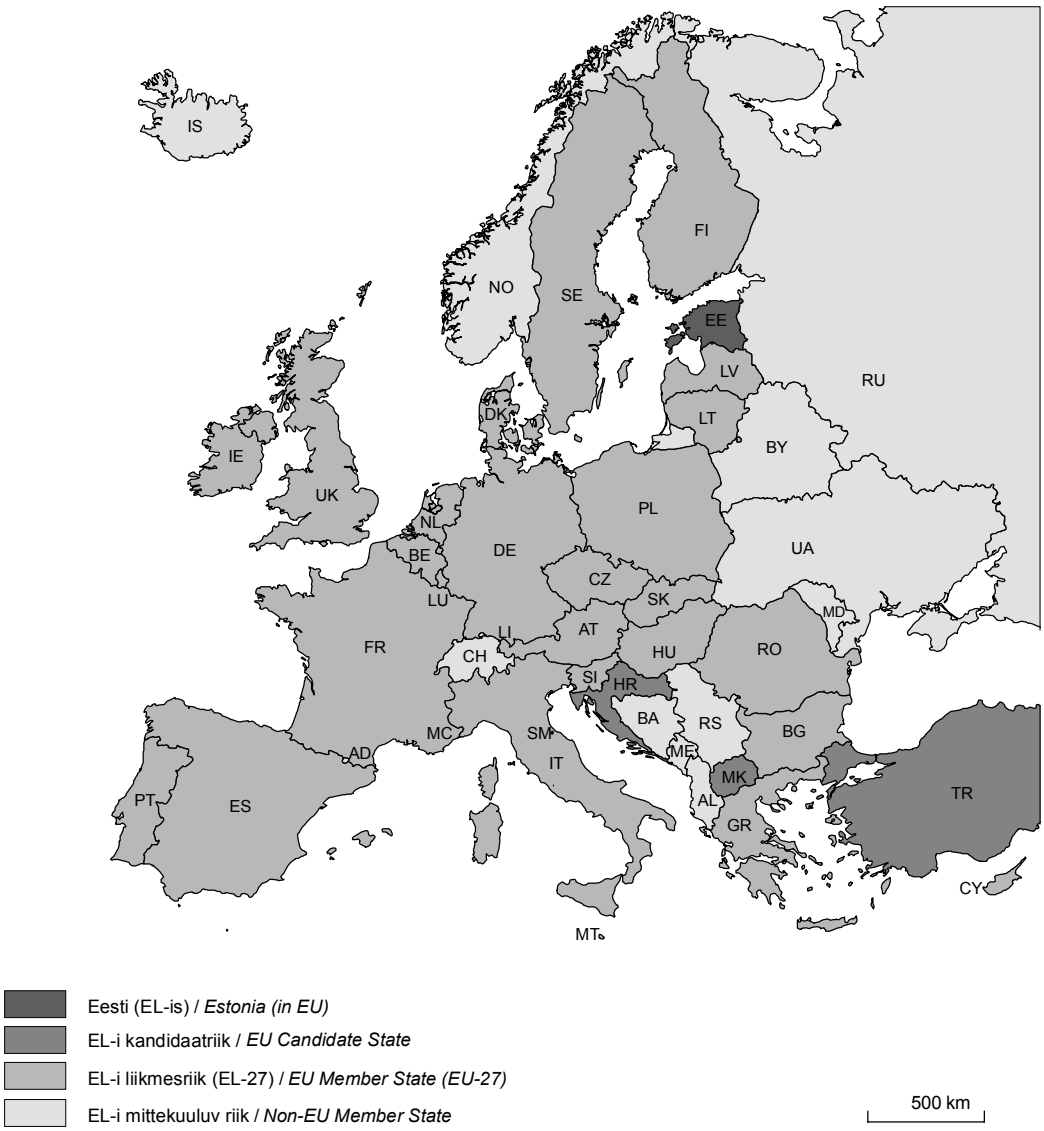

AL – Albaania / *Albania*
AD – Andorra / *Andorra*
AT – Austria / *Austria*
BE – Belgia / *Belgium*
BA – Bosnia ja Hertsegovina / *Bosnia & Herzegovina*
BY – Valgevene / *Belarus*
BG – Bulgaaria / *Bulgaria*
CY – Küpros / *Cyprus*
DK – Taani / *Denmark*
IE – Iiri / *Ireland*
EE – Eesti / *Estonia*
CZ – Tšehhi / *Czech Republic*
FI – Soome / *Finland*
FR – Prantsusmaa / *France*
DE – Saksamaa / *Germany*
GR – Kreeka / *Greece*
HR – Horvaatia / *Croatia*
HU – Ungari / Hungary
IS – Island / *Iceland*
IT – Itaalia / *Italy*
LV – Läti / *Latvia*
LT – Leedu / *Lithuania*
SK – Slovakkia / *Slovakia*
LI – Liechtenstein / *Liechtenstein*
LU – Luksemburg / *Luxembourg*
MD – Moldova / *Moldova*
ME – Montenegro / *Montenegro*
MK – Makedoonia / *Macedonia*
MC – Monaco / *Monaco*
MT – Malta / *Malta*
NL – Holland / *Netherlands*
NO – Norra / *Norway*
PL – Poola / *Poland*
PT – Portugal / *Portugal*
RO – Rumeenia / *Romania*
RU – Venemaa / *Russia*
SI – Sloveenia / *Slovenia*
SM – San Marino / *San Marino*
ES – Hispaania / *Spain*
SE – Rootsi / *Sweden*
CH – Šveits / *Switzerland*
TR – Türgi / *Turkey*
UK – Suurbritannia / *United Kingdom*
UA – Ukraina / *Ukraine*
RS – Serbia / *Serbia*

Jaanuari keskmine õhutemperatuur, 2007
Average air temperature of January, 2007

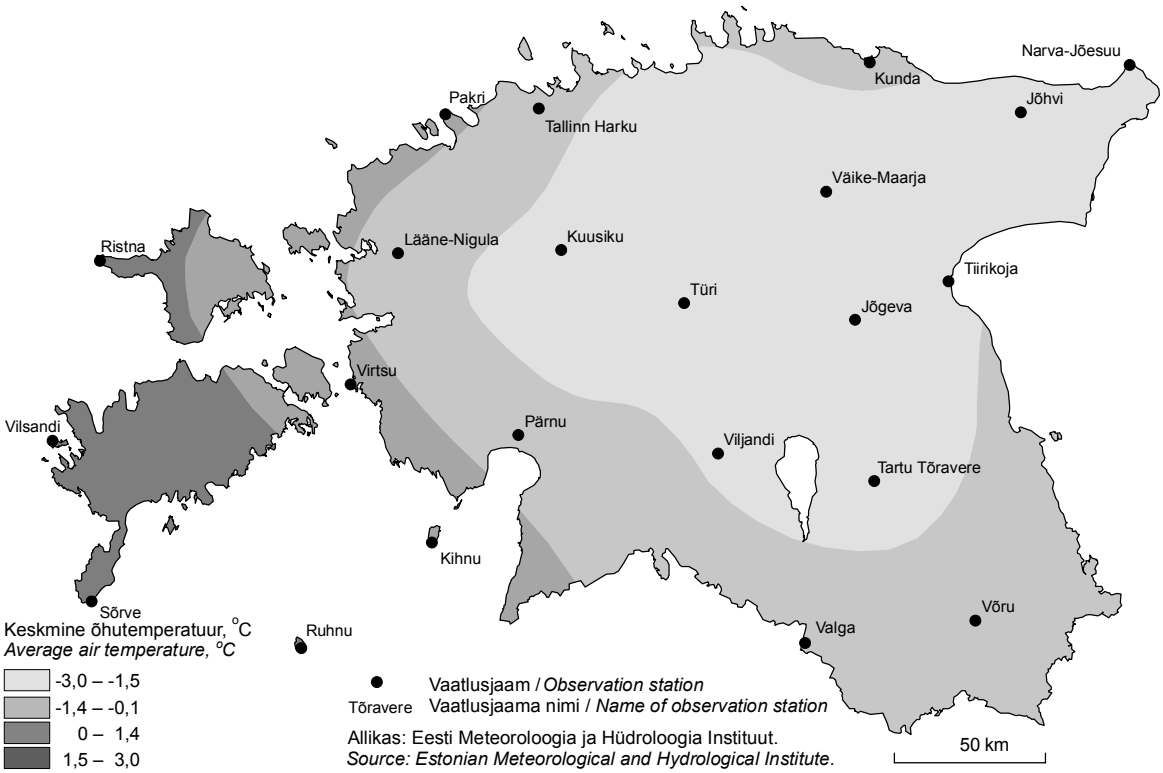

Juuli keskmine õhutemperatuur, 2007
Average air temperature of July, 2007

Päikesepaiste, 2007
Sunshine, 2007

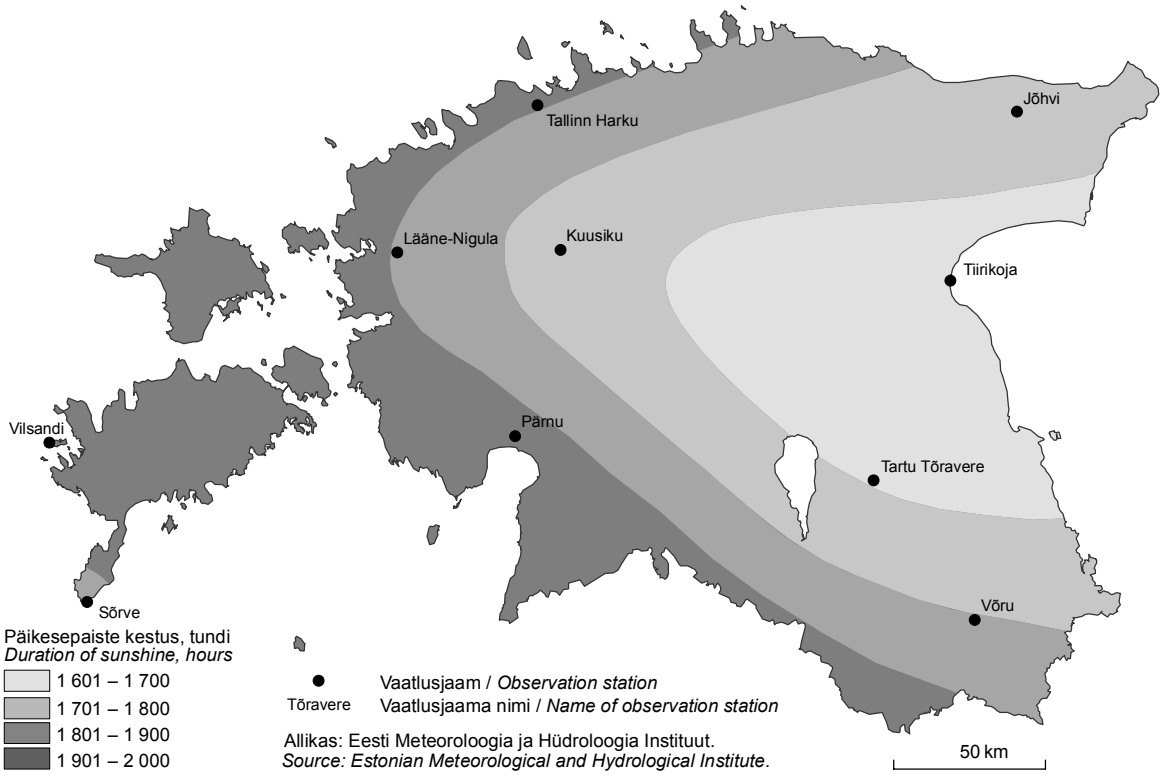

Sademed, 2007
Precipitation, 2007

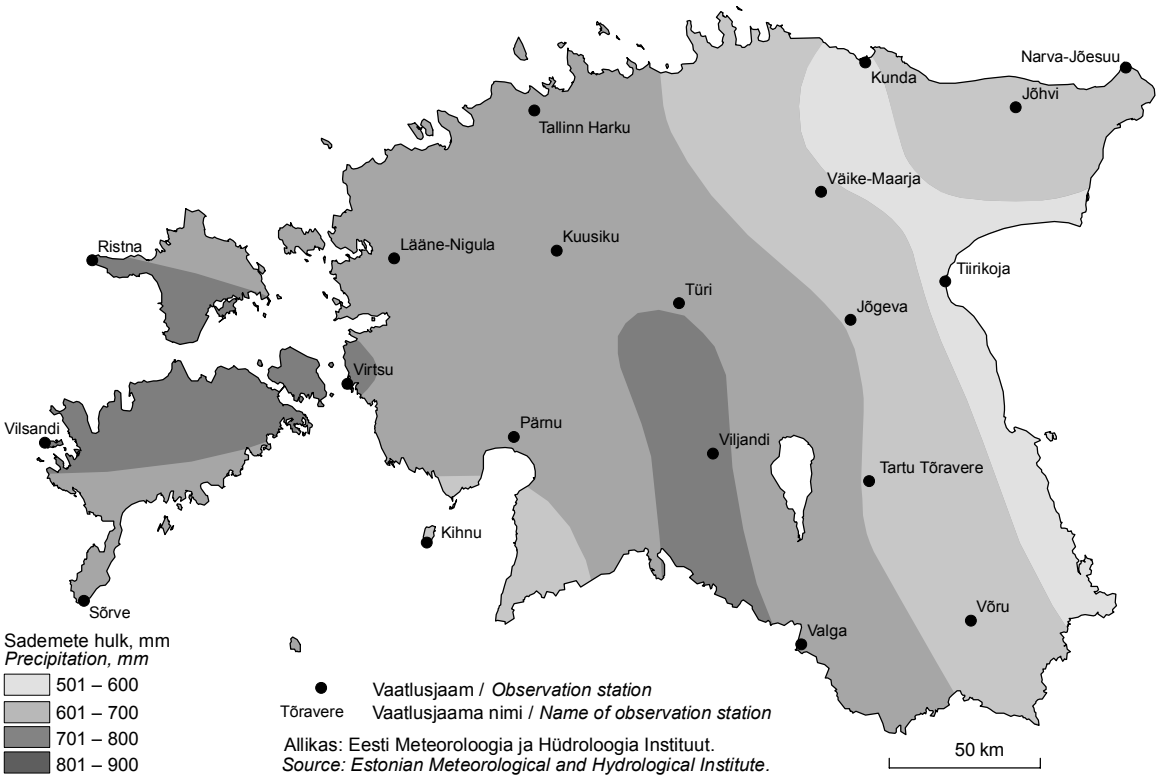

Linnaliste asulate elanike arv, 1.01.2008
Population of urban settlements, 1.01.2008

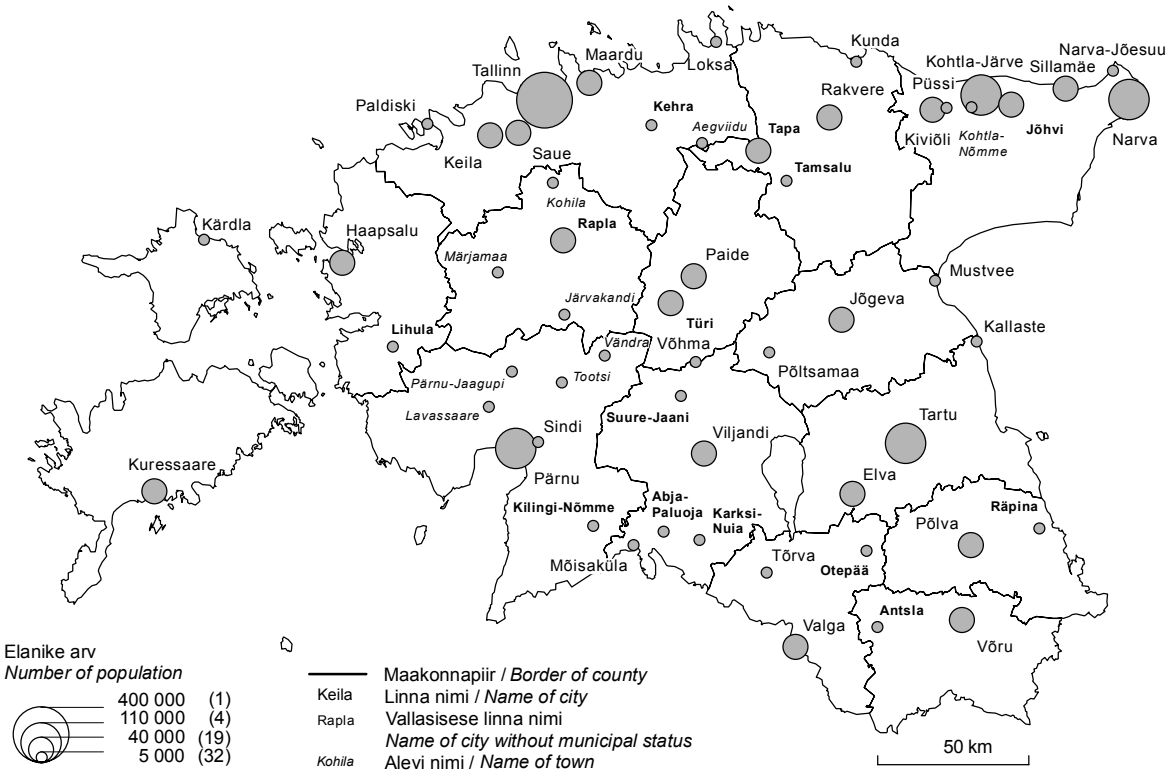

Kutseõppeasutused[a] õpilaste arvu järgi, 2007
Vocational education institutions[a] by number of students, 2007

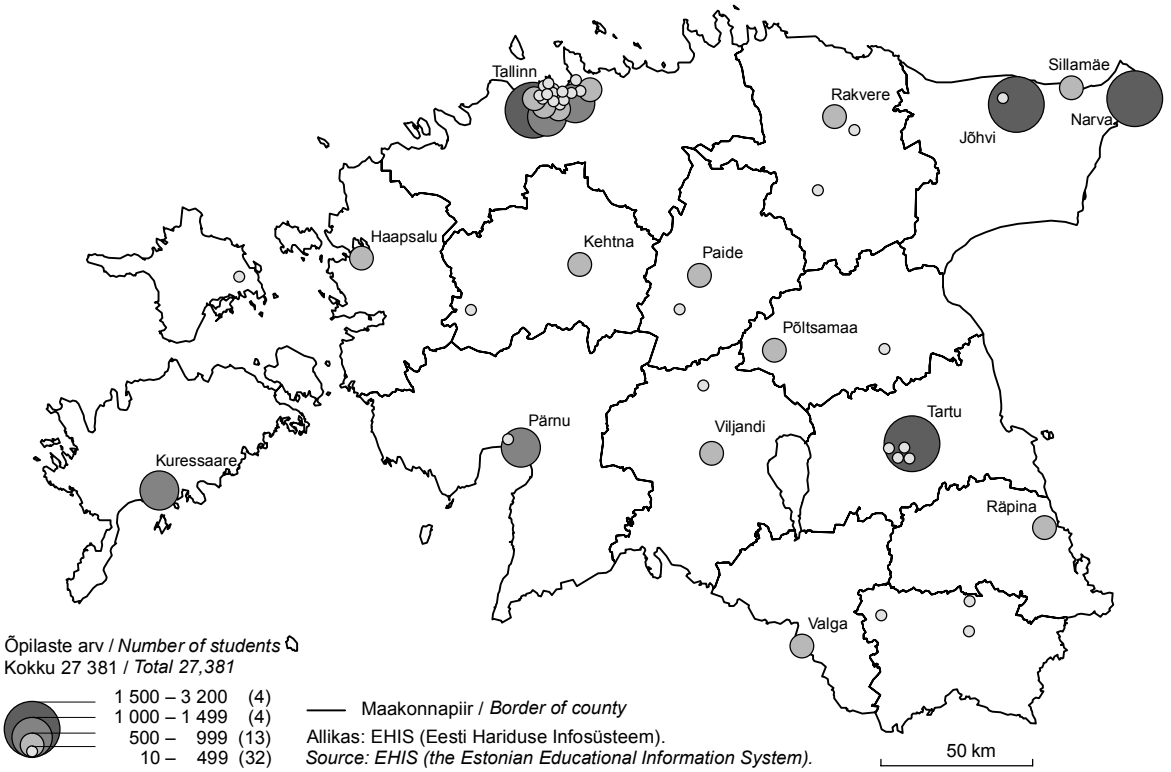

[a] Filiaalidega kooli puhul on kaardil vaid peahoone asukoht.
[a] *In case of affiliated schools, only the location of the respective main building is shown on the map.*

Teatrite etenduspaigad, 2007
Performance locations of theatres, 2007

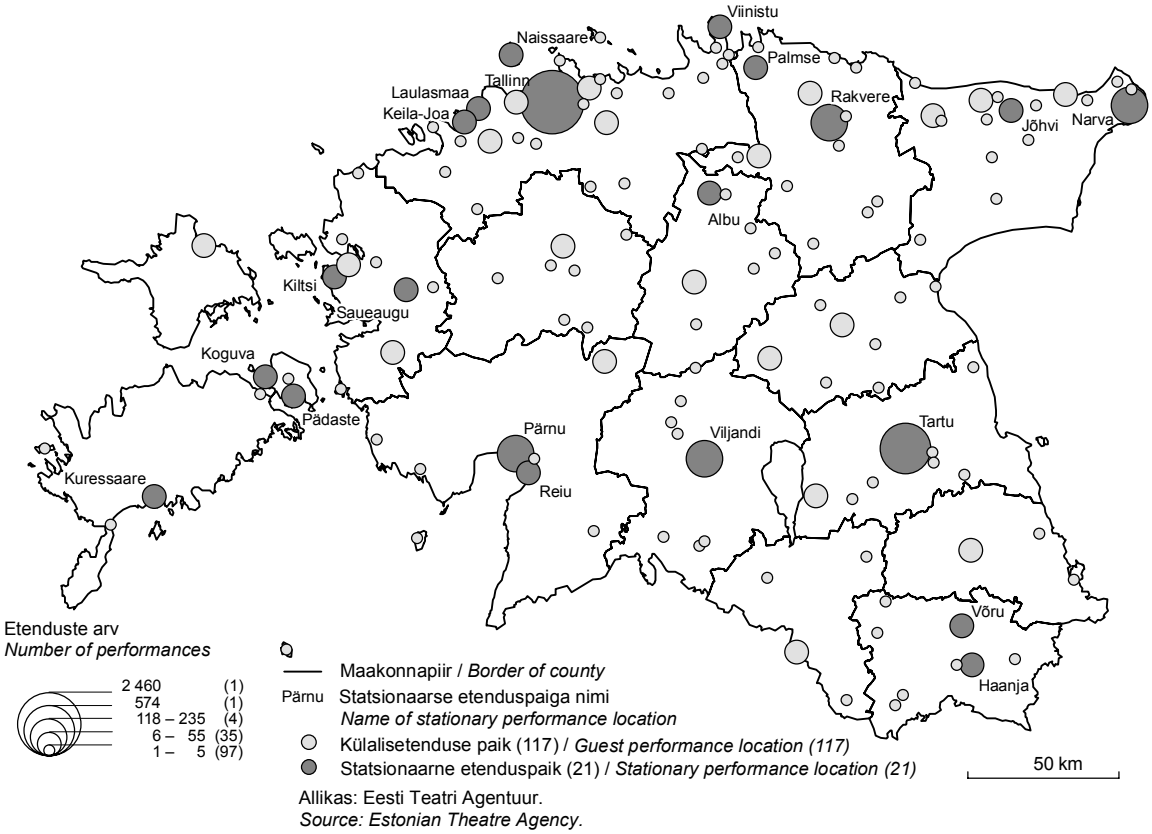

Allikas: Eesti Teatri Agentuur.
Source: Estonian Theatre Agency.

Kinod ja ajutised filmilinastuse kohad, 2007
Cinemas and temporary film screening locations, 2007

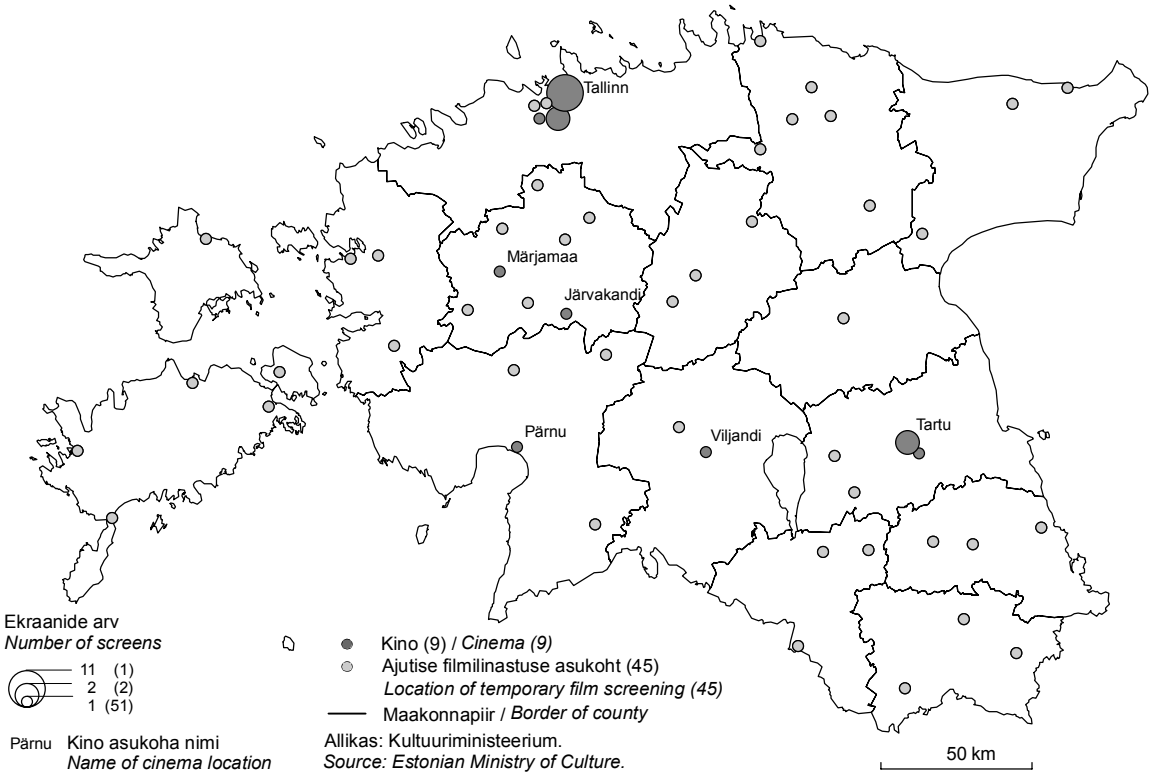

Allikas: Kultuuriministeerium.
Source: Estonian Ministry of Culture.

Hooldusravi osutavad haiglad ja täiskasvanute hooldekodud, 2006, 2007[a]
Hospitals providing nursing care and adults' nursing homes, 2006, 2007[a]

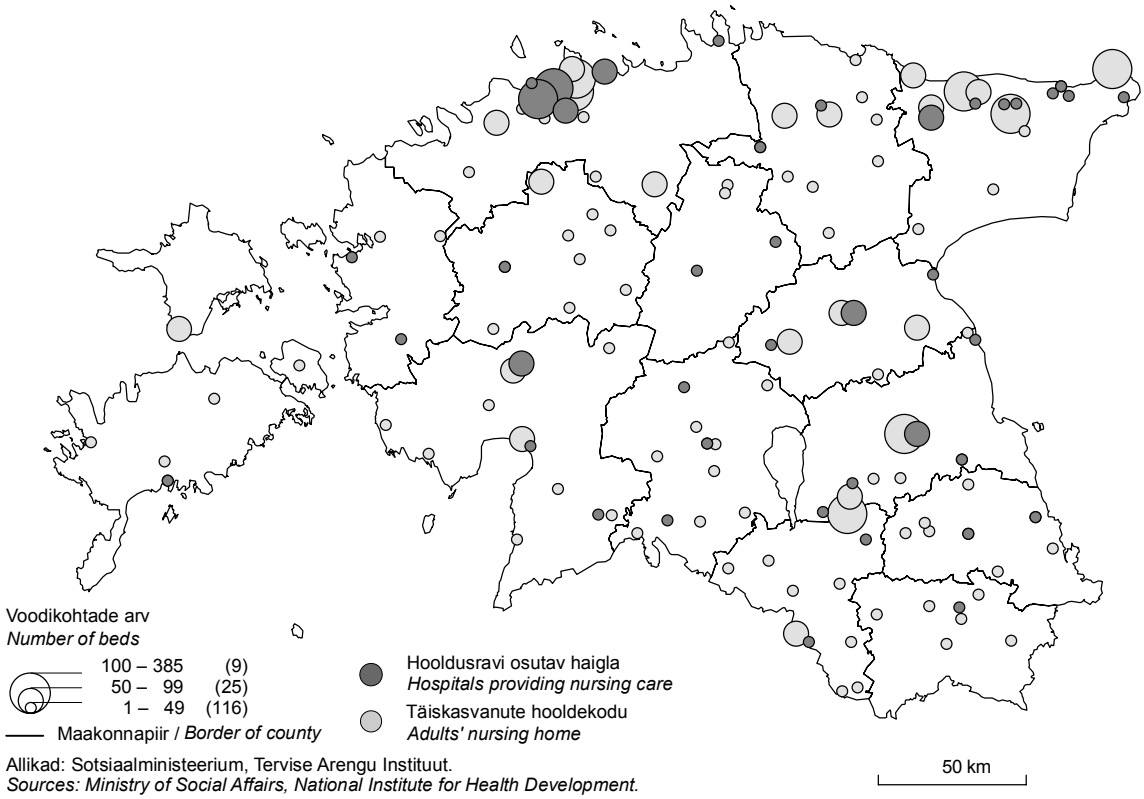

Allikad: Sotsiaalministeerium, Tervise Arengu Instituut.
Sources: Ministry of Social Affairs, National Institute for Health Development.

[a] Hooldusravi osutavad haiglad, 31.12.2006; täiskasvanute hooldekodud, 31.12.2007.
[a] *Hospitals providing nursing care, 31.12.2006; adults' nursing homes, 31.12.2007.*

Majutusettevõtetes majutatud, 2007[a]
Tourists accommodated in accommodation establishments, 2007[a]

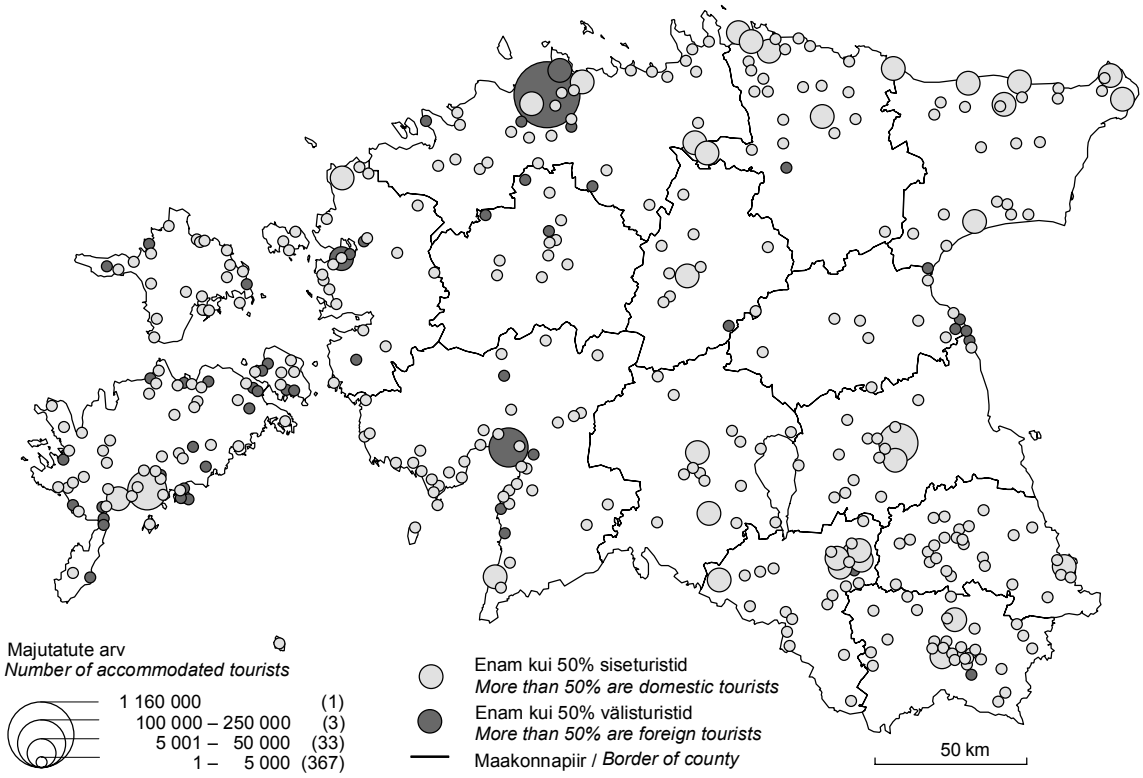

[a] Majutusettevõtted on rühmitatud asustusüksuste kaupa.
[a] *Accommodation establishments are grouped by settlements.*

Hüdroelektrijaamad ja tuulepargid, 1.01.2008
Hydroelectric power stations and wind farms, 1.01.2008

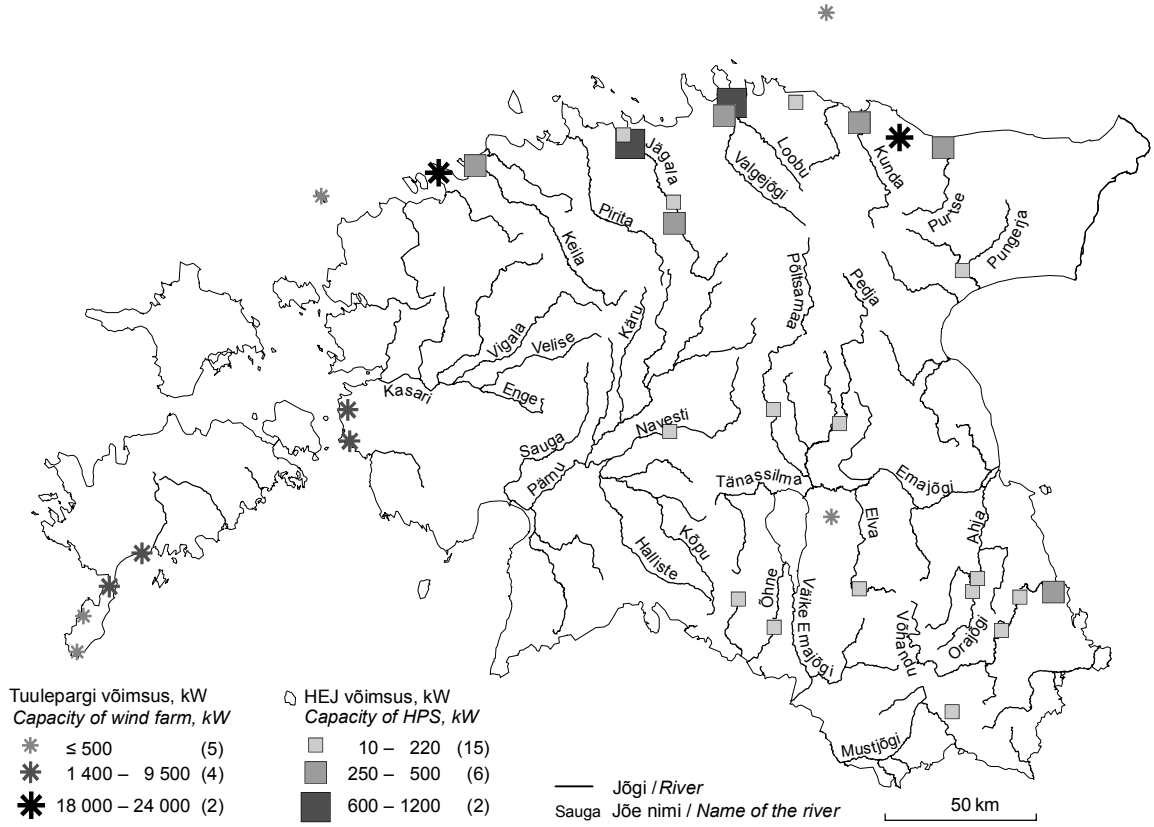

Elektri- ja soojusenergia koostootmisjaamad, 1.01.2008
Combined heat and power stations, 1.01.2008

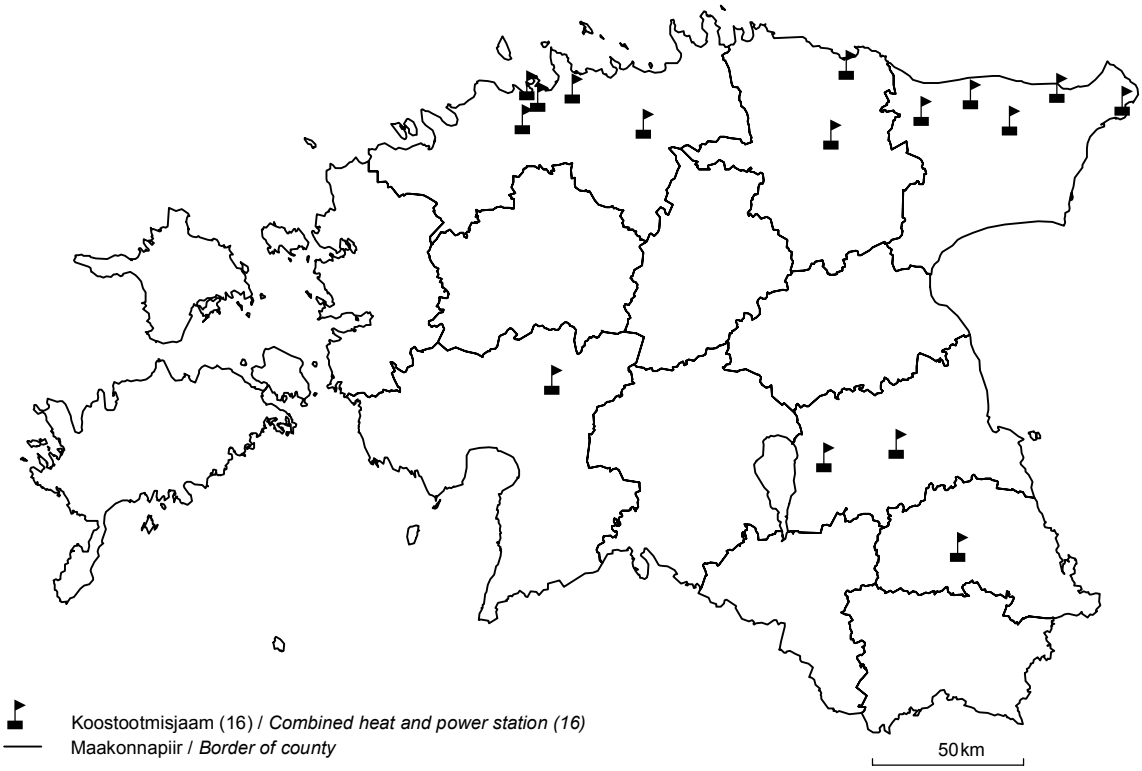

Töötleva tööstuse ettevõtted[a], 2007
Manufacturing enterprises[a], 2007

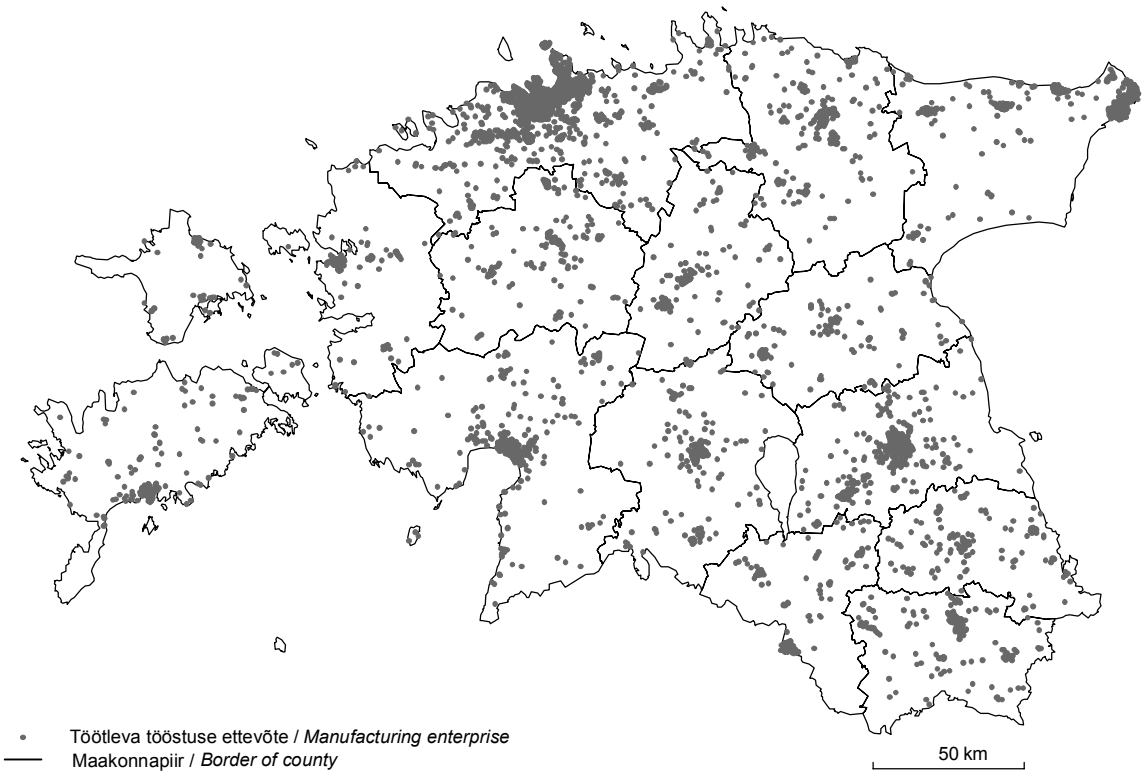

[a] Äriühingud ja FIE-d.
[a] *Commercial undertakings* and s*ole proprietors.*

Puidutöötlemise ja puittoodete tootmise ettevõtted[a], 2007
Enterprises of the manufacture of wood and wood products[a], 2007

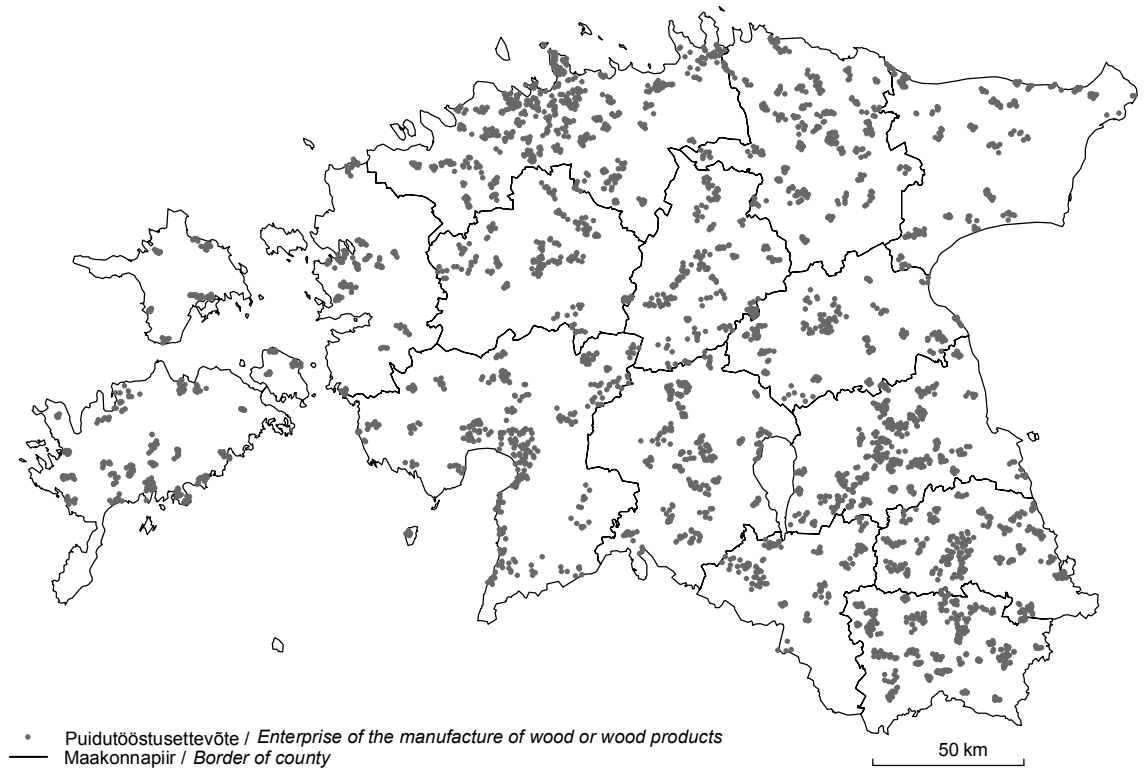

[a] Äriühingud ja FIE-d.
[a] *Commercial undertakings* and s*ole proprietors.*

Majutusettevõtted, 2007
Accommodation establishments, 2007

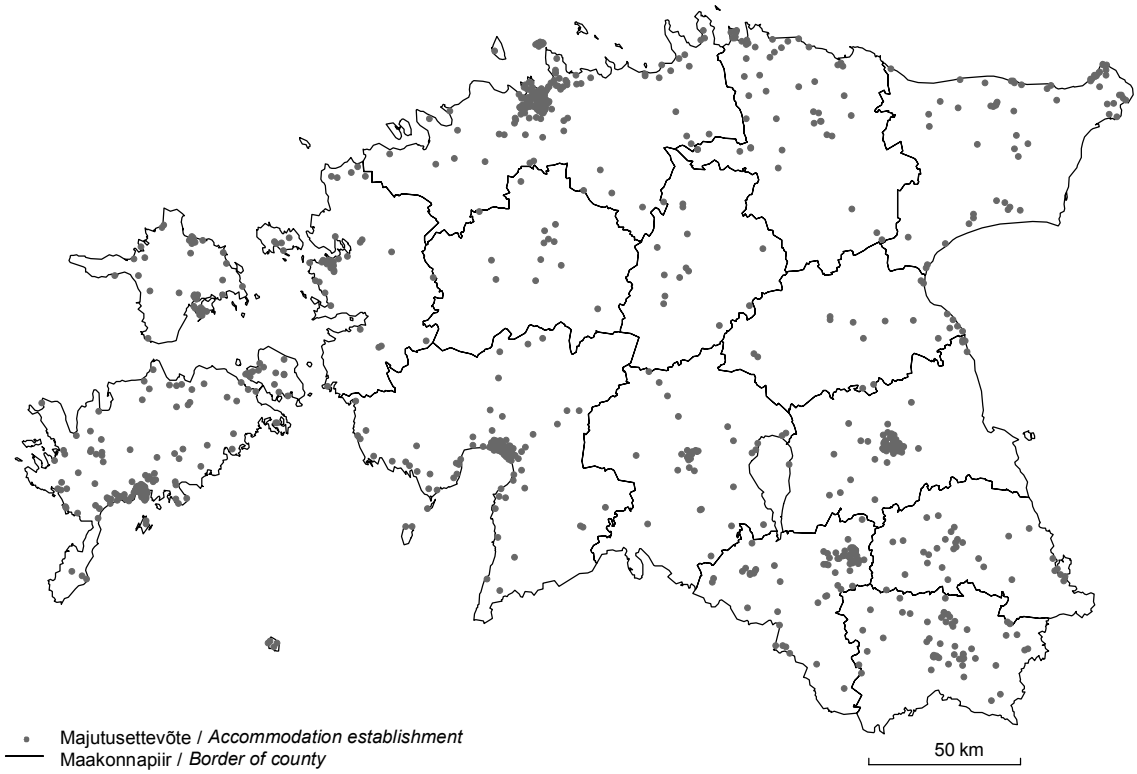

Kalapüügi- ja -kasvatusettevõtted[a], 2007
Fishing and fish farming enterprises[a], 2007

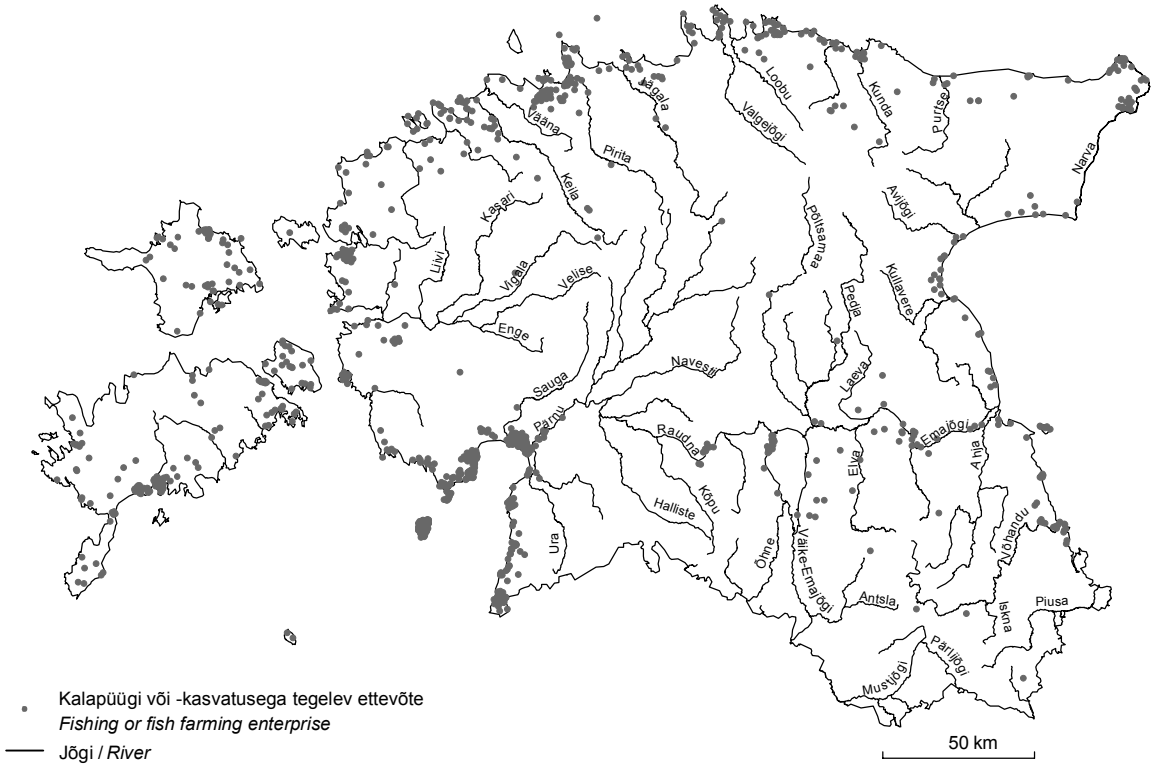

[a] Äriühingud ja FIE-d.

[a] *Commercial undertakings* and *sole proprietors.*

Põhi- ja tugimaanteed, 2008
Main and basic roads, 2008

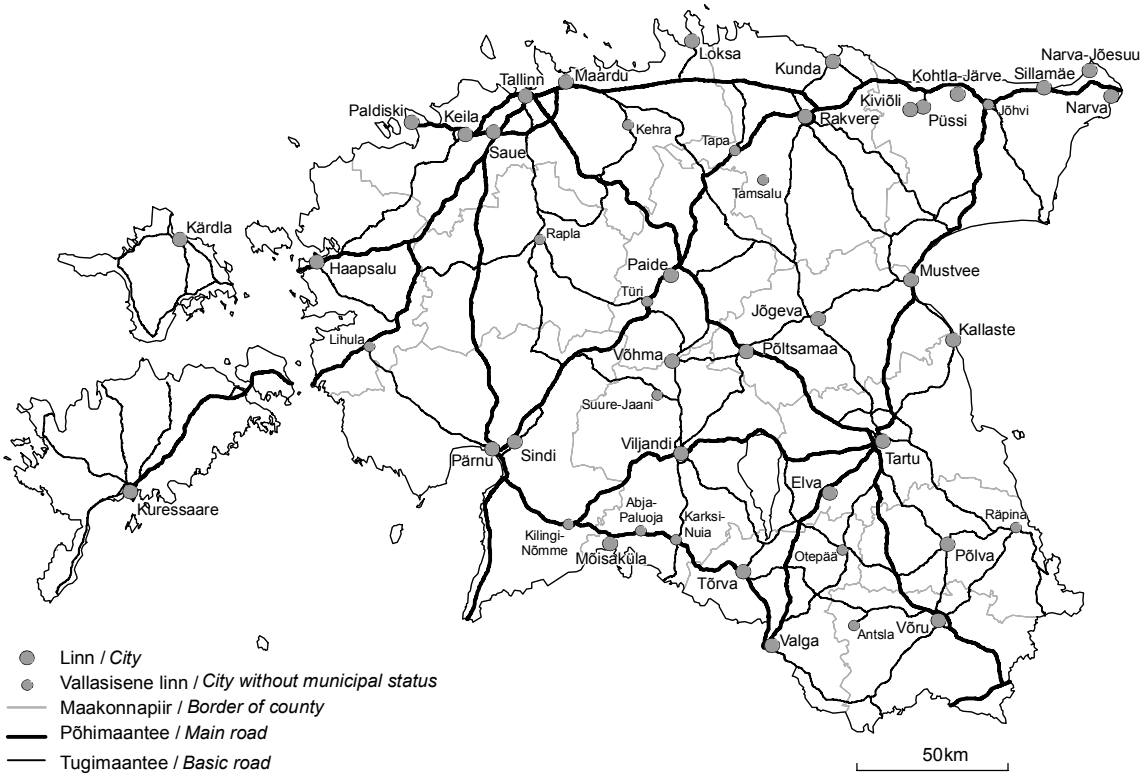

Postiasutused, 2005–2007
Post offices, 2005–2007

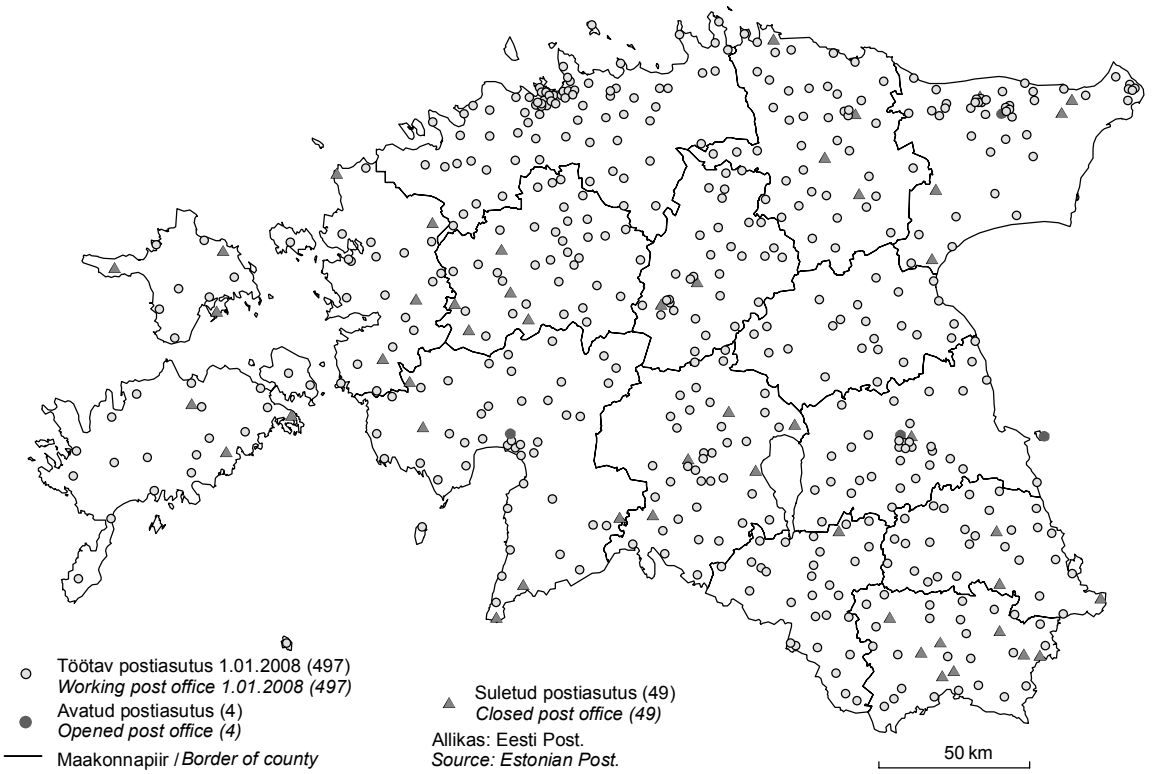

SOTSIAAL- JA MAJANDUSÜLEVAADE

Siim Krusell
rahvastiku- ja sotsiaalstatistika analüütik

Mari Pärnamäe
rahvamajanduse arvepidamise juhtivstatistik

Tulevikku planeerides on vaja teada, millised protsessid on toimunud minevikus. Sotsiaal- ja majandusvaldkonna tervik iseloomustab seda, milline Eesti praegu on. Kõik valdkonnad on rohkem või vähem üksteisega seotud ja ühe valdkonna sündmused avalduvad mõne aja pärast ka teistes. Ülevaate esimene pool näitab Eesti inimest tema tegutsemisväljal aset leidvate sündmuste keskel, teine pool aga tema seotust makromajanduslike struktuuridega.

Tööealise rahvastiku majanduslik aktiivsus kasvas

Veel 2007. aastal püsinud üsna suur majanduskasv oli peamine põhjus, miks tööturunäitajad olid varasemate aastatega võrreldes head.

2007. aastal oli 15–74-aastastest tööga hõivatuid 655 000, töötuid 32 000 ja mitteaktiivseid 359 000. Rahvastiku majanduslik aktiivsus on kahel viimasel aastal märkimisväärselt suurenenud. 15–74-aastaste tööjõus osalemise määr, mis püsis 2000.–2005. aastal 62–63% piires, tõusis 2007. aastal 66%-ni. Võrreldes 2006. aastaga tööhõive kasvas, töötus ja mitteaktiivsus kahanesid. Tööhõive on suurenenud alates 2001. aastast. Kõige rohkem kasvas hõivatute arv 2006. aastal — kui varasematel aastatel oli hõive kasv 1–2% aastas, siis 2006. aastal suurenes hõivatute arv hüppeliselt 6,4%. 2007. aastal taandus hõive kasv varasemate aastate tasemele — hõivatute arv suurenes eelmise aastaga võrreldes 1,4%.

Töötuse määr, mis oli kõrgeim 2000. aastal (13,6%), on järgmistel aastatel langenud. 2007. aastal langes töötuse määr 4,7%-ni ehk viimase 15 aasta madalaimale tasemele. Töötus on vähenenud kõigis vanuserühmades, kõige rohkem aga noorte hulgas. 15–24-aastaste töötuse määr, mis veel 2004. aastal ulatus üle 20%, langes 2007. aastal 10%-ni.

Töötuse määr langes kõigil haridustasemetel, jäädes kõrgemaks madalama haridusega inimeste hulgas. 2007. aastal oli kuni põhiharidusega tööjõust töötuid 11,2% — üle kahe korra rohkem üldisest töötuse tasemest. Tööpuudust peagu ei ole kõrg- ja kraadiharidusega inimeste hulgas, kelle töötuse määr kahanes 2,6%-st 2006. aastal 1,6%-ni 2007. aastal.

Positiivsete tööturunäitajate taustal on loogiline, et töötu abiraha saanute arv on viimastel aastatel pidevalt vähenenud. Kui veel 2003. aastal sai abiraha aastas 47 454 inimest, siis 2007. aastal vaid 17 769. Kahanes ka teisi tööturutoetusi saanute arv. Kollektiivse koondamise või ettevõtte pankroti tõttu töötuks jäänuid oli suhteliselt vähe, töötuskindlustuse summasid määrati vaid veidi rohkem kui 3500 inimesele. Tööohutus ei ole aga kuigivõrd paranenud — kui 2003. aastal registreeriti 3230 tööõnnetust, siis 2007. aastal 3707. Samal ajal on vähenenud surmaga lõppenud tööõnnetuste arv.

Rahvaarvu vähenemine on aeglustunud

2007. aastal jätkusid juba mõnda aega kestnud suundumused — rahvaarv küll negatiivse loomuliku iibe tõttu vähenes, kuid tänu järjest suurenevale sündimusele ja stabiilsele suremusele on kahanemine aeglustunud. 1. jaanuaril 2008 oli Eesti rahvaarv 1 340 935. Rahvastik vähenes 2007. aastal loomuliku iibe tõttu 1634 inimese võrra ehk 0,11%. Varasematel aastatel on kahanemine olnud kiirem — 2006. aastal 0,17%, 2004. aastal 0,26%.

Summaarne sündimuskordaja, mis näitab keskmist sünnitatud laste arvu naise kohta kindla aasta sündimustaseme juures, kasvas 2007. aastal 1,64-ni. 2001. aastal oli see vaid 1,34. Kui 2001. aastal kuulus Eesti samasse rühma näiteks Portugali, Kreeka või ka Läti ja Leeduga, siis 2006. aastaks oli Eesti sellest grupist ette jõudnud, kuid näiteks Soome ja Rootsi näitajateni me veel ei küündi. Peagu kolmandiku lastest sünnitavad 25–29-aastased emad, kuid naise keskmine vanus lapse sünnil on kasvanud 28,5 ja esimese lapse sünnil 25,4 aastani. Kõige rohkem suurenes sündimus 30–39-aastaste naiste seas, 35–44-aastasi naisi oli sünnitajatest 14%.

Surmajuhtumeid oli 2007. aastal veidi rohkem kui aasta varem — 17 409. Endiselt oli üle poole neist tingitud vereringeelundite haigustest, järgnesid pahaloomulised kasvajad ning traumad ja mürgistused.

Rahvaarv ja demograafiline tööturusurveindeks, 2001–2007
Population and demographic labour pressure index, 2001–2007

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	
Rahvaarv	1 366 959	1 361 242	1 356 045	1 351 069	1 347 510	1 344 684	1 342 409	*Population*
Rahvastik vanuses 5–14	180 870	172 477	162 586	152 371	142 913	135 895	130 924	*Population at the age of 5–14*
Rahvastik vanuses 55–64	153 810	151 779	149 664	148 471	148 678	148 901	148 255	*Population at the age of 55–64*
Demograafiline tööturusurveindeks	1,18	1,14	1,09	1,03	0,96	0,91	0,88	*Demographic labour pressure index*

Demograafiline tööturusurveindeks näitab 5–14-aastaste ja 55–64-aastaste arvukuse suhet. Indeks võimaldab hinnata rahvastiku vanusstruktuuri tasakaalustatust ja demograafilist taastootmispotentsiaali, iseloomustades lähitulevikus tööturule sisenevate ja sealt väljuvate põlvkondade arvukust. Loomuliku arengu korral on indeksi väärtus üle ühe, mis tähendab ühtlasi teatavat töötuse ohtu tööturule sisenevale põlvkonnale. Eestis oli indeksi väärtus aastail 2000–2004 küll üle ühe, kuid vähenes kiiresti, jäädes aastast 2005 alla nimetatud piiri. See on selge ohumärk ja ennustab tööjõupuuduse teravnemist juhul, kui teised tööjõu nõudlust mõjutavad faktorid (nt sise- ja välisnõudlus) ei muutu.

Sissetulek suurenes endiselt

Suurima osa inimese sissetulekust annab töö eest saadav palk. Kui leibkonnaliikme keskmine kuunetosissetulek oli 2007. aastal 5286 krooni, siis palk hõlmas sellest 3569 krooni ehk 68%. Kuus kulutati keskmiselt vähem, kui teeniti ehk 4358 krooni leibkonnaliikme kohta. Kõige suurem osa sellest kulus toidule (25%), järgnesid eluase (14%), transport (13%), vaba aeg (9%) ning rõivad ja jalatsid (7%). Kulutuste arvestus ei kajasta siiski leibkondade laenukoormust.

Väga oluline on see, et palgakasv on tähendanud ka reaalpalga suurenemist. Reaalpalk tõusis ka 2007. aastal. Üks võimalus hinnata inimeste elustandardit on vaadelda sundkulutuste osatähtsust leibkonnaliikme kulutustes. Sundkulutustena käsitletakse kulutusi toidukaupadele ja eluasemele. Kui kümme aastat tagasi hõlmasid sundkulutused veel ligi 60% kõigist kuludest, siis 2007. aastal alla 40%.

2006. aastaga võrreldes suurenes leibkonnaliikme kuukeskmine netosissetulek 22%. Peamiselt mõjutas seda palgatööst saadud sissetuleku 20,5%-ne ja siirete 16%-ne kasv 2007. aastal. Palgatöö kõrval ongi suuremaks sissetulekuallikaks siirded, millest 76% hõlmasid pensionid.

Lastega peredest elavad kõige suuremas vaesusriskis üksikvanemad

Olulisim vaesuse näitaja on suhtelise vaesuse määr, mis on defineeritud kui isikute osatähtsus, kelle ekvivalentsissetulek on madalam kui 60% mediaansissetulekust. Suhtelise vaesuse määr ei ole aastatel 2001–2005 kuigivõrd muutunud, 2005. aastal oli see 18,3 protsendipunkti. Lastega leibkondadest elavad suurimas vaesusriskis üksikvanema leibkonnad. 2005. aastal oli vähemalt ühe lapsega üksikvanema leibkondade vaesuse määr 41%. Samas oli nii-öelda mudelpere ehk kahe lapsega paari leibkonnatüübis suhtelise vaesuse määr vaid 12%. Siirete mõju oli kõige suurem 0–15-aastaste puhul, kelle vaesus oli pärast siirdeid kolmandiku võrra väiksem.

Tervishoiu kogukulutused hõlmasid aastail 2003–2006 sisemajanduse koguproduktist (SKP) umbes 5%, 2006. aastal 3,8%. EL-i riikide (EL-25) keskmine tervishoiu kogukulutuste osatähtsus SKP-s oli aga Eestiga võrreldes ligikaudu kaks korda suurem ehk 9–10%.

Peretoetuste kulutused olid 2005. aastal Eestis 1,5% SKP-st, EL-25 maades aga 2,1%. Eesti sotsiaalkulutuste maht oli 2005. aastal 21,6 miljardit krooni ehk 12,3% SKP-st. Üksnes Lätis olid kulutused veelgi väiksemad (11,9%), EL-i keskmine näitaja oli aga üle kahe korra suurem — 26,2%.

2005. aastal hõlmasid sotsiaalkaitsekulutustest kõige suurema osa pensionikulutused (43%), tervishoiukulutustele läks peagu kolmandik (32%). Perekonnale ja lastele suunatud hüvitiste ja toetuste osatähtsus sotsiaalkaitsekulutustes oli veidi üle kümnendiku (12%).

Eestis haridustase endiselt kõrge, kuid osalus elukestvas õppes ebapiisav

Eestlased on haridust alati oluliseks pidanud. Seda kinnitab ka rahvusvaheline võrdlus, kus Eesti on harituse järgi kõrgel kohal — 2007. aastal oli vähemalt keskharidus 89%-l 25–64-aastastest. See näitaja oli EL-i keskmisest 18 protsendipunkti suurem. Nii õpiaja keskmise kogukestuse kui ka kõrghariduse panuse poolest sellesse kuulub Eesti EL-is

juhtivate riikide hulka. Samas on meil tublisti arenguruumi elukestvas õppes osalemises, mistõttu algselt omandatud edumaa võib ka kiiresti kahaneda.

Kutseharidust, selle kvaliteeti ja õppijate arvu kutseharidussüsteemis on peetud edasise majandusarengu võtmeks. Struktuurse tööpuuduse tingimustes on viidatud ka oskustööliste põuale ja seda just tööstuslik-tehnilistel aladel. Kahjuks ei ole kutsehariduse arengud seni ootusi täitnud. Nimelt vähenes 2007. aastal 2003. aastaga võrreldes vastuvõtt oluliselt tehnikaaladega seotud erialadel ning tootmise ja töötlemisega seotud erialadel kahanes vastuvõtt lausa kaks korda. Samal ajal suurenes veidi vastuvõtt sotsiaalteenuste erialadel.

Õppijate arvu on kõige enam mõjutanud sündimusnäitajad. 1990-ndate väikese sündimuse mõju jõudis lainena põhikooli, kus 2007. aastal õppis 36 000 õpilast vähem kui 2003. aastal. Nii sündimuse mõningane kasv kui ka naiste suurenenud soov kiiremini tööturule naasta on aga kasvatanud lasteaialaste arvu.

Eesti kultuurielus on praegu hea aeg. Näiteks on teatrikülastuste arv iga aastaga suurenenud ja 2007. aastal ületas see ühe miljoni piiri — see teeb kolm külastust nelja elaniku kohta. Kinos näidatavate kodumaiste filmide osatähtsus on pärast taasiseseisvumist olnud keskmiselt 1,5%, paari viimase aastaga on see aga teinud suure hüppe, ulatudes 2007. aastal koguni 18%-ni. Aastane muuseumikülastajate arv ületas esimest korda pärast Eesti taasiseseisvumist kahe miljoni piiri — 2007. aastal külastas muuseume 2,1 miljonit inimest. Raamatuid ja brošüüre ilmus ühtekokku 4310 nimetust. Kogutrükiarv suurenes aga viiendiku, kasvades 7,2 miljonist ligi 8,9 miljonini.

Tähelepanu keskmes olid kinnisvara ja infotehnoloogia

Eesti avalikus infoväljas on viimastel aastatel olnud aukohal kaks valdkonda: kinnisvara ning info- ja kommunikatsioonitehnoloogia (IKT). Esimeses on nähtud majandusarengu edu panti ja teine on pannud investeerima või ka töökohta vahetama.

IKT arengul on märkimisväärne mõju tööle, tööprotsessidele, tööhõivele, õppimisele ja kõikidele teistele olulistele tegevusvaldkondadele. 2007. aastal oli 57%-l leibkondadest kodus arvuti kasutamise võimalus, sealjuures 53%-l ka juurdepääs Internetile. Arvutit ja Internetti kasutab kaks kolmandikku Eesti elanikest. 2007. aasta esimeses kvartalis kasutas 16–74-aastastest arvutit 65% ja Internetti 64%.

Kinnisvarasektori kõrgaeg oli 2006. aastal. Majanduskasvu aeglustumine, intressimäärade tõus, pankade laenupoliitika karmistumine ja usu kadumine eduloo jätkumisse tõid 2007. aastal kaasa müügitehingute arvu vähenemise 2004. aasta tasemele. Kui 2006. aastal tõestati notariaalselt 62 824 kinnisvara ja hoonestusõiguse ostu-müügilepingut, siis 2007. aastal 49 788 lepingut koguväärtusega 58 miljardit krooni. Aastaga kallinesid korterid ligi kümnendiku. Müüdud ühetoalise korteri ruutmeetri keskmine hind oli 22 500 krooni, kahetoalisel 22 200 ja kolmetoalisel 21 800 krooni. 2007. aasta jooksul võeti kasutusele üle 7200 uue eluruumi, mis on viimase 14 aasta suurim arv. Stabiilselt on kasvanud eluruumi keskmine pind elaniku kohta ja eluruumide arv 1000 elaniku kohta. 2008. aasta alguses oli elaniku kohta pinda 29,3 ruutmeetrit ja 1000 elaniku kohta 481 eluruumi. 2004. aastal olid vastavad näitajad 27,9 ja 464. EL-i vanade liikmesriikide (EL-15) 35–40 ruutmeetri tasemeni jõudmiseks läheb aga veel tublisti aega.

Teadus- ja arendustegevuse intensiivsus on pidevalt suurenenud

Oluline teadmuspõhise majanduse suunas liikumist iseloomustav näitaja on teadus- ja arendustegevuse (T&A) kogukulutuste suhe SKP-sse ehk T&A intensiivsus. Eestis on T&A intensiivsus alates 2001. aastast pidevalt kasvanud ja 2006. aastal ületas see esimest korda ühe protsendi piiri (1,14%). Kuigi T&A intensiivsuse kasvutempo on olnud EL-i riikide seas kiireim, on ühise eesmärgini — 3% — jõudmiseks Eestil veel pikk tee käia. EL-is on väga erineva T&A intensiivsusega riike. Suurim on see meie naabritel Rootsil ja Soomel, seevastu suurriikidel Prantsusmaal ja Belgial on T&A intensiivsus EL-i keskmise lähedal. Torkab silma uute liikmesriikide suur mahajäämus mitte ainult arenenud maadest, vaid ka EL-i keskmisest. Uutest liikmesriikidest olid 2006. aastal SKP-ga võrreldes kõige suuremad T&A kulutused Sloveenial. Eesti positsioon oli veel küllalt tagasihoidlik, kuigi Baltimaadest parim.

Ettevõtlussektor kulutas T&A-le 2006. aastal esimest korda üle miljardi krooni. Ettevõtted on T&A rahastajana kiiret kasvutempot hoidnud juba mitu aastat, ka 2006. aastal suurenes nende finantseeritud T&A 44%. Veelgi enam kasvasid riigi rahastatud T&A kulutused — 49%. Sellist kasvutempot on aga keeruline säilitada. Ka kasumitaotluseta institutsionaalsete sektorite andmed näitavad, et nendes sektorites suurenes riigi rahastamine 2007. aastal vaid 15%.

Ettevõtted finantseerisid kõige rohkem tehnikateadusi, kus 2007. aastal kasutati 44% rahaeraldistest ja ettevõtete osatähtsus rahastajana ulatus 11%-ni. Peagu sama palju (37%) ettevõtete rahastatud T&A-st tehti loodusteaduste vallas.

Eestis on tööviljakus hõivatu kohta (loodud lisandväärtus jagatud keskmise tööga hõivatud isikute arvuga) EL-i riikide (EL-27) keskmisega võrreldes kasvanud. 2003. aastal oli see 54,5%, 2007. aastal juba 67,6% EL-27 keskmisest. Eesti on järele jõudnud Portugalile, kus 2007. aastal oli tööviljakus hõivatu kohta 68,4% EL-27 keskmisest, möödunud Poolast ja jõudnud peagu ühele pulgale Tšehhiga. Samas on Skandinaaviamaad ja Lääne-Euroopa vanad liikmesriigid veel kaugel. Rootsis oli tööviljakus hõivatu kohta 2007. aastal näiteks 114% EL-27 keskmisest ja Prantsusmaal 123%.

Eesti majanduskasv hakkas 2007. aastal aeglustuma

2005.–2006. aasta hoogne majanduskasv hakkas 2007. aastal ootuspäraselt aeglustuma, langedes EL-iga liitumise eelsele tasemele. Eesti SKP suurenes 2007. aastal eelmise aastaga võrreldes keskmiselt 7,1% ja jäi 2006. aasta kasvutempole 4,1 protsendipunktiga alla. Kasv aeglustus järk-järgult, kahanedes 10,1%-st esimeses kvartalis 4,8%-ni neljandas kvartalis.

2007. aastal kasvas EL-i majandusaktiivsus endiselt jõudsalt, kuigi veidi aeglasemalt kui 2006. aastal. Teiste liikmesriikidega võrreldes aeglustus Eesti majanduskasv kõige järsemalt, kuid jäi siiski EL-27 seas kiiruselt neljandaks. Kiiremini kasvas SKP vaid Lätis, Leedus ja Slovakkias. EL-i keskmine majanduskasv oli 2007. aastal 2,9%, euroalal 2,6%.

Sisenõudluse kasv, mis suuresti heade laenutingimuste tõttu aastatel 2004–2006 rekordkõrgele tõusis, hakkas aasta teisel poolel vähenema. Kui investeeringute kasv aeglustus juba esimeses kvartalis, siis eratarbimiskulutuste kasv oli aasta alguses veel viimase kümne aasta kiireim. Suur hinnatõus ja elanike kindlustunde vähenemine mõjutasid tarbimiskäitumist ja alates teisest kvartalist hakkas eratarbimiskulutuste kasv järsult kahanema. Sellega kaasnes kinnisvaraturu jahenemine ja koos sisenõudlusega hakkas pidurduma ka majanduskasv.

Hinnatõusu toetas sisenõudluse ja palkade kiire kasv

2007. aastal kiirenes hinnatõus kogu maailmas. Eestis oli tarbijahinnaindeksi muutus eelmise aastaga võrreldes 6,6%, sellest kõrgem oli kasv viimati 1998. aastal. Jõudsat hinnatõusu toetas mitu aastat kestnud sisenõudluse ja palkade kiire kasv, mis kajastub eelkõige teenuste hinnas. Aasta teisel poolel, mil sisenõudluse kasv rauges, mõjutas hindade kerkimist eelkõige kütte kallinemine käibemaksu tõstmise tulemusena ja välistegurid. Nafta hind saavutas aasta lõpuks seni kõrgeima taseme. Peale selle hakkasid maailmaturul tõusma toidukaupade hinnad.

Töötleva tööstuse kiiret hinnakasvu 2007. aastal ajendas toorme kallinemine ja palgakulude suurenemine, mis põhjustasid tootmismahu vähenemise aasta teisel poolel. Tööstustoodangu tootjahinnaindeks tõusis 8,3%. Töötlev tööstus annab viiendiku mittefinantsettevõtete sektori lisandväärtusest.

Ettevõtete müügitulu nominaalkasv (s.t hinnatõusu mõju kõrvaldamata) oli 2007. aastal üle 20%. Müügitulu suurenes kõigil tegevusaladel, kuid kulude kasv ja tihe konkurents vähendasid ettevõtete kasumlikkust. Alates 2006. aastast on tööjõukulude kasv olnud suurem ettevõtlustulude omast. Palga osatähtsuse suurenemine kulude struktuuris oli kiireim veondus-, laondus- ja ehitusettevõtetes ning hotellides ja restoranides.

Euribor tõusis, eluasemelaenu jäägi kasv pidurdus

Järsult vähenes kinnisvara, rentimise ja muu äritegevusega seotud ettevõtete toodangu kasv. Aastatel 2005–2006 väga kiiresti arenenud kinnisvaraturg hakkas 2007. aastal rahunema. Eesti Panga andmetel[a] hakkas 2007. aasta teisest poolest vähenema ka uute eluasemelaenude maht. Laenujäägi aastane kasv saavutas kõrgpunkti 2006. aasta esimesel poolel. Kui 2004. aasta algul oli eraisikutele antud eluasemelaenude jääk 14,9 miljardit krooni, siis 2007. aasta lõpuks oli see suurenenud 88 miljardini. 2007. aastal suurenes eluasemelaenu jääk 21 miljardit krooni — peagu viis miljardit vähem kui 2006. aastal. Samal ajal suurendas intressitõus elanike finantskohustusi. Pärast kiiret langust 2002. aastast hakkas enamiku eluasemelaenude intressimäära baasiks olev kuue kuu euribor 2005. aastal taas tõusma. Aktiivsuse vähenemine eluasemeturul andis tunda ka eratarbimises, kus kulutuste kasv sisustuskaupadele vähenes 2006. aastaga võrreldes mitu korda.

Ehitusfirmade lisandväärtuse kasvu pidurdumine jäi 2007. aastal tagasihoidlikumaks kui kinnisvarasektoris. Aasta lõpus keskendusid paljud ehitusfirmad pooleliolevate projektide

[a] Majandusnäitajate koondtabelid. Eesti Pank. [www] http://www.eestipank.info/pub/et/dokumendid/statistika/tabelid/ (4.06.2008).

lõpetamisele, mis hoidis ehitussektori toodangu kasvu neljandas kvartalis üsna suurena. Endiselt toetas ehitussektorit valitsemissektori investeeringute kiire kasv, millest suure osa hõlmasid kulud infrastruktuurile.

Kaupade ekspordi- ja impordikäibe kasvutempo aeglustus

Sisenõudluse kasvutempo aeglustumine mõjutas ka kaupade sissevedu, mis omakorda avaldas positiivset mõju väliskaubandusbilansile. Väliskaubanduse käibe kasvutempo aeglustumine tulenes osaliselt ekspordi ja impordi väga kiirest kasvutempost varasematel aastatel, mistõttu paistab silma kontrast 2007. aastaga. Seejuures toimus langus eelkõige neis kaubagruppides, kus on suur osatähtsus töötlemisel või vahendamisel. Kui jätta kõrvale puhastatud naftatooted, selgub, et kaupade ekspordi kasv 2007. aastal küll aeglustus, kuid jäi siiski positiivseks.

Eesti peamine kaubanduspartner on EL, kuhu maksebilansi andmetel läks 2007. aastal umbes 70% kaupade ja teenuste ekspordist ning kust pärines ligikaudu 80% impordist. Need proportsioonid on viimasel viiel aastal olnud üsna sarnased. 2007. aastal pöörati suurt tähelepanu kaubavahetusele Venemaaga. Üle 10% Eesti ekspordi ja impordi mahust on seotud SRÜ riikidega, seejuures valdavalt Venemaaga. 2007. aasta maksebilansis on näha muutust peamiselt sisseostetud kaupade ja teenuste mahus, kus Venemaa osatähtsus kahanes kolmandas kvartalis eelkõige naftasaaduste impordi vähenemise tõttu 11%-st 6%-ni.[a]

Eesti valitsemissektori võlakoormus Euroopa Liidu väikseim

Prognoose ületanud maksutulu laekumise tõttu oli Eesti riigieelarve ülejääk 2007. aasta lõpus 2,7% SKP-st. Head majandustulemused võimaldasid koostada lisaeelarve, millest ligi pool oli suunatud tervishoiule. Valitsemissektori võlakoormus (laenud ja võlakirjad) oli 2007. aastal keskmiselt 2,9% SKP-st, mis on EL-i väikseim. Valitsemissektori välisvõlakoormus hõlmas SKP-st 1,4% — alla poole sellest moodustasid välislaenud. Eesti eelarvepoliitika on hoidnud valitsemissektori välisvõlga väiksena ja alates 2002. aastast on see pidevalt kahanenud.

2007. aastal olid põhilised valitsemissektori tuluallikad endiselt sotsiaalmaks, käibemaks, üksikisiku ja ettevõtte tulumaks ning aktsiisid. Ligi veerand kuludest läks töötajate hüvitisteks. Eesti oli 2006. aastal maksukoormuselt 28 riigi seas (EL-27 ja Norra) 24. kohal.

Eesti koguvälisvõlg suurenes 2007. aastaga 34% ja välisvõlakoormus oli 110% SKP-st. Suure kasvu tingis eelkõige krediidiasutuste pikaajaliste võlakohustuste (laenud ning sularaha ja hoiused) suurenemine.

[a] Majandusnäitajate koondtabelid. Eesti Pank. [www] http://www.eestipank.info/pub/et/dokumendid/statistika/tabelid/ (4.06.2008).

SOCIAL AND ECONOMIC OVERVIEW

Siim Krusell
Analyst of Population and Social Statistics Department
Mari Pärnamäe
Leading Statistician of National Accounts Service

While planning the future it is important to know what kind of processes have taken place in the past. The whole of the socio-economic subject area characterises Estonia at the present time. All subject areas are more or less interrelated and developments in one area will soon be revealed in other areas. The first half of the overview portrays Estonian people in their field of activity among the current events, the other half shows their connection with macroeconomic structures.

The economic activity of the working age population increased

The economic growth that had been relatively high still in 2007 was the main reason why the labour market indicators were good compared to the previous years.

In 2007, 655,000 of the population aged 15–74 were employed, 32,000 were unemployed and 359,000 were economically inactive. The economic activity of population has increased remarkably during the last two years. The labour force participation rate for the population aged 15–74, which had been around 62–63% in 2000–2005, rose to 66% in 2007. Compared to 2006, the employment increased, the unemployment and inactivity decreased. Employment has increased since 2001. The number of employed persons grew most in 2006. If in earlier years the employment growth had been 1–2% in a year, then in 2006 the number of employed persons grew rapidly — by 6.4%. In 2007, the employment growth declined to the level of previous years — the number of employed persons grew by 1.4% compared to 2006.

The employment rate, being the highest in 2000 (13.6%), has fallen during the next years. In 2007 the employment rate fell to 4.7%, which is the lowest during the last 15 years. Unemployment has decreased in all age groups, most among the youth. The unemployment rate of persons aged 15–24, which in 2004 was still over 20% dropped to 10% in 2007.

The unemployment rate decreased in all educational levels, remaining higher among persons with low level of education. In 2007, 11.2% of the labour force with up to basic education were unemployed, which is over two times more compared to the overall unemployment rate. Unemployment practically does not exist among the persons with higher education, master's or doctor's degree, among whom the unemployment rate decreased from 2.6% in 2006 to 1.6% in 2007.

Against the background of positive labour market indicators, it is only logical that the number of recipients of unemployment benefits has continuously decreased during recent years. In 2003, 47,454 unemployed persons received unemployment benefits, while in 2007 this number was only 17,769. The number of recipients of other types of labour market benefits decreased as well. The number of persons who were made redundant because of collective redundancy or bankruptcy of enterprise was comparatively small. Unemployment insurance benefits were given only to slightly more than 3,500 persons. But the occupational safety has not improved remarkably — 3,230 occupational accidents were registered in 2003, in 2007 the respective number was 3,707. At the same time, the number of occupational accidents causing death has decreased.

The decrease in population figure has slowed down

The tendencies, which had been in progress for quite some time, continued in 2007. The population figure continued to decline because of negative natural increase, but the growth in fertility and stability in deaths helped the decrease to slow down. As of 1 January 2008, the estimated population in Estonia was 1,340,935. In 2007, population decreased by 1,634 persons or 0.11%. In previous years the decline of population has been faster: in 2006 — 0.17% and in 2004 — 0.26%.

The total fertility rate, which indicates the average number of births per woman by the fertility level of a given year, increased to 1.64 in 2007. In 2001 the respective indicator was only 1.34. In 2001 the total fertility rate in Estonia was similar with the respective indicators of Portugal, Greece, Latvia and Lithuania, but by the year 2006 the total fertility rate in Estonia was remarkably higher than in the previously mentioned countries, although we cannot

reach the indicators of Sweden and Finland yet. About a third of children have been born to the 25–29-year-old women, but the average age of a woman at childbirth has increased to 28.5 years, and the average age at the birth of the first child — to 25.4 years. The birth rate increased most among the women aged 30–39, 14% of women were aged 35–44 while giving birth to a child.

Compared to the previous year, the number of deaths slightly increased in 2007 — 17,409. As before, more than half of deaths were caused by diseases of the circulatory system, followed by malignant neoplasms, and injuries and poisonings.

The demographic labour pressure index shows the ratio of persons aged 5–14 to persons aged 55–64. The index enables to evaluate the balanced age structure of the population and its demographic reproduction potential describing the share of generations who will enter and exit the labour market in the nearest future. In case of natural development the value of this index is bigger than one, which also indicates a certain unemployment risk for the generation entering the labour market. In Estonia the value of this index was bigger than one in 2000–2004, but has dropped rapidly to the value below one since 2005. This is a clear sign of danger and predicts an aggravation of labour shortage in case the other factors, which influence the demand for labour (e.g. internal and external demand) do not change.

Income continued to increase

Wages and salaries account for the largest share of a person's income. In 2007 the average monthly disposable income per household member was 5,286 kroons, of which wages and salaries accounted for 3,569 kroons or 68%. Less money was spent than earned on average per month, i.e. 4,358 kroons per household member. Most of it was spent on food (25%), followed by dwelling (14%), transport (13%), leisure time (9%), and clothing and footwear (7%). However, it should be emphasized that loans are not accounted as a part of expenditure.

It is important to note that the increase in wages and salaries also indicates the growth in real wages. The real wages and salaries rose also in 2007. The proportion of compulsory expenditure in a household member's expenditure also shows the living standard. Compulsory expenditure is expenditure on food and dwelling. If ten years ago the share of compulsory expenditure still accounted for nearly 60% of total expenditure, then in 2007 the share of compulsory expenditure was under 40%. Compared to 2006, the monthly disposable income per household member increased 22%. The income growth was mainly caused by the 20.5% increase in the income from wages and salaries and by the 16% increase of transfers in 2007. Besides wage labour, transfers are the main source of income, of which pensions accounted for 76%.

Of households with children, poverty risk is highest in single parent households

Most essential indicator of poverty is at-risk-of-poverty rate which has been defined as the share of persons with an equalised yearly disposable income lower than 60% of median income. At-risk-of-poverty rate has not changed considerably during 2001–2005, in 2005 it was 18.3 percentage points. Of households with children, poverty risk is highest for single parent households. In 2005, the at-risk-of-poverty rate of single parent households with at least one child was 41%. At the same time, the at-risk-of-poverty rate of a couple with two children (the so-called model family) was only 12%. The impact of transfers was the biggest in case of children aged 0–15, their at-risk-of-poverty rate was by a third smaller after transfers.

The total expenditure on health accounted for approximately 5% of the gross domestic product (GDP) in 2003–2006, in 2006 the respective indicator was 3.8%. In the EU Member States (EU-25), the average share of total health expenditure in GDP was approximately twice as big as in Estonia, i.e. 9–10%.

In 2005 the expenditure on family benefits accounted for 1.5% of GDP in Estonia and 2.1% in the EU-25 countries. Social expenditure in Estonia comprised 21.6 billion kroons or 12.3% of GDP in 2005. The expenditure was smaller only in Latvia (11.9%). The EU average indicator was more than two times higher — 26.2%.

Expenditures on pensions (43%) and health (32%) accounted for the largest share in social protection expenditure in 2005. The share of parental benefits and child allowances in social protection expenditure accounted for slightly over one tenth (12%).

Level of education still high in Estonia, but participation in lifelong learning is insufficient

Estonians have always attributed high importance to education. This is also proved by the international comparison, according to which Estonia holds a high position in terms of education — in 2007, 89% of the 25–64-year-olds had at least secondary education. This indicator was 18 percentage points higher than the European Union (EU) average. Regarding the average duration of total period of studies as well as the share of higher education in it, Estonia is one of the leading countries in the EU. At the same time, we have a lot of room for development to ensure that more persons participate in lifelong learning, otherwise the initially acquired leading position may be lost.

Vocational education, its quality and the number of students in vocational education system has been seen as one of the keys to reinforce the economic growth. In the conditions of structural unemployment, reference has also been made to the lack of skilled workers, this concerns mainly industrial and technical fields. The developments in vocational education have unfortunately not shown the expected results so far. In 2007 compared to 2003, enrolment in the specialities related to technical fields decreased considerably, and in the specialities related to production and processing the enrolement decreased even twofold. At the same time, enrolment in the fields of social services slightly increased.

The number of students has been mostly affected by fertility indicators. The impact of low fertility of the 1990s reached basic schools where the number of students decreased by 36,000 in 2007 compared to 2003. Due to a certain growth of birth rate and mothers' stronger will to quickly return to work, the number of kindergarten children has increased.

Estonian cultural life has its best days at present. For example, theatre attendance has been increasing from year to year and in 2007 it exceeded one million — this makes three visits per four inhabitants. The share of films made in Estonia has been on average 1.5% since Estonia regained independence, but during a couple of recent years the indicator has significantly increased, amounting to even 18% in 2007. For the first time since regaining independence, more than two million persons visited museums — in 2007 the respective number was 2.1 million. The total number of titles of books and booklets was 4,310. The total number of issues increased by one fifth, growing from 7.2 million to about 8.9 million.

Real estate and information technology in the focus

During recent years, two subject areas have been in focus in Estonia — real estate and information and communication technology (ICT). The first one has been looked upon as a promise of success in the economic development, and the second one has encouraged investments and changing of workplaces.

The development of ICT has a remarkable impact on labour, labour processes, employment, studying and all the other essential fields of activities. In 2007, 57% of households had access to a computer at home, thereby 53% had also access to the Internet at home. Two thirds of Estonian population use computers and the Internet. In the 1st quarter of 2007, 65% of persons aged 16–74 used computers and 64% used the Internet.

The real estate sector enjoyed the biggest success in 2006. The slowdown in economic growth, increase in loan interests and disbelief in the continuation of success brought along the decrease in the number of purchase-sale contracts in 2007 to the level of 2004. In 2006, 62,824 purchase-sale contracts of real estate and building rights were notarised, but in 2007 the respective number was 49,788 with the total contractual value of 58 billion kroons. During the year, the prices of apartments increased by nearly a tenth. The average price per square metre of a sold one-roomed apartment was 22,500 kroons, of a two-roomed apartment 22,200 kroons and of a three-roomed apartment 21,800 kroons. During 2007, more than 7,200 new dwellings were taken into use, which is the largest number during the last 14 years. The average floor area per inhabitant and the number of dwellings per 1,000 inhabitants have increased constantly. At the beginning of 2008, the floor area per inhabitant was 29.3 square metres and the number of dwellings per 1,000 inhabitants was 481. In 2004 the corresponding indicators were 27.9 and 464. Nevertheless, it will take a lot of time to reach the level of the old EU Member States (EU-15), i.e. 35–40 square metres.

Intensity of research and development has continuously been growing

The ratio of the total expenditure on research and development to GDP or the R&D intensity is an important indicator of the progress towards the knowledge-based economy. For Estonia this indicator has been continuously growing since 2001 and in 2006 the R&D intensity for the first time crossed the 1% level (1.14%). Despite the fastest growth rate of R&D intensity among the EU Member States, for Estonia it is a long way to go before the

common aim — 3% level — is reached. The R&D intensity is very different among the EU countries. The indicator is biggest in Finland and Sweden. The R&D intensity in France and Belgium is around the average of the EU. It is noticeable that the new Member States lag behind not only the developed countries but also the EU average. Among the new Member States, in 2006 Slovenia showed the biggest ratio of the total expenditure on R&D to GDP. Estonia's position was still quite modest, but the best among the Baltic countries.

The expenditure on R&D in the business enterprise sector outpaced one billion kroons for the first time in 2006. Enterprises as financiers of R&D have maintained high growth rate for several years already — in 2006, too, the increment for the R&D financed by enterprises was 44%. The increment for the state financed R&D was even larger — 49%. But, it is complicated to maintain such a high growth rate. The data on non-profit institutional sectors also show that in these sectors the increment for the state financing was only 15% in 2007.

Engineering was funded by enterprises more than other sciences, 44% of funds allocated by enterprises were used in this field in 2007, and the share of enterprises as a source of financing reached 11% for engineering. Nearly the same amount (37%) of R&D activities financed by enterprises took place in the field of natural sciences.

Labour productivity per person employed (the created value added divided by the average number of employed persons) has increased in Estonia compared to the average of EU countries (EU-27). In 2003 it was 54.5%, but in 2007 already 67.6% of the average of EU-27. Estonia has caught up with Portugal, where the labour productivity per person employed was 68.4% in 2007, has passed Poland, and has almost gained the level of the Czech Republic. But the Scandinavian countries and the old Member States of Western Europe are still quite far. For example, in Sweden the labour productivity per person employed was 114% of the EU-27 average in 2007, and in France 123%.

The economic growth in Estonia started to slow down in 2007

The rapid economic growth of 2005–2006 started to slow down, as expected, in 2007; dropping to the level where it had been before the accession to the EU. In 2007 the GDP of Estonia grew by 7.1% compared to 2006, which is 4.1 percentage points less than the growth rate of 2006. The growth slowed down gradually, decreasing from 10.1% in the 1st quarter to 4.8% in the 4th quarter.

In 2007, the economic growth in the EU was robust but slightly slower than in 2006. Compared to the other Member States, Estonia's GDP growth rate decelerated most rapidly but still remained on the fourth place among the EU-27 countries. Only Latvia, Lithuania and Slovakia maintained a higher GDP growth rate. In 2007, the average economic growth in the EU was 2.9%, and in the euro area 2.6%.

During the period of 2004–2006 the growth rate of the domestic demand in Estonia reached a record high level; this was, to a large extent, due to good loan terms. During the second half of the year it began to decrease. While the growth of investments slowed down already in the 1st quarter, the growth of private consumption expenditures was still the fastest of the last decade at the beginning of the year. A rapid rise in prices and a diminishing consumer confidence led to a change in consumer behaviour. Thus, the growth of private consumption expenditures started to slow down drastically from the 2nd quarter. This brought along a recession on the real estate market, and the economic growth started to decelerate together with the domestic demand.

A rapid growth in domestic demand and wages supported the rise in prices

In 2007 the rise in prices accelerated worldwide. In Estonia the consumer price index grew by 6.6% compared to the previous year, which was the highest price increase during the last nine years. This rapid rise in prices was supported by a rapid growth in domestic demand and wages, lasting for several years, which is most visible in the prices of services. In the 2nd half of the year, when the growth in domestic demand had halted, prices continued to grow predominantly due to a higher VAT on heating and the external factors. Oil price reached its overall highest level by the end of the year. In addition to that, prices of food started to rise on the world market.

A rapid growth of prices in manufacturing in 2007 was caused by more expensive raw materials and a rise in wages and salaries. This brought along smaller output volumes in the 2nd half of the year. The producer price index of manufacturing grew by 8.3%. Manufacturing contributes 20% of the value added in the non-financial companies' sector.

The nominal growth rate of sales revenues of enterprises (i.e. without eliminating the influence of price rise) was more than 20% in 2007. Sales revenues increased in all economic activities. At the same time, the profit earning capacity of enterprises was affected by intense competition and higher costs. Labour costs have been growing faster than business revenues since 2006. Increase of the share of wages and salaries in the expenditures' structure was fastest in transport, storage and construction enterprises as well as in hotels and restaurants.

Euribor rose, the growth of housing loan stock decelerated

The output in real estate, renting and business activities decreased rapidly. The real estate market, which had expanded very fast during 2005–2006, started to calm down in 2007. According to the data of the Bank of Estonia[a], the volume of new housing loans started to decrease from the 2nd half of 2007. The annual growth of the housing loan stock reached its top in the first half of 2006. At the beginning of 2004 the housing loan stock given to private persons was valued at 14.9 billion kroons, by the end of 2007 it had grown to 88 billion. In 2007 the housing loan stock increased by 21 billion kroons — about 5 billion less than in 2006. At the same time, the growing interest rate increased dwellers' financial obligations. After a rapid fall since 2002, the six months' Euribor, which is the base for the majority of housing loan interest rates, started to grow again in 2005. Settling of the housing market also affected the annual growth of expenditure on furnishing which declined many times compared to 2006.

The growth rate of value added in construction decelerated less than in the real estate sector in 2007. At the end of the year, a lot of construction enterprises concentrated on finishing pending projects and due to that the construction sector displayed quite a high growth in output during the 4th quarter of 2007. As before, the construction sector was supported by the rapid growth in government sector's investments, of which expenditure on infrastructure accounted for a large share.

The growth rate of exports and imports slowed down

The growth rate of domestic demand decelerated, and thus, contributed to a decrease in the volume of imports. This had a positive effect on the balance of foreign trade. Deceleration in the growth rate of foreign trade turnover was partly caused by the fact that the growth rate of exports and imports had been very high during recent years and therefore a big contrast to 2007. The decline was to a large extent on account of products that are just processed or mediated in Estonia. By excluding refined mineral products, it becomes clear that the growth rate of exports decelerated in 2007, but still remained positive.

Estonia's main trade partner is the European Union. According to the balance of payments, in 2007 about 70% of the exports of goods and services from Estonia went to the EU and about 80% of the imports came from there. During the last five years these shares have remained quite similar. In 2007 much attention was paid to the trade with Russia. Over 10% of Estonia's volume of imports and exports came about with the CIS countries, mostly with Russia. Balance of payments data for 2007 shows a significant change in the volume of imported goods and services from Russia, where in the 3rd quarter Russia's share decreased from 11% to 6%, mostly due to the decrease in the imports of mineral products.[b]

Estonia's general government total debt was the smallest in the European Union

Due to good tax revenues, the government budget of Estonia had a surplus of 2.7% of GDP at the end of 2007. Good economic outcome allowed for a supplementary budget to be composed, about half of which was meant for health care. The total debt of general government (loans and bonds) was on average 2.9% of GDP in 2007, which is the smallest in the EU. The total foreign debt of general government was 1.4% of GDP, foreign loans accounted for less than a half of it. Budgetary policy in Estonia has kept the foreign debt of general government low and since 2002 it has decreased consistently.

As before, the main sources of revenue in the government sector in 2007 were social security contributions, VAT, personal and corporate income taxes and excise duties. About a quarter of the general government expenditures was spent on compensation to employees. Among 28 countries (EU-27+Norway), Estonia was on the 24th place regarding its tax burden of 2006.

During 2007, the total foreign debt of Estonia grew by 34% and accounted for 110% of the GDP. This was mainly generated by financial institutions, who enlarged their long-term obligations (loans, cash, and deposits).

[a] *Tables of economic indicators. Bank of Estonia. [www] ttp://www.eestipank.info/pub/en/dokumendid/statistika/tabelid/ (4.06.2008).*

[b] *Same source.*

KESKKOND

Tabel 1 Maavarade kaevandamine, 2002–2006 ... 35
Tabel 2 Jäätmeteke, 2005–2006 ... 36
Diagramm 1 Olmejäätmete teke, 2002–2006 ja 2010. aasta eesmärk ... 37
Tabel 3 Taimekaitsevahendite kasutamine põllumajanduslikes majapidamistes, 2002–2006 ... 37
Diagramm 2 Ettevõtete investeeringud keskkonnakaitsevahenditesse ja tootmisprotsessi muutmiseks, 2002–2006 ... 37
Tabel 4 Ettevõtete investeeringud keskkonnakaitsevahenditesse ja tootmisprotsessi muutmiseks tegevusala järgi, 2006 ... 38
Tabel 5 Ettevõtete keskkonnakaitseinvesteeringud, 2002–2006 ... 39
Tabel 6 Veevõtt, 2002–2006 ... 39
Tabel 7 Veekasutus, 2002–2006 ... 39
Tabel 8 Veeheide, 2002–2006 ... 40
Tabel 9 Pinnaveekogudesse juhitud puhastamist vajava vee reostuskoormus, 2002–2006 ... 40
Tabel 10 Heitvee orgaaniliste reoainete reostuskoormus (BHT_7) valgala järgi, 2002–2006 ... 40
Tabel 11 Paiksete saasteallikate tekitatud õhusaaste hulk, 2002–2006 ... 40
Tabel 12 Liiklusvahendite tekitatud õhusaaste hulk, 2002–2005 ... 41
Diagramm 3 Paiksete saasteallikate ja liiklusvahendite tekitatud õhusaaste hulk, 2001–2005 ... 41
Diagramm 4 Hüdro- ja tuuleenergia tootmine, 2002–2006 ... 41
Tabel 13 Jäätmete kogumine ja taaskasutamine, 2002–2006 ... 42
Tabel 14 Jäätmete töötlemine kõrvaldamiseks, 2006 ... 42
Tabel 15 Jäätmete töötlemine taaskasutamiseks või energia tootmiseks, 2006 ... 43
Tabel 16 Kaitsealad, 2007 ... 43

ENVIRONMENT

Table 1 Extraction of mineral resources, 2002–2006 ... 35
Table 2 Generation of waste, 2005–2006 ... 36
Diagram 1 Generation of municipal waste, 2002–2006 and the target for 2010 ... 37
Table 3 Use of pesticides in agricultural holdings, 2002–2006 ... 37
Diagram 2 Enterprises' investments in end-of-pipe installations and integrated technologies, 2002–2006 ... 37
Table 4 Enterprises' investments in end-of-pipe installations and integrated technologies by economic activity, 2006 ... 38
Table 5 Environmental investments of enterprises, 2002–2006 ... 39
Table 6 Water extraction, 2002–2006 ... 39
Table 7 Water use, 2002–2006 ... 39
Table 8 Water discharge, 2002–2006 ... 40
Table 9 Pollution load of the water discharged into surface water bodies and needing purification, 2002–2006 ... 40
Table 10 Pollution load of organic substances (BOD_7) of discharged wastewater by catchment area, 2002–2006 ... 40
Table 11 Pollution of air from stationary sources, 2002–2006 ... 40
Table 12 Pollution of air from mobile sources, 2002–2005 ... 41
Diagram 3 Pollution of air from stationary and mobile sources, 2001–2005 ... 41
Diagram 4 Hydro- and wind energy production, 2002–2006 ... 41
Table 13 Waste collection and recycling, 2002–2006 ... 42
Table 14 Treatment of waste for waste disposal, 2006 ... 42
Table 15 Treatment of waste for recovery or energy production, 2006 ... 43
Table 16 Protected areas, 2007 ... 43

Ülevaade

Kasvanud tarbimine ja tootmine on suurendanud loodusvarade kasutust ja jäätmeteket ehk teisisõnu keskkonnasurvet.

Kasvav tarbimine suurendas loodusvarade kasutust

2006. aastal maavarade kaevandamine hoogustus, kuid kõige kaevandatavama maavara — põlevkivi — väljavõtt vähenes. Rohkem kaevandati ehituses kasutatavaid maavarasid — 2006. aastal kasv veidi üle viiendiku (22%). Sealjuures suurenes kõigi ehitusmaterjalide (ehitusliiv, -kruus, -lubjakivi ja -dolomiit) kaevandamismaht. Kuigi turba kaevandamine kasvas 2006. aastal 15%, tuleb arvestada, et seda mõjutab oluliselt suvekuude sademetehulk — seetõttu on kaevandamismaht aastati väga erinev.

Suurenenud ressursikasutusega kaasneb rohkem jäätmeid: 2006. aastal tekkis neid 2,5 miljonit tonni enam kui 2005. aastal — kasv oli 8%. Viie aasta taguse ajaga võrreldes oli aastane jäätmeteke seitse miljonit tonni suurem. Päris suure osa jäätmetest hõlmavad maavarade kaevandamisel tekkinud jäätmed (nt mittekasutatav maa-aines). Suurema ehitusaktiivsuse tõttu kasvas peale ehitusmaavarade kaevandamise ka ehitus- ja lammutusjäätmete teke (10%). Ligikaudu pool 2006. aastal tekkinud 20 miljonist tonnist jäätmetest ladestati keskkonda, sealjuures olid kaks kolmandikku neist ohtlikud põlevkivi töötlemisjäätmed, mis kuhjati Ida-Viru maakonna tööstusjäätmete ladestuspaikadesse.

Oluliselt suurenes olmejäätmete kogus

Suur olmejäätmete kogus elaniku kohta aastas on iseloomulik rikastele riikidele. Ka Eestis tekib olmejäätmeid üha rohkem: 2006. aastal oli aastane tekkekogus ühe elaniku kohta 442 kg, mis on 61% suurem 2010. aastaks seatud sihtmärgist. Olmejäätmete kogus on kasvanud eelkõige viimasel viiel aastal ja seda on suurendanud raiskav tarbimine ja tootmine. Näiteks kasutatakse kaubanduses väga palju topeltpakendamist. Tihtipeale ei jõua aga topeltpakendid taaskasutusse ja satuvad koos segaolmejäätmetega prügilasse. 2006. aastal ladestati kogutud segaolmejäätmetest prügilasse kolm neljandikku ehk 370 000 tonni.

Taimekaitsevahendeid kasutati vähem kui mujal Euroopas

Põllumajandustoodangu suurendamise eesmärgil kasutatavad taimekaitsevahendid hävitavad peale umbrohu ja parasiitide ka teisi elusolendeid. 2006. aastal kasutati põllumajanduslikes majapidamistes 774 tonni taimekaitsevahendeid — üks kilogramm ühe hektari põllumajandusmaa kohta. See näitaja oli väiksem kui enamikus Euroopa riikides. Ka kasutatava põllumajandusmaa osatähtsus oli Eestis väiksem kui paljudes teistes Euroopa riikides.

Kasvava tootmise ja tarbimise negatiivse keskkonnamõju ohjeldamiseks on kehtestatud keskkonnanõuded ja -standardid ning rakendatud meetmeid, mille eesmärk on suunata tarbijaid ja tootjaid keskkonnasäästlikumalt käituma. Kuigi keskkonnameetmete otsene mõju ei pruugi alati nähtav olla, näitab statistika mõnes valdkonnas siiski keskkonnaseisundi paranemist. 2006. aastal suurenes nii tarbimine kui ka tootmine. Kui selle kasvu juures keskkonnasurve mingis valdkonnas vähenes, võib kaudselt arvata, et keskkonnameetmed on vilja kandnud.

Ettevõtete keskkonnakaitseinvesteeringud olid rekordiliselt suured

Keskkonnakaitsemeetmete positiivset mõju tootmisele võib kaudselt tõendada ka keskkonnakaitseinvesteeringute mahu suurenemine. 2006. aastal investeerisid ettevõtted keskkonnakaitsesse rekordiliselt palju — 1,7 miljardit krooni. Kasv oli enam kui kahekordne. Keskkonnakaitseinvesteeringute maht võib aastati palju erineda. Sellel võib olla mitu põhjust. Näiteks võivad investeerimisaktiivsust suurendada rangemad keskkonnatasud ja -nõuded. Igal aastal läheb lõviosa ettevõtete keskkonnakaitseinvesteeringutest heitvee-, jäätmekäitluse ja õhukaitse valdkonda, sest just heitmete ja jäätmete teke on ettevõtlussektori suurim negatiivne keskkonnamõju. Kindlasti aitas investeeringute suurenemisele kaasa majanduskasvust tingitud hinnatõus 2006. aastal, sest kallim keskkonnatehnika ja -rajatised kergitasid investeeringute kogumaksumust. Keskkonnakaitseinvesteeringute maksumus varieerub aastati ka sellepärast, et investeering on ühekordne kulutus. Kui ettevõte panustab näiteks ühel aastal heitveepuhasti rajamisse, siis edaspidi ei ole tal sellist suurt investeeringut enam vaja teha.

Enamik ettevõtete 2006. aasta investeeringutest läks keskkonnakaitsevahenditesse — 1,3 miljardit krooni. Selle eest soetati või rekonstrueeriti keskkonnatehnikat, -seadmeid ja -rajatisi, et tekkinud saastet koguda ja likvideerida. Ettevõtted kulutasid tootmise keskkonnasõbralikumaks muutmiseks 362 miljoni krooni. Sellised investeeringud on pikemas

perspektiivis tõhusamad, sest tootmisprotsessi muutmise tulemusel tekib ettevõttes vähem heitmeid ja jäätmeid — seega väheneb keskkonnasurve.

Vähenes heitvee reostuskoormus ja tööstuse heitgaaside kogus

Veekogudesse juhitud puhastatud heitvee reostuskoormus oli 2006. aastal väiksem kui aasta tagasi. Mõne näitaja korral osutus heitvee koormus isegi viimase viie aasta väikseimaks, näiteks heitveega veekogudesse suunatud orgaaniliste reoainete, üldlämmastiku ja -fosfori hulga puhul. Kui 2005. aastal veekogudesse juhitud naftasaaduste kogus suurenes, siis 2006. aastal vähenes see hüppeliselt. Ainult heljumi puhul kasvas reostuskoormus 2006. aastal 3%. Heitvee reostuskoormuse vähenemine annab tunnistust, et tarvitusele on võetud parim keskkonnatehnika ja parandatud heitveekäitlussüsteeme. Mõju võisid avaldada ka rangemad saastetasude määrad ja keskkonnameetmed.

Samuti on vähenenud heitgaaside emissioon paiksetest saasteallikatest (tööstusettevõtted). Langus puudutas 2006. aastal kõiki põhilisi saasterühmi: tahkeid osakesi, lenduvaid orgaanilisi ühendeid, süsinikoksiidi, vääveldioksiidi ja lämmastikoksiide. Näiteks vääveldioksiidi paisati tööstusest õhku 8% vähem kui 2005. aastal. Vääveldioksiid on heitgaas, mis Eestis tekib valdavalt põlevkivi põletamisest, põhjustades sademete hapestumist. Jällegi võib arvata, et ettevõtete panus uute tehnoloogiate ja tõhusamate heitgaaside puhastussüsteemide soetamisse on keskkonnasurvet vähendanud. Oma roll on kindlasti ka keskkonnanõuetel, -meetmetel ja saastetasudel.

Keskkonnanormatiivide järgi on Eestis peamise energiaallikana kasutatava põlevkivienergeetika keskkonnamõju liiga suur. EL-i sihtmärkide ja keskkonnameetmete survel on hakatud otsima alternatiivseid energiatootmisviise. Alternatiivsed energiaallikad on näiteks vesi ja tuul. Toodetud hüdro- ja tuuleenergia hõlmab energeetikast praegu kaduvväikese osa — 2006. aastal 0,9% energiatootmisest. Tuuleenergiat toodeti viiendiku võrra rohkem kui 2005. aastal, hüdroenergiat aga kolmandiku võrra vähem.

Jäätmete taaskasutus suurenes

Viimasel viiel aastal on hakatud pöörama suuremat tähelepanu jäätmete taaskasutamisele, mis on pidevalt suurenenud. 2006. aastal taaskasutati veidi üle viiendiku kogutud segaolmejäätmetest. Taaskasutusse suunati 47 000 tonni paberit, 26 000 tonni klaasi ja 18 000 tonni plastikut. Keskkonnastrateegias 2010. aastaks seatud eesmärgi järgi tuleks taaskasutada pool pakendijäätmete kogumassist.

Maastikulise ja liigilise mitmekesisuse säilitamine vajab pidevat hoolt

Väikese asustustiheduse tõttu on Eestis säilinud küllatki palju haruldasi liike ning looduslikult mitmekesiseid maastikke ja elupaiku. 2007. aasta lõpus hõlmasid kaitsekorraga alad territooriumist 18% ja kaitstavaid loodusobjekte oli 3389. Maastikulise ja liigilise mitmekesisuse säilitamine vajab aga pidevat hoolt, järelevalvet ja kaitset negatiivse inimtegevuse eest. Üks reguleerimist vajav tegevusvaldkond on metsandus. Uuendusraie on potentsiaalne oht metsaökosüsteemide elujõulisusele. Kuigi uuendusraie maht on viimase viie aastaga üldiselt vähenenud, lisandub igal aastal päris palju lagedaks raiutud metsaala — 2006. aastal 18 000 hektarit. Lagedaks raiutud metsaalal hävib esialgne looduslik mitmekesisus ning isegi juhul, kui istutatakse või külvatakse uut metsa, jääb endisest liigirikkast elupaigast järele vaid monokultuurne puupõld.

Overview

Increased consumption and production have given rise to a bigger use of environmental resources and waste generation, or in other words — to a bigger environmental pressure.

Growing consumption brought along an increasing use of mineral resources

The extraction of mineral resources increased in 2006, whereas the extraction of the most important mineral resource — oil shale — decreased. Predominantly, extraction of the mineral resources used for construction purposes increased — the growth was a bit more than a fifith (22%) in 2006. Thereby, a growth was observed in the extraction of all resources used in construction (sand, gravel, limestone and dolomite). Peat production showed a 15% increase in 2006, but yearly fluctuations in peat production are quite often caused by the amount of precipitation in summer. This is why the peat extraction volume time series vary to a great extent.

The increased resource use gives rise to a bigger amount of waste: 2.5 million tons more waste was generated in 2006 than in 2005 — the growth was 8%. Compared to the time five years ago, the growth in annual waste generation was larger by seven million tons. The waste generated as a result of mining activities (e.g. the earth material not used) forms quite a big share of waste. In line with the rise in construction activities, besides the increase in

extraction of the mineral resources used for construction, the amounts of construction and demolition waste also increased (10%). Around a half of the 20 million tons of waste generated in 2006 was landfilled, thereby dangerous oil shale treatment waste disposed to the industrial waste landfill sites of Ida-Viru county comprised two thirds of this amount.

The amount of municipal waste increased considerably

High per capita quantities of municipal waste are characteristic of rich countries. In Estonia, too, more and more municipal waste is generated. In 2006, the annual generation of municipal waste was 442 kg per capita, which is 61% higher than the target set for 2010. The upward trend has predominantly been observed during the last five years and the rise has been caused by wasteful production and consumption. For example, double packaging is very widely used in trade. Quite often these materials do not find a way to recycling and end up in landfills together with municipal waste. In 2006, three fourths or 370,000 tons of the collected municipal waste was landfilled.

Less pesticides were used than elsewhere in Europe

The pesticides used to increase agricultural production destroy, in addition to the pests and weeds, also other living creatures. 774 tons of pesticides were used in agricultural holdings in 2006 — 1 kg per hectare of agricultural land. This indicator was lower than in most European countries. The share of land used for agricultural purposes was also smaller in Estonia than in a lot of other European countries.

Environmental requirements and standards have been set and financial instruments implemented for the reduction of negative environmental impacts of the growing production and consumption. The aim of them is to direct the consumers and producers to act in a more environmentally sustainable way. Although the effect of measures must not always be immediate, according to statistical data, the improvement in environmental parameters could still be observed in some areas. Both, production and consumption increased in 2006. If, by this increase, environmental pressures decreased in some areas, we can assume that environmental measures have been effective.

The environmental investments of enterprises were record high

Increase in the environmental investments also serves as an indirect evidence of the positive effect of environmental measures on production. In 2006, enterprises made record-high investments in the environment — 1.7 billion kroons. The growth was more than double. The yearly volumes of environmental investments may differ a lot for several reasons. For example, stricter environmental requirements and taxes could enforce to invest more in the environmental sphere. Every year, the biggest share of the enterprises' environmental investments goes to wastewater and waste management and air protection areas as the generation of emissions and waste constitute the enterprise sector's greatest negative effect on the environment. For sure, the price rise in 2006, caused by the economic growth, had its influence on the increased investments as more expensive environmental technology and facilities increased the total investment figures. The environmental investment costs vary on yearly basis, because investment is a single expenditure. For example, if an enterprise invests in the establishment of water purification facility this year, no such a big investment needs to be made in the coming years.

The majority of enterprises' environmental investments in 2006 — 1.3 billion kroons — were allocated to environmental protection. For this finance, the environmental technology, equipment and facilities intended for the collection and management of already generated pollution were acquired or reconstructed. 362 million kroons were spent by enterprises to make the production environmentally more friendly. In the longer perspective these investments are more efficient, because, due to integrated technologies, enterprises generate less emissions and waste, thus the environmental pressure decreases.

The pollution load of wastewater and the amount of industrial air emissions declined

The pollution load of purified wastewater discharged into water bodies was lower in 2006 than a year ago. Regarding some parameters the pollution load was even lowest of the past five years: for example, in case of the amount of organical pollutants, total nitrogen and phosphorus discharged into water bodies together with wasrewater. In 2005, the oil pollution caused to water bodies increased, but in 2006 it decreased considerably. Only in case of suspended solids the pollution increased 3% in 2006. The pollution load of wastewater is an evidence that the best environmental technology and improved wastewater management systems have been implemented. Increased pollution charges and stricter environmental measures could also have their influence.

The emissions of air pollutants from stationary industrial sources (industrial enterprises) have decreased, too. The decrease concerned all main pollutant categories in 2006: solid particles, volatile organic compounds, carbon monoxide, sulphur dioxide, nitrogen oxides. For example, compared to 2005, 8% less of sulphur dioxide was emitted. Sulphur dioxide is

a pollutant which is predominantly formed during the burning of oil shale and which gives rise to acid rain. Again, it could be assumed that the new environmental technologies and more efficient emission cleaning systems applied by enterprises have reduced environmental pressure. Environmental requirements, measures and pollution charges also have their own contribution here.

The environmental impact of oil shale-based energy production in Estonia is too large for meeting the EU environmental standards. Caused by the EU environmental measures and targets Estonia has also started to look for alternative ways of energy production. Water and wind, for example, are alternative energy sources. Produced hydro- and wind energy form a negligible part of the total energy production at present — 0.9 % of energy production in 2006. Wind energy production increased by a fifth compared to 2005. But hydro energy production decreased by a third.

Recycling of waste increased

During the last five years, major attention has been paid to waste recycling which has shown a steady growing trend. In 2006, slightly more than a fifth of the collected municipal waste was recycled. 47,000 tons of paper, 26,000 tons of glass and 18,000 tons of plastic were recycled. According to the target set in the Estonian Environmental Strategy for 2010, half of the total amount of packaging waste must be recycled.

Preservation of the landscape and species diversity requires constant care

Due to the low population concentration, quite a large number of rare species, diverse landscapes and species' habitats have preserved in Estonia. At the end of 2007, 18% of the territory was under nature conservation and there were 3,389 protected natural objects. The landacape and species diversity is an area requiring constant care, supervision and protection from negative human impacts. One of the areas which needs to be regulated is forestry. The regeneration felling poses a potential threat to the viability of forest ecosystems. Despite the fact that the volume of regeneration felling has in general decreased over the last five years, still quite a big area of clear-cut forestland is added every year — 18,000 ha was cut clear in 2006. In these areas the previous natural ecosystem ceases to exist and, even in case a new forest is planted, the previous diverse habitat is changed to a monospecific "tree field".

Tabel 1 **Maavarade kaevandamine, 2002–2006**
Table 1 Extraction of mineral resources, 2002–2006

Maavara	2002	2003	2004	2005	2006	*Mineral resource*
Põlevkivi, tuhat tonni	10 513	12 608	11 736	12 349	11 977	*Oil shale, thousand tons*
Tsemendi tooraine						*Raw materials for cement*
lubjakivi, 1000 m³	3 667	372	431	335	344	*limestone, 1000 m³*
savi, 1000 m³	19	27	32	37	139	*clay, 1000 m³*
Tehnoloogiline liiv, 1000 m³	23	41	50	54	51	*Technological sand, 1000 m³*
Ehitusliiv, 1000 m³	1 381	3 715	2 257	2 070	2 949	*Construction sand, 1000 m³*
Kruus (kruusliiv), 1000 m³	652	753	874	1 157	1 265	*Gravel, 1000 m³*
Tehnoloogiline lubjakivi, 1000 m³	71	63	94	86	84	*Technological limestone, 1000 m³*
Keraamiline savi, 1000 m³	149	135	137	152	149	*Ceramic clay, 1000 m³*
Ehituslubjakivi, 1000 m³	1 073	1 255	1 547	1 922	2 344	*Construction limestone, 1000 m³*
Tehnoloogiline dolomiit, 1000 m³	76	151	172	155	128	*Technological dolomite, 1000 m³*
Viimistlusdolomiit, 1000 m³	0,4	3,2	1,3	2,0	2,0	*Decorative dolomite, 1000 m³*
Ehitusdolomiit, 1000 m³	263	291	323	260	378	*Construction dolomite, 1000 m³*
Turvas, tuhat tonni	1 508	1 012	764	1 074	1 257	*Peat, thousand tons*
Meremuda, tuhat tonni	1,2	1,4	1,3	0,7	0,8	*Sea mud, thousand tons*
Järvemuda, tuhat tonni	0,5	0,0	0,7	0,0	0,7	*Sapropel, thousand tons*

Tabel 2 **Jäätmeteke, 2005–2006**
Table 2 Generation of waste, 2005–2006
(tonni — tons)

Jäätme liik	2005	2006	*Kind of waste*
Termilistes protsessides tekkinud jäätmed	5 853 254	5 421 760	*Waste from thermal processes*
põlevkivi koldetuhk	2 352 020	2 173 480	*oil shale bottom ash*
Maavarade ja maa-ainese uuringutel, kaevandamisel ning füüsikalis-keemilisel töötlemisel tekkinud jäätmed	5 768 569	5 934 630	*Waste resulting from exploration, mining, dressing and further treatment of minerals and quarrying*
mittemaaksete maavarade kaevandamisjäätmed	5 758 142	5 917 935	*waste from mineral non-metalliferous excavation*
Ehitus- ja lammutusjäätmed	2 160 766	2 395 303	*Construction and demolition waste*
pinnas, kivid ja süvenduspinnas	1 177 925	1 275 808	*soil, stones and dredging spoil*
metallid	403 572	461 683	*metals*
Nafta ja õli rafineerimisel ning põlevkivi utmisel tekkinud jäätmed	868 346	1 001 916	*Waste from petroleum refining and fractioning and oil shale*
põlevkivipoolkoks	845 966	922 422	*oil shale semi-coke*
Olmejäätmed	556 006	593 267	*Municipal waste*
Jäätmekäitlusettevõtete, ettevõtteväliste reoveepuhastite ja veevärgijäätmed	552 582	496 330	*Waste from waste treatment facilities, off-site waste water treatment plants and water industry*
Puidu töötlemisel, plaatide ja mööbli, tselluloosi, paberi ja kartongi tootmisel tekkinud jäätmed	1 215 802	2 806 944	*Waste from wood processing, manufacture of furniture, pulp, paper and paperboard*
Põllumajandus-, aiandus-, jahindus-, kalapüügi- ja vesiviljelussaaduste toorme-tootmisjäätmed, toiduvalmistamis- ja töötlemisjäätmed	636 810	441 426	*Waste from agricultural, horticultural, hunting, fishing and aquaculture primary production, food preparation*
Õli- ja vedelkütuse jäätmed	55 154	51 281	*Oil and liquid fuel waste*
Nimistus mujal määramata jäätmed	735 931	724 696	*Waste not otherwise specified on the list*
Metallide ja plastide mehaanilisel vormimisel ja pinnatöötlusel tekkinud jäätmed	32 945	40 816	*Waste from mechanic shaping and surface treatment of metals and plastics*
Anorgaanilistes keemiaprotsessides tekkinud jäätmed	4 737	4 256	*Waste from inorganic chemical processes*
Pakendid; nimistus mujal määramata absorbendid, puhastuskaltsud, filtrimaterjalid ja kaitseriietus	46 370	91 442	*Packaging; absorbents, wiping cloths, filter materials and protective clothing*
Inimeste ja loomade tervishoiujäätmed	1 114	902	*Waste from human or animal health care*
Naha- ja tekstiilitööstuse jäätmed	2 508	2 579	*Waste from leather and textile industries*
Orgaanilistes keemiaprotsessides tekkinud jäätmed	2 718	2 641	*Waste from organic chemical processes*
Pinnakatete, liimide, hermeetikute ja trükivärvide valmistamisel ja kasutamisel tekkinud jäätmed	1 349	1 428	*Waste from the manufacture, formulation, supply and use of coatings (paints, varnishes and vitreous enamels), adhesives, sealants and printing inks*
Metallide ja muude materjalide pinnatöötlusel ja pindamisel ning värviliste metallide hüdrometallurgias tekkinud jäätmed	400	546	*Waste from metal treatment and coating of metals and from non-ferrous hydro-metallurgy*
Fotograafia-tööstusjäätmed	203	230	*Waste from the photographic industry*
Orgaaniliste lahustite, külmutusagensi- ja aerosooli-kandegaasijäätmed	134	95	*Waste from organic solvents, refrigerants, and aerosol carrier gases*
KOKKU	18 495 698	20 012 488	*TOTAL*

Diagramm 1 **Olmejäätmete teke, 2002–2006 ja 2010. aasta eesmärk**
Diagram 1 *Generation of municipal waste, 2002–2006 and the target for 2010*

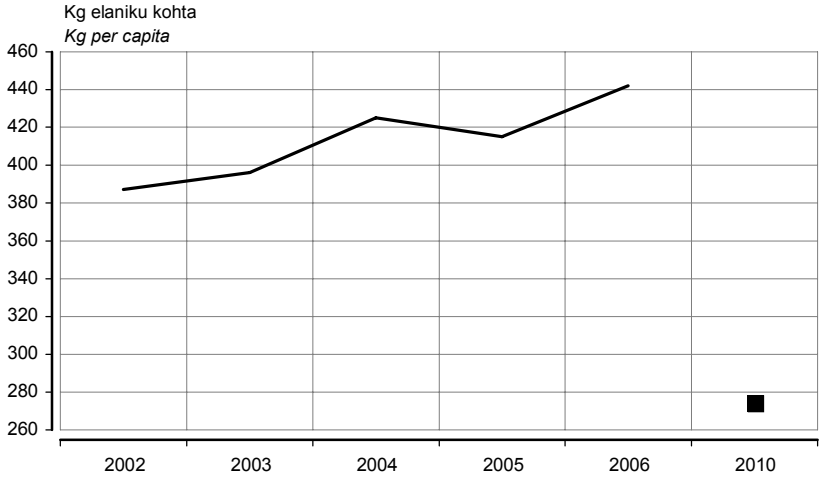

Tabel 3 **Taimekaitsevahendite kasutamine põllumajanduslikes majapidamistes, 2002–2006**
Table 3 *Use of pesticides in agricultural holdings, 2002–2006*
(tonni toimeainet[a] — *tons of active substance*[a])

Taimekaitsevahend	2002	2003	2004	2005	2006	*Pesticide*
Putukatõrjevahendid	5,8	5,6	1,5	3,6	26,6	*Insecticides*
Seenhaiguste tõrjevahendid	19,1	24,1	20,9	36,0	59,2	*Fungicides*
Umbrohutõrjevahendid	210,8	268,4	196,6	276,5	632,6	*Herbicides*
Puhtimis-preparaadid	10,4	5,4	8,9	1,3	15,7	*Seed treatment preparations*
Kasvuregulaatorid	21,1	17,8	16,6	31,2	40,4	*Retardants*
Desikandid	0,0	0,0	0,1	0,2	0,33	*Desiccants*

[a] Taimekahjustajat, taime või taimset saadust üldiselt või spetsiifiliselt mõjutav aine.
[a] *Substance in pesticide product, which has the influence on pests or weeds.*

Diagramm 2 **Ettevõtete investeeringud keskkonnakaitsevahenditesse ja tootmisprotsessi muutmiseks, 2002–2006**
Diagram 2 *Enterprises' investments in end-of-pipe installations and integrated technologies, 2002–2006*

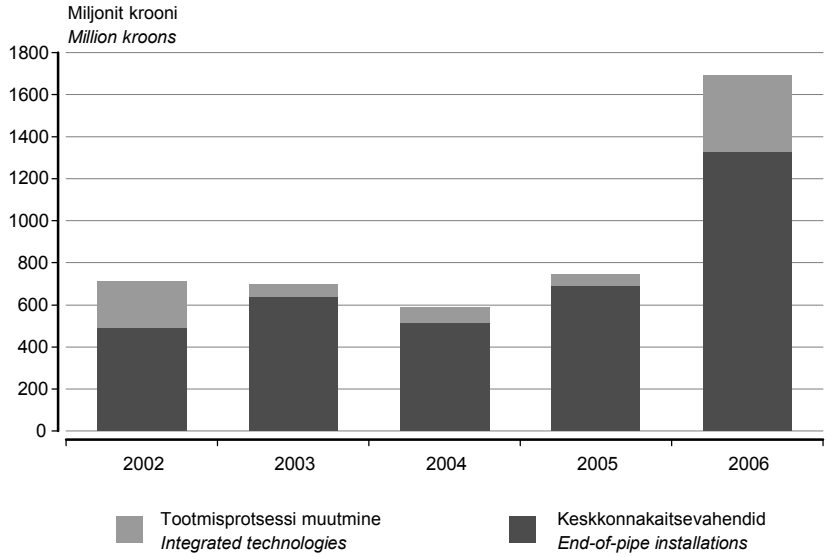

Tabel 4 **Ettevõtete investeeringud keskkonnakaitsevahenditesse ja tootmisprotsessi muutmiseks tegevusala järgi, 2006**

Table 4 Enterprises' investments in end-of-pipe installations and integrated technologies by economic activity, 2006

(tuhat krooni — *thousand kroons*)

Tegevusala	Keskkonnakaitse-vahendid *End-of-pipe installations*	Tootmisprotsessi muutmine *Integrated technologies*	Kokku *Total*	*Economic activity*
Töötlev tööstus[a]	345 380	274 732	620 112	*Manufacturing*[a]
Heitvee kogumine ja puhastamine	374 018	0	374 018	*Wastewater collection and purification*
Elektri-, gaasi-, auru- ja kuumaveevarustus	140 847	78 682	219 529	*Electricity, gas, steam and hot water supply*
Jäätmekäitlus; tänavate korrashoid	210 330	0	210 330	*Waste management and street care*
Põllumajandus	59 869	0	59 869	*Agriculture*
Keskkonnakahjustuste analüüs	53 894	0	53 894	*Analysis of environmental damages*
Veondusega seotud tegevusalad; reisibürood	52 762	0	52 762	*Supporting transport activities; travel agencies*
Looduskaitsealade tegevus	25 643	0	25 643	*Activity of natural parks*
Jäätmete ringlussevõtt	21 076	0	21 076	*Recycling*
Keskkonnakaitse kui ettevõtte kõrvaltegevus	16 306	0	16 306	*Secondary activities of environmental protection*
Jäätmete ja jääkide hulgimüük	12 604	0	12 604	*Wholesale of wastes and residuals*
Mäetööstus	587	7 254	7 841	*Mining*
Metsamajandus	6 605	86	6 690	*Forestry*
Ehitus	5 130	793	5 923	*Construction*
Mootorsõidukite müük, hooldus ja remont; kütuse müük	4 843	447	5 291	*Sale, maintenance and repair of motor vehicles; sale of fuel*
Transport	1 042	0	1 042	*Transport*
Kalapüük	0	0	0	*Fishing*
KOKKU	1 330 936	361 994	1 692 930	*TOTAL*

[a] V.a ettevõtted, mille tegevusala on jäätmete ringlussevõtt.

[a] *Excl. enterprises with waste recycling activity.*

Tabel 5 **Ettevõtete keskkonnakaitseinvesteeringud, 2002–2006**
Table 5 Environmental investments of enterprises, 2002–2006
(tuhat krooni — *thousand kroons*)

Keskkonnakaitse valdkond	2002	2003	2004	2005	2006	*Environmental protection activity*
Välisõhu ja kliima kaitse	263 140	72 146	103 454	119 354	355 839	*Protection of ambient air and climate*
Heitveekäitlus	209 111	268 882	287 419	288 687	655 361	*Wastewater management*
Jäätmekäitlus	172 312	271 855	143 726	188 533	434 664	*Waste management*
Pinnase, pinna- ja põhjavee kaitse	36 185	69 113	35 680	139 160	126 169	*Protection of soil, ground-water and surface water*
Kaitse müra ja vibratsiooni eest	9 491	3 091	2 192	931	18 710	*Noise and vibration abatement*
Bioloogilise mitmekesisuse ja maastiku kaitse	2 782	1 673	4 147	4 300	17 288	*Protection of biodiversity and landscapes*
Kaitse radiatsiooni eest	2 195	1 803	7 391	590	745	*Protection against radiation*
Teadus- ja arendustegevus	333	9 599	3 933	3 383	58 744	*Research and development*
Muu keskkonnakaitsetegevus	15 710	1 398	377	459	25 410	*Other environmental protection activities*
KOKKU	711 259	699 560	588 319	745 397	1 692 930	*TOTAL*

Tabel 6 **Veevõtt, 2002–2006[a]**
Table 6 Water extraction, 2002–2006[a]
(miljonit kuupmeetrit — *million cubic metres*)

Veevõtuallikas	2002	2003	2004	2005	2006	*Source of water extraction*
Pinnavesi	1 177	1 331	1 439	1 304	1 358	*Surface water*
Põhjavesi	236	267	310	274	244	*Ground water*
Merevesi	23	22	23	6	4	*Sea water*
KOKKU	1 436	1 620	1 772	1 584	1 602	*TOTAL*

[a] Loaga veevõtjate veevõtt. Pinnavee kasutusluba tuleb taotleda, kui veevõtt ööpäevas on suurem kui 30 m³ ja põhjavee kasutusluba juhul, kui veevõtt on suurem kui 5 m³.

[a] *Water extraction of enterprises who have licenses for water extraction. Licenses are needed for the extraction of over 5 m³ of ground water per day and for the extraction of over 30 m³ of surface water per day.*

Tabel 7 **Veekasutus, 2002–2006**
Table 7 Water use, 2002–2006
(miljonit kuupmeetrit — *million cubic metres*)

Kasutusvaldkond	2002	2003	2004	2005	2006	*Area of use*
Olme	44	42	41	52	42	*Domestic sector*
Tööstus	44	43	45	44	44	*Industry*
Energeetika	1 099	1 232	1 323	1 258	1 454	*Energy supply*
Põllumajandus[a]	4	4	4	4	5	*Agriculture[a]*
Kalakasvatus, muu	47	70	91	7[b]	6[b]	*Aquaculture, other*
KOKKU	1 238	1 391	1 504	1 366	1 551	*TOTAL*

[a] K.a maaelanike majandus- ja joogivesi ning tootmisvajaduseks kasutatud vesi.
[b] V.a kalakasvatus.
[a] *Including domestic and industrial water use in rural areas.*
[b] *Excl. fish farming.*

Tabel 8 **Veeheide, 2002–2006[a]**
Table 8 Water discharge, 2002–2006[a]
(miljonit kuupmeetrit — *million cubic metres*)

	2002	2003	2004	2005	2006	
Veekogudesse	1 416	1 626	1 721	1 618	1 615	*Into surface water bodies*
Pinnasesse ja põhjavette	1	1	2	2	0	*Into the soil and ground water*
Veeheide kokku	1 427	1 627	1 723	1 620	1615	*Total water discharge*
puhastamist vajav	278	303	356	326	264	*needing purification*
puhastatud	271	301	354	324	263	*purified*
puhastamata	7	2	2	2	1	*unpurified*

[a] Ettevõtete andmed, kellel on luba heitvee juhtimiseks veekogudesse ja pinnasesse.
[a] *The data cover enterprises which have licenses for wastewater discharge into water bodies and soil.*

Tabel 9 **Pinnaveekogudesse juhitud puhastamist vajava vee reostuskoormus, 2002–2006**
Table 9 Pollution load of the water discharged into surface water bodies and needing purification, 2002–2006
(tonni — *tons*)

Veesaasteaine	2002	2003	2004	2005	2006	
Orgaanilised reoained, BHT_7 [a]	1 480	1 657	1 561	1 399	1 366	*Organic substances, BOD_7 [a]*
Heljum	2 661	2 670	2 971	2 636	2 727	*Suspended solids*
Üldlämmastik	2 591	2 348	2 242	1 771	1 621	*Total nitrogen*
Üldfosfor	183	175	170	146	146	*Total phosphorus*
Naftasaadused	26	55	65	79	40	*Oil products*

[a] Hapniku kogus, mis on vajalik orgaaniliste ainete bioloogiliseks lagunemiseks seitsme päeva jooksul.
[a] *The quantity of oxygen consumed in the biological decomposition of organic substances within seven days.*

Tabel 10 **Heitvee orgaaniliste reoainete reostuskoormus (BHT_7 [a]) valgala järgi, 2002–2006**
Table 10 Pollution load of organic substances (BOD_7 [a]) of discharged wastewater by catchment area, 2002–2006
(tonni — *tons*)

Valgala	2002	2003	2004	2005	2006	*Catchment area*
Soome laht	1 264	1 455	1 360	1 215	1 009	*Gulf of Finland*
Väinameri	38	35	31	36	31	*Väinameri*
Liivi laht	137	144	150	130	117	*Gulf of Riga*
Läti ja Venemaa jõed	2	1	2	2	3	*Rivers in Latvia and Russia*
Läänemere avaosa	11	5	5	1	…	*Open area of the Baltic Sea*
Pinnas ja põhjavesi	28	17	14	15	…	*Soil and ground water*

[a] Hapniku kogus, mis on vajalik orgaaniliste ainete bioloogiliseks lagunemiseks seitsme päeva jooksul.
[a] *The quantity of oxygen consumed in the biological decomposition of organic substances within seven days.*

Tabel 11 **Paiksete saasteallikate tekitatud õhusaaste hulk, 2002–2006[a]**
Table 11 Pollution of air from stationary sources, 2002–2006[a]
(tuhat tonni — *thousand tons*)

Õhusaasteaine	2002	2003	2004	2005	2006	*Air pollutant*
Tahked osakesed	35,0	31,3	25,8	18,2	12,4	*Solid particles*
Vääveldioksiid	83,9	98,1	85,4	73,9	68,2	*Sulphur dioxide*
Süsinikoksiid	23,7	24,7	23,4	24,7	21,1	*Carbon monoxide*
Lämmastikoksiidid	15,5	18,0	16,1	14,1	13,1	*Nitrogen oxides*
Lenduvad orgaanilised ühendid	9,0	8,8	9,4	8,9	8,7	*Volatile organic compounds*

[a] Õhusaasteainete emissioon nendest paiksetest saasteallikatest, mille valdajale on väljastatud õhusaaste luba.
[a] *The data cover the air emission from stationary sources, whose owners have the licence for air pollution.*

Tabel 12 **Liiklusvahendite tekitatud õhusaaste hulk, 2002–2005**
Table 12 Pollution of air from mobile sources, 2002–2005
(tuhat tonni — *thousand tons*)

Õhusaasteaine	2002	2003	2004	2005	*Air pollutant*
Tahked osakesed	1,5	2,4	2,4	2,4	*Solid particles*
Vääveldioksiid	1,6	1,5	1,4	1,3	*Sulphur dioxide*
Süsinikoksiid	70,3	61,1	48,6	42,7	*Carbon monoxide*
Lämmastikoksiidid	21,9	19,0	18,1	15,7	*Nitrogen oxides*
Lenduvad orgaanilised ühendid	9,7	8,0	6,8	5,3	*Volatile organic compounds*

Diagramm 3 **Paiksete saasteallikate[a] ja liiklusvahendite tekitatud õhusaaste hulk, 2001–2005**
Diagram 3 Pollution of air from stationary[a] and mobile sources, 2001–2005

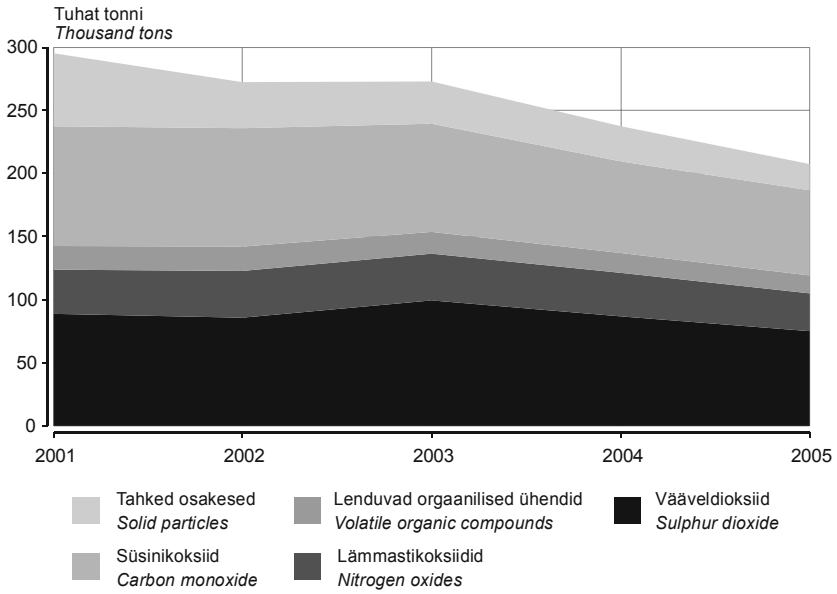

[a] Õhusaasteainete emissioon nendest paiksetest saasteallikatest, mille valdajale on väljastatud õhusaaste luba.
[a] *The data cover the emission of air pollutants from stationary sources, whose owners have the licence for air pollution.*

Diagramm 4 **Hüdro- ja tuuleenergia tootmine, 2002–2006**
Diagram 4 Hydro- and wind energy production, 2002–2006

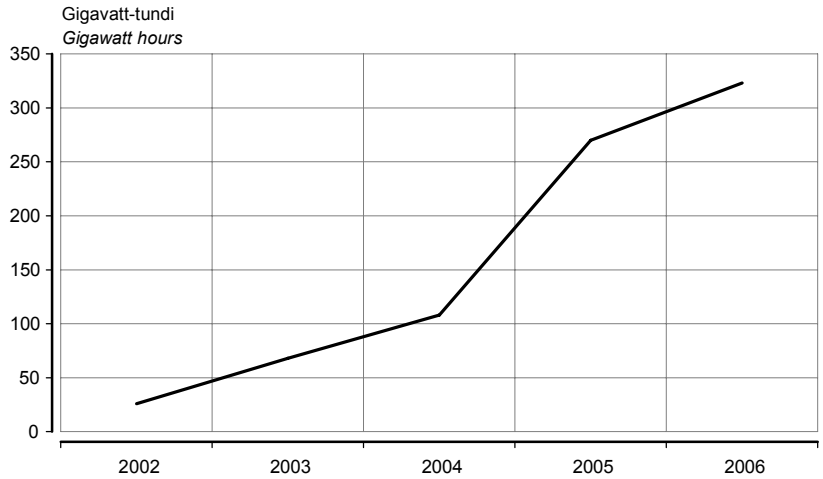

Tabel 13 **Jäätmete kogumine ja taaskasutamine, 2002–2006**
Table 13 Waste collection and recycling, 2002–2006
(tonni — *tons*)

Jäätme liik	2002	2003	2004	2005	2006	*Kind of waste*
Paber, kartong ja pabertooted						***Paper, paperboard and paper products***
Kogumine	29 512	38 945	44 590	47 167	47 391	*Collection*
Taaskasutamine	9 661	12 817	14 861	7 205	6 504	*Recovery operations*
Klaas						***Glass***
Kogumine	17 774	16 172	17 499	22 250	26 127	*Collection*
Taaskasutamine	8 729	11 457	17 470	14 001	15 341	*Recovery operations*
Plast						***Plastics***
Kogumine	2 915	6 646	8 000	12 959	18 275	*Collection*
Taaskasutamine	1 897	2 528	3 709	5 869	10 907	*Recovery operations*
Tekstiil						***Textile***
Kogumine	5	1 152	4 719	2 305	2 956	*Collection*
Taaskasutamine	-	-	351	52	433	*Recovery operations*
Raud						***Ferrous metals***
Kogumine	359 957	425 216	557 757	502 159	562 457	*Collection*
Taaskasutamine	67 590	80 641	113 958	116 283	113 556	*Recovery operations*
Plii						***Lead***
Kogumine	129	159	237	193	263	*Collection*
Taaskasutamine	-	-	18	56	84	*Recovery operations*

Tabel 14 **Jäätmete töötlemine kõrvaldamiseks, 2006**
Table 14 Treatment of waste for waste disposal, 2006
(tonni — *tons*)

Menetlus		*Treatment*
Maapealne või maa-alune ladestamine (sh prügilad)	10 875 203	*Deposit into or onto land (incl. landfill)*
Füüsikalis-keemiline töötlus	70 542	*Physico-chemical treatment*
Vedelate või püdelate jäätmete paigutamine maapealsetesse kaevanditesse, basseinidesse, paistiikidesse jne	73 475	*Placement of liquid or sludge discards into pits, pounds or naturally occurring repositories, etc.*
Põletamine	41	*Thermal treatment*
Bioloogiline töötlus	701	*Biological treatment*
Pinnasetöötlus	221 300	*Land treatment*

Tabel 15 **Jäätmete töötlemine taaskasutamiseks või energia tootmiseks, 2006**
Table 15 Treatment of waste for recovery or energy production, 2006
(tonni — *tons*)

Menetlus		*Treatment*
Pinnasetöötlus põllumajanduses või keskkonnaseisundi parandamiseks	2 735 901	*Land treatment for agricultural purposes or for improvement of state of environment*
Muude anorgaaniliste ainete ringlussevõtt või taasväärtustamine	2 908 114	*Recovery of other inorganic waste*
Kasutamine kütusena või muu energiaallikana	256 567	*Use as a fuel or other means to generate energy*
Metallide ja metalliühendite ringlussevõtt või taasväärtustamine	13 110	*Recovery and recycling of metals and metal compounds*
Muude orgaaniliste ainete ringlussevõtt või taasväärtustamine (sh kompostimine)	1 029 834	*Recovery of other organic waste (including composting)*
Õlide taasrafineerimine või korduvkasutamine	605	*Waste oil recovery and reuse*
Lahustite regenereerimine	52	*Regeneration of solvents*

Tabel 16 **Kaitsealad, 2007**
Table 16 Protected areas, 2007
(aasta alguses — *at the beginning of the year*)

Kaitseala tüüp	Arv *Number*	Kaitseala üldpindala, 1000 ha *Total protected area, 1000 ha*	*Type of protected area*
Rahvuspark	5	197	*National park*
Looduskaitseala	129	258	*Nature reserve*
Maastikukaitseala	149	191	*Protected landscape*
Uuendamata kaitsekorraga kaitseala	117	32	*Protected area with unrevised protection rules*
Kaitsealune park, arboreetum	548	5	*Protected park, arboretum*
Hoiuala	343	748	*Limited-conservation area*
Püsielupaik	900	88	*Species' protection site*
Kaitstav looduse üksikobjekt	1 195	1	*Protected nature monument*
Kohaliku omavalitsuse tasandil kaitstav loodusobjekt	4	2	*Natural object protected at the municipal level*

Metoodika

Keskkonnastatistika hõlmab nii keskkonnaseisundit (nt õhk, vesi, looduslik mitmekesisus) kui ka inimtegevuse mõju (nt saasteained, jäätmed).

Keskkonnastatistika tootmiseks kasutab Statistikaamet põhiliselt teiste riigiasutuste kogutud andmeid, kuid on ka valdkondi, kus andmeid kogub Statistikaamet ise (nt keskkonnakaitsekulutused). Keskkonnakaitsekulutuste andmed saab Statistikaamet ettevõtetelt ja riigiasutustelt. Nii kogutakse andmeid ka energeetika (nt tuule- ja hüdroenergia tootmine) ja taimekaitsevahendite kasutamise kohta.

Päris palju keskkonnaandmeid saadakse olulise keskkonnamõjuga ettevõtetelt. Sellistele ettevõtetele väljastatakse keskkonnaluba, mille alusel võivad nad ammutada keskkonnast loodusressurssi või heita keskkonda etteantud normi piires heitgaase, -vett ja jäätmeid. Õhusaaste, heitvee ja jäätmete tekke ning veekasutuse andmeid kogub Keskkonnaministeeriumi Info- ja Tehnokeskus, kust Statistikaamet saab andmeid ka liigilise mitmekesisuse ja kaitsealade kohta. Maavarade üle peab arvet samuti Keskkonnaministeerium.

Methodology

Environment statistics cover the environmental state (e.g. water and air pollution status, biodiversity) as well as the impact of human activities (air and water pollutants and waste).

For the production of environment statistics, Statistics Estonia mainly uses the data collected by other government institutions. But there are also areas the data of which are collected by Statistics Estonia itself (e.g. environmental expenditures). Statistics Estonia collects data about environmental expenditures from enterprises and also government institutions. Statistical data for pesticide use and energy production (e.g. hydro- and wind energy production) are collected by Statistics Estonia as well.

Quite a lot of environment-related data are obtained from the enterprises with high environmental pressure. Pollution licenses are issued to these enterprises. On the basis of these licenses, enterprises have the right to extract mineral resources, discharge wastewater to environment, generate air pollution and waste. The respective basic environmental data are collected by the Estonian Environment Information Centre of the Ministry of the Environment. From there Statistics Estonia also obtains the data on the biodiversity and protected areas. Data about the use of mineral resources is also managed by the Ministry of the Environment.

Kirjandust
Publications

Eesti Statistika Kuukiri. 2007. *Monthly Bulletin of Estonian Statistics,* nr 1, 4, 10.

Keskkond. 2006. *Environment.* (2007). Tallinn: Statistikaamet.

Keskkond arvudes. 2006. *Environment in Figures.* (2007). Tallinn: Statistikaamet.

RAHVASTIK

Tabel 1 Rahvaarv aasta alguses, 2004–2008 50
Tabel 2 Aastakeskmine rahvaarv, 2003–2007 50
Diagramm 1 Noored ja vanad rahvastikus, 1990–2007 50
Diagramm 2 Rahvastiku vanuspüramiid, 2008 50
Tabel 3 Rahvastiku rahvuskoosseis, 1989, 2000, 2007 51
Tabel 4 Rahvastik kodakondsuse järgi, 2000 51
Tabel 5 Rahvastik sünniriigi järgi, 1989, 2000 52
Tabel 6 Sünnid, surmad ja loomulik iive, 2003–2007 52
Tabel 7 Sünnid, surmad ja loomulik iive (eestlased), 2003–2007 52
Diagramm 3 Sünnid ja surmad, 1990–2007 52
Tabel 8 Sündimuse näitajad, 2003–2007 53
Tabel 9 Sünnituste arv ja mitmikesünnitused, 2003–2007 53
Tabel 10 Elussündinud soo järgi, 2003–2007 53
Tabel 11 Elussündinud soo ja ema rahvuse järgi, 2003–2007 53
Tabel 12 Elussündinud ema vanuse järgi, 2003–2007 53
Tabel 13 Sündimuse vanuskordajad, 2003–2007 54
Diagramm 4 Ema keskmine vanus lapse sünnil, 1990–2007 54
Tabel 14 Elussündinud sünnijärjekorra järgi, 2003–2007 54
Tabel 15 Elussündinud sünnijärjekorra järgi (eestlased), 2003–2007. 55
Tabel 16 Abielust elussündinud sünnijärjekorra järgi, 2003–2007 55
Tabel 17 Abielust elussündinud sünnijärjekorra järgi (eestlased), 2003–2007 55
Tabel 18 Elussündinud sünnijärjekorra ja ema vanuse järgi, 2003–2007 56
Tabel 19 Abielust ja väljaspool abielu elussündinud ema vanuse järgi, 2003–2007 56
Diagramm 5 Abielust ja väljaspool abielu elussündinud, 1990–2007 57
Tabel 20 Elussündinud ema hariduse järgi, 2003–2007 57
Tabel 21 Elussündinud ema sotsiaal-majandusliku seisundi järgi, 2003–2007 57
Tabel 22 Abordid, 2003–2007 57
Diagramm 6 Elussünde ja aborte tuhande 15–49-aastase naise kohta, 1990–2007 58
Tabel 23 Oodatav eluiga, 2002–2006 58
Tabel 24 Perinataalsurmad, 2003–2007 58
Tabel 25 Imikusuremus, 2003–2007 59
Diagramm 7 Perinataal- ja imikusuremus, 1992–2007 59
Tabel 26 Surnud soo ja rahvuse järgi, 2003–2007 59
Tabel 27 Surnud vanuse järgi, 2003–2007 60
Tabel 28 Surnud vanuse järgi (mehed), 2003–2007 60
Tabel 29 Surnud vanuse järgi (naised), 2003–2007 61
Tabel 30 Suremuse vanuskordajad, 2003–2007 61
Tabel 31 Suremuse vanuskordajad (mehed), 2003–2007 62
Tabel 32 Suremuse vanuskordajad (naised), 2003–2007. 62
Tabel 33 Surnud ja standarditud suremuskordaja (SSK) soo ja surmapõhjuse järgi, 2006, 2007 63
Diagramm 8 Abielud ja lahutused 1000 elaniku kohta, 1990–2007 64
Tabel 34 Abielud, 2003–2007 64
Tabel 35 Abielulahutused, 2003–2007 64
Tabel 36 Abiellunud soo ja vanuse järgi, 2003–2007 65
Tabel 37 Lahutused ühiste alaealiste laste järgi, 2003–2007 65
Tabel 38 Lahutused abielu kestuse järgi, 2003–2007 65
Tabel 39 Lahutanud soo ja vanuse järgi, 2003–2007 65

POPULATION

Table 1 Population at the beginning of the year, 2004–2008 ... 50
Table 2 Mean annual population, 2003–2007 ... 50
Diagram 1 Young and old people in the population, 1990–2007 ... 50
Diagram 2 Population age-pyramid, 2008 ... 50
Table 3 Ethnic composition of the population, 1989, 2000, 2007 ... 51
Table 4 Population by citizenship, 2000 ... 51
Table 5 Population by country of birth, 1989, 2000 ... 52
Table 6 Births, deaths and natural increase, 2003–2007 ... 52
Table 7 Births, deaths and natural increase (Estonians), 2003–2007 ... 52
Diagram 3 Births and deaths, 1990–2007 ... 52
Table 8 Fertility indicators, 2003–2007 ... 53
Table 9 Number of deliveries and multiple births, 2003–2007 ... 53
Table 10 Live births by sex, 2003–2007 ... 53
Table 11 Live births by sex and mother's ethnic nationality, 2003–2007 ... 53
Table 12 Live births by mother's age, 2003–2007 ... 53
Table 13 Age-specific fertility rates, 2003–2007 ... 54
Diagram 4 Mean age of mother at childbirth, 1990–2007 ... 54
Table 14 Live births by birth order, 2003–2007 ... 54
Table 15 Live births by birth order (Estonians), 2003–2007 ... 55
Table 16 Legitimate live births by birth order, 2003–2007 ... 55
Table 17 Legitimate live births by birth order (Estonians), 2003–2007 ... 55
Table 18 Live births by birth order and mother's age, 2003–2007 ... 56
Table 19 Live births by legitimacy and by mother's age, 2003–2007 ... 56
Diagram 5 Live births from marriage and outside marriage, 1990–2007 ... 57
Table 20 Live births by mother's education, 2003–2007 ... 57
Table 21 Live births by mother's socio-economic status, 2003–2007 ... 57
Tabel 22 Abortions, 2003–2007 ... 57
Diagram 6 Live births and abortions per thousand women aged 15–49, 1990–2007 ... 58
Table 23 Life expectancy at certain age, 2002–2006 ... 58
Table 24 Perinatal deaths, 2003–2007 ... 58
Table 25 Infant mortality, 2003–2007 ... 59
Diagram 7 Perinatal and infant mortality, 1992–2007 ... 59
Table 26 Deaths by sex and ethnic nationality, 2003–2007 ... 59
Table 27 Deaths by age, 2003–2007 ... 60
Table 28 Deaths by age (males), 2003–2007 ... 60
Table 29 Deaths by age (females), 2003–2007 ... 61
Table 30 Age-specific mortality rates, 2003–2007 ... 61
Table 31 Age-specific mortality rates (males), 2003–2007 ... 62
Table 32 Age-specific mortality rates (females), 2003–2007 ... 62
Table 33 Deaths and age-standardised mortality rates (ASMR) by sex and cause of death, 2006, 2007 ... 63
Diagram 8 Marriages and divorces per 1,000 inhabitants, 1990–2007 ... 64
Table 34 Marriages, 2003–2007 ... 64
Table 35 Divorces, 2003–2007 ... 64
Table 36 Newly married persons by sex and age, 2003–2007 ... 65
Table 37 Divorces by number of common children under 18 years of age, 2003–2007 ... 65
Table 38 Divorces by duration of marriage, 2003–2007 ... 65
Table 39 Newly divorced persons by sex and age, 2003–2007 ... 65

Ülevaade

Peatükk esitab rahvaarvu ja rahvastikusündmusi kirjeldavaid tabeleid ja jooniseid. Ülevaade antakse nii sündidest, abortidest, surmadest, abieludest kui ka lahutustest. Rändeandmeid hakkab Statistikaamet avaldama 2009. aasta alguses. Ülevaate eesmärk on kirjeldada loetletud näitajate põhjal rahvastiku olukorda ja trende.

Sündimuse kasv aeglustab rahvaarvu vähenemist

2007. aastal jätkusid juba mõnda aega kestnud suundumused. Rahvaarv küll vähenes endiselt, kuid tänu kasvavale sündide arvule ja stabiilsele suremusele on kahanemine aeglustunud. 1. jaanuaril 2008 oli Eesti arvestuslik rahvaarv 1 340 935 inimest. Elanike arv vähenes 2007. aastal loomuliku iibe tõttu 1634 inimese võrra ehk 0,11%.

Võrreldes 2006. aastaga oli elussünde peagu 900 võrra ehk 6% rohkem. Naaberriikide Läti ja Leeduga võrreldes on Eestis sündimus parem, sündimuse kasv viimastel aastatel olnud kiirem ja alates 2002. aastast ka järjepidev. Summaarne sündimuskordaja (keskmine sünnitatud laste arv naise kohta sama aasta sündimustaseme juures) tõusis 2007. aastal 1,64-ni, rahvastiku taastootmiseks peaks selle väärtus olema aga vähemalt 2,1. Nimetatud tasemeni ei ole viimasel paaril aastal jõudnud ühegi EL-i riigi sündimus.

Teisena ja kolmandana sündinud laste arv suureneb jõudsalt

Sündivatest lastest on esiklapsi pisut alla poole (2007. aastal 47,7%), viimastel aastatel on nende osatähtsus teiste ja kolmandate laste arvu kasvu mõjul ühtlaselt vähenenud. Võrreldes 2006. aastaga kasvas teisena sündinud laste arv 2007. aastal 5,8%, kolmandana sündinute hulk aga lausa 11,2%.

Naise keskmine vanus esiklapse sünnil on alates 1990-ndate algusest püsivalt kasvanud, jõudes 2007. aastal 25,4 aastani. Esimese lapse soetamise hilisem aeg lükkab edasi ka teise ja kolmanda jne laste sünni. Kui üheksakümnendate alguses oli tüüpilisim sünnitaja alla 25-aastane (1992. aastal u 55% sünnitajaist), siis 2007. aastal sünnitasid alla 25-aastased vähem kui kolmandiku kõigist sündinud lastest. Vastupidine trend on aset leidnud üle 30-aastaste seas — 1992. aastal sünnitasid kolmekümnesed ja vanemad napilt viiendiku sündinud lastest, 2007. aastal juba ligi 38%.

Teist aastat järjest on pisut suurenenud abielusündimuse osatähtsus, mis 2007. aastal ulatus 41,9%-ni. Kasvu taga on aga just mitte-eestlaste abielust sündinute osatähtsuse kasv — eestlaste hulgas vähenes see endiselt. Abielusündimuse osatähtsus sõltub ka lapse sünnijärjekorrast. Esimestest lastest sündis abielus emadele vähem kui kolmandik, teise lapse sündides olid abielus juba pooled emad ja kolmanda lapse sündides üle 55% emadest.

Abortide arv kahanes veelgi

Abortide arv on vähenenud juba 1990-ndate keskpaigast. 2007. aastal kahanes legaalselt indutseeritud (naise soovil ja meditsiinilistel näidustustel tehtud) abortide arv eelmise aastaga võrreldes rohkem kui 5%. 1000 viljakusealise naise kohta tehti 26,2 aborti. Abortide suhtarv 100 elussünni kohta langes 56,3-ni.

2006. aastal pikenes Eestis vähesel määral oodatav eluiga, alates 2005.–2006. aastast on see Balti riikides kõrgeim. Samas on aga EL-i riikide seas Eesti meeste ja naiste oodatava eluea vahe sünnimomendil endiselt suuremaid — veidi üle 11 aasta. Pikenev eluiga ja taasiseseisvumisjärgsete aastate väike sündimus on kaasa toonud rahvastiku vananemise. Vanemaealiste (vähemalt 65-aastaste) osatähtsus rahvastikus oli 2007. aastal juba 17%.

Surmajuhtumeid oli 2007. aastal veidi rohkem kui eelmisel aastal — 17 409. Nii meeste kui ka naistel puhul olid peamised surmapõhjused vereringeelundite haigused ja paha-loomulised kasvajad. Meestel on kolmandaks peamiseks surmapõhjuseks õnnetusjuhtumid, mürgistused ja traumad — 2007. aastal kaotas seeläbi elu 1269 meest, naisi üle kolme ja poole korra vähem (343). Imikusuremuskordaja ja surnultsündide arv olid küll veidi suuremad kui 2006. aastal, kuid jäid siiski 2005. aasta tasemele alla.

Esmasabiellumiste arv on kasvanud

2007. aastal kasvas endiselt abielude ja kahanes lahutuste arv, kuid väiksemas ulatuses kui aasta tagasi. 1000 elaniku kohta sõlmiti 5,2 ja lahutati 2,8 abielu nagu ka 2006. aastal. Abielude arv ületas pärast 1995. aastat esimest korda 7000 piiri — 2007. aastal sõlmiti 7022 abielu. Selle põhjus seisnes eelkõige esmasabiellumiste arvu suurenemises, korduvabielude arv 2007. aastal vähenes. Viimaste osatähtsus on kahanenud alla 30% — meestel 29% ja naistel 27%. Aastal 2007 suurenes meeste puhul korduvabielude lahutamise osatähtsus lahutuste koguarvus. Korduvabielu lahutas 21% meestest ja 20% naistest.

Jätkub abiellumise nihkumine hilisemasse ikka. Kui 1990. aastal oli mehe keskmine vanus esmasabiellumisel 24,6 ja naisel 22,5 aastat, siis 2007. aastal vastavalt 29,4 ja 27 aastat.

Võrreldes 2006. aastaga tõusis meeste esmasabiellumisvanus 0,4 ja naiste oma 0,5 aastat. Euroopa Liidu (EL-27) keskmine on siiski kõrgem kui Eestis — 2006. aastal oli meeste keskmine vanus esmasabiellumisel 30,6 ja naistel 28,1 aastat.

Endiselt abiellutakse eelkõige suvekuudel: juunis, juulis ja augustis sõlmiti 2007. aasta abieludest 46% (2006. aastal 42%). Seda võisid mõjutada ka nn maagilised kuupäevad — 6.06.06 ja 7.07.07. Kõige vähem abiellutakse jaanuaris ja veebruaris. Hooajalisus on abiellumisi iseloomustanud läbi aegade, kuid eri perioodidel on põhjused olnud erinevad. Näiteks veel sajand tagasi oli Eesti maaelanikkonna abiellumise kõrgaeg sügistalv — novembrist jaanuarini sõlmiti kaks kolmandikku kuni kolmveerand kõigist abieludest.[a]

Lahutusi oli 2007. aastal kaks vähem kui aasta varem — 3809. Viimastel aastatel on lahutuste osatähtsus vähenenud keskmise abielustaažiga gruppides (5–14 aastat) ja suurenenud nii lühema (1–2 aastat) kui ka pikema kestusega abielude puhul. Üle 20-aastase staažiga abielude lahutamine andis 2007. aastal rohkem kui neljandiku (26%) lahutuste koguarvust. Kasvab nende lahutuste osatähtsus, kus paaril ühiseid alaealisi lapsi ei ole. Siiski on vähemalt üks alaealine laps olemas rohkem kui poolel lahutanud paaridest (2007. aastal 53%). Ka abiellujate hulgas on järjest rohkem ühiste lastega paare. 2007. aastal oli ühine laps 27%-l abiellunutest, sealjuures 7%-l oli ühiseid lapsi rohkem kui üks.

Overview

The chapter provides tables and figures describing population number and vital events. An overview is provided on the population number, births, abortions, deaths, marriages and divorces. Statistics Estonia will start publishing migration data at the beginning of 2009, migration statistics will be reconstructed and included in population statsitics by the beginning of 2009. The purpose of the review is to describe the population situation and trends on the basis of the listed parameters.

Due to the increasing birth rate the decrease of population slows down

In 2007, the tendencies, which have been in progress for quite some time, continued. The number of population continued to decline, however, due to the increasing number of births and stable mortality the decrement has slowed down. As at 1 January 2007, the estimated population number of Estonia was 1,340,935 persons. In 2007, the population number declined by 1,634 persons or 0.11% because of natural increase.

Compared to 2006, there were approximately 900 more live births or 6% more. In comparison with the neighbour countries Latvia and Lithuania, fertility is better in Estonia. The growth in fertility has been faster during recent years and, since 2002 also consistent. The total fertility rate (the average number of children per woman at the current year's fertility level) increased up to 1.64 in 2007. But for the population reproduction, the value of this indicator should be at least 2.1. In the last couple of years, fertility in none of the other EU countries has reached this level.

The number of second and third born children is increasing thrivingly

Slightly less than half of the children born (47.7% at 2007) are firstborn, the percentage of them has evenly declined, however, in the last years due to the rising number of second and third born children. In 2007 compared to 2006, the number of second born children increased by 5.8 %, of third born children even by 11.2%.

The average age of woman on her first birth has increased steadily since the beginning of the 1990s, reaching the age of 25.4 in 2007. But, delaying the first birth will also postpone the second and third birth. When at the beginning of nineties the most typical woman at childbirth was younger than 25 (in 1992, about 55% of the women at childbirth), but in 2007, women under 25 gave birth to less than one third of all children born. Among women over 30 the opposite trend has occurred — in 1992 women of at least 30 years of age gave birth to barely one fifth of the children born, in 2007 almost 38 % already.

For the second consecutive year, the proportion of marital births increased a bit, reaching 41.9% in 2007. But, the increase was caused namely by the rise in the proportion of marital births among non-Estonians — the number continued to decline among Estonians. The share of marital births is also influenced by birth order. Less than one third of the first-born children were born to married parents. Regarding second births, half of the birth-giving mothers were married, and regarding third births — over 55% of birth-giving mothers were married.

[a] *Theme B: Historical Demography. [www] http://www.popest.ee/?q=node/view/8 (1.06.2008).*

The number of abortions continued to decrease

The number of abortions has been decreasing since the middle of 1990s. In 2007 compared to 2006, the number of legally induced abortions (includes legal and therapeutic abortion) decreased over 5%. 26.2 abortions were induced per 1,000 women of fertile age. The number of abortions per 100 live births decreased to 56.3.

The life expectancy in Estonia slightly increased in 2006. Since 2005–2006, it's the highest among the Baltic countries. However, as before, Estonia has one of the biggest differences, regarding the EU countries, in the life expectancy at birth for men and women — slightly more than 11 years. The increasing life expectancy and low fertility during the years after regaining independence have brought along the ageing of population. In 2007, the share of the elderly (at least 65 years of age) in population was already 17 % in 2007.

In 2007, there were slightly more deaths than in 2006 — 17,409. For both, men and women, the main causes of death were the diseases of circulatory system and malignant neoplasms. For men, injuries and poisonings constitute the third main cause of death. 1,269 men lost their lives because of these causes in 2007, but for women this indicator was over three and a half times smaller (343). The infant mortality rate and the number of stillbirths were a bit larger compared to 2006, but remained still below the level of 2005.

The number of first marriages has grown

The number of marriages kept growing and the number of divorces kept declining in 2007, but to a smaller extent than a year ago. The crude marriage rate was 5.2 and the crude divorce rate was 2.8 as in 2006. For the first time after 1995, the number of marriages exceeded 7,000 — 7,022 marriages were contracted in 2007. The growth in the number of marriages was primarily induced by a growing number of first marriages, the number of remarriages decreased in 2007. The proportion of remarriages has declined below 30% — 29% for men and 27% for women. In 2007, the share of divorces of remarriages in the total number of divorces increased by men. 21% of men and 20% of women divorced repeatedly.

The mean age at marriage keeps rising. In 1990, the mean age of men at first marriage was 24.6 years, and the mean age of women at first marriage was 22.5 years. In 2007, the respective mean ages were 29.4 and 27. Compared to 2006, the mean age at first marriage was respectively 0.4 years higher for men and 0.5 years higher for women. The average of European Union (EU-27) was still higher than in Estonia — in 2006, the mean age of men at first marriage was 30.6 years and the respective indicator for women was 28.1 years.

As before, summer months are the prime time for contracting marriages. 46% of marriages in 2007 were registered in June, July, and August (in 2006 — 42%). It could also have been influenced by "magic dates" — 6.06.06 and 7.07.07. The smallest number of marriages are registered in January and February. Contracting marriages has always been seasonal, although reasons have been different at different times. For instance, just a century ago, the seasonality of marriages among rural population mostly concentrated on late autumn — two thirds or even three fourths of all marriages were contracted from November to January.[a]

In 2007, there were two divorces less than a year before — 3,809. In the last years, the percentage of divorces decreased in the group of marriages of middle duration (5–14 years), and increased in case of both shorter marriages (1–2 years) and longer marriages. Divorcing marriages of the duration of more than 20 years comprised more than a fourth (26%) of all divorces in 2007. The percentage of divorces, in case of which the couples do not have common under-age children, increases. Still, more than a half of divorced couples (53% in 2007) have at least one under-age child. At the same time, there are also more marriages, in case of which the persons going to marry have common children. In 2007, 27% of newly married couples had a common child, thereby 7% of couples had more than one common child.

[a] *Theme B: Historical Demography. [www] http://www.popest.ee/?q=node/view/8 (1.06.2008).*

Tabel 1 **Rahvaarv aasta alguses, 2004–2008**
Table 1 Population at the beginning of the year, 2004–2008

	2004	2005	2006	2007	2008	
Mehed	622 450	620 600	619 299	618 245	617 410	*Males*
Naised	728 619	726 910	725 385	724 164	723 525	*Females*
Kokku	1 351 069	1 347 510	1 344 684	1 342 409	1 340 935	*Total*

Tabel 2 **Aastakeskmine rahvaarv, 2003–2007**
Table 2 Mean annual population, 2003–2007

	2003	2004	2005	2006	2007	
Mehed	623 705	621 525	619 949	618 772	617 828	*Males*
Naised	729 852	727 765	726 148	724 775	723 844	*Females*
Kokku	1 353 557	1 349 290	1 346 097	1 343 547	1 341 672	*Total*

Diagramm 1 **Noored ja vanad rahvastikus, 1990–2007**
Diagram 1 Young and old people in the population, 1990–2007
(aastakeskmine rahvaarv — *mean annual population*)

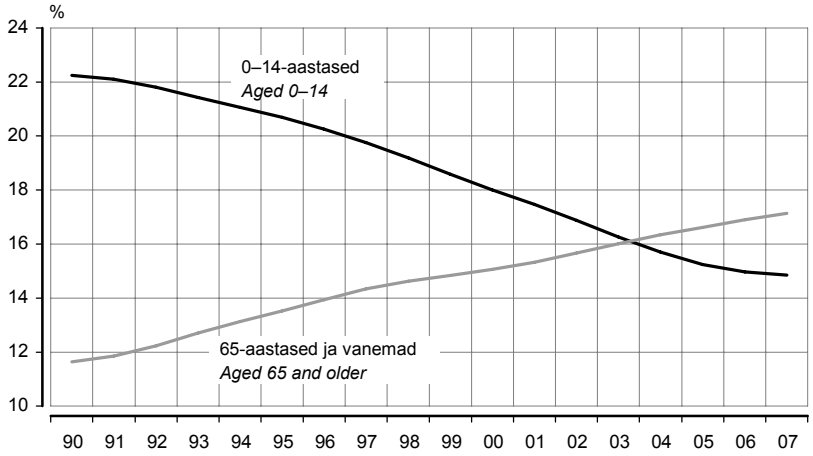

Diagramm 2 **Rahvastiku vanuspüramiid, 2008**
Diagram 2 Population age-pyramid, 2008
(aasta alguses — *at the beginning of the year*)

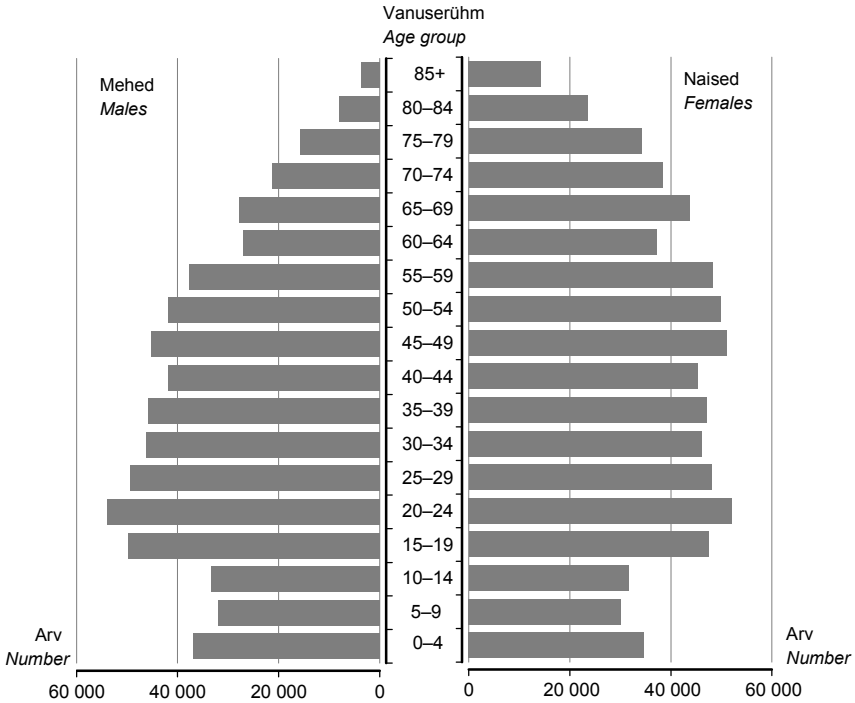

Tabel 3 **Rahvastiku rahvuskoosseis, 1989, 2000, 2007**
Table 3 Ethnic composition of the population, 1989, 2000, 2007
(aasta alguses — *at the beginning of the year*)

Rahvus	1989[a]		2000[a]		2007[b]		*Ethnic nationality*
	arv *number*	10 000 elaniku kohta *per 10,000 population*	arv *number*	10 000 elaniku kohta *per 10,000 population*	arv *number*	10 000 elaniku kohta *per 10,000 population*	
Eestlased	963 281	6 153	930 219	6 790	921 062	6 861	*Estonians*
Venelased	474 834	3 033	351 178	2 563	344 280	2 565	*Russians*
Ukrainlased	48 271	308	29 012	212	28 158	210	*Ukrainians*
Valge-venelased	27 711	177	17 241	126	16 133	120	*Belorussians*
Soomlased	16 622	106	11 837	86	11 035	82	*Finns*
Juudid	4 613	29	2 145	16	1 900	14	*Jews*
Tatarlased	4 058	26	2 582	19	2 487	19	*Tatars*
Sakslased	3 466	22	1 870	14	1 900	14	*Germans*
Lätlased	3 135	20	2 330	17	2 216	17	*Latvians*
Poolakad	3 008	19	2 193	16	2 077	15	*Poles*
Leedulased	2 568	17	2 116	15	2 077	15	*Lithuanians*
Muu	14 095	90	9 410	69	9 084	68	*Other*
Teadmata	-	-	7 919	58	-	-	*Unknown*
KOKKU	1 565 662	10 000	1 370 052	10 000	1 342 409	10 000	*TOTAL*

[a] Rahvaloenduse andmed.
[b] Teadmata rahvusest elanikud on jaotatud rahvuste vahel proportsionaalselt.

[a] *Data of the Population Censuses.*
[b] *Population of unknown ethnic nationality is distributed proportionally.*

Tabel 4 **Rahvastik kodakondsuse järgi, 2000[a]**
Table 4 Population by citizenship, 2000[a]

Kodakondsus	Arv *Number*	10 000 elaniku kohta *per 10,000 population*	*Country of citizenship*
Eesti	1 095 557	7 996	*Estonia*
Vene	86 059	628	*Russia*
Ukraina	2 864	21	*Ukraine*
Valgevene	1 438	10	*Belarus*
Läti	1 412	10	*Latvia*
Leedu	1 105	8	*Lithuania*
Soome	926	7	*Finland*
Saksamaa	146	1	*Germany*
Ameerika Ühendriigid	145	1	*United States of America*
Rootsi	134	1	*Sweden*
Muu	756	6	*Other*
Mitme riigi kodakondsus	209	2	*Citizenship of several countries*
Määramata	170 349	1 243	*Unspecified*
Teadmata	8 952	65	*Unknown*
KOKKU	1 370 052	10 000	*TOTAL*

[a] Rahvaloenduse andmed.

[a] *Data of the Population Census.*

Tabel 5 **Rahvastik sünniriigi järgi, 1989, 2000[a]**
Table 5 Population by country of birth, 1989, 2000[a]

Riik	1989		2000		*Country*
	arv *number*	10 000 elaniku kohta *per 10,000 population*	arv *number*	10 000 elaniku kohta *per 10,000 population*	
Eesti	1 154 585	7 374	1 107 226	8 082	*Estonia*
Venemaa	300 430	1 919	190 599	1 391	*Russia*
Ukraina	46 322	296	25 185	184	*Ukraine*
Valgevene	25 299	162	14 883	109	*Belarus*
Läti	6 467	41	4 326	32	*Latvia*
Kasahstan	8 072	52	3 841	28	*Kazakhstan*
Leedu	3 386	22	2 101	15	*Lithuania*
Gruusia	2 328	15	1 586	12	*Georgia*
Aserbaidžaan	2 343	15	1 449	11	*Azerbaijan*
Usbekistan	2 771	18	1 091	8	*Uzbekistan*
Muu	13 659	87	17 765	130	*Other*
KOKKU	1 565 662	10 000	1 370 052	10 000	*TOTAL*

[a] Rahvaloenduse andmed.
[a] Data of the Population Census.

Tabel 6 **Sünnid, surmad ja loomulik iive, 2003–2007**
Table 6 Births, deaths and natural increase, 2003–2007

	2003	2004	2005	2006	2007	
Elussünnid	13 036	13 992	14 350	14 877	15 775	*Live births*
Surmad	18 152	17 685	17 316	17 316	17 409	*Deaths*
Loomulik iive	-5 116	-3 693	-2 966	-2 439	-1 634	*Natural increase*
Sündimuse üldkordaja	9,6	10,4	10,7	11,1	11,8	*Crude birth rate*
Suremuse üldkordaja	13,4	13,1	12,9	12,9	13,0	*Crude death rate*
Loomuliku iibe kordaja	-3,8	-2,7	-2,2	-1,8	-1,2	*Rate of natural increase*

Tabel 7 **Sünnid, surmad ja loomulik iive (eestlased), 2003–2007**
Table 7 Births, deaths and natural increase (Estonians), 2003–2007

	2003	2004	2005	2006	2007	
Elussünnid	9 183	9 968	10 236	10 678	11 195	*Live births*
Surmad	11 889	11 567	11 298	11 502	11 372	*Deaths*
Loomulik iive	-2 706	-1 599	-1 062	-824	-177	*Natural increase*
Sündimuse üldkordaja	9,9	10,8	11,1	11,6	…	*Crude birth rate*
Suremuse üldkordaja	12,8	12,5	12,2	12,5	…	*Crude death rate*
Loomuliku iibe kordaja	-2,9	-1,7	-1,1	-0,9	...	*Rate of natural increase*

Diagramm 3 **Sünnid ja surmad, 1990–2007**
Diagram 3 Births and deaths, 1990–2007

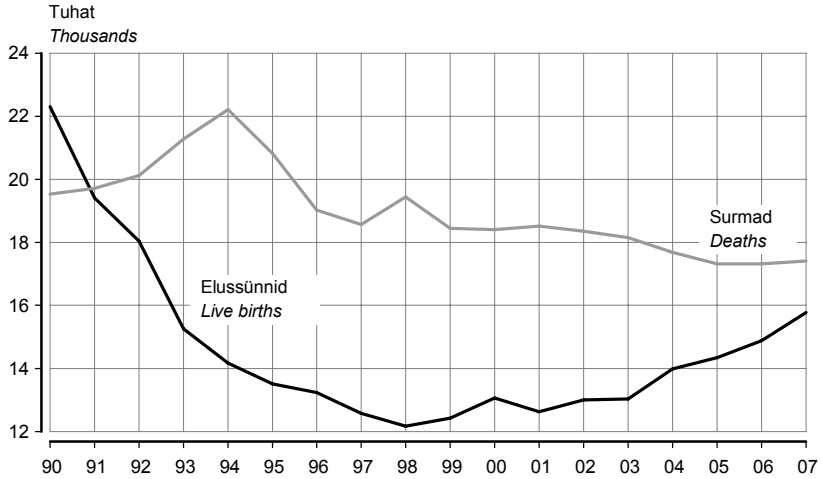

Tabel 8 **Sündimuse näitajad, 2003–2007**
Table 8 Fertility indicators, 2003–2007

	2003	2004	2005	2006	2007	
Summaarne sündimuskordaja	1,37	1,47	1,50	1,55	1,64	*Total fertility rate*
Taaste brutokordaja	0,674	0,714	0,716	0,740	0,794	*Gross reproduction rate*
Ema keskmine vanus						*Mean age of mother*
lapse sünnil	27,68	27,88	28,19	28,37	28,53	*at childbirth*
esimese lapse sünnil	24,78	24,97	25,20	25,36	25,42	*at birth of the first child*

Tabel 9 **Sünnituste arv ja mitmikesünnitused, 2003–2007[a]**
Table 9 Number of deliveries and multiple births, 2003–2007[a]

	2003	2004	2005	2006	2007	
Üksikud	12 798	13 718	14 060	14 550	15 428	*Single*
Kaksikud	149	167	186	187	191	*Twins*
Kolmikud	1	1	2	3	10	*Triplets*
Kokku	12 948	13 886	14 248	14 740	15 629	*Total*
Mitmikesünnitusi 10 000 sünnituse kohta	115,8	121,0	131,9	128,9	128,6	*Multiple births per 10,000 deliveries*

[a] K.a surnultsünnid.
[a] *Including stillbirths.*

Tabel 10 **Elussündinud soo järgi, 2003–2007**
Table 10 Live births by sex, 2003–2007

	2003	2004	2005	2006	2007	
Poisid	6 627	7 176	7 486	7 756	8 100	*Boys*
Tüdrukud	6 409	6 816	6 864	7 121	7 675	*Girls*
Kokku	13 036	13 992	14 350	14 877	15 775	*Total*
Poisse 1000 tüdruku kohta	1 034	1 053	1 091	1 089	1 055	*Boys per 1,000 girls*

Tabel 11 **Elussündinud soo ja ema rahvuse järgi, 2003–2007**
Table 11 Live births by sex and mother's ethnic nationality, 2003–2007

Ema rahvus, lapse sugu	2003	2004	2005	2006	2007	*Mother's ethnic nationality, sex of the child*
Eestlased	9 183	9 968	10 236	10 678	11 195	*Estonians*
poisid	4 650	5 165	5 354	5 590	5 730	*boys*
tüdrukud	4 533	4 803	4 882	5 088	5 465	*girls*
Teised rahvused	3 853	4 017	4 112	4 199	4 573	*Other ethnic nationalities*
poisid	1 977	2 007	2 131	2 166	2 368	*boys*
tüdrukud	1 876	2 010	1 981	2 033	2 205	*girls*
Rahvus teadmata	-	7	2	-	7	*Ethnic nationality unknown*
poisid	-	4	1	-	2	*boys*
tüdrukud	-	3	1	-	5	*girls*
Eestlaste osatähtsus	70,4	71,2	71,3	71,8	71,0	*Share of Estonians*

Tabel 12 **Elussündinud ema vanuse järgi, 2003–2007**
Table 12 Live births by mother's age, 2003–2007

Ema vanus	2003	2004	2005	2006	2007	*Mother's age*
Kuni 16	17	23	25	25	27	*Until 16*
16–19	1 080	1 103	1 091	1 085	1 145	*16–19*
20–24	3 612	3 753	3 583	3 556	3 720	*20–24*
25–29	4 104	4 403	4 542	4 799	4 930	*25–29*
30–34	2 798	3 103	3 315	3 463	3 739	*30–34*
35–39	1 178	1 339	1 501	1 625	1 847	*35–39*
40–44	233	256	282	309	354	*40–44*
45+	14	11	11	15	13	*45+*
Teadmata	-	1	-	-	-	*Unknown*
Kokku	13 036	13 992	14 350	14 877	15 775	*Total*

Tabel 13 **Sündimuse vanuskordajad, 2003–2007[a]**
Table 13 Age-specific fertility rates, 2003–2007[a]

Ema vanus *Mother's age*	2003	2004	2005	2006	2007
15–19	20,9	21,5	21,5	21,9	24,1
20–24	74,1	75,1	70,4	69,1	71,7
25–29	88,6	95,0	97,6	102,2	103,6
30–34	59,1	65,7	70,7	74,5	80,9
35–39	25,9	29,6	33,0	35,2	39,4
40–44	4,5	5,1	5,7	6,5	7,7
45–49	0,3	0,2	0,2	0,3	0,3
15–49	38,0	40,8	41,9	43,7	46,6

[a] Elussünde 1000 vastavas vanuses naise kohta.
[a] *Live births per 1,000 females at the specified age.*

Diagramm 4 **Ema keskmine vanus lapse sünnil, 1990–2007**
Diagram 4 Mean age of mother at childbirth, 1990–2007

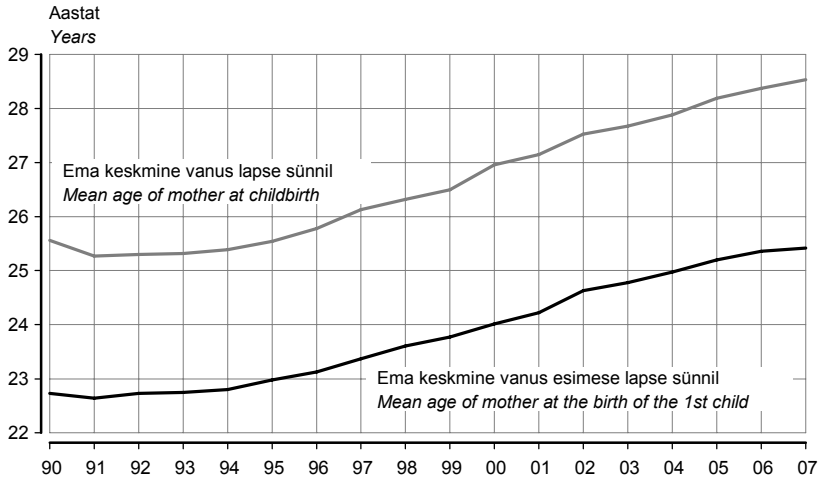

Tabel 14 **Elussündinud sünnijärjekorra järgi, 2003–2007**
Table 14 Live births by birth order, 2003–2007

Sünnijärjekord	2003	2004	2005	2006	2007	*Birth order*
1. laps	6 422	6 900	6 945	7 175	7 519	*1st child*
2. laps	4 252	4 525	4 825	5 119	5 417	*2nd child*
3. laps	1 505	1 715	1 738	1 796	1 997	*3rd child*
4. laps	495	496	494	447	505	*4th child*
5. laps	195	187	170	186	195	*5th child*
6. laps	86	87	82	68	59	*6th child*
7. laps	41	35	47	44	33	*7th child*
8. laps	17	24	22	17	25	*8th child*
9. laps	8	11	10	9	15	*9th child*
Vähemalt 10. laps	15	12	17	16	10	*At least 10th child*
Teadmata	-	-	-	-	-	*Unknown*
Kokku	13 036	13 992	14 350	14 877	15 775	*Total*

Tabel 15 **Elussündinud sünnijärjekorra järgi (eestlased), 2003–2007**
Table 15 Live births by birth order (Estonians), 2003–2007

Sünnijärjekord	2003	2004	2005	2006	2007	*Birth order*
1. laps	4 357	4 776	4 791	5 012	5 164	*1st child*
2. laps	2 938	3 137	3 400	3 626	3 787	*2nd child*
3. laps	1 183	1 366	1 385	1 406	1 566	*3rd child*
4. laps	412	394	384	368	416	*4th child*
5. laps	163	159	135	147	156	*5th child*
6. laps	71	72	66	56	43	*6th child*
7. laps	31	30	35	31	28	*7th child*
8. laps	10	18	19	14	19	*8th child*
9. laps	7	8	8	6	9	*9th child*
Vähemalt 10. laps	11	8	13	12	7	*At least 10th child*
Teadmata	-	-	-	-	-	*Unknown*
Kokku	9 183	9 968	10 236	10 678	11 195	*Total*

Tabel 16 **Abielust elussündinud sünnijärjekorra järgi, 2003–2007**
Table 16 Legitimate live births by birth order, 2003–2007

Sünnijärjekord	2003	2004	2005	2006	2007	*Birth order*
1. laps	2 011	2 139	2 125	2 199	2 338	*1st child*
2. laps	2 224	2 286	2 406	2 519	2 698	*2nd child*
3. laps	839	985	968	1 074	1 099	*3rd child*
4. laps	258	272	269	247	292	*4th child*
5. laps	74	104	84	93	106	*5th child*
6. laps	49	45	47	31	29	*6th child*
7. laps	21	21	28	26	20	*7th child*
8. laps	8	12	12	9	17	*8th child*
9. laps	4	7	5	5	9	*9th child*
Vähemalt 10. laps	10	10	10	9	8	*At least 10th child*
Kokku	5 498	5 881	5 954	6 212	6 616	*Total*

Tabel 17 **Abielust elussündinud sünnijärjekorra järgi (eestlased), 2003–2007**
Table 17 Legitimate live births by birth order (Estonians), 2003–2007

Sünnijärjekord	2003	2004	2005	2006	2007	*Birth order*
1. laps	1 134	1 147	1 102	1 099	1 126	*1st child*
2. laps	1 402	1 392	1 518	1 553	1 603	*2nd child*
3. laps	635	753	746	811	811	*3rd child*
4. laps	205	201	208	209	232	*4th child*
5. laps	56	86	62	70	84	*5th child*
6. laps	39	35	33	22	18	*6th child*
7. laps	16	18	19	16	15	*7th child*
8. laps	1	10	9	8	11	*8th child*
9. laps	3	4	3	3	4	*9th child*
Vähemalt 10. laps	6	7	6	6	5	*At least 10th child*
Kokku	3 497	3 653	3 706	3 797	3 909	*Total*

Tabel 18 **Elussündinud sünnijärjekorra ja ema vanuse järgi, 2003–2007**
Table 18 Live births by birth order and mother's age, 2003–2007

	Ema vanus *Mother's age* –16	16–19	20–24	25–29	30–34	35–39	40–44	45+	teadmata *unknown*	Kokku *Total*	% kõigist sündidest *% of all births*
Esimese lapsena sündinud — *First live births*											
2003	17	1 000	2 661	1 939	644	135	25	1	-	6 422	49,3
2004	23	1 022	2 814	2 106	719	186	29	-	1	6 900	49,3
2005	25	1 018	2 671	2 231	759	212	27	2	-	6 945	48,4
2006	25	1 015	2 668	2 380	834	222	31	-	-	7 175	48,2
2007	27	1 063	2 800	2 429	916	245	38	1	-	7 519	47,7
Teise lapsena sündinud — *Second live births*											
2003	-	77	790	1 660	1 259	407	59	-	-	4 252	32,6
2004	-	76	780	1 729	1 448	436	55	1	-	4 525	32,3
2005	-	69	770	1 818	1 578	524	64	2	-	4 825	33,6
2006	-	68	772	1 912	1 698	589	76	4	-	5 119	34,4
2007	-	77	775	2 012	1 803	660	86	4	-	5 417	34,3
Kolmanda lapsena sündinud — *Third live births*											
2003	-	2	131	354	602	358	54	4	-	1 505	11,5
2004	-	5	124	409	671	442	63	1	-	1 715	12,3
2005	-	4	112	354	706	466	94	2	-	1 738	12,1
2006	-	2	94	380	711	503	102	4	-	1 796	12,1
2007	-	5	119	377	740	637	117	2	-	1 997	12,7
Vähemalt neljanda lapsena sündinud — *Fourth or more live births*											
2003	-	1	30	151	293	278	95	9	-	857	6,6
2004	-	-	35	159	265	275	109	9	-	852	6,1
2005	-	-	30	139	272	299	97	5	-	842	5,9
2006	-	-	22	127	220	311	100	7	-	787	5,3
2007	-	-	26	112	280	305	113	6	-	842	5,3

Tabel 19 **Abielust ja väljaspool abielu elussündinud ema vanuse järgi, 2003–2007**
Table 19 Live births by legitimacy and by mother's age, 2003–2007

	Ema vanus *Mother's age* –16	16–19	20–24	25–29	30–34	35–39	40–44	45+	teadmata *unknown*	Kokku *Total*	% kõigist sündidest *% of all births*
Registreeritud abielust sündinud lapsed — *Legitimate births*											
2003	3	195	1 144	1 921	1 504	605	120	6	-	5 498	42,2
2004	-	160	1 209	2 046	1 594	721	146	5	-	5 881	42,0
2005	-	167	1 145	2 020	1 705	751	160	6	-	5 954	41,5
2006	1	149	1 151	2 113	1 782	842	171	3	-	6 212	41,8
2007	1	165	1 228	2 153	1 894	976	188	11	-	6 616	41,9
Väljaspool abielu sündinud lapsed — *Illegitimate births*											
isa tuvastatud[a] — *father identified*[a]											
2003	3	515	1 763	1 749	983	432	82	4	-	5 531	42,4
2004	14	584	1 933	1 935	1 255	473	81	5	-	6 280	44,9
2005	10	597	1 908	2 152	1 370	615	94	5	-	6 751	47,0
2006	11	650	1 997	2 381	1 487	652	111	9	-	7 298	49,0
2007	11	712	2 128	2 494	1 659	754	146	1	-	7 905	50,1
isa tuvastamata — *father not identified*											
2003	11	370	705	434	311	141	31	4	-	2 007	15,4
2004	9	359	611	422	254	145	29	1	1	1 831	13,1
2005	15	327	530	370	240	135	28	-	-	1 645	11,5
2006	13	286	408	305	194	131	27	3	-	1 367	9,2
2007	15	268	364	283	186	117	20	1	-	1 245	8,0

[a] Isa tuvastatus on isa andmete sünniakti kandmise alus. Isa on tuvastamata, kui sünd on registreeritud ema avalduse põhjal ja sünniaktis ei ole isa kohta andmeid. Isa on tuvastatud, kui sünd on registreeritud kas abielutunnistuse, isaduse tuvastamise kohtuotsuse, vanemate ühise või isa sellekohase avalduse alusel.

[a] *Identification of father serves as the basis for entering the father's data in the birth certificate. The father is not identified if the birth was registered by the application of the mother and the data about the father is missing in the birth certificate. The father is identified if the birth was registered on the basis of the marriage certificate, the co-application of parents, the application of the father or the judgement about the identification of paternity.*

Diagramm 5 **Abielust ja väljaspool abielu elussündinud, 1990–2007**
Diagram 5 Live births from marriage and outside marriage, 1990–2007

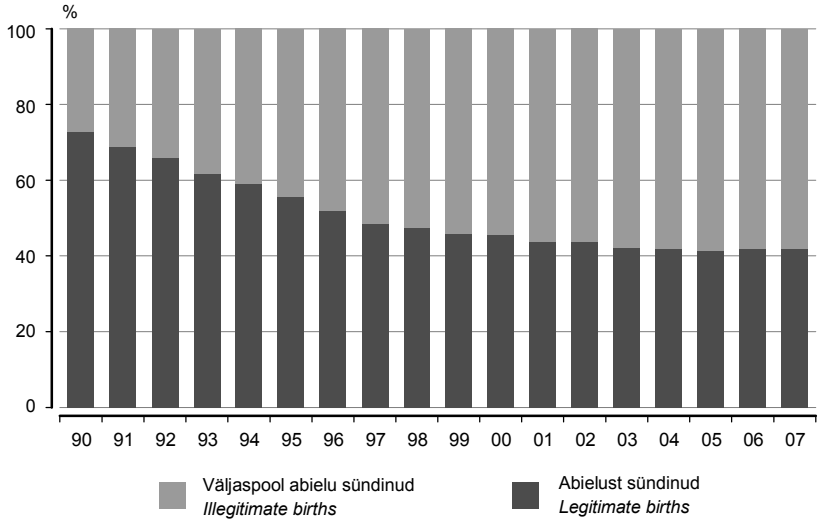

Tabel 20 **Elussündinud ema hariduse järgi, 2003–2007**
Table 20 Live births by mother's education, 2003–2007

Ema haridus-tase	2003	2004	2005	2006	2007	*Mother's educational level*
Alg- või põhiharidus	2 586	2 575	2 583	2 578	3 213	*Primary or basic education*
Keskharidus	7 673	8 024	7 929	7 875	7 658	*Secondary education*
Kõrgharidus	2 777	3 392	3 837	4 423	4 903	*Higher education*
Teadmata	-	1	1	1	1	*Unknown*
Kokku	13 036	13 992	14 350	14 877	15 775	*Total*

Tabel 21 **Elussündinud ema sotsiaal-majandusliku seisundi järgi, 2003–2007**
Table 21 Live births by mother's socio-economic status, 2003–2007

Sotsiaal-majanduslik seisund	2003	2004	2005	2006	2007	*Socio-economic status*
Töötav	8 144	9 271	10 210	10 927	11 878	*Employed*
Töötu	742	623	625	517	465	*Unemployed*
(Üli)õpilane	1 364	1 041	962	1 054	508	*Student*
Töövõimetu	42	54	46	40	37	*Disabled*
Muu mitteaktiivne	2 743	2 999	2 505	2 336	2 879	*Other inactive*
Teadmata	1	4	2	3	8	*Unknown*
Kokku	13 036	13 992	14 350	14 877	15 775	*Total*

Tabel 22 **Abordid, 2003–2007**
Table 22 Abortions, 1995–2007

	2003	2004	2005	2006	2007	
Kokku	13 008	12 625	11 835	11 625	11 123	*Total*
1000 15–49-aastase naise kohta	38,0	36,8	34,6	34,1	32,9	*per 1,000 women aged 15–49*
100 elussünni kohta	99,8	90,2	82,5	78,1	70,5	*per 100 live births*
Legaalselt indutseeritud abordid	10 619	10 074	9 610	9 378	8 883	*Legally induced abortions*
1000 15–49-aastase naise kohta	31,0	29,4	28,1	27,5	26,2	*per 1,000 women aged 15–49*
100 elussünni kohta	81,5	72,0	67,0	63,0	56,3	*per 100 live births*

Diagramm 6 **Elussünde ja aborte tuhande 15–49-aastase naise kohta, 1990–2007**
Diagram 6 Live births and abortions per thousand women aged 15–49, 1990–2007

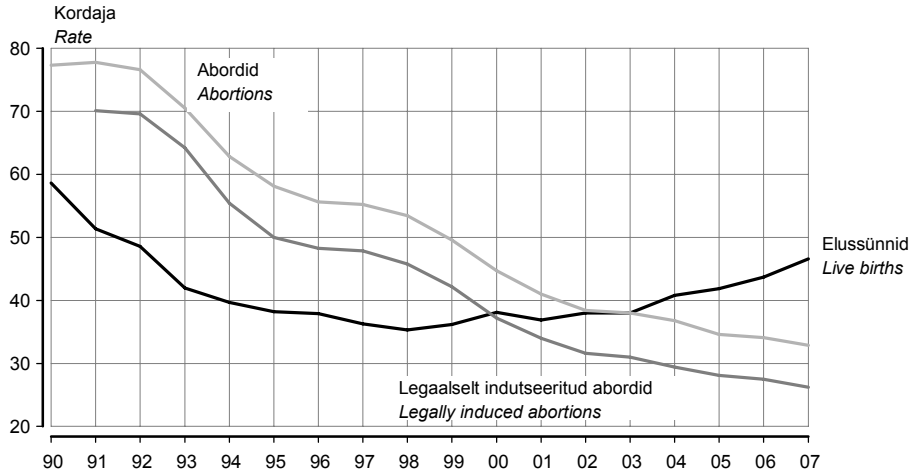

Tabel 23 **Oodatav eluiga, 2002–2006**
Table 23 Life expectancy at certain age, 2002–2006

	2002	2003	2004	2005	2006	
Meeste vanus						*Age of males*
0	65,1	66,0	66,3	67,3	67,4	*0*
1	64,6	65,6	65,7	66,7	66,7	*1*
15	51,0	51,9	51,9	52,9	53,0	*15*
45	25,2	25,5	25,6	26,2	26,3	*45*
60	15,4	15,4	15,4	15,9	16,0	*60*
Naiste vanus						*Age of females*
0	77,0	76,9	77,8	78,1	78,5	*0*
1	76,3	76,3	77,3	77,5	77,7	*1*
15	62,5	62,6	63,5	63,9	63,9	*15*
45	33,9	33,9	34,6	35,0	35,0	*45*
60	21,2	21,1	21,7	22,1	22,1	*60*

Tabel 24 **Perinataalsurmad, 2003–2007**
Table 24 Perinatal deaths, 2003–2007

	2003	2004	2005	2006	2007	
Hilised lootesurmad (surnultsünnid)	63	63	88	56	65	*Late foetal deaths (stillbirths)*
poisid	34	25	49	30	37	*boys*
tüdrukud	29	38	39	26	28	*girls*
1000 sündinu kohta	4,8	4,5	6,1	3,8	4,1	*per 1,000 births*
Varajased neonataalsurmad (0–6 päeva vanuses)	39	47	29	25	29	*Early neonatal deaths (0–6 days of age)*
poisid	22	21	18	14	14	*boys*
tüdrukud	17	26	12	11	15	*girls*
1000 elussündinu kohta	3,0	3,4	2,0	1,7	1,8	*per 1,000 live births*

Tabel 25 **Imikusuremus, 2003–2007**
Table 25 Infant mortality, 2003–2007

	2003	2004	2005	2006	2007	
Alla ühe aasta vanuselt surnud	91	90	78	66	79	*Deaths under one year of age*
poisid	56	47	43	44	42	*boys*
tüdrukud	35	43	35	22	37	*girls*
Imikusuremuskordaja	7,0	6,4	5,4	4,4	5,0	*Infant mortality rate*
poisid	8,4	6,6	5,7	5,7	5,2	*boys*
tüdrukud	5,5	6,3	5,1	3,1	4,8	*girls*

Diagramm 7 **Perinataal- ja imikusuremus, 1992–2007**
Diagram 7 Perinatal and infant mortality, 1992–2007

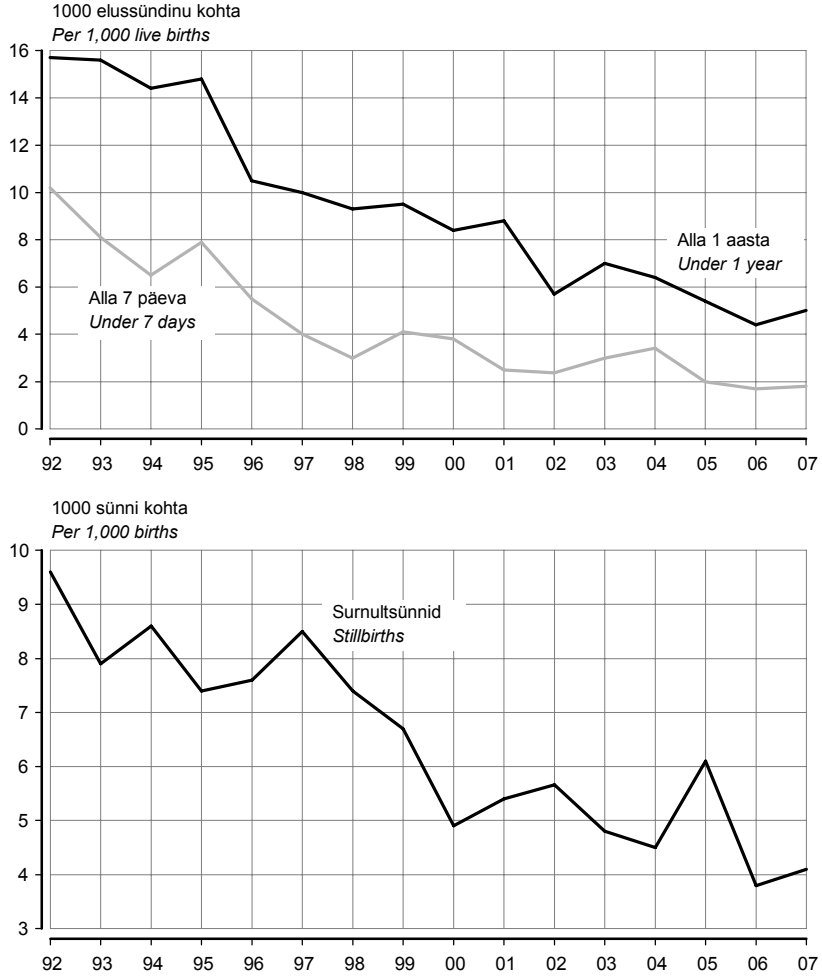

Tabel 26 **Surnud soo ja rahvuse järgi, 2003–2007**
Table 26 Deaths by sex and ethnic nationality, 2003–2007

Rahvus, sugu	2003	2004	2005	2006	2007	*Ethnic nationality, sex*
Kõik rahvused	18 152	17 685	17 316	17 316	17 409	*All ethnic nationalities*
mehed	9 192	9 067	8 834	8 853	8 985	*males*
naised	8 960	8 618	8 482	8 463	8 424	*females*
Meeste osatähtsus surnute üldarvus	50,6	51,3	51,0	51,1	51,6	*Share of males in total number of deaths*
Eestlased	11 899	11 567	11 298	11 502	11 372	*Estonians*
mehed	5 911	5 825	5 644	5 808	5 757	*males*
naised	5 978	5 742	5 654	5 694	5 615	*females*
Eestlaste osatähtsus surnute üldarvus[a]	65,6	65,4	65,2	66,4	65,3	*Share of Estonians in total number of deaths[a]*

[a] Arvutamisel ei ole arvesse võetud teadmata rahvusega inimesi.
[a] *When calculating the proportion of Estonians, persons of unknown ethnic nationality have not been taken into account.*

Tabel 27 **Surnud vanuse järgi, 2003–2007**
Table 27 Deaths by age, 2003–2007

Vanuserühm *Age group*	2003	2004	2005	2006	2007
0–4	117	107	102	85	97
5–9	11	11	18	13	11
10–14	32	16	13	14	17
15–19	74	79	65	75	53
20–24	124	134	126	132	161
25–29	150	148	145	150	185
30–34	168	199	157	171	160
35–39	264	232	227	200	216
40–44	502	432	398	353	334
45–49	644	692	609	569	616
50–54	953	926	911	915	859
55–59	1 053	1 037	1 096	1 148	1 156
60–64	1 533	1 426	1 227	1 254	1 141
65–69	1 863	1 877	1 815	1 823	1 877
70–74	2 453	2 257	2 132	2 046	2 097
75–79	2 687	2 652	2 675	2 712	2 673
80–84	2 248	2 324	2 421	2 591	2 697
85+	3 234	3 098	3 131	3 038	3 031
Teadmata *Unknown*	42	38	48	27	28
KOKKU *TOTAL*	18 152	17 685	17 316	17 316	17 409

Tabel 28 **Surnud vanuse järgi (mehed), 2003–2007**
Table 28 Deaths by age (males), 2003–2007

Vanuserühm *Age group*	2003	2004	2005	2006	2007
0–4	70	55	53	55	54
5–9	7	7	11	7	7
10–14	17	10	7	9	9
15–19	54	68	47	58	42
20–24	101	106	100	105	129
25–29	120	128	127	122	157
30–34	143	161	117	137	124
35–39	198	195	172	155	172
40–44	380	330	301	272	259
45–49	484	522	450	429	453
50–54	692	681	657	660	627
55–59	710	700	756	795	835
60–64	1 033	1 011	873	839	801
65–69	1 184	1 217	1 176	1 173	1 239
70–74	1 372	1 283	1 225	1 189	1 184
75–79	1 126	1 118	1 243	1 269	1 295
80–84	706	723	734	822	873
85+	763	718	743	733	701
Teadmata *Unknown*	32	34	42	24	24
KOKKU *TOTAL*	9 192	9 067	8 834	8 853	8 985

Tabel 29 **Surnud vanuse järgi (naised), 2003–2007**
Table 29 Deaths by age (females), 2003–2007

Vanuserühm *Age group*	2003	2004	2005	2006	2007
0–4	47	52	49	30	43
5–9	4	4	7	6	4
10–14	15	6	6	5	8
15–19	20	11	18	17	11
20–24	23	28	26	27	32
25–29	30	20	18	28	28
30–34	25	38	40	34	36
35–39	66	37	55	45	44
40–44	122	102	97	81	75
45–49	160	170	159	140	163
50–54	261	245	254	255	232
55–59	343	337	340	353	321
60–64	500	415	354	415	340
65–69	679	660	639	650	638
70–74	1 081	974	907	857	913
75–79	1 561	1 534	1 432	1 443	1 378
80–84	1 542	1 601	1 687	1 769	1 824
85+	2 471	2 380	2 388	2 305	2 330
Teadmata *Unknown*	10	4	6	3	4
KOKKU *TOTAL*	8 960	8 618	8 482	8 463	8 424

Tabel 30 **Suremuse vanuskordajad, 2003–2007**
Table 30 Age-specific mortality rates, 2003–2007

Vanuserühm *Age group*	2003	2004	2005	2006	2007
0–4	1,86	1,66	1,55	1,26	1,38
5–9	0,17	0,18	0,29	0,21	0,18
10–14	0,34	0,19	0,17	0,19	0,25
15–19	0,69	0,74	0,61	0,72	0,53
20–24	1,25	1,32	1,22	1,26	1,53
25–29	1,61	1,58	1,54	1,57	1,91
30–34	1,79	2,12	1,68	1,84	1,73
35–39	2,99	2,64	2,56	2,22	2,35
40–44	5,11	4,48	4,23	3,87	3,77
45–49	6,71	7,18	6,32	5,90	6,38
50–54	10,47	10,21	10,00	9,98	9,37
55–59	14,65	13,53	13,49	13,63	13,51
60–64	19,86	19,82	18,17	19,48	17,92
65–69	26,52	25,96	24,70	24,62	25,69
70–74	39,65	37,47	36,14	34,94	35,50
75–79	59,12	56,62	55,53	55,12	53,72
80–84	95,76	91,31	88,19	88,82	87,97
85+	204,83	197,25	200,20	188,27	175,57
KOKKU *TOTAL*	13,41	13,11	12,86	12,89	12,98

Tabel 31 **Suremuse vanuskordajad (mehed), 2003–2007**
Table 31 Age-specific mortality rates (males), 2003–2007

Vanuserühm *Age group*	2003	2004	2005	2006	2007
0–4	2,17	1,67	1,57	1,58	1,49
5–9	0,21	0,22	0,35	0,22	0,22
10–14	0,35	0,23	0,18	0,24	0,26
15–19	0,99	1,24	0,86	1,08	0,82
20–24	2,00	2,05	1,90	1,98	2,41
25–29	2,56	2,71	2,66	2,52	3,20
30–34	3,07	3,45	2,51	2,96	2,68
35–39	4,62	4,56	3,99	3,52	3,81
40–44	8,10	7,15	6,68	6,21	6,08
45–49	10,82	11,60	9,98	9,50	10,01
50–54	16,72	16,52	15,87	15,84	15,03
55–59	22,46	20,79	21,19	21,50	22,22
60–64	31,91	33,48	30,80	31,06	29,96
65–69	43,15	43,27	41,22	40,84	43,68
70–74	62,15	59,54	58,24	57,05	56,31
75–79	85,02	79,44	83,48	81,89	82,42
80–84	125,36	120,10	113,62	118,43	115,72
85+	231,84	219,50	228,83	221,82	201,15
KOKKU *TOTAL*	14,74	14,59	14,25	14,31	14,54

Tabel 32 **Suremuse vanuskordajad (naised), 2003–2007**
Table 32 Age-specific mortality rates (females), 2003–2007

Vanuserühm *Age group*	2003	2004	2005	2006	2007
0–4	1,54	1,66	1,53	0,91	1,26
5–9	0,13	0,13	0,24	0,20	0,13
10–14	0,33	0,14	0,16	0,14	0,24
15–19	0,38	0,21	0,35	0,33	0,23
20–24	0,47	0,56	0,51	0,52	0,62
25–29	0,65	0,43	0,39	0,60	0,59
30–34	0,53	0,80	0,85	0,73	0,78
35–39	1,45	0,82	1,21	0,98	0,94
40–44	2,38	2,03	1,98	1,71	1,63
45–49	3,12	3,31	3,10	2,73	3,18
50–54	5,26	4,96	5,11	5,10	4,64
55–59	8,52	7,84	7,46	7,47	6,69
60–64	11,15	9,94	9,03	11,11	9,20
65–69	15,86	14,94	14,22	14,34	14,27
70–74	27,17	25,17	23,89	22,72	24,00
75–79	48,47	46,82	43,03	42,81	40,48
80–84	86,42	82,39	80,36	79,57	78,92
85+	197,71	191,40	192,70	179,63	169,10
KOKKU TOTAL	12,28	11,84	11,68	11,68	11,64

Tabel 33 **Surnud ja standarditud suremuskordaja (SSK) soo ja surmapõhjuse[a] järgi, 2006, 2007**
Table 33 Deaths and age-standardised mortality rates (ASMR) by sex and cause of death[a], 2006, 2007

Surmapõhjus RHK-10 järgi *Cause of death by ICD-10*	Sugu *Sex*	2006 arv *number*	2006 SSK *ASMR*	2007 arv *number*	2007 SSK *ASMR*
Kõik põhjused	K/*T*	17 316	975,43	17 409	958,94
All causes	M/*M*	8 853	1 450,44	8 985	1 438,29
(A00–Y89)	N/*F*	8 463	669,31	8 424	644,85
Teatavad nakkus- ja parasiithaigused	K/*T*	149	10,13	140	9,45
Certain infectious and parasitic diseases	M/*M*	107	16,43	98	15,25
(A00–B99)	N/*F*	42	4,98	42	4,92
Kasvajad	K/*T*	3 585	201,68	3 576	195,52
Neoplasms	M/*M*	1 944	305,86	1 963	302,29
(C00–D48)	N/*F*	1 641	145,93	1 613	136,63
Pahaloomulised kasvajad	K/*T*	3 533	198,89	3 525	192,87
Malignant neoplasms	M/*M*	1 921	302,09	1 943	299,23
(C00–C97)	N/*F*	1 612	143,49	1 582	134,03
Sisesekretsiooni- ja ainevahetushaigused	K/*T*	262	14,42	285	15,17
Endocrine, nutritional and metabolic	M/*M*	88	14,03	118	18,27
diseases and immunity disorders	N/*F*	174	13,99	167	12,73
(E00–E90)					
Vere- ja vereloomeelundite haigused	K/*T*	17	0,88	17	0,89
Diseases of blood and blood-forming organs	M/*M*	11	1,58	6	0,87
(D50–D90)	N/*F*	6	0,44	11	0,85
Psüühika- ja käitumishäired	K/*T*	162	11,02	253	17,69
Mental and behavioural disorders	M/*M*	113	18,82	190	31,90
(F01–F99)	N/*F*	49	5,36	63	7,01
Närvisüsteemi- ja tundeelundite haigused	K/*T*	282	17,39	276	16,34
Diseases of the nervous system	M/*M*	160	25,33	136	21,75
and sense organs	N/*F*	122	11,36	140	12,28
(G00–H95)					
Vereringeelundite haigused	K/*T*	9 187	485,04	9 057	463,80
Diseases of the circulatory system	M/*M*	4 107	688,77	4 066	657,36
(I00–I99)	N/*F*	5 080	360,32	4 991	343,25
Hingamiselundite haigused	K/*T*	496	28,61	477	26,96
Diseases of the respiratory system	M/*M*	354	56,03	336	54,09
(J00–J99)	N/*F*	142	12,56	141	11,13
Seedeelundite haigused	K/*T*	667	41,16	725	45,13
Diseases of the digestive organs	M/*M*	373	60,00	418	66,47
(K00–K93)	N/*F*	294	28,41	307	29,85
Kuse- ja suguelundite haigused	K/*T*	129	6,52	158	8,05
Diseases of the genito-urinary system	M/*M*	58	9,09	69	12,19
(N00–N99)	N/*F*	71	5,21	89	6,46
Rasedus, sünnitus ja sünnitusjärgne periood	K/*T*	1	0,08	0	0,00
Pregnancy, childbirth and the puerperium	N/*F*	1	0,15	0	0,00
(O00–O99)					
Naha- ja nahaaluskoe haigused	K/*T*	21	1,23	16	0,93
Diseases of the skin and subcutaneous tissue	M/*M*	9	1,48	3	0,47
(L00–L99)	N/*F*	12	0,96	13	1,16
Lihasluukonna ja sidekoehaigused	K/*T*	41	2,24	55	3,05
Diseases of the musculo-skeletal system and	M/*M*	19	3,43	16	2,75
connective tissue	N/*F*	22	1,78	39	3,04
(M00–M99)					
Kaasasündinud väärarendid	K/*T*	43	4,14	43	3,93
Congenital anomalies	M/*M*	24	4,62	25	4,51
(Q00–Q99)	N/*F*	19	3,58	18	3,41
Perinataalperioodi patoloogia	K/*T*	26	2,86	36	3,77
Certain conditions originating	M/*M*	17	3,59	18	3,65
in the perinatal period	N/*F*	9	2,07	18	3,91
(P05–P96)					
Sümptomid ja ebatäpsed seisundid	K/*T*	620	35,43	683	37,81
Symptoms, signs and ill-defined conditions	M/*M*	223	43,63	254	47,26
(R00–R99)	N/*F*	397	28,79	429	29,98
Õnnetusjuhtumid, mürgistused ja traumad	K/*T*	1 628	112,61	1 612	110,44
Injuries and poisonings	M/*M*	1 246	197,76	1 269	199,23
(V01–Y89)	N/*F*	382	43,42	343	38,22

[a] Surma algpõhjus, mille Maailma Terviseorganisatsioon (WHO) on määratlenud kui a) haiguse või vigastuse, mis algatas vahetult surmale viivate haigusseisundite jada või b) õnnetuse või vägivalla asjaolud, mis tekitasid surmava vigastuse.

[a] *A primary cause of death. The WHO definition is used.*

Diagramm 8 **Abielud ja lahutused 1000 elaniku kohta, 1990–2007[a]**
Diagram 8 Marriages and divorces per 1,000 inhabitants, 1990–2007[a]

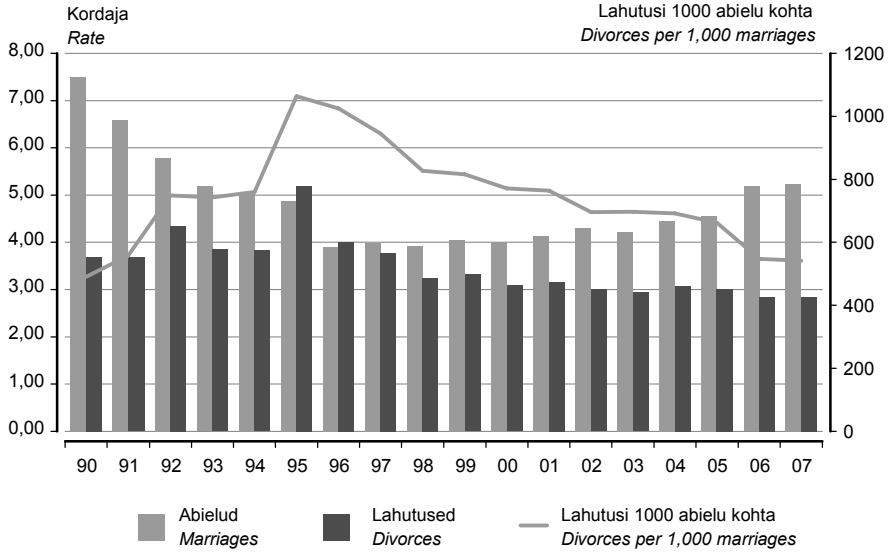

[a] Varasemates aastaraamatutes olid kasutusel mõisted "abiellumuse üldkordaja" ja "lahutumuse üldkordaja".
[a] *Terms used in previous yearbooks were "crude marriage rate" and "crude divorce rate."*

Tabel 34 **Abielud, 2003–2007**
Table 34 Marriages, 2003–2007

	2003	2004	2005	2006	2007	
Esmasabiellunud						*First marriages*
mehed	3 949	4 189	4 234	4 843	4 966	*males*
naised	4 035	4 257	4 384	4 979	5 103	*females*
Korduvabiellunud						*Remarriages*
mehed	1 750	1 820	1 887	2 111	2 056	*males*
naised	1 664	1 752	1 737	1 975	1 919	*females*
Kokku	5 699	6 009	6 121	6 954	7 022	*Total*
Korduvabiellunute osatähtsus						*Share of remarriages*
mehed	30,7	30,3	30,8	30,4	29,3	*males*
naised	29,2	29,2	28,4	28,4	27,3	*females*
Keskmine esmas-abiellumisvanus[a]						*Mean age at first marriage[a]*
mehed	28,2	28,7	28,8	29,0	29,4	*males*
naised	25,7	26,1	26,3	26,5	27,0	*females*

[a] Hõlmab isikuid vanuses 15–49 ja arvutatakse vastavalt vanuserühmade osatähtsusele aastakeskmises rahvastikus.
[a] *Includes persons at the age of 15–49 and is calculated according to the respective shares of age groups in the mean annual population.*

Tabel 35 **Abielulahutused, 2003–2007**
Table 35 Divorces, 2003–2007

	2003	2004	2005	2006	2007	
Esmasabielu						*First marriage*
mehed	3 156	3 325	3 207	3 030	2 973	*males*
naised	3 201	3 375	3 272	3 030	3 039	*females*
Korduvabielu						*Remarriage*
mehed	781	820	837	772	815	*males*
naised	744	773	775	772	758	*females*
Teadmata, mitmes abielu						*Unknown which marriage in number*
mehed	36	13	10	9	21	*males*
naised	28	10	7	9	12	*females*
Kokku	3 973	4 158	4 054	3 811	3 809	*Total*
Korduvabielu lahutanute osatähtsus						*Share of repeatedly divorced persons*
mehed	19,7	19,7	20,6	20,3	21,4	*males*
naised	18,7	18,6	19,1	20,3	19,9	*females*

Tabel 36 **Abiellunud soo ja vanuse järgi, 2003–2007**
Table 36 Newly married persons by sex and age, 2003–2007

	15–19	20–24	25–29	30–34	35–39	40–44	45–49	50–54	55–59	60+	Kokku *Total*
Mehed — *Males*											
2003	84	1 153	1 682	1 102	623	367	245	170	107	166	5 699
2004	90	1 102	1 720	1 255	662	408	291	178	147	156	6 009
2005	65	1 111	1 813	1 172	712	438	316	205	140	149	6 121
2006	100	1 250	1 920	1 413	873	485	361	243	155	154	6 954
2007	82	1 121	1 968	1 485	924	531	363	263	135	150	7 022
Naised — *Females*											
2003	407	1 706	1 563	835	423	289	191	118	75	92	5 699
2004	388	1 737	1 626	925	474	305	220	172	80	82	6 009
2005	369	1 772	1 679	889	527	327	216	163	91	88	6 121
2006	417	1 929	1 879	1 110	632	348	266	190	96	87	6 954
2007	367	1 851	1 992	1 187	662	367	286	178	107	75	7 022

Tabel 37 **Lahutused ühiste alaealiste laste järgi, 2003–2007**
Table 37 Divorces by number of common children under 18 years of age, 2003–2007

Ühiste laste arv	2003	2004	2005	2006	2007	*Number of common children*
0	1 690	1 758	1 771	1 755	1 805	*0*
1	1 485	1 595	1 499	1 354	1 316	*1*
2	658	667	653	567	570	*2*
3+	140	138	131	135	118	*3+*
Kokku	3 973	4 158	4 054	3 811	3 809	*Total*

Tabel 38 **Lahutused abielu kestuse järgi, 2003–2007**
Table 38 Divorces by duration of marriage, 2003–2007

Abielu kestus aastates	2003	2004	2005	2006	2007	*Duration of marriage in years*
<1	67	91	87	92	96	*<1*
1	157	165	197	201	243	*1*
2	204	232	222	218	244	*2*
3	223	248	235	218	224	*3*
4	167	209	233	214	219	*4*
5–9	791	801	763	729	705	*5–9*
10–14	798	802	699	605	523	*10–14*
15–19	686	690	694	590	557	*15–19*
20+	880	920	924	944	998	*20+*
Kokku	3 973	4 158	4 054	3 811	3 809	*Total*

Tabel 39 **Lahutanud soo ja vanuse järgi, 2003–2007**
Table 39 Newly divorced persons by sex and age,2003–2007

	15–19	20–24	25–29	30–34	35–39	40–44	45–49	50–54	55–59	60+	Kokku *Total*
Mehed — *Males*											
2003	2	146	484	735	709	719	528	334	165	149	3 973
2004	2	165	511	795	782	729	530	324	168	152	4 158
2005	4	129	528	671	736	697	579	347	195	166	4 054
2006	1	124	454	675	733	573	516	373	203	157	3 811
2007	3	133	461	607	648	640	584	347	180	205	3 809
Naised — *Females*											
2003	17	299	636	755	687	613	434	308	114	110	3 973
2004	19	357	665	847	665	626	480	244	142	113	4 158
2005	17	330	623	743	684	621	477	291	146	122	4 054
2006	18	323	558	694	667	533	455	299	145	119	3 811
2007	23	345	589	618	611	553	485	284	162	139	3 809

Metoodika

Rahvastikuarvestuse aluseks on 2000. aasta rahva ja eluruumide loenduse tulemused, mida täiendatakse igal aastal sünni- ja surmajuhtumite andmetega. Elukoha registreerimise ebatäpsuse tõttu ei kasutata rahvastikuarvestuses 2000. aastast rändeandmeid.

Sünni-, surma-, abielu- ja lahutusstatistika hõlmab perekonnaseisuasutustes registreeritud Eesti elanike sündmusi.

Andmete aastatöötluse alus on sündmuse toimumise kuupäev.

Sündide andmed hõlmavad ainult elussünde, s.t surnultsünnid ja imikusurmad esitatakse eraldi. Elussünni määratluse muutus 1992. aastal mõjutas hiliste lootesurmade (surnultsündide) ja varajaste neonataalsurmade andmeid, mistõttu ei ole 1990. ja 1991. aasta andmed hilisematega täiesti võrreldavad. Sünnituste andmed hõlmavad nii elus- kui ka surnultsünde.

1997. aastast kodeeritakse surmapõhjused rahvusvahelise haiguste klassifikatsiooni kümnenda väljaande (RHK-10) järgi.

1. jaanuaril 1995 kehtestatud perekonnaseaduse järgi vormistatakse kohtulikud lahutused lõplikult kohtus. See tõi paari järgmise aasta jooksul kaasa hulgaliselt varasemate lahutuste vormistamisi, ehkki kohtuotsus oli tehtud juba aastaid tagasi. Kogutakse kõigi Eestis registreeritud abielude ja lahutuste andmeid, kui mehe või naise elukoht on Eesti.

1994. aastast pärinevad abordistatistika andmed Sotsiaalministeeriumi raseduskatkestuse andmekogust. Andmekogumise alusdokument on raseduse katkestamise meditsiiniline kaart ehk abordikaart.

Methodology

The population account is based on the results of the 2000 Population and Housing Census, which were supplemented each year by the data of registered vital events — births and deaths. Migration data are not used in the estimation of the population because of the low quality of registration of the place of residence.

Birth, death, marriage and divorce statistics include the vital events of Estonian inhabitants registered in the vital statistics offices.

The yearly data processing is based on the date of the event.

The birth tables include data only on live births. The data on stillbirths and infant deaths are presented separately from live births. The change in the definition of the live birth since 1992 influenced the number of stillbirths and perinatal deaths. That is the reason why the data for 1990 and 1991 are not completely comparable with those of the later years. The data on deliveries include both live and stillbirths.

Since 1997 the causes of death are coded by the International Classification of Diseases (ICD-10).

Since the adoption of the Family Law Act on 1 January 1995, the judicial divorces are registered officially in courts. As a result, in a couple of following years a lot of earlier divorces were registered. Data are collected about all legal marriages and divorces registered in Estonia, in case the husband's or wife's place of residence is Estonia.

From 1994, the register data from the Abortion Register at the Ministry of Social Affairs are used for abortion statistics.

Kirjandust
Publications

Eesti Statistika Kuukiri. 2008. *Monthly Bulletin of Estonian Statistics,* nr 1–6.

Linnad ja vallad arvudes. 2007. *Cities and Rural Municipalities in Figures*. (2007). Tallinn: Statistikaamet.

Rahvastik. 2005–2006. *Population*. (2007). Tallinn: Statistikaamet.

HARIDUS

Tabel 1 Alusharidus, 2003–2007 ... 70
Tabel 2 Koolieelsed lasteasutused, 2007 ... 70
Tabel 3 Koolieelsete lasteasutuste lapsed vanuse ja soo järgi, 2007 ... 70
Tabel 4 Koolieelsete lasteasutuste laste vanuseline määr, 2007 ... 70
Tabel 5 Haridusasutustes õppijate vanuseline määr, 2007 ... 71
Tabel 6 Õppijad haridusastme ja õppevormi/-koormuse järgi, 2003–2007 ... 71
Tabel 7 Õppijaid 10 000 elaniku kohta, 2003–2007 ... 72
Tabel 8 Naisõppurid haridusastme ja õppevormi/-koormuse järgi, 2004–2007 ... 73
Tabel 9 Hariduse omandanud, 2003–2007 ... 74
Tabel 10 Üldhariduse päevaõpe, 2003–2007 ... 74
Tabel 11 Üldhariduse õhtu- ja kaugõpe, 2003–2007 ... 75
Diagramm 1 Õpingute jätkamine pärast üldharidusliku põhikooli lõpetamist, 1992–2007 ... 75
Diagramm 2 Õpingute jätkamine pärast üldharidusliku keskkooli lõpetamist, 1992–2007 ... 75
Tabel 12 Üldhariduse pedagoogid vanuse ja soo järgi, 2007 ... 76
Tabel 13 Kutseharidus, 2003–2007 ... 76
Tabel 14 Kutsehariduse vastuvõtt koolitusala järgi, 2003–2007 ... 77
Tabel 15 Kutsehariduse lõpetanud koolitusala järgi, 2003–2007 ... 77
Tabel 16 Kutseõppeasutuste pedagoogid vanuse ja soo järgi, 2007 ... 77
Tabel 17 Kõrgharidus, 2003–2007 ... 78
Tabel 18 Ülikoolide õppijad, vastuvõetud ja lõpetanud, 2003–2007 ... 79
Tabel 19 Riiklike rakenduskõrgkoolide õppijad, vastuvõetud ja lõpetanud, 2003–2007 ... 80
Tabel 20 Erarakenduskõrgkoolide õppijad, vastuvõetud ja lõpetanud, 2003–2007 ... 80
Tabel 21 Kutseõppeasutuste õppijad, vastuvõetud ja lõpetanud kõrghariduse õppekavadel, 2003–2007 ... 81
Tabel 22 Kõrghariduse vastuvõtt koolitusala järgi, 2005–2007 ... 81
Tabel 23 Kõrghariduse lõpetanud koolitusala järgi, 2005–2007 ... 83
Diagramm 3 Vastuvõetud üliõpilased soo järgi, 2007/2008 ... 85
Diagramm 4 Üliõpilased õppekeele järgi, 2007/2008 ... 85
Tabel 24 Üliõpilased koolitusala järgi, 2005–2007 ... 86
Diagramm 5 Lõpetanud üliõpilased, 2007 ... 88
Tabel 25 Oodatav keskmine õpiaeg aastates, 2007/2008 ... 88

EDUCATION

Table 1 Preprimary education, 2003–2007 ... 70
Table 2 Preschool institutions, 2007 ... 70
Table 3 Children in preschool institutions by age and sex, 2007 ... 70
Table 4 Enrolment ratio in preschool institutions, 2007 ... 70
Table 5 Net enrolment rate for educational institutions, 2007 ... 71
Table 6 Enrolment by educational level and type/load of study, 2003–2007 ... 71
Table 7 Pupils and students enrolled per 10,000 inhabitants, 2003–2007 ... 72
Table 8 Female pupils and students by educational level and type/load of study, 2004–2007 ... 73
Tabel 9 Number of graduates, 2003–2007 ... 74
Tabel 10 Diurnal general education, 2003–2007 ... 74
Table 11 Evening and correspondence general education, 2003–2007 ... 75
Diagram 1 Continuation of education by general basic school graduates, 1992–2007 ... 75
Diagram 2 Continuation of education by general secondary school graduates, 1992–2007 ... 75
Table 12 Pedagogues of general education by age and sex, 2007 ... 76
Table 13 Vocational education, 2003–2007 ... 76
Table 14 Admittance at vocational education by field of study, 2003–2007 ... 77
Table 15 Graduates at vocational education by field of study, 2003–2007 ... 77
Table 16 Pedagogues of vocational institutions by age and sex, 2007 ... 77

Table 17 Higher education, 2003–2007 78
Tabel 18 Enrolment, admittance and graduates of universities, 2003–2007 79
Table 19 Enrolment, admittance and graduates of state professional higher schools, 2003–2007 80
Table 20 Enrolment, admittance and graduates of private professional higher schools, 2003–2007 80
Table 21 Enrolment, admittance and graduates of vocational education institutions at higher education programmes, 2003–2007 81
Table 22 Admittance at higher education by field of study, 2005–2007 81
Table 23 Higher education graduates by field of study, 2005–2007 83
Diagram 3 Admitted students by sex, 2007/2008 85
Diagram 4 Students by language of instruction, 2007/2008 85
Table 24 Students by field of study, 2005–2007 86
Diagram 5 Graduate students, 2007 88
Tabel 25 School life expectancy in years, 2007/2008 88

Ülevaade

Peatükk esitab haridusasutuste, õppijate arvu, vastuvõtu ja lõpetanute statistikat eri haridusastmetel peamiselt 2003.–2007. aasta kohta.

Koolieelses lasteasutuses käis 86% 3–6-aastastest

Suureneva sündimuse tõttu on viimastel aastatel kasvanud koolieelsete lasteasutuste laste absoluutarv, samuti koolieelses lasteasutuses käivate 3–6-aastaste osatähtsus. Nii käis 2003. aastal 3–6-aastastest koolieelses lasteasutuses 83%, 2007. aasta lõpus aga 86%. Praeguseks on osatähtsuse kasv peatunud. Koolieelses lasteasutustes käivate üheaastaste osatähtsus vastavas eas laste seas kahanes aga 13%-st 2003. aastal 10%-ni 2007. aastal. Koolieelseid lasteasutusi oli 2003. aastal 597 ja 2007. aastal 604. Seda on aga siiski veel liiga vähe — 2007. aastal oli linnapiirkonna koolieelsete lasteasutuste 100 koha kohta 107 last, samuti olid pikad kohtiootavate laste järjekorrad.

Kooliteed alustas 12 600 last

1990. aastate alguse madala sündimuse tõttu vahepeal vähenenud esimese klassi õpilaste arv on viimastel aastatel taas tõusuteel — 2007. aasta sügisel alustas kooliteed 12 600 last ehk 635 võrra rohkem kui kaks aastat varem.

Põhiharidust omandas 2007. aastal ligi 123 000 õpilast ehk 36 000 võrra vähem kui 2003. aastal. 2005. aastal jõudis õpilaste arvu kahanemine ka gümnaasiumiastmesse — üldkeskharidust omandavate õpilaste arv vähenes kahe aastaga 3000 võrra. Kõrghariduses hakkab potentsiaalne õppijate arv vastava eagrupi kahanemise tõttu vähenema aasta-paari pärast.

Kutsehariduses 4% vähem õpilasi

Kutseharidust omandas 2007. aastal ligikaudu 27 400 õpilast — põhihariduse baasil 18 500, keskhariduse baasil 8600 ja defineerimata baasharidusega kutseõppes 307. Osakoormusega õppis kutsehariduses ligi 3% õpilastest. Ka kutsehariduse õpilaste arv on vähenemas — eelmise õppeaastaga võrreldes kahanes see 4,4% ehk üle tuhande õpilase võrra. Demograafilistel põhjustel väheneb lähiaastatel kutseõppurite arv veelgi.

Peatus üliõpilaste koguarvu kasv

Haridusseadustiku muudatusega 2002. aastal lisandus kõrgharidusse uus kategooria — rakenduskõrgharidus, mille õppekavad asendavad kutsekõrghariduse ja diplomiõppe õppekavu. Vastuvõttu viimati nimetatud õppekavadele enam ei toimu, kuid viimased üliõpilased jätkavad õpinguid. 2002. aastal lisandus uue haridusastmena ka integreeritud bakalaureuse- ja magistriõpe. Nendel õppekavadel omandas 2007/2008. õppeaastal haridust veidi üle 3800 üliõpilase. Oluline tendents alates 1990. aastate teisest poolest on üliõpilaste arvu suurenemine — seda osaliselt eraülikoolide ja -kõrgkoolide arengu tõttu. 1995. aastal õppis eraharidusasutustes alla 5000 üliõpilase, 2003. aastal üle 13 000 ja 2007. aastal juba rohkem kui 14 000. Ka avalik-õiguslikes ülikoolides oli 2007. aastal 22 700 üliõpilast rohkem kui 12 aastat varem. Praeguseks on üliõpilaste arvu kasv peatunud — eelmise aastaga võrreldes vähenes nende koguarv 599 võrra.

6–23-aastaste keskmine oodatav õpiaeg oli 14 aastat

Oluline haridusstatistika näitaja on keskmine oodatav õpiaeg. Kui 1995. aastal oli 6–23-aastaste oodatav õpiaeg 12 aastat, siis üliõpilaste arvu kasvades suurenes see 2007. aastaks 14 aastani. Seejuures on naiste keskmine oodatav õpiaeg olnud pidevalt pikem kui meestel — 2007. aastal oli nimetatud vanuserühmas vahe üks aasta. Nii õpiaja keskmise kogukestuse kui ka kõrghariduse panuse poolest sellesse kuulub Eesti EL-is juhtivate riikide hulka.

Rahvusvahelises võrdluses on eestlaste haridustase kõrge — Eurostati andmetel oli 2007. aastal 89%-l 25–64-aastastest vähemalt keskharidus. See näitaja oli EL-i keskmisest 18 protsendipunkti suurem.

Overview

The chapter presents statistics on the educational institutions, enrolment, admittance and number of graduates at different educational levels mainly for the years 2003–2007.

86% of the 3–6-year-old children were enrolled in kindergartens

As a result of the increasing birth rate, the absolute number of kindergarten enrolment as well as the share of 3-6-year old kindergarten children have been increasing during recent years. In 2003, 83% of the 3–6-year-old children were enrolled in kindergartens, but at the end of 2007 — 86%. For today, the growth of the share has stopped. But the share of 1-year-old kindergarten children among the children of the same age decreased from 13% in 2003 to 10% in 2007. There were 597 preschool institutions in 2003 and 604 in 2007, but this number is still too small — in urban areas there were 107 children per 100 places in preschool institutions in 2007. There were also long queues of children waiting for a place in preschool institution.

12,600 children entered school

The falling birth rate at the beginning of the 90s caused a decrease in the enrolment of grade 1, but in recent years the enrolment of grade 1 has been increasing again — in the autumn 2007, 12,600 children entered school, which makes 635 more children than two years earlier.

The enrolment of basic education comprised about 123,000 pupils in 2007 — 36,000 pupils less than in 2003. In 2005, the decline in the number of pupils also reached the secondary level — the enrolment in secondary education decreased by 3,000 pupils over two years. In higher education, due to the decrease in the corresponding age group, the number of potential students will start falling in a year or two.

4% fewer students in vocational education

The enrolment in vocational education was about 27,400 students in 2007 — 18,500 after basic education and 8,600 after secondary education, 307 students studied in vocational courses with non-defined basic education. The share of part-time students in vocational education was about 3%. The enrolment of vocational education is also decreasing — compared to the previous academic year, the decline was 4.4% or by more than 1,000 students. Because of demographic reasons, the enrolment in vocational education will keep decreasing in the coming years.

Growth in the total number of students has stopped

In 2002, due to the changes in education-related legislation, a new category — professional higher education — was added to higher education to replace the programmes of vocational higher education and diploma levels. There is no admittance to the latter programmes any more, but the last enrolment continues studies. In 2002, a new category — the integrated bachelor and master courses — was added. Slightly more than 3,800 students were studying according to these programmes in the academic year 2007/2008. A significant tendency since the late nineties has been — partly as a result of the development of private universities and higher schools — the growth in the number of students studying in higher education establishments. In 1995, the number of students studying in private education establishments was below 5,000, in 2003 — over 13,000, and in 2007 — already over 14,000. However, in 2007, 22,700 more students studied in public universities than 12 years earlier. By now, the growth in the number of students has stopped — compared to the previous year, the total number of students has decreased by 599.

The school life expectancy for the 6–23-year-olds was 14 years

School life expectancy is an important indicator in educational statistics. In 1995, the number of expected years of schooling for 6–23-year-olds was 12 years. However, due to the growth in the number of students, the school life expectancy had grown up to 14 years by 2007. Thereby, females continue to study longer than males in Estonia — in 2007, the difference in school life expectancy in the above-mentioned age group was one year. Estonia is one of the leading countries in the EU by the average total school life expectancy as well as by the share of higher education therein.

By international comparison, the Estonians hold a high position in terms of education — according to the data of Eurostat, 89% of Estonians at the age of 25–64 had at least secondary education in 2007. This indicator is 18 percentage points above the EU average.

Tabel 1 **Alusharidus, 2003–2007**
Table 1 Preprimary education, 2003–2007
(aasta lõpus — *at end-year*)

	2003	2004	2005	2006	2007	
Koolieelsed lasteasutused	597	600	609	602	604	*Preschool institutions*
Lapsed laste-asutustes, tuhat	51,3	52,9	54,5	56,1	56,9	*Children in child care institutions, thousands*
linnas	39,8	39,5	40,5	41,7	41,9	*in urban areas*
maal	11,6	13,4	14,0	14,4	15,0	*in rural areas*
Lasteasutuste laste kogumäär 1–6-aastaste vanuserühmas, %	69	70	71	71	70	*Gross enrolment rate for age group 1–6 years, %*
Lasteasutuste laste vanu-seline määr 3–6-aastaste vanuserühmas, %	83	85	86	86	86	*Net enrolment rate for age group 3–6 years, %*
Lapsi lasteasutuste 100 koha kohta	103	103	104	105	104	*Children per 100 places in child care institutions*
linnas	104	105	106	107	107	*in urban areas*
maal	97	98	98	99	97	*in rural areas*

Tabel 2 **Koolieelsed lasteasutused, 2007**
Table 2 Preschool institutions, 2007

Tüüp	Arv *Number*	Kohad *Places*	Lapsed *Children*	*Type*
Lastesõim	8	260	301	*Nursery-school*
Lasteaed	506	51 000	53 363	*Kindergarten*
Erilasteaed	5	214	231	*Kindergarten for children with special needs*
Lasteaed-algkool	55	2 294	2 235	*Kindergarten-primary school*
Lasteaed-põhikool	30	902	814	*Kindergarten-basic school*

Tabel 3 **Koolieelsete lasteasutuste lapsed vanuse ja soo järgi, 2007**
Table 3 Children in preschool institutions by age and sex, 2007

Vanus, aastat *Age, years*	Kokku *Total*	Tüdrukud *Girls*	Poisid *Boys*
1	1 483	718	765
2	8 060	3 838	4 222
3	11 467	5 547	5 920
4	11 401	5 650	5 751
5	11 245	5 558	5 687
6	10 842	5 255	5 587
7	2 407	1 034	1 373
8	39	17	22

Tabel 4 **Koolieelsete lasteasutuste laste[a] vanuseline määr, 2007**
Table 4 Enrolment ratio in preschool institutions[a], 2007
(protsenti — *percentages*)

Vanus, aastat	Kokku *Total*	Tüdrukud *Girls*	Poisid *Boys*	*Age, years*
1	10,02	10,12	9,92	*1*
2	56,51	56,19	56,81	*2*
3	82,57	82,01	83,10	*3*
4	88,18	88,71	87,67	*4*
5	87,18	87,67	86,71	*5*
6	86,73	86,99	86,49	*6*
7	18,65	16,74	20,40	*7*
3–6-aastaste laste-asutuses viibimise oodatav aeg, aastat	3,45	3,45	3,44	*Expected years of schooling at preprimary level for 3–6-year-olds*

[a] V.a õpilased.
[a] *Excl. pupils.*

Tabel 5 **Haridusasutustes õppijate vanuseline määr, 2007[a]**
Table 5 Net enrolment rate for educational institutions, 2007[a]
(õppeaasta alguses, % — *at the beginning of the academic year, %*)

Vanus, aastat	Kokku *Total*	Mehed *Males*	Naised *Females*	*Age, years*
6	13,8	12,0	15,9	*6*
7	97,2	95,9	98,6	*7*
8	99,2	99,4	99,1	*8*
9	98,4	98,8	97,9	*9*
10	98,7	99,2	98,2	*10*
11	99,9	99,3	100,6	*11*
12	99,0	99,2	98,8	*12*
13	98,0	96,9	99,1	*13*
14	100,1	101,0	99,2	*14*
15	98,0	98,1	97,9	*15*
16	96,3	95,7	96,8	*16*
17	92,5	90,4	94,8	*17*
18	79,8	75,1	84,8	*18*
19	61,4	53,1	70,0	*19*
20	52,6	42,8	62,8	*20*
21	46,8	37,0	57,1	*21*
22	38,3	30,9	45,9	*22*
23	29,2	25,1	33,3	*23*
24	22,1	19,4	24,8	*24*
25	16,3	14,2	18,4	*25*
Tasemete vanuseline määr vastavates vanuserühmades				*Net enrolment rate in age groups corresponding to levels*
7–12 — esimene tase	98,8	98,6	98,9	*primary level — 7–12*
13–15 — teise taseme alumine aste	98,7	98,7	98,7	*lower secondary level — 13–15*
16–18 — teise taseme ülemine aste	89,1	86,5	91,8	*upper secondary level — 16–18*
19–22 — kolmas tase	49,9	41,1	59,0	*tertiary level — 19–22*

[a] Kasutatud on 2000. aasta rahvaloendusel põhinevat rahvaarvu, mille alakaetus vanuserühmades võib olla keskmiselt 1,2% — seetõttu ulatub õpilaste määr mõnes vanusegrupis üle 100%.

[a] *The population number based on the 2000 Population Census has been used, the undercoverage of which in the age groups can be 1.2% on average. Therefore, for some age groups the rate exceeds 100%.*

Tabel 6 **Õppijad haridusastme ja õppevormi/-koormuse järgi, 2003–2007**
Table 6 Enrolment by educational level and type/load of study, 2003–2007
(õppeaasta alguses, tuhat — *at the beginning of the academic year, thousands*)

Haridusaste, õppevorm/-koormus	2003	2004	2005	2006	2007	*Educational level, type/load of study*
Üldharidus	199,1	190,9	180,9	171,0	162,0	*General education*
põhiharidus[a]	158,4	148,8	138,8	129,3	122,7	*basic education[a]*
päevaõppes	157,0	147,2	137,1	127,9	121,3	*diurnal*
õhtu- ja kaugõppes	1,4	1,6	1,7	1,4	1,4	*evening and correspondence*
keskharidus[a]	40,7	42,1	42,1	41,6	39,2	*secondary education[a]*
päevaõppes	35,6	36,8	36,7	36,1	33,7	*diurnal*
õhtu- ja kaugõppes	5,1	5,3	5,4	5,5	5,5	*evening and correspondence*
Kutseharidus	28,2	29,9	29,0	28,7	27,4	*Vocational education*
defineerimata baasharidusega kutseõpe	0,3	0,3	0,0	0,2	0,3	*vocational courses with non-defined basic education*
täiskoormusega õppes	0,3	0,3	0,0	0,2	0,3	*full-time*
osakoormusega õppes	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	*part-time*
põhiharidusel baseeruv kutseõpe	17,1	18,9	18,9	19,0	18,5	*vocational courses after basic education*
täiskoormusega õppes	17,1	18,9	18,9	19,0	18,4	*full-time*
keskharidusel baseeruv kutseõpe	10,8	10,8	10,1	9,5	8,6	*vocational courses after secondary education*
täiskoormusega õppes	8,4	8,8	8,9	8,5	7,9	*full-time*
osakoormusega õppes	2,4	1,9	1,2	1,0	0,7	*part-time*

[a] Aastast 1989 jagunevad klassid järgmiselt: põhiharidus — I–IX, keskharidus — X–XII.

[a] *From 1989 the division of grades is: basic education — grades 1–9, secondary education — grades 10–12.*

Tabel 6 **Õppijad haridusastme ja õppevormi/-koormuse järgi, 2003–2007**
Tabel 6 Enrolment by educational level and type/load of study, 2003–2007
(õppeaasta alguses, tuhat — *at the beginning of the academic year, thousands*)

Järg — *Cont.*

Haridusaste, õppevorm/-koormus	2003	2004	2005	2006	2007	*Educational level, type/load of study*
Kõrgharidus	65,7	67,8	68,3	68,8	68,2	*Higher education*
rakenduskõrg-haridusõpe	14,3	19,2	20,9	22,4	22,9	*professional higher education courses*
statsionaarses õppes	11,9	15,4	2,9	1,2	0,5	*stationary*
kaugõppes	2,4	3,8	0,6	0,4	0,2	*correspondence*
täiskoormusega õppes	…	…	16,7	19,7	20,3	*full-time*
osakoormusega õppes	…	…	0,7	1,1	1,9	*part-time*
kutsekõrg-haridusõpe	1,9	0,3	0,1	0,1	0,0	*vocational higher education courses*
statsionaarses õppes	1,8	0,2	0,1	0,1	0,0	*stationary*
kaugõppes	0,2	0,1	0,0	0,0	0,0	*correspondence*
täiskoormusega õppes	…	…	0,0	0,0	0,0	*full-time*
osakoormusega õppes	…	…	0,0	0,0	0,0	*part-time*
diplomiõpe	8,2	4,7	2,4	1,1	..	*diploma courses*
statsionaarses õppes	5,9	3,4	1,7	0,8	..	*stationary*
kaugõppes	2,3	1,3	0,6	0,3	..	*correspondence*
täiskoormusega õppes	…	…	0,1	0,0	..	*full-time*
osakoormusega õppes	…	…	0,0	0,0	..	*part-time*
bakalaureuseõpe	30,0	30,9	29,8	28,6	27,9	*bachelor courses*
statsionaarses õppes	24,6	24,9	7,3	3,6	1,4	*stationary*
kaugõppes	5,4	6,0	2,3	1,5	0,8	*correspondence*
täiskoormusega õppes	…	…	18,7	21,2	22,6	*full-time*
osakoormusega õppes	…	…	1,5	2,3	3,1	*part-time*
integreeritud bakalaureuse- ja magistriõpe	2,6	3,1	3,5	3,7	3,9	*integrated bachelor and master courses*
statsionaarses õppes	2,2	2,7	1,2	0,9	0,5	*stationary*
kaugõppes	0,4	0,4	0,1	0,1	0,1	*correspondence*
täiskoormusega õppes	…	…	2,1	2,6	3,1	*full-time*
osakoormusega õppes	…	…	0,1	0,1	0,2	*part-time*
magistriõpe	7,0	7,8	9,7	10,7	11,1	*master courses*
statsionaarses õppes	6,0	6,2	1,2	0,7	0,4	*stationary*
kaugõppes	1,0	1,6	0,3	0,2	0,1	*correspondence*
täiskoormusega õppes	…	…	7,6	9,0	9,3	*full-time*
osakoormusega õppes	…	…	0,6	0,8	1,3	*part-time*
doktoriõpe	1,7	1,8	2,0	2,1	2,4	*doctoral courses*
statsionaarses õppes	1,7	1,8	0,8	0,5	0,3	*stationary*
kaugõppes	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	*correspondence*
täiskoormusega õppes	…	…	1,2	1,5	1,9	*full-time*
osakoormusega õppes	…	…	0,0	0,1	0,2	*part-time*
KOKKU	293,0	288,6	278,2	268,4	257,6	*TOTAL*

Tabel 7 **Õppijaid 10 000 elaniku kohta, 2003–2007**
Table 7 Pupils and students enrolled per 10,000 inhabitants, 2003–2007
(õppeaasta alguses — *at the beginning of the academic year)*

Haridusaste	2003	2004	2005	2006	2007	*Educational level*
Üldharidus	1 472	1 416	1 345	1 272	1 207	*General education*
põhiharidus	1 171	1 104	1 032	962	915	*basic education*
keskharidus	301	312	313	310	292	*secondary education*
Kutseharidus	208	222	216	213	204	*Vocational education*
defineerimata baasharidusega kutseõpe	2	2	0	1	2	*vocational courses with non-defined basic education*
põhiharidusel baseeruv kutseõpe	127	140	140	141	138	*vocational courses after basic education*
keskharidusel baseeruv kutseõpe	80	80	75	71	64	*vocational courses after secondary education*
Kõrgharidus	485	502	508	512	508	*Higher education*
rakenduskõrg-haridusõpe	106	142	155	167	171	*professional higher education courses*
kutsekõrg-haridusõpe	14	2	1	1	0	*vocational higher education courses*
diplomiõpe	60	35	18	9	..	*diploma courses*
bakalaureuseõpe	222	229	221	213	208	*bachelor courses*
integreeritud bakalau-reuse- ja magistriõpe	19	23	26	27	29	*integrated bachelor and master courses*
magistriõpe	52	58	72	79	82	*master courses*
doktoriõpe	12	13	15	16	18	*doctoral courses*
KOKKU	2 166	2 140	2 069	1 997	1 919	*TOTAL*

Tabel 8 **Naisõppurid haridusastme ja õppevormi/-koormuse järgi, 2004–2007**
Table 8 Female pupils and students by educational level and type/load of study, 2004–2007

Haridusaste, õppevorm/-koormus	Arv, tuhat *Number, thousands*				Osatähtsus õppijate hulgas *Share of female pupils and students*				*Educational level, Type/load of study*
	2004	2005	2006	2007	2004	2005	2006	2007	
Üldharidus	97,5	91,2	86,5	82,0	50,2	50,4	50,5	50,6	*General education*
põhiharidus	71,3	66,3	61,9	58,9	47,8	47,7	47,9	48,0	*basic education*
päevaõppes	70,5	65,7	61,4	58,4	47,9	47,9	48,0	48,1	*diurnal*
õhtu- ja kaugõppes	0,8	0,6	0,5	0,5	33,2	34,7	35,0	36,8	*evening and correspondence*
keskharidus	26,2	24,9	24,6	23,1	58,6	59,1	59,0	58,9	*secondary education*
päevaõppes	21,6	21,6	21,2	19,7	58,8	58,8	58,7	58,3	*diurnal*
õhtu- ja kaugõppes	4,6	3,3	3,4	3,5	58,0	61,5	61,4	62,7	*evening and correspondence*
Kutseharidus	13,1	13,0	12,8	12,2	43,7	44,7	44,6	44,6	*Vocational education*
defineerimata baasharidusega kutseõpe	-	-	0,0	0,0	-	-	5,9	9,8	*vocational courses with non-defined basic education*
täiskoormusega õppes	-	-	0,0	0,0	-	-	5,9	9,8	*full-time*
osakoormusega õppes	-	-	-	-	-	-	-	-	*part-time*
põhiharidusel baseeruv kutseõpe	6,4	6,4	6,4	6,4	33,9	33,8	33,9	34,5	*vocational courses after basic education*
täiskoormusega õppes	6,4	6,4	6,4	6,4	33,9	33,8	33,8	34,6	*full-time*
osakoormusega õppes	-	0,0	0,0	0,0	-	50,0	42,6	21,6	*part-time*
keskharidusel baseeruv kutseõpe	6,7	6,6	6,3	5,8	62,0	65,3	66,9	67,5	*vocational courses after secondary education*
täiskoormusega õppes	5,3	5,8	5,6	5,2	59,7	64,7	66,2	66,1	*full-time*
osakoormusega õppes	1,4	0,8	0,7	0,6	72,8	69,7	73,1	83,4	*part-time*
Kõrgharidus	41,6	42,0	42,0	42,1	61,5	61,6	61,1	61,7	*Higher education*
rakenduskõrgharidusõpe	12,2	13,1	13,8	14,2	63,4	62,7	61,4	62,0	*professional higher education courses*
statsionaarses õppes	9,6	1,7	0,6	0,3	62,5	58,4	46,4	47,4	*stationary*
kaugõppes	2,6	0,4	0,2	0,1	67,1	57,9	49,0	51,9	*correspondence*
täiskoormusega õppes	…	10,7	12,5	12,8	…	64,5	63,3	63,3	*full-time*
osakoormusega õppes	...	0,3	0,5	1,0	…	42,9	48,8	53,2	*part-time*
kutsekõrgharidusõpe	0,1	0,1	0,0	0,0	45,7	52,9	45,1	55,0	*vocational higher education courses*
statsionaarses õppes	0,1	0,1	0,0	0,0	50,0	60,0	51,1	58,8	*stationary*
kaugõppes	0,0	0,0	0,0	0,0	27,1	26,3	36,8	33,3	*correspondence*
täiskoormusega õppes	…	-	-	-	…	-	-	-	*full-time*
osakoormusega õppes	…	0,0	0,0	-	…	28,6	28,6	-	*part-time*
diplomiõpe	2,7	1,3	0,6	..	56,9	54,4	53,6	..	*diploma courses*
statsionaarses õppes	1,8	0,9	0,4	..	53,7	52,5	51,6	..	*stationary*
kaugõppes	0,9	0,4	0,2	..	65,0	59,5	57,5	..	*correspondence*
täiskoormusega õppes	…	0,0	0,0	..	…	56,5	72,2	..	*full-time*
osakoormusega õppes	…	0,0	0,0	..	…	50,0	53,6	..	*part-time*
bakalaureuseõpe	18,6	18,0	17,1	17,0	60,3	60,4	59,7	60,7	*bachelor courses*
statsionaarses õppes	14,6	4,0	1,8	0,7	58,8	54,8	50,2	50,2	*stationary*
kaugõppes	4,0	1,5	0,9	0,5	66,5	64,3	60,8	59,4	*correspondence*
täiskoormusega õppes	…	11,7	13,2	14,3	…	62,9	62,4	63,2	*full-time*
osakoormusega õppes	…	0,8	1,1	1,5	…	50,5	49,3	48,0	*part-time*
integreeritud bakalaureuse- ja magistriõpe	2,0	2,1	2,1	2,2	65,0	62,1	58,8	57,2	*integrated bachelor and master courses*
statsionaarses õppes	1,6	0,8	0,5	0,3	62,3	66,9	63,2	56,5	*stationary*
kaugõppes	0,4	0,1	0,1	0,0	81,2	88,4	85,9	74,0	*correspondence*
täiskoormusega õppes	…	1,2	1,5	1,8	…	59,1	57,8	58,7	*full-time*
osakoormusega õppes	…	0,0	0,0	0,1	…	40,5	32,4	28,6	*part-time*
magistriõpe	5,1	6,4	7,1	7,4	65,7	66,2	66,8	66,5	*master courses*
statsionaarses õppes	3,9	0,8	0,5	0,3	63,8	68,3	71,4	71,7	*stationary*
kaugõppes	1,2	0,2	0,1	0,1	72,8	78,5	85,1	86,5	*correspondence*
täiskoormusega õppes	…	5,0	6,0	6,3	…	66,3	67,4	67,7	*full-time*
osakoormusega õppes	…	0,3	0,5	0,7	…	55,4	53,9	55,8	*part-time*
doktoriõpe	0,9	1,0	1,2	1,3	52,6	53,5	54,9	55,6	*doctoral courses*
statsionaarses õppes	0,9	0,4	0,3	0,2	52,6	55,9	56,0	55,8	*stationary*
kaugõppes	0,0	0,0	-	-	-	-	-	-	*correspondence*
täiskoormusega õppes	…	0,6	0,8	1,0	…	52,6	54,9	56,5	*full-time*
osakoormusega õppes	…	0,0	0,1	0,1	…	35,5	49,6	46,4	*part-time*

Tabel 9 **Hariduse omandanud, 2003–2007**
Table 9 Number of graduates, 2003–2007
(õppeaasta jooksul — *during the academic year*)

Haridusaste, õppevorm	2003	2004	2005	2006	2007	*Educational level, type of study*
Põhiharidus	19 534	20 469	19 758	19 173	17 812	*Basic education*
päevaõppes	18 982	19 971	19 291	18 612	17 337	*diurnal*
õhtu- või kaugõppes	552	498	467	561	475	*evening or correspondence*
Üldkeskharidus	11 178	11 362	11 958	12 086	12 457	*General secondary education*
päevaõppes	10 115	10 306	10 780	10 900	11 239	*diurnal*
õhtu- või kaugõppes	1 063	1 056	1 178	1 186	1 218	*evening or correspondence*
Kutseharidus	8 081	7 049	7 548	7 218	7 729	*Vocational education*
defineerimata baas-haridusega kutseõpe	152	248	9	11	82	*vocational courses with non-defined basic education*
põhiharidusel baseeruv kutseõpe	3 569	3 026	3 696	3 724	4 166	*vocational courses after basic education*
keskharidusel baseeruv kutseõpe	4 360	3 775	3 843	3 483	3 481	*vocational courses after secondary education*
Kõrgharidus	9 877	10 235	11 793	11 546	12 612	*Higher education*
rakendus-kõrgharidus	568	1 768	2 461	3 589	3 943	*professional higher education courses*
kutsekõrg-haridus	1 331	394	93	23	13	*vocational higher education courses*
diplomiõpe	2 502	2 320	1 772	651	554	*diploma courses*
bakalaureuseõpe	3 794	3 786	5 549	5 290	5 462	*bachelor courses*
integreeritud baka-laureuse- ja magistriõpe	178	286	252	315	358	*integrated bachelor and master courses*
magistriõpe	1 278	1 472	1 535	1 535	2 129	*master courses*
doktoriõpe	226	209	131	143	153	*doctoral courses*

Tabel 10 **Üldhariduse päevaõpe, 2003–2007**
Table 10 Diurnal general education, 2003–2007
(õppeaasta alguses — *at the beginning of the academic year*)

	2003	2004	2005	2006	2007	
Üldhariduskoolid						***General education schools***
Algkoolid	106	96	91	84	81	*Primary schools*
Põhikoolid	236	227	225	223	221	*Basic schools*
Keskkoolid ja gümnaasiumid	235	234	236	232	226	*Secondary schools and gymnasiums*
Erivajadustega laste koolid	48	46	46	46	45	*Schools for children with special needs*
algkoolid	4	2	2	1	1	*primary schools*
põhikoolid	40	40	40	41	40	*basic schools*
keskkoolid ja gümnaasiumid	4	4	4	4	4	*secondary schools and gymnasiums*
KOKKU	625	603	598	585	573	*TOTAL*
erakoolid	29	26	32	31	29	*private schools*
Muud üldharidus-klassidega õppeasutused	0	1	1	1	1	*Other educational institutions having general education classes*
Õpilased, tuhat						***Pupils, thousands***
Põhikooli alumisel astmel[a]	92,1	85,5	79,6	76,0	74,6	*At lower level of basic school[a]*
I klassis	13,0	12,4	12,0	12,1	12,6	*in grade 1*
Põhikooli ülemisel astmel[a]	64,9	61,7	57,5	51,9	46,7	*At higher level of basic school[a]*
Gümnaasiumiastmel[a]	35,6	36,8	36,7	36,1	33,7	*At gymnasium level[a]*
KOKKU	192,6	184,0	173,8	164,0	155,0	*TOTAL*
erakoolides	3,9	3,9	4,4	4,5	4,7	*in private schools*
erivajadustega laste koolides ja klassides	5,6	5,6	4,8	4,5	4,2	*in schools and classes for children with special needs*
Lõpetanud, tuhat						***Graduates, thousands***
põhikooliastmel	19,0	20,0	19,3	18,6	17,3	*at basic school level*
gümnaasiumiastmel	10,1	10,3	10,8	10,9	11,2	*at secondary school level*

[a] Alates 1989. aastast on põhikooli alumine aste I–VI klass, põhikooli ülemine aste VII–IX klass ja gümnaasiumiaste X–XII klass.

[a] *From 1989: lower level of basic school — grades 1–6; higher level of basic school — grades 7–9; gymnasium level — grades 10–12.*

Tabel 11 **Üldhariduse õhtu- ja kaugõpe, 2003–2007**
Table 11 Evening and correspondence general education, 2003–2007
(õppeaasta alguses — *at the beginning of the academic year*)

	2003	2004	2005	2006	2007	
Täiskasvanute gümnaasiumid	15	16	16	16	16	*Evening schools*
Õhtu- ja kaug-õppeosakonnad üldhariduskoolide juures	23	21	19	19	17	*Evening and corres-pondence departments in general education schools*
Õpilased	6 514	6 890	7 141	6 970	6 890	*Pupils*
gümnaasiumiastmel	5 109	5 249	5 419	5 512	5 518	*at gymnasium level*
Lõpetanud						*Graduates*
põhikooliastmel	552	498	467	561	475	*at basic school level*
gümnaasiumiastmel	1 063	1 056	1 178	1 186	1 218	*at secondary school level*

Diagramm 1 **Õpingute jätkamine pärast üldharidusliku põhikooli lõpetamist, 1992–2007**
Diagram 1 Continuation of education by general basic school graduates, 1992–2007

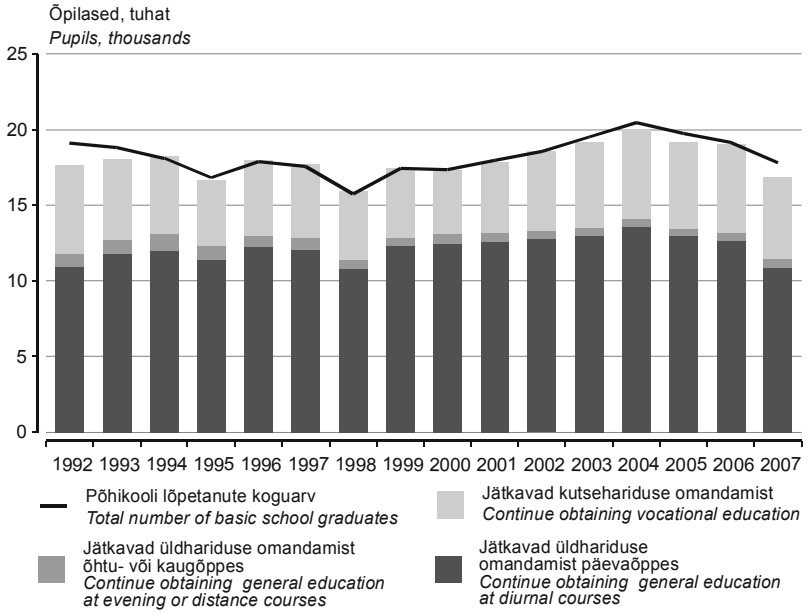

Diagramm 2 **Õpingute jätkamine pärast üldharidusliku keskkooli lõpetamist, 1992–2007**
Diagram 2 Continuation of education by general secondary school graduates, 1992–2007

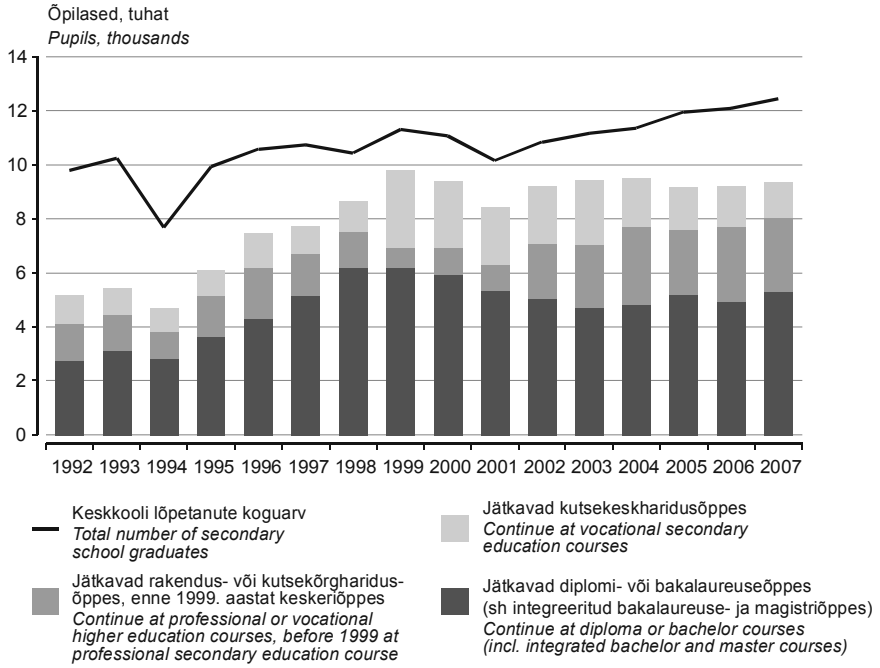

Tabel 12 **Üldhariduse pedagoogid vanuse ja soo järgi, 2007**
Table 12 Pedagogues of general education by age and sex, 2007

Vanuserühm	Kokku *Total*	Naised *Females*	Mehed *Males*	*Age group*
Alla 25	396	321	75	*Younger than 25*
25–29	1 161	958	203	*25–29*
30–39	3 177	2 756	421	*30–39*
40–49	4 644	4 072	572	*40–49*
50–55	2 376	2 055	321	*50–55*
Üle 55	3 285	2 760	525	*56 and older*

Tabel 13 **Kutseharidus, 2003–2007**
Table 13 Vocational education, 2003–2007
(õppeaasta alguses — *at the beginning of the academic year*)

	2003	2004	2005	2006	2007	
Õppeasutused	71	68	61	54	53	*Educational institutions*
üldharidus- või kõrgkoolid	-	-	4	6	6	*general or higher educational institutions*
eraõppeasutused	17	16	14	11	12	*private educational institutions*
Õppijad	28 183	29 915	29 013	28 651	27 381	*Students*
defineerimata baasharidusega kutseõppes	264	267	28[a]	169	307	*vocational courses with non-defined basic education*
täiskoormusega õppes	264	267	28	169	307	*full-time students*
osakoormusega õppes	-	-	-	-	-	*part-time students*
põhiharidusel baseeruvas kutseõppes	17 132	18 886	18 884	19 004	18 454	*vocational courses after basic education*
täiskoormusega õppes	17 132	18 886	18 882	18 957	18 380	*full-time students*
osakoormusega õppes	-	-	2	47	74	*part-time students*
keskharidusel baseeruvas kutseõppes	10 787	10 762	10 101	9 478	8 620	*vocational courses after secondary education*
täiskoormusega õppes	8 418	8 847	8 913	8 485	7 921	*full-time students*
osakoormusega õppes	2 369	1 915	1 188	993	699	*part-time students*
Õppijad era-õppeasutustes	1 171	1 135	1 187	1 041	1 148	*Students in private educational institutions*
Lõpetanud	8 081	7 049	7 548	7 218	7 729	*Graduates*
defineerimata baasharidusega kutseõppes	152	248	9	11	82	*vocational courses with non-defined basic education*
põhiharidusel baseeruvas kutseõppes	3 569	3 026	3 696	3 724	4 166	*vocational courses after basic education*
keskharidusel baseeruvas kutseõppes	4 360	3 775	3 843	3 483	3 481	*vocational courses after secondary education*

[a] V.a Rummu Erikutsekooli kutseõppes õppijad.
[a] *Excl. students of Rummu Special Vocational School.*

Tabel 14 **Kutsehariduse vastuvõtt koolitusala järgi, 2003–2007**
Table 14 Admittance at vocational education by field of study, 2003–2007
(õppeaasta alguseks — *by the beginning of the academic year*)

Koolitusala	2003	2004	2005	2006	2007	*Field of study*
Kunstid	373	389	427	305	348	*Arts*
Humanitaaria	10	11	-	-	-	*Humanities*
Ärindus ja haldus	1 942	1 908	1 711	1 589	1 643	*Business and administration*
Arvutiteadused	956	680	549	543	658	*Computing*
Tehnikaalad	3 185	3 495	2 938	2 799	2 644	*Engineering and engineering trades*
Tootmine ja töötlemine	1 656	1 399	1 141	1 009	829	*Manufacturing and processing*
Arhitektuur ja ehitus	1 299	1 505	1 597	1 883	1 694	*Architecture and building*
Põllumajandus, metsandus ja kalandus	773	802	644	658	672	*Agriculture, forestry and fishery*
Tervis	280	261	255	207	182	*Health*
Sotsiaalteenused	113	155	111	147	138	*Social services*
Isikuteenindus	2 115	2 220	2 038	1 990	1 898	*Personal services*
Transporditeenused	267	253	242	366	306	*Transport services*
Keskkonnakaitse	82	119	100	74	63	*Environmental protection*
Turvamine	366	420	182	198	239	*Security services*
KOKKU	13 417	13 617	11 935	11 768	11 314	*TOTAL*

Tabel 15 **Kutsehariduse lõpetanud koolitusala järgi, 2003–2007**
Table 15 Graduates at vocational education by field of study, 2003–2007
(õppeaasta jooksul — *during the academic year*)

Koolitusala	2003	2004	2005	2006	2007	*Field of study*
Kunstid	136	173	210	234	258	*Arts*
Humanitaaria	11	6	12	-	-	*Humanities*
Ärindus ja haldus	1 418	1 307	1 085	1 048	1 037	*Business and administration*
Arvutiteadused	650	476	491	344	285	*Computing*
Tehnikaalad	1 561	1 561	1 493	1 564	1 698	*Engineering and engineering trades*
Tootmine ja töötlemine	1 075	950	1 010	819	754	*Manufacturing and processing*
Arhitektuur ja ehitus	739	756	806	801	1 008	*Architecture and building*
Põllumajandus, metsandus ja kalandus	349	293	291	371	499	*Agriculture, forestry and fishery*
Tervis	102	75	124	196	156	*Health*
Sotsiaalteenused	108	80	92	106	108	*Social services*
Isikuteenindus	1 377	818	1 337	1 241	1 364	*Personal services*
Transporditeenused	168	221	147	177	166	*Transport services*
Keskkonnakaitse	31	59	53	62	64	*Environmental protection*
Turvamine	356	274	397	255	332	*Security services*
KOKKU	8 081	7 049	7 548	7 218	7 729	*TOTAL*

Tabel 16 **Kutseõppeasutuste pedagoogid vanuse ja soo järgi, 2007**
Table 16 Pedagogues of vocational institutions by age and sex, 2007

Vanuserühm	Kokku *Total*	Naised *Females*	Mehed *Males*	*Age group*
Alla 25	47	22	25	*Younger than 25*
25–29	149	47	102	*25–29*
30–39	450	118	332	*30–39*
40–49	648	149	499	*40–49*
50–55	436	146	290	*50–55*
Üle 55	678	294	384	*56 and older*

Tabel 17 **Kõrgharidus, 2003–2007**
Table 17 Higher education, 2003–2007
(õppeaasta alguses — *at the beginning of the academic year*)

	2003	2004	2005	2006	2007	
Õppeasutused	47	46	39	35	35	*Educational institutions*
ülikoolid	12	12	11	11	11	*universities*
avalik-õiguslikud	6	6	6	6	6	*public*
eraülikoolid	6	6	5	5	5	*private*
rakenduskõrgkoolid	25	24	21	20	21	*professional higher schools*
riiklikud	7	7	8	9	10	*state*
erakõrgkoolid	18	17	13	11	11	*private*
kutseõppeasutused	10	10	7	4	3	*vocational education institutions*
Õppijad	65 659	67 760	68 287	68 767	68 168	*Enrolment*
rakenduskõrgharidusõppes	14 296	19 214	20 911	22 433	22 918	*professional higher education courses*
statsionaarses õppes	11 940	15 427	2 906	1 218	542	*stationary*
kaugõppes	2 356	3 787	655	363	239	*correspondence*
täiskoormusega õppes	…	…	16 684	19 724	20 256	*full-time*
osakoormusega õppes	…	…	666	1 128	1 881	*part-time*
kutsekõrgharidusõppes	1 928	258	121	72	20	*vocational higher education courses*
statsionaarses õppes	1 775	210	95	46	17	*stationary*
kaugõppes	153	48	19	19	3	*correspondence*
täiskoormusega õppes	…	…	-	-	-	*full-time*
osakoormusega õppes	…	…	7	7	-	*part-time*
diplomiõppes	8 177	4 706	2 384	1 154	..	*diploma courses*
statsionaarses õppes	5 895	3 387	1 695	783	..	*stationary*
kaugõppes	2 282	1 319	629	325	..	*correspondence*
täiskoormusega õppes	…	…	46	18	..	*full-time*
osakoormusega õppes	…	…	14	28	..	*part-time*
bakalaureuseõppes	29 976	30 895	29 773	28 628	27 926	*bachelor courses*
statsionaarses õppes	24 575	24 930	7 325	3 661	1 403	*stationary*
kaugõppes	5 401	5 965	2 299	1 528	828	*correspondence*
täiskoormusega õppes	…	…	18 651	21 167	22 618	*full-time*
osakoormusega õppes	…	…	1 498	2 272	3 077	*part-time*
integreeritud bakalau-reuse- ja magistriõppes	2 614	3 111	3 463	3 684	3 853	*integrated bachelor and master courses*
statsionaarses õppes	2 188	2 658	1 158	861	490	*stationary*
kaugõppes	426	453	121	99	50	*correspondence*
täiskoormusega õppes	…	…	2 053	2 579	3 128	*full-time*
osakoormusega õppes	…	…	131	145	185	*part-time*
magistriõppes	7 015	7 776	9 663	10 654	11 070	*master courses*
statsionaarses õppes	5 993	6 141	1 172	668	389	*stationary*
kaugõppes	1 022	1 635	256	161	74	*correspondence*
täiskoormusega õppes	…	…	7 620	8 985	9 288	*full-time*
osakoormusega õppes	…	…	615	840	1 319	*part-time*
doktoriõppes	1 653	1 800	1 972	2 142	2 381	*doctoral courses*
statsionaarses õppes	1 652	1 799	768	532	337	*stationary*
kaugõppes	1	1	-	-	-	*correspondence*
täiskoormusega õppes	…	…	1 159	1 487	1 861	*full-time*
osakoormusega õppes	…	…	45	123	183	*part-time*
Vastuvõetud	18 855	18 923	19 620	18 597	19 482	*Admittance*
rakenduskõrgharidusõppes	7 259	7 080	6 530	6 503	6 384	*professional higher education courses*
statsionaarses õppes	5 690	5 617	..	..	..	*stationary*
kaugõppes	1 569	1 463	..	..	..	*correspondence*
täiskoormusega õppes	…	…	6 415	6 327	6 210	*full-time*
osakoormusega õppes	…	…	115	176	174	*part-time*
kutsekõrgharidusõppes	..	..	..	..	..	*vocational higher education courses*
statsionaarses õppes	..	..	..	..	..	*stationary*
kaugõppes	..	..	..	..	..	*correspondence*
diplomiõppes	..	..	..	..	..	*diploma courses*
statsionaarses õppes	..	..	..	..	..	*stationary*
kaugõppes	..	..	..	..	..	*correspondence*
bakalaureuseõppes	7 473	7 738	7 619	7 336	8 030	*bachelor courses*
statsionaarses õppes	6 010	6 242	..	..	..	*stationary*
kaugõppes	1 463	1 496	..	..	..	*correspondence*
täiskoormusega õppes	…	…	7 554	7 192	7 875	*full-time*
osakoormusega õppes	…	…	65	144	155	*part-time*
integreeritud bakalau-reuse- ja magistriõppes	875	811	834	815	883	*integrated bachelor and master courses*
statsionaarses õppes	677	693	..	..	..	*stationary*
kaugõppes	198	118	..	..	..	*correspondence*
täiskoormusega õppes	…	…	822	796	870	*full-time*
osakoormusega õppes	…	…	12	19	13	*part-time*
magistriõppes	2 894	2 866	4 197	3 499	3 644	*master courses*
statsionaarses õppes	2 403	2 003	..	..	..	*stationary*
kaugõppes	491	863	..	..	..	*correspondence*
täiskoormusega õppes	…	…	4 150	3 414	3 506	*full-time*
osakoormusega õppes	…	…	47	85	138	*part-time*
doktoriõppes	354	428	440	444	541	*doctoral courses*
statsionaarses õppes	353	428	..	..	..	*stationary*
kaugõppes	1	-	..	..	..	*correspondence*
täiskoormusega õppes	…	…	430	401	487	*full-time*
osakoormusega õppes	…	…	10	43	54	*part-time*

Tabel 17 **Kõrgharidus, 2003–2007**
Table 17 Higher education, 2003–2007
(õppeaasta alguses — *at the beginning of the academic year*)

Järg — *Cont.*

	2003	2004	2005	2006	2007	
Lõpetanud	9 877	10 235	11 793	11 546	12 612	*Graduates*
rakendus-kõrgharidusõppes	568	1 768	2 461	3 589	3 943	*professional higher education courses*
statsionaarses õppes	395	1 321	1 607	1 402	425	*stationary*
kaugõppes	173	447	140	261	134	*correspondence*
täiskoormusega õppes	…	…	711	1 888	3 237	*full-time*
osakoormusega õppes	…	…	3	38	147	*part-time*
kutsekõrgharidusõppes	1 331	394	93	23	13	*vocational higher education courses*
statsionaarses õppes	1 019	315	68	20	8	*stationary*
kaugõppes	312	79	9	3	5	*correspondence*
täiskoormusega õppes	…	…	1	-	-	*full-time*
osakoormusega õppes	…	…	15	-	-	*part-time*
diplomiõppes	2 502	2 320	1 772	651	554	*diploma courses*
statsionaarses õppes	1 874	1 757	1 090	438	287	*stationary*
kaugõppes	628	563	565	202	209	*correspondence*
täiskoormusega õppes	…	…	99	6	27	*full-time*
osakoormusega õppes	…	…	18	5	31	*part-time*
bakalaureuseõppes	3 794	3 786	5 549	5 290	5 462	*bachelor courses*
statsionaarses õppes	3 486	3 361	4 523	2 468	1 313	*stationary*
kaugõppes	308	425	779	761	922	*correspondence*
täiskoormusega õppes	…	…	182	1 959	3 103	*full-time*
osakoormusega õppes	…	…	65	102	124	*part-time*
integreeritud bakalaureuse- ja magistriõppes	178	286	252	315	358	*integrated bachelor and master courses*
statsionaarses õppes	178	209	205	244	299	*stationary*
kaugõppes	-	77	29	28	50	*correspondence*
täiskoormusega õppes	…	…	7	20	8	*full-time*
osakoormusega õppes	…	…	11	23	1	*part-time*
magistriõppes	1 278	1 472	1 535	1 535	2 129	*master courses*
statsionaarses õppes	1 098	1 286	511	211	114	*stationary*
kaugõppes	180	186	167	173	133	*correspondence*
täiskoormusega õppes	…	…	757	1 062	1 737	*full-time*
osakoormusega õppes	…	…	100	89	145	*part-time*
doktoriõppes	226	209	131	143	153	*doctoral courses*
statsionaarses õppes	225	205	101	106	79	*stationary*
kaugõppes	1	4	24	28	36	*correspondence*
täiskoormusega õppes	…	…	6	9	36	*full-time*
osakoormusega õppes	…	…	-	-	2	*part-time*

Tabel 18 **Ülikoolide õppijad, vastuvõetud ja lõpetanud, 2003–2007**
Table 18 Enrolment, admittance and graduates of universities, 2003–2007
(õppeaasta alguses — *at the beginning of the academic year*)

	2003	2004	2005	2006	2007	
Õppijad	47 120	47 955	49 334	49 152	48 841	*Enrolment*
rakenduskõrgharidusõppes	1 162	1 669	3 082	3 433	3 704	*at professional higher education courses*
diplomiõppes	4 700	2 704	1 391	677	..	*at diploma courses*
bakalaureuseõppes	29 976	30 895	29 773	28 628	27 926	*at bachelor courses*
integreeritud bakalaureuse- ja magistriõppes	2 614	3 111	3 463	3 684	3 853	*at integrated bachelor and master courses*
magistriõppes	7 015	7 776	9 653	10 588	10 977	*at master courses*
doktoriõppes	1 653	1 800	1 972	2 142	2 381	*at doctoral courses*
Vastuvõetud	12 250	12 464	14 221	13 101	14 149	*Admittance*
rakenduskõrgharidusõppes	654	621	1 141	1 063	1 090	*to professional higher education courses*
diplomiõppes	..	..	..	..	..	*to diploma courses*
bakalaureuseõppes	7 473	7 738	7 619	7 336	8 030	*to bachelor courses*
integreeritud bakalaureuse- ja magistriõppes	875	811	834	815	883	*to integrated bachelor and master courses*
magistriõppes	2 894	2 866	4 187	3 443	3 605	*to master courses*
doktoriõppes	354	428	440	444	541	*to doctoral courses*
Lõpetanud	6 777	7 076	8 504	8 073	9 003	*Graduates*
rakendus-kõrgharidusõppes	..	7	78	421	474	*from professional higher education courses*
diplomiõppes	1 301	1 316	959	369	433	*from diploma courses*
bakalaureuseõppes	3 794	3 786	5 549	5 290	5 462	*from bachelor courses*
integreeritud bakalaureuse- ja magistriõppes	178	286	252	315	358	*from integrated bachelor and master courses*
magistriõppes	1 278	1 472	1 535	1 535	2 123	*from master courses*
doktoriõppes	226	209	131	143	153	*from doctoral courses*

Tabel 19 **Riiklike rakenduskõrgkoolide õppijad, vastuvõetud ja lõpetanud, 2003–2007**
Table 19 Enrolment, admittance and graduates of state professional higher schools, 2003–2007
(õppeaasta alguses — *at the beginning of the academic year*)

	2003	2004	2005	2006	2007	
Õppijad	4 648	5 140	7 142	8 612	9 249	*Enrolment*
rakenduskõrg-haridusõppes	2 915	4 173	6 651	8 330	9 186	*at professional higher education courses*
kutsekõrg-haridusõppes	219	99	45	33	5	*at vocational higher education courses*
diplomiõppes	1 514	868	436	206	..	*at diploma courses*
magistriõppes	-	-	10	43	58	*at master courses*
Vastuvõetud	1 456	1 459	1 988	2 369	2 606	*Admittance*
rakenduskõrg-haridusõppes	1 456	1 459	1 978	2 336	2 580	*to professional higher education courses*
kutsekõrg-haridusõppes	..	..	..	..	..	*to vocational higher education courses*
diplomiõppes	..	..	..	..	..	*to diploma courses*
magistriõppes	-	-	10	33	26	*to master courses*
Lõpetanud	712	612	1 209	1 574	2 096	*Graduates*
rakenduskõrg-haridusõppes	55	72	841	1 484	2 018	*from professional higher education courses*
kutsekõrg-haridusõppes	59	97	52	14	7	*from vocational higher education courses*
diplomiõppes	598	443	316	76	65	*from diploma courses*
magistriõppes	-	-	-	-	6	*from master courses*

Tabel 20 **Erarakenduskõrgkoolide õppijad, vastuvõetud ja lõpetanud, 2003–2007[a]**
Table 20 Enrolment, admittance and graduates of private professional higher schools, 2003–2007[a]
(õppeaasta alguses — *at the beginning of the academic year*)

	2003	2004	2005	2006	2007	
Õppijad	6 634	7 399	7 452	8 190	8 271	*Enrolment*
rakenduskõrg-haridusõppes	4 488	6 179	6 846	7 861	8 222	*at professional higher education courses*
kutsekõrg-haridusõppes	183	86	49	35	14	*at vocational higher education courses*
diplomiõppes	1 963	1 134	557	271	..	*at diploma courses*
bakalaureuseõppes	-	-	-	-	-	*at bachelor courses*
magistriõppes	-	-	-	23	35	*at master courses*
Vastuvõetud	2 344	2 516	2 109	2 474	2 281	*Admittance*
rakenduskõrg-haridusõppes	2 344	2 516	2 109	2 451	2 268	*to professional higher education courses*
kutsekõrg-haridusõppes	..	..	..	..	..	*to vocational higher education courses*
diplomiõppes	..	..	..	..	..	*to diploma courses*
bakalaureuseõppes	-	-	-	-	-	*to bachelor courses*
magistriõppes	-	-	-	23	13	*to master courses*
Lõpetanud	725	804	874	1 100	1 055	*Graduates*
rakenduskõrg-haridusõppes	49	189	357	890	994	*from professional higher education courses*
kutsekõrg-haridusõppes	73	54	20	4	5	*from vocational higher education courses*
diplomiõppes	603	561	497	206	56	*from diploma courses*
bakalaureuseõppes	-	-	-	-	-	*from bachelor courses*

[a] Andmed esitatakse alates litsentsi saamise õppeaastast. Alates ülikooli staatuse saamise õppeaastast on andmed esitatud tabelis 18.

[a] *The data are presented from the academic year when the institution was licensed. Starting from the academic year the institution was granted a status of university, the data are presented in Table 18.*

Tabel 21 **Kutseõppeasutuste õppijad, vastuvõetud ja lõpetanud kõrghariduse õppekavadel, 2003–2007**

Table 21 Enrolment, admittance and graduates of vocational education institutions at higher education programmes, 2003–2007

(õppeaasta alguses — *at the beginning of the academic year*)

	2003	2004	2005	2006	2007	
Õppijad	7 257	7 266	4 359	2 813	1 807	*Enrolment*
rakenduskõrg-haridusõppes	5 731	7 193	4 332	2 809	1 806	*at professional higher education courses*
kutsekõrg-haridusõppes	1 526	73	27	4	1	*at vocational higher education courses*
Vastuvõetud	2 805	2 484	1 302	653	446	*Admittance*
rakenduskõrg-haridusõppes	2 805	2 484	1 302	653	446	*to professional higher education courses*
kutsekõrg-haridusõppes	..	..	..	..	..	*to vocational higher education courses*
Lõpetanud	1 663	1 743	1 206	799	458	*Graduates*
rakenduskõrg-haridusõppes	464	1 500	1 185	794	457	*from professional higher education courses*
kutsekõrg-haridusõppes	1 199	243	21	5	1	*from vocational higher education courses*

Tabel 22 **Kõrghariduse vastuvõtt koolitusala järgi, 2005–2007**

Table 22 Admittance at higher education by field of study, 2005–2007

(õppeaasta alguses — *at the beginning of the academic year*)

Koolitusala	2005	2006	2007	2005	2006	2007	*Field of study*
	Rakendus-kõrgharidusõpe *Professional higher education courses*			Bakalaureuseõpe *Bachelor courses*			
Õpetajakoolitus ja kasvatusteadus	147	168	176	540	493	649	*Teacher training and education science*
Kunstid	217	234	254	497	571	610	*Arts*
Humanitaaria	52	68	51	1 108	815	988	*Humanities*
Sotsiaal- ja käitumisteadused	349	446	236	852	790	771	*Social and behavioural sciences*
Ajakirjandus ja infolevi	77	60	67	227	210	249	*Journalism and information*
Ärindus ja haldus	2 135	2 091	2 250	1 099	1 218	1 359	*Business and administration*
Õigus	361	373	215	586	626	711	*Law*
Bioteadused	-	-	-	287	208	215	*Life sciences*
Füüsikalised loodusteadused	34	30	23	149	118	187	*Physical sciences*
Matemaatika ja statistika	-	-	-	108	69	62	*Mathematics and statistics*
Arvutiteadused	401	435	435	493	568	492	*Computing*
Tehnikaalad	365	374	428	477	509	445	*Engineering and engineering trades*
Tootmine ja töötlemine	169	138	143	177	155	218	*Manufacturing and processing*
Arhitektuur ja ehitus	227	351	322	83	110	117	*Architecture and building*
Põllumajandus, metsandus ja kalandus	21	15	26	249	223	243	*Agriculture, forestry and fishery*
Veterinaaria	-	-	-	-	-	-	*Veterinary medicine*
Tervis	693	670	759	73	22	54	*Health*
Sotsiaalteenused	397	296	293	65	64	67	*Social services*
Isikuteenindus	225	243	240	193	176	186	*Personal services*
Transporditeenused	268	222	211	56	33	48	*Transport services*
Keskkonnakaitse	160	81	63	300	358	359	*Environmental protection*
Turvamine	232	208	192	-	-	-	*Security services*
KOKKU	6 530	6 503	6 384	7 619	7 336	8 030	*TOTAL*

Tabel 22 **Kõrghariduse vastuvõtt koolitusala järgi, 2005–2007**
Table 22 Admittance at higher education by field of study, 2005–2007
(õppeaasta alguses — *at the beginning of the academic year*)

Järg — *Cont.*

Koolitusala	2005	2006	2007	2005	2006	2007	*Field of study*
	Integreeritud bakalaureuse- ja magistriõpe *Integrated bachelor and master courses*			Magistriõpe *Master courses*			
Õpetajakoolitus ja kasvatusteadus	107	86	128	650	521	483	*Teacher training and education science*
Kunstid	-	-	-	137	158	143	*Arts*
Humanitaaria	-	-	-	304	243	257	*Humanities*
Sotsiaal- ja käitumisteadused	-	-	-	278	234	227	*Social and behavioural sciences*
Ajakirjandus ja infolevi	-	-	-	66	65	80	*Journalism and information*
Ärindus ja haldus	-	-	-	826	804	905	*Business and administration*
Õigus	-	-	-	224	243	224	*Law*
Bioteadused	-	-	-	182	101	101	*Life sciences*
Füüsikalised loodusteadused	-	-	-	121	72	106	*Physical sciences*
Matemaatika ja statistika	-	-	-	33	18	25	*Mathematics and statistics*
Arvutiteadused	-	-	-	311	243	236	*Computing*
Tehnikaalad	-	-	-	334	223	203	*Engineering and engineering trades*
Tootmine ja töötlemine	-	-	-	142	91	121	*Manufacturing and processing*
Arhitektuur ja ehitus	430	438	448	119	49	99	*Architecture and building*
Põllumajandus, metsandus ja kalandus	-	-	-	120	104	89	*Agriculture, forestry and fishery*
Veterinaaria	67	50	58	4	-	-	*Veterinary medicine*
Tervis[a]	230	241	249	22	35	59	*Health*[a]
Sotsiaalteenused	-	-	-	90	105	93	*Social services*
Isikuteenindus	-	-	-	55	26	43	*Personal services*
Transporditeenused	-	-	-	33	47	24	*Transport services*
Keskkonnakaitse	-	-	-	136	106	111	*Environmental protection*
Turvamine	-	-	-	10	11	15	*Security services*
KOKKU	834	815	883	4 197	3 449	3 644	*TOTAL*

Koolitusala	2005	2006	2007	*Field of study*
	Doktoriõpe *Doctoral courses*			
Õpetajakoolitus ja kasvatusteadus	13	17	16	*Teacher training and education science*
Kunstid	19	11	11	*Arts*
Humanitaaria	67	68	109	*Humanities*
Sotsiaal- ja käitumisteadused	68	60	55	*Social and behavioural sciences*
Ajakirjandus ja infolevi	4	5	9	*Journalism and information*
Ärindus ja haldus	17	10	17	*Business and administration*
Õigus	11	13	16	*Law*
Bioteadused	38	66	53	*Life sciences*
Füüsikalised loodusteadused	51	46	46	*Physical sciences*
Matemaatika ja statistika	9	5	8	*Mathematics and statistics*
Arvutiteadused	34	27	34	*Computing*
Tehnikaalad	56	56	99	*Engineering and engineering trades*
Tootmine ja töötlemine	-	-	-	*Manufacturing and processing*
Arhitektuur ja ehitus	7	13	12	*Architecture and building*
Põllumajandus, metsandus ja kalandus	16	15	18	*Agriculture, forestry and fishery*
Veterinaaria	3	4	4	*Veterinary medicine*
Tervis	17	23	23	*Health*
Sotsiaalteenused	1	-	-	*Social services*
Isikuteenindus	5	5	5	*Personal services*
Transporditeenused	-	-	-	*Transport services*
Keskkonnakaitse	4	-	6	*Environmental protection*
Turvamine	-	-	-	*Security services*
KOKKU	440	444	541	*TOTAL*

[a] Sh internatuuri vastuvõetud.
[a] *Incl. internship admittance.*

Tabel 23 **Kõrghariduse lõpetanud koolitusala järgi, 2005–2007**
Table 23 Higher education graduates by field of study, 2005–2007
(õppeaasta jooksul — *during the academic year*)

Koolitusala	2005	2006	2007	2005	2006	2007	*Field of study*
	Rakendus-kõrgharidusõpe *Professional higher education courses*			Kutse-kõrgharidusõpe *Vocational higher education courses*			
Õpetajakoolitus ja kasvatusteadus	176	150	136	-	-	-	*Teacher training and education science*
Kunstid	59	106	88	1	-	-	*Arts*
Humanitaaria	12	36	21	-	-	-	*Humanities*
Sotsiaal- ja käitumisteadused	45	155	187	-	-	-	*Social and behavioural sciences*
Ajakirjandus ja infolevi	17	33	61	-	-	-	*Journalism and information*
Ärindus ja haldus	753	1 104	1 131	14	7	2	*Business and administration*
Õigus	89	127	184	2	1	1	*Law*
Bioteadused	-	-	-	-	-	-	*Life sciences*
Füüsikalised loodusteadused	14	16	14	-	-	-	*Physical sciences*
Matemaatika ja statistika	-	-	-	-	-	-	*Mathematics and statistics*
Arvutiteadused	144	171	181	6	1	3	*Computing*
Tehnikaalad	42	171	204	7	3	4	*Engineering and engineering trades*
Tootmine ja töötlemine	82	105	103	4	-	-	*Manufacturing and processing*
Arhitektuur ja ehitus	4	80	104	14	1	-	*Architecture and building*
Põllumajandus, metsandus ja kalandus	-	10	10	-	-	-	*Agriculture, forestry and fishery*
Veterinaaria	-	-	-	-	-	-	*Veterinary medicine*
Tervis	601	566	668	4	4	3	*Health*
Sotsiaalteenused	241	317	258	7	1	-	*Social services*
Isikuteenindus	62	84	124	-	-	-	*Personal services*
Transporditeenused	9	112	160	15	-	-	*Transport services*
Keskkonnakaitse	33	50	68	2	-	-	*Environmental protection*
Turvamine	78	196	241	17	5	-	*Security services*
KOKKU	2 461	3 589	3 943	93	23	13	*TOTAL*
	Diplomiõpe *Diploma courses*			Bakalaureuseõpe *Bachelor courses*			
Õpetajakoolitus ja kasvatusteadus	294	118	132	491	585	572	*Teacher training and education science*
Kunstid	54	6	2	369	367	288	*Arts*
Humanitaaria	34	26	13	572	588	691	*Humanities*
Sotsiaal- ja käitumisteadused	63	56	12	359	467	545	*Social and behavioural sciences*
Ajakirjandus ja infolevi	30	4	12	100	139	134	*Journalism and information*
Ärindus ja haldus	647	178	171	1 054	911	881	*Business and administration*
Õigus	93	65	7	410	349	436	*Law*
Bioteadused	15	2	1	216	147	146	*Life sciences*
Füüsikalised loodusteadused	8	2	3	147	114	169	*Physical sciences*
Matemaatika ja statistika	-	-	-	57	48	49	*Mathematics and statistics*
Arvutiteadused	91	42	64	303	285	310	*Computing*
Tehnikaalad	76	29	40	410	357	340	*Engineering and engineering trades*
Tootmine ja töötlemine	41	22	17	96	91	102	*Manufacturing and processing*
Arhitektuur ja ehitus	59	29	29	144	138	104	*Architecture and building*

Tabel 23 **Kõrghariduse lõpetanud koolitusala järgi, 2005–2007**
Table 23 Higher education graduates by field of study, 2005–2007
(õppeaasta jooksul — *during the academic year*)

Järg — *Cont.*

Koolitusala	2005	2006	2007	2005	2006	2007	*Field of study*
Põllumajandus, metsandus ja kalandus	-	-	-	226	185	177	*Agriculture, forestry and fishery*
Veterinaaria	-	-	-	-	-	-	*Veterinary medicine*
Tervis	10	-	3	42	45	45	*Health*
Sotsiaalteenused	37	6	5	87	75	94	*Social services*
Isikuteenindus	60	34	20	148	161	147	*Personal services*
Transporditeenused	95	30	22	74	70	48	*Transport services*
Keskkonnakaitse	4	-	-	244	168	184	*Environmental protection*
Turvamine	61	2	1	-	-	-	*Security services*
KOKKU	1 772	651	554	5 549	5 290	5 462	*TOTAL*
	Integreeritud bakalaureuse- ja magistriõpe *Integrated bachelor and master courses*			Magistriõpe *Master courses*			
Õpetajakoolitus ja kasvatusteadus	46	89	113	258	236	389	*Teacher training and education science*
Kunstid	-	-	-	60	44	66	*Arts*
Humanitaaria	-	-	-	126	123	110	*Humanities*
Sotsiaal- ja käitumisteadused	-	-	-	109	118	124	*Social and behavioural sciences*
Ajakirjandus ja infolevi	-	-	-	39	21	29	*Journalism and information*
Ärindus ja haldus	-	-	-	422	408	477	*Business and administration*
Õigus	-	-	-	61	65	115	*Law*
Bioteadused	-	-	-	69	78	128	*Life sciences*
Füüsikalised loodusteadused	-	-	-	68	61	73	*Physical sciences*
Matemaatika ja statistika	-	-	-	19	11	12	*Mathematics and statistics*
Arvutiteadused	-	-	-	56	60	115	*Computing*
Tehnikaalad	-	-	-	82	43	125	*Engineering and engineering trades*
Tootmine ja töötlemine	-	-	-	18	19	55	*Manufacturing and processing*
Arhitektuur ja ehitus	6	5	53	23	38	45	*Architecture and building*
Põllumajandus, metsandus ja kalandus	-	-	-	23	31	54	*Agriculture, forestry and fishery*
Veterinaaria	21	19	11	2	-	3	*Veterinary medicine*
Tervis[a]	179	202	181	18	18	29	*Health[a]*
Sotsiaalteenused	-	-	-	30	86	72	*Social services*
Isikuteenindus	-	-	-	23	31	13	*Personal services*
Transporditeenused	-	-	-	3	3	9	*Transport services*
Keskkonnakaitse	-	-	-	26	41	80	*Environmental protection*
Turvamine	-	-	-	-	-	6	*Security services*
KOKKU	252	315	358	1 535	1 535	2 129	*TOTAL*

Koolitusala	2005	2006	2007	*Field of study*
	Doktoriõpe *Doctoral courses*			
Õpetajakoolitus ja kasvatusteadus	2	2	8	*Teacher training and education science*
Kunstid	2	4	4	*Arts*
Humanitaaria	15	22	29	*Humanities*
Sotsiaal- ja käitumisteadused	8	13	7	*Social and behavioural sciences*
Ajakirjandus ja infolevi	-	1	1	*Journalism and information*
Ärindus ja haldus	5	2	2	*Business and administration*
Õigus	4	2	2	*Law*
Bioteadused	15	14	17	*Life sciences*
Füüsikalised loodusteadused	15	20	29	*Physical sciences*
Matemaatika ja statistika	3	8	3	*Mathematics and statistics*
Arvutiteadused	5	5	6	*Computing*

[a] Sh internatuuris õppijad.
[a] *Incl. internship enrolment.*

Tabel 23 **Kõrghariduse lõpetanud koolitusala järgi, 2005–2007**
Table 23 Higher education graduates by field of study, 2005–2007
(õppeaasta jooksul — *during the academic year*)

Järg — *Cont.*

Koolitusala	2005	2006	2007	*Field of study*
	Doktoriõpe *Doctoral courses*			
Tehnikaalad	19	12	15	*Engineering and engineering trades*
Tootmine ja töötlemine	2	4	-	*Manufacturing and processing*
Arhitektuur ja ehitus	4	1	3	*Architecture and building*
Põllumajandus, metsandus ja kalandus	7	4	5	*Agriculture, forestry and fishery*
Veterinaaria	-	1	-	*Veterinary medicine*
Tervis[a]	10	18	19	*Health[a]*
Sotsiaalteenused	-	1	1	*Social services*
Isikuteenindus	1	5	1	*Personal services*
Transporditeenused	-	-	-	*Transport services*
Keskkonnakaitse	1	4	1	*Environmental protection*
Turvamine	-	-	-	*Security services*
KOKKU	118	143	153	*TOTAL*

[a] Sh enne 2001. aastat vastu võetud residentuuris õppijad.
[a] *Incl. residentship (admitted before 2001) enrolment.*

Diagramm 3 **Vastuvõetud üliõpilased soo järgi, 2007/2008**
Diagram 3 Admitted students by sex, 2007/2008
(õppeaasta alguses — *at the beginning of the academic year*)

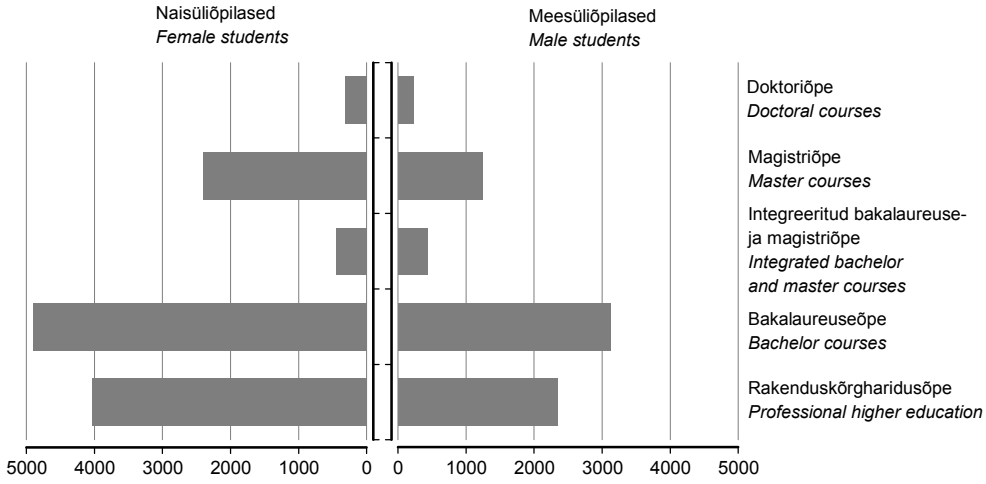

Diagramm 4 **Üliõpilased õppekeele järgi, 2007/2008**
Diagram 4 Students by language of instruction, 2007/2008
(õppeaasta alguses — *at the beginning of the academic year*)

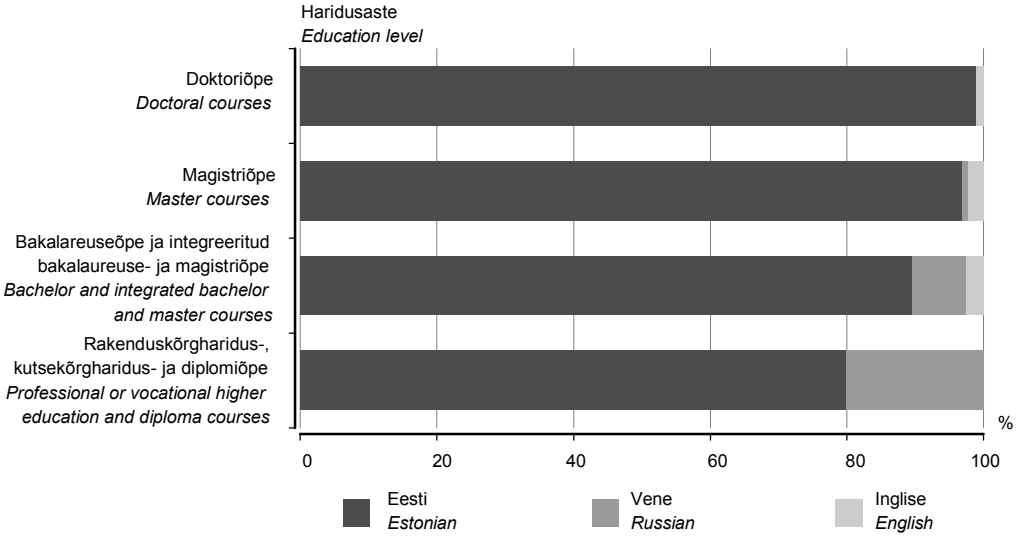

Tabel 24 **Üliõpilased koolitusala järgi, 2005–2007**
Table 24 Students by field of study, 2005–2007
(õppeaasta alguses — *at the beginning of the academic year*)

Koolitusala	2005	2006	2007	2005	2006	2007	*Field of study*
	Rakendus-kõrgharidusõpe *Professional higher education courses*			Kutse-kõrgharidusõpe *Vocational higher education courses*			
Õpetajakoolitus ja kasvatusteadus	393	401	427	3	1	-	*Teacher training and education science*
Kunstid	741	749	874	-	-	-	*Arts*
Humanitaaria	256	258	284	-	-	-	*Humanities*
Sotsiaal- ja käitumisteadused	1 175	1 353	1 184	1	1	-	*Social and behavioural sciences*
Ajakirjandus ja infolevi	300	317	316	-	-	-	*Journalism and information*
Ärindus ja haldus	6 663	7 256	7 835	38	21	8	*Business and administration*
Õigus	1 137	1 245	1 153	2	2	1	*Law*
Bioteadused	-	-	-	-	-	-	*Life sciences*
Füüsikalised loodusteadused	116	107	105	-	-	-	*Physical sciences*
Matemaatika ja statistika	-	-	-	-	-	-	*Mathematics and statistics*
Arvutiteadused	1 182	1 247	1 292	20	15	6	*Computing*
Tehnikaalad	952	1 368	1 426	17	9	-	*Engineering and engineering trades*
Tootmine ja töötlemine	559	511	510	6	-	-	*Manufacturing and processing*
Arhitektuur ja ehitus	790	1 012	1 128	9	6	-	*Architecture and building*
Põllumajandus, metsandus ja kalandus	81	76	84	-	-	-	*Agriculture, forestry and fishery*
Veterinaaria	-	-	-	-	-	-	*Veterinary medicine*
Tervis	2 213	2 302	2 258	14	9	5	*Health*
Sotsiaalteenused	1 315	1 213	1 149	4	1	-	*Social services*
Isikuteenindus	743	779	802	-	-	-	*Personal services*
Transporditeenused	1 022	1 000	997	7	7	-	*Transport services*
Keskkonnakaitse	348	356	315	-	-	-	*Environmental protection*
Turvamine	925	883	779	-	-	-	*Security services*
KOKKU	20 911	22 433	22 918	121	72	20	*TOTAL*
	Diplomiõpe *Diploma courses*			Bakalaureuseõpe *Bachelor courses*			
Õpetajakoolitus ja kasvatusteadus	443	169	..	2 453	2 173	2 119	*Teacher training and education science*
Kunstid	26	7	..	1 879	1 919	2 118	*Arts*
Humanitaaria	100	52	..	3 549	3 381	3 320	*Humanities*
Sotsiaal- ja käitumisteadused	121	55	..	3 061	3 145	3 063	*Social and behavioural sciences*
Ajakirjandus ja infolevi	13	2	..	701	676	725	*Journalism and information*
Ärindus ja haldus	680	405	..	5 448	5 369	5 292	*Business and administration*
Õigus	132	54	..	2 393	2 429	2 477	*Law*
Bioteadused	16	9	..	781	747	739	*Life sciences*
Füüsikalised loodusteadused	8	3	..	605	529	563	*Physical sciences*
Matemaatika ja statistika	-	-	..	314	278	249	*Mathematics and statistics*
Arvutiteadused	161	74	..	1 942	1 905	1 694	*Computing*
Tehnikaalad	175	95	..	2 004	1 877	1 450	*Engineering and engineering trades*
Tootmine ja töötlemine	67	33	..	598	566	704	*Manufacturing and processing*
Arhitektuur ja ehitus	133	87	..	508	391	337	*Architecture and building*
Põllumajandus, metsandus ja kalandus	-	-	..	997	913	796	*Agriculture, forestry and fishery*
Veterinaaria	-	-	..	-	-	-	*Veterinary medicine*
Tervis	11	7	..	188	147	158	*Health*
Sotsiaalteenused	21	9	..	317	269	218	*Social services*
Isikuteenindus	87	33	..	850	708	648	*Personal services*
Transporditeenused	160	53	..	243	181	160	*Transport services*
Keskkonnakaitse	5	-	..	942	1 025	1 096	*Environmental protection*
Turvamine	25	7	..	-	-	-	*Security services*
KOKKU	2 384	1 154	..	29 773	28 628	27 926	*TOTAL*

Tabel 24 **Üliõpilased koolitusala järgi, 2005–2007**
Table 24 Students by field of study, 2005–2007
(õppeaasta alguses — *at the beginning of the academic year*)

Järg — *Cont.*

Koolitusala	2005	2006	2007	2005	2006	2007	*Field of study*
	Integreeritud bakalaureuse- ja magistriõpe *Integrated bachelor and master courses*			Magistriõpe *Master courses*			
Õpetajakoolitus ja kasvatusteadus	635	593	578	1 182	1 347	1 344	*Teacher training and education science*
Kunstid	-	-	-	340	408	449	*Arts*
Humanitaaria	-	-	-	669	724	784	*Humanities*
Sotsiaal- ja käitumisteadused	-	-	-	836	832	818	*Social and behavioural sciences*
Ajakirjandus ja infolevi	-	-	-	147	201	215	*Journalism and information*
Ärindus ja haldus	-	-	-	2 801	2 819	3 043	*Business and administration*
Õigus	-	-	-	537	675	743	*Law*
Bioteadused	-	-	-	297	314	274	*Life sciences*
Füüsikalised loodusteadused	-	-	-	255	249	272	*Physical sciences*
Matemaatika ja statistika	-	-	-	74	75	74	*Mathematics and statistics*
Arvutiteadused	-	-	-	537	683	674	*Computing*
Tehnikaalad		-	-	538	686	614	*Engineering and engineering trades*
Tootmine ja töötlemine	-	-	-	216	253	325	*Manufacturing and processing*
Arhitektuur ja ehitus	1 286	1 551	1 704	272	253	275	*Architecture and building*
Põllumajandus, metsandus ja kalandus	-	-	-	218	281	271	*Agriculture, forestry and fishery*
Veterinaaria	277	286	308	20	11	7	*Veterinary medicine*
Tervis[a]	1 265	1 254	1 263	87	115	134	*Health[a]*
Sotsiaalteenused	-	-	-	252	256	247	*Social services*
Isikuteenindus	-	-	-	88	81	94	*Personal services*
Transporditeenused	-	-	-	48	85	87	*Transport services*
Keskkonnakaitse	-	-	-	239	285	298	*Environmental protection*
Turvamine	-	-	-	10	21	28	*Security services*
KOKKU	3 463	3 684	3 853	9 663	10 654	11 070	*TOTAL*

Koolitusala	2005	2006	2007	*Field of study*
	Doktoriõpe *Doctoral courses*			
Õpetajakoolitus ja kasvatusteadus	73	83	83	*Teacher training and education science*
Kunstid	59	66	68	*Arts*
Humanitaaria	283	306	384	*Humanities*
Sotsiaal- ja käitumisteadused	259	300	315	*Social and behavioural sciences*
Ajakirjandus ja infolevi	20	39	45	*Journalism and information*
Ärindus ja haldus	93	87	88	*Business and administration*
Õigus	47	56	72	*Law*
Bioteadused	191	223	228	*Life sciences*
Füüsikalised loodusteadused	214	216	224	*Physical sciences*
Matemaatika ja statistika	30	27	33	*Mathematics and statistics*
Arvutiteadused	117	128	138	*Computing*
Tehnikaalad	222	257	325	*Engineering and engineering trades*
Tootmine ja töötlemine	8	4	2	*Manufacturing and processing*
Arhitektuur ja ehitus	52	59	68	*Architecture and building*
Põllumajandus, metsandus ja kalandus	84	90	87	*Agriculture, forestry and fishery*
Veterinaaria	26	23	23	*Veterinary medicine*
Tervis[b]	119	121	128	*Health[b]*
Sotsiaalteenused	17	13	11	*Social services*
Isikuteenindus	21	18	23	*Personal services*
Transporditeenused	-	-	-	*Transport services*
Keskkonnakaitse	37	26	36	*Environmental protection*
Turvamine	-	-	-	*Security services*
KOKKU	1 972	2 142	2 381	*TOTAL*

[a] Sh internatuuris õppijad.
[b] Sh enne 2001. aastat vastu võetud residentuuris õppijad.

[a] *Incl. internship enrolment.*
[b] *Incl. residentship (admitted before 2001) enrolment.*

Diagramm 5 **Lõpetanud üliõpilased, 2007**
Diagram 5 *Graduate students, 2007*
(õppeaasta jooksul — *during the academic year*)

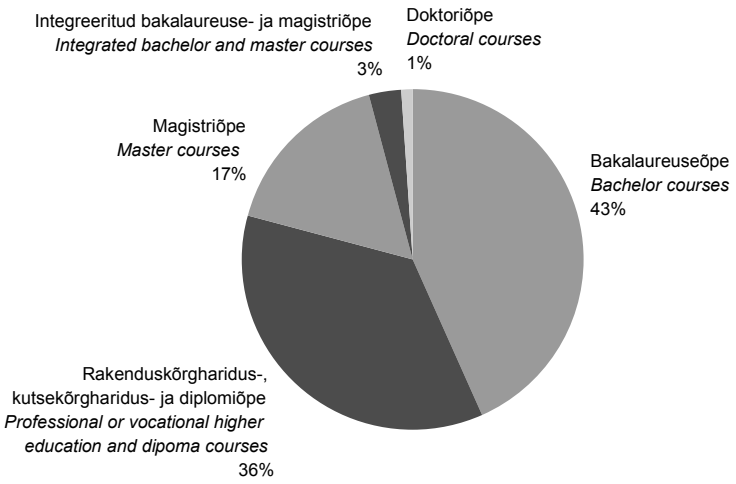

Tabel 25 **Oodatav keskmine õpiaeg aastates, 2007/2008[a]**
Table 25 *School life expectancy in years, 2007/2008[a]*

Vanus *Age*	Kokku *Total*	Mehed *Males*	Naised *Females*
6–23	13,99	13,50	14,51
6–25	14,38	13,83	14,94
6–40	15,56	14,65	16,49

[a] V.a alusharidus.
[a] *Excl. preprimary education.*

Metoodika

Haridusandmed on kogunud ja töödelnud Haridus- ja Teadusministeerium ning Statistikaamet. Andmed on kogutud kõikselt, s.t hõlmatud on kõik vastava koolitusloaga õppeasutused, olenemata omandivormist.

Alates 2005/2006. õppeaastast koostatakse haridusstatistika Eesti Hariduse Infosüsteemi (EHIS) andmete alusel (v.a alusharidus). EHIS on riiklik register, mis koondab haridussüsteemi andmeid.

2001. aastast on kasutusel varasemast detailsem rahvusvahelise ühtse haridusliigituse (ISCED — *International Standard Classification of Education)* 1997. aasta versiooni koolitusalad. Kõik rahvaarvuga seotud 1995.–2001. aasta näitajad on ümber arvutatud 2000. aasta rahvaloenduse alusel korrigeeritud rahvastiku vanusjaotuse põhjal.

Tabelis on esitatud Eesti õppekavade vastavus rahvusvahelise ühtse haridusliigituse tasemetele. 1999. aastal lisandus Eesti õigusaktide muutuste tõttu liigitusse nii kutsekeskhariduse kui ka kutsekõrghariduse ning 2002. aastal rakenduskõrghariduse aste. Ka rahvusvahelisse liigitusse tuli ISCED eelmise versiooniga (1976) võrreldes teise ja kolmanda taseme vahele uus kategooria — 4. aste.

EESTI ÕPPEKAVADE LIIGITUS	ISCED-97 TASEMEKATEGOORIAD
0-aste — alusharidus	Esimesele tasemele eelnev haridus, 0-aste
1. aste — põhikooli I–VI klass	Esimese taseme haridus, 1. aste
2. aste — põhikooli VII–IX klass	Teise taseme alumise astme haridus, 2. aste
3. aste — kutseõpe erivajadustega ja põhihariduseta noortele	Teise taseme alumise astme haridus, 2. aste
3. aste — gümnaasium (X–XII klass)	Teise taseme ülemise astme haridus, 3. aste
3. aste — kutsekeskharidusõpe ja kutseõpe põhiharidusega noortele	Teise taseme ülemise astme haridus, 3. aste
3. aste — kutsekeskharidusõpe ja kutseõpe keskharidusega noortele	Teise taseme järgne, kolmanda taseme eelne haridus, 4. aste
4. aste — keskeriõpe põhiharidusega noortele	Teise taseme ülemise astme haridus, 3. aste
4. aste — keskeriõpe keskharidusega noortele	Kolmanda taseme haridus, 5. aste
5. aste — rakenduskõrgharidusõpe	Kolmanda taseme haridus, 5. aste
5. aste — kutsekõrgharidusõpe	Kolmanda taseme haridus, 5. aste
5. aste — diplomiõpe	Kolmanda taseme haridus, 5. aste
6. aste — bakalaureuseõpe	Kolmanda taseme haridus, 5. aste
7. aste — magistriõpe	Kolmanda taseme haridus, 5. aste
8. aste — doktoriõpe	Kolmanda taseme haridus, 6. aste

Methodology

The statistical data on education have been collected and processed by Statistics Estonia and the Ministry of Education and Research. The data are based on total surveys, i.e. the survey population of education statistics includes all educational institutions who have an activity license for providing education regardless of their form of ownership.

In 2004, the Ministry of Education and Research initiated a project to bring different partners together and to combine the collection and analysis of various educational data in one system called EHIS (Eesti Hariduse Infosüsteem) — the Estonian Educational Information System. A special unit was formed in the National Examination and Qualification Centre to administer this new system. The new resource has been used by Statistics Estonia since 2005/2006 (except preprimary education).

Compared to the yearbooks published in 2001 and earlier, the content of the chapter has two basic changes due to which the value of some indicators for previous years has changed. First, more detailed classification of study fields is used according to the ISCED (International Standard Classification of Education) 1997 version. Secondly, the values of indicators connected with the population figures for the years 1995–2001 have been recalculated using the revised age distribution of the population based on the 2000 Population Census.

To allow international comparability of the published data, the correspondence of the level categories of the Estonian Classification of Education to those of the international standard classification has been given. In 1999, as a result of changes made in legislation, new level categories — vocational secondary education courses and professional higher education courses — were added, in 2002 — applied higher education courses. A new level category — post-secondary non-tertiary — was added to ISCED compared to the previous version (1976).

ESTONIAN CLASSIFICATION	*ISCED LEVELS*
0 — preprimary education	*Level 0 — preprimary education*
1 — grades 1–6 of basic school	*Level 1 — primary education or first stage of basic education*
2 — grades 7–9 of basic school	*Level 2 — lower secondary or second stage of basic education*
3 — vocational courses for youth with special needs or without basic education	*Level 2 — lower secondary or second stage of basic education*
3 — gymnasium (grades 10–12)	*Level 3 — (upper) secondary education*
3 — vocational secondary education and vocational courses for youth with basic education	*Level 3 — (upper) secondary education*
3 — vocational secondary education and vocational courses for youth with secondary education	*Level 4 — post-secondary non-tertiary education*
4 — professional secondary education courses for youth with basic education	*Level 3 — (upper) secondary education*
4 — professional secondary education courses for youth with secondary education	*Level 5 — first stage of tertiary education*
5 — professional higher education courses	*Level 5 — first stage of tertiary education*
5 — vocational higher education courses	*Level 5 — first stage of tertiary education*
5 — diploma courses	*Level 5 — first stage of tertiary education*
6 — bachelor courses	*Level 5 — first stage of tertiary education*
7 — master courses	*Level 5 — first stage of tertiary education*
8 — doctoral courses	*Level 6 — second stage of tertiary education*

Kirjandust
Publications

Kutseharidus. 1996–2006. *Vocational Education*. (2007). Tallinn: Statistikaamet.

KULTUUR

Tabel 1 Rahvaraamatukogud, 2003–2007 ... 94
Tabel 2 Eriala- ja teadusraamatukogud, 2003–2007 ... 94
Tabel 3 Kooliraamatukogud, 2002/03–2006/07 ... 95
Tabel 4 Muuseumid, 2003–2007 ... 95
Tabel 5 Muuseumid omaniku liigi järgi, 2007 ... 95
Tabel 6 Filmitoodang, 2007 ... 96
Tabel 7 Kinofilmide toodang, 2003–2007 ... 96
Tabel 8 Täispikkade mängufilmide import, 2003–2007 ... 96
Tabel 9 Täispikkade mängufilmide levi, 2003–2007 ... 96
Tabel 10 Teatrietendused sihtgrupi järgi, 2007 ... 96
Tabel 11 Teatrietendused liigi järgi, 2007 ... 97
Diagramm 1 Kino- ja teatripileti keskmine hind, 1994–2007 ... 97
Tabel 12 Riiklikud ja linnateatrid, 2003–2007 ... 97
Tabel 13 Riiklike ja linnateatrite etendused liigi järgi, 2007 ... 98
Tabel 14 Riiklike ja linnateatrite etendused sihtgrupi järgi, 2007 ... 98
Diagramm 2 Kino-, muuseumi- ja teatrikülastused, 1992–2007 ... 98
Tabel 15 Trükitoodang, 2003–2007 ... 99
Diagramm 3 Raamatud ja brošüürid, 1992–2007 ... 99
Tabel 16 Televisioon, 2003–2007 ... 100
Tabel 17 Üleriigiliste TV-ringhäälingujaamade saated, 2005–2007 ... 100
Tabel 18 Raadio, 2003–2007 ... 101
Tabel 19 Raadiosaated, 2007 ... 101
Tabel 20 Olümpiaalasid harrastanud spordiala järgi, 2002–2006 ... 102
Tabel 21 Olümpiaalasid harrastanud naised spordiala järgi, 2002–2006 ... 103

CULTURE

Table 1 Public libraries, 2003–2007 ... 94
Table 2 Specialized and scientific libraries, 2003–2007 ... 94
Table 3 School libraries, 2002/03–2006/07 ... 95
Table 4 Museums, 2003–2007 ... 95
Table 5 Museums by type of owner, 2007 ... 95
Table 6 Production of films, 2007 ... 96
Table 7 Production of movies, 2003–2007 ... 96
Table 8 Imports of long feature films, 2003–2007 ... 96
Table 9 Distribution of long feature films, 2003–2007 ... 96
Table 10 Theatre performances by target group, 2007 ... 96
Table 11 Theatre performances by type, 2007 ... 97
Diagram 1 Mean price of cinema and theatre tickets, 1994–2007 ... 97
Table 12 State and town theatres, 2003–2007 ... 97
Table 13 State and town theatre performances by type, 2007 ... 98
Table 14 State and town theatre performances by target group, 2007 ... 98
Diagram 2 Attendance of cinemas, museums and theatres, 1992–2007 ... 98
Tabel 15 Printed matter, 2003–2007 ... 99
Diagram 3 Books and pamphlets, 1992–2007 ... 99
Table 16 Television, 2003–2007 ... 100
Table 17 Broadcasts of national TV-broadcasters, 2005–2007 ... 100
Table 18 Radio, 2003–2007 ... 101
Table 19 Radio broadcasts, 2007 ... 101
Table 20 Participants in Olympic sports by field of sports, 2002–2006 ... 102
Table 21 Female participants in Olympic sports by field of sports, 2002–2006 ... 103

Ülevaade

Peatükk esitab raamatukogude, muuseumide, filmitootmise ja -levi, teatrite, trükitoodangu, raadio ja televisiooni ning spordiklubide statistikat. Keskendutakse 2007. aastale, mida võrreldakse nelja-viie varasemaga.

Järjest suurem osa raamatukoguteenuseid on kättesaadavad Internetis

Raamatukogudes on viimastel aastatel lugejate ja laenutuste arv pidevalt kahanenud. See ei näita siiski otseselt huvi vähenemist raamatukogude vastu, pigem on põhjus selles, et järjest suurem osa raamatukoguteenuseid on kättesaadavad Internetis. Samuti on elektroonilistele registritele ülemineku tõttu lugejate arvepidamine paremas korras.

Kõige laiema kasutajaskonnaga on rahvaraamatukogud, kus 2007. aastal oli 381 000 registreeritud lugejat, kes laenutasid aastas keskmiselt 27 raamatut või muud teavikut (arvesse on võetud ka laenutähtaja pikendamised). Pisut vähem kui 2500 elaniku kohta oli keskmiselt üks rahvaraamatukogu, peale selle veel kooli-, eriala- ja teadusraamatukogud. Lugejaarvuteid oli rahvaraamatukogudes 2000. aastaga võrreldes ligi viis korda rohkem — 1715. Alates 2006. aastast on kõikides rahvaraamatukogudes ligipääs Internetile.

Muuseumikülastusi üle kahe miljoni

Esimest korda pärast Eesti taasiseseisvumist ületas aastane muuseumikülastajate arv kahe miljoni piiri. 2007. aastal külastas muuseume 2,1 miljonit inimest, tuhande elaniku kohta oli muuseumikülastusi 1542 ehk ligikaudu kolm külastust kahe elaniku kohta.

2007. aastal oli Eestis 210 muuseumi. Muuseumide põhifondis oli 9,2 miljonit säilikut, eksponeeritud oli neist 2%. Põhifond on alates 2002. aastast suurenenud ligi kahe miljoni säiliku võrra. Muuseumides töötas põhikohaga 1522 inimest, peale selle 153 töövõtulepinguga ja 353 vabatahtlikuna. Põhikohaga töötajate arv on viimase kümne aastaga 11% kasvanud. 2007. aastal oli põhikohaga töötajatest 40%-l kõrgharidus, teaduskraadiga juhtiv- ja teadustöötajaid oli neist 12%.

Muuseumide tulu oli mullu 449,5 miljonit krooni, millest 274,5 miljonit tuli riigieelarvest ja 46,9 miljonit kohalike omavalitsuste eelarvest; 16,8 miljonit saadi annetustest ja fondidest ning 30,7 miljonit piletitulust. 32,7 miljonit krooni teeniti muudelt tasulistelt teenustelt (nt renditulu, giiditeenus jm). Muuseumide kulutused olid 385,4 miljonit krooni, millest 2% kulus uute säilikute soetamiseks ja 53% tööjõukuludeks. Muuseumid investeerisid 62,3 miljonit krooni.

2007. aastal valmis Eestis seitse pikka mängufilmi. Peale selle tehti veel 23 muud täispikka filmi, sealhulgas 15 dokumentaalfilmi. Lühikesi, alla 52-minutilisi filme valmis 149. Kokku tehti Eestis 2007. aastal 179 filmi.

Ligi viiendik kinos näidatud filmidest olid kodumaised

Kinos näidatavate kodumaiste filmide osatähtsus on pärast taasiseseisvumist olnud keskmiselt 1,5%, paari viimase aastaga on see aga teinud suure hüppe, ulatudes 2007. aastal koguni 18%-ni. Kokku näidati Eestis 2007. aastal 155 filmi, 28 neist olid ka siin tehtud. Üle poole näidatud Eesti filmidest oli Kinobussi repertuaaris. Välisfilmide vaatajate hulk vähenes 2007. aastal ligi 3%, kodumaistele filmidele lisandus aga 2006. aastaga võrreldes vaatajaid ligi kaks kolmandikku — nende koguarv ulatus peagu 210 000-ni. Aastal 2007 oli kinokülastusi üle 1,6 miljoni — rohkem kui ühelgi taasiseseisvumisjärgsel aastal.

Teatrikülastusi oli üle miljoni

Teatrikülastuste arv on aasta-aastalt suurenenud ja 2007. aastal ületas see ühe miljoni piiri. Teatris käidi kokku 1 010 797 korda — see teeb kolm külastust nelja elaniku kohta.

Anti välja 570 lasteraamatut

2007. aastal trükiti iga Eesti elaniku kohta seitse raamatut ja 17 ajakirja. Raamatuid ja brošüüre ilmus ühtekokku 4310 nimetust — paari viimase stabiilse aastaga võrreldes kasvas nende arv umbes 250 võrra. Kogutrükiarv suurenes aga viiendiku, kasvades 7,2 miljonist ligi 8,9 miljonini. Lasteraamatute nimetuste arv lähenes 600-le ja neid trükiti kokku ligi 1,2 miljonit. 2007. aastal anti välja 317 ajakirja ja 148 ajalehte (sh 16 päevalehte) — nende kogutrükiarv oli ligi 32 miljonit.

Õhu kaudu levivate telekanalite arv jäi 2007. aastal samaks kui eelmisel aastal — eetris oli neli telejaama (kolm üleriigilist ja üks kohalik). Aasta lõpus lisandus aga üks kaablivõrkude kaudu leviv Eesti kanal.

Kuigi 2007. aastal tuli juurde kaks uut kohalikku jaama, jäi raadiojaamade arv samaks — neid on 32 (sh viis Eesti Rahvusringhäälingu programmi). Neljandik raadiojaamadest olid venekeelsed.

Overview

The chapter presents statistics on libraries, museums, theatres, film production and distribution, mass media, publishing production and sports clubs. The chapter focuses on the year 2007 which is compared with the four to five previous years.

More and more Internet library services are available

In libraries the number of library users and loans has shown a steady declining trend in the past few years. That does not necessarily imply to the declining interest in libraries, but rather reflects the growing use of Internet library services and the growing quality of the users' registers.

Public libraries are most widely used, they had 381,000 registered users in 2007 who borrowed on average 27 items per year (extensions of loan dates have also been taken into account). There was on average one public library for approximately every 2,500 inhabitants besides school, specialized and scientific libraries. Compared to 2000, the number of computer workstations for users in public libraries has grown fivefold, totalling 1,715. Since 2006, there is public access to the Internet in each library.

More than two million museum admissions

For the first time after the restoration of independence in Estonia, the annual number of museum visitors exceeded two million. 2.1 million persons visited museums in 2007, there were 1,542 museum visits per thousand inhabitants in Estonia, i.e. about three visits per two inhabitants.

There were 210 museums in Estonia in 2007. There were 9.2 million museum pieces in the main collection of museums, 2% of them were exhibited. Since 2002, the main collection has increased by nearly two million museum pieces. 1,522 full-time employees worked in museums, in addition 153 employees worked on the basis of employment contract, and 353 — as volunteers. During the last decade, the number of full-time employees has risen by 11%. In 2007, 40% of full-time employees had higher education, 12% of them were senior officials or research staff with academic degree.

Last year, the income of museums was 449.5 million kroons, out of which 274.5 million kroons were covered from the state budget and 46.9 million kroons from the budgets of local governments. 16.8 million kroons were donated or received from foundations, and 30.7 million kroons were received from the sale of tickets. 32.7 million kroons were received from other fee-charging services (e.g. income from rent, guide services, etc.). The expenses of museums amounted to 385.4 million kroons, out of which 2% were spent on the completion of collections and 53% on labour. Museums invested 62.3 million kroons.

Seven long feature films were made in Estonia in 2007. Besides that, 23 other full-length films were made, including 15 documentaries. 149 short (less than 52 minutes long) films were made. In total, 179 films were made in Estonia in 2007.

Nearly a fifth of the screened films were domestic

*The proportion of domestic films shown in cinemas has on average been 1.5% after the restoration of independence in Estonia. However, it has made a great jump during the last couple of years amounting to even 18% in 2007. In total, 155 films were shown in Estonian cinemas in 2007, of which 28 were made in Estonia. More than half of them were in the repertoire of "*Kinobuss*" (Cinema Bus), which is a well-known project in Estonia. When in 2007 the rate of foreign film attendance decreased nearly 3% in Estonia, the attendance of domestic films increased by about two thirds compared to 2006 — the relevant number amounted to nearly 210,000. The total cinema attendance in 2007 was over 1.6 million, which is the record after the restoration of independence in Estonia.*

More than a million theatre admissions

The number of theatre admissions has increased year by year crossing the border of one million in 2007. There were 1,010,797 admissions in total, which makes three admissions per four inhabitants.

570 children's books were issued

In 2007, seven books and 17 magazines were printed per each inhabitant in Estonia. The number of issued books and pamphlets was 4,310. Compared to the last few stable years, this number has increased by almost 250 titles. The total number of prints increased by a fifth, growing from 7.2 million to 8.9 million. Nearly 600 children's books were issued and in total nearly 1.2 million children's books were printed. 317 magazines and 148 newspapers (incl. 16 dailies) were issued in 2007 — the total number of respective prints was almost 32 million.

In 2007, the number of aerially distributed mainland TV channels remained the same as in the previous year — four television broadcasters (three national and one local). At the end of the year, one Estonian cabel TV channel was added.

Although two new local radio stations were born in 2007, the number of radio stations remained the same — there were 32 of them (incl. five Estonian Public Broadcasting programmes). A quarter of radio stations were Russian language based.

Tabel 1 **Rahvaraamatukogud, 2003–2007**
Table 1 Public libraries, 2003–2007

	2003	2004	2005	2006	2007	
Raamatukogud	573	564	562	568	566	*Libraries*
maal	477	476	474	471	470	*in rural areas*
Fondi suurus, tuhat arvestusüksust	11 237	11 316	11 306	11 322	11 360	*Total stock, thousand library units*
maal	5 632	5 738	5 826	5 639	5 526	*in rural areas*
Fondi suurus keskmiselt raamatukogu kohta, tuhat arvestusüksust	19,6	20,1	20,1	19,9	20,1	*Average stock per library, thousand library units*
maal	11,8	12,1	12,3	12,0	11,8	*in rural areas*
Lugejad, tuhat	449,4	439,8	439,7	411,3	381,0	*Registered users, thousands*
maal	148,0	145,4	145,6	131,3	125,0	*in rural areas*
Lugejaid keskmiselt raamatukogu kohta	784	780	782	724	673	*Average number of users per library*
maal	310	306	307	279	267	*in rural areas*
Laenutused, tuhat arvestusüksust	12 963	12 655	11 679	10 717	10 437	*Library units lent, thousands*
maal	4 752	4 532	4 140	3 630	3 360	*in rural areas*
Laenutusi keskmiselt lugeja kohta, arvestusüksust	28,8	28,8	26,6	26,1	27,4	*Average number of library units lent per user*
maal	32,1	31,2	28,4	27,7	26,8	*in rural areas*
Raamatukogutöötajad	1 680	1 678	1 665	1 678	1 678	*Employees in libraries*
maal	692	706	716	686	668	*in rural areas*

Tabel 2 **Eriala- ja teadusraamatukogud, 2003–2007**
Table 2 Specialized and scientific libraries, 2003–2007

	2003	2004	2005	2006	2007	
Raamatukogud	80	75	70	60	55	*Libraries*
Fondi suurus, tuhat arvestusüksust	60 169	61 803	62 211	63 763	65 573	*Total stock, thousand library units*
Lugejad, tuhat	170,1	177,2	165,5	164,4	203,2	*Registered users, thousands*
Laenutused, tuhat arvestusüksust	2 248,3	2 198,0	2 702,6	2 270,9	2 323,0	*Library units lent, thousand library units*
Laenutusi keskmiselt lugeja kohta, arvestusüksust	13,2	12,4	16,3	13,8	11,4	*Average number of library units lent per user*
Raamatukogutöötajad	1 186	1 154	1 089	1 050	1 043	*Employees in libraries*

Tabel 3 **Kooliraamatukogud, 2002/03–2006/07**
Table 3 School libraries, 2002/03–2006/07

	2002/03	2003/04	2004/05	2005/06	2006/07	
Raamatukogud	523	512	474	451	438	*Libraries*
Fondi suurus, tuhat arvestusüksust	11 082,8	10 606,6	9 915,2	9 537,6	9 010,7	*Total stock, thousand library units*
õpikukogu	5 559,9	5 264,9	4 788,5	4 655,0	4 357,5	*textbooks*
Lugejad, tuhat	200,2	194,4	187,5	174,2	165,2	*Registered users, thousands*
Laenutused, tuhat arvestusüksust	3 153,9	2 959,7	2 552,9	2 539,3	2 190,7	*Library units lent, thousand library units*
Laenutusi keskmiselt lugeja kohta, arvestusüksust	15,8	15,2	13,6	14,6	13,3	*Average number of library units lent per user*
Raamatukogu-hoidjad	658	649	605	587	572	*Librarians in libraries*

Tabel 4 **Muuseumid, 2003–2007[a]**
Table 4 Museums, 2003–2007[a]

	2003	2004	2005	2006	2007	
Muuseumid	200	210	209	209	210	*Museums*
arheoloogia- ja ajaloomuuseumid	36	38	39	40	50	*archaeology and history museums*
koduloomuuseumid	74	80	81	81	79	*local lore museums*
loodusmuuseumid	3	4	4	3	2	*natural history museums*
kunstimuuseumid	15	15	15	16	17	*art museums*
etnograafia- ja antropoloogia-muuseumid	5	6	6	7	9	*ethnography and anthropology museums*
teised muuseumid	67	67	64	62	53	*other museums*
Põhifond, miljonit säilikut	7,6	8,1	8,4	9,1	9,2	*Main collection, million museum pieces*
Külastajad, tuhat	1 636	1 726	1 762	1 883	2 069	*Attendance, thousands*
Muuseumikülastusi 1000 elaniku kohta	1 209	1 280	1 309	1 402	1 542	*Attendance per 1,000 inhabitants*
Näitused	1 417	1 392	1 378	1 411	1 492	*Exhibitions*
Töötajad	1 733	1 852	1 960	1 860	1 875	*Employees*
palgalised	1 493	1 519	1 576	1 549	1 522	*salaried employees*

[a] Muuseumid koos eraldi asuvate filiaalidega, v.a ühiskondlikul alusel töötavad koolimuuseumid.
[a] *Museums with their separate branches; school museums working on a voluntary basis are not included.*

Tabel 5 **Muuseumid omaniku liigi järgi, 2007[a]**
Table 5 Museums by type of owner, 2007[a]

	Riik	Kohalik omavalitsus	Eraõiguslik isik	Kokku	
	State	*Local government*	*Person in private law*	*Total*	
Muuseumid	80	77	53	210	*Museums*
arheoloogia- ja ajaloomuuseumid	23	16	11	50	*archaeology and history museums*
koduloomuuseumid	19	43	17	79	*local lore museums*
loodusmuuseumid	2	-	-	2	*natural history museums*
kunstimuuseumid	12	2	3	17	*art museums*
etnograafia- ja antropoloogia-muuseumid	6	1	2	9	*ethnography and anthropology museums*
teised muuseumid	18	15	20	53	*other museums*
Põhifond, miljonit säilikut	8,34	0,73	0,16	9,20	*Main collection, million museum pieces*
Külastajad, tuhat	1 473	453	143	2 069	*Attendance, thousands*
Muuseumikülastusi 1000 elaniku kohta	1 097	338	106	1 542	*Attendance per 1,000 inhabitants*
Näitused	763	589	140	1 492	*Exhibitions*
väljaspool püsiekspositsiooni	243	71	46	360	*other than permanent exposition*
Töötajad	1 162	506	207	1 875	*Employees*
palgalised	1 081	391	50	1 522	*salaried employees*

[a] Muuseumid koos eraldi asuvate filiaalidega, v.a ühiskondlikul alusel töötavad koolimuuseumid.
[a] *Museums with their separate branches; school museums working on a voluntary basis are not included.*

Tabel 6 **Filmitoodang, 2007**
Table 6 Production of films, 2007

Liik	Kokku *Total*	Mängufilmid *Feature films*	Dokumentaal-filmid *Documen taries*	Animafilmid *Animated cartoons*	*Type*
Täispikad filmid	30	7	15	-	*Full-length films*
kinofilmid	11	5	6	1	*movies*
videofilmid	19	2	28	-	*videofilms*
Lühifilmid	149	6	47	5	*Short films*
kinofilmid	11	2	3	5	*movies*
videofilmid	138	4	44	-	*videofilms*

Tabel 7 **Kinofilmide toodang, 2003–2007**
Table 7 Production of movies, 2003–2007

Liik	2003	2004	2005	2006	2007	*Type*
Täispikad filmid	3	6	10	9	11	*Full-length films*
mängufilmid	3	3	4	6	5	*feature films*
Lühifilmid	11	74	8	11	11	*Short films*
mängu- ja animafilmid	11	6	6	9	7	*feature films and animated cartoons*

Tabel 8 **Täispikkade mängufilmide import, 2003–2007**
Table 8 Imports of long feature films, 2003–2007

Filmitootja	2003	2004	2005	2006	2007	*Country of origin*
Ameerika Ühendriigid	84	85	94	105	95	*United States*
SRÜ	1	2	7	10	7	*CIS*
Euroopa riigid	13	24	34	40	50	*European countries*
Muud riigid	3	6	6	10	3	*Other countries*
KOKKU	101	117	141	165	155	*TOTAL*

Tabel 9 **Täispikkade mängufilmide levi, 2003–2007**
Table 9 Distribution of long feature films, 2003–2007

	2003	2004	2005	2006	2007	
Eesti[a]	3	2	7	17	28	*Estonia[a]*
Ameerika Ühendriigid	143	138	153	169	145	*United States*
SRÜ	1	3	7	10	7	*CIS*
Euroopa riigid	13	30	37	49	62	*European countries*
Muud riigid	3	8	6	11	3	*Other countries*
KOKKU	163	181	210	256	245	*TOTAL*
Vaatajad, tuhat	1 246,3	1 150,8	1 120,0	1 572,3	1 607,6	*Attendance, thousands*
Vaatajaid 100 elaniku kohta	92	85	83	117	120	*Attendance per 100 inhabitants*
Keskmine piletihind, krooni	63	63	68	66	68	*Mean ticket price, kroons*

[a] 2005. aastal on arvestatud ka filmitootjate levitatud filme.
[a] In 2005 also films distributed by producing companies are included.

Tabel 10 **Teatrietendused sihtgrupi järgi, 2007[a]**
Table 10 Theatre performances by target group, 2007[a]

	Kokku *Total*	Lapsed *Children*	Noored *Youth*	Täiskasvanud *Adults*	
Lavastused	415	92	46	277	*Production*
uuslavastused	165	31	17	117	*new*
Etendused	4 751	1 233	440	3 078	*Performances*
külalisetendused	1 297	453	137	707	*guest performances*
Teatriskäike 1000 elaniku kohta	753	177	68	508	*Attendance per 1,000 inhabitants*

[a] Kultuuriministeeriumilt tegevustoetust saavate teatrite andmed.
[a] Data cover the theatres receiving support from the Ministry of Culture.

Tabel 11 **Teatrietendused liigi järgi, 2007[a]**
Table 11 Theatre performances by type, 2007[a]

Liik	Lavastused		Etendused		Vaatajad, tuhat	*Type*
		uus-lavastused		külalis-etendused		
	Production		*Performances*		*Attendance, thousands*	
		new		*guest performances*		
Sõnalavastus	214	84	2 941	761	572	*Drama*
Muusikalavastus	33	11	301	42	148	*Music*
ooper	20	8	116	-	56	*opera*
operett	3	-	35	-	19	*operetta*
muusikal	5	1	82	-	41	*musical*
Tantsulavastus	56	27	298	100	54	*Dance*
Lastelavastus	86	25	1 121	409	224	*Plays for children*
nukulavastus	28	5	358	120	29	*puppet theatre*
Muu	26	18	759	87	12	*Other*
KOKKU	415	165	4 751	1 336	1 010	*TOTAL*

[a] Kultuuriministeeriumilt tegevustoetust saavate teatrite andmed.
[a] *Data cover the theatres receiving support from the Ministry of Culture.*

Diagramm 1 **Kino- ja teatripileti keskmine hind, 1994–2007**
Diagram 1 Mean price of cinema and theatre tickets, 1994–2007

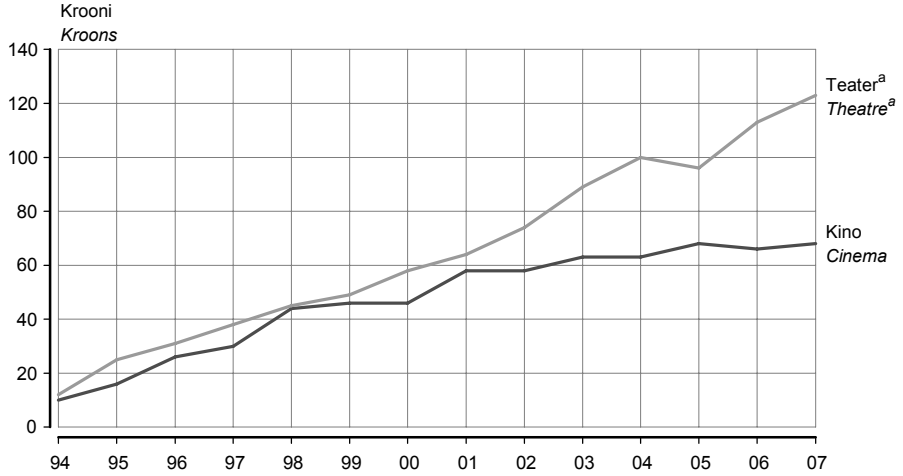

[a] Riiklikud ja linnateatrid.
[a] *State and town theatres.*

Tabel 12 **Riiklikud ja linnateatrid, 2003–2007**
Table 12 State and town theatres, 2003–2007

	2003	2004	2005	2006	2007	
Teatrid	11	11	11	11	11	*Theatres*
Lavastused jm üritused	402	..	..	..	426	*Production and other events*
lavastused	270	257	244	272	274	*production*
Etendused	3 424	3 171	3 201	3 228	3 268	*Performances*
külalisetendused	1 066	815	642	439	440	*guest performances*
Vaatajad, tuhat	936,9	820,5	716,3	747,2	809,4	*Attendance, thousands*
Keskmine piletihind, krooni	89	100	96	113	123	*Mean ticket price, kroons*
Teatriskäike 1000 elaniku kohta	692	609	532	556	602	*Attendance per 1,000 inhabitants*

Tabel 13 **Riiklike ja linnateatrite etendused liigi järgi, 2007**
Table 13 State and town theatre performances by type, 2007

Liik	Lavastused		Etendused		Vaatajad, tuhat	*Type*
	Production	uuslavastused *new*	*Performances*	külalisetendused *guest performances*	*Attendance, thousands*	
Sõnalavastus	159	62	2 157	319	439	*Drama*
Muusikalavastus	28	8	274	40	140	*Music*
ooper	18	6	111	11	64	*opera*
operett	3	-	42	7	24	*operetta*
muusikal	5	1	84	2	43	*musicals*
Tantsulavastus	20	9	122	7	42	*Dance*
Lastelavastus	50	13	682	73	184	*Plays for children*
nukulavastus	17	3	230	25	19	*puppet theatre*
Muu	17	14	33	1	4	*Other*
KOKKU	274	106	3 268	440	809	*TOTAL*

Tabel 14 **Riiklike ja linnateatrite etendused sihtgrupi järgi, 2007**
Table 14 State and town theatre performances by target group, 2007

Sihtgrupp	Lavastused		Etendused		*Target group*
	Production	uuslavastused *new*	*Performances*	külalisetendused *guest performances*	
Lapsed	56	19	759	82	*Children*
Noored	26	7	265	46	*Youth*
Täiskasvanud	192	80	2 244	312	*Adults*
KOKKU	274	106	3 268	440	*TOTAL*

Diagramm 2 **Kino-, muuseumi- ja teatrikülastused, 1992–2007**
Diagram 2 Attendance of cinemas, museums and theatres, 1992–2007

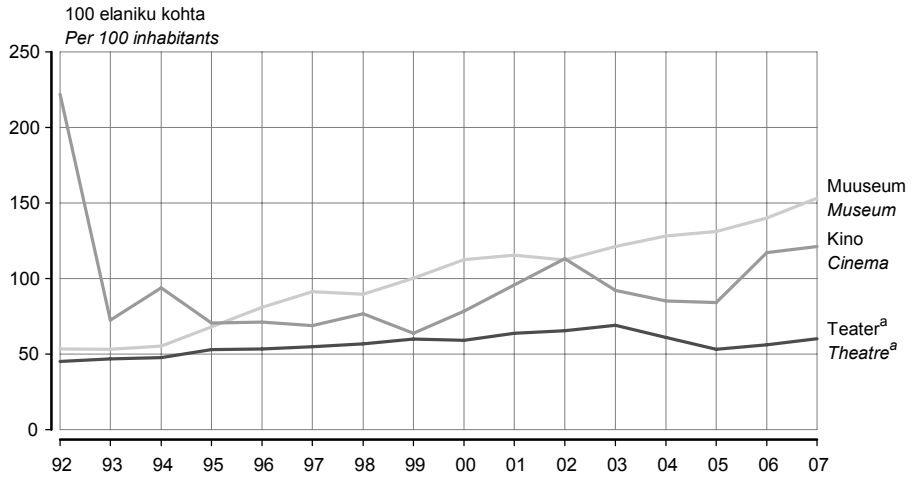

[a] Riiklikud ja linnateatrid.
[a] *State and town theatres.*

Tabel 15 **Trükitoodang, 2003–2007**
Table 15 Printed matter, 2003–2007

	2003	2004	2005	2006	2007	
Raamatud ja brošüürid						***Books and pamphlets***
Nimetused	3 727	3 994	4 060	4 040	4 310	*Titles*
eesti keeles	2 927	3 069	3 142	3 185	3 419	*in Estonian*
lasteraamatud	298	392	411	543	570	*children's books*
kooliõpikud	337	288	305	237	274	*school textbooks*
Aastatrükiarv, miljonit eksemplari	5,6	5,8	6,0	7,3	8,9	*Annual issue, million copies*
eesti keeles	4,6	4,7	5,0	6,0	6,7	*in Estonian*
lasteraamatud	0,5	0,8	0,9	1,2	1,3	*children's books*
kooliõpikud	1,5	1,1	1,2	0,8	0,8	*school textbooks*
Esiväljaannete nimetused	3 416	3 690	3 733	3 692	3 973	*Titles of first editions*
lasteraamatud	277	363	392	515	546	*children's books*
kooliõpikud	216	192	193	160	178	*school textbooks*
Esiväljaannete aastatrüki-arv, miljonit eksemplari	4,8	5,1	5,1	6,2	8,2	*Annual issue of first editions, million copies*
Ilmunud väljaandeid elaniku kohta, eksemplari	4,1	4,3	4,5	5,4	6,6	*Number of issued copies per inhabitant*
Perioodikaväljaanded						***Periodicals***
Nimetused	1 180	1 171	1 190	1 158	1 183	*Titles*
eesti keeles	948	958	986	954	982	*in Estonian*
ajakirjad	294	310	313	312	317	*magazines*
eesti keeles	233	245	253	251	256	*in Estonian*
Aastatrükiarv, miljonit eksemplari	19,8	23,5	25,3	28,6	31,8	*Annual issue, million copies*
eesti keeles	18,0	21,4	22,0	25,0	27,3	*in Estonian*
Ilmunud väljaandeid elaniku kohta	14,5	17,4	18,7	21,3	23,7	*Number of issued copies per inhabitant*
Ajalehed						***Newspapers***
Nimetused	128	133	138	143	148	*Titles*
eesti keeles	92	98	102	105	108	*in Estonian*
päevalehed	14	13	15	16	16	*daily newspapers*
eesti keeles	11	9	10	11	11	*in Estonian*

Diagramm 3 **Raamatud ja brošüürid, 1992–2007**
Diagram 3 Books and pamphlets, 1992–2007

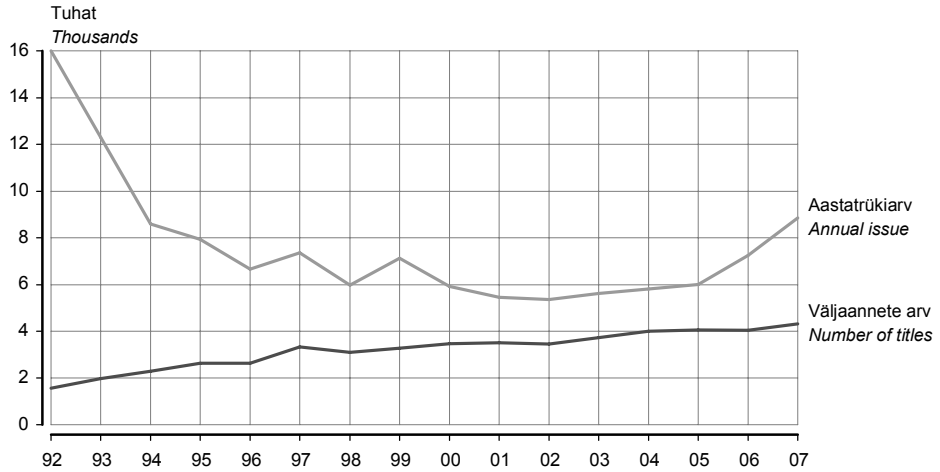

Tabel 16 **Televisioon, 2003–2007[a]**
Table 16 Television, 2003–2007[a]

	2003	2004	2005	2006	2007	
Ringhäälingujaamad	3	3	3	3	3	*Broadcasters*
omaniku liigi järgi						***by type of ownership***
avalik-õiguslik	1	1	1	1	1	*public*
eraõiguslik	2	2	2	2	2	*private*
Saadete üldmaht, tundi	19 888	20 743	21 498	23 401	24 077	*Total duration of broadcasting, hours*
Reklaami, saadete tutvustuse ja otse-pakkumise osatähtsus	11,2	12,3	13,5	12,5	12,6	*Share of advertising, presentations of programmes and teleshopping*
Reklaami osatähtsus	6,3	6,7	8,3	7,8	7,8	*Share of advertising*
Teksti-TV, tundi	-	100	6 523	1 767	1 798	*Text-TV, hours*
Töötajad	497	495	524	525	568	*Employees*
loomingulised	181	186	186	186	197	*programme staff*
tehnilised	195	194	196	180	190	*technical staff*

[a] Üleriigilised tasuta levivad telejaamad.
[a] *National TV stations transmitting programmes free-of-charge.*

Tabel 17 **Üleriigiliste TV-ringhäälingujaamade saated, 2005–2007[a]**
Table 17 Broadcasts of national TV-broadcasters, 2005–2007[a]

	2005		2006		2007		
	minutit *minutes*	%	minutit *minutes*	%	minutit *minutes*	%	
Keskmine ööpäevane saatemaht ring-häälingujaama kohta	1 018	100,0	1 122	100,0	1 319	100,0	*Mean daily duration of broadcasting per broadcaster*
Päritolu järgi							***By origin***
omasaated	177	17,4	174	15,5	235	17,8	*own production*
kordussaated	452	44,4	491	43,8	481	36,5	*repeat transmissions*
lastesaated	67	6,6	74	6,6	85	6,4	*for children*
noortesaated	97	9,6	109	9,7	103	7,8	*for youth*
Liigi järgi							***By type***
uudised	79	7,7	76	6,8	75	5,7	*news*
publitsistikasaated	34	3,4	37	3,3	40	3,0	*informative*
haridussaated	4	0,3	1	0,1	1	0,1	*educational*
elusaated	72	7,1	89	7,9	106	8,0	*of human interest*
kultuuri- ja teadussaated	36	3,6	36	3,2	48	3,6	*culture and science*
ususaated	5	0,5	4	0,3	9	0,7	*religious*
muusika	19	1,9	18	1,6	15	1,1	*music*
sport	32	3,2	39	3,5	29	2,2	*sports*
infomeelelahutus	67	6,5	84	7,5	57	4,3	*infotainment*
meelelahutussaated	138	13,5	106	9,4	105	8,0	*light entertainment*
telemängud	28	2,7	8	0,7	3	0,2	*TV-games*
televõistlused	17	1,7	14	1,3	15	1,1	*TV-contests*
lavastuslikud saated	529	51,9	613	54,7	674	51,1	*fiction*
filmid	155	15,2	185	16,5	179	13,6	*movies*
seriaalid	287	28,2	314	28,0	381	28,9	*series*
multifilmid	45	4,4	62	5,5	71	5,4	*animated cartoons*
muu	4	0,4	18	1,6	4	0,3	*other*

[a] V.a reklaam, otsepakkumine ja saadete tutvustus.
[a] *Excl. advertising, presentations of programmes and teleshopping.*

Tabel 18 **Raadio, 2003–2007**
Table 18 Radio, 2003–2007

	2003	2004	2005	2006	2007	
Ringhäälingu-programmid	31	31	32	32	32	*Broadcasters*
omaniku liigi järgi						***by type of ownership***
avalik-õiguslik	5	5	5	5	5	*public*
eraõiguslik	26	26	27	27	27	*private*
leviala järgi						***by coverage***
üleriigiline	4	4	4	4	4	*national*
piirkondlik	15	15	16	16	16	*regional*
kohalik	11	11	11	11	11	*local*
rahvusvaheline	1	1	1	1	1	*international*
Saadete üldmaht, tundi	238 367	227 653	259 756	277 195	245 863	*Total duration of broadcasting, hours*
Saadete üldmaht, %						*Total duration of broadcasting, %*
eesti keeles	65,6	68,7	72,5	75,2	70,2	*in Estonian*
vene keeles	20,3	21,3	24,0	22,0	27,3	*in Russian*
Reklaami osatähtsus	2,6	2,9	2,6	2,6	2,7	*Share of advertising*
Töötajad[a]	437	402	432	432	389	*Employees*[a]
loomingulised	202	183	206	217	223	*programme staff*
tehnilised	99	95	94	86	54	*technical staff*

[a] 2004. aastast vaid töölepinguga töötajad.
[a] *Since 2004, only employees working under employment contract.*

Tabel 19 **Raadiosaated, 2007**
Table 19 Radio broadcasts, 2007

	Eesti Rahvusringhääling (ühe programmi kohta)[a] *Estonian Public Broadcasting (per programme)*[a]		Ülejäänud ringhäälingujaamad *Other broadcasters*		
	minutit *minutes*	%	minutit *minutes*	%	
Keskmine ööpäevane saate-maht ringhäälingu-jaama kohta	1 440	100,0	1 230	100,0	*Mean daily duration of broadcasting per broadcaster*
Päritolu järgi					***By origin***
omasaated	1 224	85,0	1 185	96,3	*own production*
kordussaated	95	6,6	80	6,5	*repeat transmissions*
lastesaated	14	0,9	7	0,6	*for children*
noortesaated	175	12,1	6	0,4	*for youth*
Liigi järgi					***By type***
uudised	264	18,3	63	5,1	*news*
publitsistikasaated	113	7,9	25	2,0	*informative*
haridussaated	19	1,3	9	0,7	*educational*
kultuurisaated	136	9,5	16	1,3	*cultural*
ettelugemised	19	1,3	10	0,8	*readings*
teadussaated	4	0,3	2	0,1	*science*
ususaated	3	0,2	64	5,2	*religious*
muusikasaated	729	50,6	828	67,3	*music*
spordisaated	11	0,8	3	0,3	*sports*
spordivõistlused	3	0,2	1	0,1	*sports events*
kuuldemängud	5	0,3	5	0,4	*radio-plays*
meelelahutus-saated	105	7,3	147	12,0	*entertainment*
raadiomängud	8	0,6	41	3,3	*radio-games*
muu meelelahutus	97	6,7	41	3,3	*other entertainment*
muud saated	51	3,5	28	2,3	*other programmes*
reklaam	-	-	40	3,2	*advertising*

[a] Avalik-õiguslikul Eesti Rahvusringhäälingul on viis programmi.
[a] *The Estonian Public Broadcasting has five programmes.*

Tabel 20 **Olümpiaalasid harrastanud spordiala järgi, 2002–2006**
Table 20 Participants in Olympic sports by field of sports, 2002–2006

Spordiala	2002	2003	2004	2005	2006	*Field of sports*
Suveolümpia-alad						***Summer Olympic sports***
Aerutamine	350	487	631	502	712	*Canoeing*
Džuudo	2 807	2 921	3 163	3 111	3 119	*Judo*
Võimlemine	573	1 089	1 105	1 353	1 077	*Gymnastics*
Jahilaskmine	57	78	175	253	261	*Running target shooting*
Jalgpall	9 241	10 383	13 562	12 540	13 413	*Football (soccer)*
Jalgrattasport	878	1 588	1 610	1 460	1 826	*Cycling*
Kergejõustik	5 988	7 887	8 802	8 820	8 680	*Athletics*
Korvpall	9 065	9 162	10 895	10 549	10 275	*Basketball*
Kujundujumine	-	-	-	-	-	*Synchronized swimming*
Käsipall	2 116	1 863	2 139	1 943	1 768	*Handball*
Laskmine	919	973	1 466	1 560	1 537	*Shooting*
Lauatennis	1 270	1 504	1 672	1 797	2 108	*Table tennis*
Maadlus	1 300	1 851	1 900	1 987	1 823	*Wrestling*
Maahoki	-	-	60	20	20	*Field hockey*
Moodne viievõistlus	18	118	140	129	86	*Modern pentathlon*
Pesapall	48	39	22	22	22	*Baseball/ Softball*
Poks	1 357	1 673	1 627	1 671	1 777	*Boxing*
Purjelauasõit	15	77	49	73	95	*Windsurfing*
Purjetamine	1 210	1 465	1 301	1 308	1 440	*Sailing*
Rannavõrkpall	372	363	659	630	739	*Beach volleyball*
Ratsutamine	806	907	1 052	1 134	1 223	*Equestrian*
Sulgpall	678	765	1 113	1 241	1 062	*Badminton*
Sõudmine	573	626	647	683	698	*Rowing*
Taekwondo	338	354	674	753	490	*Taekwondo*
Tennis	2 193	3 008	3 618	3 860	4 265	*Tennis*
Triatlon	247	262	315	355	373	*Triathlon*
Tõstmine	221	301	352	338	378	*Weightlifting*
Ujumine	3 181	3 776	5 809	7 906	8 872	*Swimming*
Vehklemine	454	595	677	574	717	*Fencing*
Vesipall	-	-	-	-	-	*Water polo*
Vettehüpped	-	-	-	-	-	*Diving*
Vibusport	185	258	208	289	300	*Archery*
Võrkpall	4 661	6 039	7 019	7 143	7 780	*Volleyball*
Taliolümpiaalad						***Winter Olympic sports***
Bobisõit	-	-	-	-	-	*Bobsleigh*
Freestyle-suusatamine	-	-	-	-	-	*Freestyle skiing*
Iluuisutamine	597	589	630	743	1 487	*Figure skating*
Jäähoki	848	1 296	1 348	1 482	1 726	*Ice hockey*
Jääkeegel	-	6	56	44	31	*Curling*
Kahevõistlus	142	192	149	83	102	*Nordic combined*
Kelgutamine	-	-	-	-	-	*Luge/ Skeleton*
Laskesuusatamine	248	319	270	376	206	*Biathlon*
Lumelauasport	53	90	154	130	37	*Snowboarding*
Mäesuusatamine	46	64	187	220	256	*Alpine skiing*
Suusahüpped	110	54	103	94	109	*Ski jumping*
Murdmaasuusatamine	2 456	3 343	3 327	3 547	4 004	*Cross-country skiing*
Kiiruisutamine	-	-	-	41	63	*Speed skating / Short track speed skating*

Tabel 21 **Olümpiaalasid harrastanud naised spordiala järgi, 2002–2006**
Table 21 Female participants in Olympic sports by field of sports, 2002–2006

Spordiala	2002	2003	2004	2005	2006	*Field of sports*
Suveolümpia-alad						***Summer Olympic sports***
Aerutamine	89	160	206	186	224	*Canoeing*
Džuudo	286	313	361	383	414	*Judo*
Võimlemine	844	753	528	864	1 057	*Gymnastics*
Jahilaskmine	1	-	1	3	2	*Running target shooting*
Jalgpall	475	478	751	848	1 317	*Football (soccer)*
Jalgrattasport	132	254	227	240	362	*Cycling*
Kergejõustik	2 473	3 091	3 586	3 617	3 758	*Athletics*
Korvpall	1 588	1 600	1 997	1 916	1 676	*Basketball*
Kujundujumine	-	-	-	-	-	*Synchronized swimming*
Käsipall	589	504	457	526	468	*Handball*
Laskmine	215	245	333	440	463	*Shooting*
Lauatennis	359	427	465	505	598	*Table tennis*
Maadlus	38	57	80	88	91	*Wrestling*
Maahoki	-	-	20	-	-	*Field hockey*
Moodne viievõistlus	6	38	39	42	20	*Modern pentathlon*
Pesapall	13	10	-	-	-	*Baseball / Softball*
Poks	65	75	90	96	101	*Boxing*
Purjelauasõit	-	4	5	11	13	*Windsurfing*
Purjetamine	86	218	181	146	162	*Sailing*
Rannavõrkpall	86	77	151	216	226	*Beach volleyball*
Ratsutamine	678	732	846	851	970	*Equestrian*
Sulgpall	255	357	586	622	548	*Badminton*
Sõudmine	153	174	173	189	215	*Rowing*
Taekwondo	77	98	141	206	107	*Taekwondo*
Tennis	896	1 403	1618	1 538	1 926	*Tennis*
Triatlon	49	65	93	113	110	*Triathlon*
Tõstmine	12	19	27	29	23	*Weightlifting*
Ujumine	1 342	1 536	2 422	3 340	4 091	*Swimming*
Vehklemine	192	238	268	255	312	*Fencing*
Vesipall	-	-	-	-	-	*Water polo*
Vettehüpped	-	-	-	-	-	*Diving*
Vibusport	73	75	60	79	94	*Archery*
Võrkpall	1 874	2 330	2 866	2 887	3 054	*Volleyball*
Taliolümpiaalad						***Winter Olympic sports***
Bobisõit	-	-	-	-	-	*Bobsleigh*
Freestyle-suusatamine	-	-	-	-	-	*Freestyle skiing*
Iluuisutamine	499	484	497	547	1 242	*Figure skating*
Jäähoki	7	38	91	102	193	*Ice hockey*
Jääkeegel	-	1	12	14	13	*Curling*
Kahevõistlus	-	3	3	1	2	*Nordic combined*
Kelgutamine	-	-	-	-	-	*Luge/ Skeleton*
Laskesuusatamine	73	92	85	127	74	*Biathlon*
Lumelauasport	10	18	40	34	9	*Snowboarding*
Mäesuusatamine	8	18	-	61	93	*Alpine skiing*
Suusahüpped	18	-	4	2	9	*Ski jumping*
Murdmaasuusatamine	780	1 034	1 091	1 222	1 444	*Cross-country skiing*
Kiiruisutamine	-	-	-	22	27	*Speed skating / Short track speed skating*

Metoodika

Kultuuristatistika tegemiseks küsitletakse kõiki raamatukogusid, muuseume, filmiimpordi- ja filmileviettevõtteid ning filme tootvaid ettevõtteid, teatreid, ringhäälingujaamu ja spordiklubisid.

Raamatukogude ja trükiste koondandmed pärinevad Rahvusraamatukogust. Trükiste arv saadakse sundeksemplaride alusel.

Alates 2004. aastast kogub Kultuuriministeeriumilt tegevustoetust saavate teatrite andmeid Statistikaameti asemel Eesti Teatri Agentuur (2007. aastani Eesti Teatriliidu Teabekeskus). Riiklikud ja linnateatrid on järgmised: Rahvusooper Estonia, Eesti Riiklik Nukuteater, Pärnu Teater Endla, Teater Vanemuine, Teater NO99, Teater Ugala, Eesti Draamateater, Rakvere Teater, Vene Teater, Kuressaare Linnateater ja Tallinna Linnateater. Erateatriorganisatsioonid on Drugoi Teatr, Emajõe Suveteater, nukuteater Lepatriinu, pärimusteater Loomine, Nargen Opera, R.A.A.A.M, Salong-Teater, stuudioteater Ilmarine, Theatrum, Tuuleveski, Vana Baskini Teater, VAT Teater, Von Krahli Teater, Võru Teatriateljee, Kanuti Gildi SAAL, Sõltumatu Tantsu Ühendus ja Valgete Ööde Festival. Seega oli 2007. aastal 28 riigitoetust saavat teatrit.

Arvutustes on kasutatud 2007. aasta aastakeskmist rahvaarvu.

Methodology

For producing statistics on culture, all libraries, museums, film distribution and film production companies, theatres, broadcasting stations and sports clubs are enumerated completely.

Aggregate data on libraries and printed matter have been received from the National Library. The number of printed matter is based on compulsory copies.

Since 2004, data on theatres have been received from the Estonian Theatre Agency (until 2007 Estonian Theatre Information Centre) instead of Statistics Estonia. The data cover theatre companies receiving state support. State and town theatres: Estonian National Opera, Estonian State Puppet Theatre, Theatre Endla in Pärnu, Theatre Vanemuine in Tartu, Teatre NO99, Theatre Ugala in Viljandi, Estonian Drama Theatre, Rakvere Theatre, Russian Theatre in Tallinn, Tallinn City Theatre, Kuressaare Town Theatre. Private theatrical organisations are Drugoi Teatr, Emajõe Suveteater, Puppet Theatre Lepatriinu, Folk Theatre Loomine, Nargen Opera, R.A.A.A.M, Salong-Teater, Drama Studio Ilmarine, Theatrum, Tuuleveski, Vana Baskini Teater, VAT Theatre, Von Krahl's Theatre, Võru Teatriateljee, Kanuti Gildi SAAL, Independent Association of Dance, Valgete Ööde Festival. Thus, 28 theatres were supported by the state in 2007.

In calculations, the mean annual population number for 2007 has been used.

Kirjandust
Publications

Kultuur. 1994–2004. *Culture.* (2006). Tallinn: Statistikaamet.

Linnad ja vallad arvudes. 2008. *Cities and Rural Municipalities in Figures.* (2008). Tallinn: Statistikaamet (ilmub novembris — *published in November*).

Maakonnad arvudes. 2003–2007. *Counties in Figures.* (2008). Tallinn: Statistikaamet (ilmub augustis — *published in August*).

Sotsiaalelu arvudes. 2007. *Social Life in Figures*. (2008). Tallinn: Statistikaamet.

Estonia, Latvia and Lithuania in Figures 2008. (2008). Tallinn: Statistics Estonia.

ÕIGUS

Tabel 1 Politseis registreeritud kuriteod, 2003–2007 108
Tabel 2 Politseis avastatud kuriteod, 2003–2007 109
Tabel 3 Politseis avastatud kuriteod liigi järgi, 2003–2007 109
Diagramm 1 Isikuvastased kuriteod, 2003–2007 110
Diagramm 2 Vägivallateod, 2003–2007 110
Diagramm 3 Varavastased kuriteod, 2003–2007 110
Tabel 4 Tollis registreeritud rikkumised, 2003–2007 111
Tabel 5 Prokuratuuri töö, 2003–2007 111
Tabel 6 Riigikohtu töö, 2003–2007 111
Tabel 7 Vanglaasutustes viibivad isikud, 2003–2007 112
Tabel 8 Kinnipeetavate liikumine vanglaasutustes, 2003–2007 113
Diagramm 4 Vanglaasutustes viibivaid isikuid 100 000 elaniku kohta, 2003–2007 113
Tabel 9 Kriminaalhooldusalused, 2003–2007 114

JUSTICE

Table 1 Criminal offences recorded by the Police, 2003–2007 108
Table 2 Criminal offences cleared by the Police, 2003–2007 109
Table 3 Criminal offences cleared by the Police by type, 2003–2007 109
Diagram 1 Criminal offences against the person, 2003–2007 110
Diagram 2 Acts of violence, 2003–2007 110
Diagram 3 Criminal offences against property, 2003–2007 110
Table 4 Offences recorded by customs authorities, 2003–2007 111
Table 5 Indicators of work of the Prosecutor's, 2003–2007 111
Table 6 Indicators of work of the Supreme Court, 2003–2007 111
Table 7 Persons incarcerated in penal institutions, 2003–2007 112
Table 8 Movement of incarcerated persons in penal institutions, 2003–2007 113
Diagram 4 Incarcerated persons in penal institutions per 100,000 inhabitants, 2003–2007 113
Table 9 Offenders under probation, 2003–2007 114

Ülevaade

Peatükk esitab õigusstatistikat 2003.–2007. aasta kohta.

2007. aastal registreeriti 46 186 kuritegu, esimese astme omi oli neist 2407. Eelmise aastaga võrreldes oli esimese astme kuritegusid 3,4% vähem. Kahanes nii tapmiste (koos tapmiskatsetega 2007. aastal 87, 2006. aastal 99 juhtumit) kui ka vägistamiste üldarv (2007. aastal 92, 2006. aastal 100 juhtumit).

Registreeritud sõidukivarguste arv vähenes

Registreeritud sõidukivarguste arv vähenes 955-st 2006. aastal 726-ni 2007. aastal ehk 24%. Joobes juhtimiste arv aga suurenes, ulatudes 4772-ni. Viimase viie aastaga on oluliselt kasvanud isikuvastaste vägivallategude registreerimine, sh ähvardamine, kehaline väärkohtlemine ja piinamine (2007. aastal 4512, 2003. aastal 214).

Avastatud kuritegude osatähtsus 2007. aastal vähenes — eelmise aastaga võrreldes 2,3%. Avastati 24 682 kuritegu, s.o 53,4% politseiasutustes registreeritud kuritegudest. 2007. aastal avastati väga rasketest kuritegudest 77,4% — 0,9% rohkem kui 2006. aastal. Oluliselt rohkem oli kehalist väärkohtlemist — 3716 juhtumit (2006. aastal 3047). Varem karistatud isik pani toime 36% avastatud kuritegudest.

Tollis registreeriti 2007. aastal 1926 rikkujat, trahve määrati 3,1 miljoni krooni ulatuses.

Prokuratuur menetles 40 321 kiriminaalasja, millest kohtusse saadeti 9814 asja 11 761 süüdistatavaga. 2007. aastal lõpetati 26 017 kriminaalasja. Lõpetatud asjade arv vähenes 7% ja kohtusse saadetud asjade arv suurenes 2%.

Esimese astme kohtus lahendati 2007. aastal otsusega 10 244 kriminaalasja ja 2471 haldusasja. Teise astme kohtus menetleti 2007. aastal 1882 kriminaalasja, 1102 haldusasja, 147 väärteoasja ja 2280 tsiviilasja. Riigikohtus lahendati 110 kriminaalasjades esitatud kaebust ja protesti, vaadati läbi 93 haldusasja ning lahendati 162 läbivaadatud tsiviilasja. Põhiseaduslikkuse järelevalve taotlusi vaadati läbi 23.

Vanglas viibis 2007. aasta lõpu seisuga 3456 inimest (sh 916 eeluurimise all) — korduvalt süüdimõistetuid oli neist 1481. Vähemalt neljandat korda süüdimõistetuid oli 58,3%.

100 000 elaniku kohta 258 kinnipeetavat

Kinnipeetute arv 100 000 elaniku kohta on oluline näitaja riikide võrdluses. Eestis on see järjepidevalt vähenenud 2003. aasta 322-st 2007. aasta 258-ni. Süüdimõistetuid oli vanglaasutustes 2540 — 725 vähem kui 2006. aastal. Eeluurimis- ja kohtualuseid oli 916 ehk 129 vähem kui 2006. aastal. Kokku viibis vanglaasutustes 2007. aasta lõpus 3456 isikut. Kuni 25-aastaseid oli süüdimõistetute hulgas 599, 25–50-aastaseid 1717 ja üle 50-aastaseid 223. Isikuvastaste kuritegude eest süüdi mõistetud isikuid oli 40%.

Eurostati andmetel on vanades Euroopa riikides 100 000 elaniku kohta enamasti alla 100 kinnipeetava, üle 100 on neid Austrias, Hollandis, Hispaanias ja Suurbritannias. Ida-Euroopa riikides on vastav näitaja 200 piires.

Kriminaalhooldusel oli 2007. aastal 8497 isikut, neist naisi 624 ja alaealisi 304. Korduvalt oli karistatud 55% isikutest, 54% kriminaalhooldusalustest töötas.

Overview

The chapter presents crime statistics for the years 2003–2007.

In 2007, the total number of recorded criminal offences was 46,186. Out of them 2,407 were the first-degree offences — this is 3.4% less than in 2006. The number of manslaughters (87 cases together with attempted manslaughters in 2007, 99 cases in 2006) and the total number of rapes (92 cases in 2007, 100 cases in 2006) has decreased.

The number of recorded vehicle thefts decreased

The number of recorded vehicle thefts decreased from 955 in 2006 to 726 in 2007, or 24%. The number of cases of driving while intoxicated increased, amounting to 4,772. During the last five years the number of criminal offences against the person, incl. threat, physical abuse and torture (in 2007 — 4,512, in 2003 — 214) has significantly increased.

The share of cleared offences decreased in 2007. Compared to 2006, the clearance rate of them decreased 2.3%, which in absolute numbers makes 24,682 criminal offences accounting for 53.4% of the total number of criminal offences registered by the police authorities. 77.4% of the 1st degree offences were cleared in 2007, the increase is 0.9% compared to 2006. The number of cases of physical misbehaviour increased

significantly — 3,716 cases (3,047 cases in 2006). 36% of cleared criminal offences were committed by persons previously sentenced.

In 2007, customs authorities recorded 1,926 offenders; fines were imposed for 3.1 million kroons.

40,321 criminal cases were proceeded by the Prosecutor's, of which 9,814 cases with 11,761 persons brought to trial were filed in the trial court. 26,017 criminal cases were closed in 2007. The number of closed criminal cases decreased 7% and the number of cases filed in the trial court increased 2%.

In 2007, 10,244 criminal cases and 2,471 administrative cases were settled by decision in the court of first instance. 1,882 criminal cases, 1,102 administrative cases, 147 misdemeanours and 2,280 civil cases were settled by decision in the court of second instance in 2007. 110 complaints and protests in criminal cases were settled with judgement by the Supreme Court, 93 administrative cases were examined and 162 examined civil cases were settled, 23 petitions on constitutional review were reviewed.

3,456 persons were incarcerated in penal institutions as of the end of 2007 (incl. 916 under investigation) — 1,481 of them were convicted more than once, 58.3% were convicted at least for the fourth time.

The number of persons incarcerated in penal institutions per 100,000 inhabitants is an important indicator in the comparison of countries. In Estonia, this indicator has continuously decreased from 322 in 2003 to 258 in 2007. The number of convicted offenders in penal institutions was 2,540 — 725 persons less than in 2006. Persons under investigation and prosecution numbered 916, which is by 129 persons less than in 2006. At the end of 2007, the total number of persons in penal institutions was 3,456. 599 convicted persons were up to 25 years of age, 1,117 were aged 25–50 and 223 were aged over 50. 40% were convicted for offences against the person.

258 imprisoned persons per 100,000 inhabitants

According to the data of Eurostat, in old European countries the level of prison population per 100,000 inhabitants is generally under 100 persons. The respective indicator is above 100 incarcerated persons in Austria, Netherlands, Spain and United Kingdom. In East European countries the number of incarcerated persons is around 200.

In 2007, 8,497 persons stayed under probation, of which 624 were females and 304 were juveniles. 55% of offenders under probation had been previously sentenced. 54% of offenders under probation were employed.

Tabel 1 **Politseis registreeritud kuriteod, 2003–2007**
Table 1 Criminal offences recorded by the Police, 2003–2007

Liik	2003	2004	2005	2006	2007	*Type*
Registreeritud kuriteod	53 595	53 048	52 916	48 317	46 186	*Recorded criminal offences*
I astme kuriteod	2 976	2 804	2 884	2 491	2 407	*1st degree offences*
II astme kuriteod	50 586	50 224	50 027	45 768	43 762	*2nd degree offences*
Alaealiste kuriteod[a]	2 358	3 201	3 768	3 313	3 020	*Committed by juveniles[a]*
Inimsuse ja rahvusvahelise julgeoleku vastased kuriteod	-	2	2	2	2	*Criminal offences against humanity and international security*
Isikuvastased kuriteod	1 202	2 459	4 274	4 402	5 146	*Criminal offences against the person*
tapmine ja tapmiskatse	130	85	102	99	87	*manslaughter and attempted manslaughter*
mõrv ja mõrvakatse	38	20	31	20	21	*murder and attempted murder*
raske tervisekahjustuse tekitamine	200	233	120	110	129	*causing serious health damage*
vägistamine	107	121	159	100	92	*rape*
pantvangi võtmine	2	1	2	1	1	*hostage taking*
Poliitiliste ja kodanikuõiguste vastased kuriteod	4	7	8	7	11	*Criminal offences against political and civil rights*
Rahvatervisevastased kuriteod	1 011	1 109	1 170	946	1 383	*Criminal offences against public health*
narkokuriteod	1 170	1 099	1 152	933	1 354	*drug offences*
Varavastased kuriteod	42 860	39 244	36 207	31 246	25 811	*Criminal offences against property*
vargus	34 675	31 768	30 036	25 939	20 361	*larceny*
eluruumist	6 495	5 752	4 766	3 928	3 096	*from a dwelling*
sõidukist	7 385	5 625	5 501	4 720	3 838	*from a vehicle*
sõidukivargus	460	628	1 625	955	726	*of a vehicle*
metsavargus	487	335	143	184	119	*of forest*
röövimine	1 885	1 632	1 298	926	837	*robbery*
eluruumist	202	189	154	113	98	*from a dwelling*
omastamine	863	1 270	1 232	1 246	871	*embezzlement*
kelmus	2 129	2 073	2 270	1 733	2 308	*fraud*
asja omavoliline kasutamine	2 037	1 636	564	417	414	*unauthorised use of a thing*
sõiduauto	1 693	1 212	304	284	281	*car*
väljapressimine	207	164	140	159	111	*extortion*
Avaliku usalduse vastased kuriteod	820	1 697	1 561	1 574	2 075	*Criminal offences against public trust*
raha võltsimine ja valeraha kasutamine	282	607	577	475	474	*counterfeiting and use of counterfeit money*
Majanduskuriteod	283	260	295	173	163	*Economic criminal offences*
salakaubavedu	39	30	30	12	22	*illicit traffic*
Liikluskuriteod[b]	2 587	3 252	3 726	4 355	4 980	*Traffic criminal offences[b]*
Liiklusnõuete rikkumine[b]	293	233	229	242	205	*Violation of traffic requirements[b]*
Joobes juhtimine[b]	2 298	3 018	3 494	4 111	4 772	*Driving while intoxicated[b]*
Kuriteod kaitseteenistuses	4	0	1	0	0	*Criminal offences relating to service in Defence Forces*

[a] Kuritegu loetakse alaealise sooritatuks pärast avastamist.
[b] 2003.–2004. aasta liiklusnõuete rikkumise ja joobes juhtimise andmed hõlmavad nii karistusseadustiku kui ka kriminaalkoodeksi alusel registreeritud kuritegusid, real "Liikluskuriteod" on näidatud ainult karistusseadustiku alusel registreeritud kuriteod.

[a] To consider an offence as having been committed by juveniles it must be cleared first.
[b] Data on 2003–2004 include criminal offences registered on the basis of the Criminal Code and the Penal Code, while in the row "Traffic criminal offences" only those registered on the basis of the Penal Code are indicated.

Tabel 2 **Politseis avastatud kuriteod, 2003–2007**
Table 2 Criminal offences cleared by the Police, 2003–2007

	2003	2004	2005	2006	2007	
Avastatud kuriteod	20 266	23 853	27 964	26 932	24 682	***Cleared criminal offences***
Alaealiste toime pandud	2 358	3 201	3 768	3 313	3 020	*By juveniles*
Grupi toime pandud	2 952	3 497	4 219	3 764	3 580	*In a group*
Alkoholijoobes toime pandud	3 929	4 565	5 383	5 894	6 565	*Being drunken*
Narkojoobes toime pandud	246	255	355	270	290	*Being intoxicated by narcotics*
Varem karistatu(te) toime pandud	7 662	8 069	10 561	9 440	8 842	*By previously sentenced person(s)*
I astme kuriteod	1 383	1 663	2 136	1 905	1 863	***1st degree criminal offences***
Alaealiste toime pandud	222	353	410	357	211	*By juveniles*
Grupi toime pandud	389	490	694	525	461	*In a group*
Alkoholijoobes toime pandud	327	284	265	190	129	*Being drunken*
Narkojoobes toime pandud	32	9	104	80	100	*Being intoxicated by narcotics*
Varem karistatu(te) toime pandud	598	463	797	641	712	*By previously sentenced person(s)*
II astme kuriteod	18 839	22 168	25 819	24 974	22 800	***2nd degree criminal offences***
Alaealiste toime pandud	2 133	2 844	3 358	2 955	2 802	*By juveniles*
Grupi toime pandud	2 555	3 003	3 525	3 238	3 111	*In a group*
Alkoholijoobes toime pandud	3 600	4 280	5 117	5 699	6 432	*Being drunken*
Narkojoobes toime pandud	214	246	251	190	190	*Being intoxicated by narcotics*
Varem karistatu(te) toime pandud	7 058	7 602	9 760	8 796	8 128	*By previously sentenced person(s)*

Tabel 3 **Politseis avastatud kuriteod liigi järgi, 2003–2007**
Table 3 Criminal offences cleared the Police by type, 2003–2007

Liik	2003	2004	2005	2006	2007	*Type*
Avastatud kuriteod	20 266	23 853	27 964	26 932	24 682	*Cleared criminal offences*
Tapmine ja tapmiskatse	85	83	102	88	71	*Manslaughter and attempted manslaughter*
Mõrv ja mõrvakatse	38	23	33	19	22	*Murder and attempted murder*
Raske tervise-kahjustuse tekitamine	115	158	104	86	104	*Causing serious health damage*
Vägistamine	82	94	137	76	69	*Rape*
Narkokuriteod	792	995	1 072	844	1 131	*Drug offences*
Vargus	8 934	9 584	10 216	9 091	5 150	*Larceny*
eluruumist	2 075	1 936	1 991	1 490	1 093	*from a dwelling*
sõidukivargus	156	128	161	228	161	*of a vehicle*
Röövimine	635	622	632	439	420	*Robbery*
eluruumist	146	119	132	100	86	*from a dwelling*
Omastamine	731	802	1 038	1 027	598	*Embezzlement*
Kelmus	1 907	1 547	1 703	1 431	1 541	*Fraud*
Sõiduauto omavoliline kasutamine	328	312	257	291	249	*Unauthorised use of a car*
Väljapressimine	136	111	113	121	84	*Extortion*
Raha võltsimine ja valeraha kasutamine	59	252	161	143	129	*Counterfeiting and use of counterfeit money*
Liikluskuriteod	2 197	2 999	3 441	3 905	4 382	*Traffic criminal offences*
liiklusnõuete rikkumine	179	137	146	138	131	*violation of traffic requirements*
Kuriteod kaitseteenistuses	-	0	1	0	0	*Criminal offences relating to service in Defence Forces*

Diagramm 1 **Isikuvastased kuriteod, 2003–2007**
Diagram 1 Criminal offences against the person, 2003–2007

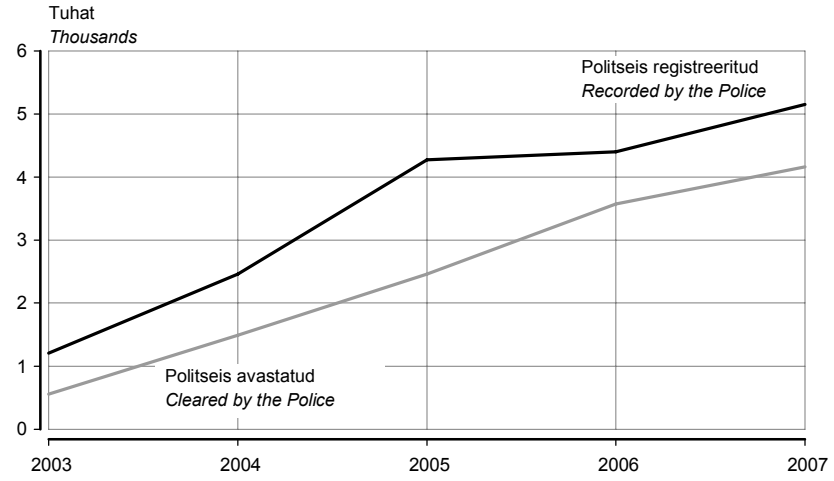

Diagramm 2 **Vägivallateod[a] , 2003–2007**
Diagram 2 Acts of violence[a] , 2003–2007

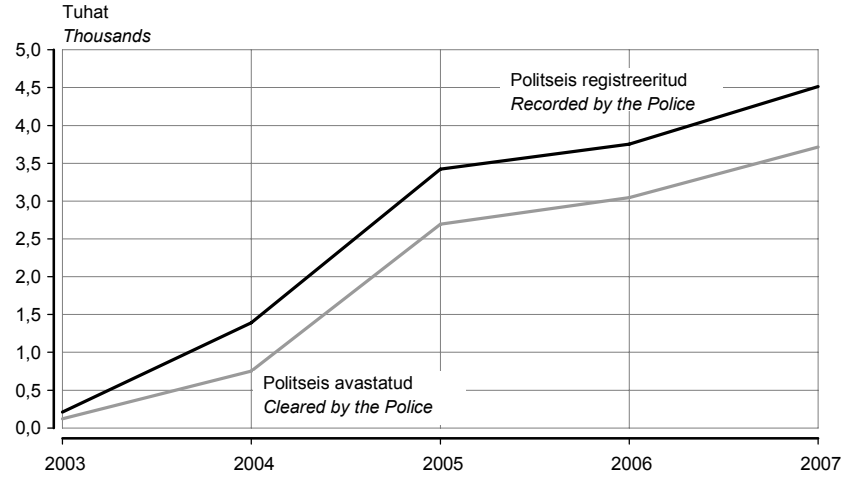

[a] Ähvardamine, kehaline väärkohtlemine ja piinamine.
[a] *Threat, physical abuse and torture.*

Diagramm 3 **Varavastased kuriteod, 2003–2007**
Diagram 3 Criminal offences against property, 2003–2007

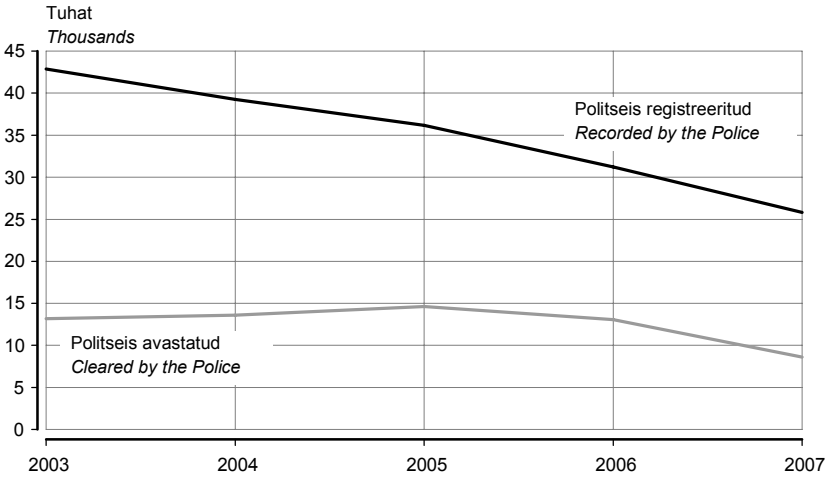

Tabel 4 **Tollis registreeritud rikkumised, 2003–2007**
Table 4 Offences recorded by customs authorities, 2003–2007

	2003	2004	2005	2006	2007	
Tolliseaduse rikkujad	2 603	2 173	2 388	..	1 926	*Offenders against the Customs Act*
juriidilised isikud	904	328	343	401	186	*legal persons*
Eestis registreeritud	650	324	340	..	..	*registered in Estonia*
füüsilised isikud	1 699	1 521	1 705	1 951	1 740	*natural persons*
Laekunud trahvisumma, miljonit krooni	6,4	3,8	1,7	2,4	3,1	*Collected fines, million kroons*
Kinni peetud aktsiisi-alused kaubad						*Seized excise goods*
100%-ne alkohol, tuhat liitrit	35,7	40,0	19,0	6,2	..	*alcohol, of 100% vol, thousand litres*
sigaretid, miljonit	22,5	7,4	10,9	5,2	6,1	*cigarettes, millions*
kütus, tuhat tonni	…	…	…	0,6	..	*fuel, thousand tons*
Konfiskeeritud relvad						*Confiscated arms*
tulirelvad	1	2	7	13	0	*fire-arms*
külmrelvad	4	19	32	181	7	*cold steel*

Tabel 5 **Prokuratuuri töö, 2003–2007**
Table 5 Indicators of work of the Prosecutor's, 2003–2007

	2003	2004[a]	2005	2006	2007	
Algatatud kriminaalasjad	59 364	57 179	39 239	40 570	40 321	*Filed criminal cases*
Kohtusse saadetud kriminaalasjad	9 935	5 669	..	9 631	9 814	*Criminal cases in which the charges were filed in the trial court*
Süüdistatavad kohtusse saadetud kriminaalasjades	12 821	7 150	..	10 671	11 761	*Persons brought to trial in criminal cases*
Lõpetatud kriminaalasjad	11 122	34 726	..	28 040	26 017	*Closed criminal cases*

[a] 2004. aastast ei ole andmed seaduse muudatuse tõttu varasematega võrreldavad.
[a] *The data from 2004 are not comparable with the previous ones due to the changed legal basis.*

Tabel 6 **Riigikohtu töö, 2003–2007**
Table 6 Indicators of work of the Supreme Court, 2003–2007

	2003	2004	2005	2006	2007	
Läbivaadatud põhiseaduslikkuse järelevalve taotlused	22	23	37	17	23	*Reviewed petitions on constitutional review*
Avaldused ja kaebused	1 875	2 140	2 006	1 982	2 055	*Applications and complaints*
kuriteo- ja väärteoasjad	725	631	661	595	563	*criminal cases*
haldusasjad	440	635	567	566	745	*administrative cases*
tsiviilasjad	710	667	778	820	747	*civil cases*
Menetlusloast keeldutud	1 404	1 406	1 377	1 090	1 115	*Leave for proceedings not given*
kuriteo- ja väärteoasjad	551	427	421	303	237	*criminal cases*
haldusasjad	329	371	397	379	490	*administrative cases*
tsiviilasjad	524	464	559	408	388	*civil cases*
Kriminaalasjades esitatud kaebuste ja protestide läbivaatamine						*Examination of complaints and protests in criminal cases*
menetletud	166	169	156	134	107	*proceeded*
lahendatud	185	..	160	132	110	*settled with judgment*
rahuldatud	93	..	108	96	79	*satisfied*
Haldusasjade läbivaatamine						*Examination of administrative cases*
läbi vaadatud	75	85	85	96	93	*examined*
rahuldatud	62	63	69	80	83	*satisfied*
Tsiviilasjade läbivaatamine						*Examination of civil complaints*
lahendatud	159	158	184	153	162	*settled with judgment*
rahuldatud	106	118	148	124	127	*satisfied*
I või II astme kohtu lahend tühistatud või muudetud	100	189	271	262	268	*Judgment of the court of 1st or 2nd instance quashed or changed*
kriminaalasjad	81	50	63	60	67	*criminal cases*
haldusasjad	66	68	67	79	80	*administrative cases*
tsiviilasjad	100	71	141	123	121	*civil cases*

Tabel 7 **Vanglaasutustes viibivad isikud, 2003–2007**
Table 7 Persons incarcerated in penal institutions, 2003–2007
(aasta lõpus — *at end-year*)

	2003	2004	2005	2006	2007	
Vanglaasutustes viibivad isikud	4 577[a]	4 565	4 410	4 310	3 456	***Persons incarcerated in penal institutions***
Eeluurimis- ja kohtualused	1 355	1 096	1 024	1 045	916	*Persons under investigation and prosecution*
Süüdimõistetud	3 220	3 469	3 386	3 265	2 540	*Convicted offenders*
naised	133	155	141	137	103	*females*
eestlased	1 367	1 524	1 538	1 464	1 081	*Estonians*
eluaegse vangla-karistusega	31	32	33	33	35	*persons imprisoned for life*
Süüdimõistetud vanuserühma järgi						***Convicted offenders by age group***
13–14	-	1	0	0	0	*13–14*
15–17	46	56	37	41	31	*15–17*
18–21	359	435	377	370	259	*18–21*
22–24	451	486	462	438	309	*22–24*
25–29	724	790	754	727	522	*25–29*
30–39	938	1 006	1 022	970	828	*30–39*
40–49	486	474	469	474	367	*40–49*
50–59	178	181	224	212	186	*50–59*
60 ja vanemad	38	42	41	42	37	*60 and older*
Süüdimõistetud karistusaja järgi						***Convicted offenders by period of sentence***
Kuni 1 aasta	247	425	328	367	240	*Less than 1 year*
1 kuni alla 2 aasta	488	518	425	411	293	*1 to less than 2 years*
2 kuni alla 3 aasta	413	453	463	402	311	*2 to less than 3 years*
3 kuni alla 5 aasta	598	696	812	826	637	*3 to less than 5 years*
5 kuni alla 10 aasta	1 026	910	948	857	664	*5 to less than 10 years*
10 kuni alla 15 aasta	340	330	314	272	248	*10 to less than 15 years*
15–30 aastat	77	106	63	97	112	*15–30 years*
Eluaegse vanglakaristusega	31	32	33	33	35	*Persons imprisoned for life*
Süüdimõistetud vabadusekaotuste arvu järgi						***Convicted offenders by number of imprisonments***
Esimest korda	733	770	477	424	1 059	*First time*
Teist korda	615	689	643	666	772	*Second time*
Kolmandat korda	502	522	600	588	383	*Third time*
Vähemalt neljandat korda	1 370	1 488	1 666	1 587	326	*At least fourth time*
Süüdimõistetud kuriteo liigi järgi						***Convicted offenders by type of offence***
Isikuvastased kuriteod	1 032	1 228	1 474	1 075	1 016	*Offences against a person*
tahtlik tapmine ja tapmiskatse	576	828	787	735	613	*murder and attempted murder*
tahtlik raske kehavigastuse tekitamine	321	158	304	151	101	*wilful infliction of severe bodily injuries*
vägistamine ja vägistamiskatse	113	128	179	101	108	*rape and attempted rape*
Narkootikumidega seotud süüteod	284	291	353	314	330	*Offences relating to narcotics*
Varavastased kuriteod	2 218	3 448	3 542	1 508	952	*Offences against property*
vargus	1 283	1 468	1 913	669	431	*theft*
röövimine	666	780	982	594	398	*robbery*
Kuriteod õigusemõistmise vastu	168	338	407	13	1	*Offences against prosecution*
Kuriteod avaliku korra ja ühiskondliku julgeoleku vastu	206	426	586	22	6	*Offences against public order and public security*

[a] Andmeid on täpsustatud.
[a] *Adjusted data.*

Tabel 8 **Kinnipeetavate liikumine vanglaasutustes, 2003–2007**
Table 8 Movement of incarcerated persons in penal institutions, 2003–2007

	2003	2004	2005	2006	2007	
Süüdimõistetud						***Convicted offenders***
Vabastatud	1 841	1 996	2 371	2 183	2 562	*Released*
tähtaja lõppemisel	1 444	1 571	1 533	1 376	1 148	*at the end of sentence period*
tingimisi enne tähtaega või karistuse kergendamise tõttu	377	415	563	581	1 225	*conditionally before the end of sentence period or due to mitigation*
armuandmise korras	2	4	6	5	2	*due to pardoning*
ravimatu haiguse tõttu	3	1	2	6	7	*due to incurable illness*
muudel põhjustel	13	5	2	6	24	*for other reasons*
Surnud	10	10	6	16	9	*Deceased*
Eeluurimis- ja kohtualused						***Persons under investigation and prosecution***
Uued vahialused	3 388	2 867	2 646	2 648	3 831	*Newly taken into custody*
naised	448	320	185	325	898	*females*
alaealised	231	263	304	441	191	*juveniles*
Vabastatud	1 188	1 996	3 836[a]	3 667	3 503	*Released*
tõkendi muutumisel	106	177	253	158	214	*due to change of restraint*
kriminaalasja kohtueelse lõpetamise tõttu	7	67	3	15	11	*due to pre-court closing of criminal case*
muudel põhjustel	704	425	614	72	89	*for other reasons*
Surnud	2	10	3	5	5	*Deceased*

[a] Andmeid on täpsustatud.
[a] *Adjusted data.*

Diagramm 4 **Vanglaasutustes viibivaid isikuid[a] 100 000 elaniku kohta, 2003–2007**
Diagram 4 Incarcerated persons in penal institutions[a] per 100,000 inhabitants, 2003–2007

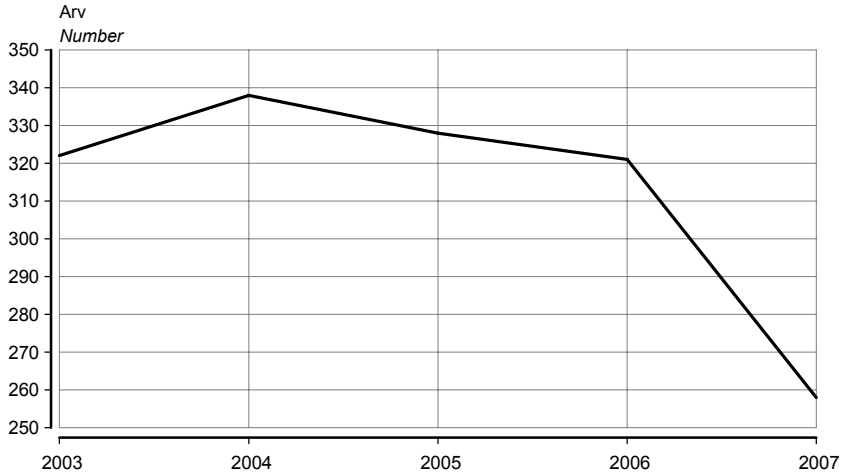

[a] Süüdimõistetud ning eeluurimis- ja kohtualused.
[a] *Convicted offenders and persons under investigation and prosecution.*

Tabel 9 **Kriminaalhooldusalused, 2003–2007**
Table 9 Offenders under probation, 2003–2007
(aasta lõpus — *at end-year*)

	2003	2004	2005	2006	2007	
Kriminaalhooldusalused	7 277	8 084	7 885	7 879	8 497	***Offenders under probation***
Naised	576	656	571	616	624	*Females*
Alaealised	634	459	384	375	304	*Juveniles*
tütarlapsed	59	48	30	57	37	*girls*
Eesti kodakondsusega	5 367	6 088	5 977	5 929	6 284	*Estonian citizens*
Eestlased	4 442	4 983	4 863	4 832	5 000	*Estonians*
Katseaja järgi						***By probation period***
Kuni 1 aasta	413	515	567	618	1 042	*Less than 1 year*
1 kuni alla 2 aasta	4 962	5 715	5 458	5 624	5 991	*1 to less than 2 years*
2 kuni alla 3 aasta	1 771	1 784	1 777	1 539	1 347	*2 to less than 3 years*
Üle 3 aasta	131	67	77	89	108	*Over 3 years*
Teadmata	-	-	6	9	9	*Unknown*
Vanuserühma järgi						***By age group***
18–20	1 063	1 128	1 000	954	943	*18–20*
21–24	1 359	1 493	1 439	1 377	1 524	*21–24*
25–29	1 298	1 518	1 477	1 463	1 542	*25–29*
30–39	1 669	1 889	1 889	1 839	2 154	*30–39*
40–49	856	1 320	1 175	1 233	1 309	*40–49*
50–59	301	384	426	520	572	*50–59*
60–64	62	58	50	64	73	*60–64*
65 ja vanemad	45	35	45	54	40	*65 and older*
Teadmata	-	-	-	-	3	*Unknown*
Sotsiaalse seisundi järgi						***By social status***
Töötav	3 015	3 371	3 671	4 130	4 555	*Employed*
Õppiv	861	850	684	572	445	*Studying*
Pensionil	280	342	386	442	421	*Retired*
Sõjaväeteenistuses	16	13	8	11	3	*In military service*
Registreeritud töötuna	538	749	645	424	534	*Registered as unemployed*
Juhutöödel	1 366	1 427	1 421	1 435	1 376	*At odd jobs*
Ei tööta ega õpi	1 116	798	667	486	554	*Neither employed nor studying*
Määramata	-	64	367	341	574	*Not specified*
Kriminaalkaristuste arvu järgi						***By number of criminal convictions***
Esimest korda	3 716	3 575[a]	3 385	3 503	3 224	*First time*
Teist korda	1 551	1 635[a]	1 605	1 506	1 621	*Second time*
Kolmandat korda	821	1 053[a]	971	960	1 062	*Third time*
Vähemalt neljandat korda	1 096	1 665[a]	1 705	1 647	1 995	*At least fourth time*
Teadmata	-	156	0	209	612	*Unknown*
Toimepandud kuriteo järgi						***By offence***
Isikuvastased kuriteod	418	478	742	1 023	1 240	*Offences against the person*
Varavastased kuriteod	2 527	4 596	4 134	3 611	3 195	*Offences against property*
Muu	1 697	1 175	944	867	936	*Other*
Ettekanded kriminaal-hooldusaluste kohta						***Reports on offenders under probation***
Korralised	..	16 776	17 817	11 809	8 986	*Regular*
Erakorralised	1 696	953	971	1 023	1 371	*Extraordinary*

[a] Andmeid on täpsustatud.
[a] *Adjusted data.*

Metoodika

Registreeritud kuritegude, nende avastamise, eeluurimise peatamise ja kuriteo toime pannud isikute andmed saadakse Politseiametilt keskandmebaasi väljavõttena. 2002. aastani hõlmasid andmed ka kaitsepolitseis, 1998. aastast Kaitsejõudude Peastaabis ning 1999. aastast Maksu- ja Tolliametis, Piirivalveametis ja Tööinspektsioonis registreeritud kuritegusid.

1. septembril 2002 jõustus Eestis uus karistusseadustik. Seetõttu ei ole kõikide kuritegude puhul võimalik võrrelda 2002. aasta andmeid varasematega. Samuti muutusid kuritegude raskusastmete definitsioonid. Esimese astme kuriteo eest on nüüd raskeima karistusena ette nähtud vähemalt viieaastane vangistus, kriminaalkoodeksis oli alampiir kaheksa aastat. 2003. aastast on mõiste haldusõiguse rikkumised asemel kasutusel väärteoasjad.

2002. aasta kriminaalkoodeksi ja karistusseadustiku järgsed võrreldavad andmed on tinglikult summeeritud, vastupidisel juhul ei ole andmeid esitatud.

2004. aastal toimus prokuratuuri otseselt puudutava kriminaalmenetluse vallas kaks suurt reformi: muudeti prokuratuuriseadust ja asendati kriminaalmenetluse koodeks kriminaalmenetluse seadustikuga. Seetõttu ei saa prokuratuuri tööd kajastavaid andmeid varasemate aastatega võrrelda.

Kuriteo toimepanija on teada vaid avastatud kuritegude puhul. 1999. aastani avaldas Politseiamet avastatud kuritegudena ainult samal aastal sooritatud ja avastatud kuriteod, 1999. aastast aga ka need, mis on toime pandud varasematel aastatel ja avastatud käimasoleval aastal.

Justiitsministeeriumi kohtute osakonnalt on saadud esimese astme kohtute kriminaal-, tsiviil-, haldus- ja väärteoasjade ning teise astme kohtute töö koondandmed, samuti kõigi astmete kohtutes jõustunud kohtuotsusega kriminaalvastutusele võetud isikutele kohaldatud karistusmäärade ja süüdimõistetute koondandmed (sh süüdimõistetute arv paragrahvide kaupa ja alaealiste süüdimõistetute andmed).

Info aasta jooksul vanglates viibinud isikute kohta pärineb Justiitsministeeriumi karistuse täideviimise talituselt ja kriminaalhooldusaluste andmed Justiitsministeeriumi taasühiskonnastamise talituselt.

Riigikohtult on saadud andmed nende töö kohta ning Maksu- ja Tolliametilt tollieeskirja rikkumise kohta.

Õigusstatistikat mõjutavad otseselt teatud seaduste muudatused. Pidevalt on täiustatud nii kriminaalkoodeksit kui ka teisi seadusi. Seda tuleb esitatud andmeid analüüsides arvestada.

Kriminaalmenetluse lühiajastatistikat avaldab Justiitsministeerium.

Methodology

Statistics Estonia receives data on recorded criminal offences, their clearance and suspension of pre-trial investigation together with the data on offenders from the Police Board as an excerption from their central database. Until 2002 the data also included offences recorded at the Security Police Board, from 1998 also those recorded by the General Staff of the Defence Forces, and from 1999 those recorded by the Tax and Customs Board, the Border Guard Administration and the Labour Inspectorate.

The new Penal Code entered into force on 1 September 2002. Therefore, the data on some types of criminal offences are not comparable with previous ones. Also the definitions of the degrees of criminal offences were changed. The maximum punishment prescribed for a criminal offence in the first degree is imprisonment for a term of at least five years; in the Criminal Code the corresponding term was eight years. Starting from 2003 the term 'administrative offence case' has been replaced by the term 'misdemeanour matter'.

The data, in case of which the Criminal Code and the Penal Code are homologous, are conventionally summed up in the 2002 review, if this was not the case the category is shown as not applicable.

In 2004 there were two important reforms concerning criminal procedure — the Prosecutor's Office Act was changed and the former Code of Criminal Procedure was replaced

with the new Code of Criminal Procedure. That is the reason why some data on the work of the Prosecutor's Office are not comparable with the data for the previous years.

An offender is known only for cleared offences. Until 1999 among cleared offences only offences committed and cleared during the same year were shown by the Police Board. From 1999 offences committed in earlier years and cleared in the surveyed year were added.

The Department of Courts of the Ministry of Justice presents consolidated data on the total number of administrative, civil and criminal cases heard in courts of the first and second instances together with the consolidated data on persons definitively sentenced for criminal offences in all courts (incl. the number of persons sentenced by type of offence and type of punishment imposed and data on juveniles).

Information on persons incarcerated in prisons is received from the Prisons Department of the Ministry of Justice, and data on offenders under probation is received from the Rehabilitation Division of the Prisons Department of the Ministry of Justice.

The Supreme Court has presented the data on their activities, and the Tax and Customs Board has presented the data on violations of customs rules.

Changes in legislation directly influence crime statistics. The Criminal Code and other acts are continuously being improved. When analysing the presented data this should be taken into consideration.

The short-term criminal proceedings statistics are published by the Ministry of Justice.

Kirjandust
Publications

Eesti Statistika Kuukiri. 2007. *Monthly Bulletin of Estonian Statistics*, nr 5.

Eesti Statistika Kuukiri. 2008. *Monthly Bulletin of Estonian Statistics*, nr 5.

Maakonnad arvudes. 2003–2007. *Counties in Figures*. (2008). Tallinn: Statistikaamet (ilmub augustis — *to be published in August)*.

SOTSIAALNE TÕRJUTUS

Tabel 1 Aasta ekvivalentnetosissetulek ja suhtelise vaesuse piir, 2001–2005 122
Tabel 2 Suhtelise vaesuse määr suhtelise vaesuse piiri ja soo järgi, 2001–2005 122
Tabel 3 Suhtelise vaesuse määr vanuse ja soo järgi, 2001–2005 122
Tabel 4 Suhtelise vaesuse määr leibkonna tüübi järgi, 2001–2005 123
Tabel 5 Suhtelise vaesuse määr peamise hõiveseisundi ja soo järgi, 2001–2005 123
Tabel 6 Suhtelise vaesuse määr leibkonna tööintensiivsuse järgi, 2004–2005 124
Tabel 7 Suhtelise vaesuse määr enne sotsiaalseid siirdeid (sh pensionid) vanuse ja soo järgi, 2001–2005 124
Tabel 8 Suhtelise vaesuse määr enne sotsiaalseid siirdeid (v.a pensionid) vanuse ja soo järgi, 2001–2005 124
Diagramm 1 Suhtelise vaesuse määr enne ja pärast siirdeid vanuse järgi, 2005 125
Tabel 9 Ajas ankurdatud vaesuse määr vanuse ja soo järgi, 2001–2005 125
Tabel 10 Leibkonnaliikmete sissetuleku ebavõrdsuse näitajad, 2001–2005 125
Tabel 11 Suhtelise vaesuse süvik vanuse ja soo järgi, 2001–2005 125
Tabel 12 Pikaajalised töötud soo järgi, 2003–2007 126
Tabel 13 Pikaajalise töötuse määr soo järgi, 2003–2007 126
Tabel 14 Väga pikaajalise töötuse määr soo järgi, 2003–2007 126
Tabel 15 Elanikud mittetöötavates leibkondades vanuse ja soo järgi, 2003–2007 126
Tabel 16 18–24-aastased vara koolist lahkunud soo järgi, 2003–2007 126
Tabel 17 Madala haridusega rahvastik vanuse ja soo järgi, 2005–2006 127
Tabel 18 Halva või väga halva tervisega isikud sissetulekukvintiili, vanuse ja soo järgi, 2006 127

SOCIAL EXCLUSION

Table 1 Equalised yearly disposable income and at-risk-of-poverty threshold, 2001–2005 122
Table 2 At-risk-of-poverty rate by at-risk-of-poverty threshold and sex, 2001–2005 122
Table 3 At-risk-of-poverty rate by age and sex, 2001–2005 122
Table 4 At-risk-of-poverty rate by household type, 2001–2005 123
Table 5 At-risk-of-poverty rate by most frequent labour status and sex, 2001–2005 123
Table 6 At-risk-of-poverty rate by work intensity of household, 2004–2005 124
Table 7 At-risk-of-poverty rate before social transfers (including pensions) by age and sex, 2001–2005 124
Table 8 At-risk-of-poverty rate before social transfers (excluding pensions) by age and sex, 2001–2005 124
Diagram 1 At-risk-of-poverty rate before and after transfers by age, 2005 125
Table 9 At-risk-of-poverty rate anchored in time by age and sex, 2001–2005 125
Table 10 Indicators of income inequality of household members, 2001–2005 125
Table 11 Relative median at-risk-of-poverty gap by age and sex, 2001–2005 125
Table 12 Long-term unemployed by sex, 2003–2007 126
Table 13 Long-term unemployment rate by sex, 2003–2007 126
Table 14 Very long-term unemployment rate by sex, 2003–2007 126
Table 15 Population of jobless households by age and sex, 2003–2007 126
Table 16 Early school leavers aged 18–24 by sex, 2003–2007 126
Table 17 Population with low level of education by age and sex, 2005–2006 127
Table 18 Persons with poor or very poor health by income quintile, age and sex, 2006 127

Ülevaade

Sotsiaalse tõrjutuse tõttu kaotab kogu ühiskond

Sotsiaalseks tõrjutuseks nimetatakse olukorda, kus inimene ei saa kas puuduliku hariduse, madala sissetuleku, töötuse või kehva tervise tõttu ühiskonnaelust täisväärtuslikult osa võtta. Et indiviidi panus jääb seetõttu potentsiaalsest väiksemaks, ei ole sotsiaalse tõrjutuse korral kaotajaks ainult inimene, vaid kogu ühiskond.

2001. aastal lepiti Euroopa Liidu Nõukogus kokku 18 Laekeni indikaatorit, mille alusel on võimalik hinnata sotsiaalse tõrjutuse taset ja olemust.

Peatükis on esitatud Laekeni indikaatorid aastate 2001–2005 kohta, mõne näitaja puhul aga aastani 2007. Vaesuse ja ebavõrdsuse korral tuleb arvestada, et 2001.–2003. ja 2004.–2005. aasta indikaatorid ei ole täiesti võrreldavad. Kui 2001.–2003. aasta näitajad on leitud leibkonna eelarve uuringu (LEU) alusel, siis alates 2004. aastast on kasutatud Eesti sotsiaaluuringu (ESU) andmeid. Sotsiaaluuring korraldatakse sama metoodika järgi kõigis EL-i riikides eesmärgiga koguda võrreldavaid andmeid sissetuleku ja elamistingimuste kohta. Sellega kaasneva suurema rahvusvahelise võrreldavusega väheneb kahjuks ajutiselt riigisisene võrreldavus. Kahe andmeallika, ESU ja LEU vahel on olulisi metoodilisi erinevusi, mistõttu võib 2004. aasta indikaatorites 2003. aastaga võrreldes olla suuremaid muutusi. Statistikakasutajal on oluline meeles pidada, et sellisel juhul on tegemist metoodilistest põhjustest tingitud katkestustega, mitte järskude muutustega ühiskondlikes protsessides.

2005. aastal oli suhtelise vaesuse piir 34 153 krooni

Et leibkond teeb kulutusi, mis ei sõltu üksüheselt liikmete arvust, kasutatakse tarbimiskaale, arvestamaks ühistarbimise osatähtsuse erinevusi leibkonnatüüpides. Tarbimiskaalud näitavad leibkonnaliikmete osatähtsust tarbimises. Kui esimese täiskasvanud liikme tarbimiskaal on 1, siis iga järgmise täiskasvanu oma on 0,5, ülalpeetaval lapsel aga 0,3. Vaesuse defineerimisel lähtutakse leibkonnaliikme ekvivalentnetosissetulekust — leibkonna sissetulekust, mis on jagatud tarbimiskaalude summaga. Vaene on isik, kelle ekvivalent-sissetulek on väiksem kui 60% mediaanekvivalentsissetulekust. 2005. aastal oli aasta mediaanekvivalentsissetulek 56 921 krooni ehk vaene oli leibkond, kelle ekvivalent-netosissetulek oli alla 34 153 krooni aastas.

Vaesus ühe liikmega leibkonnas suurem kui mujal Euroopas

Vaesuse määr on viimastel aastatel püsinud 18% juures. Naiste hulgas on vaesus mõnevõrra levinum kui meeste seas. Peamiselt tuleneb see erinevus vähemalt 65-aastaste vanuserühmast, kus naiste vaesuse määr on meeste omast kaks korda kõrgem. Et naiste eluiga on pikem, elab enamik vähemalt 65-aastastest naistest vanaduspõlves üksinda. Üksi-elamine aga suurendab vaesusriski. Üksielavatest veidi alla poole (43%) elas 2005. aastal allpool vaesuspiiri — 2004. aastaga võrreldes on vaeste osatähtsus kuus protsendipunkti suurenenud. Kasv on toimunud just pensioniealiste arvelt: üle poole (53%) vähemalt 65-aastastest elas 2005. aastal suhtelises vaesuses. Aasta varem oli nende hulk oluliselt väiksem — 41%. EL-iga võrreldes on Eesti ühe liikmega leibkonnad suhteliselt vaesemad. Eurostati andmetel elas 2005. aastal Euroopa üheliikmelistest leibkondadest vaesuses viiendik — 19%, Eestis ulatus aga vaeste osatähtsus kolmandikuni — 33% (sealjuures oli ühe liikmega leibkondade osatähtsus leibkondade struktuuris sarnane — vastavalt 13% ja 14%).

Vähemalt 65-aastaste vaesus vähenes, üksikvanemate oma aga püsis

Erinevalt EL-i keskmisest on Eestis ülalpeetavate lastega leibkondade vaesuse määr ülalpeetavate lasteta leibkondade omast madalam. Ülalpeetavate lastega leibkondadest on suurimas vaesusriskis üksikvanemad. Kui 2004. aastal oli vaesuse määr vähemalt 65-aastaste ja üksikvanemate hulgas sama, siis 2005. aastal jäi üksikvanemate vaesustase püsima, kuid vanemaealistel see tõusis. Keskmisest kõrgem on ka vähemalt kolme ülalpeetava lapsega paaride vaesuse määr. Üksikvanemate ja vähemalt kolme ülalpeetava lapsega leibkondade suurem vaesusrisk on põhjustatud töötajate ja ülalpeetavate keskmisest halvemast suhtest. Üksikvanemal on paariga võrreldes oluliselt keerulisem tööd ja pereelu ühitada. 2005. aastal oli üksikvanema leibkondadest töötuid 17% — enamik (95%) naised, kes on üldjuhul madalamalt tasustatud.

Leibkonnad saavad oma sissetuleku peamiselt palgatööst ja siiretest. Seega saab vaesuse määra vähendada põhiliselt kahel viisil: suurendada palgatööst saadavat tulu, sh tõsta tööhõive määra, ning suurendada toetusi, hüvitisi ja pensione.

Ülalpeetavate lastega töötutest leibkondadest oli vaeseid 87%

Töötamine vähendab vaesusriski oluliselt. 2005. aastal oli vaesuse määr hõivatute hulgas keskmisest üle kahe korra madalam (vastavalt 8% ja 18%), samal ajal kui mitteaktiivsetest oli vaesuses kolmandik (32%). Kõige halvemas olukorras olid töötud: kuus töötut kümnest elas allpool vaesuspiiri. Ülalpeetavate lastega töötutest leibkondadest oli vaeseid 87%, sealjuures elas kuni 18-aastastest lastest 7% töötus perekonnas.

Töötuse määr on viimase viie aastaga poole võrra langenud. Samal ajal on iga teine töötu pikaajaline, s.t olnud vähemalt 12 kuud tööta. Pikaajaliste töötute osatähtsus töötute hulgas on naiste puhul oluliselt vähenenud.

Vaesust saab vähendada ka siirete suurendamisega. Eesti sotsiaalkaitsekulutused on EL-is ühed väiksemad — seega on meil ümberjagatavat raha mõnevõrra vähem. EL-i keskmisele jääb Eesti alla kaks, tugevamatele riikidele koguni kolm korda. Peale selle on meie toetused enamjaolt universaalsed — võrdselt saavad nii rikkad kui ka vaesed.

Siirded vähendasid vaesust keskmiselt veerandi

Vaesuse määra võrdlemisel enne ja pärast siirdeid (v.a pensionid) selgub, et siirded vähendavad vaesust keskmiselt veerandi — 2005. aastal 26%. Siirete mõju oli kõige suurem 0–15-aastastel, kelle vaesus oli pärast siirdeid kolmandiku võrra väiksem — 35%. Vähemalt 65-aastastele on pension olulisim sissetulekuallikas. 2005. aastal vähendasid siirded (sh pension) nimetatud vanusegrupi vaeste osatähtsust kaks kolmandikku (66%), meeste hulgas koguni 80%. Muude hüvitiste (v.a pension) tõttu kahanes vaesus kümnendiku.

Suhtelise vaesuse süvik näitab, kui vaesed on vaesed ehk vaesuses olevate isikute sissetuleku kaugust vaesuse piirist. 2005. aastal jäi vaeste mediaansissetulek vaesuspiirist keskmiselt 22% allapoole, s.t poolte vaeste sissetulek oli 26 605–34 153 krooni. Vähemalt 65-aastaste hulgas on vaeste osatähtsus küll kõige suurem, aga nad on teiste vanuserühmadega võrreldes kõige vähem vaesed. 2005. aastal oli vähemalt 65-aastaste vaeste mediaansissetulek vaesuspiirist kümnendiku (11%) võrra väiksem. Sellest järeldub, et kuigi pensionärid on vaesusest kõige enam puudutatud, jääb nende sissetulek vaesuspiiri lähedusse.

Ajas ankurdatud vaesuse määra vaadates selgub, et inimeste reaalsissetulek on suurenenud. Inflatsiooni võrra korrigeeritud 2002. aasta suhtelise vaesuse piiri alusel arvutatud vaesuse määr oli 2005. aastal 7%. Sissetulek on küll kasvanud, kuid ebavõrdsus ei ole märgatavalt kahanenud. Kõrgeima ja madalaima tulukvintiili sissetulek erines 2005. aastal 5,5 korda — selle näitajaga jääb Eesti Euroopa keskmisele (4,8) mõnevõrra alla.

Viiendik vähemalt 25-aastastest oli põhihariduse või sellest madalama haridustasemega

Peale materiaalse vaesuse ja tööhõive võivad sotsiaalset tõrjutust põhjustada ka vähene haridus ja kehv tervis. Mida kõrgem on haridus, seda suurem on sissetulek, seda parem on staatus ja seda rohkem on võimalik ühiskonnaelus osaleda. Madala haridusega rahvastiku osatähtsus ei ole kahjuks vähenenud. Endiselt on viiendik (2005. aastal 19%) rahvastikust põhihariduse või sellest veel madalama haridusega. See protsent võib lähiaastatel vanemate inimeste arvelt väheneda: vähemalt 65-aastaste hulgas oli 2005. aastal madala haridusega inimeste osatähtsus 2,5 korda keskmisest suurem. 18–24-aastastest lõpetas 15% koolitee, rahuldudes vaid põhihariduse või isegi vähemaga.

Sissetulek ja tervis on samuti väga tugevalt seotud: mida suurem on sissetulek, seda paremini hinnatakse oma tervist. Kui madalaimasse sissetulekukvintiili kuulujatest pidas 2005. aastal oma tervist halvaks või väga halvaks üle veerandi (27%), siis kõrgeimas tulukvintiilis arvas sama vaid 4%.

Overview

Social exclusion has negative consequences for the whole society

Social exclusion is understood as a situation when people are unable to fully participate in social life because of deficient education, low income, unemployment or poor health. Social exclusion has negative consequences not only for an individual but for the society at large as the potential contribution of an individual remains smaller because of that.

In 2001, the Council of the European Union agreed on the 18 Laeken indicators to evaluate the level and essence of social exclusion.

In this chapter, the Laeken indicators are brought out for the period 2001–2005, regarding some indicators — until the year 2007. In the case of indicators relating to poverty and inequality it is important to keep in mind that the figures for 2001–2003 and for 2004–2005 are not fully comparable. While the indicators for 2001–2003 are calculated on the basis of the Household Budget Survey (HBS), the indicators since 2004 are drawn from the Estonian Social Survey (ESS). Social survey is conducted in all EU countries following the same methodological principles with the aim of collecting comparable data on income and living conditions. The enhanced international comparability of income statistics unfortunately brings along temporary reduction in data comparability over different years within a country. The two data source, the HBS and the ESS, have several substantial methodological differences, which can lead to bigger changes in the 2004 indicators compared to 2003. Therefore, the user of statistical data has to keep in mind that the discontinuities that may occur are methodological in nature and do not necessarily reflect the underlying social changes.

The at-risk-of-poverty threshold was 34,153 kroons in 2005

As there are expenditure that are not one-to-one dependent on the number of household members, equivalence scale is used to take into account differences in the share of joint consumption by types of income. Equivalence scale shows the share of household members in the consumption. If the first adult member counts as 1, every next adult counts as 0.5; dependent child counts as 0.3. Equalised disposable income is used to define poverty, thus the family's income is divided by the sum of equivalence scale. People are classified poor if their equalised income is at least 60% lower than the overall median income. In 2005, the annual median of equalised income was 56,921 kroons, which means that households that received less than 34,153 kroons of equalised income were classified as poor.

One-member households live in a greater poverty than elsewhere in Europe

Poverty rate has been around 18% in recent years. The poverty rate is higher among women than among men. This difference is mainly due to the age group of at least 65-year-olds — the poverty rate of women is two times higher than that of men. As women's life expectancy is longer, most of the at least 65-year-old women live alone in old age, but living alone means greater risk of poverty. Almost half (43%) of one-member households lived in poverty in 2005 — compared to 2004, the share of poverty increased by six percentage points. The growth has taken place namely because of the people of retirement age: more than a half (53%) of the at least 65-year-olds lived below the at-risk-of-poverty threshold in 2005. A year ago, there were significantly fewer poor people in this group — 41%. Compared to the EU, Estonian one-member households are relatively poorer. According to the data of Eurostat, one fifth (19%) of the European one-member families lived in poverty in 2005, in Estonia the share of poor persons reached a third — 33% (thereby the share of one-member households in the households' structure was similar — 13% and 14% respectively).

The poverty of at least 65-year-olds decreased, that of single parents remained stable

Unlike the European Union average, Estonian households with dependent children live in less poverty compared with households without dependent children. Among households with dependent children, the single parents' poverty rate is the highest. In 2004, single parents and the at least 65-year-olds were in the same poverty risk, in 2005 the single parents' poverty rate remained the same, but the respective indicator of older people increased. Poverty rate is also higher than the average among the couples with at least three dependent children. The greater risk of poverty of single parents and households with at least three children is related to the below-the-average ratio between employees and dependents. For a single parent, it is more complicated to balance work and family. In 2005, 17% of single-parent families were unemployed — mostly (95%) women who, in general, get less paid.

Households receive their income mostly from labour and transfers. Thus, there are two ways for reducing the poverty rate: by increasing the income received from labour, incl. increasing of the rate of employment; and by increasing benefits, allowances and pensions.

87% of unemployed housholds with dependent children were poor

Working greatly helps to reduce the risk of poverty. In 2005, the poverty rate was over two times lower among people who worked (8% and 18% respectively), whereas a third (32%) of the inactive lived in poverty. The condition of the unemployed was the worst: six unemployed persons out of ten lived below the risk of poverty rate. Among the unemployed households with dependent children 87% were poor. Thereby, 7% of the under 18-year-old children lived in unemployed families.

The rate of unemployment has dropped by a half over the last five years. At the same time, every second unemployed person is unemployed on the long-term basis, i.e. has been out of work at least 12 months. Among women, the share of long-term unemployment has dropped considerably.

One way to reduce poverty is to increase transfers. Estonia's social protection expenditure is one of the lowest in the EU — so, we have relatively less money to distribute. Estonia remains two times below the EU average and even three times below the respective indicator of the strongest countries. Besides, our benefits are mostly universal, the rich and the poor receive benefits on equal terms.

Transfers reduced poverty by a quater on average

Comparing the poverty rates before and after transfers (except pensions), we can see that transfers reduce poverty on average by a quarter — 26% in 2005. The effect of transfers was the largest on the persons 0–15 years of age, whose poverty decreased a third after transfers — 35%. For persons at least 65 years of age the most important source of income is pension. In 2005, transfers (incl. pension) reduced the poverty rate in the given age group by two thirds (66%), among men even 80%. Other benefits (except pension) reduced poverty by a tenth.

The relative median at-risk-of-poverty gap shows how poor the poor are or, in other words, the difference between the income of people living in poverty and the poverty line. In 2005, the median income of poor people remained on average 22% below the poverty line, i.e. the income of people in poverty had an income of 26,606–34,153 kroons. The share of poverty is the highest among the persons at least 65 year of age, but they are the least poor compared to other age groups. In 2005, the median income of the at least 65-year-old poor persons was a tenth (11%) smaller than the poverty line. This shows that although pensioners are most affected by poverty, their income remains close to the poverty line.

Examination of the at-the-risk-of-poverty rate anchored in time reveals that the real income of people has increased. The at-risk-of-poverty rate, calculated on the basis of at-risk-of-poverty threshold of the year 2002 adjusted for inflation, was 7% in 2005. Income has increased, but inequity indicators show no significant decrease. There was a 5.5-fold difference between the highest and lowest income quintiles — with this figure Estonia remains a bit below the European Union average (4.8).

A fifth of the persons at least 25 year of age had basic or lower level of education

In addition to material poverty and employment, also the low level of education and poor health may cause social exclusion. The better the education, the bigger the income, the higher the status, and the more opportunity to take part in the community's social life. Unfortunately, the share of people with the low level of education does not show any signs of declining. As before, a fifth of the population (19% in 2005) have just the basic or lower level of education. This figure can decline in the near future on account of elderly people: among the at least 65-year-olds, the share of people with a low level of education was 2.5 times higher than the average in 2005. 15% of the 18–24-year-olds finished with just a basic or lower education.

Income and health are also very closely related: people with higher income can better value the health. More than a quarter (27%) of those belonging to the lowest income quintile considered their health poor or very poor in 2005, in the highest quintile the respective share was only 4%.

Tabel 1 **Aasta ekvivalentnetosissetulek ja suhtelise vaesuse piir, 2001–2005**
Tabel 1 Equalised yearly disposable income and at-risk-of-poverty threshold, 2001–2005
(krooni — *kroons*)

	2001	2002	2003	2004	2005	
Keskmine aasta ekvivalentnetosissetulek	39 569	43 177	47 543	56 790	68 135	*Mean equalised yearly disposable income*
Aasta mediaanekvivalent-netosissetulek	31 508	34 614	38 727	46 635	56 921	*Median equalised yearly disposable income*
Suhtelise vaesuse piir	18 905	20 768	23 236	27 981	34 153	*At-risk-of-poverty threshold*
Suhtelise vaesuse piir, kui leibkonnas on 2 täiskasvanut ja 2 last	39 700	43 613	48 796	58 760	71 720	*At-risk-of-poverty threshold for a household of 2 adults and 2 children*

Tabel 2 **Suhtelise vaesuse määr suhtelise vaesuse piiri ja soo järgi, 2001–2005**
Table 2 At-risk-of-poverty rate by at-risk-of-poverty threshold and sex, 2001–2005
(protsenti — *percentages*)

Vaesuse piir, sugu	2001	2002	2003	2004	2005	*At-risk-of-poverty threshold, sex*
40% mediaansissetulekust	6,7	6,9	6,5	7,1	5,8	*40% of median income*
mehed	7,1	7,3	6,3	7,7	6,1	*males*
naised	6,3	6,6	6,7	6,5	5,6	*females*
50% mediaansissetulekust	11,2	11,1	11,2	11,3	10,8	*50% of median income*
mehed	11,7	11,5	10,9	11,7	10,6	*males*
naised	10,9	10,8	11,5	10,9	11,0	*females*
60% mediaansissetulekust	18,2	17,9	18,3	18,3	18,3	*60% of median income*
mehed	17,4	17,0	17,0	17,4	16,3	*males*
naised	18,9	18,7	19,5	19,2	20,0	*females*
70% mediaansissetulekust	26,3	25,9	26,1	26,2	26,3	*70% of median income*
mehed	24,6	24,0	23,6	23,9	23,5	*males*
naised	27,7	27,6	28,1	28,1	28,8	*females*

Tabel 3 **Suhtelise vaesuse määr vanuse ja soo järgi, 2001–2005**
Table 3 At-risk-of-poverty rate by age and sex, 2001–2005
(protsenti — *percentages*)

Vanuserühm, sugu	2001	2002	2003	2004	2005	*Age group, sex*
0–15	18,9	17,9	19,8	21,5	19,8	*0–15*
16–24	20,5	20,9	21,1	18,2	18,0	*16–24*
mehed	19,0	19,9	18,8	18,7	17,3	*males*
naised	22,0	22,0	23,6	17,6	18,7	*females*
25–49	17,6	17,1	18,3	16,2	14,3	*25–49*
mehed	17,9	16,6	17,5	15,5	13,1	*males*
naised	17,3	17,6	19,1	16,8	15,4	*females*
50–64	17,1	19,0	16,1	18,0	18,6	*50–64*
mehed	17,7	20,3	17,9	19,9	19,4	*males*
naised	16,6	18,1	14,7	16,5	18,0	*females*
65 ja vanemad	18,1	15,8	16,7	20,3	25,1	*65 and older*
mehed	9,1	6,6	7,0	9,6	13,7	*males*
naised	22,9	20,8	22,0	25,5	30,8	*females*
0–64	18,2	18,3	18,7	18,0	16,9	*0–64*
mehed	18,5	18,4	18,5	18,4	16,7	*males*
naised	18,0	18,3	18,9	17,5	17,2	*females*
16–64	18,0	18,5	18,4	17,1	16,2	*16–64*
mehed	18,1	18,3	17,9	17,3	15,6	*males*
naised	18,0	18,6	18,8	16,9	16,8	*females*
16 ja vanemad	18,1	18,0	18,0	17,7	18,0	*16 and older*
mehed	16,8	16,6	16,2	16,2	15,3	*males*
naised	19,1	19,1	19,5	18,9	20,2	*females*
Kokku	18,2	17,9	18,3	18,3	18,3	*Total*
mehed	17,4	17,0	17,0	17,4	16,3	*males*
naised	18,9	18,7	19,5	19,2	20,0	*females*

Tabel 4 **Suhtelise vaesuse määr leibkonna tüübi järgi, 2001–2005**
Table 4 At-risk-of-poverty rate by household type, 2001–2005
(protsenti isikutest — *percentage of all persons*)

Leibkonna tüüp	2001	2002	2003	2004	2005	*Household type*
Kõik ülalpeetavate lasteta leibkonnad	18,0	18,5	17,2	19,0	20,1	*All households without dependent children*
Üheliikmeline leibkond	33,3	34,9	33,2	36,4	42,5	*One-person household*
mehed	32,5	35,2	29,4	34,8	37,0	*males*
naised	33,6	34,8	34,8	37,2	45,4	*females*
Üksik alla 65-aastane	32,0	36,5	31,7	32,5	34,1	*Single person aged under 65*
Üksik vähemalt 65-aastane	34,9	32,7	35,0	40,9	52,8	*Single person aged over 64*
Paar, kellest vähemalt üks alla 65-aastane	13,6	14,6	13,4	14,8	14,0	*Couple in which at least one partner is aged under 65*
Vähemalt 65-aastaste paar	10,2	6,9	9,3	10,6	7,6	*Couple at least 65 years of age*
Muu ülalpeetavate lasteta leibkond	11,5	13,1	10,7	8,8	7,0	*Other household without dependent children*
Kõik ülalpeetavate lastega leibkonnad	18,3	17,5	19,2	17,7	16,9	*All households with dependent children*
Vähemalt ühe ülalpeetava lapsega üksikvanem	29,2	35,2	32,8	40,3	40,8	*Single parent with dependent child(ren)*
Ühe ülalpeetava lapsega paar	15,6	12,7	14,9	13,0	13,5	*Couple with one dependent child*
Kahe ülalpeetava lapsega paar	15,1	15,2	18,1	12,4	12,0	*Couple with two dependent children*
Vähemalt kolme ülalpeetava lapsega paar	20,8	20,0	24,4	25,0	23,5	*Couple with at least three dependent children*
Muu ülalpeetavate lastega leibkond	18,5	15,7	16,2	13,0	11,4	*Other household with dependent children*

Tabel 5 **Suhtelise vaesuse määr peamise hõiveseisundi[a] ja soo järgi, 2001–2005**
Table 5 At-risk-of-poverty rate by most frequent labour status[a] and sex, 2001–2005
(protsenti — *percentages*)

Hõiveseisund, sugu	2001	2002	2003	2004	2005	*Labour status, sex*
Hõivatud	9,5	9,0	9,6	7,5	7,5	*Employed*
mehed	8,7	8,3	9,4	6,9	6,3	*males*
naised	10,3	9,8	9,9	8,1	8,8	*females*
Palgatöötajad	9,1	8,7	9,1	5,4	5,7	*Wage employees*
mehed	8,1	7,7	8,4	4,3	4,0	*males*
naised	10,0	9,7	9,7	6,5	7,3	*females*
Ettevõtjad	…	…	…	31,1	31,1	*Self-employed*
mehed	…	…	…	30,4	28,1	*males*
naised	…	…	…	32,6	37,1	*females*
Mittehõivatud	27,0	27,3	27,1	29,7	31,6	*Not at work*
mehed	27,4	27,4	25,6	29,4	30,4	*males*
naised	26,8	27,3	28,1	29,9	32,3	*females*
Töötud	46,9	48,4	49,0	60,0	59,5	*Unemployed*
mehed	50,0	49,8	49,4	61,4	64,8	*males*
naised	43,4	46,8	48,6	57,5	51,8	*females*
Vanaduspensionärid	21,0	20,6	19,4	22,8	28,7	*Retired*
mehed	15,7	15,2	14,5	10,8	17,4	*males*
naised	23,7	23,4	22,2	28,0	33,7	*females*
Muud mitteaktiivsed	27,0	28,3	30,9	29,2	28,8	*Other inactive*
mehed	29,1	30,0	30,2	31,6	31,0	*males*
naised	25,7	27,2	31,4	27,6	27,3	*females*

[a] Isiku hõiveseisund rohkem kui kuuel kuul aastas.

[a] The activity status which characterised a person for more than 6 months a year.

Tabel 6 **Suhtelise vaesuse määr leibkonna tööintensiivsuse järgi, 2004–2005**
Table 6 At-risk-of-poverty rate by work intensity of household, 2004–2005
(protsenti isikutest — *percentage of all persons*)

	2004	2005	
Töö intensiivsus ülalpeetavate lasteta leibkonnas			*Work intensity of household without dependent children*
minimaalne	57,3	58,1	*minimum*
mõningane	12,2	14,1	*partial*
maksimaalne	4,7	4,7	*maximum*
Töö intensiivsus ülalpeetavate lastega leibkonnas			*Work intensity of household with dependent children*
minimaalne	80,8	87,2	*minimum*
väike	57,4	51,3	*low*
suur	14,2	15,9	*high*
maksimaalne	7,0	7,7	*maximum*

Tabel 7 **Suhtelise vaesuse määr enne sotsiaalseid siirdeid (sh pensionid) vanuse ja soo järgi, 2001–2005**
Table 7 At-risk-of-poverty rate before social transfers (including pensions) by age and sex, 2001–2005
(protsenti — *percentages*)

Vanuserühm, sugu	2001	2002	2003	2004	2005	*Age group, sex*
0–15	33,0	32,1	30,8	35,0	33,7	*0–15*
16 ja vanemad	43,5	43,8	42,8	39,8	38,8	*16 and older*
mehed	39,9	40,8	39,3	36,2	35,2	*males*
naised	46,4	46,2	45,7	42,7	41,8	*females*
16–64	33,6	34,1	31,7	29,2	28,1	*16–64*
mehed	31,9	33,1	30,0	28,3	27,1	*males*
naised	35,2	35,0	33,2	30,1	28,9	*females*
65 ja vanemad	86,0	85,9	86,6	82,6	82,1	*65 and older*
mehed	86,7	85,6	87,6	82,8	81,9	*males*
naised	85,6	86,0	86,0	82,6	82,2	*females*
Kokku	41,5	41,6	40,6	39,0	38,0	*Total*
mehed	38,7	39,4	37,4	36,3	35,2	*males*
naised	43,8	43,4	43,3	41,3	40,3	*females*

Tabel 8 **Suhtelise vaesuse määr enne sotsiaalseid siirdeid (v.a pensionid) vanuse ja soo järgi, 2001–2005**
Table 8 At-risk-of-poverty rate before social transfers (excluding pensions) by age and sex, 2001–2005
(protsenti — *percentages*)

Vanuserühm, sugu	2001	2002	2003	2004	2005	*Age group, sex*
0–15	29,7	29,2	28,3	31,8	30,6	*0–15*
16 ja vanemad	24,1	24,4	24,0	22,7	23,4	*16 and older*
mehed	22,7	23,4	22,2	20,7	21,0	*males*
naised	25,1	25,3	25,5	24,2	25,4	*females*
16–64	24,5	25,3	24,5	22,7	22,3	*16–64*
mehed	24,6	25,6	24,3	20,7	21,9	*males*
naised	24,5	25,1	24,7	23,1	22,8	*females*
65 ja vanemad	22,1	20,4	22,1	22,4	27,9	*65 and older*
mehed	12,0	10,3	11,3	11,2	15,9	*males*
naised	27,5	25,9	28,0	27,9	33,8	*females*
Kokku	25,2	25,3	24,8	24,2	24,6	*Total*
mehed	24,5	24,8	23,2	23,2	23,0	*males*
naised	25,7	25,7	26,1	25,1	26,0	*females*

Diagramm 1 **Suhtelise vaesuse määr enne ja pärast siirdeid vanuse järgi, 2005**
Diagram 1 At-risk-of-poverty rate before and after transfers by age, 2005

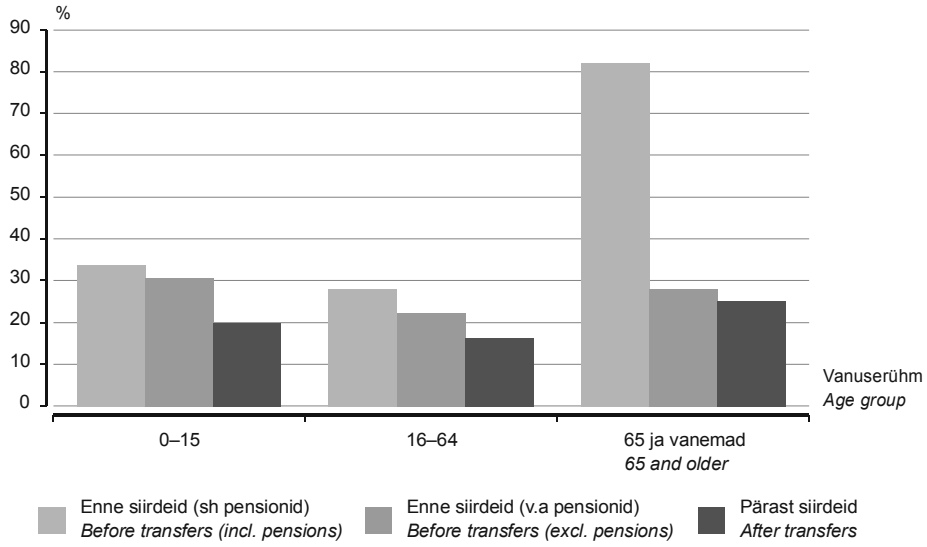

Tabel 9 **Ajas ankurdatud vaesuse määr vanuse ja soo järgi, 2001–2005**
Table 9 At-risk-of-poverty rate anchored in time by age and sex, 2001–2005
(protsenti — *percentages*)

Vanuserühm, sugu	2001	2002	2003	2004	2005	*Age group, sex*
0–15	19,3	15,8	18,8	13,1	8,7	*0–15*
16 ja vanemad	18,3	15,0	13,6	8,9	6,3	*16 and older*
mehed	17,0	14,3	13,7	9,4	6,3	*males*
naised	19,4	15,6	13,5	8,5	6,3	*females*
65 ja vanemad	18,6	10,3	8,2	4,1	2,7	*65 and older*
Kokku	18,5	15,2	14,5	9,6	6,7	*Total*
mehed	17,7	14,7	14,8	10,2	6,9	*males*
naised	19,2	15,5	14,3	9,1	6,5	*females*

Tabel 10 **Leibkonnaliikmete sissetuleku ebavõrdsuse näitajad, 2001–2005**
Table 10 Indicators of income inequality of household members, 2001–2005

	2001	2002	2003	2004	2005	
Gini koefitsient[a]	0,353	0,352	0,344	0,341	0,331	*Gini coefficient*[a]
Kvintiilide suhte kordaja[b]	6,1	6,1	5,9	5,9	5,5	*Quintile share ratio*[b]

[a] Näitaja varieerub 0-st 1-ni — mida suurem on selle väärtus, seda ebavõrdsem on tulude jaotus. Kui koefitsient on 1, saab üks inimene kogu sissetuleku, kui 0, jaotuvad tulud ühiskonnas kõigi vahel võrdselt.
[b] Kõrgeimasse ja madalaimasse kvintiili kuuluvate isikute summaarsete aasta ekvivalentnetosissetulekute jagatis.

[a] Coefficient varies from 0 to 1. The higher value the Gini coefficient gets, the more inequally income is distributed. By value 1, one person get the whole income, by 0 the income of all income recipients in the society is equal.
[b] The sum of equalised yearly disposable income of the highest quintile divided by the sum of equalised yearly disposable income of the lowest quintile.

Tabel 11 **Suhtelise vaesuse süvik vanuse ja soo järgi, 2001–2005**
Table 11 Relative median at-risk-of-poverty gap by age and sex, 2001–2005
(protsenti — *percentages*)

Vanuserühm, sugu	2001	2002	2003	2004	2005	*Age group, sex*
0–15	26,9	27,2	23,6	30,5	27,1	*0–15*
16 ja vanemad	23,2	23,3	23,9	22,4	21,4	*16 and older*
mehed	28,3	27,8	26,8	28,2	25,2	*males*
naised	19,5	20,9	22,1	19,2	18,9	*females*
16–64	26,9	27,7	27,5	28,5	27,9	*16–64*
mehed	30,0	29,3	28,5	30,0	28,9	*males*
naised	24,2	25,9	26,9	27,4	26,5	*females*
65 ja vanemad	11,1	9,6	10,7	11,0	11,2	*65 and older*
mehed	9,7	8,1	10,9	13,2	10,7	*males*
naised	11,1	10,1	9,6	10,7	11,5	*females*
Kokku	23,8	24,0	23,7	24,0	22,1	*Total*
mehed	27,6	27,6	24,4	28,6	26,5	*males*
naised	21,7	21,9	22,5	20,8	20,1	*females*

Tabel 12 **Pikaajalised töötud[a] soo järgi, 2003–2007**
Table 12 Long-term unemployed[a] by sex, 2003–2007
(protsenti töötutest — *percentage of the unemployed*)

	2003	2004	2005	2006	2007	
Kokku	45,9	52,2	53,4	48,2	49,5	*Total*
mehed	47,4	54,2	48,2	50,6	52,8	*males*
naised	44,3	49,7	59,9	45,6	44,7	*females*

[a] Vähemalt aasta tööta olnud.
[a] Unemployed at least for a year.

Tabel 13 **Pikaajalise töötuse määr[a] soo järgi, 2003–2007**
Table 13 Long-term unemployment rate[a] by sex, 2003–2007
(protsenti — *percentages)*

	2003	2004	2005	2006	2007	
Kokku	4,6	5,0	4,2	2,8	2,3	*Total*
mehed	4,8	5,6	4,2	3,1	2,9	*males*
naised	4,4	4,4	4,2	2,6	1,7	*females*

[a] Vähemalt aasta tööta olnud töötute osatähtsus tööjõus.
[a] The share of people who have been unemployed at least for a year in the total labour force.

Tabel 14 **Väga pikaajalise töötuse määr[a] soo järgi, 2003–2007**
Table 14 Very long-term unemployment rate[a] by sex, 2003–2007
(protsenti — *percentages*)

	2003	2004	2005	2006	2007	
Kokku	3,0	3,3	2,8	1,7	1,3	*Total*
mehed	3,5	3,5	2,8	1,9	1,6	*males*
naised	2,6	3,0	2,7	1,4	0,9	*females*

[a] Vähemalt kaks aastat tööta olnud töötute osatähtsus tööjõus.
[a] The share of people who have been unemployed at least for two years of the total labour force.

Tabel 15 **Elanikud mittetöötavates leibkondades vanuse ja soo järgi, 2003–2007[a]**
Table 15 Population of jobless households by age and sex, 2003–2007[a]
(protsenti vastavast rühmast — *percentage of the corresponding group)*

Vanuserühm, sugu	2003	2004	2005	2006	2007	*Age group, sex*
0–17	8,5	8,8	9,0	6,9	7,2	*0–17*
18–59	10,3	10,0	8,9	6,8	6,1	*18–59*
mehed	10,9	10,8	10,2	6,7	6,2	*males*
naised	9,7	9,2	7,6	6,8	6,0	*females*

[a] Eelmistes aastaraamatutes avaldatud teise kvartali andmed on asendatud aastakeskmiste andmetega.
[a] 2nd quarter data published in earlier yearbooks are replaced with annual average data.

Tabel 16 **18–24-aastased vara koolist lahkunud soo järgi, 2003–2007[a]**
Table 16 Early school leavers aged 18–24 by sex, 2003–2007[a]
(protsenti — *percentages*)

	2003	2004	2005	2006	2007	
Kokku	13,6	14,0	12,4	14,3	14,6	*Total*
mehed	18,0	19,9	15,5	19,9	21,2	*males*
naised	9,0	8,0	9,3	8,4	7,9	*females*

[a] Põhihariduse või madalama haridusega 18–24-aastased, kes ei omanda tasemeharidust. Eelmistes aastaraamatutes avaldatud teise kvartali andmed on asendatud aastakeskmiste andmetega.
[a] A person aged 18–24 with basic education or less not in education or training. The second quarter data published in earlier yearbooks are replaced with annual average data.

Tabel 17 **Madala haridusega rahvastik[a] vanuse ja soo järgi, 2005–2006**
Table 17 Population with low level of education[a] by age and sex, 2005–2006
(protsenti — *percentages*)

Vanuserühm, sugu	2005	2006	*Age group, sex*
25 ja vanemad	19,8	19,3	*25 and older*
mehed	18,2	18,5	*males*
naised	21,1	19,9	*females*
25–49	8,9	9,5	*25–49*
mehed	10,7	12,0	*males*
naised	7,2	7,2	*females*
50–64	15,5	14,5	*50–64*
mehed	17,4	16,5	*males*
naised	14,0	13,0	*females*
65 ja vanemad	47,6	44,8	*65 and older*
mehed	42,6	41,1	*males*
naised	50,2	46,6	*females*

[a] Põhihariduse või madalama haridusega vähemalt 25-aastased.
[a] Persons aged 25 or more with basic education or less.

Tabel 18 **Halva või väga halva tervisega isikud sissetulekukvintiili, vanuse ja soo järgi, 2006**
Table 18 Persons with poor or very poor health by income quintile, age and sex, 2006

Vanuserühm, sugu	Madalaim kvintiil *Lowest quintile*	Kõrgeim kvintiil *Highest quintile*	*Age group, sex*
16–64	17,4	2,6	*16–64*
mehed	18,2	2,3	*males*
naised	16,7	2,8	*females*
65 ja vanemad	49,3	18,7	*65 and older*
mehed	47,9	..	*males*
naised	49,6	..	*females*
Kokku	26,7	3,6	*Total*
mehed	22,6	3,3	*males*
naised	29,3	3,8	*females*

Metoodika

2004.–2005. aasta vaesuse ja ebavõrdsuse näitajad, madala haridusega rahvastiku osatähtsus ning terviseseisund sissetuleku järgi on leitud Eesti sotsiaaluuringu (ESU) baasil. 2001.–2003. aasta vaesuse ja ebavõrdsuse näitajad on arvutatud leibkonna eelarve uuringu (LEU) andmete põhjal (selles aastaraamatus põhinevad 2003. aasta andmed LEU-l, mitte ESU-l nagu varasematel aastatel). Töötuse näitajad ja koolist vara lahkunute osatähtsus on leitud Eesti tööjõu-uuringu (ETU) andmetele tuginedes. LEU ja ETU metoodikat kirjeldavad täpsemalt leibkonna eelarve ja tööturu peatükk.

ESU (inglise keeles EU-SILC — *European Union Statistics on Income and Living Conditions)* on isiku-uuring, mille eesmärk on usaldusväärselt hinnata leibkondade ja isikute sissetulekute jaotust, elamistingimusi ning sotsiaalset tõrjutust. Uuringusse on kaasatud kõik EL-i liikmesriigid ja mõned liitu mittekuuluvad riigid. Uuringu aluseks on esinduslikud valimid, mis võimaldavad usaldusväärset analüüsi nii riigi kui ka EL-i tasemel.

Kuigi uuring põhineb ühistel alustel (Euroopa Komisjoni määrused uuringute võrreldavuse tagamiseks), on liikmesriikidel võimalik valida oma uuringule sobiv disain ja korraldus. Eesmärkidest lähtuvalt on analüüsi jaoks vaja andmeid nii hetkeseisu (ristläbilõikelise analüüsi) kui ka aastate jooksul toimunud muutuste kajastamiseks. Seetõttu küsitletakse valimisse kaasatud leibkondi ja nende liikmeid nelja järjestikuse aasta jooksul.

Statistikaamet korraldab sotsiaaluuringut alates 2004. aastast, aastatel 2002–2003 toimusid prooviuuringud. Kõik hinnangud on arvutatud piirkonna koguelanikkonna jaoks. Vastavad mahud isikute üldkogumi ja osakogumite tarvis on leitud arvestusliku rahvaarvu baasil.

Methodology

The poverty and inequality indicators for 2004–2005 as well as the share of population with the low level of education and health status by income are calculated on the basis of the Estonian Social Survey (ESS). The poverty and inequality measures for 2001–2003 are drawn from the Household Budget Survey (HBS) (in this yearbook the data of 2003 are based on HBS, not on ESU like in previous years). The unemployment indicators as well as the share of early school leavers have been calculated on the basis of the Labour Force Survey (LFS). The methodology description for the HBS and the LFS can be found in the chapters titled "Household Budget" and "Labour Market", respectively.

The Estonian Social Survey ESS (i.e. EU-SILC — the European Union Statistics on Income and Living Conditions) is a sample survey designed to obtain comparative and reliable statistics on income distribution, living conditions and social exclusion of households and individuals. All EU Member States and a few countries not belonging to the EU are involved in the survey. The survey data are based on nationally representative probability samples to permit a detailed analysis by population subgroups at the state as well as EU level.

Regulations to ensure the overall comparability of national surveys are declared by the European Commission. The Member States, however, have some flexibility in the design of EU-SILC. Depending on the aims, data are required in both — cross-sectional (pertaining to a given time in a certain time period) and longitudinal (pertaining to individual-level changes over time) — dimensions. Therefore, households and their members are surveyed on an annual basis during four consecutive years.

Statistics Estonia has been running the social survey since 2004; pilot surveys were organized during the period of 2002–2003. All published estimates have been calculated for the total population of region. The sample sizes have been determined on the basis of the estimated total population.

Kirjandust
Publications

Sissetulek ja elamistingimused. *Income and Living Conditions.* (2005). Tallinn: Statistikaamet.

Sotsiaalne ebavõrdsus. *Social Inequality*. (2007). Tallinn: Statistikaamet.

LEIBKONNA EELARVE

Tabel 1 Leibkonnaliikme kuunetosissetuleku suurus ja struktuur, 2003–2007 132
Tabel 2 Leibkonnad kuunetosissetuleku suhte järgi brutopalga alammäära, 2003–2007 133
Tabel 3 Leibkonnaliikme kuunetosissetulek leibkonna tüübi järgi, 2003–2007 133
Tabel 4 Leibkonnaliikme kuunetosissetulek leibkonnapea (vastutava liikme) hariduse järgi, 2003–2007 134
Tabel 5 Leibkonnaliikme kuunetosissetulek leibkonnapea (vastutava liikme) soo järgi, 2003–2007 135
Diagramm 1 Sissetulek palgatööst soo järgi, 1998–2007 135
Tabel 6 Leibkonnaliikme kuukulutuste suurus ja struktuur, 2003–2007 136
Diagramm 2 Leibkonnaliikme kuukulutuste struktuur, 2007 136
Tabel 7 Leibkonnaliikme kuukulutused leibkonna tüübi järgi, 2003–2007 137
Tabel 8 Leibkonnaliikme kuukulutused leibkonnapea (vastutava liikme) hariduse järgi, 2003–2007 139
Tabel 9 Leibkonnaliikme kuukulutused leibkonnapea (vastutava liikme) soo järgi, 2003–2007 141
Diagramm 3 Leibkonnaliikme kuukulutuste struktuur soo järgi, 2007 142
Diagramm 4 Sundkulutused leibkonnaliikme kuukulutuste struktuuris, 1996–2007 143
Diagramm 5 Sund- ja vaba aja kulutused leibkonnaliikme kuukulutuste struktuuris leibkonna tüübi järgi, 2007 143
Tabel 10 Toidukaupade keskmine hind ja ostukogus, 2003–2007 144
Tabel 11 Leibkonnad koduse vara järgi, 2003–2007 144
Diagramm 6 Leibkonnad koduse vara järgi, 1997–2007 145

HOUSEHOLD BUDGET

Table 1 Amount and structure of monthly disposable income per household member, 2003–2007 132
Table 2 Households by the ratio of monthly disposable income to minimum gross wages, 2003–2007 133
Table 3 Monthly disposable income per household member by type of household, 2003–2007 133
Table 4 Monthly disposable income per household member by educational level of the head of the household (reference person), 2003–2007 134
Table 5 Monthly disposable income per household member by sex of the head of the household (reference person), 2003–2007 135
Diagram 1 Income from labour by sex, 1998–2007 135
Table 6 Amount and structure of monthly expenditure per household member, 2003–2007 136
Diagram 2 Structure of monthly expenditure per household member, 2007 136
Table 7 Monthly expenditure per household member by type of household, 2003–2007 137
Table 8 Monthly expenditure per household member by the educational level of the head of the household (reference person), 2003–2007 139
Table 9 Monthly expenditure per household member by sex of the head of the household (reference person), 2003–2007 141
Diagram 3 Structure of monthly expenditure per household member by sex , 2007 142
Diagram 4 Compulsory expenditure in the structure of monthly expenditure per household member, 1996–2007 143
Diagram 5 Compulsory and leisure time expenditures in the structure of monthly expenditure per household member, by type of household, 2007 143
Table 10 Average prices and quantities of bought foodstuffs, 2003–2007 144
Table 11 Households by domestic property, 2003–2007 144
Diagram 6 Households by domestic property, 1997–2007 145

Ülevaade

Peatükk keskendub leibkonnaliikmete 2007. aasta sissetulekule ja kulutustele kuus.

2007. aastal oli leibkonnaliikme keskmine kuunetosissetulek 5286 krooni. Suurim tuluallikas oli endiselt palgatöö — 3569 krooni ehk 68% sissetulekust. Kuus kulutati leibkonnaliikme kohta 4358 krooni. Sellest kõige rohkem kulus toidule (25%), seejärel eluasemele (14%), transpordile (13%), vaba aja veetmisele (9%) ning rõivastele ja jalatsitele (7%).

Kuukeskmine netosissetulek kasvas peagu veerandi

2006. aastaga võrreldes suurenes leibkonnaliikme kuukeskmine netosissetulek 22%. Peamiselt mõjutas seda palgatööst saadud sissetuleku 25%-ne ja siirete 16%-ne kasv. Endiselt olid suurimad tuluallikad palgatöö ja siirded, millest 76% hõlmasid pensionid. Aeglustunud majanduskasv ei olnud sissetulekute kasvule veel mõju avaldanud.

Leibkonna tüübi järgi oli 2007. aastal suurim kuunetosissetulek lapsega paaril (6207 krooni), väikseimat tulu sai aga üksikvanema leibkond (3380 krooni). Seega on üksikvanemad endiselt suures vaesusriskis.

Meeste kuunetosissetulek on ikka suurem — 2007. aastal oli see 5474 krooni (naistel 4988 krooni). Meeste ja naiste palgatöö eest saadava tulu vahe on aastaga kasvanud 869 kroonist 1042 kroonini. Samal ajal said naised siiretest suuremat sissetulekut: 1596 krooni, millest pension hõlmas ligi 80%. Mehed said vastavalt 993 krooni kuus, millest pensioni osa oli 70%.

Enim suurenesid transpordikulutused

2006. aastaga võrreldes suurenes keskmine väljaminek enamikus kulugruppides. Kõige rohkem ehk kolmandiku kasvasid transpordikulutused. Samuti suurenesid 2007. aastal kulutused väljaspool kodu söömisele (26%), rõivastele ja jalanõudele (20%), vabale ajale (18%), toidule (16%) ning eluasemele (10%). Transpordikulutuste kasvu mõjutas bensiini ja ühistranspordipiletite kallinemine, samuti on paljud leibkonnad elujärje paranedes soetanud kasutatud või uue auto. Kohvikus ja restoranis söömisele kulutati rohkem nii toidukaupade kui ka vastava teenuse hinnatõusu tõttu. Valmisreisidele kulutatud suuremad summad kergitasid vaba aja kulutusi. Eluasemekulutuste kasvu põhjus seisneb peamiselt hinnatõusus (nt kallines soojusenergia).

Mõne olulise kulugrupi kasv oli siiski märkimisväärselt väike — sideteenustele kulutas leibkonnaliige vaid 18 krooni ja tervishoiule 8 krooni rohkem kui 2006. aastal. Hariduskulutused olid eelmise aastaga võrreldes hoopis 22% väiksemad. Väikesed sideteenuste kulutused on tingitud postiteenuste, eratelefonide ja taksofonide vähenenud kasutamisest. Mobiilsidele kulutatakse samuti vähem, sest kõnepaketid on muutunud soodsamaks ja mobiiltelefonid odavnenud. Veel aastal 2004 suurenesid sideteenuste kulutused eelmise aastaga võrreldes 17%. Leibkonnaliikme tervishoiukulutuste tagasihoidlik kasv oli põhjustatud vaid ravimite ja hambaraviteenuste hinnatõusust.

Sideteenustele, mitmesugustele kaupadele, haridusele ja väljas söömisele kulutavad naised-mehed kuus peagu ühepalju. Transpordikulutused on meestel aga märgatavalt suuremad kui naistel — 2007. aastal vastavalt 15% ja 9% kogukulutustest. Samuti kulutavad mehed rohkem vabale ajale, naised aga eluasemele, toidule ja tervishoiule.

Sundkulutused vähenesid veelgi

Sundkulutused ehk toidu- ja eluasemekulutused on aastatega pidevalt kahanenud. Mida väiksem on sundkulutuste osatähtsus kogukulutustes, seda kõrgem on elustandard — muudele kulutustele jätkub rohkem ressursse. Kui kümme aastat tagasi olid sundkulutused leibkonnaliikme kohta kõigist kuludest veel ligi 60%, siis 2007. aastal juba alla 40%.

Ühe täiskasvanuga leibkonna puhul on sundkulutuste osatähtsus suurim — 2007. aastal 46% kogukuludest. Üksikvanem kulutas toidule ja eluasemele 43% ning lapsega paar ainult 32% kogukuludest. Seega on viimasena mainitud leibkonnatüübil vabale ajale ja muudele kulutustele kõige rohkem ressursse.

Toidule kulus väljaminekust neljandik

2006. aastaga võrreldes suurenesid toidukulutused (16%) peamiselt toidukaupade kallinemise tõttu. 2007. aastal kulus toidule ja mittealkohoolsetele jookidele neljandik väljaminekust nagu ka aasta varem. Toidukaupade osatähtsus on leibkonnaliikme kulutuste struktuuris pidevalt vähenenud — kümme aastat tagasi hõlmasid need kogukuludest ligi 40%.

Toiduainete tarbimist iseloomustab enda toodetud ja tasuta saadud toiduainete osatähtsuse pidev vähenemine. 2006. aastaga võrreldes on suurenenud kulutused jahutoodetele (20%), aedviljadele (20%), piimatoodetele (14%) ja sealihale (10%). Toidukaupade ostukogused

oluliselt muutunud ei ole. Suhkrut osteti 2007. aastal sama palju kui aasta varem (0,7 kg leibkonnaliikme kohta kuus) ja ka selle kilo hind jäi samaks — 14 krooni. 2006. aastaga võrreldes on oluliselt kallinenud värske kala — 25%. Kui kartulit osteti 2005. aastal 3,6 kg ja 2006. aastal 2,9 kg, siis 2007. aastal ainult 2,6 kg leibkonnaliikme kohta kuus.

2006. ja 2007. aasta alkoholjookide ja tubakatoodete andmeid toidukaupade all ei avaldatud. Nende tarbimist peetakse alahinnatuks, sest alkoholi ja tubaka ostmist-tarbimist puudutavatele küsimustele annavad inimesed üldjuhul mitteadekvaatseid vastuseid.

Viimase viie aastaga on eelkõige suurenenud mobiiltelefonide, personaalarvutite, mikrolaineahjude ja koduste Interneti-ühenduste arv — kasv on üle 25%. Ka DVD-süsteeme on hakatud rohkem kasutama — 2007. aastal oli kasv 2005. aastaga võrreldes 15%.

Overview

The chapter provides data on household members' monthly income and monthly expenditure in 2007.

In 2007, the average monthly disposable income per household member was 5,286 kroons. The main source of income was still the income from labour — 3,569 kroons or 68% of income. The monthly expenditure per household member comprised 4,358 kroons. Most of it was spent on food (25%), on housing (14%), on transport (13%), on leisure time (9%) and on clothing and footwear (7%).

The average monthly disposable income grew by almost a fourth

Compared to 2006, the average monthly disposable income per household member increased 22%. This was mainly influenced by the 25% growth in the income from labour and by the 16% growth in transfers. The main sources of income were still the income from labour and transfers, of which pensions formed 76%. The slowdown of economic growth had not yet had an effect on the rise of income.

By type of household, a couple with one child had the highest monthly disposable income in 2007 (6,207 kroons), the household consisting of one adult and child(ren) had the lowest income (3,380 kroons). Thus, the poverty risk is still big among single parents.

The monthly disposable income of men still remains bigger — it was 5,474 kroons in 2007 (in case of women — 4,988 kroons). The difference between men and women's income from labour has increased during the year from 869 kroons to 1,042 kroons, in favour of men. At the same time, women received a bigger income from transfers: 1,596 kroons, of which pension formed nearly 80%. Men received respectively 993 kroons, of which the share of pension was 70%.

Expenditure on transport increased the most

Compared to 2006, the average expenditure increased in most expenditure groups. The expenditure on transport increased most, by a third. The expenditure on eating out (26%), on clothing and footwear (20%), on leisure time (18%), on food (16%), and on housing (10%) increased, too. Increase in the expenditure on transport was caused by the rise in fuel and diesel prices, by the rise in public transport fares, by the purchase of used or new cars due to a better living standard. Increase in the expenditure on eating out was caused by the rise in the prices of foodstuffs and respective services. The expenditure on leisure time increased due to bigger expenses made on package tours. The increase in the expenditure on housing was mostly caused by the rise in prices (e.g. more expensive heat energy).

But in some expenditure groups the growth was remarkably small — the expenditure per household member on communication services increased only by 18 kroons, and the expenditure on health care — by only 8 kroons per household member compared to 2006. The expenditure on education even decreased 22% compared to the previous year. Small expenditure on communication services is caused by the decreased use of postal services, private telephones and public telephones. Less is spent on mobile telephones as well, due to more favourable call packages and decreased mobile telephone prices. In 2004, still a 17% growth in the expenditure on communication services was observed. A household member's modest growth in the expenditure on health care was only caused by a rise in the prices of medicines and dental services.

In a month, men and women spend more or less equally on communication services, education, miscellaneous goods, eating out, but transport expenditures are considerably larger among men than among women — respectively 15% and 9% of total expenditure in 2007. Men also spend more on leisure time, women spend more on housing, food and health care.

Compulsory expenditure decreased even more

Compulsory expenditure, i.e. expenditure on food and housing, have constantly decreased over years. The lower the share of compulsory expenditure in the total expenditure is, the higher the living standard is — more resources are left for other expenditure. 10 years ago, compulsory expenditure per household member accounted for 60% of total expenditure, but in 2007 the share had already dropped below 40%.

Compulsory expenditure is the biggest in case of a household with one adult — 46% of total expenditure in 2007. A single parent spent 43% of total expenditure on food and housing, and a couple with one child only 32% of total expenditure. Hence, the latter type of household can spend more resources on leisure time and other expenditure compared to other types of household.

Expenditure on food accounted for a fourth of total expenditure

Compared to 2006, the expenditure on food increased (16%), mainly due to the rise in the prices of foodstuffs. Like a year earlier, the expenditure on food and non-alcoholic beverages accounted for a forth of total expenditure in 2007. The share of expenditure on foodstuffs has steadily decreased in the structure of expenditure per household member — ten years ago these expenses accounted for nearly 40% of total expenditure.

Food consumption is characterised by a continuous decrease in the share of food self-produced or received free of charge. Compared to 2006, the following expenditures have increased: milled products (by 20%), vegetables (by 20%), milk products (by 14% more), and pork (by 10%). The bought food quantities have not changed considerably. Sugar was bought in the same quantity as a year earlier (0.7 kg per household member in a month), whereas the price of sugar remained the same — 14 kroons for a kilogram. Compared to 2006, the price of fresh fish has grown significantly — 25%. In 2005 3.6 kg, in 2006 2.9 kg of potatoes, and in 2007 only 2.6 kg of potatoes were bought per household member in a month.

In 2006 and 2007, the data of alcoholic beverages and tobacco products were not published, because the consumption thereof is considered underestimated. To the inquiry concerning consuming alcohol and tobacco, people usually give inadequate answers.

Over the past five years, the number of mobile phones, personal computers, and microwave ovens as well as access to the Internet (at home) have increased first of all — the growth is over 25%. The use of DVD-systems has also grown — the growth was 15% in 2007 compared to 2005.

Tabel 1 **Leibkonnaliikme kuunetosissetuleku suurus ja struktuur, 2003–2007**
Table 1 Amount and structure of monthly disposable income per household member, 2003–2007
(krooni — *kroons*)

Sissetuleku liik	2003	2004	2005	2006	2007	*Type of income*
Sissetulek palgatööst	1 785,7	1 956,9	2 293,5	2 860,2	3 569,4	*Income from labour*
Tulu individuaalsest töisest tegevusest	124,8	134,1	116,8	202,0	230,0	*Income from self-employment*
Omanditulu	16,8	10,6	18,2	19,3	33,4	*Income from property*
Siirded	693,1	796,3	892,4	1 050,70	1 227,2	*Transfers*
pension	505,9	581,8	650,6	799,6	928,1	*pensions*
lapsetoetus	73,5	87,6	86,0	87,8	91,7	*child benefits*
Muu tulu	65,1	53,5	38,8	92,4	71,0	*Other income*
Mitterahaline sissetulek	103,4	77,6	115,8	118,3	154,7	*Non-monetary income*
KOKKU	2 788,9	3 029,0	3 475,5	4 342,9	5 285,7	*TOTAL*

Tabel 2 **Leibkonnad kuunetosissetuleku suhte järgi brutopalga alammäära, 2003–2007**
Table 2 Households by the ratio of monthly disposable income to minimum gross wages, 2003–2007
(protsenti — *percentages*)

	2003	2004	2005	2006	2007	
Brutopalga alammäär kuus, krooni	2 160	2 480	2 690	3 000	3 600	*Minimum gross wages per month, kroons*
Kuunetosissetuleku suhe brutopalga alammäära						*Ratio of monthly disposable income to minimum gross wages*
<0,5	9,5	9,2	7,9	5,4	5,3	*<0,5*
0,5–1	36,5	39,5	34,5	27,0	26,9	*0,5–1*
1–2	38,1	36,7	42,0	47,1	47,9	*1–2*
2–3	9,8	9,4	10,6	12,8	12,4	*2–3*
3–4	3,5	2,9	2,8	4,3	3,8	*3–4*
>4	2,6	1,8	2,4	3,4	3,6	*>4*

Tabel 3 **Leibkonnaliikme kuunetosissetulek leibkonna tüübi järgi, 2003–2007**
Table 3 Monthly disposable income per household member by type of household, 2003–2007
(krooni — *kroons*)

Sissetuleku liik	1 täiskasvanu *1 adult*	2 täiskasvanut *2 adults*	1 täiskasvanu ja laps(ed) *1 adult and child(ren)*	2 täiskasvanut: 1 lapsega *2 adults with 1 child*	2 täiskasvanut: 2 lapsega *with 2 children*	2 täiskasvanut: vähemalt 3 lapsega *with at least 3 children*	Muu *Other*	*Type of income*
2003								*2003*
Sissetulek palgatööst	1 486,3	1 772,2	1 542,6	2 459,3	1 944,8	1 236,2	1 736,3	*Income from wage labour*
Tulu individuaalsest töisest tegevusest[a]	148,0	98,1	59,7	104,0	57,7	152,8	153,3	*Income from self-employment[a]*
Siirded	1 376,4	1 248,1	534,2	323,8	277,9	412,1	495,7	*Transfers*
pension	1 237,8	1 156,1	42,4	26,3	11,6	40,7	340,6	*pensions*
lapsetoetus	0,3	0,8	194,6	101,7	184,3	274,6	68,0	*child benefits*
Muu sissetulek[b]	175,5	260,7	248,3	261,5	287,3	72,5	117,9	*Other income[b]*
KOKKU	3 186,2	3 379,1	2 384,8	3 148,6	2 567,7	1 873,6	2 503,2	*TOTAL*
2004								*2004*
Sissetulek palgatööst	1 436,0	2 121,7	1 508,2	2 733,3	2 132,3	1 696,8	1 894,0	*Income from wage labour*
Tulu individuaalsest töisest tegevusest[a]	140,6	100,9	62,9	142,2	233,7	124,3	128,1	*Income from self-employment[a]*
Siirded	1 557,0	1 307,8	592,8	352,9	355,8	643,1	590,1	*Transfers*
pension	1 412,8	1 246,1	111,1	22,9	26,8	50,5	390,1	*pensions*
lapsetoetus	0,0	1,9	249,0	131,7	198,9	316,9	86,0	*child benefits*
Muu sissetulek[b]	100,1	120,0	136,6	376,5	259,7	101,1	91,2	*Other income[b]*
KOKKU	3 233,7	3 650,4	2 300,5	3 604,9	2 981,5	2 565,3	2 703,4	*TOTAL*
2005								*2005*
Sissetulek palgatööst	1 944,4	2 442,3	1 487,1	3 131,5	2 293,7	1 539,2	2 284,9	*Income from wage labour*
Tulu individuaalsest töisest tegevusest[a]	116,4	153,6	25,3	19,0	118,7	153,3	124,7	*Income from self-employment[a]*
Siirded	1 710,7	1 500,5	875,6	432,5	395,4	560,1	647,1	*Transfers*
pension	1 534,6	1 387,9	20,7	42,1	43,0	73,7	444,2	*pensions*
lapsetoetus	0,0	0,0	249,2	140,9	194,0	328,4	82,5	*child benefits*
Muu sissetulek[b]	203,6	146,0	177,0	319,9	285,1	164,7	129,0	*Other income[b]*
KOKKU	3 975,1	4 242,4	2 565,0	3 902,9	3 092,9	2 417,3	3 185,7	*TOTAL*
2006								*2006*
Sissetulek palgatööst	2 642,6	3 112,0	1 951,9	3 988,2	2 931,4	2 596,5	2 709,6	*Income from wage labour*
Tulu individuaalsest töisest tegevusest[a]	107,8	208,5	47,8	198,7	154,2	400,6	232,3	*Income from self-employment[a]*
Siirded	1 998,7	1 722,6	939,9	369,3	551,9	598,6	766,7	*Transfers*
pension	1 849,9	1 591,3	..	..	..	..	556,9	*pensions*
lapsetoetus	..	..	287,2	145,9	210,0	298,2	87,1	*child benefits*
Muu sissetulek[b]	118,7	205,6	186,2	666,2	389,7	153,5	163,9	*Other income[b]*
KOKKU	4 687,8	5 248,7	3 125,8	5 222,4	4 027,2	3 749,2	3 872,5	*TOTAL*
2007								*2007*
Sissetulek palgatööst	3 217,6	3 713,1	2 269,9	5 191,7	3 550,6	2 878,5	3 368.8	*Income from wage labour*
Tulu individuaalsest töisest tegevusest[a]	303,7	186,6	46,3	224,6	250,4	8,2	189,4	*Income from self-employment[a]*
Siirded	2 258,9	2 017,4	819,5	477,7	587,5	804,7	896,6	*Transfers*
pension	2 055,9	1 848,9	..	..	..	..	650,3	*pensions*
lapsetoetus	..	..	247,4	147,1	220,4	367,3	92,0	*child benefits*
Muu sissetulek[b]	216,9	276,5	244,4	313,3	482,6	338,9	262,4	*Other income[b]*
KOKKU	5 997,1	6 193,6	3 380,1	6 207,3	4 871,1	4 030,3	4 716,5	*TOTAL*

[a] K.a omatoodetud toiduained rahalises väärtuses.
[b] K.a omanditulu, mitterahaline sissetulek ja muu tulu.
[a] *Includes self-produced foodstuffs estimated in monetary value.*
[b] *Includes property income, non-monetary income and other income.*

Tabel 4 **Leibkonnaliikme kuunetosissetulek leibkonnapea (vastutava liikme) hariduse[a] järgi, 2003–2007**

Table 4 Monthly disposable income per household member by educational level [a] of the head of the household (reference person), 2003–2007

(krooni — *kroons*)

Sissetuleku liik	Esimene haridustase või madalam *Below upper secondary education*	Teine haridustase *Upper secondary education*	Kolmas haridustase *Tertiary education*	*Type of income*
2003				*2003*
Sissetulek palgatööst	716,2	1 663,3	2 654,1	*Income from wage labour*
Tulu individuaalsest töisest tegevusest	79,8	124,8	150,5	*Income from self-employment*
Siirded	1 168,2	606,4	596,7	*Transfers*
pension	1 048,9	408,0	393,4	*pensions*
lapsetoetus	55,3	81,1	68,2	*child benefits*
Muu sissetulek[b]	141,0	126,3	332,2	*Other income[b]*
KOKKU	2 105,2	2 520,8	3 733,5	*TOTAL*
2004				*2004*
Sissetulek palgatööst	876,2	1 792,5	2 823,8	*Income from wage labour*
Tulu individuaalsest töisest tegevusest	114,1	123,3	164,0	*Income from self-employment*
Siirded	1 263,6	683,9	740,8	*Transfers*
pension	1 103,9	464,6	505,4	*pensions*
lapsetoetus	61,0	95,8	87,5	*child benefits*
Muu sissetulek[b]	70,9	116,7	223,3	*Other income[b]*
KOKKU	2 324,8	2 716,4	3 951,9	*TOTAL*
2005				*2005*
Sissetulek palgatööst	950,0	2 111,0	3 266,1	*Income from wage labour*
Tulu individuaalsest töisest tegevusest	118,9	124,0	103,5	*Income from self-employment*
Siirded	1 418,4	791,5	809,0	*Transfers*
pension	1 242,6	510,5	601,4	*pensions*
lapsetoetus	63,5	94,7	82,3	*child benefits*
Muu sissetulek[b]	44,2	165,8	248,2	*Other income[b]*
KOKKU	2 531,5	3 192,3	4 426,8	*TOTAL*
2006				*2006*
Sissetulek palgatööst	1 171,1	2 674,6	3 997,3	*Income from wage labour*
Tulu individuaalsest töisest tegevusest	122,0	163,2	307,4	*Income from self-employment*
Siirded	1 797,7	923,8	913,9	*Transfers*
pension	1 592,6	646,8	685,7	*pensions*
lapsetoetus	61,0	94,3	89,2	*child benefits*
Muu sissetulek[b]	76,1	235,3	294,6	*Other income[b]*
KOKKU	3 166,3	3 996,9	5 513,2	*TOTAL*
2007				*2007*
Sissetulek palgatööst	1 618,2	3 409,3	4 789,3	*Income from wage labour*
Tulu individuaalsest töisest tegevusest	151,2	193,8	329,8	*Income from self-employment*
Siirded	1 961,6	1 077,6	1 124,3	*Transfers*
pension	1 720,0	779,1	796,1	*pensions*
lapsetoetus	77,8	94,7	93,4	*child benefits*
Muu sissetulek[b]	106,9	234,6	375	*Other income[b]*
KOKKU	3 838,2	4 915,3	6 618,4	*TOTAL*

[a] Eesti haridustasemed (ISCED 97): esimene tase — alg- ja põhiharidus; teine tase — üldkeskharidus, kutseharidus, keskeriharidus pärast põhiharidust; kolmas tase — keskeriharidus pärast üldkeskharidust, kõrgharidus, magistri- või doktorikraad.

[b] K.a omanditulu, mitterahaline sissetulek ja muu tulu.

[a] *ISCED 97 educational levels: below upper secondary — primary and basic education; upper secondary — general secondary education, vocational education, vocational secondary education after basic education; tertiary — vocational secondary education after general secondary education, higher education, master's or doctor's degree.*

[b] *Includes property income, non-monetary income and other income.*

Tabel 5 **Leibkonnaliikme kuunetosissetulek leibkonnapea (vastutava liikme) soo järgi, 2003–2007**

Table 5 Monthly disposable income per household member by sex of the head of the household (reference person), 2003–2007

(krooni — *kroons*)

Sissetuleku liik	Mehed *Males*	Naised *Females*	*Type of income*
2003			*2003*
Sissetulek palgatööst	2 011,6	1 477,0	*Income from wage labour*
Tulu individuaalsest töisest tegevusest	120,2	130,9	*Income from self-employment*
Siirded	590,0	834,0	*Transfers*
pension	415,4	629,6	*pensions*
lapsetoetus	79,9	64,6	*child benefits*
Muu sissetulek[a]	207,9	154,2	*Other income[a]*
KOKKU	2 929,7	2 596,1	*TOTAL*
2004			*2004*
Sissetulek palgatööst	2 210,0	1 638,9	*Income from wage labour*
Tulu individuaalsest töisest tegevusest	140,8	125,8	*Income from self-employment*
Siirded	672,9	951,0	*Transfers*
pension	461,8	732,5	*pensions*
lapsetoetus	93,8	79,8	*child benefits*
Muu sissetulek[a]	145,5	137,3	*Other income[a]*
KOKKU	3 169,2	2 853,0	*TOTAL*
2005			*2005*
Sissetulek palgatööst	2 549,0	1 972,5	*Income from wage labour*
Tulu individuaalsest töisest tegevusest	151,5	73,2	*Income from self-employment*
Siirded	739,0	1 085,7	*Transfers*
pension	509,6	827,9	*pensions*
lapsetoetus	90,3	80,7	*child benefits*
Muu sissetulek[a]	189,9	151,3	*Other income[a]*
KOKKU	3 629,4	3 282,7	*TOTAL*
2006			*2006*
Sissetulek palgatööst	3 231,4	2 362,0	*Income from wage labour*
Tulu individuaalsest töisest tegevusest	189,6	218,6	*Income from self-employment*
Siirded	859,1	1 308,2	*Transfers*
pension	612,4	1 051,0	*pensions*
lapsetoetus	90,9	83,6	*child benefits*
Muu sissetulek[a]	210,5	256,1	*Other income[a]*
KOKKU	4 491,7	4 145,9	*TOTAL*
2007			*2007*
Sissetulek palgatööst	3 974,6	2 932,3	*Income from wage labour*
Tulu individuaalsest töisest tegevusest	219,6	246,2	*Income from self-employment*
Siirded	992,7	1 595,8	*Transfers*
pension	701,5	1 284,2	*pensions*
lapsetoetus	96,1	84,8	*child benefits*
Muu sissetulek[a]	287,1	215,2	*Other income[a]*
KOKKU	5 474,6	4 988,7	*TOTAL*

[a] K.a omanditulu, mitterahaline sissetulek ja muu tulu.
[a] Includes property income, non-monetary income and other income.

Diagramm 1 **Sissetulek palgatööst soo järgi, 1998–2007**

Diagram 1 Income from labour by sex, 1998–2007

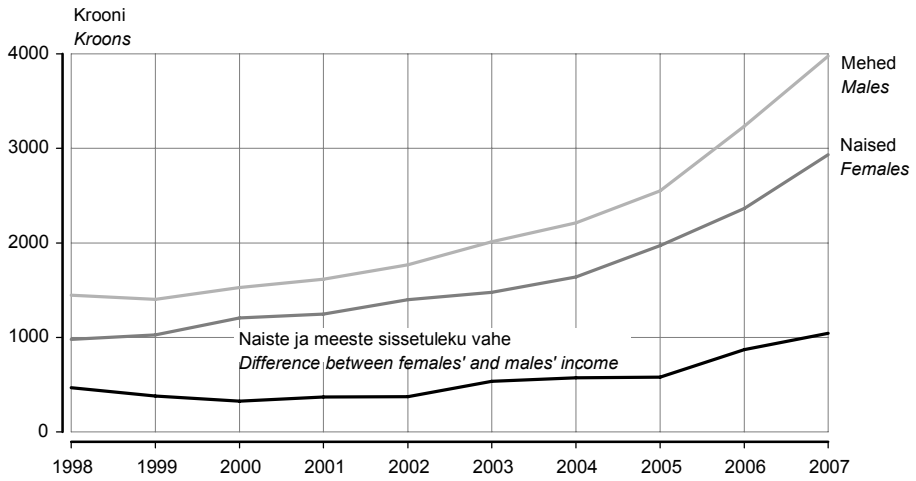

Tabel 6 **Leibkonnaliikme kuukulutuste suurus ja struktuur, 2003–2007**
Table 6 Amount and structure of monthly expenditure per household member, 2003–2007
(krooni — *kroons*)

Kulugrupp	2003	2004	2005	2006	2007	*Expenditure group*
Toit	745,1	790,9	844,1	919,0	1 070,6	*Food*
ostetud toiduained	648,6	699,8	761,9	831,6	980,3	*foodstuffs bought*
omatoodetud või tasuta saadud toit	105,5	91,1	82,2	87,4	90,3	*food self-produced or received free of charge*
Alkoholjoogid	52,0	51,8	59,9	68,7	83,1	*Alcoholic beverages*
Tubakatooted	45,6	44,0	43,6	49,0	50,6	*Tobacco products*
Rõivad ja jalatsid	168,8	168,8	207,8	244,6	293,5	*Clothing and footwear*
Eluase	401,9	431,9	479,7	566,3	625,2	*Housing*
Majapidamis-kulud	123,8	156,7	197,4	218,5	257,9	*Household equipment and operation*
Tervishoid	79,6	95,1	97,4	148,7	156,8	*Health care and services*
Transport	208,7	307,9	343,4	411,4	545,1	*Transport*
Sideteenused	157,3	163,7	190,7	205,4	223,5	*Communication services*
Vaba aeg	170,9	187,1	239,0	324,2	381,4	*Recreation, leisure and entertainment*
Haridus	48,1	45,9	47,6	55,1	45,1	*Education*
Hotellid, kohvikud, restoranid	85,2	96,4	111,9	116,4	149,9	*Hotels, cafés and restaurants*
söömine väljaspool kodu	81,9	94,3	107,5	115,4	145,6	*eating out*
Mitmesugused kaubad ja teenused	158,4	149,1	194,4	226,8	261,5	*Miscellaneous goods and services*
Mitterahaline tarbimine	55,9	45,8	69,8	76,3	103,7	*Non-monetary consumption*
Muud kulutused	51,5	64,1	62,6	81,4	110,2	*Other expenditure*
KOKKU	2 539,8	2 799,2	3 189,3	3 711,8	4 358,1	*TOTAL*

Diagramm 2 **Leibkonnaliikme kuukulutuste struktuur, 2007**
Diagram 2 Structure of monthly expenditure per household member, 2007

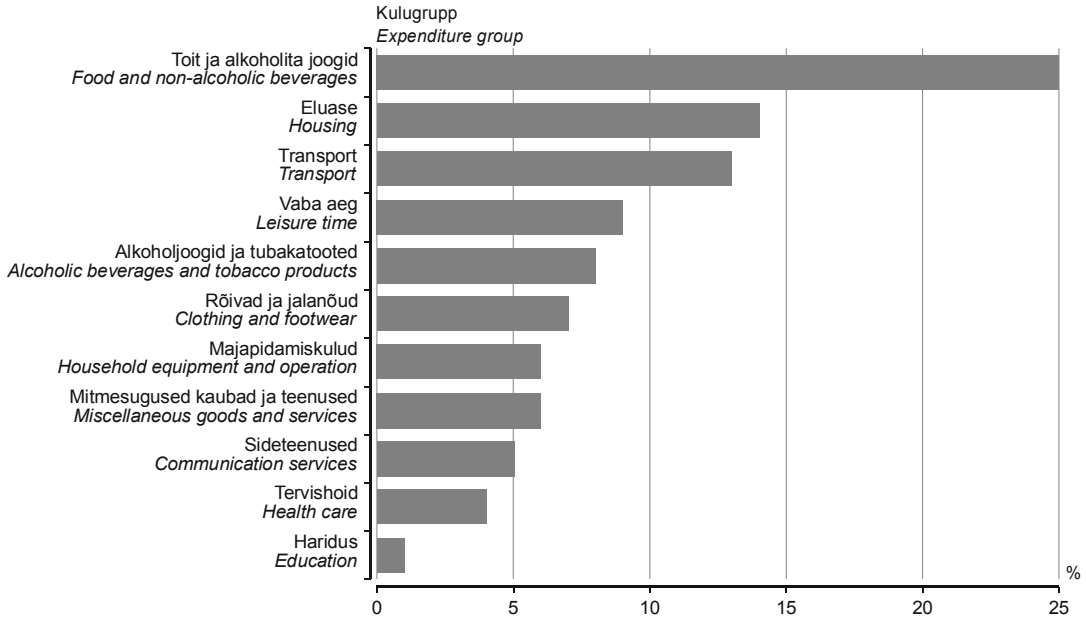

Table 7 **Leibkonnaliikme kuukulutused leibkonna tüübi järgi, 2003–2007**
Table 7 Monthly expenditure per household member by type of household, 2003–2007
(krooni — *kroons*)

Kulugrupp	1 täiskasvanu *1 adult*	2 täiskasvanut *2 adults*	1 täiskasvanu ja laps(ed) *1 adult and child(ren)*	2 täiskasvanut 1 lapsega *2 adults with 1 child*	2 täiskasvanut 2 lapsega *with 2 children*	2 täiskasvanut vähemalt 3 lapsega *with at least 3 children*	Muu *Other*	*Expenditure group*
2003								*2003*
Toit	920,1	898,7	666,4	739,9	638,0	622,4	696,5	*Foodstuffs*
ostetud toiduained	800,4	787,8	567,7	652,4	545,5	489,0	590,9	*foodstuffs bought*
omatoodetud või tasuta saadud toit	119,7	110,9	98,7	87,5	92,5	133,4	105,6	*food self-produced or received free of charge*
Alkoholjoogid	75,3	70,6	27,5	60,8	35,3	39,9	43,0	*Alcoholic beverages*
Tubakatooted	49,4	57,3	33,2	47,1	47,8	29,3	41,3	*Tobacco products*
Rõivad ja jalatsid	138,3	131,0	196,7	160,9	139,4	108,3	150,9	*Clothing and footwear*
Eluase	702,8	522,4	389,9	362,7	282,1	166,7	321,6	*Housing*
Majapidamiskulud	147,8	179,4	100,7	113,2	116,9	74,0	104,4	*Household equipment and operation*
Tervishoid	134,2	134,8	54,1	51,2	29,5	52,6	64,7	*Health care and services*
Transport	161,1	239,4	122,4	222,3	272,2	148,9	204,3	*Transport*
Sideteenused	166,8	175,0	148,4	178,1	146,1	91,9	150,1	*Communication services*
Vaba aeg	190,6	168,1	176,7	256,0	172,0	123,7	149,0	*Recreation, leisure and entertainment*
Haridus	13,4	17,2	6,3	110,2	132,2	0,9	43,6	*Education*
Hotellid, kohvikud, restoranid	83,6	60,3	95,9	111,7	100,5	60,4	86,3	*Hotels, cafés and restaurants*
söömine väljaspool kodu	81,3	59,7	95,9	101,7	99,4	58,1	82,4	*eating out*
Mitmesugused kaubad ja teenused	151,9	164,7	203,4	238,6	167,7	146,4	134,0	*Miscellaneous goods and services*
Mitterahaline tarbimine	61,9	60,0	53,1	87,2	60,8	20,8	46,7	*Non-monetary consumption*
Muud kulutused	100,9	88,7	59,4	30,3	30,0	11,6	34,5	*Other expenditure*
KOKKU	3 098,1	2 967,6	2 334,1	2 770,2	2 370,5	1 697,8	2 270,9	*TOTAL*
2004								*2004*
Toit	898,5	947,3	684,4	764,8	648,4	582,7	758,6	*Foodstuffs*
ostetud toiduained	811,2	854,7	620,2	700,0	574,3	474,5	657,2	*foodstuffs bought*
omatoodetud või tasuta saadud toit	87,3	92,6	64,2	64,8	74,1	108,2	101,4	*food self-produced or received free of charge*
Alkoholjoogid	58,1	85,3	29,4	52,3	42,8	42,1	41,4	*Alcoholic beverages*
Tubakatooted	45,0	58,5	31,8	50,4	29,3	26,8	42,0	*Tobacco products*
Rõivad ja jalatsid	166,0	185,5	156,8	165,8	164,8	101,1	170,1	*Clothing and footwear*
Eluase	772,5	523,2	433,3	416,8	352,0	211,4	335,3	*Housing*
Majapidamiskulud	138,4	202,9	136,7	212,7	162,2	153,9	133,3	*Household equipment and operation*
Tervishoid	202,7	153,6	61,8	48,7	52,8	37,6	67,1	*Health care and services*
Transport	195,6	304,9	100,5	822,2	308,3	274,3	251,6	*Transport*
Sideteenused	158,0	161,1	171,9	192,2	161,3	133,6	162,4	*Communication services*
Vaba aeg	174,3	216,8	194,9	256,7	226,4	180,4	156,7	*Recreation, leisure and entertainment*
Haridus	66,7	12,3	12,0	56,5	36,7	52,8	54,4	*Education*
Hotellid, kohvikud, restoranid	94,6	92,3	58,8	107,8	93,0	61,8	101,7	*Hotels, cafés and restaurants*
söömine väljaspool kodu	93,7	84,5	58,2	102,4	92,4	61,8	101,5	*eating out*
Mitmesugused kaubad ja teenused	154,4	179,9	141,9	165,9	200,2	131,1	123,5	*Miscellaneous goods and services*
Mitterahaline tarbimine	21,3	27,7	39,2	91,3	73,9	17,4	46,7	*Non-monetary consumption*
Muud kulutused	96,5	106,3	19,6	44,9	43,4	19,9	53,2	*Other expenditure*
KOKKU	3 242,6	3 257,6	2 273,0	3 449,0	2 595,5	2 026,9	2 498,0	*TOTAL*
2005								*2005*
Toit	1 014,0	989,1	648,0	790,5	730,5	559,9	809,8	*Foodstuffs*
ostetud toiduained	928,9	891,2	575,9	741,4	671,7	483,4	723,1	*foodstuffs bought*
omatoodetud või tasuta saadud toit	85,1	97,9	72,1	49,1	58,8	76,5	86,7	*food self-produced or received free of charge*
Alkoholjoogid	69,1	82,9	22,7	72,1	54,4	24,3	52,9	*Alcoholic beverages*
Tubakatooted	58,5	56,1	40,3	42,0	30,8	31,6	38,6	*Tobacco products*
Rõivad ja jalatsid	247,1	193,0	206,4	267,1	186,2	186,8	196,6	*Clothing and footwear*
Eluase	825,7	651,8	437,4	414,4	325,2	233,4	384,0	*Housing*
Majapidamiskulud	271,6	266,3	118,2	292,3	132,7	97,8	157,6	*Household equipment and operation*
Tervishoid	176,6	157,5	62,2	61,3	47,8	45,6	75,4	*Health care and services*
Transport	217,7	415,1	146,3	393,0	387,8	267,9	352,5	*Transport*

Table 7 **Leibkonnaliikme kuukulutused leibkonna tüübi järgi, 2003–2007**
Table 7 Monthly expenditure per household member by type of household, 2003–2007
(krooni — *kroons*)

Järg — *Cont.*

Kulugrupp	1 täiskasvanu *1 adult*	2 täiskasvanut *2 adults*	1 täiskasvanu ja laps(ed) *1 adult and child(ren)*	2 täiskasvanut 1 lapsega *2 adults with 1 child*	2 lapsega *with 2 children*	vähemalt 3 lapsega *with at least 3 children*	Muu *Other*	*Expenditure group*
Sideteenused	184,5	189,7	232,8	219,7	175,3	131,0	192,2	*Communication services*
Vaba aeg	231,2	307,7	210,3	273,5	307,0	206,7	203,2	*Recreation, leisure and entertainment*
Haridus	20,3	19,5	7,5	99,5	37,8	35,3	60,4	*Education*
Hotellid, kohvikud, restoranid	130,9	87,8	101,0	107,5	80,7	60,4	126,5	*Hotels, cafés and restaurants*
söömine väljaspool kodu	128,8	87,0	100,9	94,1	77,8	59,8	121,0	*eating out*
Mitmesugused kaubad ja teenused	183,2	191,8	160,0	297,9	214,8	209,0	176,2	*Miscellaneous goods and services*
Mitterahaline tarbimine	33,6	92,8	51,7	125,8	108,1	69,0	55,3	*Non-monetary consumption*
Muud kulutused	125,4	94,8	6,6	52,6	26,9	21,6	48,3	*Other expenditure*
KOKKU	3 789,3	3 795,9	2 451,4	3 509,2	2 846,0	2 180,3	2 929,5	*TOTAL*
2006								*2006*
Toit	1 099,9	1 077,0	755,4	881,7	730,0	622,7	873,9	*Foodstuffs*
ostetud toiduained	1 017,0	973,4	682,2	813,6	669,9	561,8	780,6	*foodstuffs bought*
omatoodetud või tasuta saadud toit	82,9	103,6	73,2	68,1	60,1	60,9	93,3	*food self-produced or received free of charge*
Alkoholjoogid	81,0	92,0	33,8	74,8	51,3	31,1	62,4	*Alcoholic beverages*
Tubakatooted	55,7	70,5	..	39,5	36,0	..	45,8	*Tobacco products*
Rõivad ja jalatsid	269,7	244,5	267,7	296,5	237,9	198,2	229,3	*Clothing and footwear*
Eluase	885,9	692,8	391,9	571,9	396,2	243,0	484,0	*Housing*
Majapidamiskulud	184,1	261,9	71,7	276,7	275,6	170,4	203,1	*Household equipment and operation*
Tervishoid	255,1	214,0	76,9	109,5	88,7	40,6	122,0	*Health care and services*
Transport	253,4	598,0	248,2	560,3	384,5	495,9	361,2	*Transport*
Sideteenused	199,3	200,0	154,6	246,0	189,0	170,6	209,4	*Communication services*
Vaba aeg	404,6	316,2	258,7	491,6	333,7	239,8	278,5	*Recreation, leisure and entertainment*
Haridus	..	..	..	..	..	..	40,3	*Education*
Hotellid, kohvikud, restoranid	143,0	116,3	73,1	140,3	113,4	119,0	107,0	*Hotels, cafés and restaurants*
söömine väljaspool kodu	143,0	115,9	73,1	139,8	113,4	100,6	106,3	*eating out*
Mitmesugused kaubad ja teenused	202,1	259,2	213,6	330,4	260,7	298,2	190,0	*Miscellaneous goods and services*
Mitterahaline tarbimine	..	..	..	..	..	..	62,0	*Non-monetary consumption*
Muud kulutused	129,1	135,9	..	95,3	47,8	..	56,1	*Other expenditure*
KOKKU	4 314,5	4 404,4	2 664,5	4 341,6	3 355,2	2 772,8	3 325,0	*TOTAL*
2007								*2007*
Toit	1 305,5	1 244,5	904,8	1 046,9	869,1	841,4	989,3	*Foodstuffs*
ostetud toiduained	1 214,6	1 129,7	841,9	973,9	772,7	749,1	905,1	*foodstuffs bought*
omatoodetud või tasuta saadud toit	90,9	114,8	62,9	73,0	96,4	92,3	84,2	*food self-produced or received free of charge*
Alkoholjoogid	105,7	115,8	25,0	88,3	71,7	51,2	68,2	*Alcoholic beverages*
Tubakatooted	54,6	61,6	..	53,0	26,9	..	50,9	*Tobacco products*
Rõivad ja jalatsid	307,0	280,6	323,9	344,8	284,3	265,4	283,9	*Clothing and footwear*
Eluase	1 076,3	812,8	533,0	491,9	358,2	384,4	498,8	*Housing*
Majapidamiskulud	255,1	382,3	118,7	270,0	197,5	303,2	219,1	*Household equipment and operation*
Tervishoid	256,1	221,3	122,8	132,1	107,9	116,6	115,5	*Health care and services*
Transport	473,1	637,5	208,3	801,0	441,9	506,5	510,9	*Transport*
Sideteenused	239,3	215,5	213,0	236,8	205,1	148,8	228,3	*Communication services*
Vaba aeg	407,8	438,4	311,5	533,0	420,2	268,7	314,8	*Recreation, leisure and entertainment*
Haridus	..	..	..	..	..	..	78,1	*Education*
Hotellid, kohvikud, restoranid	182,3	128,5	92,5	201,6	140,9	66,6	146,9	*Hotels, cafés and restaurants*
söömine väljaspool kodu	180,6	126,6	85,4	174,8	136,9	..	146,2	*eating out*
Mitmesugused kaubad ja teenused	236,2	282,1	286,5	362,3	323,4	241,3	223,7	*Miscellaneous goods and services*
Mitterahaline tarbimine	..	..	..	..	..	..	72,2	*Non-monetary consumption*
Muud kulutused	186,1	214,3	..	92,5	36,0	..	68,1	*Other expenditure*
KOKKU	5 176,3	5 176,5	3 298,5	4 863,2	3 693,9	3 395,2	3 868,7	*TOTAL*

Tabel 8 **Leibkonnaliikme kuukulutused leibkonnapea (vastutava liikme) hariduse[a] järgi, 2003–2007**

Table 8 Monthly expenditure per household member by the educational level[a] of the head of the household (reference person), 2003–2007

(krooni — *kroons*)

Kulugrupp	Esimene haridustase või madalam *Below upper secondary education*	Teine haridustase *Upper secondary education*	Kolmas haridustase *Tertiary education*	*Expenditure group*
2003				*2003*
Toit	694,4	724,5	847,4	*Foodstuffs*
ostetud toiduained	578,1	616,4	753,6	*foodstuffs bought*
omatoodetud või tasuta saadud toit	116,3	108,1	93,8	*food self-produced or received free of charge*
Alkoholjoogid	36,3	52,1	60,6	*Alcoholic beverages*
Tubakatooted	51,4	49,6	34,3	*Tobacco products*
Rõivad ja jalatsid	83,2	127,3	221,8	*Clothing and footwear*
Eluase	368,0	361,5	502,0	*Housing*
Majapidamiskulud	96,7	108,3	170,0	*Household equipment and operation*
Tervishoid	93,6	62,4	106,2	*Health care and services*
Transport	153,8	183,3	290,7	*Transport*
Sideteenused	98,1	156,0	193,7	*Communication services*
Vaba aeg	86,8	144,0	272,4	*Recreation, leisure and entertainment*
Haridus	1,4	47,1	76,8	*Education*
Hotellid, kohvikud, restoranid	32,4	69,8	145,8	*Hotels, cafés and restaurants*
söömine väljaspool kodu	32,4	69,7	134,3	*eating out*
Mitmesugused kaubad ja teenused	67,2	137,6	251,9	*Miscellaneous goods and services*
Mitterahaline tarbimine	6,6	35,5	124,2	*Non-monetary consumption*
Muud kulutused	42,6	46,1	67,4	*Other expenditure*
KOKKU	1 912,5	2 305,1	3 365,2	*TOTAL*
2004				*2004*
Toit	691,3	755,9	904,9	*Foodstuffs*
ostetud toiduained	596,0	659,0	826,3	*foodstuffs bought*
omatoodetud või tasuta saadud toit	95,3	96,9	78,6	*food self-produced or received free of charge*
Alkoholjoogid	37,3	49,3	64,0	*Alcoholic beverages*
Tubakatooted	49,2	47,5	35,2	*Tobacco products*
Rõivad ja jalatsid	89,4	154,9	235,6	*Clothing and footwear*
Eluase	387,2	388,3	532,2	*Housing*
Majapidamiskulud	88,9	141,9	218,8	*Household equipment and operation*
Tervishoid	122,1	85,6	97,2	*Health care and services*
Transport	116,8	263,8	487,3	*Transport*
Sideteenused	110,2	156,9	204,2	*Communication services*
Vaba aeg	104,9	155,3	286,6	*Recreation, leisure and entertainment*
Haridus	2,5	53,6	55,7	*Education*
Hotellid, kohvikud, restoranid	32,0	90,4	140,9	*Hotels, cafés and restaurants*
söömine väljaspool kodu	32,0	87,4	139,3	*eating out*
Mitmesugused kaubad ja teenused	86,3	134,1	209,0	*Miscellaneous goods and services*
Mitterahaline tarbimine	22,7	45,8	59,0	*Non-monetary consumption*
Muud kulutused	39,0	60,3	84,0	*Other expenditure*
KOKKU	1 979,8	2 583,6	3 614,6	*TOTAL*
2005				*2005*
Toit	777,8	812,6	930,7	*Foodstuffs*
ostetud toiduained	686,8	717,3	875,5	*foodstuffs bought*
omatoodetud või tasuta saadud toit	91,0	95,3	55,2	*food self-produced or received free of charge*
Alkoholjoogid	44,4	62,3	63,3	*Alcoholic beverages*
Tubakatooted	45,0	48,0	35,3	*Tobacco products*
Rõivad ja jalatsid	102,8	184,7	298,0	*Clothing and footwear*
Eluase	401,3	445,6	576,0	*Housing*
Majapidamiskulud	110,4	167,8	290,2	*Household equipment and operation*
Tervishoid	111,2	84,9	112,3	*Health care and services*
Transport	174,6	311,3	479,9	*Transport*
Sideteenused	116,4	188,2	230,8	*Communication services*
Vaba aeg	101,4	208,8	357,6	*Recreation, leisure and entertainment*

[a] Eesti haridustasemed (ISCED 97): esimene tase — alg- ja põhiharidus; teine tase — üldkeskharidus, kutseharidus, keskeriharidus pärast põhiharidust; kolmas tase — keskeriharidus pärast üldkeskharidust, kõrgharidus, magistri- või doktorikraad.

[a] *ISCED 97 educational levels: below upper secondary — primary and basic education; upper secondary — general secondary education, vocational education, vocational secondary education after basic education; tertiary — vocational secondary education after general secondary education, higher education, master's or doctor's degree.*

Tabel 8 **Leibkonnaliikme kuukulutused leibkonnapea (vastutava liikme) hariduse järgi, 2003–2007**

Table 8 Monthly expenditure per household member by the educational level of the head of the household (reference person), 2003–2007

(krooni — *kroons*)

Järg — *Cont.*

Kulugrupp	Esimene haridustase või madalam *Below upper secondary education*	Teine haridustase *Upper secondary education*	Kolmas haridustase *Tertiary education*	*Expenditure group*
Haridus	10,5	34,2	88,7	*Education*
Hotellid, kohvikud, restoranid	26,0	91,9	188,7	*Hotels, cafés and restaurants*
söömine väljaspool kodu	25,7	88,6	180,4	*eating out*
Mitmesugused kaubad ja teenused	87,6	169,1	289,4	*Miscellaneous goods and services*
Mitterahaline tarbimine	15,1	73,5	90,0	*Non-monetary consumption*
Muud kulutused	49,9	60,5	72,2	*Other expenditure*
KOKKU	2 174,4	2 943,4	4 103,1	*TOTAL*
2006				*2006*
Toit	865,5	886,0	1 001,2	*Foodstuffs*
ostetud toiduained	764,9	795,6	925,5	*foodstuffs bought*
omatoodetud või tasuta saadud toit	100,6	90,4	75,7	*food self-produced or received free of charge*
Alkoholjoogid	53,0	68,9	75,7	*Alcoholic beverages*
Tubakatooted	51,7	52,1	42,4	*Tobacco products*
Rõivad ja jalatsid	115,2	232,1	327,6	*Clothing and footwear*
Eluase	538,5	508,1	680,6	*Housing*
Majapidamiskulud	161,0	230,2	225,6	*Household equipment and operation*
Tervishoid	164,0	125,6	181,6	*Health care and services*
Transport	193,8	391,6	549,1	*Transport*
Sideteenused	125,5	202,9	247,6	*Communication services*
Vaba aeg	149,8	245,1	544,7	*Recreation, leisure and entertainment*
Haridus	..	50,1	86,0	*Education*
Hotellid, kohvikud, restoranid	32,6	109,4	168,0	*Hotels, cafés and restaurants*
söömine väljaspool kodu	32,6	109,1	165,3	*eating out*
Mitmesugused kaubad ja teenused	140,7	209,3	298,3	*Miscellaneous goods and services*
Mitterahaline tarbimine	..	74,4	110,3	*Non-monetary consumption*
Muud kulutused	72,3	73,9	99,0	*Other expenditure*
KOKKU	2 684,6	3 459,7	4 637,7	*TOTAL*
2007				*2007*
Toit	962,3	1 047,6	1 161,1	*Foodstuffs*
ostetud toiduained	859,8	953,4	1 083,1	*foodstuffs bought*
omatoodetud või tasuta saadud toit	102,5	94,2	78,0	*food self-produced or received free of charge*
Alkoholjoogid	71,9	77,5	97,8	*Alcoholic beverages*
Tubakatooted	52,7	54,0	44,1	*Tobacco products*
Rõivad ja jalatsid	148,1	268,7	405,2	*Clothing and footwear*
Eluase	553,1	581,7	732,8	*Housing*
Majapidamiskulud	220,5	230,0	322,8	*Household equipment and operation*
Tervishoid	174,0	138,7	178,9	*Health care and services*
Transport	313,7	558,7	633,5	*Transport*
Sideteenused	148,2	222,4	261,5	*Communication services*
Vaba aeg	145,5	316,6	603,7	*Recreation, leisure and entertainment*
Haridus	..	35,4	72,8	*Education*
Hotellid, kohvikud, restoranid	52,2	127,1	236,2	*Hotels, cafés and restaurants*
söömine väljaspool kodu	51,9	125,4	225,7	*eating out*
Mitmesugused kaubad ja teenused	164,7	231,6	358,4	*Miscellaneous goods and services*
Mitterahaline tarbimine	..	91,6	159,0	*Non-monetary consumption*
Muud kulutused	80,7	96,6	147,3	*Other expenditure*
KOKKU	3 140,9	4 078,2	5 415,1	*TOTAL*

Tabel 9 **Leibkonnaliikme kuukulutused leibkonnapea (vastutava liikme) soo järgi, 2003–2007**

Table 9 Monthly expenditure per household member by sex of the head of the household (reference person), 2003–2007

(krooni — *kroons*)

Kulugrupp	Mehed *Males*	Naised *Females*	*Expenditure group*
2003			*2003*
Toit	751,6	757,4	*Foodstuffs*
ostetud toiduained	648,2	649,2	*foodstuffs bought*
omatoodetud või tasuta saadud toit	103,4	108,2	*food self-produced or received free of charge*
Alkoholjoogid	61,5	38,8	*Alcoholic beverages*
Tubakatooted	49,8	39,8	*Tobacco products*
Rõivad ja jalatsid	146,5	147,2	*Clothing and footwear*
Eluase	366,5	450,6	*Housing*
Majapidamiskulud	132,2	112,2	*Household equipment and operation*
Tervishoid	73,8	87,7	*Health care and services*
Transport	229,1	180,7	*Transport*
Sideteenused	160,9	152,5	*Communication services*
Vaba aeg	179,0	159,5	*Recreation, leisure and entertainment*
Haridus	55,4	38,1	*Education*
Hotellid, kohvikud, restoranid	98,5	66,7	*Hotels, cafés and restaurants*
söömine väljaspool kodu	93,5	65,8	*eating out*
Mitmesugused kaubad ja teenused	160,3	155,9	*Miscellaneous goods and services*
Mitterahaline tarbimine	65,2	43,2	*Non-monetary expenditure*
Muud kulutused	49,3	54,5	*Other expenditure*
KOKKU	2 579,6	2 484,8	*TOTAL*
2004			*2004*
Toit	783,4	800,4	*Foodstuffs*
ostetud toiduained	690,3	711,8	*foodstuffs bought*
omatoodetud või tasuta saadud toit	93,1	88,6	*food self-produced or received free of charge*
Alkoholjoogid	61,3	39,8	*Alcoholic beverages*
Tubakatooted	47,8	39,2	*Tobacco products*
Rõivad ja jalatsid	175,7	160,0	*Clothing and footwear*
Eluase	406,2	464,5	*Housing*
Majapidamiskulud	171,3	138,1	*Household equipment and operation*
Tervishoid	82,8	110,6	*Health care and services*
Transport	392,8	200,3	*Transport*
Sideteenused	166,6	160,0	*Communication services*
Vaba aeg	192,1	180,9	*Recreation, leisure and entertainment*
Haridus	42,1	50,7	*Education*
Hotellid, kohvikud, restoranid	110,4	78,7	*Hotels, cafés and restaurants*
söömine väljaspool kodu	106,8	78,5	*eating out*
Mitmesugused kaubad ja teenused	153,8	143,1	*Miscellaneous goods and services*
Mitterahaline tarbimine	54,6	34,9	*Non-monetary expenditure*
Muud kulutused	62,3	66,3	*Other expenditure*
KOKKU	2 903,2	2 667,5	*TOTAL*
2005			*2005*
Toit	848,7	838,3	*Foodstuffs*
ostetud toiduained	760,2	764,2	*foodstuffs bought*
omatoodetud või tasuta saadud toit	88,5	74,1	*food self-produced or received free of charge*
Alkoholjoogid	73,6	42,5	*Alcoholic beverages*
Tubakatooted	48,5	37,4	*Tobacco products*
Rõivad ja jalatsid	213,9	200,0	*Clothing and footwear*
Eluase	443,3	525,5	*Housing*
Majapidamiskulud	192,4	203,7	*Household equipment and operation*
Tervishoid	83,9	114,5	*Health care and services*
Transport	379,3	298,0	*Transport*
Sideteenused	196,4	183,5	*Communication services*
Vaba aeg	250,9	224,3	*Recreation, leisure and entertainment*
Haridus	53,3	40,5	*Education*
Hotellid, kohvikud, restoranid	119,6	102,3	*Hotels, cafés and restaurants*
söömine väljaspool kodu	114,0	99,3	*eating out*
Mitmesugused kaubad ja teenused	210,8	173,7	*Miscellaneous goods and services*
Mitterahaline tarbimine	92,5	40,9	*Non-monetary expenditure*
Muud kulutused	62,4	62,8	*Other expenditure*
KOKKU	3 269,5	3 087,9	*TOTAL*
2006			*2006*
Toit	920,8	916,7	*Foodstuffs*
ostetud toiduained	831,8	831,3	*foodstuffs bought*
omatoodetud või tasuta saadud toit	89,0	85,4	*food self-produced or received free of charge*

Tabel 9 **Leibkonnaliikme kuukulutused leibkonnapea (vastutava liikme) soo järgi, 2003–2007**

Table 9 Monthly expenditure per household member by sex of the head of the household (reference person), 2003–2007

(krooni — kroons)

Järg — *Cont.*

Kulugrupp	Mehed *Males*	Naised *Females*	*Expenditure group*
Alkoholjoogid	81,0	52,4	*Alcoholic beverages*
Tubakatooted	56,2	39,5	*Tobacco products*
Rõivad ja jalatsid	243,3	246,2	*Clothing and footwear*
Eluase	522,6	625,1	*Housing*
Majapidamiskulud	256,0	168,0	*Household equipment and operation*
Tervishoid	130,4	173,4	*Health care and services*
Transport	509,9	278,6	*Transport*
Sideteenused	212,4	195,8	*Communication services*
Vaba aeg	356,4	281,0	*Recreation, leisure and entertainment*
Haridus	44,3	69,6	*Education*
Hotellid, kohvikud, restoranid	124,9	105,1	*Hotels, cafés and restaurants*
söömine väljaspool kodu	123,5	104,6	*eating out*
Mitmesugused kaubad ja teenused	238,2	211,5	*Miscellaneous goods and services*
Mitterahaline tarbimine	93,8	53,1	*Non-monetary expenditure*
Muud kulutused	85,8	75,6	*Other expenditure*
KOKKU	3 876,0	3 491,6	*TOTAL*
2007			*2007*
Toit	1 080,1	1 055,6	*Foodstuffs*
ostetud toiduained	985,1	972,6	*foodstuffs bought*
omatoodetud või tasuta saadud toit	95,0	83,0	*food self-produced or received free of charge*
Alkoholjoogid	95,8	62,9	*Alcoholic beverages*
Tubakatooted	58,7	37,9	*Tobacco products*
Rõivad ja jalatsid	293,0	294,4	*Clothing and footwear*
Eluase	588,8	682,3	*Housing*
Majapidamiskulud	273,5	233,3	*Household equipment and operation*
Tervishoid	135,2	190,7	*Health care and services*
Transport	664,1	358,3	*Transport*
Sideteenused	229,6	213,8	*Communication services*
Vaba aeg	422,3	317,3	*Recreation, leisure and entertainment*
Haridus	51,9	34,4	*Education*
Hotellid, kohvikud, restoranid	155,3	141,3	*Hotels, cafés and restaurants*
söömine väljaspool kodu	153,4	133,4	*eating out*
Mitmesugused kaubad ja teenused	261,7	261,3	*Miscellaneous goods and services*
Mitterahaline tarbimine	119,6	78,9	*Non-monetary expenditure*
Muud kulutused	110,2	110,2	*Other expenditure*
KOKKU	4 539,8	4 072,6	*TOTAL*

Diagramm 3 **Leibkonnaliikme kuukulutuste struktuur soo järgi, 2007**

Diagram 3 Structure of monthly expenditure per household member by sex, 2007

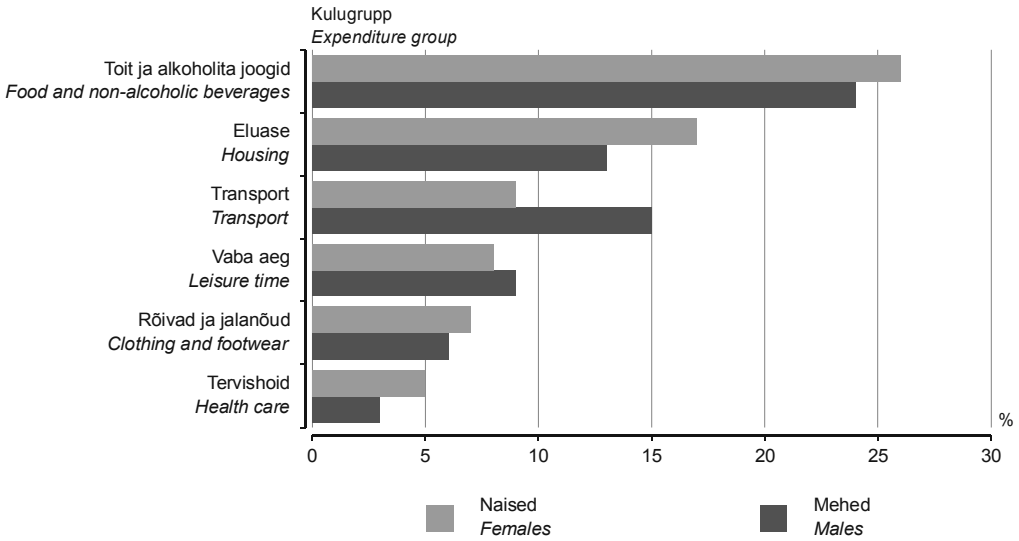

Diagramm 4 **Sundkulutused leibkonnaliikme kuukulutuste struktuuris, 1996–2007**
Diagram 4 Compulsory expenditure in the structure of monthly expenditure per household member, 1996–2007

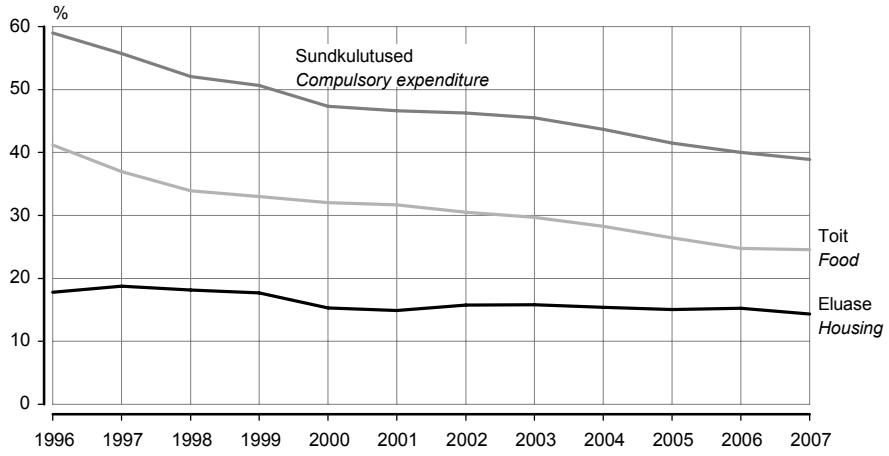

Diagramm 5 **Sund- ja vaba aja kulutused leibkonnaliikme kuukulutuste struktuuris leibkonna tüübi järgi, 2007**
Diagram 5 Compulsory and leisure time expenditures in the structure of monthly expenditure per household member, by type of household, 2007

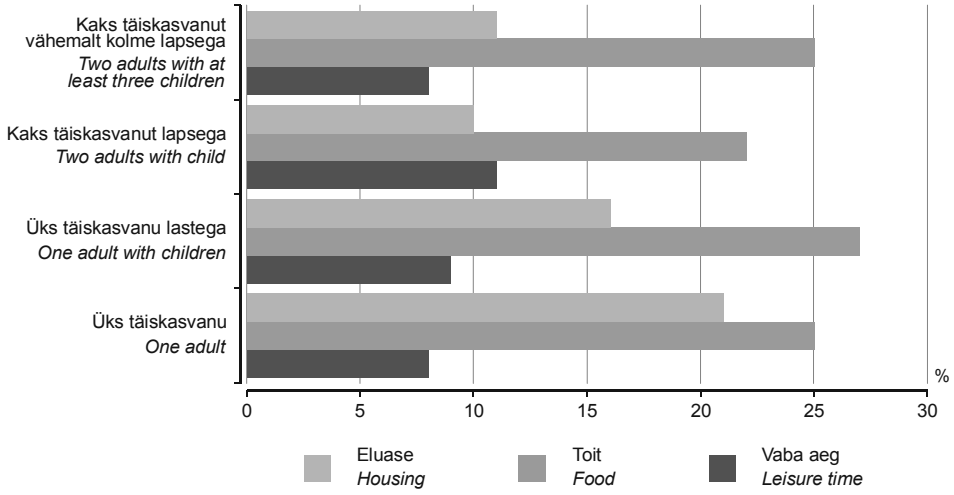

Tabel 10 **Toidukaupade keskmine hind ja ostukogus, 2003–2007**
Table 10 Average prices and quantities of bought foodstuffs, 2003–2007
(leibkonnaliikme kohta kuus — *per household member in a month*)

Toidukaup	2003		2004		2005		2006		2007		*Foodstuff*
	kogus *quantity*	hind *price*	kogus *quantity*	hind *price*	kogus *quantity*	hind *price*	kogus *quantity*	hind *price*	kogus *quantity*	hind *price*	
Piim, l	4,9	5,04	4,8	6,03	4,6	6,31	4,6	6,25	4,4	7,35	*Milk, l*
Rõõsk koor, l	0,2	20,86	0,2	22,65	0,2	23,31	0,2	22,79	0,3	25,07	*Cream, l*
Hapukoor, kg	0,7	15,01	0,7	16,60	0,7	18,08	0,7	17,81	0,7	20,16	*Sour cream, kg,*
Keefir, hapupiim, l	0,6	8,09	0,6	8,36	0,6	8,76	0,6	8,73	0,8	9,74	*Kephir, l*
Pett, l	0,1	6,45	0,1	6,87	0,1	6,83	0,1	6,90	0,1	8,21	*Buttermilk, l*
Kohupiim, kg	0,4	39,09	0,4	42,18	0,5	44,95	0,5	44,92	0,6	48,32	*Curds, kg*
Juust, kg	0,4	62,35	0,4	65,90	0,4	70,59	0,5	72,89	0,5	85,71	*Cheese, kg*
Sealiha, kg	0,8	36,56	0,9	37,65	0,8	42,69	0,7	46,54	0,7	51,52	*Pork, kg*
Linnuliha, kg	0,6	27,48	0,5	30,15	0,5	33,79	0,5	35,48	0,5	44,23	*Poultry, kg*
Keeduvorst, kg	0,5	39,18	0,5	39,81	0,5	42,48	0,5	44,26	0,4	46,99	*Cooked sausages, kg*
Suitsulihatooted, kg	0,6	55,00	0,6	54,99	0,6	59,39	0,6	65,01	0,7	70,00	*Smoked meat preparations, kg*
Viinerid, sardellid, kg	0,3	37,96	0,3	38,57	0,3	39,84	0,3	40,65	0,3	42,76	*Frankfurters, kg*
Värske kala, kg	0,6	20,65	0,6	23,98	0,5	27,40	0,4	36,03	0,4	44,62	*Fresh fish, kg*
Suitsukala, kg	0,1	46,52	0,1	50,37	0,1	52,34	0,1	58,80	0,1	68,63	*Smoked fish, kg*
Soolakala, kg	0,2	37,99	0,2	35,33	0,1	45,29	0,2	50,72	0,2	54,71	*Salted fish, kg*
Või, kg	0,2	37,98	0,2	42,48	0,2	46,84	0,2	46,27	0,2	56,73	*Butter, kg*
Margariin, kg	0,4	22,57	0,3	22,46	0,3	22,34	0,3	22,77	0,2	25,44	*Margarine, kg*
Taimeõli, kg	0,7	16,21	0,6	17,01	0,5	17,14	0,5	18,89	0,5	20,64	*Vegetable oil, l*
Munad, tk	11,0	1,27	10,7	1,26	10,9	1,19	10,8	1,24	11,2	1,39	*Eggs, number*
Kartul, kg	3,5	3,72	3,2	4,11	3,6	4,02	2,9	4,99	2,6	5,92	*Potatoes, kg*
Peakapsas, kg	0,9	3,03	0,6	4,35	0,5	4,76	0,5	6,05	0,5	6,31	*Cabbages, kg*
Porgand, kg	0,3	7,72	0,3	6,42	0,3	7,61	0,3	8,19	0,3	8,14	*Carrots, kg*
Punapeet, kg	0,1	7,40	0,1	6,70	0,1	6,76	0,1	6,69	0,1	7,58	*Beets, kg*
Kaalikas, kg	…	8,65	…	7,80	…	8,13	…	8,97	…	12,12	*Swedes, kg*
Sibul, kg	0,3	7,00	0,3	6,92	0,3	4,91	0,3	6,72	0,3	8,81	*Onions, kg*
Õun, kg	0,7	9,26	1,0	8,16	0,9	8,38	0,7	10,06	0,8	12,31	*Apples, kg*
Nisujahu, kg	0,8	5,61	0,7	5,83	0,6	4,94	0,6	5,34	0,5	6,61	*Wheat flour, kg*
Tangained, kg	0,8	12,37	0,9	13,18	0,9	13,71	0,8	15,21	0,8	17,77	*Cereals, kg*
Makaronid, kg	0,5	13,57	0,5	14,21	0,4	15,01	0,4	15,71	0,4	17,94	*Pasta products, kg*
Leib, kg	2,3	12,37	2,2	13,16	2,0	13,68	1,9	14,67	1,8	17,44	*Bread, kg*
Sai, kg	1,7	13,94	1,6	14,36	1,5	14,71	1,4	15,58	1,4	18,64	*White bread, kg*
Suhkur, kg	2,3	5,42	1,5	7,32	0,9	14,11	1,0	13,69	0,9	13,66	*Sugar, kg*
Kohv, kg	0,3	70,19	0,3	67,30	0,3	71,81	0,3	77,87	0,3	83,89	*Coffee, kg*
Viin, l[a]	0,1	98,22	0,1	97,92	0,1	98,06	..	..	..	..	*Vodka, l[a]*
Õlu, l[a]	1,0	17,09	1,1	15,85	1,1	15,61	..	..	..	..	*Beer, l[a]*
Sigaretid, tk[a]	69,2	0,65	62,3	0,70	53,1	0,80	..	..	..	..	*Cigarettes, number[a]*

[a] Valikuuringuga kogutud andmetel põhinevad koguselised hinnangud alkoholjookidele ja tubakatoodetele on alahinnatud, sest ühelt poolt ei taha inimesed avalikustada enda alkoholi ega tubaka tarbimist, teiselt poolt ei osale uuringus marginaalsed isikud.

[a] *The amounts of alcoholic beverages and tobacco products based on the data collected by sample survey are underestimated as, on the one hand people are not eager to reveal the consumption of alcohol and, on the other hand marginals do not participate in the surveys.*

Tabel 11 **Leibkonnad koduse vara järgi, 2003–2007**
Table 11 Households by domestic property, 2003–2007
(protsenti — *percentages*)

Püsikaup	2003	2004	2005	2006	2007	*Durable goods*
Auto	40	41	44	47	48	*Car*
Värviteler	93	94	95	95	96	*Colour TV*
Videomakk	35	37	39	45	44	*Videotape recorder*
Arvuti	29	33	42	46	51	*Personal computer*
Pesumasin	78	79	81	86	85	*Washing machine*
Nõudepesumasin	3	3	4	4	6	*Dish washer*
Mikrolaineahi	33	36	42	50	55	*Microwave oven*
Mobiiltelefon	67	71	80	84	87	*Mobile telephone*
Kodune Interneti-ühendus	17	24	34	39	47	*Access to the Internet (at home)*
DVD-süsteem	…	…	14	24	29	*DVD-player*

Diagramm 6 **Leibkonnad koduse vara järgi, 1997–2007**
Diagram 6 Households by domestic property, 1997–2007

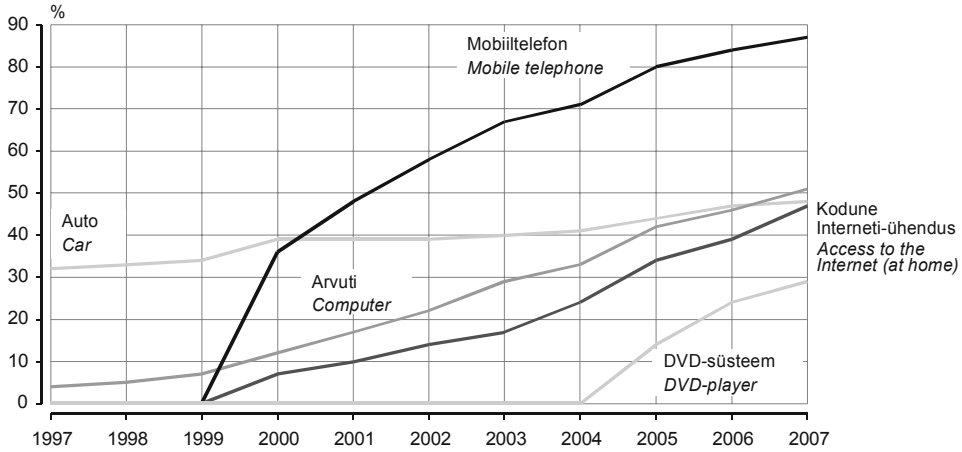

Metoodika

Leibkonna eelarve statistika annab infot Eestis alaliselt elavate leibkondade sissetuleku ja kulutuste kohta. Leibkondade hulka ei arvestata institutsioonilistes üksustes (laste- ja hooldekodud jms) viibijaid.

Valimi moodustamisel kasutatakse kihistatud süstemaatilist valikuskeemi, s.t üldkogumi mittekattuvatest osadest ehk kihtidest võetakse süstemaatilise valiku teel sõltumatud osavalimid. Alates 2000. aastast küsitletakse iga leibkonda kaks korda, sealjuures vahetub igal aastal pool valimi leibkondadest. 2007. aastal uuriti 3400 leibkonda.

Andmeid kogutakse silmast silma intervjuude ja päevikküsitlustega — selleks kasutatakse nelja küsitlusdokumenti. Üldandmetega perepildi täidab küsitleja esimesel kohtumisel. Leibkonda jäetakse pooleks kuuks toidupäevik ja kuuks ajaks sissetulekute-kulutuste päevik. Peale selle korraldab küsitleja kuu lõpus järelküsitluse, kus registreeritakse kõik uuringu kestel toimunud leibkonna koosseisu muutused.

Tabelites esitatud andmed on arvestatud keskmisena leibkonnaliikme kohta. Leibkonna struktuurierinevusi ei ole arvesse võetud (tarbimiskaalud 1:1:1).

Kulutuste võrdlemiseks teiste riikidega kasutatakse rahvusvahelist individuaalse tarbimise klassifikaatorit COICOP (*Classification of Individual Consumption by Purpose*).

2000. aastal leibkonna eelarve uuringut uuendati, mis võimaldas laiendada valimi tulemused kogu riigile ja leida täpsemad hinnangud.

Aastaraamatus avaldatud hinnangud on arvutatud 2000. aasta rahvaloenduse andmetel leitud arvestusliku rahvaarvu baasil.

Methodology

Household Budget Survey provides information about income and expenditure of all households who live permanently in Estonia. Persons living in institutional households (children's homes, care homes, etc) are excluded.

The sampling is carried out by stratified systematic sampling procedure, i.e. independent sub-samples are drawn separately from the non-overlapping sub-populations called strata. Within each stratum systematic sampling procedure was used. Since 2000, each household is interviewed twice, whereas every year half of the sample is replaced. In 2007, 3,400 different households were interviewed.

The data are collected from households by face-to-face interviews and by diary questionnaire method. For this purpose, four interviewing documents are used. The Household Picture containing general data about the household is registered by the interviewer at the first meeting. Each household fills the food expenditures diary during half a month. The income taxes and expenditures diary is completed by households during the whole month. The last, i.e. post-interview, registers the changes in the household composition during the survey period, and the interviewer fills it at the last meeting in the end of the month.

In tables, all the estimates of income and expenditure have been calculated as average per household member (equivalence scales 1:1:1).

In order to make expenditure tables comparable with those to other countries, the Eurostat Classification of Individual Consumption by Purpose (COICOP) is used.

In 2000 the survey was recreated, which made it possible to expand sample results to all households and get more accurate estimates.

All estimates in the yearbook have been calculated using the population number estimated on the basis of the 2000 Population Census results.

Kirjandust
Publications

Eesti Statistika Kuukiri. 2007. *Monthly Bulletin of Estonian Statistics*, nr 3.

Eesti Statistika Kuukiri. 2008. *Monthly Bulletin of Estonian Statistics*, nr 3.

Leibkonna elujärg. 2005. *Household Living Niveau.* (2006). Tallinn: Statistikaamet.

TERVISHOID

Tabel 1 Statsionaarsed tervishoiuasutused, 2002–2006 ... 151
Tabel 2 Tervishoiutöötajad, 2002–2006 ... 151
Tabel 3 Elanikke tervishoiutöötaja kohta, 2002–2006 ... 151
Tabel 4 Ambulatoorne ja statsionaarne arstiabi, 2002–2006 ... 152
Tabel 5 Vereteenistus, 2002–2006 ... 152
Diagramm 1 Veredoonorid, 2000–2006 ... 152
Tabel 6 Kiirabi, 2002–2006 ... 153
Tabel 7 Taastusravikeskused, 2003–2007 ... 153
Tabel 8 Esmashaigestumine nakkushaigustesse, 2002–2006 ... 154
Tabel 9 Nakkushaiguste esmashaigestumuskordaja 100 000 elaniku kohta, 2002–2006 ... 154
Tabel 10 Aktiivne tuberkuloos, 2002–2006 ... 155
Tabel 11 Uued aktiivse tuberkuloosi haigusjuhud haige soo ja vanuse järgi, 2002–2006 ... 155
Tabel 12 Aktiivse tuberkuloosi haigestumuskordajad 100 000 elaniku kohta haige soo ja vanuse järgi, 2002–2006 ... 156
Diagramm 2 Aktiivse tuberkuloosi haigestumuskordaja 100 000 elaniku kohta, 1970–2005 ... 156
Diagramm 3 HIV-nakkuse esmashaigestumuskordaja 100 000 elaniku kohta, 1999–2006 ... 157
Tabel 13 Pahaloomulised kasvajad, 2001–2005 ... 157
Diagramm 4 Pahaloomuliste kasvajate esmashaigestumuskordaja 100 000 elaniku kohta, 1995–2005 ... 157
Tabel 14 Psüühika- ja käitumishäired, 2002–2006 ... 158
Diagramm 5 Psüühika- ja käitumishäireid 100 000 elaniku kohta, 1991–2006 ... 158

PUBLIC HEALTH

Table 1 Inpatient health care institutions, 2002–2006 ... 151
Table 2 Health care personnel, 2002–2006 ... 151
Table 3 Inhabitants per one health care worker, 2002–2006 ... 151
Table 4 Outpatient and inpatient medical care, 2002–2006 ... 152
Table 5 Blood service, 2002–2006 ... 152
Diagram 1 Blood donors, 2000–2006 ... 152
Table 6 Emergency care, 2002–2006 ... 153
Table 7 Health resorts, 2003–2007 ... 153
Table 8 New cases of infectious diseases, 2002–2006 ... 154
Tabel 9 Incidence rate of infectious diseases per 100,000 inhabitants, 2002–2006 ... 154
Table 10 Active tuberculosis, 2002–2006 ... 155
Table 11 New cases of active tuberculosis by sex and age of the patient, 2002–2006 ... 155
Table 12 Incidence rates of active tuberculosis by sex and age of the patient per 100,000 inhabitants, 2002–2006 ... 156
Diagram 2 Incidence rate of active tuberculosis per 100,000 inhabitants, 1970–2005 ... 156
Diagram 3 Incidence rate of HIV infection status per 100,000 inhabitants, 1999–2006 ... 157
Table 13 Malignant neoplasms (cancer), 2001–2005 ... 157
Diagram 4 Incidence rate of malignant neoplasms per 100,000 inhabitants, 1995–2005 ... 157
Table 14 Mental and behavioural disorders, 2002–2006 ... 158
Diagram 5 Mental and behavioural disorders per 100,000 inhabitants, 1991–2006 ... 158

Ülevaade

Peatükk esitab tervishoiutöötajate, haiglate ja taastusravikeskuste, ambulatoorse ja statsionaarse arstiabi ning haigestumuse statistikat peamiselt aastate 2002–2006 kohta.

Üldhaiglad kujundati ümber hooldusravihaiglateks

2006. aasta lõpus oli Eestis 55 statsionaarset arstiabi osutavat haiglat, aasta varem oli neid 54. Taasiseseisvusaastatel on haiglate arv vähenenud rohkem kui kaks korda — peamiselt väikehaiglate sulgemise ja haiglate ühendamise tõttu. 2002. aastaks haiglate arv haiglavõrgu reformi tulemusena stabiliseerus, kuid reorganiseerimine jätkus. Aastatel 2002–2005 hakati üldhaiglaid ümber kujundama hooldusravihaiglateks: üldhaiglate arv vähenes 24-st 12-ni, hooldusravihaiglate arv aga suurenes 10-st 20-ni ja lisandus kuus kohalikku haiglat.

Tervishoiusüsteemi ümberkorralduste tõttu on ka ravivoodite arv järjepidevalt kahanenud: 1990. aastate algusega võrreldes on voodikohti üle kahe korra vähem. 2006. aastal aga ravivoodite arv suurenes eelmise aastaga võrreldes 3%. Aasta lõpus oli haiglates 7588 voodikohta.

Hoolimata ravivoodite arvu kahekordsest vähenemisest on haiglaravil olnud inimeste arv 1000 elaniku kohta jäänud peagu samaks, sest Eesti rahvaarv on samuti pidevalt kahanenud ja voodikohti on hakatud intensiivsemalt kasutama. Aastatel 1990–2006 lühenes patsiendi keskmine haiglaravi kestus rohkem kui poole võrra — 17 päevast kaheksa päevani. Samal ajal kahekordistus haigete arv ravivoodi kohta (voodikäive). 2006. aastal oli statsionaarne haiglavoodi kasutusel keskmiselt 264 päeva ja selles raviti 34 haiget.

Arstide arv suurenes veelgi

Arstide (v.a hambaarstid) üldarv vähenes 1990. aastatel märgatavalt, kuid hakkas suurenema 2002. aastast. Arste oli 2006. aasta lõpus 4393, neist perearste 853 (19,4%). 1997. aastal alguse saanud perearstisüsteem oli 2000. aastaks laienenud üle kogu Eesti, kuid ka pärast seda on perearstide arv igal aastal kasvanud. 2006. aastal oli Eestis üks perearst 1575 elaniku kohta.

Õendustöötajaid (õde, ämmaemand) ja teisi meditsiinikooli lõpetanud tervishoiutöötajaid (laborant, hooldustöötaja jt) oli 2006. aasta lõpus 10 251. Nende arv on 1990. aastate algusega võrreldes tunduvalt vähenenud. 2006. aastal aga nii õdede kui ka teiste eriharidusega meditsiinitöötajate arv eelmise aastaga võrreldes mõnevõrra suurenes.

2006. aasta lõpus töötas Eestis 10 000 elaniku kohta 33 arsti (sh kuus perearsti), üheksa hambaarsti ja 66 õendustöötajat.

Suurenes ambulatoorsete vastuvõttude arv

2006. aastal suurenes eelmise aastaga võrreldes ambulatoorsete vastuvõttude arv 88 000 võrra (1%). Ambulatoorsel vastuvõtul käidi keskmiselt 6,3 korda, sellest kolm korda perearsti juures. Endiselt vähenes perearsti koduvisiitide arv — 2005. aastaga võrreldes 6,1%. Aastas tehti vaid üks arsti koduvisiit kümne inimese kohta. Hambaarsti juures käis Eesti elanik keskmiselt 1,2 korda. Vastuvõttude arv kasvas 2006. aastal eelmise aastaga võrreldes 3%. Hambaarste oli 2006. aastal 1196.

Taastusravikeskustes vähem välismaalasi

Taastusravikeskuste arv vähenes 2007. aastal 18-st 16-ni. Kui varasematel aastatel käis taastusravikeskustes välismaalasi kuni 75%, siis 2007. aastal suurenes seal majutatud Eesti elanike arv ja välismaalaste osatähtsus kahanes 58%-st 55%-ni.

Peagu kõiki enamlevinud nakkushaigusi registreeriti 2006. aastal rohkem kui 2005. aastal. Samas on paljudele nakkushaigustele iseloomulik, et haigestumus kõigub aastate kaupa. Puukidega levivaid nakkushaigusi (puukborrelioos ja puukentsefaliit) oli 2006. aastal 653 juhul. Salmonelloosi oli eelmise aastaga võrreldes 1,5 korda rohkem. Viirushepatiite registreeriti 2006. aastal 275 korral. 2001. aastaga võrreldes on juhtude arv vähenenud neli korda — 1090-st 275-ni.

Oluliselt on vähenenud aktiivsesse tuberkuloosi haigestumus

Võrreldes 1990. aastate keskpaigaga, mil aktiivse tuberkuloosi levijuhtude arv ulatus üle 2000, on haigestumus vähenenud viis korda. 2006. aasta lõpus oli arvel 388 tuberkuloosihaiget — 11,6% vähem kui aasta varem. Endiselt kahanes ka aktiivse tuberkuloosi esmashaigestumus. Eestis haigestuvad mehed tuberkuloosi kaks korda sagedamini kui naised, suurimasse riskirühma kuuluvad 45–54-aastased mehed ja 35–44-aastased naised.

2006. aastal registreeriti 668 uut HIV-i nakatunut. Alates nakkuse avastamisest Eestis 1988. aastal on HIV-i diagnoositud 5731 inimesel — 60% haigestunutest on 20–29-aastased. Aidsi registreeriti 2006. aastal 34 juhul.

Pahaloomuliste kasvajate esmashaigestumuskordaja 100 000 elaniku kohta 2005. aastal vähenes. Et vähihaigestumus suureneb vanuse kasvades, on pidevalt suurenenud uute haigusjuhtude arv tingitud eelkõige rahvastiku vananemisest. Andmete kasutamisel tuleks silmas pidada, et 2001.–2005. aasta vähihaigestumuse andmed on esialgsed.

2006. aastal suurenes psühhiaatri diagnoositud psüühika- ja käitumishäirete haigusjuhtude arv 100 000 elaniku kohta 4%, esmaste psüühika- ja käitumishäirete arv kasvas 11,8%. Siinjuures peab arvestama, et peale psühhiaatrite diagnoosivad ligikaudu poole psüühika- ja käitumishäirete esmasjuhtudest mittepsühhiaatrid (peamiselt perearstid), mida see peatükk ei kajasta.

Overview

The chapter presents statistics on medical staff, hospitals and health resorts as well as outpatient and stationary medical service and morbidity mainly for the years 2002–2006.

General hospitals were reorganised into nursing care hospitals

At the end of the 2006, 55 hospitals provided inpatient health care services in Estonia. A year earlier, there were 54 of them. During the years of independence, the number of hospitals has decreased by more than a half — mainly due to closing small hospitals and joining some hospitals. By 2002, the number of hospitals stabilised due to the hospital network reform, but the reorganisation process continued. The reorganisation of general hospitals into nursing care hospitals started in 2002–2005: the number of general hospitals decreased from 24 to 12, and the number of nursing care hospitals increased from 10 to 20, and six local hospitals were added.

Due to the reorganisation of health care system, the number of hospital beds has continually decreased: compared to the beginning of the 1990s, the number of hospital beds has decreased more than double-fold. In 2006, the number of hospital beds increased by 3% compared to 2005. At the end of the year, there were 7,588 hospital beds in hospitals for inpatient health care services.

Despite the twofold decrease in the number of hospital beds, the number of hospitalised persons per 1,000 inhabitants has remained almost unchanged, since the population of Estonia has also constantly decreased and the use of hospital beds has intensified. In 1990–2006, the average length of stay at hospitals decreased by more than a half — from 17 days to eight. At the same time, the number of inpatients per hospital bed doubled (bed turnover). In 2006, a hospital bed was in use on average on 264 days with 34 patients treated.

The number of physicians continued to increase

In 1990s, the total number of physicians (excluding dentists) decreased notably, but started to increase from 2002. At the end of 2006, there were 4,393 practising physicians, 853 (19.4%) of whom were family doctors. The GP reform, started in 1997, had been put into practice all over Estonia by the year 2000, but also after that, the number of family doctors has increased every year. In 2006, there was one family doctor per 1,575 inhabitants in Estonia.

At the end of 2006, there were 10,251 people working as nursing staff (nurses and midwives) and other graduates of medical schools working as health care personnel (clinical laboratory assistants, caring personnel, etc). The number of them has increased considerably compared to the beginning of 1990s. In 2006, the number of nurses as well as other medium level medical personnel slightly increased in comparison to 2005.

At the end of 2006,w there were 33 practising physicians (including six family doctors), nine dentists and 66 nursing personnel per 10,000 inhabitants in Estonia.

The number of outpatient visits increased

In 2006 compared to the previous year, the number of outpatient visits increased by 88,000 (1%). There were on average 6.3 outpatient visits per inhabitant, three of which were to family doctors. As before, the number of family doctors' home visits decreased — 6.1% compared to 2005. Only one home visit was made per ten persons in a year. An average Estonian inhabitant visited the dentist on average 1.2 times. The number of dentist visits increased 3% in 2006 compared to the previous year. The number of dentists was 1,196 in 2006.

Less foreigners in health resorts

In 2007, the number of health resorts decreased from 18 to 16. The number of foreigners accommodated in health resorts comprised 75% in previous years, but the number of the

residents of Estonia accommodated in health resorts grew in 2007, and the share of foreign visitors decreased from 58% to 55%.

In 2006, the incidence rate for most of the infectious diseases increased compared to 2005. At the same time, it is characteristic of a lot of infectious diseases that the morbidity fluctuates by years. In 2006, there were 653 cases of tick-borne encephalitis and Lyme disease. Compared to 2005, the incidence rate of Salmonella infections increased 1.5 times in 2006. 275 cases of viral hepatitis were registered in 2006. Compared to 2001, the incidence of viral hepatitis has decreased four times — from 1,090 cases to 275.

The number of cases of active tuberculosis has decreased significantly

In comparison to the mid-1990s, when the number of active tuberculosis cases was more than 2,000, the number of TB cases has decreased five times. At the end of 2006, 388 people were suffering from tuberculosis — 11.6% less than a year earlier. As before, the number of new cases of active tuberculosis also decreased. In Estonia, the frequency of new cases of active tuberculosis is two times higher among males than among females, males aged 45–54 and females aged 35–44 constitute the highest risk groups.

In 2006, 668 new cases of HIV infections were diagnosed. 5,731 people have been diagnosed with the HIV infection since its first registration in Estonia in 1988 — 60% of the infected belong to the age group of 20–29-year-olds. 34 AIDS cases were registered in 2006.

The incidence rate of malignant neoplasms per 100,000 inhabitants decreased in 2005. As the incidence rate of cancer increases with age, a continuous growth in cancer incidence is largely related to the population ageing. It should be kept in mind that the data about malignant neoplasms for 2001–2005 is preliminary, which might influence the data quality.

In 2006, the cases of mental and behavioural disorders per 100,000 inhabitants diagnosed by psychiatrists increased 4%, the number of new cases of mental and behavioural disorders increased 11.8%. Hereby, it should be considered that almost half of the new cases of mental and behavioural disorders are registered by non-psychiatrists (mostly by family doctors). Those cases of incidence are not included in the present chapter.

Tabel 1 **Statsionaarsed tervishoiuasutused, 2002–2006**
Table 1 Inpatient health care institutions, 2002–2006
(aasta lõpus — *at the end-year*)

	2002	2003	2004	2005	2006	
Haiglad	51	49	51	54	55	*Hospitals*
Ravivoodid	8 248	8 017	7 850	7 374	7 588	*Hospital beds*
Ravivoodeid 10 000 elaniku kohta	60,8	59,3	58,3	54,8	56,5	*Hospital beds per 10,000 inhabitants*
Ravivoodid päevastatsionaaris[a]	403	375	334	358	361	*Day-care beds*[a]

[a] Päevastatsionaari ravivoodeid ei arvestata haiglavoodite üldarvus.
[a] *Day-care beds are excluded from the total number of hospital beds.*

Tabel 2 **Tervishoiutöötajad, 2002–2006**
Table 2 Health care personnel, 2002–2006
(aasta lõpus — *at the end-year*)

	2002	2003	2004	2005	2006	
Arstid	4 236	4 277	4 312	4 294	4 393	*Physicians*
perearstid	701	803	818	845	853	*family doctors*
Hambaarstid	1 078	1 127	1 166	1 202	1 196	*Dentists*
Õendustöötajad ja teised meditsiinikooli lõpetanud	9 976	10 268	10 016	10 106	10 251	*Nursing staff and other graduates of medical schools*
õendustöötajad	8 716	8 815	8 676	8 845	8 803	*nursing staff*
Proviisorid	754	776	845	851	869	*Pharmacists*
Tervishoiutöötajaid 10 000 elaniku kohta						***Health care personnel per 10,000 inhabitants***
Arstid	31,2	31,7	32,0	31,9	32,7	*Physicians*
perearstid	5,2	5,9	6,1	6,3	6,4	*family doctors*
Hambaarstid	8,0	8,3	8,7	8,9	8,9	*Dentists*
Õendustöötajad ja teised meditsiinikooli lõpetanud	73,6	76,0	74,4	75,2	76,4	*Nursing staff and other graduates of medical schools*
õendustöötajad	64,3	65,2	64,4	65,8	65,6	*nursing staff*
Proviisorid	5,6	5,7	6,3	6,3	6,5	*Pharmacists*

Tabel 3 **Elanikke tervishoiutöötaja kohta, 2002–2006**
Table 3 Inhabitants per one health care worker, 2002–2006
(aasta lõpus — *at the end-year*)

	2002	2003	2004	2005	2006	
Arstid	320	316	313	313	306	*Physicians*
Perearstid	1 934	1 683	1 647	1 591	1 574	*Family doctors*
Hambaarstid	1 258	1 199	1 156	1 119	1 122	*Dentists*
Õendustöötajad ja teised meditsiinikooli lõpetanud	136	132	135	133	131	*Nursing staff and other graduates of medical schools*

Tabel 4 **Ambulatoorne ja statsionaarne arstiabi, 2002–2006**
Table 4 Outpatient and inpatient medical care, 2002–2006

	2002	2003	2004	2005	2006	
Arsti ambulatoorsed vastuvõtud, tuhat	7 955	8 112	8 303	8 408	8 496	*Outpatient visits, thousands*
elaniku kohta	5,9	6,0	6,2	6,2	6,3	*per inhabitant*
Perersti vastuvõtud, tuhat	3 615	3 873	3 935	4 043	4 289	*Visits to family doctor, thousands*
elaniku kohta	2,7	2,9	2,9	3,0	3,2	*per inhabitant*
Arsti koduvisiidid, tuhat	292	223	178	158	143	*Home visits, thousands*
elaniku kohta	0,2	0,2	0,1	0,1	0,1	*per inhabitant*
Perersti koduvisiidid, tuhat	…	209	162	148	139	*Home visits of family doctor, thousands*
elaniku kohta	…	0,2	0,1	0,1	0,1	*per inhabitant*
Hambaarsti vastuvõtud, tuhat	1 728	1 631	1 658	1 634	1 679	*Visits to dentist, thousands*
elaniku kohta	1,3	1,2	1,2	1,2	1,2	*per inhabitant*
Hospitaliseeritud haiged, tuhat	259,8	260,1	258,8	246,5	252,9	*Inpatients, thousands*
1000 elaniku kohta	191,2	192,2	191,8	183,1	188,2	*per 1,000 inhabitants*
Keskmine ravi kestus statsionaaris[a], päeva	8,4	8,2	8,0	7,9	7,8	*Average length of stay at hospitals per inpatient[a], days*
Voodikoormus, päeva	247,0	262,7	265,0	263,5	263,7	*Bed occupancy, days*
Voodihõive, %	67,7	72,0	72,6	72,2	72,3	*Bed occupancy rate, %*
Voodikäive	29,5	36,1	37,7	38,4	33,8	*Bed turnover*

[a] Aruandeaasta keskmine voodipäevade arv kõigi haigla statsionaarist lahkunute kohta (sh teise haiglasse üleviidud ja surnud), sõltumata haiglaravi põhjusest.

[a] *The average number of hospital bed-days of all discharged patients (including those transferred to another hospital and the dead) within the accounting period, independent of the cause of hospital care.*

Tabel 5 **Vereteenistus, 2002–2006**
Table 5 Blood service, 2002–2006

	2002	2003	2004	2005	2006	
Veredoonorid	32 153	34 012	34 142	31 963	32 016	*Blood donors*
esmakordsed	10 319	10 122	9 997	7 990	7 219	*for the first time*
Plasmadoonorid	22	3	-	3	-	*Plasma donors*
Vereandmise korrad	53 716	57 347	57 797	53 307	54 701	*Blood donations*

Diagramm 1 **Veredoonorid, 2000–2006**
Diagram 1 Blood donors, 2000–2006

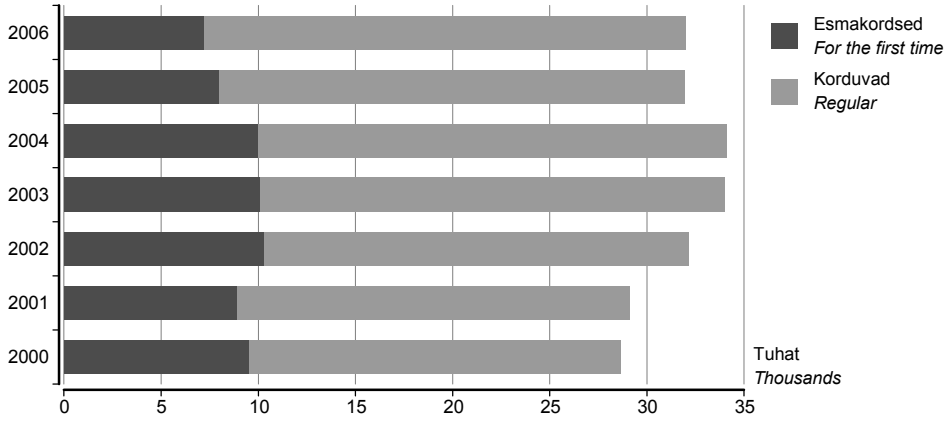

Tabel 6 **Kiirabi, 2002–2006**
Table 6 Emergency care, 2002–2006

	2002	2003	2004	2005	2006	
Kiirabiasutused ja -osakonnad	28	25	26	25	24	*Emergency aid stations and wards*
Kiirabitöötajad	1 061	1 091	1 082	1 017	962	*Emergency personnel*
arstid	143	120	115	87	81	*physicians*
õendustöötajad	451	489	468	458	450	*nursing staff*
Kiirabi väljakutsed	251 103	260 482	252 980	243 745	246 629	*Emergency calls*
täidetud	244 508	253 811	246 611	237 613	239 762	*fulfilled*
Abi saanud inimesed	267 372	254 301	241 673	232 601	234 514	*Persons who received aid*
ambulatoorne abi	28 710	21 216	9 157	7 720	7 679	*outpatient aid*
1000 elaniku kohta	196,7	187,9	179,1	172,8	174,5	*per 1,000 inhabitants*

Tabel 7 **Taastusravikeskused, 2003–2007**
Table 7 Health resorts, 2003–2007

	2003	2004	2005	2006[a]	2007	
Taastusravikeskused	16	16	16	18	16	*Health resorts*
lasteasutused	1	1	-	-	-	*for children*
Kohad (aastakeskmine)	3 299	3 695	4 095	3 299	4 275	*Beds (yearly average)*
lasteasutused	55	55	-	-	-	*for children*
Arstid	69	69	68	76	56	*Physicians*
Majutatud	182 313	247 562	268 489	300 904	288 884	*Persons accommodated*
Eesti elanikud	50 152	86 352	87 803	137 069	136 236	*residents of Estonia*
välismaalased	131 161	161 210	180 686	163 835	152 648	*foreigners*
välismaalaste osatähtsus	71,9	65,1	67,3	54,4	52,8	*share of foreigners*
Majutatud ravi eesmärgil	125 980	160 229	174 698	189 596	181 385	*Persons accommodated with the aim of getting treatment*
Eesti elanikud	27 128	35 298	45 301	78 251	77 391	*residents of Estonia*
välismaalased	97 897	124 931	129 395	111 345	103 994	*foreigners*
Majutatud ravi eesmärgita	56 333	87 333	93 796	111 308	107 499	*Persons accommodated without the aim of getting treatment*
Eesti elanikud	23 069	37 438	42 942	58 818	58 845	*residents of Estonia*
välismaalased	33 264	49 895	50 854	52 490	48 654	*foreigners*
Voodipäevad	919 237	1 027 941	1 045 821	1 120 056	1 000 025	*Bed days*
ravi eesmärgil	706 903	824 977	845 833	869 116	763 936	*with the aim of getting treatment*
Eesti elanikud	189 388	204 699	165 149	284 934	247 344	*residents of Estonia*
välismaalased	527 515	620 278	680 684	584 182	516 592	*foreigners*
ravi eesmärgita	212 334	203 512	201 534	250 940	236 089	*without the aim of getting treatment*
Eesti elanikud	58 398	70 635	68 298	118 987	94 970	*residents of Estonia*
välismaalased	153 936	132 877	133 236	131 953	141 119	*foreigners*
Voodikoormus, päeva	279	278	255	340	234	*Bed occupancy, days*

[a] Andmeid on täpsustatud.

[a] *Data have been adjusted.*

Tabel 8 **Esmashaigestumine nakkushaigustesse, 2002–2006**
Table 8 New cases of infectious diseases, 2002–2006

Nakkushaigus	2002	2003	2004	2005	2006	*Infectious disease*
Vaktsiinvälditavad haigused						***Diseases preventable by vaccinations***
Teetanus	-	1	-	-	-	*Tetanus*
Difteeria	-	-	-	-	-	*Diphtheria*
Läkaköha	215	623	455	63	153	*Whooping cough*
Puukentsefaliit	90	237	182	164	171	*Tick-borne encephalitis*
Leetrid	-	-	-	2	27	*Measles*
Punetised	96	48	22	6	5	*German measles*
Mumps	36	35	132	29	17	*Mumps*
Gripp	2 796	7 194	1 400	603	693	*Influenza*
Viirushepatiidid	676	542	469	316	275	*Viral hepatitis*
Toidu ja vee kaudu levivad ja keskkonnast tulenevad haigused						***Food- and water-borne diseases and diseases of environmental origin***
Salmonelloosid	337	184	135	312	453	*Salmonella infections*
Šigelloosid	336	142	149	98	53	*Shigellosis*
Rotaviirus-enteriit	1 114	971	895	780	1 353	*Rotaviral enteritis*
Õhu kaudu levivad haigused						***Air-borne diseases***
Tuberkuloos	525	490	477	424	373	*Tuberculosis*
Sarlakid	1 314	401	254	198	174	*Scarlatina*
Tuulerõuged	6 250	5 053	6 873	6 428	6 679	*Chickenpox*
Ülemiste hingamisteede ägedad nakkused	221 602	245 585	226 646	226 204	247 192	*Acute upper respiratory infections*
Muud nakkushaigused						***Other infectious diseases***
Puukborrelioos	319	562	480	281	482	*Lyme disease*
Sügelised	4 031	3 139	3 005	2 432	1 867	*Scabies*
Loomahammustused	3 933	4 436	3 763	3 334	2 948	*Bites by animals*
Peamiselt sugulisel teel levivad haigused						***Predominantly sexually transmitted diseases***
Süüfilis	287	212	152	125	125	*Syphilis*
Gonokokknakkus	538	457	484	298	256	*Gonococcal infection*
HIV-nakkus	899	828	743	621	668	*HIV infection status*
HIV-tõbi (aids)	4	10	27	30	34	*HIV disease (AIDS)*

Tabel 9 **Nakkushaiguste esmashaigestumuskordaja 100 000 elaniku kohta, 2002–2006**
Table 9 Incidence rate of infectious diseases per 100,000 inhabitants, 2002–2006

Nakkushaigus	2002	2003	2004	2005	2006	*Infectious disease*
Vaktsiinvälditavad haigused						***Diseases preventable by vaccinations***
Teetanus	-	0,1	-	-	-	*Tetanus*
Difteeria	-	-	-	-	-	*Diphtheria*
Läkaköha	15,8	46,0	33,7	4,7	11,4	*Whooping cough*
Puukentsefaliit	6,6	17,5	13,5	12,2	12,7	*Tick-borne encephalitis*
Leetrid	-	-	-	0,1	2,0	*Measles*
Punetised	7,1	3,5	1,6	0,4	0,4	*German measles*
Mumps	2,6	2,6	9,8	2,2	1,3	*Mumps*
Gripp	205,8	531,5	103,8	44,8	51,6	*Influenza*
Viirushepatiidid	49,8	40,0	34,8	23,5	20,5	*Viral hepatitis*
Toidu ja vee kaudu levivad ja keskkonnast tulenevad haigused						***Food- and water-borne diseases and diseases of environmental origin***
Salmonelloosid	24,8	13,6	10,0	23,2	33,7	*Salmonella infections*
Šigelloosid	24,7	10,5	11,0	7,3	3,9	*Shigellosis*
Rotaviirus-enteriit	82,0	71,7	66,3	57,9	100,7	*Rotaviral enteritis*
Õhu kaudu levivad haigused						***Air-borne diseases***
Tuberkuloos	38,6	36,2	35,4	31,5	27,8	*Tuberculosis*
Sarlakid	96,7	29,6	18,8	14,7	13,0	*Scarlatina*
Tuulerõuged	460,0	373,3	509,4	477,5	497,1	*Chickenpox*
Ülemiste hingamisteede ägedad nakkused	16 310,5	18 143,7	16 797,4	16 804,4	18 398,5	*Acute upper respiratory infections*
Muud nakkushaigused						***Other infectious diseases***
Puukborrelioos	23,5	41,5	35,6	20,9	35,9	*Lyme disease*
Sügelised	296,7	231,9	222,7	180,7	139,0	*Scabies*
Looma-hammustused	289,5	327,7	278,9	247,7	219,4	*Bites by animals*
Peamiselt sugulisel teel levivad haigused						***Predominantly sexually transmitted diseases***
Süüfilis	21,1	15,7	11,3	9,3	9,3	*Syphilis*
Gonokokknakkus	39,6	33,8	35,9	22,1	19,1	*Gonococcal infection*
HIV-nakkus	66,2	61,2	55,1	46,1	49,7	*HIV infection status*
HIV-tõbi (aids)	0,3	0,7	2,0	2,2	2,5	*HIV disease (AIDS)*

Tabel 10 **Aktiivne tuberkuloos, 2002–2006**
Table 10 Active tuberculosis, 2002–2006

	2002	2003	2004	2005	2006	
Uued haigusjuhud	525	490	477	424	373	*New cases*
mehed	348	338	330	274	253	*males*
naised	177	152	147	150	120	*females*
Haigestumuskordaja 100 000 elaniku kohta	38,6	36,2	35,4	31,5	27,8	*Incidence rate per 100,000 inhabitants*
mehed	55,6	54,2	53,1	44,2	40,9	*males*
naised	24,2	20,8	20,2	20,7	16,6	*females*
Levijuhud aasta lõpus	514	550	532	439	388	*Persons infected at end-year*
mehed	361	384	383	301	281	*males*
naised	153	166	149	138	107	*females*
Levimus[a] aasta lõpus 100 000 elaniku kohta	37,9	40,7	39,8	32,6	28,9	*Point prevalence rate[a] at end-year per 100,000 inhabitants*
mehed	57,8	61,7	61,7	48,6	45,5	*males*
naised	20,9	22,8	20,5	19,0	14,8	*females*

[a] Protsess, mis näitab uute (ehk esmasjuhtude) ja vanade haigusjuhtude esinemust rahvastikus mingil ajamomendil.
[a] *A measure of the total number of existing cases of disease or condition at a specified point in time.*

Tabel 11 **Uued aktiivse tuberkuloosi haigusjuhud haige soo ja vanuse järgi, 2002–2006**
Table 11 New cases of active tuberculosis by sex and age of the patient, 2002–2006

Sugu, vanuserühm	2002	2003	2004	2005	2006	*Sex, age group*
Mehed						***Males***
0–4	1	-	-	-	-	*0–4*
5–14	2	-	-	-	5	*5–14*
15–19	3	4	4	7	6	*15–19*
20–24	19	19	11	9	13	*20–24*
25–34	48	60	54	54	42	*25–34*
35–44	109	82	90	57	61	*35–44*
45–54	93	84	94	75	73	*45–54*
55–64	42	57	42	46	34	*55–64*
65–74	21	26	27	18	13	*65–74*
75+	10	6	8	8	6	*75+*
KOKKU	348	338	330	274	253	*TOTAL*
Naised						***Females***
0–4	-	2	1	-	1	*0–4*
5–14	1	2	1	1	2	*5–14*
15–19	13	4	8	7	4	*15–19*
20–24	11	17	7	16	11	*20–24*
25–34	37	27	30	31	21	*25–34*
35–44	36	31	21	25	25	*35–44*
45–54	34	32	35	26	24	*45–54*
55–64	18	9	16	21	14	*55–64*
65–74	15	17	18	13	9	*65–74*
75+	12	11	10	10	9	*75+*
KOKKU	177	152	147	150	120	*TOTAL*

Tabel 12 **Aktiivse tuberkuloosi haigestumuskordajad 100 000 elaniku kohta haige soo ja vanuse järgi, 2002–2006**

Table 12 Incidence rates of active tuberculosis by sex and age of the patient per 100,000 inhabitants, 2002–2006

Sugu, vanuserühm	2002	2003	2004	2005	2006	*Sex, age group*
Mehed						***Males***
0–4	3,1	-	-	-	-	*0–4*
5–14	2,3	-	-	-	7,3	*5–14*
15–19	5,6	7,3	7,3	12,8	11,2	*15–19*
20–24	38,2	37,5	21,3	17,1	24,5	*20–24*
25–34	51,7	64,1	57,5	57,3	44,3	*25–34*
35–44	119,7	91,3	101,2	64,6	69,4	*35–44*
45–54	108,2	97,5	109,0	86,7	84,1	*45–54*
55–64	65,1	89,1	65,8	71,8	53,1	*55–64*
65–74	42,6	52,5	54,4	36,3	26,2	*65–74*
75+	47,9	27,1	34,2	32,5	23,3	*75+*
KOKKU	55,6	54,2	53,1	44,2[a]	40,9	*TOTAL*
Naised						***Females***
0–4	-	6,6	3,2	-	3,0	*0–4*
5–14	1,2	2,6	1,4	1,5	3,1	*5–14*
15–19	25,0	7,6	15,3	13,5	7,9	*15–19*
20–24	23,1	34,9	14,0	31,4	21,4	*20–24*
25–34	39,6	28,8	32,0	33,2	22,5	*25–34*
35–44	36,6	32,0	22,0	26,4	26,7	*35–44*
45–54	33,8	31,7	34,7	25,8	23,7	*45–54*
55–64	20,9	10,6	18,9	24,8	16,6	*55–64*
65–74	18,3	20,6	21,7	15,7	10,8	*65–74*
75+	19,8	17,6	15,5	15,0	13,1	*75+*
KOKKU	24,2	20,8	20,2	20,7[a]	16,6	*TOTAL*

[a] Andmeid on täpsustatud.

[a] *Data have been adjusted.*

Diagramm 2 **Aktiivse tuberkuloosi haigestumuskordaja 100 000 elaniku kohta, 1970–2005**

Diagram 2 Incidence rate of active tuberculosis per 100,000 inhabitants, 1970–2005

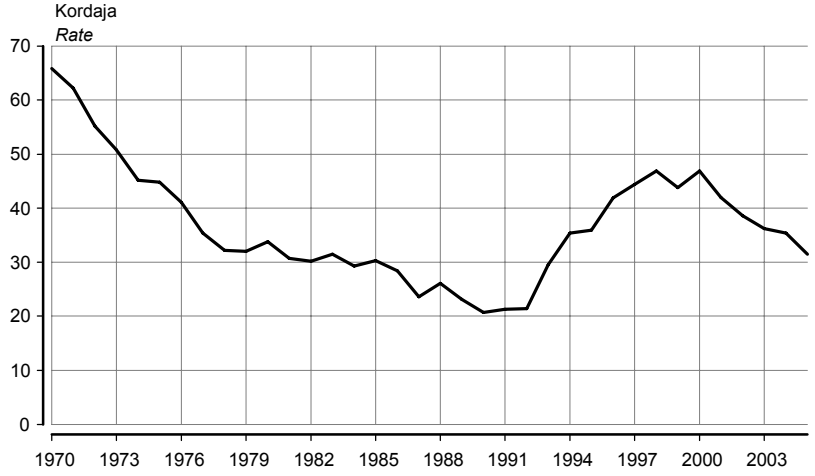

Diagramm 3 **HIV-nakkuse esmashaigestumuskordaja 100 000 elaniku kohta, 1999–2006**
Diagram 3 Incidence rate of HIV infection status per 100,000 inhabitants, 1999–2006

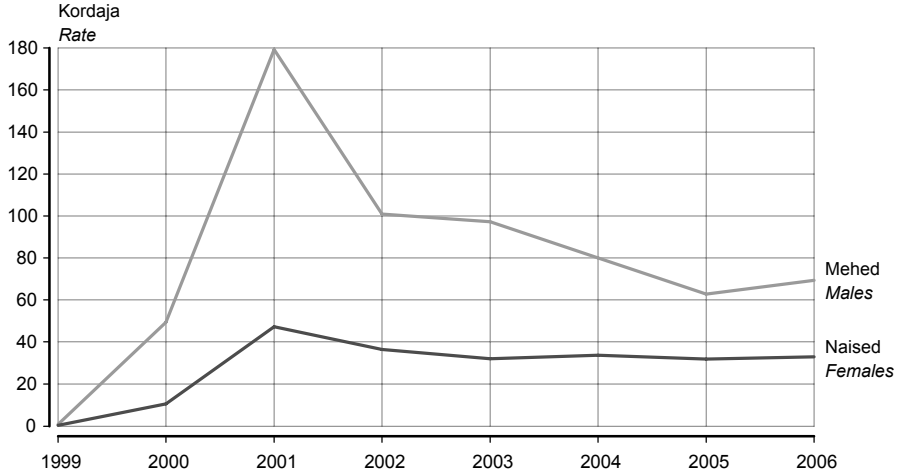

Tabel 13 **Pahaloomulised kasvajad, 2001–2005**
Table 13 Malignant neoplasms (cancer), 2001–2005

	2001	2002	2003	2004	2005	
Esmasjuhud	6 018	5 833	6 038	6 386	6 061	*New cancer cases*
mehed	2 855	2 826	2 920	3 132	2 951	*males*
naised	3 163	3 007	3 118	3 254	3 110	*females*
Esmashaigestumus-kordaja 100 000 elaniku kohta	441,2	429,3	446,1	473,3	450,3	*Incidence rate per 100,000 inhabitants*
mehed	453,9	451,2	468,2	503,9	476,0	*males*
naised	430,3	410,6	427,2	447,1	428,3	*females*

Diagramm 4 **Pahaloomuliste kasvajate esmashaigestumuskordaja 100 000 elaniku kohta, 1995–2005**
Diagram 4 Incidence rate of malignant neoplasms per 100,000 inhabitants, 1995–2005

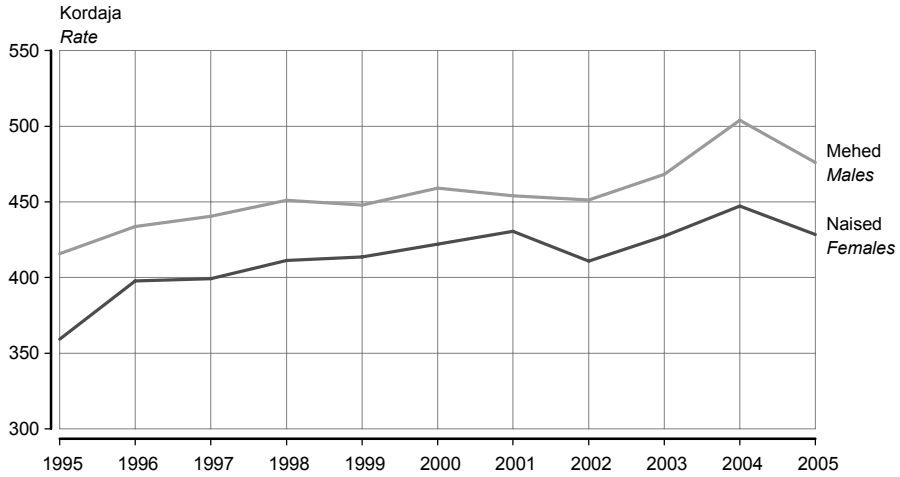

Tabel 14 **Psüühika- ja käitumishäired, 2002–2006**
Table 14 Mental and behavioural disorders, 2002–2006
(psühhiaatri ambulatoorne vastuvõtt — *outpatient psychiatric care*)

	2002	2003	2004	2005	2006	
Aasta jooksul konsulteeritud haigusjuhud	81 358	89 639	105 720	112 097	116 536	*Cases consulted during the year*
100 000 elaniku kohta	5 988,2	6 622,5	7 835,2	8 327,6	8 673,8	*per 100,000 inhabitants*
uued haigusjuhud	25 224	26 628	27 251	25 585	28 543	*new cases*
100 000 elaniku kohta	1 856,6	1 967,3	2 019,7	1 900,7	2 124,5	*per 100,000 inhabitants*

Diagramm 5 **Psüühika- ja käitumishäireid 100 000 elaniku kohta, 1991–2006**
Diagram 5 Mental and behavioural disorders per 100,000 inhabitants, 1991–2006

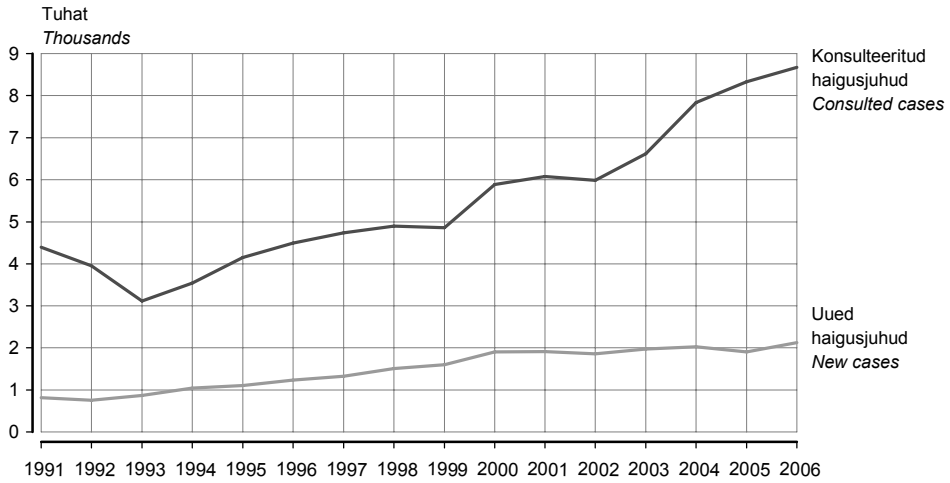

Metoodika

Tervishoiustatistika tegemiseks küsitletakse kõiki tervishoiuteenust osutavaid ambulatoorse ja statsionaarse ravi asutusi ning nende allüksusi. Andmeid kogub ja töötleb Sotsiaalministeerium.

Oma valdkonna andmeid kogub ja töötleb ka Eesti vähiregister, Tuberkuloosiandmekogu, Tervisekaitseinspektsioon (nakkushaigused), Põhja-Eesti verekeskus jt. Taastusravikeskustelt kogub andmeid Statistikaamet.

Sotsiaalministeeriumi andmekogumissüsteemi reorganiseerimise tõttu 2004. aastal esitatakse tervishoiustatistika andmed aastase nihkega — 2006. aasta andmed 2008. aastal.

Andmete võrdlemisel tuleb silmas pidada, et tervishoiuasutuste ja arstierialade struktuur on aastatega muutunud. 2001. aastast kajastavad tervishoiutöötajate andmed ka Keskvangla haigla ning 2002. aastast taastusravikeskuste ja Eesti Kohtuarstliku Ekspertiisibüroo tervishoiutöötajate andmeid. Tervishoiupersonali arvestusest on välja jäetud piirivalve ja kaitseväe töötajad. Tervishoiuteenust osutavaks ei loeta Tervisekaitseinspektsiooni ja selle talitusi.

Alates 2001. aastast hõlmavad haigestumuse andmed ka vanglates registreeritud haigusjuhte.

2002. aastast kehtiva haridusjärgse arstierialade klassifikatsiooni järgi ei arvestata arstierialade hulka administratiivarste ega tervisekaitsearste — neid käsitletakse tervishoiupersonali all muude kõrgharidusega tervishoiutöötajatena. Näo- ja lõualuukirurgid on arvestatud hambaarsti, internid ja residendid vastavalt arsti või hambaarsti eriala hulka.

2005. aastal korrigeeris Sotsiaalministeerium ravivoodite kasutamise näitajate arvutamise metoodikat. Aastate 2003–2004 andmed on ümber arvutatud. Valemi muutus tõi kaasa voodikoormuse, voodihõive ja voodikäibe väikese kasvu ning keskmise ravikestuse lühenemise.

Pahaloomuliste kasvajate andmed põhinevad Eesti vähiregistri andmebaasil. Aastate 1990–2005 andmeid on täpsustatud (seisuga 27.02.2008). Isikuandmete kaitse seadusest tulenevalt puudub vähiregistril alates 2001. aastast võimalus võrrelda andmeid Statistikaameti surmapõhjuste andmebaasiga. Seetõttu on vähenenud pahaloomuliste kasvajate esmasjuhtude statistika usaldusväärsus ja 2001.–2005. aasta andmed avaldatakse esialgsetena. Andmevahetuse probleem laheneb pärast riikliku surmapõhjuste registri kasutuselevõttu.

Haigestumus- ja suremusandmete esitamiseks on Eestis alates 1997. aastast kasutusel rahvusvaheline haiguste ja nendega seotud terviseprobleemide statistiline klassifikatsioon (RHK-10).

Statistikaamet esitab vaid tervishoiu põhiandmeid. Üksikasjalikumat infot saab Statistikaameti andmebaasist, Sotsiaalministeeriumi tervishoiustatistika aastaraamatutest, veebilehelt ja meditsiiniregistrite väljaannetest.

Methodology

All institutions providing health care service and their subdivisions are enumerated to receive statistical data on health care. The data is collected and processed by the Ministry of Social Affairs.

A lot of special data in their field is collected and processed separately by the Estonian Cancer Register, Tuberculosis Database, Health Protection Inspectorate (infectious diseases), North-Estonian Blood Centre, etc. according to its speciality. Statistics Estonia collects data from health resorts.

As a result of reorganisation of the data collection system of the Ministry of Social Affairs in 2004, the health statistics for 2006 are presented one year after the reference year — the data of 2006 are presented in 2008.

When comparing the data, it must be borne in mind that the structures of health care institutions and physicians' professions have changed over years. The staff of the Central Prison Hospital is included in the figures of health care personnel since 2001, and the staff of health resorts and Estonian Bureau of the Forensic Medical Expertise since 2002. Data on the health care personnel employed by the Border Guard of Estonia and by the Defence Forces of Estonia is excluded. The Health Protection Inspectorate and its health protection offices are excluded from health care providers.

Since 2001, the morbidity registered in prisons is included.

According to the current education-based classification applied since 2002, administrative physicians and physicians for health protection are excluded from the group of physicians and are counted as other health care personnel with higher education. Oral-maxillofacial surgeons are included among dentists, and interns and residents are included among physicians or dentists according to speciality.

In 2005, the Ministry of Social Affairs corrected the methodology for calculation of the hospital bed utilization. Data on 2003–2004 were recalculated. The change in the formula brought about a slight increase in bed occupancy, bed occupancy rate and bed turnover, and a decrease in the average length of stay at hospital.

Data about malignant neoplasms come from the database of the Estonian Cancer Register. The data for the years 1990–2003 were updated (as of 27.02.2008). Due to amendments made in the Personal Data Protection Act, the comparisons of the Cancer Register data and mortality database of Statistics Estonia are no longer available. Therefore, the data on the

first registrations of malignant neoplasms is no longer reliable and so the data about malignant neoplasms for 2001–2005 are published as preliminary. The problem of data linkage will be solved after introducing the National Cause of Death Registry.

Since 1997, the International Statistical Classification of Diseases and Health Related Problems (ICD-10) is used in Estonia for reporting morbidity and mortality data.

Statistics Estonia provides only basic data of health statistics. More detailed information can be obtained from the database of Statistics Estonia, from the health care statistics-related yearbooks of the Ministry of Social Affairs and from the publications of special medical registers.

Kirjandust
Publications

Maakonnad arvudes. 2003–2007. *Counties in Figures.* (2008). Tallinn: Statistikaamet (ilmub augustis — *to be published in August*).

SOTSIAALNE KAITSE

Tabel 1 Riikliku pensioni saajad pensioni liigi järgi, 2004–2008 ... 164
Tabel 2 Riikliku pensioni saajad pensioni määramise aasta järgi, 2003–2007 ... 165
Tabel 3 Pensionärid ja toitjakaotuspensioni saavad pereliikmed soo ja vanuse järgi, 2004–2008 ... 165
Tabel 4 Riiklikud pensionid, 2004–2008 ... 166
Tabel 5 Ravikindlustus, 2004–2007 ... 166
Tabel 6 Riiklike peretoetuste saajad, 2003–2007 ... 167
Tabel 7 Väljamakstud riiklikud peretoetused, 2003–2007 ... 168
Tabel 8 Sotsiaaltoetused, 2003–2007 ... 169
Tabel 9 Toimetulekutoetused, 2003–2007 ... 170
Tabel 10 Puudega inimeste sotsiaaltoetused, 2005–2007 ... 170
Tabel 11 Arstlik ekspertiis, 2004–2007 ... 171
Tabel 12 Täiskasvanute hoolekanne, 2003–2007 ... 172
Tabel 13 Varjupaigas ja rehabilitatsioonikeskuses viibimine põhjuse järgi, 2004–2007 ... 172
Tabel 14 Täiskasvanute hoolekandeteenuste kasutajad (v.a psüühilise erivajadusega inimesed) soo ja vanuse järgi, 2006, 2007 ... 172
Tabel 15 Psüühilise erivajadusega inimeste hoolekandeteenuste kasutajad soo ja vanuse järgi, 2006, 2007 ... 173
Tabel 16 Varjupaigateenuse ja vangist vabanenute rehabilitatsiooniteenuse saajad, 2005–2007 ... 173
Tabel 17 Vanemliku hoolitsuseta lapsed, 2003–2007 ... 174
Tabel 18 Töötu sotsiaalne kaitse, 2003–2007 ... 175
Tabel 19 Töötuskindlustus, 2007 ... 176
Tabel 20 Tööõnnetused tegevusala järgi, 2003–2007 ... 176
Tabel 21 Tööõnnetustes kannatanud tegevusala, soo ja vanuse järgi, 2007 ... 178

SOCIAL PROTECTION

Table 1 Recipients of state pension by classes of pension, 2004–2008 ... 164
Table 2 Recipients of state pension by year of granting the pension, 2003–2007 ... 165
Table 3 Pensioners and family members receiving survivor's pension by sex and age, 2004–2008 ... 165
Table 4 State pensions, 2004–2008 ... 166
Table 5 Health insurance, 2004–2007 ... 166
Table 6 Recipients of state family benefits, 2003–2007 ... 167
Table 7 Payments of state family benefits, 2003–2007 ... 168
Table 8 Social benefits, 2003–2007 ... 169
Table 9 Subsistence benefits, 2003–2007 ... 170
Table 10 Social benefits for disabled persons, 2005–2007 ... 170
Table 11 Disability assessment, 2004–2007 ... 171
Table 12 Welfare for adults, 2003–2007 ... 172
Table 13 Staying in shelters and rehabilitation centres by reason, 2004–2007 ... 172
Table 14 Persons having used services of social welfare institutions for adults (excl. persons with special mental needs) by sex and age, 2006, 2007 ... 172
Table 15 Persons having used services of social welfare institutions for persons with special mental needs by sex and age, 2006, 2007 ... 173
Table 16 Recipients of shelter service and rehabilitation service to ex-convicts, 2005–2007 ... 173
Table 17 Children without parental care, 2003–2007 ... 174
Table 18 Social protection of the unemployed, 2003–2007 ... 175
Table 19 Unemployment insurance, 2007 ... 176
Table 20 Occupational accidents by economic activity, 2003–2007 ... 176
Table 21 Persons suffered in occupational accidents by economic activity, sex and age, 2007 ... 178

Ülevaade

Sotsiaalne kaitse on avaliku või erasektori rakendatavate sotsiaalkindlustuse ja hoolekande meetmete kogum, mille ülesanne on kergendada üksikisiku või leibkonna toimetulekut sissetuleku osalise või täieliku kaotuse puhul teatud riskide või vajaduste ilmnemisel.

Kõige suurema osa sotsiaalkaitsekulutustest hõlmavad pensionikulutused.

Pensionäride osatähtsus rahvastikus suureneb

Pensionäride absoluutarv on eelmise aastaga võrreldes mõnevõrra vähenenud, kuid nende osatähtsus rahvastikus suureneb pidevalt. 2008. aasta 1. jaanuaril oli Eestis 381 121 riikliku pensioni saajat, kellest kolmveerand (76%) olid vanaduspensionärid. Enamik pensionäridest (63%) olid kõrgema eluea tõttu naised. Peale selle on nende pensioniiga endiselt madalam kui meestel — 2007. aastal 60 aastat (meestel 63).

Pensionäride osatähtsuse suurenemine rahvastikus baseerub eelkõige töövõimetuspensionäride arvu pideval kasvul. 2000. aastaga võrreldes on nende arv suurenenud 55%, ulatudes 2007. aastal 67 500-ni. Pensionäride koguhulgast hõlmasid töövõimetuspensionärid 18% (2004. aastal 15%). Kuni 40-aastaste töövõimetuspensionäride seas domineerivad mehed, vanemate hulgas aga naised — jaotus vastab demograafilisele pildile.

Keskmine vanaduspension on viimase viie aastaga peagu kahekordistunud (kasv 78%), selle reaalne ostujõud on samal ajal aga suurenenud 40%. Töövõimetuspensioni kasvutempo on sarnane vanaduspensioni omaga, rahvapensioni reaalne ostujõud on mõnevõrra vähenenud. Vanaduspension hõlmab keskmisest palgast kolmandiku (2006. aastal 34%), kuid kuna palgakasv on olnud pensionitõusust suurem, on see osatähtsus eelmiste aastatega võrreldes mõnevõrra kahanenud.

Hüppeliselt kasvas hambaravihüvitise kogukulu

Sotsiaalkulutustest kolmandiku hõlmavad tervishoiukulutused. Kõige suuremad kuluartiklid ravikindlustuses on haigus- ja vigastushüvitised ning rasedus- ja sünnitushüvitised. Eelmise aastaga võrreldes kasvasid aga kõige enam hambaraviteenuse ja hooldushüvitise kulud. Kui 2006. aastal maksti hambaravihüvitist 73 miljonit krooni, siis 2007. aastal 178 miljonit krooni. Hooldushüvitise kulud suurenesid peagu kolmandiku — 30%.

Peretoetuste osatähtsus sotsiaalkulutustes on veidi üle kümnendiku. 2006. aastaga võrreldes on peretoetused suurenenud 10%. Kõige suurema osa hõlmab vanemahüvitis. Kui peretoetuste kogumaht oli 2007. aastal 2,79 miljardit krooni, siis vanemahüvitisele kulus sellest 1,11 miljardit ehk 40%. 2004. aastal, mil vanemahüvitis kehtestati, oli see osatähtsus kaks korda väiksem — 21%. Kui muudest hüvitistest on suurenenud vaid vähesed, siis vanemahüvitis on otseselt seotud palgakasvuga. Vanemahüvitise ülempiir oli 2007. aastal 21 624 krooni, alampiir aga 2690 krooni.

2007. aastal tõsteti kaht liiki toetusi — lapsetoetust kolmandale ja järgmistele lastele makstakse nüüd kuuekordses lapsetoetuse määras varasema kahe määra asemel; eestkostetoetust aga kümnekordses määras varasema kuue asemel. Määrade tõstmise tõttu suurenes kolmandale ja igale järgmisele lapsele makstava toetuse maht kaks korda, eestkostetoetus aga poole võrra, kuigi hüvitise saajate arv demograafilistel põhjustel väheneb — buumi ajal sündinud (1980. aastate lõpus, 1990. aastate alguses) kasvavad lapsetoetuse east välja, uus põlvkond on aga hoolimata sündimuse suurenemisest ikka veel väiksem.

Muude sotsiaaltoetuste summa on viimase viie aastaga kahekordistunud. Kõige suurema osa muudest kulutustest hõlmavad matusetoetus ning kahjuhüvitised töötrauma ja kutsehaiguse puhul. Kõige rohkem on aga kasvanud vähemalt 16-aastaste rehabiliteerimisteenuste ja õppelaenu kustutamise kulu. Kulutused on kasvanud hüvitise saajate arvu suurenemise tõttu.

Toimetulekutoetuse saajate arv väheneb

Tänu elujärje paranemisele (palgatõus ja tööpuuduse kahanemine) on toimetulekutoetuse saajate arv viimastel aastatel märgatavalt vähenenud. Peale selle on kasvanud töötutoetuse suurus: kui aastatel 1999–2006 oli see 400 krooni kuus, siis alates 1.01.2007 on see 1000 krooni kuus. Kui 2003. aastal rahuldati ligikaudu 313 000 avaldust toimetulekupiiri tagamiseks ja umbes 175 000 avaldust eluasemekulude katteks, siis 2007. aastal olid vastavad näitajad 73 000 ja 31 000 piires.

2006. aastaga võrreldes vähenes registreeritud tööta tööotsijate arv 8000 võrra. Tööturukoolitusel osalenute hulk on samuti kahanenud, seevastu on alates 2006. aastast märkimisväärselt kasvanud tööharjutuse ja tööpraktika teenust saanute arv.

Koos hõivatute arvu kasvuga on suurenenud ka tööõnnetuste koguarv, tööõnnetuste arv 100 000 töötaja kohta on jäänud aga samale tasemele (2007. aastal 565). Surmaga lõppenud tööõnnetusi oli seitse vähem kui 2006. aastal.

Overview

Social protection encompasses all interventions from public or private bodies intended to relieve households or individuals of the burden of a defined set of risks or needs in case of the full or incomplete loss of income.

The share of pensioners in the population grows

Pensions form the largest part of the social protection expenses.

The absolute number of pensioners has decreased slightly over the year, but their proportion in the society is steadily increasing. As of 1st January 2008, there were 381,121 state pension receivers in Estonia of whom three fourths (76%) were old age pensioners. Most of the pensioners (63%) were women due to their longer lifespan. Furthermore, their retirement age is still lower than that of men — 60 years (63 for men) in 2007.

The increasing proportion of pensioners in the society is first and foremost based on the steadily increasing number of pensioners who have lost the capacity for work. Compared to 2000, their number has increased by 55% reaching 67,500 persons in 2007. Persons receiving pension for incapacity for work made up 18% of the total number of pension receivers (15% in 2004:). Up to 40-year-old persons receiving pension for incapacity for work are mostly men. Older persons receiving pension for incapacity for work are mostly women — this is in correlation with the demographic picture.

The average old-age pension has nearly doubled in the last five years (growth 78%). The real purchasing power thereof has at the same time increased 40%. The growth rate of the pension for incapacity for work is similar to that of the old-age pension, the real purchasing power of national pension has somewhat decreased. The old-age pension makes up about a third of the average wages (34% in 2006). But, as the increase of wages has been bigger than the increase of pensions, this proportion has decreased to some extent compared to the previous year.

A sudden jump in the total costs of adult dental care benefit

Health care costs comprise a third of the social costs. The biggest costs in health care are the compensation for illness or injury and maternitiy benefits. The biggest increase compared to the last year was in the adult dental care benefit costs and care allowance costs. In 2006, 73 million kroons were paid on adult dental care benefit, but in 2007 the corresponding figure was already 178 million kroons. Care allowance costs increased about a third — 30%.

The share of family benefits in social costs is slightly above a tenth. Compared to 2006, family benefits have increased 10%. The parental benefit comprises the biggest part. The total amount of family benefits in 2007 was 2.79 billion kroons and parental benefits accounted for 1.11 billion or 40% of it. In 2004, when the parental benefit was introduced, this proportion was two times smaller — 21%. Although only some of the other benefits have increased, but the parental benefit is directly related to the increase of wages. In 2007 the maximum limit of parental benefit was 21,624 kroons and the minimum limit was 2,690 kroons.

Two types of benefits were increased in 2007. The child allowance was increased, and now, for the third and each subsequent child, a parent receives the sixfold child allowance rate instead of the previous twofold rate. Foster care allowance was raised from the sixfold rate to the tenfold rate. Due to the raised rates, the amount of allowance paid for the third and each subsequent child doubled, and the amount of foster care allowance increased by a half, although the number of respective allowance receivers is decreasing because of demographic reasons as the children born during the baby boom (the late 1980s and early 1990s) are outgrowing the age at which child allowance is paid, but the new generation is still smaller despite the growing birth rate.

The costs for other social benefits have doubled in the last five years. Funeral benefit and compensations for occupational accidents or occupational disease comprise the biggest share of other costs. But, the costs for rehabilitation services of at least 16-year-olds and the

costs for the compensation of study loan have increased the most. The costs have grown due to the increased number of persons eligible for these benefits.

The number of persons receiving subsistence benefits is decreasing

Due to the improving living standard (wage increase and decrease in unemployment), the number of persons receiving subsistence benefits has decreased significantly over the last years. Besides that, the sum of unemployment benefit has increased: in 1999–2006 it was 400 kroons per month, but starting from 1.01.2007 it is 1,000 kroons per month. In 2003, nearly 313,000 applications submitted for receiving subsistence benefits were satisfied, and about 175,000 applications submitted for covering housing expenditure were satisfied, but in 2007 the relevant figures were within the range of 73,000 and 31,000.

Compared to 2006, the number of registered unemployed work seekers had dropped by 8,000 persons. The number of persons who attended labour market training has also decreased, whereas the number of persons receiving coaching for working life and work practice has increased remarkably since 2006.

In parallel with the increase in the number of employed persons, the total number of occupational accidents has also increased. The number of occupational accidents per 100,000 employed persons has remained the same (565 in 2007). The number of fatal accidents has decreased by seven cases compared to 2006.

Tabel 1 **Riikliku pensioni saajad pensioni liigi järgi, 2004–2008**
Table 1 Recipients of state pension by classes of pension, 2004–2008
(aasta alguses — *at the beginning of the year*)

	2004	2005	2006	2007	2008	
Vanaduspensionärid	294 063	294 736	292 970	291 580	290 903	*Old-age pensioners*
ennetähtaegse vanaduspensioni saajad	7 715	9 437	10 704	12 071	13 409	*receiving early retirement old-age pension*
soodustatud tingimustel vanaduspensioni saajad	47 344	48 161	49 350	50 381	50 774	*receiving old-age pension under favourable conditions*
Väljateenitud aastate eest pensioni saajad	2 820	2 821	2 848	2 908	2 772	*Persons receiving pension for full length of service required*
Töövõimetuspensioni saajad	55 480	59 174	61 921	65 497	67 459	*Persons receiving pension for incapacity for work*
töövõime kaotus 100%	7 538	7 830	8 169	8 620	8 853	*100% loss of capacity for work*
töövõime kaotus 80–90%	24 297	24 890[a]	25 052	25 466	25 432	*80–90% loss of capacity for work*
töövõime kaotus 40–70%	23 645	26 454	28 700	31 411	33 174	*40–70% loss of capacity for work*
Toitjakaotuspensioni saajad (perekonnad)	7 924	9 312	9 766	9 537	9 126	*Persons (families) receiving survivor's pension*
Pereliikmed, kellele on määratud toitjakaotuspension	11 613	13 131	13 500	12 982	12 247	*Family members receiving survivor's pension*
Rahvapensioni saajad	11 012	9 438	8 110	7 611	7 227	*Persons receiving national pension*
Rahvapensioni saajad (toitjakaotuspensioni saajate puhul pereliikmed)	13 367	11 234	9 184	8 393	7 740	*Persons receiving national pension (in case of persons receiving survivor's pension — family members)*
KOKKU	377 343	381 096	380 423	381 360	381 121	*TOTAL*
mehed	135 938	138 480	139 285	140 051	139 663	*males*
naised	241 405	242 616	241 138	241 309	241 458	*females*

[a] Andmeid on täpsustatud.
[a] *Adjusted data.*

Tabel 2 **Riikliku pensioni saajad pensioni määramise aasta järgi, 2003–2007**
Table 2 Recipients of state pension by year of granting the pension, 2003–2007

	2003	2004	2005	2006	2007	
Vanaduspensionärid	7 745	10 127	7 877	8 077	9 425	*Old-age pensioners*
Väljateenitud aastate eest pensioni saajad	270	333	279	323	296	*Persons receiving pension for full length of service required*
Töövõimetuspensioni saajad	7 366	7 984	7 393	7 511	7 124	*Persons receiving pension for incapacity for work*
töövõime kaotus 100%	895	797	740	695	682	*100% loss of capacity for work*
töövõime kaotus 80–90%	2 095	2 276	1 959	2 035	1 796	*80–90% loss of capacity for work*
töövõime kaotus 40–70%	4 376	4 911	4 694	4 781	4 646	*40–70% loss of capacity for work*
Toitjakaotuspensioni saajad (perekonnad)	894	905	792	699	686	*Persons (families) receiving survivor's pension*
Pereliikmed, kellele on määratud toitjakaotus-pension	1 403	1 365	1 147	1 060	1 020	*Family members receiving survivor's pension*
Rahvapensioni saajad	599	599	608	634	637	*Persons receiving national pension*
Rahvapensioni saajad (toitjakaotuspensioni saajate puhul pereliikmed)	622	611	625	649	648	*Persons receiving national pension (in case of persons receiving survivor's pension — family members)*
KOKKU	17 406	20 420	17 321	17 620	18 513	*TOTAL*

Tabel 3 **Pensionärid ja toitjakaotuspensioni saavad pereliikmed soo ja vanuse järgi, 2004–2008**
Table 3 Pensioners and family members receiving survivor's pension by sex and age, 2004–2008
(aasta alguses — *at the beginning of the year*)

Vanuserühm, sugu	2004	2005	2006	2007	2008	*Age group, sex*
Alla 18	13 570	12 949	11 940	10 777	9 623	*Under 18*
mehed	7 083	6 766	6 251	5 646	4 971	*males*
naised	6 487	6 183	5 689	5 131	4 652	*females*
18–39	20 409	21 645	21 708	22 228	22 471	*18–39*
mehed	10 617	11 295	11 437	11 699	11 856	*males*
naised	9 792	10 350	10 271	10 529	10 615	*females*
40–54	30 087	31 197	31 706	32 669	32 933	*40–54*
mehed	15 487	16 098	16 308	16 639	16 741	*males*
naised	14 600	15 099	15 398	16 030	16 192	*females*
55–59	28 256	30 025	29 861	28 926	28 618	*55–59*
mehed	9 439	10 413	11 218	11 804	12 067	*males*
naised	18 817	19 612	18 643	17 122	16 551	*females*
60–62	35 715	31 440	29 528	31 830	34 213	*60–62*
mehed	10 505	9 366	8 847	9 360	9 893	*males*
naised	25 210	22 074	20 681	22 470	24 320	*females*
63–64	31 192	31 671	30 519	25 280	22 894	*63–64*
mehed	12 627	12 839	12 406	10 445	9 394	*males*
naised	18 565	18 832	18 113	14 835	13 500	*females*
65–69	71 483	73 865	74 249	75 556	72 509	*65–69*
mehed	27 366	28 290	28 489	29 035	28 069	*males*
naised	44 117	45 575	45 760	46 521	44 440	*females*
70+	146 631	148 304	150 912	154 094	157 860	*70+*
mehed	42 814	43 413	44 329	45 423	46 672	*males*
naised	103 817	104 891	106 583	108 671	111 188	*females*
KOKKU	377 343	381 096	380 423	381 360	381 121	*TOTAL*
mehed	135 938	138 480	139 285	140 051	139 663	*males*
naised	241 405	242 616	241 138	241 309	241 458	*females*

Tabel 4 **Riiklikud pensionid, 2004–2008**
Table 4 State pensions, 2004–2008
(aasta alguses, krooni — *at the beginning of the year, kroons*)

Liik	2004	2005	2006	2007	2008	*Class*
Keskmine kuupension[a]	1 816	2 041	2 315	2 730	3 188	*Monthly average pension[a]*
Keskmine vanaduspension	1 985	2 244	2 558	3 027	3 541	*Average old-age pension*
Keskmine töövõimetuspension	1 199	1 342	1 522	1 791	2 099	*Average pension for incapacity for work*
Keskmine rahvapension	989	989	1 013	1 073	1 207	*Average national pension*

[a] Pensionikindlustusseadusele vastav arvutuslik pension.
[a] *The estimated average pension according to the State Pension Insurance Act.*

Tabel 5 **Ravikindlustus, 2004–2007**
Table 5 Health insurance, 2004–2007

	2004	2005	2006	2007	
Hüvitise saajad					***Recipients of benefit***
Ravikindlustushüvitis	503 088	533 231	583 962	632 531	*Health insurance benefit*
haigus- või vigastushüvitis	412 363	433 944	469 274	508 428	*compensation for illness or injury*
rasedus- ja sünnitushüvitis	11 537	11 441	11 903	12 982	*maternity benefit (compensation for pregnancy or childbirth)*
töötraumahüvitis	5 863	5 996	6 406	6 472	*compensation for occupational accident*
hooldushüvitis	73 325	81 850	96 379	104 649	*care allowance*
Hambaraviteenuse hüvitis	205 765	262 775	233 817	311 237	*Adult dental care benefit*
Täiendav ravimihüvitis	1 138	1 101	1 252	1 721	*Additional drug benefit*
Hüvitatud päevade arv	7 321 490	7 685 148	8 195 320	8 888 700	***Number of recompensable days***
Haigus- või vigastushüvitis	5 222 195	5 454 390	5 751 163	6 209 512	*Compensation for illness or injury*
Rasedus- ja sünnitushüvitis	1 356 258	1 414 096	1 515 333	1 676 152	*Maternity benefit (compensation for pregnancy or childbirth)*
Töötraumahüvitis	118 941	125 314	131 508	131 966	*Compensation for occupational accident*
Hooldushüvitis	624 096	691 348	797 316	871 070	*Care allowance*
Väljamaksed, tuhat krooni					***Payments, thousand kroons***
Ravikindlustushüvitis	1 101 980	1 265 063	1 506 355[a]	1 926 851	*Health insurance benefit*
haigus- või vigastushüvitis	723 458	817 636	957 692	1 222 322	*compensation for illness or injury*
rasedus- ja sünnitushüvitis	253 219	297 413	358 758	459 507	*maternity benefit (compensation for pregnancy or childbirth)*
töötraumahüvitis	20 413	22 900	27 391	32 748	*compensation for occupational accident*
hooldushüvitis	104 890	127 114	162 514	212 274	*care allowance*
Hambaraviteenuse hüvitis	69 617	77 020	73 148	178 361	*Adult dental care benefit*
Täiendav ravimihüvitis	2 820	2 741	4 023	6 304	*Additional drug benefit*

[a] Andmeid on täpsustatud.
[a] *Adjusted data.*

Tabel 6 **Riiklike peretoetuste saajad, 2003–2007**
Table 6 Recipients of state family benefits, 2003–2007
(aasta lõpus — *at end-year*)

	2003	2004	2005	2006	2007	
Lapse sünnitoetus, aastas	13 100	14 402	14 245	14 917	15 624	*Childbirth allowance, in a year*
esimesele lapsele	6 555	7 278	7 099	7 363	7 599	*for the 1st child*
igale järgmisele lapsele	6 249	6 782	6 823	7 187	7 621	*for the 2nd and each subsequent child*
mitmikele	296	342	323	367	404	*for multiple births*
Lapsetoetus esimesele lapsele	190 670	189 007	187 397	180 096	176 512	*Child allowance for the 1st child*
Lapsetoetus teisele lapsele	78 311	76 872	75 994	72 476	71 571	*Child allowance for the 2nd child*
Lapsetoetus kolmandale ja igale järgmisele lapsele	24 899	24 402	24 068	22 413	22 004	*Child allowance for the 3rd and each subsequent child*
Üksikvanema lapsetoetus						*Single parent's child allowance*
üksikvanemad	24 335	24 332	23 841	23 040	22 145	*single parents*
lapsed	28 432	28 540	28 126	27 258	26 287	*children*
Ajateenija lapse toetus						*Conscript's child allowance*
pered	9	11	14	30	25	*families*
lapsed	9	11	14	30	25	*children*
Vähemalt kolme lapsega pere ning kolmikuid kasvatava pere toetus[a]						*Maintenance allowance to a family raising at least three children or raising triplets[a]*
pered	…	20 134	20 961	20 409	18 156	*families*
lapsed	…	68 061	69 982[b]	69 349	61 468	*children*
Lapsehooldustasu kuni 3-aastase lapse eest[c]						*Child care allowance for an up to 3-year-old child[c]*
pered	36 925	27 711	28 756	27 065	28 061	*families*
lapsed	39 039	28 601	29 628	27 722	28 742	*children*
Lapsehooldustasu kuni 3-aastaste lastega peredele 3–8-aastaste laste eest						*Child care allowance for each child between 3 and 8 years of age in families with up to 3-year-old children*
pered	9 594	9 805	9 989	10 670	11 533	*families*
lapsed	11 000	11 219	11 722	12 076	12 927	*children*
Lapsehooldustasu vähemalt kolme lapsega peredele 3–8-aastaste laste eest						*Child care allowance for each child between 3 and 8 years of age in families with at least 3 children*
pered	6 504	6 469	6 453	6 346	6 372	*families*
lapsed	8 761	8 723	9 167	8 557	8 662	*children*
Koolitoetus, üks kord aastas	205 509	200 097	190 479	180 594	172 624	*Child's school allowance, once in a year*
Eestkostetoetus						*Foster care allowance*
pered	2 353	2 258	2 078	1 859	1 722	*families*
lapsed	2 949	2 835	2 507	2 262	2 087	*children*
Elluastumistoetus	71	108	123	110	155	*Start in independent life allowance*
Lapsendamistoetus						*Adoption allowance*
pered	28	24	26	36	25	*families*
lapsed	30	32	29	42	28	*children*
Vanemahüvitis[d]	-	9 968	9 994	13 579	14 011	*Parental benefit[d]*

[a] Kuni aastani 2003 (k.a) vähemalt nelja lapsega pere ning kolmikuid kasvatava pere toetus.
[b] Andmeid on täpsustatud.
[c] Lapsehooldustasu ei maksta alla 1-aastase lapse eest, kelle sünni tõttu makstakse vanemahüvitist.
[d] Alates 2004. aastast.

[a] *Until 2003 (included) maintenance allowance to a family raising at least four children or raising triplets.*
[b] *Adjusted data.*
[c] *Child care allowance is not available for an under 1-year-old child because in this case parental benefit is being paid.*
[d] *Since 2004.*

Tabel 7 **Väljamakstud riiklikud peretoetused, 2003–2007**
Table 7 Payments of state family benefits, 2003–2007
(tuhat krooni — *thousand kroons*)

Liik	2003	2004	2005	2006	2007	*Type*
Lapse sünnitoetus, aastas	44 438	48 922	48 293	72 626	78 132	*Childbirth allowance, in a year*
esimesele lapsele	24 581	27 293	26 616	36 057	37 994	*for the 1st child*
igale järgmisele lapsele	18 747	20 346	20 466	34 771	38 118	*for the 2nd and each subsequent child*
mitmikele	1 110	1 283	1 211	1 798	2 020	*for multiple births*
Lapsetoetus esimesele lapsele	352 478	686 608	674 643	658 166	642 580	*Child allowance for the 1st child*
Lapsetoetus teisele lapsele	288 088	281 729	273 591	265 625	259 605	*Child allowance for the 2nd child*
Lapsetoetus kolmandale ja igale järgmisele lapsele	89 417	89 636	86 646	82 909	157 598	*Child allowance for the 3rd and each subsequent child*
Üksikvanema lapsetoetus	103 019	103 678	102 586	100 223	96 648	*Single parent's child allowance*
Ajateenija lapse toetus	149	74	103	231	226	*Conscript's child allowance*
Vähemalt kolme lapsega pere ning kolmikuid kasvatava pere toetus[a]	...	37 310	54 657	86 879	46 456	*Maintenance allowance to a family raising at least three children or raising triplets[a]*
Lapsehooldustasu kuni 3-aastase lapse eest[b]	291 280	218 922	211 466	192 558	199 340	*Child care allowance for an up to 3-year-old child[b]*
Lapsehooldustasu kuni 3-aastaste lastega peredele 3–8-aastaste laste eest	41 084	41 452	42 200	43 780	46 609	*Child care allowance for each child between 3 and 8 years of age in families with up to 3-year-old children*
Lapsehooldustasu vähemalt kolme lapsega peredele 3–8-aastaste laste eest	33 665	33 151	33 001	32 547	32 440	*Child care allowance for each child between 3 and 8 years of age in families with at least 3 children*
Koolitoetus, üks kord aastas	92 518	90 476	85 825	81 262	77 678	*Child's school allowance, once in a year*
Eestkostetoetus	32 633	31 998	29 405	25 963	39 052	*Foster care allowance*
Ühekordne elluastumistoetus	408	639	712	646	928	*One-time start in independent life allowance*
Lapsendamistoetus	90	96	87	204	140	*Adoption allowance*
Vanemahüvitis[c]	-	441 325	552 562	897 955	1 113 142	*Parental benefit[c]*
KOKKU	1 386 382	2 106 015	2 195 777	2 541 575	2 790 573	*TOTAL*

[a] Kuni aastani 2003 (k.a) vähemalt nelja lapsega pere ning kolmikuid kasvatava pere toetus.
[b] Lapsehooldustasu ei maksta alla 1-aastase lapse eest, kelle sünni tõttu makstakse vanemahüvitist.
[c] Alates 2004. aastast.

[a] *Until 2003 (included) maintenance allowance to a family raising at least four children or raising triplets.*
[b] *Child care allowance is not available for an under 1-year-old child, because in this case parental benefit is being paid.*
[c] *Since 2004.*

Tabel 8 **Sotsiaaltoetused, 2003–2007**
Table 8 Social benefits, 2003–2007

	2003	2004	2005	2006	2007	
Toetuse saajad aastas / aasta lõpus						***Recipients of benefits in a year / at end-year***
Matusetoetus	17 976	17 626	17 150	17 090	17 152	*Burial benefit*
Kahjuhüvitised töötrauma ja kutsehaiguse puhul	1 646	1 745	2 216	2 223	2 159	*Compensation for occupational accident or occupational disease*
Sanatoorse ravi toetus	1 471	0	0	0	0	*Benefit for medical treatment in health resorts*
Alaealiste, vaegurite ja täiendava lapsepuhkuse päevade tasu	44 026	42 645	41 650	39 977	41 246	*Payout for additional child care leave for under 18-year-old or disabled children*
Lisapuhkepäev puudega lapse vanemale	636	779	831	983	1 010	*Additional child care leave of one day to a parent of a disabled child*
Tasuline lapsetoitmise vaheaeg	228	196	128	109	100	*Paid breaks for feeding the child*
Muud toetused	2 805	14 518	35 779	41 299	47 747	*Other benefits*
vähemalt 16-aastaste rehabiliteerimise teenused (sh rehabilitatsiooniplaani koostamine)[a]	-	6 142	8 119	7 176	10 192	*rehabilitation services for persons of at least 16 years of age (incl. preparation of rehabilitation plan)*[a]
õppelaenu kustutamine[a]	-	2 050	4 364	6 559	8 442	*compensation of study loan*[a]
Väljamaksed, tuhat krooni	94 794	112 458	149 273	160 103	198 075	***Payout, thousand kroons***
Matusetoetus	32 357	35 180	37 675	40 948	44 464	*Burial benefit*
Kahjuhüvitised töötrauma ja kutsehaiguse puhul	36 916	38 302	36 025	34 999	36 748	*Compensation for occupational accident or occupational disease*
Sanatoorse ravi toetus	4 000	0	0	0	0	*Benefit for medical treatment in health resorts*
Alaealiste, vaegurite ja täiendava lapsepuhkuse päevade tasu	11 914	12 902	13 338	14 097	17 476	*Payout for additional child care leave for under 18-year-old or disabled children*
Lisapuhkepäev puudega lapse vanemale	1 130	1 456	1 839	2 270	3 107	*Additional child care leave of one day to a parent of a disabled child*
Tasuline lapsetoitmise vaheaeg	1 243	1 036	662	450	635	*Paid breaks for feeding the child*
Muud toetused	7 234	23 582	59 736	67 339	95 646	*Other benefits*
vähemalt 16-aastaste rehabiliteerimise teenused (sh rehabilitatsiooniplaani koostamine)[a]	-	6 939	17 049	15 462	24 169	*rehabilitation services for persons of at least 16 years of age (incl. preparation of rehabilitation plan)*[a]
õppelaenu kustutamine[a]	-	3 819	13 062	20 447	28 164	*compensation of study loan*[a]

[a] Alates 2004. aastast.
[a] *Since 2004.*

Tabel 9 **Toimetulekutoetused, 2003–2007**
Table 9 Subsistence benefits, 2003–2007

	2003	2004	2005	2006	2007	
Rahuldatud taotlused	350 622	248 017	279 285	…	…	*Applications satisfied*
toimetulekupiiri tagamiseks	313 360	214 540	174 406	112 990	72 541	*to guarantee the minimum subsistence level*
eluasemekulude katteks	175 433	115 261	77 107	52 028	30 735	*to cover housing expenditure*
täiendava toetuse saamiseks	37 262	33 477	104 879	…	…	*for supplementary subsistence benefit*
Toimetulekutoetuste vahenditest makstud toetus, tuhat krooni	325 153	235 023	251 748	192 758	136 953	*Benefits paid from subsistence benefit funds, thousand kroons*
toimetulekupiiri tagamiseks	308 249	216 794	207 831	135 450	95 207	*to guarantee the minimum subsistence level*
eluasemekulude katteks	82 597	54 548	36 533	27 374	17 374	*to cover housing expenditure*
täiendava toetuse saamiseks	16 904	18 229	43 918	57 308	41 745	*supplementary subsistence benefit*

Tabel 10 **Puudega inimeste sotsiaaltoetused, 2005–2007**
Table 10 Social benefits for disabled persons, 2005–2007

Liik	Toetuse saajad aasta lõpus *Recipients of benefit, end of the year*			Väljamaksed, tuhat krooni *Payments, thousand kroons*			*Type*
	2005	2006	2007	2005	2006	2007	
Puudega lapse toetus	5 357	5 295	5 538	64 424	81 595	84 194	*Disabled child allowance*
keskmise puudega lapse toetus	1 822	1 782	1 747	19 689	25 188	24 331	*for a child with a moderate disability*
raske ja sügava puudega lapse toetus	3 535	3 513	3 791	44 735	56 407	59 864	*for a child with a severe or profound disability*
Vähemalt 16-aastase puudega inimese toetus	102 263	107 431	110 495	462 798	484 874	501 281	*Disability allowance to a person of at least 16 years of age*
keskmise puudega inimese toetus	32 945	35 058	36 073	78 334	83 589	86 980	*to a person with a moderate disability*
raske puudega inimese toetus	55 742	58 427	60 306	278 742	292 670	304 109	*to a person with a severe disability*
sügava puudega inimese toetus	13 576	13 946	14 116	105 722	108 616	110 193	*to a person with a profound disability*
Puudega vanema toetus	1 535	1 580	1 550	4 946	5 068	4 991	*Disabled parent's allowance*
Hooldajatoetus lapse ühele mittetöötavale vanemale või eestkostjale 3–16-aastase lapse eest	1 868	1 665	1 441	6 716	6 158	5 554	*Caregiver's allowance to one non-working parent or guardian for a child of 3–16 years of age*
Õppetoetus mittetöötavale puudega õppurile	16	19	19	85	72	74	*Education allowance to a non-working disabled student*
Ühekordne rehabilitatsiooni-toetus	1 848	2 274	2 082	1 450	1 794	1 652	*One-time rehabilitation allowance*
Ühekordne täiendus-koolitustoetus	56	51	52	271	236	250	*One-time in-service training allowance*
KOKKU	..	..	..	571 317	580 340	598 534	*TOTAL*

Tabel 11 **Arstlik ekspertiis, 2004–2007**
Table 11 Disability assessment, 2004–2007
(aasta lõpus — *at end-year*)

	2004	2005	2006	2007	
Arstliku ekspertiisi komisjonid[a]	4	4	4	4	*Disability assessment committees[a]*
Arsti ametikohad arstliku ekspertiisi komisjonides	31,75	33	33	33	*Places for physicians in disability assessment committees*
Komisjonis esimest korda läbi vaadatud inimesed	12 034	12 644	13 320	13 686	*First-time examinations*
tunnistati püsivalt töövõimetuks	10 982	11 539	12 034	12 201	*were declared permanently incapacitated for work*
mehed	6 093	6 182	6 420	6 505	*males*
naised	4 889	5 357	5 614	5 696	*females*
töövõimetus 100%	1 500	1 770	1 852	1 762	*100% incapacity for work*
mehed	1 084	1 133	1 172	1 112	*males*
naised	416	637	680	650	*females*
töövõimetus 80–90%	3 174	3 135	3 469	3 605	*80–90% incapacity for work*
mehed	1 887	1 835	1 974	2 061	*males*
naised	1 287	1 300	1 495	1 544	*females*
töövõimetus 40–70%	5 773	6 059	6 102	6 175	*40–70% incapacity for work*
mehed	2 869	2 961	3 002	3 070	*males*
naised	2 904	3 098	3 100	3 105	*females*
töövõimetus 10–30%	535	575	611	659	*10–30% incapacity for work*
mehed	253	253	272	262	*males*
naised	282	322	339	397	*females*
tunnistati ajutiselt töövõimetuks	972	1 041	1 181	1 338	*were declared temporarily incapacitated for work*
Taasläbivaadatud vaegurid	29 439	31 323	31 838	33 035	*Disabled persons who were re-examined*
tunnistati vaeguriks	29 407	31 302	31 760	32 959	*were declared disabled*
töövõimetus 100%	3 699	3 444	3 799	4 020	*100% incapacity for work*
töövõimetus 80–90%	12 098	12 186	12 168	12 026	*80–90% incapacity for work*
töövõimetus 40–70%	13 180	15 402	15 202	16 308	*40–70% incapacity for work*
töövõimetus 10–30%	430	291	591	605	*10–30% incapacity for work*
ei tunnistatud vaeguriks / tunnistati töövõimeliseks	32	21	78	76	*re-examined persons who were not declared disabled*
Esmase puudega vaegurid (kõik vanuserühmad)	18 045	17 505	18 313	17 200	*First-time disability (all age groups)*
mehed	7 492	7 517	8 032	7 619	*males*
naised	10 553	9 988	10 281	9 581	*females*

[a] Raviasutuse juurde moodustatud komisjon, mille ülesanne on kindlaks määrata töövõime kaotus ja puude raskusaste.

[a] *A committee at a health care institution whose task is to determine the degree of the incapacity for work, category and cause of disability.*

Tabel 12 **Täiskasvanute hoolekanne, 2003–2007**
Table 12 Welfare for adults, 2003–2007
(aasta lõpus — *at end-year*)

	2003	2004	2005	2006	2007	
Asenduskoduteenuse osutajad	37	38	38	38	39	*Providers of substitute home service*
Asenduskoduteenuse kasutajad	1 539	1 549	1 567	1 621	1 493	*Users of substitute home service*
Täiskasvanute hoolekandeasutused (v.a psüühilise erivajadusega inimestele)	108	112	114	116	118	*Social welfare institutions for adults (excl. persons with special mental needs)*
Täiskasvanute hoolekande-asutused psüühilise erivajadusega inimestele	71	81	86	87	90	*Welfare service to adults with special mental needs*
Hoolekandeteenuse kasutajad[a]	8 008	8 422	8 803	9 062	9 368	*Users of welfare service to adults[a]*
täiskasvanud (v.a psüühilise erivajadusega inimesed)	3 890	4 175	4 479	4 737	4 970	*adults (except for special mental needs)*
psüühilise erivajadusega inimesed	4 118	4 247	4 324	4 325	4 398	*adults with special mental needs*

[a] Üks inimene võib olla kasutanud mitut teenust.
[a] *One person can have several services.*

Tabel 13 **Varjupaigas ja rehabilitatsioonikeskuses viibimine põhjuse järgi, 2004–2007**
Table 13 Staying in shelters and rehabilitation centres by reason, 2004–2007

Põhjus	Viibimiste arv *Number of stays*				*Reason*
	2004	2005	2006	2007	
Vägivald	269	317	278	383	*Violence*
Hulkurlus	302	369	216	243	*Vagrancy*
Kodune hoolimatus	221	204	231	261	*Negligence at home*
Alkoholi kuritarvitamine	271	148	302	341	*Abuse of alcohol*
Narkootikumide kuritarvitamine	122	207	98	139	*Drug abuse*
Elukoha puudumine	365	414	476	631	*Lack of dwelling-place*
Kinnipidamiskohast vabanemine	559	579	557	464	*Release from prison*
Teadmata	471	314	329	388	*Unknown*
KOKKU	2 580	2 606	2 487	2 850	*TOTAL*

Tabel 14 **Täiskasvanute hoolekandeteenuste kasutajad (v.a psüühilise erivajadusega inimesed) soo ja vanuse järgi, 2006, 2007[a]**
Table 14 Persons having used services of social welfare institutions for adults (excl. persons with special mental needs) by sex and age, 2006, 2007[a]
(aasta lõpus — *at end-year*)

Vanuserühm	2006			2007			*Age group*
	kokku *total*	mehed *males*	naised *females*	kokku *total*	mehed *males*	naised *females*	
18–24	10	8	2	7	5	2	*18–24*
25–29	20	7	13	20	10	10	*25–29*
30–39	55	40	15	53	36	17	*30–39*
40–49	156	110	46	154	109	45	*40–49*
50–59	418	276	142	455	311	144	*50–59*
60–64	332	194	138	314	180	134	*60–64*
65–74	1 071	559	512	1 124	604	520	*65–74*
75–79	794	293	501	802	309	493	*75–79*
80 ja vanemad	1 881	317	1 564	2 041	338	1 703	*80 and older*
KOKKU	4 737	1 804	2 933	4 970	1 902	3 068	*TOTAL*

[a] Üks inimene võib olla kasutanud mitut teenust.
[a] *One person can have several services.*

Tabel 15 **Psüühilise erivajadusega inimeste hoolekandeteenuste[a] kasutajad soo ja vanuse järgi, 2006, 2007**

Table 15 Persons having used services of social welfare institutions for persons with special mental needs[a] by sex and age, 2006, 2007

Vanuserühm	2006			2007			*Age group*
	kokku *total*	mehed *males*	naised *females*	kokku *total*	mehed *males*	naised *females*	
Alla 29	1 101	636	465	1 108	625	483	*Under 29*
30–39	1 003	573	430	1 032	597	435	*30–39*
40–49	1 013	541	472	1 046	581	465	*40–49*
50–59	906	472	434	933	477	456	*50–59*
60–64	275	146	129	329	162	167	*60–64*
65–74	429	213	216	393	203	190	*65–74*
75 ja vanemad	228	62	166	206	58	148	*75 and older*
KOKKU	4 955	2 643	2 312	5 047	2 703	2 344	*TOTAL*

[a] Üks inimene võib olla kasutanud mitut teenust.
[a] *One person can have several services.*

Tabel 16 **Varjupaigateenuse[a] ja vangist vabanenute rehabiliteerimisteenuse saajad, 2005–2007**

Table 16 Recipients of shelter[a] service and rehabilitation service to ex-convicts, 2005–2007

	2005	2006	2007	
Teenuse saaja vanus				*Age of the recipient of service*
kuni 6	402	420	522	*up to 6*
7–17	835	736	715	*7–17*
18–24	196	151	194	*18–24*
25–49	770	741	822	*25–49*
50–64	343	352	448	*50–64*
65 ja vanemad	60	87	149	*65 and older*
KOKKU	2 606	2 487	2 850	*TOTAL*
mehed	1 663	1 521	1 696	*males*
naised	943	966	1 154	*females*
Ööpäevast teenust kasutanud aasta jooksul	2 197	2 050	2 484	*Persons having 24-hour services during a year*
kuni 1 nädal	751	755	676	*up to 1 week*
1–4 nädalat	398	339	377	*1–4 weeks*
1–3 kuud	467	463	575	*1–3 months*
3–6 kuud	337	262	433	*3–6 months*
üle 6 kuu	244	231	423	*more than 6 months*

[a] Varjupaik on asutus, mis pakub isikule ajutist ööpäevast või päevast abi, tuge ja kaitset.
[a] *Shelter is an institutions offering a person temporary twenty-four-hour assistance, support and protection.*

Tabel 17 **Vanemliku hoolitsuseta lapsed, 2003–2007[a]**
Table 17 Children left without parental care, 2003–2007[a]

	2003	2004	2005	2006	2007	
Vaadeldud aasta alguses paigutamata	281	230	249	822	1 319	*Children not placed into social welfare institutions by the beginning of the reference year*
poisid	162	151	148	460	742	*boys*
tüdrukud	119	79	101	362	577	*girls*
Aasta jooksul arvele võetud	1 276	1 092	858	1 680	1 529	*Children registered during the year*
poisid	685	602	431	913	799	*boys*
tüdrukud	591	490	427	767	730	*girls*
kuni 3-aastased	216	192	192	247	258	*up to 3 years old*
poisid	110	100	92	112	124	*boys*
tüdrukud	106	92	100	135	134	*girls*
Arvele võetutest paigutatud	1 326	1 073	979	654	543	*Registered children who were placed into social welfare institutions*
poisid	696	606	506	336	271	*boys*
tüdrukud	630	467	473	318	272	*girls*
perekonda	381	266	261	231	198	*to foster families*
poisid	190	136	126	113	84	*boys*
tüdrukud	191	130	135	118	105	*girls*
bioloogilisse perekonda	453	371	416	72	91	*to biological families*
poisid	219	212	224	37	56	*boys*
tüdrukud	234	159	192	35	35	*girls*
laste hoolekande-asutusse	184	226	175	160	178	*to social welfare institution for children*
poisid	101	128	90	92	87	*boys*
tüdrukud	83	98	85	68	91	*girls*
varjupaika[b]	308	210	127	191	85	*to shelter[b]*
poisid	186	130	66	94	44	*boys*
tüdrukud	122	80	61	97	41	*girls*
Lapsendatud	130	165	152	158	142	*Adopted children*
ühe bioloogilise vanema juures elavad lapsed, kelle on lapsendanud kasuema või kasuisa	63	63	121	81	57	*step-adoptions, one of the parents is a biological parent and stepmother or stepfather adopts the child*
välisriigi kodaniku lapsendatud lapsed	15	28	16	20	31	*international adoptions*
Lapsed, kelle vanematelt on kohus vanema-õigused ära võtnud või kes on kohtuotsusega perekonnast eraldatud	396	388	236	176	217	*Children whose parents have been deprived of parental rights by court decision or who have been isolated from family by legal decision*
poisid	208	200	125	101	119	*boys*
tüdrukud	188	188	111	75	98	*girls*
Lapsed, kelle puhul on kohus või eestkoste-asutus lahendanud lapse kasvatamisega seotud vaidluse	2 945	4 049	3 142	2 997	2 624	*Children, in the case of whom a court or supervisory guardian has settled the dispute concerning the raising of the child*
poisid	1 284	2 275	1 711	1 640	1 433	*boys*
tüdrukud	1 661	1 774	1 431	1 357	1 191	*girls*

[a] Kuni 18-aastased, kelle vanemad on kuulutatud teadmata kadunuks, teovõimetuks või kelle vanematelt on vanemaõigused ära võetud; samuti lapsed, kes on jäänud vanemliku hoolitsuseta mõnel muul põhjusel.
[b] Asutus, mis pakub isikule ajutist ööpäevast või päevast abi, tuge ja kaitset.

[a] Up to 18-year-olds whose parents are declared to be missing, deprived of parental rights or without active legal capacity as well as children who have been left without parental care for any other reason.
[b] Institution offering a person temporary twenty-four-hour assistance, support and protection.

Tabel 18 **Töötu sotsiaalne kaitse, 2003–2007**
Table 18 Social protection of the unemployed, 2003–2007

	2003	2004	2005	2006	2007	
Tööturuteenust ja -toetust saanud						***Employed with labour market support and benefit***
Töötu abiraha saanuid aastas	47 454	39 338	31 347	20 086	17 769	*Recipients of unemployment benefit in a year*
Töötu abiraha saanuid keskmiselt kuus	22 472	14 417	11 594	6 188	5 934	*Average number of recipients of unemployment benefit per month*
Töötu väljaõppele suunatud	8 994	8 393	13 000	8 905	6 530	*Sent to vocational training*
Hädaabitöödel osalenud	634	353	188	170	231	*Participants in community placements*
Ettevõtluse alustamise toetust saanud	380	296	320	289	141	*Recipients of the employment subsidy to start a business*
Palgatoetusega töötanud	473	441	727	238	127	*Employed with wage subsidy*
Tööpraktikal osalenud[a]	-	-	-	676	792	*Participants in work practice[a]*
Tööharjutusel osalenud[a]	-	-	-	446	1 208	*Participants in coaching for working life[a]*
Tugiisikuga töötanud[a]	-	-	-	60	30	*Employed with working with support person[a]*
Tööintervjuul abistamise teenust saanud[a]	-	-	-	43	25	*Received communication support at interviews[a]*
Tehnilise abivahendi tasuta kasutada saanud[a]	-	-	-	5	3	*Employed with special aids and equipment[a]*
Töökoha kohandamise teenust saanud[a]	-	-	-	1	2	*Employed with adaptation of premises and equipment[a]*
Kulutused tööturuteenustele ja -toetustele, tuhat krooni						***Expenditures on labour market services and support, thousand kroons***
Väljamakstud töötu abiraha	81 154	55 040	42 522	24 711	52 281	*Unemployment benefit disbursed*
Töötu väljaõppe maksumus	46 511	41 600	62 730	70 996	40 844	*Expenditure on the training of the unemployed*
Stipendium väljaõppes osalenule	7 225	5 372	10 241	9 777	4 535	*Grant to unemployed person who participated in the training*
Ettevõtluse alustamiseks makstud toetus	6 421	5 846	8 916	6 500	2 700	*Employment subsidy disbursed to start a business*
Tööandjale makstud palgatoetus	3 767	7 173	14 227	7 500	1 681	*Subsidy payment to employer*
Sotsiaalmaks töötute eest	16 203	9 541	10 199	14 099	31 325	*Social tax for the unemployed*
Tööpraktika maksumus	-	-	-	1 878	5 477	*Expenditure on work practice*
Tööharjutuse maksumus	-	-	-	2 425	9 853	*Expenditure on coaching for working life*
Registreeritud tööta tööotsijaid aastas	99 048	88 535	71 735	48 167	40 247	***Registered unemployed job seekers in a year***

[a] Alates 2006. aastast.
[a] *Since 2006.*

Tabel 19 **Töötuskindlustus, 2007**
Table 19 Unemployment insurance, 2007

Hüvitise liik, sugu	Isikute arv	Keskmine hüvitise suurus, krooni	Makstud hüvitised, tuhat krooni	Juhtumite arv	*Type of benefit, sex*
	Number of persons	*Average amount of benefit, kroons*	*Paid benefits, thousand kroons*	*Number of cases*	
Töötuskindlustus-hüvitis					*Unemployment insurance benefit*
mehed	2 858	3 585	10 246	..	*males*
naised	5 153	2 455	12 651	..	*females*
kokku	8 011	2 857	22 887	..	*total*
Kollektiivse koondamise hüvitis					*Collective redundancy benefit*
mehed	844	14 567	12 294	..	*males*
naised	1 604	10 565	16 946	..	*females*
kokku	2 448	11 945	29 241	110	*total*
Pankrotihüvitis					*Bankruptcy benefit*
mehed	622	22 677	14 105	..	*males*
naised	550	16 648	9 156	..	*females*
kokku	1 172	19 857	23 272	95	*total*

Tabel 20 **Tööõnnetused tegevusala järgi, 2003–2007**
Tabel 20 Occupational accidents by economic activity, 2003–2007

	2003	2004	2005	2006	2007	
Põllumajandus, jahindus ja metsamajandus, kalapüük						***Agriculture, hunting, and forestry, fishing***
Töötajad	36 700	35 000	32 200	32 100	30 900	*Employed persons*
Tööõnnetused	195	199	224	202	188	*Occupational accidents*
surmaga lõppenud	2	2	1	2	2	*fatal accidents*
Tööõnnetusi 100 000 töötaja kohta	555	624	696	629	608	*Occupational accidents per 100,000 employed persons*
Mäetööstus						***Mining and quarrying***
Töötajad	5 700	8 000	5 900	5 200	5 500	*Employed persons*
Tööõnnetused	47	60	48	46	54	*Occupational accidents*
surmaga lõppenud	1	-	1	2	1	*fatal accidents*
Tööõnnetusi 100 000 töötaja kohta	807	750	814	884	981	*Occupational accidents per 100,000 employed persons*
Töötlev tööstus						***Manufacturing***
Töötajad	134 100	140 900	139 500	136 400	134 800	*Employed persons*
Tööõnnetused	1 370	1 460	1 364	1 439	1 495	*Occupational accidents*
surmaga lõppenud	8	5	4	9	4	*fatal accidents*
Tööõnnetusi 100 000 töötaja kohta	1 021	1 036	978	1 055	1 109	*Occupational accidents per 100,000 employed persons*
Elektrienergia-, gaasi- ja veevarustus						***Electricity, gas and water supply***
Töötajad	10 200	12 000	12 500	12 400	9 500	*Employed persons*
Tööõnnetused	41	34	30	37	21	*Occupational accidents*
surmaga lõppenud	1	2	1	-	-	*fatal accidents*
Tööõnnetusi 100 000 töötaja kohta	402	283	240	298	221	*Occupational accidents per 100,000 employed persons*
Ehitus						***Construction***
Töötajad	42 900	46 800	48 700	62 800	80 900	*Employed persons*
Tööõnnetused	264	255	300	379	422	*Occupational accidents*
surmaga lõppenud	4	5	1	6	5	*fatal accidents*
Tööõnnetusi 100 000 töötaja kohta	606	545	616	604	521	*Occupational accidents per 100,000 employed persons*
Hulgi- ja jaekaubandus; mootorsõidukite, mootorrataste, isiklike tarbeesemete ning kodumasinate remont						***Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles, motorcycles and personal and household goods***
Töötajad	80 800	80 000	80 600	88 700	88 100	*Employed persons*
Tööõnnetused	334	301	364	384	374	*Occupational accidents*
surmaga lõppenud	2	2	4	2	4	*fatal accidents*
Tööõnnetusi 100 000 töötaja kohta	411	376	452	433	424	*Occupational accidents per 100,000 employed persons*
Hotellid ja restoranid						***Hotels and restaurants***
Töötajad	17 400	16 200	22 100	22 300	22 800	*Employed persons*
Tööõnnetused	63	60	74	86	77	*Occupational accidents*
surmaga lõppenud	-	2	-	-	-	*fatal accidents*
Tööõnnetusi 100 000 töötaja kohta	362	370	335	386	337	*Occupational accidents per 100,000 employed persons*

Tabel 20 **Tööõnnetused tegevusala järgi, 2003–2007**
Table 20 Occupational accidents by economic activity, 2003–2007

Järg — *Cont.*

	2003	2004	2005	2006	2007	
Veondus, laondus ja side						***Transport, storage and communication***
Töötajad	56 200	51 500	54 600	61 500	58 400	*Employed persons*
Tööõnnetused	250	265	260	293	285	*Occupational accidents*
surmaga lõppenud	8	7	6	-	2	*fatal accidents*
Tööõnnetusi 100 000 töötaja kohta	431	514	485	476	488	*Occupational accidents per 100,000 employed persons*
Finantsvahendus, kinnisvara, rentimine ja äritegevus						***Financial intermediation, real estate, renting and business activities***
Töötajad	52 000	47 300	53 300	55 400	58 900	*Employed persons*
Tööõnnetused	214	173	208	205	204	*Occupational accidents*
surmaga lõppenud	3	4	3	3	1	*fatal accidents*
Tööõnnetusi 100 000 töötaja kohta	411	366	390	370	346	*Occupational accidents per 100,000 employed persons*
Avalik haldus ja riigikaitse; kohustuslik sotsiaalkindlustus						***Public administration and defence; compulsory social security***
Töötajad	34 500	36 900	37 200	39 000	39 200	*Employed persons*
Tööõnnetused	212	246	277	290	312	*Occupational accidents*
surmaga lõppenud	1	3	-	4	2	*fatal accidents*
Tööõnnetusi 100 000 töötaja kohta	611	667	745	744	796	*Occupational accidents per 100,000 employed persons*
Haridus, tervishoid ja sotsiaalhoolekanne						***Education, health and social work***
Töötajad	93 300	92 000	90 000	96 000	90 900	*Employed persons*
Tööõnnetused	158	184	184	199	179	*Occupational accidents*
surmaga lõppenud	1	1	1	-	-	*fatal accidents*
Tööõnnetusi 100 000 töötaja kohta	169	200	204	207	197	*Occupational accidents per 100,000 employed persons*
Muu ühiskonna-, sotsiaal- ja isikuteenindus						***Other community, social and personal service activities***
Töötajad	30 400	28 800	31 100	34 300	35 600	*Employed persons*
Tööõnnetused	82	89	92	91	96	*Occupational accidents*
surmaga lõppenud	-	1	2	-	-	*fatal accidents*
Tööõnnetusi 100 000 töötaja kohta	269	309	296	265	269	*Occupational accidents per 100,000 employed persons*
KOKKU						***TOTAL***
Töötajad	594 300	595 500	607 400	646 300	655 300	*Employed persons*
Tööõnnetused	3 230	3 326	3 425	3 651	3 707	*Occupational accidents*
surmaga lõppenud	31	34	24	28	21	*fatal accidents*
Tööõnnetusi 100 000 töötaja kohta	543	558	564	565	565	*Occupational accidents per 100,000 employed persons*

Tabel 21 **Tööõnnetustes kannatanud tegevusala, soo ja vanuse järgi, 2007**
Table 21 Persons suffered in occupational accidents by economic activity, sex and age, 2007

Tegevusala, sugu	Kokku *Total*	alla 18 *under 18*	18–24	25–34	35–44	45–54	55–64	üle 65 *over 65*	*Economic activity, sex*
Põllumajandus, jahindus ja metsamajandus, kalapüük									***Agriculture, hunting, foresty, fishing***
Kokku	188	-	18	29	43	59	35	4	*Total*
Mehed	111	-	15	23	24	27	19	3	*Males*
Naised	77	-	3	6	19	32	16	1	*Females*
Mäetööstus									***Mining and quarrying***
Kokku	54	-	-	6	19	19	10	-	*Total*
Mehed	49	-	-	6	17	18	8	-	*Males*
Naised	5	-	-	-	2	1	2	-	*Females*
Töötlev tööstus									***Manufacturing***
Kokku	1 495	12	271	352	304	335	197	24	*Total*
Mehed	1 023	10	220	263	176	202	134	18	*Males*
Naised	472	2	51	89	128	133	63	6	*Females*
Elektrienergia-, gaasi- ja veevarustus									***Electricity, gas and water supply***
Kokku	21	-	-	4	3	9	5	-	*Total*
Mehed	14	-	-	4	2	5	3	-	*Males*
Naised	7	-	-	-	1	4	2	-	*Females*
Ehitus									***Construction***
Kokku	422	4	89	107	78	90	51	3	*Total*
Mehed	409	4	89	106	75	85	47	3	*Males*
Naised	13	-	-	1	3	5	4	-	*Females*
Hulgi- ja jaekaubandus; mootorsõidukite, mootorrataste, isiklike tarbeesemete ning kodumasinate remont									***Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles, motorcycles and personal and household goods***
Kokku	374	7	89	89	68	71	44	6	*Total*
Mehed	228	2	59	63	45	36	21	2	*Males*
Naised	146	5	30	26	23	35	23	4	*Females*
Hotellid ja restoranid									***Hotels and restaurants***
Kokku	77	3	35	17	6	10	5	1	*Total*
Mehed	17	-	7	5	3	1	1	-	*Males*
Naised	60	3	28	12	3	9	4	1	*Females*
Veondus, laondus ja side									***Transport, storage and communication***
Kokku	285	1	24	47	68	78	57	10	*Total*
Mehed	206	1	22	39	51	55	31	7	*Males*
Naised	79	-	2	8	17	23	26	3	*Females*
Finantsvahendus; kinnisvara, rentimine ja äritegevus									***Financial intermediation; real estate and business activities***
Kokku	204	2	35	32	37	49	38	11	*Total*
Mehed	137	1	28	25	23	30	22	8	*Males*
Naised	67	1	7	7	14	19	16	3	*Females*
Avalik haldus ja riigikaitse; kohustuslik sotsiaalkindlustus									***Public administration and defence; compulsory social security***
Kokku	312	-	63	102	62	54	29	2	*Total*
Mehed	232	-	52	87	48	35	10	-	*Males*
Naised	80	-	11	15	14	19	19	2	*Females*
Haridus, tervishoid ja sotsiaalhoolekanne									***Education, health and social work***
Kokku	179	-	8	22	29	52	50	18	*Total*
Mehed	36	-	2	5	5	8	9	7	*Males*
Naised	143	-	6	17	24	44	41	11	*Females*
Muu ühiskonna-, sotsiaal- ja isikuteenindus									***Other community, social and personal service activities***
Kokku	96	-	21	24	22	19	8	2	*Total*
Mehed	58	-	16	14	12	11	4	1	*Males*
Naised	38	-	5	10	10	8	4	1	*Females*
KOKKU	3 707	29	653	831	739	845	529	81	***TOTAL***
mehed	2 520	18	510	640	481	513	309	49	*males*
naised	1 187	11	143	191	258	332	220	32	*females*

Metoodika

Sotsiaalse kaitse statistika saamiseks küsitletakse kõiki institutsioone, mille tegevusvaldkond on Eesti majanduse tegevusalade klassifikaatori (EMTAK) järgi kas sotsiaalkindlustus (pensionid, sotsiaaltoetused, ravikindlustus), sotsiaalhoolekanne (hoolekandeasutused, vanemliku hoolitsuseta lapsed) või muud teenused (arstliku ekspertiisi komisjonid). Sotsiaalkindlustuse statistikat mõjutavad otseselt seadusemuudatused. Niisiis muutuvad sotsiaalkindlustuse näitarvud vastavalt seaduste uuendamisele ja parandamisele. Seda tuleb esitatud statistikat analüüsides arvestada.

2002. aastal muutus Sotsiaalministeeriumi andmekogumise metoodika. Mindi üle asutusekeskselt statistikalt isikukesksele. Sellest tulenevalt jagunevad endiste hoolekandeteenust osutavate asutuste 2003. aasta aruanded kaheks: teenuse ja asutuse omaks. Teenuse aruandega saadakse infot aastaga hoolekandeteenust kasutanute, teenust osutava personali ja teenuse finantseerimise kohta. Asutuse aruanne hõlmab asutuse kogutulude ja -kulude, samuti personali haridustaseme, vanuse ja soo ning asutuse osutatavate lisateenuste andmeid.

2002. aastast ei registreerita enam tööteel juhtunud õnnetusi.

2003. aasta andmed kajastavad ainult varjupaikade ja vangist vabanenute rehabilitatsiooniteenust. Varasemad andmed hõlmasid ka öömajateenuse ja teiste sotsiaalse rehabilitatsiooni teenuste (peamiselt sõltuvushaigete rehabilitatsiooniteenuse) kasutajaid.

Alates 1994. aastast on pensioniõiguslik isik pensionikindlustusseaduse järgi igal aastal erinevalt määratletud. 2001. aastal jõudsid pensioniikka 58-aastased naised ja 63-aastased mehed. Alates aprillist 2000 määratakse töövõimetuspensionäridele (varem invaliidsuspensionärid) vanaduspensioniikka jõudmisel vanaduspension või pensionistaaži puudumisel rahvapension.

Vaegurlus/töövõimetus määratakse rahvusvahelise haiguste klassifikaatori RHK-10 alusel. Komisjoni suunatakse tööealised inimesed. Laste vaegurluse määrab tervishoiuasutus. Alla 40%-se töövõime kaotuse korral töövõimetuspensioni ei määrata.

Methodology

To receive statistics on social protection, all institutions are enumerated whose field of activity according to the Estonian Classification of Economic Activities (EMTAK) is social insurance (pensions, social insurance benefits, health insurance), social welfare (social welfare institutions, children left without parental care) or other services (disability assessment committees). Statistics of social insurance are directly influenced by changes in the legislation and for that reason the statistical indicators change due to amendments made in laws. This should be taken into account when analysing the data.

Since 2002 there has been a significant change in the data collection methodology of the Ministry of Social Affairs. The main difference is the transition from the institution-based statistics to a person-based statistics. Thus, the 2003 questionnaires submitted by social welfare institutions are divided into two different ones: the services and institutions questionnaires. The services questionnaire collects information about persons who have been provided with social welfare services, about the service-providing personnel and financing the service. The questionnaire of an institution includes information about institution's revenue and expenditure as a whole, about the total personnel, their level of education, age and sex as well as information about incidental services provided in addition to the main activity.

Since 2002 commuting accidents have not been registered any more.

Rehabilitation services for 2003 include only those provided by shelters and to persons released from prison. The relevant data for previous years included also data on persons who had used accommodation and other social rehabilitation services (mainly rehabilitation of addicts).

According to the State Pension Insurance Act, the pensionable age is different for each year starting from 1994. In 2001 the retirement age for women was 58 years, and for men it was 63 years. From April 2000 persons who received the pension for incapacity for work (formerly disability pension) receive old-age pension after having attained the pensionable

age or national pension if their years of pensionable service or the accumulation period is not sufficient for the grant of old-age pension.

Disability / incapacity for work is determined according to the International Statistical Classification of Diseases and Related Health Problems (ICD-10). The disability assessment committees are intended for working-age (i.e. at least 16 years old) persons. Health care institutions determine the disability category for children. The pension for incapacity for work is not granted if the incapacity for work is less than 40%.

Kirjandust
Publications

Linnad ja vallad arvudes. 2006. *Cities and Rural Municipalities in Figures.* (2006). Tallinn: Statistikaamet.

Linnad ja vallad arvudes. 2007. *Cities and Rural Municipalities in Figures.* (2007). Tallinn: Statistikaamet.

Maakonnad arvudes. 2001–2005. *Counties in Figures.* (2006). Tallinn: Statistikaamet.

Maakonnad arvudes. 2002–2006. *Counties in Figures.* (2007). Tallinn: Statistikaamet.

TÖÖTURG

Joonis 1 Tööealised hõiveseisundi järgi, 2006, 2007 ... 185
Tabel 1 15–74-aastased soo ja hõiveseisundi järgi, 2003–2007 ... 186
Diagramm 1 15–74-aastased hõiveseisundi järgi, 2000–2007 ... 186
Tabel 2 15–74-aastased linnalise asula elanikud soo ja hõiveseisundi järgi, 2003–2007 ... 187
Tabel 3 15–74-aastased maa-asula elanikud soo ja hõiveseisundi järgi, 2003–2007 ... 187
Tabel 4 15–74-aastased hariduse ja hõiveseisundi järgi, 2003–2007 ... 188
Tabel 5 Tööjõud soo ja vanuse järgi, 2003–2007 ... 189
Tabel 6 Tööjõus osalemise määr soo ja vanuse järgi, 2003–2007 ... 189
Tabel 7 Hõivatud soo ja vanuse järgi, 2003–2007 ... 190
Tabel 8 Tööhõive määr soo ja vanuse järgi, 2003–2007 ... 190
Tabel 9 Hõivatud tegevusala järgi, 2003–2007 ... 191
Tabel 10 Hõivatud soo ja tegevusala järgi, 2003–2007 ... 192
Tabel 11 Hõivatud soo ja majandussektori järgi, 2003–2007 ... 193
Diagramm 2 Hõivatud majandussektori järgi, 1997–2007 ... 193
Tabel 12 Hõivatud elukoha ja majandussektori järgi, 2003–2007 ... 194
Tabel 13 Hõivatud rahvuse ja majandussektori järgi, 2003–2007 ... 194
Tabel 14 Hõivatud soo ja ametiala järgi, 2003–2007 ... 195
Tabel 15 Töötud soo ja vanuse järgi, 2003–2007 ... 196
Diagramm 3 Töötud soo järgi, 1997–2007 ... 196
Tabel 16 Töötuse määr soo ja vanuse järgi, 2003–2007 ... 197
Diagramm 4 Töötuse määr soo järgi, 1997–2007 ... 197
Diagramm 5 Töötuse määr vanuse järgi, 1997–2007 ... 197
Diagramm 6 Töötuse määr hariduse järgi, 1997–2007 ... 198
Tabel 17 Töötud soo ja töötuse kestuse järgi, 2003–2007 (aastakeskmine, tuhat) ... 198
Tabel 18 Töötud soo ja töötuse kestuse järgi, 2003–2007 (aastakeskmine, protsenti) ... 199
Tabel 19 Mitteaktiivsed soo ja vanuse järgi, 2003–2007 ... 199
Tabel 20 15–74-aastased mitteaktiivsed mitteaktiivsuse põhjuse järgi, 2003–2007 ... 200

LABOUR MARKET

Chart 1 Working-age population by labour status, 2006, 2007 ... 185
Table 1 Population aged 15–74 by sex and labour status, 2003–2007 ... 186
Diagram 1 Population aged 15–74 by labour status, 2000–2007 ... 186
Table 2 Population aged 15–74 in urban settlements by sex and labour status, 2003–2007 ... 187
Table 3 Population aged 15–74 in rural settlements by sex and labour status, 2003–2007 ... 187
Table 4 Population aged 15–74 by education and labour status, 2003–2007 ... 188
Table 5 Labour force by sex and age, 2003–2007 ... 189
Table 6 Labour force participation rate by sex and age, 2003–2007 ... 189
Table 7 Employed persons by sex and age, 2003–2007 ... 190
Table 8 Employment rate by sex and age, 2003–2007 ... 190
Table 9 Employed persons by economic activity, 2003–2007 ... 191
Table 10 Employed persons by sex and economic activity, 2003–2007 ... 192
Table 11 Employed persons by sex and sector of economy, 2003–2007 ... 193
Diagram 2 Employed persons by sector of economy, 1997–2007 ... 193
Table 12 Employed persons by place of residence and sector of economy, 2003–2007 ... 194
Table 13 Employed persons by ethnic nationality and sector of economy, 2003–2007 ... 194
Table 14 Employed persons by sex and occupation, 2003–2007 ... 195
Table 15 Unemployed persons by sex and age, 2003–2007 ... 196
Diagram 3 Unemployed persons by sex, 1997–2007 ... 196
Table 16 Unemployment rate by sex and age, 2003–2007 ... 197
Diagram 4 Unemployment rate by sex, 1997–2007 ... 197
Diagram 5 Unemployment rate by age, 1997–2007 ... 197
Diagram 6 Unemployment rate by education, 1997–2007 ... 198
Table 17 Unemployed persons by sex and duration of unemployment, 2003–2007 (annual average, thousands) ... 198
Table 18 Unemployed persons by sex and duration of unemployment, 2003–2007 (annual average, percentage) ... 199
Table 19 Inactive population by sex and age, 2003–2007 ... 199
Table 20 Inactive population aged 15–74 by reason of inactivity, 2003–2007 ... 200

Ülevaade

Peatükk käsitleb aastatel 1997–2007 rahvastiku tööalases käitumises toimunud muutusi. Esitatakse rahvastiku hõiveseisundi andmed soo, vanuse, rahvuse, elukoha ja hariduse järgi. Tööhõivet vaadeldakse tegevusala, majandussektori ja ametiala, töötust kestuse ja mitteaktiivsust põhjuse järgi.

Rahvastiku majanduslik aktiivsus kasvas

2007. aastal oli 15–74-aastastest tööga hõivatuid 655 000, töötuid 32 000 ja mitteaktiivseid 359 000. Rahvastiku majanduslik aktiivsus on kahe viimase aastaga märkimisväärselt kasvanud. 15–74-aastaste tööjõus osalemise määr, mis püsis 2000.–2005. aastal 62–63% piires, tõusis 2007. aastal 66%-ni. 2006. aastaga võrreldes tööhõive suurenes, töötus ja mitteaktiivsus vähenesid.

Tööhõive on suurenenud alates 2001. aastast. Kui varasematel aastatel kasvas hõive 1–2% aastas, siis 2006. aastal suurenes hõivatute arv hüppeliselt — 6,4%. 2007. aastal tööhõive kasv aeglustus, jäädes varasemate aastate tasemele — 2006. aastaga võrreldes suurenes hõivatute arv 1,4%.

Majandussektoritest kasvas hõive 2007. aastal ainult sekundaarsektoris, primaar- ja tertsiaarsektoris hõivatute arv eelmise aastaga võrreldes kahanes. Tegevusalati mõjutas tööhõive kasvu kõige rohkem ehitus, kus 2007. aastal töötas 18 000 inimest enam kui 2006. aastal. Hõivatute arv suurenes ka finantsvahenduses, kinnisvara, rentimise ja äritegevuse ning muu ühiskonna-, sotsiaal- ja isikuteeninduse tegevusalal.

Tööhõive määr Euroopa Liidu keskmisest suurem

EL-i Lissaboni strateegia üks eesmärk oli tõsta 15–64-aastaste tööhõive määr 2005. aastaks 67%-ni (2010. aastaks 70%-ni). Eurostati andmetel oli 2005. aastal eesmärgi täitnud liikmesriike üheksa. 2006. aastal lisandus kaks riiki, sealhulgas Eesti, kus 15–64-aastaste tööhõive määr tõusis 68%-ni (EL-27 keskmine oli 64,5%). 2007. aastal kerkis hõive määr Eestis juba 69%-ni (EL-27 keskmine oli 65,4%).

Töötus viimase 15 aasta väikseim

Töötuse määr oli kõrgeim 2000. aastal (13,6%), järgmistel aastatel see langes. 2007. aastal kahanes töötuse määr 4,7%-ni, mis on viimase 15 aasta madalaim näitaja. EL-iga võrreldes on töötuse määr Eestis 2005. aastast alates olnud madalam ja töötus kiiremini vähenenud. 2007. aastal ulatus EL-i töötuse määr 7,1%-ni. Eestist madalam oli töötuse määr ainult kuues liikmesriigis, sealjuures madalaim Hollandis (3,2%).

Eestis on kogu vaadeldava perioodi jooksul meeste tööpuudus naiste omast suurem olnud. Enamikus EL-i liikmesriikides on naiste töötus suurem. 2007. aastal oli naiste töötuse määr Eestis 3,9% — poole madalam kui EL-is (7,8%). Ka meeste töötuse määr (5,4%) oli EL-iga võrreldes madalam, kuid mitte nii palju (6,6%).

Töötus on vähenenud kõigis vanuserühmades, kõige rohkem aga noorte hulgas. 15–24-aastaste töötuse määr, mis veel 2004. aastal ulatus üle 20%, langes 2007. aastal 10%-ni. EL-iga võrreldes on ka noorte töötus Eestis viimasel kolmel aastal olnud väiksem ja kiiremini vähenenud. 2007. aastal oli EL-i keskmine noorte töötuse määr 15,5%.

Alates 2001. aastast on tööpuudus eestlaste hulgas suhteliselt ühtlaselt vähenenud, 2007. aastal kahanes see 3,6%-ni. Mitte-eestlaste seas on töötus kiiresti vähenenud alles kolmel viimasel aastal. Eesti taasiseseisvusajal oli mitte-eestlaste tööpuudus suurim 2000. aastal, ulatudes 18%-ni. 2004. aastal oli see ikka veel ligi 16%. 2007. aastal langes mitte-eestlaste töötuse määr 6,9%-ni.

Tööjõu haridustase[a] kasvas aastatel 2000–2005. Kolmanda taseme haridusega tööjõu osatähtsus suurenes 30%-st 2000. aastal 34%-ni 2005. aastal. Esimese taseme haridusega tööjõu osatähtsus vähenes samal ajal 12%-st 10%-ni. 2006. ja 2007. aastal tööjõu haridustasemes märkimisväärseid muutusi ei olnud. Siiski langes töötuse määr kõigil haridustasemetel, suurimaks jäi see madalama haridusega inimeste hulgas. 2007. aastal oli kuni põhiharidusega tööjõust töötuid 11,2%, mis oli üldisest töötuse tasemest üle kahe korra kõrgem. Tööpuudust peagu ei eksisteeri kõrg- ja kraadiharidusega inimeste hulgas — nende töötuse määr kahanes 2,6%-st 2006. aastal 1,6%-ni 2007. aastal.

[a] Eesti haridustasemed: esimese taseme haridus või madalam — alghariduseta, algharidus, põhiharidus, kutseharidus põhihariduseta noortele; teise taseme haridus — kutseõpe põhihariduse baasil, üldkeskharidus, kutsekeskharidus põhihariduse baasil, keskeriharidus põhihariduse baasil; teise taseme järgne ning kolmanda taseme eelne haridus — kutsekeskharidus keskhariduse baasil; kolmanda taseme haridus — keskeriharidus keskhariduse baasil, kõrgharidus, magistri- ja doktorikraad.

Töötuse üldise vähenemisega on jõudsasti kahanenud ka pikaajaliste töötute arv. Samal ajal ei ole pikaajaliste töötute osatähtsus töötute hulgas märkimisväärselt muutunud. Pikaajaliste töötute osatähtsus, mis suurenes 2004. ja 2005. aastal, vähenes 2006. aastal, kuid kasvas taas 2007. aastal. 50% kõigist töötutest oli 2007. aastal tööd otsinud aasta või kauem (2006. aastal 48%). Enam-vähem sama taseme ehk 50% ümber on pikaajalise töötuse osatähtsus kõikunud alates 2001. aastast.

Mitteaktiivsete noorte arv vähenes

Kahel viimasel aastal on majanduslikult mitteaktiivseid tunduvalt vähemaks jäänud, sealjuures 2007. aastal kahanes kõige rohkem õpingute tõttu mitteaktiivsete arv. Selle põhjus on nii 1990-ndate alguse väiksem sündimus (15–19-aastaste arv on kahanenud) kui ka õpingute ajal töötavate noorte suurem arv.

2002.–2004. aastal 18 000 juures püsinud heitunute arv vähenes 2006. aastaks 7000-ni. Sama palju oli heitunuid ka 2007. aastal.

Overview

The chapter presents changes in the labour market in the years 1997–2007. Data about labour status of the population are presented by sex, age, ethnic nationality, place of residence and education. Employment is observed by economic activities, sectors of economy and occupations, unemployment — by duration, and inactivity — by respective reasons.

Economic activeness of the population increased

In 2007, 655,000 of the population aged 15–74 were employed, 32,000 were unemployed and 359,000 were economically inactive. The economic activity of population has increased remarkably during the last two years. The labour force participation rate for the population aged 15–74, which was around 62–63% in 1999–2005, rose to 66% in 2007. Compared to 2006, the employment increased, the unemployment and inactivity decreased.

Employment has increased since 2001. In earlier years the employment growth was 1–2% in a year, but in 2006 the number of employed persons grew rapidly — 6.4%. In 2007, the employment growth decelerated to the level of previous years — the number of employed persons grew by 1.4% compared to 2006.

In 2007 compared to 2006, employment increased only in the secondary sector. The number of persons working in the primary and tertiary sectors decreased. By economic activities, construction influenced the employment growth most of all. There were 18,000 employed persons more in construction in 2007 than in 2006. Employment increased also in financial intermediation, real estate, renting and business activities and other community, social and personal service activities.

The employment rate bigger than the average of European Union

One target in the European Union Lisbon strategy was to increase the employment rate of population aged 15–64 to 67% by 2005 (to 70% by 2010). According to the data of Eurostat, this target was reached by 9 Member States in 2005. In 2006, two more Member States were added to them including Estonia, where the employment rate of population aged 15–64 increased to 68% (the average employment rate of EU-27 was 64.5%). In 2007, the employment rate already increased to 69% in Estonia (the average of the EU-27 was 65,4%).

Unemployment the smallest of the last 15 years

The unemployment rate, which was the highest in 2000 (13.6%), decreased in the following years. In 2007, the unemployment rate dropped to 4.7%, which is the smallest of the last 15 years. In Estonia compared to the EU, the unemployment rate has been smaller since 2005 and has also decreased more rapidly. In 2007, the unemployment rate was 7.1% in the EU. The unemployment rate was smaller than in Estonia only in six Member States, and the smallest in Netherlands (3.2%).

In Estonia, the unemployment has been higher among men than among women during the whole period under observation. In most of the EU Member States the unemployment is higher among women. In 2007, the unemployment rate of women in Estonia was 3.9% — twice as small as in the EU (7.8%). The unemployment rate of men (5.4%) was also smaller compared to the EU, but not as much (6.6%).

Unemployment has decreased in all age groups, most among the youth. The unemployment rate of persons aged 15–24, which in 2004 was still over 20% dropped to 10% in 2007.

Compared to the EU, the youth unemployment rate in Estonia has also been smaller during the last three years and has decreased more rapidly. In 2007, the average youth unemployment rate in the EU was 15.5%.

The unemployment among Estonians has decreased quite steadily since 2001, and dropped to 3.6% in 2007. The unemployment rate of non-Estonians has decreased rapidly only during the last three years. Regarding the period after the restoration of independence in Estonia, the unemployment rate of non-Estonians was the highest in 2000 reaching 18%. In 2004 it was still nearly 16%. In 2007, the unemployment rate of non-Estonians dropped to 6.9%.

The educational level[a] of the labour force grew in 2000–2005. The share of labour force with tertiary education rose from 30% in 2000 to 34% in 2005. At the same time, the share of labour force with below upper secondary education fell from 12% to 10%. In 2006 and 2007, there were no remarkable changes in the educational level of labour force. The decrease of unemployment still continued in all educational levels, remaining the highest among persons with a low level of education. In 2007, 11.2% of the labour force with up to basic education were unemployed, which is over two times higher compared to the overall unemployment rate. There is practically no unemployment among the persons with higher education, master's or doctor's degree. It decreased from 2.6% in 2006 to 1.6% in 2007.

Due to the decrease in the overall level of unemployment, the number of long-term unemployed has also decreased, but the share of the long-term unemployed among all unemployed has not remarkably changed. The share of the long-term unemployed, which increased in 2004–2005, decreased in 2006, but increased again in 2007. For 50% of unemployed persons the duration of job seeking had lasted for a year or more in 2007 (for 48% in 2006). The share of long-term unemployment has fluctuated around more or less the same level, i.e. 50%, since 2001.

The number of inactive youth decreased

In the last two years, the number of economically inactive persons has decreased remarkably. Thereby, in 2007, the number of inactive persons due to studies decreased most. The respective reasons are the decreased number of persons aged 15–19 due to lower birth rates in the beginning of nineties, and also the increasing number of working students.

The number of discouraged persons, which remained around 18,000 in 2002–2004, decreased to 7,000 in 2006. In 2007, the number of discouraged persons remained the same.

[a] *ISCED 97 educational levels: below upper secondary education — less than primary education, primary education, basic education, vocational education for youngsters without basic education; upper secondary education — vocational training based on basic education, general secondary education, vocational secondary education based on basic education, professional secondary education based on basic education; post-secondary non-tertiary education — vocational secondary education based on secondary education; tertiary education — professional secondary education based on secondary education, higher education, master's and doctor's degree.*

Joonis 1 **Tööealised hõiveseisundi järgi, 2006, 2007**
Chart 1 *Working-age population by labour status, 2006, 2007*
(aastakeskmine, tuhat — *annual average, thousands*)

Tööealised (15–74-aastased)
Working-age population (population aged 15–74)

2006	2007
1 049,1	1 046,4

Majanduslikult aktiivsed (tööjõud)
Economically active population (labour force)

2006	2007
686,8	687,4

Majanduslikult mitteaktiivsed
Economically inactive population

2006	2007
362,3	359,0

Hõivatud
Employed persons

	2006	2007
Kokku *Total*	646,3	655,3
Töötavad põhitööl *Working in main job*		
täisajaga *full-time*	596,0	601,9
osaajaga *part-time*	50,3	53,5
Vaeghõivatud *Underemployed persons*	9,6	7,2

Töötud
Unemployed persons

	2006	2007
Kokku *Total*	40,5	32,0
Töötuse kestus (kuud) *Duration of unemployment (months)*		
vähem kui 6 *less than 6*	15,7	13,4
6–11	5,3	2,8
12–23	8,1	7,0
vähemalt 24 *at least 24*	11,4	8,9

Pensioniealised
Retired persons

2006	2007
129,5	132,9

Õppimas või täiendusõppel
Studying or receiving additional training

2006	2007
124,4	117,7

Hoolitsevad laste või teiste pereliikmete eest
Taking care of children or other members of family

2006	2007
37,8	40,1

Haiged või puudega
Ill or disabled

2006	2007
51,3	51,8

Heitunud (kaotanud lootuse tööd leida)
Discouraged persons

2006	2007
7,2	7,3

Muu põhjus
Other reason

2006	2007
12,2	9,2

Palgatöötajad
Employees

2006	2007
594,7	596,8

Mittepalgalised töötajad (ettevõtjad, üksiktöötajad jms)
Self-employed persons

2006	2007
51,6	58,5

Otsivad ainult täisajatööd
Seeking full-time job only

2006	2007
18,3	16,4

Otsivad täis- või osaajatööd
Seeking full-time or part-time job

2006	2007
22,2	15,6

Tabel 1 **15–74-aastased soo ja hõiveseisundi järgi, 2003–2007**
Table 1 Population aged 15–74 by sex and labour status, 2003–2007
(aastakeskmine — *annual average*)

Sugu, hõiveseisund	2003	2004	2005	2006	2007	*Sex, labour status*
Mehed						***Males***
Tööjõud, tuhat	336,7	333,9	329,3	344,2	348,9	*Labour force, thousands*
hõivatud	302,5	299,1	300,5	322,9	330,0	*employed*
töötud	34,2	34,7	28,9	21,3	18,9	*unemployed*
Mitteaktiivsed, tuhat	151,0	153,8	159,2	145,7	140,3	*Inactive, thousands*
Kokku, tuhat	487,7	487,7	488,5	490,0	489,1	*Total, thousands*
Tööjõus osalemise määr, %	69,0	68,5	67,4	70,3	71,3	*Labour force participation rate, %*
Tööhõive määr, %	62,0	61,3	61,5	65,9	67,5	*Employment rate, %*
Töötuse määr, %	10,2	10,4	8,8	6,2	5,4	*Unemployment rate, %*
Naised						***Females***
Tööjõud, tuhat	323,8	325,3	330,3	342,6	338,5	*Labour force, thousands*
hõivatud	291,8	296,4	306,9	323,3	325,4	*employed*
töötud	32,0	28,9	23,3	19,2	13,1	*unemployed*
Mitteaktiivsed, tuhat	236,4	234,9	229,8	216,5	218,7	*Inactive, thousands*
Kokku, tuhat	560,1	560,1	560,0	559,1	557,2	*Total, thousands*
Tööjõus osalemise määr, %	57,8	58,1	59,0	61,3	60,7	*Labour force participation rate, %*
Tööhõive määr, %	52,1	52,9	54,8	57,8	58,4	*Employment rate, %*
Töötuse määr, %	9,9	8,9	7,1	5,6	3,9	*Unemployment rate, %*
Kokku						***Total***
Tööjõud, tuhat	660,5	659,1	659,6	686,8	687,4	*Labour force, thousands*
hõivatud	594,3	595,5	607,4	646,3	655,3	*employed*
töötud	66,2	63,6	52,2	40,5	32,0	*unemployed*
Mitteaktiivsed, tuhat	387,4	388,7	389,0	362,3	359,0	*Inactive, thousands*
Kokku, tuhat	1 047,8	1 047,8	1 048,6	1 049,1	1 046,4	*Total, thousands*
Tööjõus osalemise määr, %	63,0	62,9	62,9	65,5	65,7	*Labour force participation rate, %*
Tööhõive määr, %	56,7	56,8	57,9	61,6	62,6	*Employment rate, %*
Töötuse määr, %	10,0	9,7	7,9	5,9	4,7	*Unemployment rate, %*

Diagramm 1 **15–74-aastased hõiveseisundi järgi, 2000–2007**
Diagram 1 Population aged 15–74 by labour status, 2000–2007

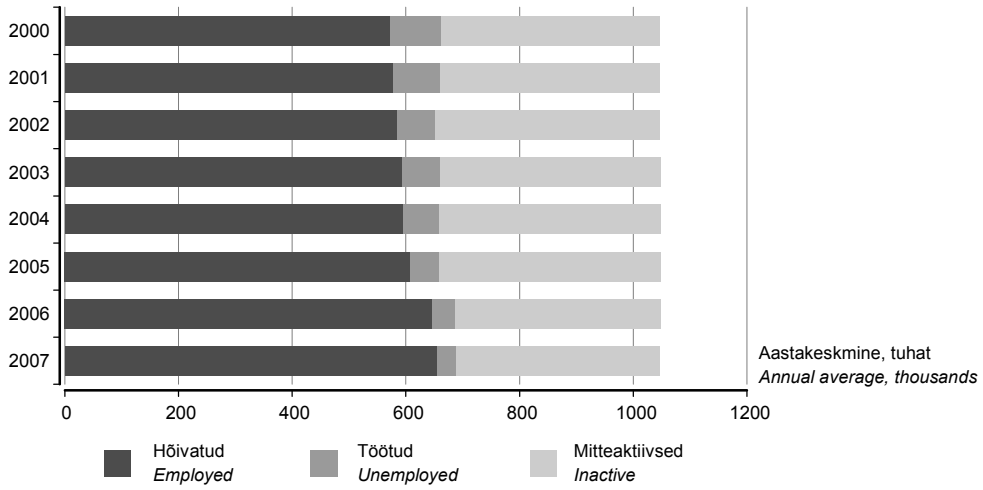

Tabel 2 **15–74-aastased linnalise asula elanikud soo ja hõiveseisundi järgi, 2003–2007**
Table 2 Population aged 15–74 in urban settlements by sex and labour status, 2003–2007
(aastakeskmine — *annual average*)

Sugu, hõiveseisund	2003	2004	2005	2006	2007	*Sex, labour status*
Mehed						***Males***
Tööjõud, tuhat	242,3	238,9	236,9	240,1	244,3	*Labour force, thousands*
hõivatud	215,0	213,1	214,5	225,3	231,6	*employed*
töötud	27,3	25,8	22,4	14,9	12,7	*unemployed*
Mitteaktiivsed, tuhat	96,0	96,5	98,3	90,4	87,0	*Inactive, thousands*
Kokku, tuhat	338,3	335,4	335,3	330,5	331,4	*Total, thousands*
Tööjõus osalemise määr, %	71,6	71,2	70,7	72,7	73,7	*Labour force participation rate, %*
Tööhõive määr, %	63,6	63,5	64,0	68,2	69,9	*Employment rate, %*
Töötuse määr, %	11,3	10,8	9,5	6,2	5,2	*Unemployment rate, %*
Naised						***Females***
Tööjõud, tuhat	243,0	243,9	245,9	253,5	248,2	*Labour force, thousands*
hõivatud	218,3	220,7	229,1	239,7	238,8	*employed*
töötud	24,6	23,2	16,9	13,8	9,3	*unemployed*
Mitteaktiivsed, tuhat	161,0	158,5	156,4	151,0	151,4	*Inactive, thousands*
Kokku, tuhat	404,0	402,4	402,4	404,5	399,6	*Total, thousands*
Tööjõus osalemise määr, %	60,1	60,6	61,1	62,7	62,1	*Labour force participation rate, %*
Tööhõive määr, %	54,0	54,8	56,9	59,3	59,8	*Employment rate, %*
Töötuse määr, %	10,1	9,5	6,9	5,4	3,8	*Unemployment rate, %*
Kokku						***Total***
Tööjõud, tuhat	485,2	482,7	482,9	493,6	492,5	*Labour force, thousands*
hõivatud	433,3	433,8	443,6	465,0	470,5	*employed*
töötud	51,9	49,0	39,3	28,6	22,0	*unemployed*
Mitteaktiivsed, tuhat	257,0	255,1	254,8	241,4	238,5	*Inactive, thousands*
Kokku, tuhat	742,2	737,8	737,6	735,0	731,0	*Total, thousands*
Tööjõus osalemise määr, %	65,4	65,4	65,5	67,2	67,4	*Labour force participation rate, %*
Tööhõive määr, %	58,4	58,8	60,1	63,3	64,4	*Employment rate, %*
Töötuse määr, %	10,7	10,1	8,1	5,8	4,5	*Unemployment rate, %*

Tabel 3 **15–74-aastased maa-asula elanikud soo ja hõiveseisundi järgi, 2003–2007**
Table 3 Population aged 15–74 in rural settlements by sex and labour status, 2003–2007
(aastakeskmine — *annual average*)

Sugu, hõiveseisund	2003	2004	2005	2006	2007	*Sex, labour status*
Mehed						***Males***
Tööjõud, tuhat	94,4	95,0	92,4	104,1	104,5	*Labour force, thousands*
hõivatud	87,5	86,1	86,0	97,7	98,3	*employed*
töötud	6,9	8,9	6,4	6,4	6,2	*unemployed*
Mitteaktiivsed, tuhat	55,0	57,3	60,9	55,4	53,2	*Inactive, thousands*
Kokku, tuhat	149,4	152,3	153,3	159,5	157,8	*Total, thousands*
Tööjõus osalemise määr, %	63,2	62,4	60,3	65,3	66,3	*Labour force participation rate, %*
Tööhõive määr, %	58,6	56,5	56,1	61,2	62,3	*Employment rate, %*
Töötuse määr, %	7,3	9,4	7,0	6,2	5,9	*Unemployment rate, %*
Naised						***Females***
Tööjõud, tuhat	80,8	81,4	84,3	89,1	90,3	*Labour force, thousands*
hõivatud	73,4	75,7	77,9	83,6	86,5	*employed*
töötud	7,4	5,7	6,5	5,4	3,8	*unemployed*
Mitteaktiivsed, tuhat	75,4	76,3	73,4	65,5	67,3	*Inactive, thousands*
Kokku, tuhat	156,2	157,7	157,7	154,6	157,6	*Total, thousands*
Tööjõus osalemise määr, %	51,7	51,6	53,5	57,6	57,3	*Labour force participation rate, %*
Tööhõive määr, %	47,0	48,0	49,4	54,1	54,9	*Employment rate, %*
Töötuse määr, %	9,1	7,0	7,7	6,1	4,2	*Unemployment rate, %*
Kokku						***Total***
Tööjõud, tuhat	175,2	176,4	176,7	193,1	194,9	*Labour force, thousands*
hõivatud	160,9	161,7	163,8	181,3	184,9	*employed*
töötud	14,3	14,7	12,9	11,9	10,0	*unemployed*
Mitteaktiivsed, tuhat	130,4	133,6	134,2	120,9	120,5	*Inactive, thousands*
Kokku, tuhat	305,6	310,0	311,0	314,1	315,4	*Total, thousands*
Tööjõus osalemise määr, %	57,3	56,9	56,8	61,5	61,8	*Labour force participation rate, %*
Tööhõive määr, %	52,7	52,2	52,7	57,7	58,6	*Employment rate, %*
Töötuse määr, %	8,2	8,3	7,3	6,2	5,1	*Unemployment rate, %*

Tabel 4 **15–74-aastased hariduse[a] ja hõiveseisundi järgi, 2003–2007**
Table 4 Population aged 15–74 by education[a] and labour status, 2003–2000
(aastakeskmine — *annual average*)

Haridus, hõiveseisund	2003	2004	2005	2006	2007	*Education, labour status*
Esimese taseme haridus või madalam						***Below upper secondary education***
Tööjõud, tuhat	71,6	73,2	65,1	75,3	72,5	*Labour force, thousands*
hõivatud	59,5	59,8	55,7	65,7	64,4	*employed*
töötud	12,1	13,4	9,5	9,6	8,1	*unemployed*
Mitteaktiivsed, tuhat	177,7	172,2	170,5	163,2	156,2	*Inactive, thousands*
Kokku, tuhat	249,2	245,4	235,7	238,5	228,7	*Total, thousands*
Tööjõus osalemise määr, %	28,7	29,8	27,6	31,6	31,7	*Labour force participation rate, %*
Tööhõive määr, %	23,9	24,4	23,6	27,6	28,1	*Employment rate, %*
Töötuse määr, %	16,9	18,4	14,5	12,8	11,2	*Unemployment rate, %*
Teise taseme haridus, teise taseme järgne ning kolmanda taseme eelne haridus						***Upper secondary education, post-secondary non-tertiary education***
Tööjõud, tuhat	383,7	375,6	367,4	376,4	383,4	*Labour force, thousands*
hõivatud	342,9	336,1	333,8	353,2	364,9	*employed*
töötud	40,8	39,5	33,7	23,3	18,5	*unemployed*
Mitteaktiivsed, tuhat	159,6	164,3	161,1	148,5	151,1	*Inactive, thousands*
Kokku, tuhat	543,3	539,9	528,5	525,0	534,5	*Total, thousands*
Tööjõus osalemise määr, %	70,6	69,6	69,5	71,7	71,7	*Labour force participation rate, %*
Tööhõive määr, %	63,1	62,3	63,2	67,3	68,3	*Employment rate, %*
Töötuse määr, %	10,6	10,5	9,2	6,2	4,8	*Unemployment rate, %*
Kolmanda taseme haridus						***Tertiary education***
Tööjõud, tuhat	205,1	210,3	227,0	235,0	231,5	*Labour force, thousands*
hõivatud	191,8	199,6	218,0	227,4	226,1	*employed*
töötud	13,3	10,7	9,1	7,6	5,4	*unemployed*
Mitteaktiivsed, tuhat	50,1	52,2	57,4	50,6	51,6	*Inactive, thousands*
Kokku, tuhat	255,2	262,5	284,4	285,6	283,1	*Total, thousands*
Tööjõus osalemise määr, %	80,4	80,1	79,8	82,3	81,8	*Labour force participation rate, %*
Tööhõive määr, %	75,2	76,0	76,6	79,6	79,8	*Employment rate, %*
Töötuse määr, %	6,5	5,1	4,0	3,2	2,3	*Unemployment rate, %*
keskeriharidus keskhariduse baasil						***professional secondary education based on secondary education***
Tööjõud, tuhat	71,0	70,0	67,6	70,5	70,3	*Labour force, thousands*
hõivatud	65,4	64,8	64,8	67,0	67,4	*employed*
töötud	5,6	5,2	2,8	3,4	2,9	*unemployed*
Mitteaktiivsed, tuhat	23,9	21,8	23,2	18,4	19,2	*Inactive, thousands*
Kokku, tuhat	94,9	91,8	90,8	88,8	89,5	*Total, thousands*
Tööjõus osalemise määr, %	74,8	76,2	74,5	79,3	78,5	*Labour force participation rate, %*
Tööhõive määr, %	68,9	70,6	71,4	75,5	75,3	*Employment rate, %*
Töötuse määr, %	7,8	7,4	4,1	4,9	4,1	*Unemployment rate, %*
kõrgharidus, magistri- või doktorikraad						***higher education, Master's and Doctor's degree***
Tööjõud, tuhat	134,1	140,4	159,5	164,6	161,2	*Labour force, thousands*
hõivatud	126,4	134,9	153,2	160,4	158,7	*employed*
töötud	7,7	5,5	6,3	4,2	2,5	*unemployed*
Mitteaktiivsed, tuhat	26,2	30,3	34,2	32,2	32,4	*Inactive, thousands*
Kokku, tuhat	160,3	170,7	193,6	196,8	193,6	*Total, thousands*
Tööjõus osalemise määr, %	83,7	82,2	82,3	83,6	83,2	*Labour force participation rate, %*
Tööhõive määr, %	78,9	79,0	79,1	81,5	81,9	*Employment rate, %*
Töötuse määr, %	5,8	3,9	3,9	2,6	1,6	*Unemployment rate, %*
Kokku						***Total***
Tööjõud, tuhat	660,5	659,1	659,6	686,8	687,4	*Labour force, thousands*
hõivatud	594,3	595,5	607,4	646,3	655,3	*employed*
töötud	66,2	63,6	52,2	40,5	32,0	*unemployed*
Mitteaktiivsed, tuhat	387,4	388,7	389,0	362,3	359,0	*Inactive, thousands*
Kokku, tuhat	1 047,8	1 047,8	1 048,6	1 049,1	1 046,4	*Total, thousands*
Tööjõus osalemise määr, %	63,0	62,9	62,9	65,5	65,7	*Labour force participation rate, %*
Tööhõive määr, %	56,7	56,8	57,9	61,6	62,6	*Employment rate, %*
Töötuse määr, %	10,0	9,7	7,9	5,9	4,7	*Unemployment rate, %*

[a] Eesti haridustasemed: esimese taseme haridus või madalam — alghariduseta, algharidus, põhiharidus, kutseharidus põhihariduseta noortele; teise taseme haridus — kutseõpe põhihariduse baasil, üldkeskharidus, kutsekeskharidus põhihariduse baasil, keskeriharidus põhihariduse baasil; teise taseme järgne ning kolmanda taseme eelne haridus — kutsekeskharidus keskhariduse baasil; kolmanda taseme haridus — keskeriharidus keskhariduse baasil, kõrgharidus, magistri- ja doktorikraad.

[a] *ISCED 97 educational level: below upper secondary education — less than primary education, primary education, basic education, vocational education for youngsters without basic education; upper secondary education — vocational training based on basic education, general secondary education, vocational secondary education based on basic education, professional secondary education based on basic education; post-secondary non-tertiary education — vocational secondary education based on secondary education; tertiary education — professional secondary education based on secondary education, higher education, Master's and Doctor's degree.*

Tabel 5 **Tööjõud soo ja vanuse järgi, 2003–2007**
Table 5 Labour force by sex and age, 2003–2007
(aastakeskmine, tuhat — *annual average, thousands*)

Sugu, vanuserühm	2003	2004	2005	2006	2007	*Sex, age group*
Mehed						***Males***
15–24	43,8	42,2	40,9	43,2	46,0	*15–24*
25–49	206,7	206,4	205,5	214,3	215,0	*25–49*
50–74	86,1	85,2	83,0	86,7	87,9	*50–74*
Kokku	336,7	333,9	329,3	344,2	348,9	*Total*
16 kuni pensioniiga	319,3	316,8	312,3	327,7	335,1	*16 until pension age*
15–64	326,3	322,3	319,3	331,7	337,9	*15–64*
Naised						***Females***
15–24	30,6	27,8	29,9	31,5	32,8	*15–24*
25–49	198,4	199,6	199,1	203,0	197,4	*25–49*
50–74	94,7	97,9	101,3	108,1	108,3	*50–74*
Kokku	323,8	325,3	330,3	342,6	338,5	*Total*
16 kuni pensioniiga	289,7	293,2	300,0	310,6	309,4	*16 until pension age*
15–64	312,6	314,1	318,5	329,3	324,7	*15–64*
Kokku						***Total***
15–24	74,4	70,0	70,7	74,7	78,8	*15–24*
25–49	405,2	406,0	404,6	417,2	412,4	*25–49*
50–74	180,9	183,1	184,3	194,8	196,1	*50–74*
Kokku	660,5	659,1	659,6	686,8	687,4	*Total*
16 kuni pensioniiga	609,0	610,0	612,3	638,3	644,5	*16 until pension age*
15–64	638,9	636,4	637,9	661,1	662,6	*15–64*

Tabel 6 **Tööjõus osalemise määr soo ja vanuse järgi, 2003–2007**
Table 6 Labour force participation rate by sex and age, 2003–2007
(aastakeskmine, protsenti — *annual average, percentages*)

Sugu, vanuserühm	2003	2004	2005	2006	2007	*Sex, age group*
Mehed						***Males***
15–24	42,0	40,4	38,6	40,3	43,5	*15–24*
25–49	90,6	90,5	90,1	94,2	94,3	*25–49*
50–74	55,5	55,0	53,7	55,9	56,6	*50–74*
Kokku	69,0	68,5	67,4	70,3	71,3	*Total*
16 kuni pensioniiga	76,7	76,3	75,2	78,1	79,3	*16 until pension age*
15–64	74,5	73,5	72,8	75,3	76,9	*15–64*
15 ja vanemad	66,1	65,6	64,4	66,8	67,7	*15 and older*
Naised						***Females***
15–24	30,5	27,7	29,3	30,6	32,3	*15–24*
25–49	82,0	82,5	82,5	85,1	82,9	*25–49*
50–74	43,5	44,9	46,7	49,7	49,8	*50–74*
Kokku	57,8	58,1	59,0	61,3	60,7	*Total*
16 kuni pensioniiga	70,5	70,7	71,1	73,0	71,8	*16 until pension age*
15–64	65,5	65,8	66,7	69,1	68,5	*15–64*
15 ja vanemad	52,1	52,3	53,0	54,7	54,0	*15 and older*
Kokku						***Total***
15–24	36,3	34,2	34,0	35,5	38,0	*15–24*
25–49	86,2	86,4	86,2	89,5	88,5	*25–49*
50–74	48,5	49,1	49,6	52,3	52,6	*50–74*
Kokku	63,0	62,9	62,9	65,5	65,7	*Total*
16 kuni pensioniiga	73,6	73,5	73,1	75,5	75,6	*16 until pension age*
15–64	69,8	69,5	69,6	72,1	72,5	*15–64*
15 ja vanemad	58,4	58,3	58,1	60,1	60,2	*15 and older*

Tabel 7 **Hõivatud soo ja vanuse järgi, 2003–2007**
Table 7 Employed persons by sex and age, 2003–2007
(aastakeskmine, tuhat — *annual average, thousands*)

Sugu, vanuserühm	2003	2004	2005	2006	2007	*Sex, age group*
Mehed						***Males***
15–24	36,4	33,2	34,1	38,9	40,4	*15–24*
25–49	188,3	187,3	189,2	202,5	206,1	*25–49*
50–74	77,7	78,6	77,2	81,5	83,4	*50–74*
Kokku	302,5	299,1	300,5	322,9	330,0	*Total*
16 kuni pensioniiga	285,3	282,6	284,0	306,8	316,7	*16 until pension age*
15–64	292,2	287,7	290,7	310,8	319,2	*15–64*
Naised						***Females***
15–24	22,6	21,6	25,4	26,8	30,5	*15–24*
25–49	181,9	183,5	185,0	191,4	188,5	*25–49*
50–74	87,2	91,3	96,5	105,1	106,4	*50–74*
Kokku	291,8	296,4	306,9	323,3	325,4	*Total*
16 kuni pensioniiga	258,6	265,0	277,3	291,9	296,2	*16 until pension age*
15–64	280,8	285,6	295,5	310,3	311,6	*15–64*
Kokku						***Total***
15–24	59,1	54,8	59,5	65,7	70,9	*15–24*
25–49	370,3	370,7	374,2	393,9	394,6	*25–49*
50–74	164,9	170,0	173,7	186,6	189,8	*50–74*
Kokku	594,3	595,5	607,4	646,3	655,3	*Total*
16 kuni pensioniiga	543,9	547,6	561,4	598,8	613,0	*16 until pension age*
15–64	572,9	573,3	586,3	621,1	630,7	*15–64*

Tabel 8 **Tööhõive määr soo ja vanuse järgi, 2003–2007**
Table 8 Employment rate by sex and age, 2003–2007
(aastakeskmine, protsenti — *annual average, percentages)*

Sugu, vanuserühm	2003	2004	2005	2006	2007	*Sex, age group*
Mehed						***Males***
15–24	34,9	31,8	32,2	36,2	38,2	*15–24*
25–49	82,5	82,1	83,0	89,0	90,4	*25–49*
50–74	50,1	50,7	49,9	52,5	53,7	*50–74*
Kokku	62,0	61,3	61,5	65,9	67,5	*Total*
16 kuni pensioniiga	68,5	68,1	68,4	73,1	75,0	*16 until pension age*
15–64	66,7	65,7	66,2	70,5	72,6	*15–64*
15 ja vanemad	59,4	58,7	58,8	62,7	64,0	*15 and older*
Naised						***Females***
15–24	22,6	21,5	25,0	26,1	30,0	*15–24*
25–49	75,2	75,8	76,7	80,2	79,2	*25–49*
50–74	40,0	41,9	44,5	48,3	48,9	*50–74*
Kokku	52,1	52,9	54,8	57,8	58,4	*Total*
16 kuni pensioniiga	62,9	63,9	65,7	68,7	68,8	*16 until pension age*
15–64	58,8	59,8	61,9	65,1	65,7	*15–64*
15 ja vanemad	46,9	47,7	49,2	51,6	51,9	*15 and older*
Kokku						***Total***
15–24	28,8	26,8	28,6	31,3	34,2	*15–24*
25–49	78,8	78,8	79,7	84,5	84,7	*25–49*
50–74	44,2	45,6	46,7	50,1	50,9	*50–74*
Kokku	56,7	56,8	57,9	61,6	62,6	*Total*
16 kuni pensioniiga	65,8	66,0	67,0	70,9	71,9	*16 until pension age*
15–64	62,6	62,6	64,0	67,7	69,1	*15–64*
15 ja vanemad	52,6	52,7	53,5	56,6	57,4	*15 and older*

Tabel 9 **Hõivatud tegevusala[a] järgi, 2003–2007**
Table 9 Employed persons by economic activity[a], 2003–2007
(aastakeskmine, tuhat — *annual average, thousands*)

Tegevusala	2003	2004	2005	2006	2007	*Economic activity*
Põllumajandus, jahindus ja metsamajandus	34,4	31,4	29,4	29,9	28,8	*Agriculture, hunting and forestry*
põllumajandus, jahindus ja neid teenindavad tegevusalad	25,9	24,2	23,4	23,2	20,9	*agriculture, hunting and related service activities*
metsamajandus, metsavarumine ja neid teenindavad tegevusalad	8,5	7,2	6,0	6,7	7,9	*forestry, logging and related service activities*
Kalapüük	2,3	3,6	2,8	2,2	2,1	*Fishing*
Mäetööstus	5,7	8,0	5,9	5,2	5,5	*Mining and quarrying*
Töötlev tööstus	134,1	140,9	139,5	136,4	134,8	*Manufacturing*
toiduainete, jookide ja tubaka tootmine	21,5	21,3	20,3	16,0	15,5	*manufacture of food products, beverages and tobacco*
tekstiilitootmine	9,7	10,4	8,1	9,3	10,3	*manufacture of textiles*
rõivatootmine; karusnaha töötlemine ja värvimine	12,7	11,5	13,7	13,7	12,4	*manufacture of wearing apparel; dressing and dyeing of fur*
nahatöötlemine ja nahktoodete tootmine	2,1	3,2	3,6	2,0	1,2	*manufacture of leather and leather products*
puidutöötlemine ja puittoodete tootmine	22,0	22,9	21,2	21,6	20,1	*manufacture of wood and wood products*
paberimassi, paberi ja pabertoodete tootmine; kirjastamine	4,9	7,0	9,6	7,9	6,9	*manufacture of pulp, paper and paper products; publishing*
koksi, puhastatud naftatoodete, kemikaalide ja keemiatoodete tootmine	2,5	3,4	4,1	3,4	3,0	*manufacture of coke, refined petroleum products, chemicals and chemical products*
kummi- ja plasttoodete tootmine	2,5	3,6	2,9	4,7	5,5	*manufacture of rubber and plastic products*
muude mittemetalsetest mineraalidest toodete tootmine	4,9	4,1	5,1	5,4	6,2	*manufacture of other non-metallic mineral products*
metalli ja metalltoodete tootmine	15,4	14,4	15,4	16,7	17,9	*manufacture of basic metals and fabricated metal products*
mujal liigitamata masinate ja seadmete tootmine	2,7	3,4	3,4	3,8	4,3	*manufacture of machinery and equipment n.e.c.*
elektri- ja optikaseadmete tootmine	10,8	12,9	12,9	11,2	11,6	*manufacture of electrical and optical equipment*
transpordivahendite tootmine	6,1	7,3	5,7	6,5	7,0	*manufacture of transport equipment*
mujal liigitamata tootmine	16,1	15,3	13,6	14,2	13,0	*manufacturing n.e.c.*
Elektrienergia-, gaasi- ja veevarustus	10,2	12,0	12,5	12,4	9,5	*Electricity, gas and water supply*
Ehitus	42,9	46,8	48,7	62,8	80,9	*Construction*
Hulgi- ja jaekaubandus; mootorsõidukite ja kodumasinate remont	80,8	80,0	80,6	88,7	88,1	*Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles etc.*
mootorsõidukite müük, hooldus, remont; mootorikütuse jaemüük	13,4	12,6	16,7	14,3	14,3	*sale, repair of motor vehicles; retail sale of automotive fuel*
hulgi- ja vahenduskaubandus	12,0	14,4	12,7	21,1	22,0	*wholesale trade and commission trade*
jaekaubandus; isiklike tarbeesemete ja kodumasinate parandus	55,4	53,1	51,2	53,2	51,8	*retail trade, excl motor vehicles; repair of household goods*
Hotellid ja restoranid	17,4	16,2	22,1	22,3	22,8	*Hotels and restaurants*
Veondus, laondus ja side	56,2	51,5	54,6	61,5	58,4	*Transport, storage and communication*
veondus ja veondust abistavad tegevusalad	48,6	43,9	46,3	53,4	50,8	*transport and supporting transport activities*
postside ja telekommunikatsioon	7,6	7,6	8,3	8,1	7,6	*post and telecommunication*
Finantsvahendus	7,6	7,9	6,9	7,3	9,4	*Financial intermediation*
Kinnisvara, rentimine ja äritegevus	44,4	39,4	46,4	48,1	49,5	*Real estate, renting and business activities*
Avalik haldus ja riigikaitse; kohustuslik sotsiaalkindlustus	34,5	36,9	37,2	39,0	39,2	*Public administration and defence; compulsory social security*
Haridus	56,9	54,5	54,9	58,5	54,5	*Education*
Tervishoid ja sotsiaalhoolekanne	36,4	37,5	35,0	37,5	36,4	*Health and social work*
Muud tegevusalad	30,4	28,8	31,1	34,3	35,6	*Other economic activities*
KOKKU	594,3	595,5	607,4	646,3	655,3	*TOTAL*

[a] Ettevõtte või asutuse allüksuse (toimla) tegevusala.
[a] *Economic activity of the local unit of the enterprise.*

Tabel 10 **Hõivatud soo ja tegevusala[a] järgi, 2003–2007**
Table 10 Employed persons by sex and economic activity[a], 2003–2007
(aastakeskmine, tuhat — *annual average, thousands)*

Sugu, tegevusala	2003	2004	2005	2006	2007	*Sex, economic activity*
Mehed						***Males***
Põllumajandus, jahindus ja metsamajandus	23,3	21,1	19,0	19,7	19,4	*Agriculture, hunting and forestry*
Kalapüük	2,2	3,1	2,5	2,0	1,6	*Fishing*
Mäetööstus	5,0	6,5	5,4	4,7	4,9	*Mining and quarrying*
Töötlev tööstus	73,6	75,1	73,2	74,2	72,7	*Manufacturing*
Elektrienergia-, gaasi- ja veevarustus	8,0	8,5	9,4	10,2	8,2	*Electricity, gas and water supply*
Ehitus	39,9	42,1	44,2	58,1	73,4	*Construction*
Hulgi- ja jaekaubandus; mootorsõidukite ja kodumasinate remont	32,7	33,4	33,0	35,5	35,9	*Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles etc*
Hotellid ja restoranid	3,6	4,3	4,7	4,2	4,0	*Hotels and restaurants*
Veondus, laondus ja side	36,7	35,3	38,7	42,1	39,1	*Transport, storage and communication*
Finantsvahendus	2,6	2,2	1,2	1,7	2,5	*Financial intermediation*
Kinnisvara, rentimine ja äritegevus	27,4	22,6	27,3	26,4	25,8	*Real estate, renting and business activities*
Avalik haldus ja riigikaitse; kohustuslik sotsiaalkindlustus	19,0	18,4	17,5	18,8	18,0	*Public administration and defence; compulsory social security*
Haridus	10,7	10,4	9,1	9,8	8,8	*Education*
Tervishoid ja sotsiaalhoolekanne	5,6	5,6	4,9	4,8	4,4	*Health and social work*
Muud tegevusalad	12,1	10,7	10,3	10,8	11,3	*Other economic activities*
KOKKU	302,5	299,1	300,5	322,9	330,0	*TOTAL*
Naised						***Females***
Põllumajandus, jahindus ja metsamajandus	11,1	10,3	10,4	10,2	9,4	*Agriculture, hunting and forestry*
Kalapüük	…	…	…	…	…	*Fishing*
Mäetööstus	…	1,5	…	…	…	*Mining and quarrying*
Töötlev tööstus	60,6	65,8	66,2	62,2	62,1	*Manufacturing*
Elektrienergia-, gaasi- ja veevarustus	2,2	3,5	3,1	2,2	1,3	*Electricity, gas and water supply*
Ehitus	3,0	4,7	4,5	4,7	7,5	*Construction*
Hulgi- ja jaekaubandus; mootorsõidukite ja kodumasinate remont	48,1	46,7	47,7	53,1	52,2	*Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles etc*
Hotellid ja restoranid	13,8	11,9	17,3	18,2	18,8	*Hotels and restaurants*
Veondus, laondus ja side	19,5	16,2	15,8	19,5	19,3	*Transport, storage and communication*
Finantsvahendus	5,0	5,7	5,7	5,6	6,9	*Financial intermediation*
Kinnisvara, rentimine ja äritegevus	17,0	16,9	19,2	21,7	23,7	*Real estate, renting and business activities*
Avalik haldus ja riigikaitse; kohustuslik sotsiaalkindlustus	15,5	18,5	19,6	20,2	21,2	*Public administration and defence; compulsory social security*
Haridus	46,1	44,1	45,8	48,6	45,6	*Education*
Tervishoid ja sotsiaalhoolekanne	30,8	32,0	30,2	32,7	32,0	*Health and social work*
Muud tegevusalad	18,3	18,2	20,7	23,5	24,3	*Other economic activities*
KOKKU	291,8	296,4	306,9	323,3	325,4	*TOTAL*

[a] Ettevõtte või asutuse allüksuse (toimla) tegevusala.
[a] *Economic activity of the local unit of the enterprise.*

Tabel 11 **Hõivatud soo ja majandussektori järgi, 2003–2007**
Table 11 Employed persons by sex and sector of economy, 2003–2007
(aastakeskmine — *annual average*)

Sugu, aasta *Sex, year*	Primaarsektor tuhat *Primary sector* *thousands*	%	Sekundaarsektor tuhat *Secondary sector* *thousands*	%	Tertsiaarsektor tuhat *Tertiary sector* *thousands*	%	Kokku tuhat *Total* *thousands*	%
Mehed ***Males***								
2003	25,6	8,5	126,4	41,8	150,5	49,8	302,5	100,0
2004	24,2	8,1	132,2	44,2	142,8	47,7	299,1	100,0
2005	21,5	7,2	132,2	44,0	146,8	48,9	300,5	100,0
2006	21,7	6,7	147,2	45,6	154,0	47,7	322,9	100,0
2007	21,0	6,4	159,1	48,2	149,8	45,4	330,0	100,0
Naised ***Females***								
2003	11,1	3,8	66,5	22,8	214,1	73,4	291,8	100,0
2004	10,8	3,6	75,5	25,5	210,1	70,9	296,4	100,0
2005	10,7	3,5	74,3	24,2	221,9	72,3	306,9	100,0
2006	10,4	3,2	69,6	21,5	243,3	75,2	323,3	100,0
2007	9,9	3,0	71,6	22,0	244,0	75,0	325,4	100,0
Kokku ***Total***								
2003	36,7	6,2	192,9	32,5	364,6	61,4	594,3	100,0
2004	35,0	5,9	207,7	34,9	352,8	59,3	595,5	100,0
2005	32,2	5,3	206,6	34,0	368,7	60,7	607,4	100,0
2006	32,1	5,0	216,8	33,5	397,3	61,5	646,3	100,0
2007	30,9	4,7	230,7	35,2	393,8	60,1	655,3	100,0

Diagramm 2 **Hõivatud majandussektori järgi, 1997–2007**
Diagram 2 Employed persons by sector of economy, 1997–2007

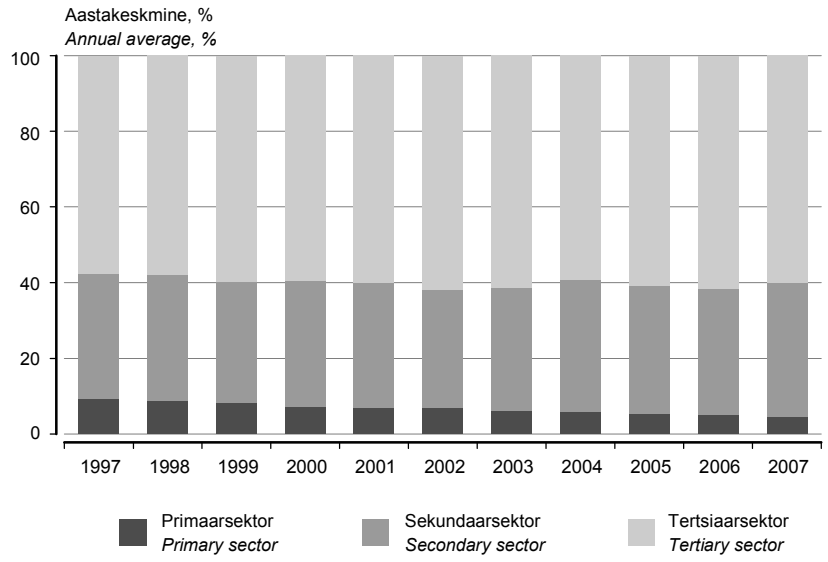

Tabel 12 **Hõivatud elukoha ja majandussektori järgi, 2003–2007**
Table 12 Employed persons by place of residence and sector of economy, 2003–2007
(aastakeskmine — *annual average*)

Asula tüüp, aasta *Type of settlement, year*	Primaarsektor tuhat *Primary sector thousands*	% *%	Sekundaarsektor tuhat *Secondary sector thousands*	% *%	Tertsiaarsektor tuhat *Tertiary sector thousands*	% *%	Kokku tuhat *Total thousands*	% *%
Linnaline asula ***Urban settlement***								
2003	6,3	1,4	142,9	33,0	284,2	65,6	433,3	100,0
2004	6,5	1,5	156,8	36,1	270,5	62,4	433,8	100,0
2005	6,4	1,4	155,3	35,0	281,9	63,5	443,6	100,0
2006	5,8	1,2	154,3	33,2	304,9	65,6	465,0	100,0
2007	6,5	1,4	167,1	35,5	296,9	63,1	470,5	100,0
Maa-asula ***Rural settlement***								
2003	30,4	18,9	50,0	31,1	80,4	50,0	160,9	100,0
2004	28,5	17,6	50,9	31,5	82,4	50,9	161,7	100,0
2005	25,7	15,7	51,3	31,3	86,8	53,0	163,8	100,0
2006	26,4	14,5	62,5	34,5	92,4	51,0	181,3	100,0
2007	24,4	13,2	63,6	34,4	96,9	52,4	184,9	100,0

Tabel 13 **Hõivatud rahvuse ja majandussektori järgi, 2003–2007**
Table 13 Employed persons by ethnic nationality and sector of economy, 2003–2007
(aastakeskmine — *annual average*)

Rahvus, aasta *Ethnic nationality, year*	Primaarsektor tuhat *Primary sector thousands*	% *%	Sekundaarsektor tuhat *Secondary sector thousands*	% *%	Tertsiaarsektor tuhat *Tertiary sector thousands*	% *%	Kokku tuhat *Total thousands*	% *%
Eestlased ***Estonians***								
2003	32,8	8,2	112,3	28,0	255,2	63,8	400,2	100,0
2004	31,4	7,9	121,8	30,5	245,8	61,6	399,0	100,0
2005	28,8	7,0	124,3	30,3	257,5	62,7	410,6	100,0
2006	29,0	6,6	130,8	29,6	281,7	63,8	441,4	100,0
2007	28,9	6,5	137,2	31,0	277,0	62,5	443,1	100,0
Mitte-eestlased ***Non-Estonians***								
2003	3,9	2,0	80,7	41,6	109,4	56,4	194,0	100,0
2004	3,5	1,8	85,9	43,7	107,1	54,5	196,5	100,0
2005	3,3	1,7	82,3	41,8	111,2	56,5	196,8	100,0
2006	3,2	1,6	86,0	42,0	115,6	56,4	204,8	100,0
2007	2,0	0,9	93,5	44,0	116,8	55,0	212,2	100,0

Tabel 14 **Hõivatud soo ja ametiala järgi, 2003–2007**
Table 14 Employed persons by sex and occupation, 2003–2007
(aastakeskmine, tuhat — *annual average, thousands*)

Sugu, ametiala	2003	2004	2005	2006	2007	*Sex, occupation*
Mehed						***Males***
Seadusandjad, kõrgemad ametnikud ja juhid	45,4	47,5	48,5	54,9	54,9	*Legislators, senior officials and managers*
Tippspetsialistid	29,9	27,9	28,2	30,0	28,8	*Professionals*
Keskastme spetsialistid ja tehnikud	17,6	23,8	22,3	25,1	27,4	*Technicians and associate professionals*
Ametnikud	9,3	6,0	9,6	8,7	7,1	*Clerks*
Teenindus- ja müügitöötajad	20,0	16,4	16,7	15,6	14,2	*Service workers and shop and market sales workers*
Põllumajanduse ja kalanduse oskustöölised	9,4	9,2	8,4	6,8	7,5	*Skilled agricultural and fishery workers*
Oskus- ja käsitöölised	80,7	78,8	78,7	88,2	97,8	*Craft and related trades workers*
Seadme- ja masinaoperaatorid	58,5	59,0	59,5	63,7	62,6	*Plant and machine operators and assemblers*
Lihttöölised	28,4	27,7	25,1	26,4	26,5	*Elementary occupations*
Relvajõud	...	...	…	...	...	*Armed forces*
KOKKU	302,5	299,1	300,5	322,9	330,0	*TOTAL*
Naised						***Females***
Seadusandjad, kõrgemad ametnikud ja juhid	24,4	26,0	28,4	28,1	28,2	*Legislators, senior officials and managers*
Tippspetsialistid	52,7	50,9	57,7	64,9	66,4	*Professionals*
Keskastme spetsialistid ja tehnikud	54,1	54,7	58,4	54,0	55,9	*Technicians and associate professionals*
Ametnikud	20,9	19,9	19,8	24,1	24,3	*Clerks*
Teenindus- ja müügitöötajad	56,3	55,3	56,8	65,6	63,7	*Service workers and shop and market sales workers*
Põllumajanduse ja kalanduse oskustöölised	5,6	6,2	6,0	4,9	4,9	*Skilled agricultural and fishery workers*
Oskus- ja käsitöölised	12,9	15,3	14,1	12,2	12,3	*Craft and related trades workers*
Seadme- ja masinaoperaatorid	24,6	24,2	24,6	30,3	27,9	*Plant and machine operators and assemblers*
Lihttöölised	40,0	43,7	40,8	38,7	41,3	*Elementary occupations*
Relvajõud	...	...	…	...	...	*Armed forces*
KOKKU	291,8	296,4	306,9	323,3	325,4	*TOTAL*
Kokku						***Total***
Seadusandjad, kõrgemad ametnikud ja juhid	69,8	73,6	76,9	83,0	83,1	*Legislators, senior officials and managers*
Tippspetsialistid	82,6	78,9	85,9	94,8	95,2	*Professionals*
Keskastme spetsialistid ja tehnikud	71,7	78,5	80,7	79,1	83,3	*Technicians and associate professionals*
Ametnikud	30,2	25,9	29,4	32,8	31,5	*Clerks*
Teenindus- ja müügitöötajad	76,3	71,6	73,5	81,2	77,8	*Service workers and shop and market sales workers*
Põllumajanduse ja kalanduse oskustöölised	15,0	15,4	14,4	11,7	12,4	*Skilled agricultural and fishery workers*
Oskus- ja käsitöölised	93,6	94,1	92,7	100,4	110,2	*Craft and related trades workers*
Seadme- ja masinaoperaatorid	83,0	83,2	84,1	94,0	90,5	*Plant and machine operators and assemblers*
Lihttöölised	68,4	71,4	65,9	65,1	67,8	*Elementary occupations*
Relvajõud	...	...	…	...	...	*Armed forces*
KOKKU	594,3	595,5	607,4	646,3	655,3	*TOTAL*

Tabel 15 **Töötud soo ja vanuse järgi, 2003–2007**
Table 15 Unemployed persons by sex and age, 2003–2007
(aastakeskmine, tuhat — *annual average, thousands*)

Sugu, vanuserühm	2003	2004	2005	2006	2007	*Sex, age group*
Mehed						***Males***
15–24	7,4	9,0	6,8	4,3	5,6	*15–24*
25–49	18,4	19,2	16,2	11,8	8,9	*25–49*
50–74	8,4	6,6	5,8	5,2	4,4	*50–74*
Kokku	34,2	34,7	28,9	21,3	18,9	*Total*
16 kuni pensioniiga	34,0	34,2	28,3	20,9	18,4	*16 until pension age*
15–64	34,2	34,5	28,6	21,0	18,8	*15–64*
Naised						***Females***
15–24	8,0	6,2	4,4	4,6	2,3	*15–24*
25–49	16,5	16,1	14,1	11,6	8,9	*25–49*
50–74	7,6	6,5	4,8	3,0	1,9	*50–74*
Kokku	32,0	28,9	23,3	19,2	13,1	*Total*
16 kuni pensioniiga	31,1	28,2	22,7	18,6	13,1	*16 until pension age*
15–64	31,8	28,6	23,0	19,0	13,1	*15–64*
Kokku						***Total***
15–24	15,4	15,2	11,2	9,0	7,9	*15–24*
25–49	34,9	35,3	30,4	23,3	17,8	*25–49*
50–74	16,0	13,1	10,6	8,2	6,3	*50–74*
Kokku	66,2	63,6	52,2	40,5	32,0	*Total*
16 kuni pensioniiga	65,1	62,4	50,9	39,5	31,5	*16 until pension age*
15–64	66,0	63,1	51,6	40,0	31,9	*15–64*

Diagramm 3 **Töötud soo järgi, 1997–2007**
Diagram 3 Unemployed persons by sex, 1997–2007

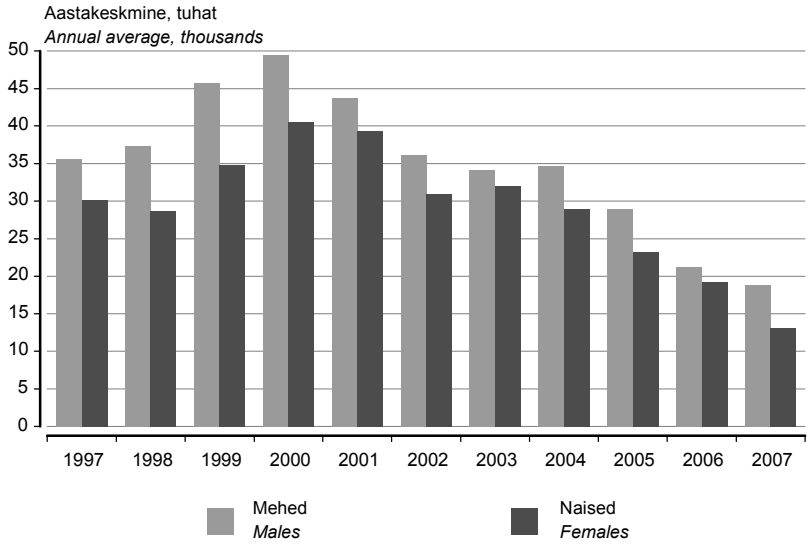

Tabel 16 **Töötuse määr soo ja vanuse järgi, 2003–2007**
Table 16 Unemployment rate by sex and age, 2003–2007
(aastakeskmine, protsenti — *annual average, percentages*)

Sugu, vanuserühm	2003	2004	2005	2006	2007	*Sex, age group*
Mehed						***Males***
15–24	16,9	21,2	16,6	10,0	12,1	*15–24*
25–49	8,9	9,3	7,9	5,5	4,1	*25–49*
50–74	9,8	7,7	7,0	6,0	5,1	*50–74*
Kokku	10,2	10,4	8,8	6,2	5,4	*Total*
16 kuni pensioniiga	10,6	10,8	9,1	6,4	5,5	*16 until pension age*
15–64	10,5	10,7	9,0	6,3	5,5	*15–64*
Naised						***Females***
15–24	26,0	22,4	14,9	14,7	7,1	*15–24*
25–49	8,3	8,1	7,1	5,7	4,5	*25–49*
50–74	8,0	6,7	4,7	2,8	1,8	*50–74*
Kokku	9,9	8,9	7,1	5,6	3,9	*Total*
16 kuni pensioniiga	10,7	9,6	7,6	6,0	4,2	*16 until pension age*
15–64	10,2	9,1	7,2	5,8	4,0	*15–64*
Kokku						***Total***
15–24	20,6	21,7	15,9	12,0	10,0	*15–24*
25–49	8,6	8,7	7,5	5,6	4,3	*25–49*
50–74	8,8	7,2	5,8	4,2	3,2	*50–74*
Kokku	10,0	9,7	7,9	5,9	4,7	*Total*
16 kuni pensioniiga	10,7	10,2	8,3	6,2	4,9	*16 until pension age*
15–64	10,3	9,9	8,1	6,0	4,8	*15–64*

Diagramm 4 **Töötuse määr soo järgi, 1997–2007**
Diagram 4 Unemployment rate by sex, 1997–2007

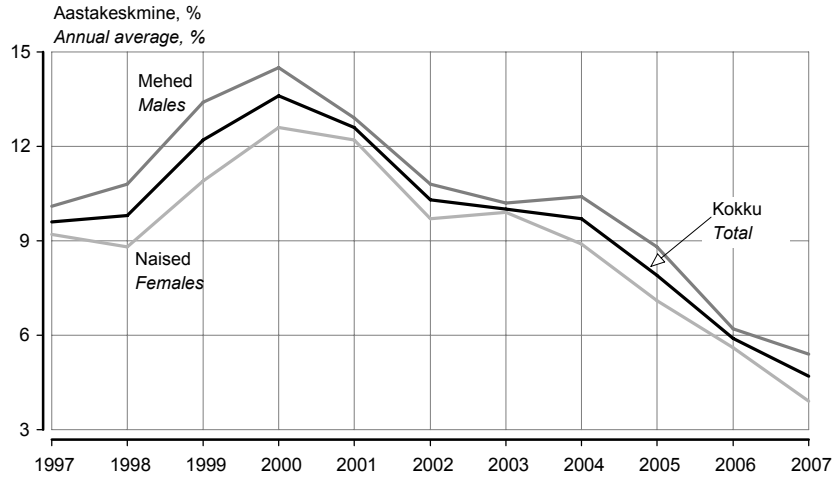

Diagramm 5 **Töötuse määr vanuse järgi, 1997–2007**
Diagram 5 Unemployment rate by age, 1997–2007

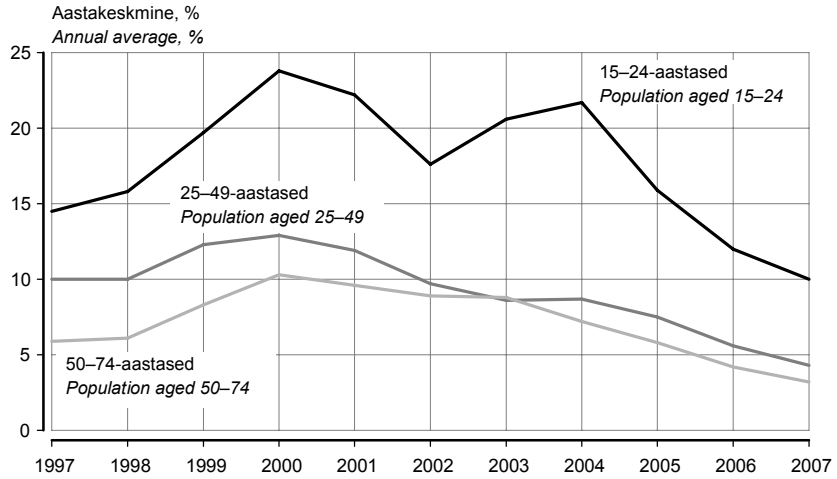

Diagramm 6 **Töötuse määr hariduse[a] järgi, 1997–2007**
Diagram 6 Unemployment rate by education[a], 1997–2007

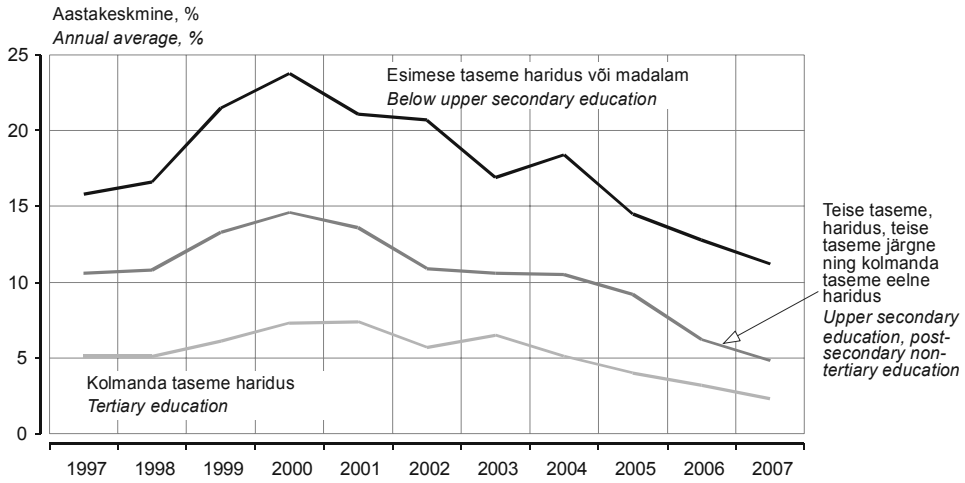

[a] Eesti haridustasemed: esimese taseme haridus või madalam — algharidusetа, algharidus, põhiharidus, kutseharidus põhihariduseta noortele; teise taseme haridus — kutseõpe põhihariduse baasil, üldkeskharidus, kutsekeskharidus põhihariduse baasil, keskeriharidus põhihariduse baasil; teise taseme järgne ning kolmanda taseme eelne haridus — kutsekeskharidus keskhariduse baasil; kolmanda taseme haridus — keskeriharidus keskhariduse baasil, kõrgharidus, magistri- ja doktorikraad.

[a] *ISCED 97 educational level: below upper secondary education — less than primary education, primary education, basic education, vocational education for youngsters without basic education; upper secondary education — vocational training based on basic education, general secondary education, vocational secondary education based on basic education, professional secondary education based on basic education; post-secondary non-tertiary education — vocational secondary education based on secondary education; tertiary education — professional secondary education based on secondary education, higher education, Master's and Doctor's degree.*

Tabel 17 **Töötud soo ja töötuse kestuse järgi, 2003–2007**
Table 17 Unemployed persons by sex and duration of unemployment, 2003–2007
(aastakeskmine, tuhat — *annual average, thousands*)

Sugu, töötuse kestus	2003	2004	2005	2006	2007	*Sex, duration of unemployment*
Mehed						***Males***
Vähem kui 6 kuud	13,5	11,5	11,9	7,6	7,5	*Less than 6 months*
6–11 kuud	4,5	4,4	3,0	2,9	1,5	*6 to 11 months*
Vähemalt 12 kuud	16,2	18,8	13,9	10,8	10,0	*At least 12 months*
vähemalt 24 kuud	11,8	11,8	9,2	6,4	5,7	*at least 24 months*
KOKKU	34,2	34,7	28,9	21,3	18,9	*TOTAL*
Naised						***Females***
Vähem kui 6 kuud	12,1	9,7	6,7	8,1	5,9	*Less than 6 months*
6–11 kuud	5,7	4,8	2,7	2,3	1,4	*6 to 11 months*
Vähemalt 12 kuud	14,2	14,4	14,0	8,8	5,9	*At least 12 months*
vähemalt 24 kuud	8,4	9,7	9,0	5,0	3,2	*at least 24 months*
KOKKU	32,0	28,9	23,3	19,2	13,1	*TOTAL*
Kokku						***Total***
Vähem kui 6 kuud	25,6	21,2	18,6	15,7	13,4	*Less than 6 months*
6–11 kuud	10,2	9,2	5,7	5,3	2,8	*6 to 11 months*
Vähemalt 12 kuud	30,4	33,2	27,9	19,5	15,8	*At least 12 months*
vähemalt 24 kuud	20,1	21,5	18,2	11,4	8,9	*at least 24 months*
KOKKU	66,2	63,6	52,2	40,5	32,0	*TOTAL*

Tabel 18 **Töötud soo ja töötuse kestuse järgi, 2003–2007**
Table 18 Unemployed persons by sex and duration of unemployment, 2003–2007
(aastakeskmine, protsenti — *annual average, percentages*)

Sugu, töötuse kestus	2003	2004	2005	2006	2007	*Sex, duration of unemployment*
Mehed						***Males***
Vähem kui 6 kuud	39,5	33,1	41,3	35,6	39,5	*Less than 6 months*
6–11 kuud	13,0	12,7	10,4	13,9	7,7	*6 to 11 months*
Vähemalt 12 kuud	47,4	54,2	48,2	50,5	52,8	*At least 12 months*
vähemalt 24 kuud	34,4	34,1	32,0	30,2	30,2	*at least 24 months*
KOKKU	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	*TOTAL*
Naised						***Females***
Vähem kui 6 kuud	37,8	33,5	28,6	42,4	44,9	*Less than 6 months*
6–11 kuud	17,9	16,7	11,5	12,0	10,4	*6 to 11 months*
Vähemalt 12 kuud	44,3	49,7	59,9	45,6	44,7	*At least 12 months*
vähemalt 24 kuud	26,1	33,5	38,6	25,8	24,2	*at least 24 months*
KOKKU	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	*TOTAL*
Kokku						***Total***
Vähem kui 6 kuud	38,7	33,3	35,6	38,8	41,7	*Less than 6 months*
6–11 kuud	15,4	14,5	10,9	13,0	8,8	*6 to 11 months*
Vähemalt 12 kuud	45,9	52,2	53,4	48,2	49,5	*At least 12 months*
vähemalt 24 kuud	30,4	33,8	34,9	28,1	27,7	*at least 24 months*
KOKKU	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	*TOTAL*

Tabel 19 **Mitteaktiivsed soo ja vanuse järgi, 2003–2007**
Table 19 Inactive population by sex and age, 2003–2007
(aastakeskmine, tuhat — *annual average, thousands*)

Sugu, vanuserühm	2003	2004	2005	2006	2007	*Sex, age group*
Mehed						***Males***
15–24	60,6	62,3	65,1	64,1	59,7	*15–24*
25–49	21,5	21,7	22,6	13,2	13,1	*25–49*
50–74	68,9	69,8	71,6	68,4	67,5	*50–74*
Kokku	151,0	153,8	159,2	145,7	140,3	*Total*
16 kuni pensioniiga	97,0	98,3	103,0	92,0	87,3	*16 until pension age*
15–64	111,9	116,0	119,6	108,8	101,5	*15–64*
15 ja vanemad	172,6	175,4	182,0	171,0	166,5	*15 and older*
Naised						***Females***
15–24	69,8	72,6	72,0	71,4	68,8	*15–24*
25–49	43,6	42,4	42,1	35,7	40,6	*25–49*
50–74	123,0	119,9	115,7	109,5	109,4	*50–74*
Kokku	236,4	234,9	229,8	216,5	218,7	*Total*
16 kuni pensioniiga	121,2	121,8	122,2	114,7	121,3	*16 until pension age*
15–64	165,0	163,4	158,9	147,1	149,2	*15–64*
15 ja vanemad	297,8	296,3	293,4	284,3	288,5	*15 and older*
Kokku						***Total***
15–24	130,4	134,9	137,0	135,5	128,5	*15–24*
25–49	65,0	64,1	64,7	48,9	53,7	*25–49*
50–74	191,9	189,7	187,3	177,9	176,8	*50–74*
Kokku	387,4	388,7	389,0	362,3	359,0	*Total*
16 kuni pensioniiga	218,2	220,1	225,2	206,7	208,6	*16 until pension age*
15–64	276,9	279,4	278,4	255,9	250,7	*15–64*
15 ja vanemad	470,4	471,7	475,4	455,2	455,1	*15 and older*

Tabel 20 **15–74-aastased mitteaktiivsed mitteaktiivsuse põhjuse järgi, 2003–2007**
Table 20 Inactive population aged 15–74 by reason of inactivity, 2003–2007
(aastakeskmine, tuhat — *annual average, thousands*)

Mitteaktiivsuse põhjus	2003	2004	2005	2006	2007	*Reason of inactivity*
Õpingud	119,5	123,1	126,1	124,4	117,7	*Studies*
Haigus või vigastus	44,9	43,3	47,0	51,3	51,8	*Illness or disability*
Rasedus-, sünnitus- või lapsehoolduspuhkus	22,7	27,2	27,1	23,8	26,5	*Pregnancy, maternity or parental leave*
Vajadus hoolitseda laste või teiste pereliikmete eest	14,8	13,7	14,0	13,9	13,6	*Need to take care of children or other members of the family*
Pensioniiga	152,8	149,4	145,4	129,5	132,9	*Pension age*
Heitunud (kaotanud lootuse tööd leida)	18,1	17,7	14,7	7,2	7,3	*Discouraged persons (lost hope to find work)*
Muu	14,5	14,4	14,6	12,2	9,2	*Other*
KOKKU	387,4	388,7	389,0	362,3	359,0	*TOTAL*

Metoodika

Statistikaamet korraldas esimese Eesti tööjõu-uuringu (ETU) 1995. aasta alguses. 1997.–1999. aastal toimus küsitlus II kvartalis. Alates 2000. aastast on ETU kvartali- ja aastaväljundiga pidevuuring. Valimisse sattunud leibkondade uuringunädalad on jaotatud ühtlaselt üle kogu aasta, s.t iga nädala kohta korraldatakse võrdne arv küsitlusi.

Kuni 2000. aasta II kvartalini koosnes ETU küsimustik kahest osast:

- uuringunädala osaga koguti tööalast infot küsitlusele eelnenud nädala kohta,
- tagasivaatelise osaga koguti töömuutuste andmeid uuringule eelnenud aastatel.

Ehkki kvartalitulemusi saadakse pidevuuringu põhjal alates 2000. aasta I kvartalist, koguti I ja II kvartalis veel tagasivaatelisi andmeid 1999. aasta kohta, sest siis toimus küsitlus vaid II kvartalis. Alates 2000. aasta III kvartalist tagasivaatelisi andmeid enam ei koguta, sest küsitlus toimub pidevalt ja kõik andmed saadakse uuringunädala järgi. Aastakeskmised on kvartalitulemuste aritmeetilised keskmised.

Küsitletavate valiku alus oli 1995. aastal 1989. aasta rahvaloenduse andmebaas, 1997.–2001. aastal AS Andmevara rahvastiku andmebaas (rahvastikuregister), 2002.–2004. aastal 2000. aasta rahva ja eluruumide loenduse aadressbaas, alates 2005. aastast rahvastikuregister.

ETU-ga kogutakse andmeid tööealistelt isikutelt (15–74-aastased). Enne 2002. aastat arvestati küsitletava vanuse määramisel vaid sünniaastat: tööealisteks loeti inimesed, kes uuringuaasta 1. jaanuaril olid 15–74-aastased. 2002. aastast alates arvestatakse ka sünnikuupäeva: tööealised on isikud, kes uuringunädalal olid 15–74-aastased.

Alates 2002. aastast kasutatakse vanuse arvutamisel sünnikuupäeva, mis võimaldab täpselt arvutada ka vanuserühma “16 kuni pensioniiga” andmeid. Enne 2002. aastat arvestati ETU-s pensioniiga ainult täisaastates.

Tööjõu-uuringus kasutatud pensioniiga, 1989–2007

	Vanus, aastat	
	mehed	naised
1989–1994	60	55
1995–1996	61	56
1997–1998	62	57
1999–2001	63	58
2002–2003	63	58,5
2004	63	59
2005–2006	63	59,5
2007	63	60

ETU andmete laiendamisel on aluseks arvestuslik rahvaarv uuringuaasta 1. jaanuari seisuga. Laiendustegurid arvutatakse maakonna, soo ja viie aasta vanuserühmade järgi.

Valimi laiendamisel üldkogumi kohta saadud andmed on tegelike parameetrite hinnangud. Vähem kui 20 isikul põhinevaid hinnanguid ei ole avaldatud (tabelites tähistus "..."), sest need ei ole usaldusväärsed.

Methodology

Statistics Estonia conducted the first labour force survey (ELFS) at the beginning of 1995. In 1997–1999 the survey was conducted in the 2nd quarter. Starting from the year 2000, the survey is a continuous survey providing quarterly and annual results. The reference weeks for households in the sample are spread evenly throughout the whole year, i.e. the same number of interviews are conducted in every week of the year.

Until the 2nd quarter of 2000, the questionnaire of ELFS consisted of two parts:

- *the part of the reference week in which the data were collected about the week preceding the survey;*
- *the retrospective part in which the data were collected about the changes of work in the years preceding the survey.*

The quarterly results are received on the basis of the continuous survey since the 1st quarter of 2000, however, in the 1st and 2nd quarters the retrospective data were collected for the year 1999, as the survey was conducted in the 2nd quarter only. Since the 3rd quarter of 2000, the retrospective data are no longer collected. There is no need for that as the survey is conducted continuously. The annual averages are calculated as an arithmetical mean of quarters.

The 1989 Population Census database served as a sample frame in 1995, in 1997–2001 the population database of Andmevara Ltd (Population Register), in 2002–2004 the 2000 Population and Housing Census database, and since 2005 Population Register is used.

The target population of the survey are the working-age residents of Estonia (aged 15–74). Up to 2002, the respondents were classified as falling in or out of the working-age population only according to the year of birth: the working-age population is the population between the ages of 15 and 74 on 1 January of the reference year. Since 2002, the date of birth is also taken into account when calculating the age of the respondent: the working-age population is the population between the ages of 15 and 74 in the reference week.

As since 2002 the age of the respondent is calculated according to the date of birth, the data for the age group "16 until pension age" are also much more precise. Before 2002 the pension age was calculated only in full-years.

Pension age used in the ELFS, 1989–2007

	Age, years	
	males	*females*
1989–1994	60	55
1995–1996	61	56
1997–1998	62	57
1999–2001	63	58
2002–2003	63	58.5
2004	63	59
2005–2006	63	59.5
2007	63	60

The expansion of the data of the Labour Force Survey is based on the estimated population of 1 January of the reference year. The expansion coefficients have been calculated according to county, sex and 5-year age groups.

All the data received through the expansion of the sample are the estimates of actual parameters. The estimates that are based on less than 20 persons of the sample have not been published (in tables, the symbol "...") as they are not reliable.

Kirjandust
Publications

Eesti Statistika Kuukiri. 2007. *Monthly Bulletin of Estonian Statistics*, nr 1, 2, 4, 7, 10.

Eesti Statistika Kuukiri. 2008. *Monthly Bulletin of Estonian Statistics*, nr 1, 2, 4.

Tööturg arvudes. 2006. *Labour Market in Figures*. (2007). Tallinn: Statistikaamet.

PALK

Tabel 1 Keskmine brutokuupalk tegevusala järgi, 2003–2007 204
Diagramm 1 Brutopalga kogusumma koostisosad tegevusala järgi, 2007 205
Diagramm 2 Keskmine brutokuupalk ja selle muutus võrreldes eelmise aastaga, 1998–2007 205

WAGES AND SALARIES

Table 1 Average monthly gross wages and salaries by economic activity, 2003–2007 204
Diagram 1 Amount components of gross wages (salaries) by economic activity, 2007 ..... *205*
Diagram 2 Average monthly gross wages (salaries) and their change over previous year, 1998–2007 ..... *205*

Ülevaade

Peatükk käsitleb keskmist brutokuupalka, tegevusala keskmist brutokuupalka ja selle muutust.

2007. aastal kasvas palk kiiresti

Aasta keskmist brutokuupalka arvutatakse lühiajastatistika alusel. Vaatluse all on eelkõige aastad 2003–2007. Vaadeldud ajavahemikul on brutopalga juurdekasvutempo kõikunud 8,4%-st 20,5%-ni. 2003., 2004., 2005., 2006. ja 2007. aastal suurenes brutopalk eelmise aastaga võrreldes vastavalt 9,4%, 8,4%, 10,8%, 16,5% ja 20,5%.

Keskmine brutopalk tõusis 2007. aastal eelmise aastaga võrreldes kõige rohkem kalapüügi, ehituse ja mäetööstuse tegevusalal — vastavalt 29,6%, 29,2% ja 28,3%, kõige vähem aga kinnisvara, rentimise ja äritegevuse, hotellide ja restoranide ning hariduse tegevusalal — vastavalt 7,1%, 16,2% ja 18,2%.

2003. aastal oli kõige väiksem brutopalk hotellide ja restoranide tegevusalal (3,5 korda väiksem kui finantsvahenduses), 2004. ja 2005. aastal aga kalapüügi tegevusalal (vastavalt 3,4 ja 3,6 korda väiksem kui finantsvahenduses). 2006. ja 2007. aastal oli väikseim brutopalk taas hotellide ja restoranide tegevusalal — vastavalt 2,8 ja 3,0 korda väiksem kui finantsvahenduses.

Keskmine brutokuupalk on kümne aastaga kasvanud 2,8 korda

Võrreldes 1998. aastaga on keskmine brutopalk viimase kümne aasta jooksul 2,8 korda kasvanud. Enim on see tõusnud põllumajanduses ja jahinduses (3,5 korda), ehituses (3,2 korda) ning hulgi- ja jaekaubanduses (3,1 korda). Väikseim brutopalga kasv oli samal ajavahemikul elektrienergia-, gaasi- ja veevarustuses (2,3 korda), finantsvahenduses (2,4 korda) ning veonduses, laonduses ja sides (2,5 korda).

Overview

The chapter presents data on the average monthly gross wages and salaries, average gross wages and salaries and their change by economic activity.

In 2007 there was a rapid growth in wages and salaries

The average annual gross wages and salaries are calculated on the basis of short-term statistics. Mainly the years 2003–2007 are observed. During the period under observation, the rate of increase in the gross wages and salaries has fluctuated between 8.4%–20.5%. In the years 2003, 2004, 2005, 2006 and 2007, the gross wages and salaries rose 9.4%, 8.4%, 10.8%, 16.5% and 20,5% respectively, compared to the previous year.

In 2007 compared to previous year, the average gross wages and salaries increased the most in fishing, construction, and mining and quarrying — 29.6%, 29.2% and 28.3% respectively, and the least in real estate, renting and business activities, hotels and restaurants, and education — 7.1%, 16.2% and 18.2% respectively.

In 2003 the gross wages and salaries were the lowest in hotels and restaurants (3.5 times lower than in financial intermediation), but in 2004 and 2005 in fishing (respectively 3.4 and 3.6 times lower than in financial intermediation). In 2006 and 2007, the gross wages and salaries were the lowest again in hotels and restaurants — respectively 2.8 and 3.0 times lower than in financial intermediation.

During ten years, the average monthly gross wages and salaries have increased 2.8 times

Compared to 1998, the average gross wages and salaries have increased 2.8 times over the last ten years. The average gross wages and salaries have increased the most in agriculture and hunting (3.5 times), in construction (3.2 times), and in wholesale and retail trade (3.1 times). Regarding the same period, the gross wages and salaries increased the least in electricity, gas and water supply (2.3 times), in financial intermediation (2.4 times) and in transport, storage and communication (2.5 times).

Tabel 1 **Keskmine brutokuupalk tegevusala järgi, 2003–2007**
Table 1 Average monthly gross wages and salaries by economic activity, 2003–2007

Tegevusala	Brutokuupalk, krooni *Monthly gross wages and salaries, kroons*					Keskmise brutokuupalga muutus võrreldes eelmise aastaga, % *Change in average monthly gross wages and salaries over previous year, %*				*Economic activity*
	2003	2004	2005	2006	2007	2004	2005	2006	2007	
Põllumajandus ja jahindus	4 242	4 799	5 626	6 808	8 609	13,1	17,2	21,0	26,4	*Agriculture and hunting*
Metsamajandus	5 912	7 267	8 365	9 105	11 014	22,9	15,1	8,8	21,0	*Forestry*
Kalapüük	4 493	4 430	4 575	7 107	9 212	-1,4	3,3	55,4	29,6	*Fishing*
Mäetööstus	8 149	8 687	8 734	10 070	12 920	6,6	0,5	15,3	28,3	*Mining and quarrying*
Töötlev tööstus	6 177	6 696	7 526	8 844	10 651	8,4	12,4	17,5	20,4	*Manufacturing*
Elektrienergia-, gaasi- ja veevarustus	8 000	8 482	9 630	10 385	12 560	6,0	13,5	7,8	20,9	*Electricity, gas and water supply*
Ehitus	6 684	7 468	8 480	10 075	13 020	11,7	13,5	18,8	29,2	*Construction*
Hulgi- ja jaekaubandus; mootorsõidukite, mootorrataste ja isiklike tarbeesemete ning kodumasinate remont	6 737	6 915	7 401	9 111	10 961	2,6	7,0	23,1	20,3	*Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles, motorcycles and personal and household goods*
Hotellid ja restoranid	4 180	4 535	5 421	6 148	7 146	8,5	19,5	13,4	16,2	*Hotels and restaurants*
Veondus, laondus ja side	7 362	8 048	8 859	10 126	12 545	9,3	10,1	14,3	23,9	*Transport, storage and communication*
Finantsvahendus	14 556	14 998	16 384	16 915	21 205	3,0	9,2	3,2	25,4	*Financial intermediation*
Kinnisvara, rentimine ja äritegevus	8 090	9 332	9 724	11 433	12 248	15,4	4,2	17,6	7,1	*Real estate, renting and business activities*
Avalik haldus ja riigikaitse; kohustuslik sotsiaalkindlustus	8 524	9 224	10 101	11 482	14 301	8,2	9,5	13,7	24,6	*Public administration and defence; compulsory social security*
Haridus	5 873	6 475	7 219	7 949	9 393	10,2	11,5	10,1	18,2	*Education*
Tervishoid ja sotsiaalhoolekanne	5 729	6 524	7 900	9 026	11 051	13,9	21,1	14,3	22,4	*Health and social work*
Muu ühiskonna-, sotsiaal- ja isikuteenindus	5 463	6 244	6 970	7 862	9 556	14,3	11,6	12,8	21,5	*Other community, social and personal service activities*
Palgatöötajatega kodumajapidamised	...	...	...	...	...	...	...	...	...	*Private households with employed persons*
KOKKU	6 723	7 287	8 073	9 407	11 336	8,4	10,8	16,5	20,5	*TOTAL*

Diagramm 1 **Brutopalga kogusumma koostisosad tegevusala järgi, 2007**
Diagram 1 Amount components of gross wages (salaries) by economic activity, 2007

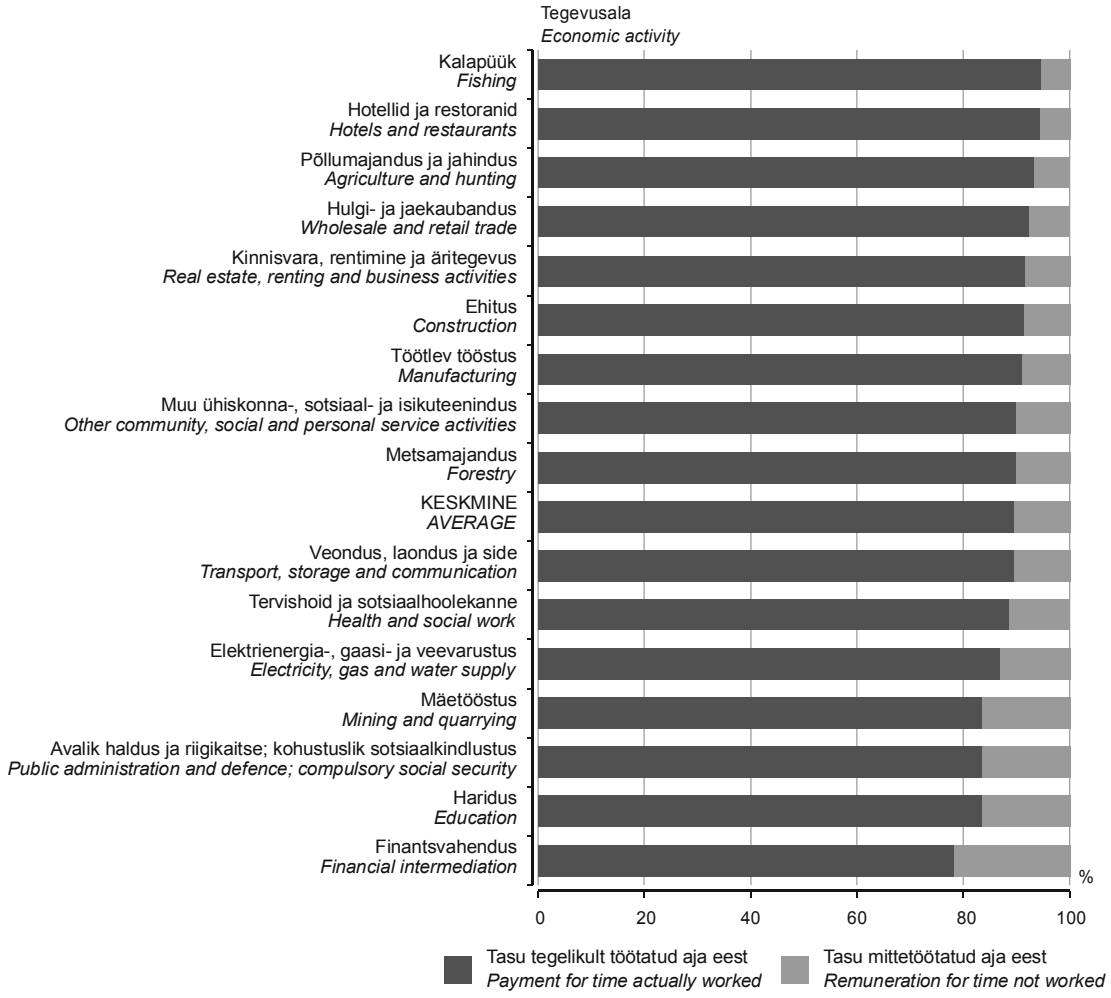

Diagramm 2 **Keskmine brutokuupalk ja selle muutus võrreldes eelmise aastaga, 1998–2007**
Diagram 2 Average monthly gross wages (salaries) and their change over previous year, 1998–2007

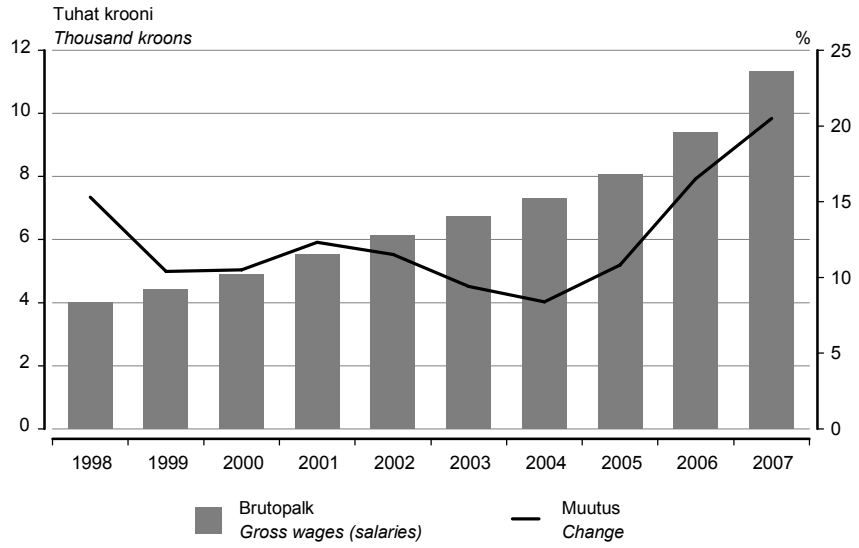

Metoodika

Palga lühiajastatistika hõlmab Eestis tegutsevaid ettevõtteid, asutusi ja organisatsioone, v.a osa mittetulundusühinguid. Aastatel 1994–1996 küsitleti kord kvartalis kõiki riigi- ja munitsipaalettevõtteid, -asutusi ja -organisatsioone ning peale selle ettevõtteid, kus oli enam kui 19 töötajat. Ülejäänud ettevõtteid uuriti valikuliselt lihtsa juhusliku valiku põhimõttel. 1997. aastal metoodikat muudeti. Nüüd kogutakse palgaandmeid kuu kaupa. Uuritakse kõiki riigi- ja munitsipaalasutusi ning -organisatsioone ja peale selle ettevõtteid, kus on enam kui 49 töötajat. Ülejäänud ettevõtteid uuritakse valikuliselt.

Avaldatavad keskmised brutokuupalgad on taandatud täistööajaga töötaja kohta, et palka oleks võimalik võrrelda tööaja pikkusest olenemata. Keskmine brutokuupalk ei hõlma töövõtulepinguga töötajate töötasu, sest nende töötunde on raske mõõta. Samuti on nende tööaega raske taandada täistööajale, sest Eesti seadused ei nõua töövõtulepinguga töötajate tööaja arvestuse pidamist.

Methodology

The short-term survey population of wages statistics includes all enterprises, institutions and organisations, except some non-profit associations, operating in Estonia. In 1994–1996 the data on wages were collected by quarters. All state and municipal enterprises, institutions, organisations and enterprises with more than 19 employees were enumerated completely. The rest of enterprises were sampled. In 1997 the methodology was changed and the data on wages and salaries are now collected monthly. Since 1997 all state and municipal institutions and organisations and enterprises with more than 49 employees are enumerated completely but the rest of the enterprises are sampled.

The published average monthly gross wages and salaries have been calculated for the number of employees in full-time units, which allows comparing different average wages regardless of the length of working time. The average gross wages and salaries exclude payments to employees with the contract of agreement as it is difficult to measure their working time and the Estonian laws do not require measuring it.

Kirjandust
Publications

Eesti Statistika Kuukiri. 2007. *Monthly Bulletin of Estonian Statistics*, nr 2, 5, 8, 11.
Eesti Statistika Kuukiri. 2008. *Monthly Bulletin of Estonian Statistics*, nr 2.

HINNAD

Tabel 1 Hinnaindeksite muutus võrreldes eelmise aastaga, 2003–2007 209
Tabel 2 Tarbijahinnaindeksi muutus võrreldes eelmise aastaga, 2003–2007 209
Tabel 3 Tarbijahinnaindeksi muutus võrreldes eelmise aastaga kaubagrupi järgi, 2005–2007 209
Tabel 4 Tööstustoodangu tootjahinnaindeksi muutus võrreldes eelmise aastaga, 2003–2007 209
Tabel 5 Remondi- ja rekonstrueerimistööde hinnaindeksi muutus võrreldes eelmise aastaga, 2003–2007 209
Tabel 6 Ehitushinnaindeksi muutus võrreldes eelmise aastaga, 2003–2007.....210

PRICES

Table 1 Price indices, change over previous year, 2003–2007 209
Table 2 Consumer price index, change over previous year, 2003–2007 209
Table 3 Consumer price index by commodity group, change over previous year, 2005–2007 209
Table 4 Producer price index of industrial output, change over previous year, 2003–2007 209
Table 5 Repair and reconstruction work price index, change over previous year, 2003–2007 209
Table 6 Construction price index, change over previous year, 2003–2007 210

Ülevaade

Huvi hinnaindeksite vastu ja nende kasutamine on ühiskonnas aasta-aastalt suurenenud. Samuti on kasvanud Statistikaameti avaldatavate hinnaindeksite arv ja rakendusvaldkond. 2007. aastal jõudsid regulaarselt tarbijani tarbijahinnaindeks, tööstustoodangu tootjahinnaindeks, ekspordihinnaindeks, impordihinnaindeks, ehitushinnaindeks, remondi- ja rekonstrueerimistööde hinnaindeks, põllumajandussaaduste tootjahinnaindeks ning põllumajandussaaduste tootmise vahendite ostuhinnaindeks. Uutest indeksitest olid tootmises raamatupidamis-, õigus- ja puhastusteenuse tootjahinnaindeksid, mis on esimesed omalaadsed mitmetest lähiaastatel juurutamist ootavatest äriteenuste tootjahinnaindeksitest.

Hinnaindeksite kasv viimaste aastate suurim

2007. aastal kiirenes hinnatõus kogu maailmas ja seda peegeldavad ka hinnaindeksid — enamik neist saavutas eelmise aastaga võrreldes viimaste aastate suurima kasvu. Tarbijahinnaindeksi muutus oli 2007. aastal eelmise aastaga võrreldes 6,6%, sellest kõrgem oli tõus viimati 1998. aastal. Tööstustoodangu tootjahinnaindeksi möödunudaastane 8,3%-ne kasv ületati viimati 1997. aastal ja ehitushinnaindeksi 12,7% aastal 1996 (siis oli see 18,7%).

Suuremad tarbijahinnaindeksi mõjutajad olid eluasemekulutuste kasv (millest neljandiku põhjustas soojusenergia 19%-ne hinnatõus, kuhu on arvestatud ka käibemaksumäära muutus 5%-st 18%-ni 1. juulil 2007) ning toidu 9,9% kallinemine, millest poole andsid kaks alagruppi: jahu, jahutooted ja tangained ning piim, piimatooted ja munad. Kui võrrelda tarbijahinnaindeksi ja siseturule müüdud tööstustoodangu tootjahinnaindeksi mõningate alajaotuste aastamuutusi, selgub, et leivatoodete puhul on tootjahinnad kasvanud kiiremini (20,9%) kui lõpp- ehk tarbijahinnad (17,0%). Sama võib täheldada ka piimatoodete korral, kus tõus oli vastavalt 14,5% ja 12,7%. Lihatoodete puhul oli tarbijahindade kasv küll kiirem (5,6% ja 3,1%), kuid hinnatõus ise tunduvalt väiksem.

Toidu hinnatõus kiirenes kogu Euroopa Liidus

Võttes aluseks tarbijahindade harmoneeritud indeksi, mida arvutatakse kogu EL-is ühtsete reeglite järgi, kiirenes eelmisel aastal toidu hinnatõus kogu EL-is 2,3%-st 2006. aastal 3,5%-ni 2007. aastal. Kõige kiiremini kerkisid toidu hinnad möödunud aastal Lätis (13,9%), järgnesid Bulgaaria (13,8%) ja Ungari (12,8%). Kõige väiksem — vaid 1,4% — oli toidu hinnatõus Prantsusmaal ja Hollandis.

Leivatoodete puhul oli esikolmik sama, kuid kiireim oli tõus Bulgaarias (25,9%), järgnesid Läti (21,3%) ja Ungari (20,8%). Väikseim oli hinnatõus Prantsusmaal (0,9%) ja väike ka põhjanaabril Soomel (1,1%). Piimatoodete hinnad kerkisid enim samuti Bulgaarias (17,6%), kuid siin pääses esikolmikusse ka Leedu, kes jagas Lätiga teist-kolmandat kohta (14,2%). Soomes piimatoodete hinnad koguni langesid (-0,2%) ja Prantsusmaal tõusid vaid 0,4%.

Overview

The interest in and the use of price indices have increased in our society from year to year. The number of price indices published by Statistics Estonia and the sphere of application of them has also increased. In 2007, the following price indices regularly reached consumers: consumer price index, producer price index of industrial output, export price index, import price index, construction price index, repair and reconstruction work price index, agricultural output price index and agricultural input price index. New indices in production were service producer price indices of legal and accounting activities, also industrial cleaning services, as the first of such kind of several service producer price indices that should be introduced in the coming years.

Increase of price indices was the largest of last years

In 2007, price increase picked up speed in the whole world and price indices reflect it, too — most of them achieved the largest increase of last years in comparison with the previous year. The percentage change of the consumer price index was 6.6% in 2007 compared to 2006. Last time when the increase was higher than that was in 1998. The last year's 8.3% rise of producer price index of industrial output was last exceeded in 1997 and the 12.7% of construction price index was last exceeded in 1996 (when it was 18.7%).

The consumer price index was mainly influenced by the increase in housing expenditures (of which one fourth was caused by the 19% price rise in heating energy which includes the increase in the rate of value added tax from 5% to 18% as at 1 July 2007) and the 9.9% increase in food prices of which a half was given by two sub-groups: bread and cereals and milk, cheese and eggs. Comparison of the annual index changes of some sub-groups of consumer price index and producer price index of industrial output for domestic market revealed that the increase in producer prices of bread products had been faster (20.9%) than the increase in consumer prices (17.0%). The same situation was observed in case of dairy products, where the increase rates were respectively 14.5% and 12.7%. Although the increase in consumer prices was higher for meat products (5.6% against 3.1%), the price rise itself was significantly smaller.

The increase in food prices accelerated in the whole European Union

On the basis of the harmonised index of consumer prices, which is compiled in the whole EU by common rules, the annual average increase in food prices in the whole EU accelerated from 2.3% in 2006 to 3.5% in 2007. Last year, food prices rose the fastest in Latvia (13.9%), followed by Bulgaria (13.8%) and Hungary (12.8%). Increase in food prices was the smallest — only 1.4% — in France and Netherlands.

In case of bread products, the first three countries were the same, but the increase was fastest in Bulgaria (25.9%), followed by Latvia (21.3%) and Hungary (20.8%). Price rise was the smallest in France (0.9%) and small also in our northern neighbour country Finland (1.1%). Prices of dairy products rose the most again in Bulgaria (17.6%), but the new country among the first three was Lithuania who shared the second and third place with Latvia (14.2%). In Finland, the prices of dairy products even decreased (-0.2%), and in France — increased only by 0.4%.

Tabel 1 **Hinnaindeksite muutus võrreldes eelmise aastaga, 2003–2007**
Table 1 Price indices, change over previous year, 2003–2007
(protsenti — *percentages*)

Indeks	2003	2004	2005	2006	2007	*Index*
Tarbijahinnaindeks	1,3	3,0	4,1	4,4	6,6	*Consumer price index*
Tööstustoodangu tootjahinnaindeks	0,2	2,9	2,1	4,5	8,3	*Producer price index of industrial output*
Ehitushinnaindeks	3,7	6,5	7,3	10,3	12,7	*Construction price index*
Remondi- ja rekonstrueeri-mistööde hinnaindeks	3,8	5,6	6,8	11,0	12,8	*Repair and reconstruction work price index*
Ekspordihinnaindeks	6,6	2,2	2,9	3,9	7,5	*Export price index*
Impordihinnaindeks	-1,7	1,2	3,9	4,1	3,4	*Import price index*

Tabel 2 **Tarbijahinnaindeksi muutus võrreldes eelmise aastaga, 2003–2007**
Table 2 Consumer price index, change over previous year, 2003–2007
(protsenti — *percentages*)

	2003	2004	2005	2006	2007	
Kaubad	-0,2	2,9	4,0	3,7	4,8	*Goods*
toidukaubad	-0,6	3,7	3,7	4,6	8,0	*foodstuffs*
tööstuskaubad	0,3	2,2	4,3	3,0	2,3	*manufactured goods*
Teenused	4,3	3,3	4,2	5,7	10,0	*Services*
KOKKU	1,3	3,0	4,1	4,4	6,6	*TOTAL*

Tabel 3 **Tarbijahinnaindeksi muutus võrreldes eelmise aastaga kaubagrupi järgi, 2005–2007**
Table 3 Consumer price index by commodity group, change over previous year, 2005–2007
(protsenti — *percentages*)

Kaubagrupp	2005	2006	2007	*Commodity group*
Toit ja alkoholita joogid	3,5	5,1	9,3	*Food and non-alcoholic beverages*
Alkoholjoogid ja tubakatooted	4,2	3,4	4,1	*Alcoholic beverages and tobacco*
Riietus ja jalatsid	1,9	2,6	3,6	*Clothing and footwear*
Eluase	7,0	10,4	14,6	*Housing*
Majapidamine	0,3	2,1	3,5	*Household goods*
Tervishoid	2,2	2,5	7,9	*Health*
Transport	9,3	4,4	2,7	*Transport*
Side	-4,1	-5,3	-1,2	*Communication*
Vaba aeg	0,7	4,2	3,3	*Recreation, entertainment*
Haridus ja lasteasutused	3,4	3,5	5,4	*Education*
Söömine väljaspool kodu, majutus	4,0	4,4	10,1	*Hotels, cafés, restaurants*
Mitmesugused kaubad ja teenused	2,9	4,1	4,7	*Miscellaneous goods and services*
KOKKU	4,1	4,4	6,6	*TOTAL*

Tabel 4 **Tööstustoodangu tootjahinnaindeksi muutus võrreldes eelmise aastaga, 2003–2007**
Table 4 Producer price index of industrial output, change over previous year, 2003–2007
(protsenti — *percentages*)

	2003	2004	2005	2006	2007	
Energeetika	2,8	3,5	-1,5	1,9	7,3	*Energy supply*
Mäetööstus	2,2	1,6	2,6	5,5	6,7	*Mining*
Töötlev tööstus	-0,2	2,8	2,5	4,7	8,4	*Manufacturing*
KOKKU	0,2	2,9	2,1	4,5	8,3	*TOTAL*

Tabel 5 **Remondi- ja rekonstrueerimistööde hinnaindeksi muutus võrreldes eelmise aastaga, 2003–2007**
Table 5 Repair and reconstruction work price index, change over previous year, 2003–2007
(protsenti — *percentages*)

	2003	2004	2005	2006	2007	
Tööjõud	9,3	9,0	10,3	19,3	20,8	*Labour force*
Ehitusmasinad	3,8	5,7	7,8	8,3	7,1	*Building machines*
Ehitusmaterjal	1,0	3,6	4,6	6,5	8,8	*Building materials*
KOKKU	3,8	5,6	6,8	11,0	12,8	*TOTAL*

Tabel 6 **Ehitushinnaindeksi muutus võrreldes eelmise aastaga, 2003–2007**
Table 6 Construction price index, change over previous year, 2003–2007
(protsenti — *percentages*)

Indeks	2003	2004	2005	2006	2007	*Index*
Koondindeks	3,7	6,5	7,3	10,3	12,7	*Overall index*
tööjõud	9,4	9,3	10,5	18,7	22,1	*labour force*
ehitusmasinad	4,3	5,9	10,0	10,4	8,6	*building machines*
ehitusmaterjal	1,3	5,2	5,5	6,1	8,3	*building materials*
Eramuindeks	3,3	4,8	5,9	10,4	12,9	*Detached house index*
tööjõud	8,3	8,4	9,9	18,9	21,5	*labour force*
ehitusmasinad	4,6	6,0	8,4	9,9	9,7	*building machines*
ehitusmaterjal	1,0	3,0	3,6	6,0	8,5	*building materials*
Korruselamuindeks	3,6	5,6	6,5	10,5	12,6	*Apartment building index*
tööjõud	9,1	8,8	10,2	19,0	21,8	*labour force*
ehitusmasinad	4,0	5,9	9,7	9,9	8,0	*building machines*
ehitusmaterjal	1,1	4,1	4,3	6,1	8,2	*building materials*
Tööstushooneindeks	4,2	7,3	8,4	10,4	13,0	*Industrial building index*
tööjõud	10,6	10,1	11,0	18,5	22,8	*labour force*
ehitusmasinad	4,3	5,9	9,8	10,1	9,6	*building machines*
ehitusmaterjal	1,5	6,2	7,0	6,3	8,2	*building materials*
Ametihooneindeks	3,7	7,0	7,6	10,2	12,6	*Office building index*
tööjõud	9,3	9,4	10,6	18,5	22,1	*labour force*
ehitusmasinad	4,2	6,0	11,1	11,1	7,9	*building machines*
ehitusmaterjal	1,3	6,1	5,9	6,0	8,2	*building materials*

Metoodika

Tarbijahinnaindeksi kaalusüsteemi ja arvutuste aluseks olevaid baashindu ajakohastab Statistikaamet igal aastal alates 2001. aastast. 2007. aastal olid tarbijahinnaindeksi arvutuste aluseks olevateks baashindadeks 2006. aasta detsembri hinnad. Arvutused tehti baasil detsember 2006 = 100. Kaalusüsteem vastas elanikkonna 2006. aasta keskmisele kulutuste struktuurile. Võimaldamaks võrdlusi varasemate perioodidega, jätkati tarbijahinnaindeksi avaldamist baasil 1997 = 100. Ühendavaks kuuks on detsember 2006. Kulutuste grupeerimise aluseks on rahvusvaheline klassifikaator COICOP (*Classification of Individual Consumption by Purpose*). Kaupade ja teenuste hindu registreeritakse iga kuu kümnes Eesti linnas. Vaatlusperiood on nädal, kuhu jääb 15. kuupäev.

Tarbijahinnaindeks avaldatakse iga kuu vaadeldavale kuule järgneva kuu viiendal tööpäeval.

Aastaindeks on leitud 12 kuu keskmisena.

Tööstustoodangu tootjahinnaindeksi kaalusüsteemi ja arvutuste aluseks olevaid baashindu ajakohastab Statistikaamet igal aastal alates 2002. aastast. 2007. aastal olid tootjahinnaindeksi arvutuste aluseks olevateks baashindadeks 2006. aasta detsembri hinnad. Kaalusüsteem vastas ettevõtete 2005. aasta tööstustoodangu müügistruktuurile. Võimaldamaks võrdlusi varasemate perioodidega, jätkati tootjahinnaindeksi avaldamist baasil 1995 = 100. Ühendavaks kuuks on detsember 2006.

Tootjahinnaindeks avaldatakse iga kuu vaadeldavale kuule järgneva kuu 20. kuupäeval või sellele järgneval tööpäeval.

Aastaindeks on leitud 12 kuu keskmisena.

Ehitushinnaindeksi kaalusüsteemi ja arvutuste aluseks olevaid baashindu on ajakohastatud 2007. aastast. Indeksi arvutamisel kaasatakse neli ehitisegruppi — eramud, korruselamud, tööstus- ja ametihooned. Otsekuludes arvestatavad ressursid jaotatakse kolme põhigruppi: tööjõud, ehitusmasinad ja -materjal.

Ehitushinnaindeksiga väljendatakse ehitustegevuse maksumuse muutust ehitusplatsi otsekulude tasemel. Alates 2007. aasta esimesest kvartalist vastab ehitushinnaindeksi arvutamisel kasutatav ehitusplatsi otsekulude struktuur 2005. aasta kulude struktuurile ja ehitushinnaindeksis arvesse võetavate ehitisegruppide osatähtsus 2005. aastal kasutusse lubatud pindade osatähtsusele. Indeksis arvestamata jäetud ehitiste maht on liidetud olemasolevatele ehitistele, arvestades konstruktsiooni eripära.

Võimaldamaks võrdlusi varasemate perioodidega, jätkati ehitushinnaindeksi avaldamist baasil 1994 = 100. Ühendavaks kuuks on detsember 2006.

Hinnainfo kogutakse valikuuringuga, mis hõlmab ehitus- ja hulgimüügifirmasid ning kümne linna jaemüügiettevõtteid.

Ehitushinnaindeks avaldatakse kord kvartalis kvartalile järgneva kuu 20. kuupäeval või sellele järgneval tööpäeval.

Aastaindeks on leitud nelja kvartali keskmisena.

Remondi- ja rekonstrueerimistööde hinnaindeksit ajakohastatakse analoogiliselt ehitushinnaindeksiga 2007. aastast.

Remondi- ja rekonstrueerimistööde hinnaindeks avaldatakse kord kvartalis kvartalile järgneva kuu 20. kuupäeval või sellele järgneval tööpäeval.

Aastaindeks on leitud nelja kvartali keskmisena.

Ekspordihinnaindeksit arvutatakse alates 1994. aastast. Baashindadena on kasutusel eelmise aasta detsembri hinnad. Indeksi arvutamisel on aluseks suurematelt eksportijatelt saadud hinnaandmed. Kaaludena kasutatakse üle-eelmise aasta ekspordi mahtusid.

Ekspordihinnaindeks avaldatakse iga kuu vaadeldavale kuule järgneva kuu 20. kuupäeval või sellele järgneval tööpäeval.

Aastaindeks on leitud 12 kuu keskmisena.

Impordihinnaindeksit arvutatakse alates 1998. aastast. Baashindadena on kasutusel eelmise aasta detsembri hinnad. Indeksi arvutamisel on aluseks suurematelt importijatelt saadud hinnaandmed. Kaaludena kasutatakse üle-eelmise aasta impordi mahtusid.

Impordihinnaindeks avaldatakse iga kuu vaadeldavale kuule järgneva kuu 20. kuupäeval või sellele järgneval tööpäeval.

Aastaindeks on leitud 12 kuu keskmisena.

Methodology

Since 2001 Statistics Estonia has updated every year the weights system of the consumer price index and the base prices for calculation. In 2007 the base prices for the calculation of the consumer price index were the December prices of the year 2006. The calculations were made on the base December 2006 = 100. The weights system corresponded to the average expenditure structure of the population in the year 2006. To ensure the comparison with the previous periods, the consumer price index was continued to be published on the base 1997 = 100. December 2006 was the linking month. The breakdown into the groups of consumption is based on the Classification of Individual Consumption by Purpose (COICOP). The prices of goods and services are registered in ten Estonian towns every month. The observation period is the week including the 15th day of the month.

The consumer price index is published monthly on the 5th working day of the month following the end of the reference month.

The annual index has been calculated as the average of 12 months.

Since 2002 Statistics Estonia has updated every year the weights system of the producer price index of industrial output and the base prices for calculation. In 2007 the base prices for the calculation of the producer price index were the December prices of the year 2006. The weights system corresponded to the industrial sales structure of enterprises in the year 2005. To ensure the comparison with previous periods, the producer price index was continued to be published on the base 1995 = 100. December 2006 was the linking month.

The producer price index of the industrial output is published monthly on the 20th day of the month following the end of the reference month or on the next business day.

The annual index has been calculated as the average of 12 months.

Since 2007 Statistics Estonia has updated the weights system and base prices for the calculation of the construction price index. The calculation of the construction price index covers four groups of buildings — detached houses, apartment buildings, industrial buildings

and office buildings. Basic inputs are divided into three main groups: labour force, building materials and building machines.

The construction price index expresses the change in the cost of construction taking into consideration the price changes of basic inputs. Starting from the 1st quarter of 2007, the structure of direct expenses at the building site, used in calculating the construction price index, corresponds to the structure of expenses of the year 2005 and the proportions of groups of buildings taken into account in the construction price index correspond to the proportion of buildings completed in 2005. The volume of buildings, which has not been taken into account in the index, has been added to the existing buildings taking into consideration the specific character of the construction.

To ensure the comparison with previous periods the construction price index was continued to be published on the base 1994 = 100. December 2006 is the linking month.

Price information is collected by a sample survey, which includes the Estonian construction and wholesale enterprises and retail trade enterprises of ten towns.

The construction price index is published quarterly on the 20th day of the month following the end of the reference quarter or on the next business day.

The annual index has been calculated as the average of four quarters.

The repair and reconstruction work price index is updated similarly to the construction price index from 2007.

The repair and reconstruction work price index is published quarterly on the 20th day of the month following the end of the reference quarter or on the next business day.

The annual index has been calculated as the average of four quarters.

The export price index has been calculated since 1994. The base prices for calculating the index are the prices of the last December. The price data are collected directly from main exporters. The weight structure of the export price index is based on the value of exports of the year t-2.

The export price index is published monthly on the 20th day of the month following the end of the reference month or on the next business day.

The annual index has been calculated as the average of 12 months.

The import price index has been calculated since 1998. The base prices in calculating the index are the prices of the last December. The price data are collected directly from main importers. The weight structure of the import price index is based on the value of imports of the year t-2.

The import price index is published monthly on the 20th day of the month following the end of the reference month or on the next business day.

The annual index has been calculated as the average of 12 months.

Kirjandust
Publications

Eesti Statistika Kuukiri. 2007. *Monthly Bulletin of Estonian Statistics,* nr 1–12.

Eesti Statistika Kuukiri. 2008. *Monthly Bulletin of Estonian Statistics,* nr 1–6.

SISEMAJANDUSE KOGUPRODUKT

Tabel 1 Sisemajanduse koguprodukt (SKP) institutsionaalse sektori järgi (jooksevhindades), 2004–2007 216
Tabel 2 Lisandväärtus institutsionaalse sektori järgi (jooksevhindades), 2004–2007 216
Tabel 3 SKP institutsionaalse sektori järgi (2000. aasta püsivhindades), 2004–2007 216
Tabel 4 SKP muutus võrreldes eelmise aastaga institutsionaalse sektori järgi (2000. aasta püsivhindades), 2004–2007 217
Tabel 5 SKP tegevusala järgi (jooksevhindades), 2004–2007 217
Tabel 6 Lisandväärtus tegevusala järgi (jooksevhindades), 2004–2007 218
Tabel 7 SKP tegevusala järgi (2000. aasta püsivhindades), 2004–2007 218
Tabel 8 SKP muutus võrreldes eelmise aastaga tegevusala järgi (2000. aasta püsivhindades), 2004–2007 219
Tabel 9 Tarbimismeetodil SKP (jooksevhindades), 2004–2007 219
Tabel 10 Tarbimismeetodil SKP struktuur (jooksevhindades), 2004–2007 220
Tabel 11 Tarbimismeetodil SKP (2000. aasta püsivhindades), 2004–2007 220
Tabel 12 Tarbimismeetodil SKP muutus võrreldes eelmise aastaga (2000. aasta püsivhindades), 2004–2007 221
Tabel 13 Sissetulekumeetodil SKP (jooksevhindades), 2004–2007 221
Tabel 14 Sissetulekumeetodil SKP struktuur (jooksevhindades), 2004–2007 221

GROSS DOMESTIC PRODUCT

Table 1 Gross domestic product (GDP) by institutional sector (current prices), 2004–2007 216
Table 2 Value added by institutional sector (current prices), 2004–2007 216
Table 3 GDP by institutional sector (constant 2000 prices), 2004–2007 216
Table 4 Change in GDP compared to previous year by institutional sector (constant 2000 prices), 2004–2007 217
Table 5 GDP by economic activity (current prices), 2004–2007 217
Table 6 Value added by economic activity (current prices), 2004–2007 218
Table 7 GDP by economic activity (constant 2000 prices), 2004–2007 218
Table 8 Change in GDP compared to previous year by economic activity (constant 2000 prices), 2004–2007 219
Table 9 GDP by expenditure approach (current prices), 2004–2007 219
Table 10 Structure of GDP by expenditure approach (current prices), 2004–2007 220
Table 11 GDP by expenditure approach (constant 2000 prices), 2004–2007 220
Table 12 Change in GDP compared to previous year by expenditure approach (constant 2000 prices), 2004–2007 221
Table 13 GDP by income approach (current prices), 2004–2007 221
Table 14 Structure of GDP by income approach (current prices), 2004–2007 221

Ülevaade

2007. aastal oli sisemajanduse koguprodukt (SKP) jooksevhindades 243,3 miljardit krooni ja 2000. aasta püsivhindades 169,1 miljardit krooni. Kui SKP nominaalkasv püsis veel suhteliselt kiire, aeglustudes 18,1%-st 2006. aastal 17,5%-ni 2007. aastal, siis reaalkasv ulatus eelmise aastaga võrreldes 7,1%-ni. Selline nominaal- ja reaalkasvu vahe oli tingitud hindade kiirest tõusust 2007. aastal.

Sisemajanduse nõudluse ja ekspordi kasvu aeglustumine piiras SKP reaalkasvu

SKP kasv aeglustus 2007. aastal järk-järgult sisemajanduse nõudluse ning kaupade ja teenuste ekspordi kasvu pidurdumise tõttu. Sisemajanduse nõudlus suurenes eelmise aastaga võrreldes 9,3% (2006. aastal 16,1%) — kasvu piiras eelkõige eratarbimiskulutuste ja kapitaliinvesteeringute kasvu järsk aeglustumine aasta teisel poolel.

Veel 2007. aasta alguses oli eratarbimiskulutuste kasv kiire, kuid neljandaks kvartaliks aeglustus see 3,3%-ni, mis on suures kontrastis üle kahe aasta püsinud kahekohaliste kasvunumbritega. Aastakeskmine reaalkasv ulatus 8,9%-ni. Enim pidurdasid eratarbimis-

kulutuste kasvu tunduvalt aeglasemalt suurenenud kulutused transpordile, sisustuskaupadele ja majapidamistarvetele, vabale ajale ning hotellidele ja väljas söömisele. Transpordikulutuste kasvu aeglustas peamiselt kütuse hinnatõus. Peale selle avaldas mõju 2006. aasta kõrge võrdlusbaas, mil kulutused transpordile suurenesid väga kiiresti. Kulutuste kasv sisustuskaupadele pidurdus eelkõige aktiivsuse vähenemise tõttu eluasemeturul. Vabale ajale, kultuurikaupadele ja -teenustele ning hotellidele ja väljas söömisele tehtud kulutuste kasv aeglustus aasta teisel poolel koos üldise hinnatõusu, tarbijate laenukoormuse suurenemise ja kindlustunde vähenemisega lähituleviku suhtes ning kokkuvõttes leibkonna eelarve pingestumise tõttu.

Kapitaliinvesteeringute kasv aeglustus enamikus majandussektorites. Kinnisvaraturu jahenemisest tingituna vähenesid 2007. aastal investeeringud hoonetesse ja rajatistesse (sh eluruumid). Muutus oli eriti märgatav teisel poolaastal, mil investeeringud kinnisvarasse kahanesid eelmise aasta sama perioodiga võrreldes üle 10%. Institutsionaalsetest sektoritest suurima osatähtsusega ettevõtete sektoris aeglustus investeeringute kasv nii tööstusettevõtetes kui ka kinnisvara- ja energeetikaettevõtetes. Kasvu toetasid kaubandus- ja ehitusettevõtted, kes lõpetasid pooleliolevaid projekte. Kapitali kogumahutus suurenes 2007. aastal 7,8% ehk 14,5 protsendipunkti vähem kui 2006. aastal.

2007. aastal aeglustus nii ekspordi kui ka impordi kasv püsivhindades, sealjuures aasta teisel poolel mõlemad näitajad isegi vähenesid. Nii suurenes väljavedu eelmise aastaga võrreldes vaid 1,5% ja sissevedu 2,8%. Samas paranes mõnevõrra netoekspordi puudujääk SKP suhtes. Ekspordi aastakasvu pidurdas eelkõige kahe suurima tootegrupi — mineraalsete toodete ning masinate ja seadmete — väljaveo vähenemine. Samuti hakkas paljude ettevõtete ekspordivõimekust piirama materjali ja tooraine hinnatõusu ning palgakasvuga kaasnenud toodangu ja teenuste hinnataseme tõus. Ka impordi aastakasvu aeglustumist mõjutas enim mineraalsete toodete ning masinate ja seadmete sisseveo kahanemine.

Ettevõtete sektori lisandväärtuse kasv aeglustus enamikul tegevusaladel

Sisemajanduse nõudluse ja ekspordi kasvu aeglustumine pidurdas omakorda ettevõtete sektori lisandväärtuse kasvu ning seda enamikul tegevusaladel. Kõige rohkem aeglustas SKP kasvu töötleva tööstuse, hulgi- ja jaekaubanduse, veonduse, laonduse ja side ning kinnisvara, rentimise ja äritegevuse tegevusala lisandväärtuse kasvu pidurdumine. Lisandväärtus vähenes põllumajanduses ja metsamajanduses ning elektrienergia-, gaasi- ja veevarustuses. Lisandväärtus suurenes 2006. aastast kiiremini vaid kalapüügi, mäetööstuse ning avaliku halduse ja riigikaitse tegevusalal. Juba kuuendat aastat järjest kasvas hoogsalt finantsvahenduse tegevusala. Töötleva tööstuse püsivhindades lisandväärtuse kasvu aeglustumist mõjutas enim puidutöötlemise ning toiduainete ja jookide tootmise lisandväärtuse kasvu pidurdumine. Hulgikaubanduse lisandväärtuse kasv aeglustus kiiresti juba aasta esimesel poolel, jaekaubanduse lisandväärtuse kasv oli hoogne kuni sügiseni, kuid pidurdus aasta viimases kvartalis järsult. Veonduse, laonduse ja side tegevusala kasvu kiiret aeglustumist põhjustas eeskätt kaubaveomahu vähenemine raudteel ning oluliselt tagasihoidlikum transporti abistavate tegevuste lisandväärtuse kasv. Samal ajal kasvas telekommunikatsiooni tegevusala endise hooga. 2007. aastal kiiresti vähenenud kinnisvara müügitehingute arvu ja koguväärtuse tõttu kahanes ka kinnisvara tegevusala lisandväärtus.

Neto-tootemaksud suurenesid ettevõtete sektori lisandväärtuse ja eratarbimiskulutuste kasvu aeglustumisele vaatamata suhteliselt kiiresti. Neljandas kvartalis oli kasv eriti kiire, sest enne aktsiisimaksu tõusu 1. jaanuaril 2008 soetati tavapärasest rohkem tubakatooteid ja kütust ning seetõttu laekus enam tubaka- ja kütuseaktsiisi.

Overview

In 2007, the Gross Domestic Product (GDP) was 243.3 billion kroons at current prices and 169.1 billion kroons at constant 2000 prices. While nominal growth of the GDP endured at relatively fast speed, decelerating from 18.1% in 2006 to 17.5% in 2007, the real growth decelerated to 7.1% compared to the previous year. Such a gap between nominal and real growth rates was conditioned by the fast growth of prices in 2007.

Deceleration of the growth of domestic demand and exports hindered the GDP real growth

The GDP growth decelerated gradually in 2007, due to the deceleration of the growth in domestic demand and exports of goods and services. Domestic demand increased by 9.3% compared to the previous year (in 2006 — 16.1%). The growth was primarily hindered by a steep deceleration of the growth of private consumption expenditures and capital investments in the second half of the year.

Whereas private consumption expenditures grew fast in the beginning of 2007, but by the 4th quarter the growth had decelerated to 3.3%, which is in a significant contrast to the double-digit growth rates maintained over more than two years. The average annual real growth rate reached 8.9%. A significantly more modest growth in the expenditures on transport, furnishings and household equipment, recreation, hotels and restaurants influenced the deceleration of growth in the private consumption expenditures the most. Deceleration of growth in the expenditures on transport was significantly influenced by the rise in fuel prices and, additionally, by the high base for reference in 2006, when expenditures on transport grew very fast. The growth of expenditures on furnishing and household equipment decelerated primarily due to the slowdown of the activity on housing market. The growth of expenditures on recreation and culture, hotels and restaurants decelerated in the second half of 2007 together with the general rise in prices, increase in the loan burden of consumers, decrease in the confidence about near future and, as a result, because of pressing households' budgets.

The growth rate of capital investments decelerated in most economic sectors. Investments in buildings and structures (incl. in dwellings) decreased due to the cooling down of the activity on real estate market. The change was especially significant in the second half of the year, when the investments in real estate decreased by more than 10% compared to the same period of the previous year. In the corporations' sector which accounts for the biggest share among institutional sectors, the growth of investments decelerated the most in the manufacturing, real estate and energy enterprises. Trade and construction corporations, which concluded their unfinished projects, contributed to the growth. Total capital investments grew by 7.8% in 2007, which was 14.5 percentage points less than in 2006.

In 2007, the growth in exports and imports decelerated at constant prices, whereas in the second half of the year both of these indicators even decreased. Thus, during the previous year, exports grew merely by 1.5% and imports by 2.8%. At the same time, the rate of the deficit of net exports to GDP somewhat improved. Deceleration in the annual growth rate of exports was primarily affected by the decrease in the exports of two biggest product groups: mineral products and machinery and equipment. Besides that, several companies lost their export competitiveness due to the rise in the prices of imputs and raw materials and due to the rise in the prices of output and services brought along by the pay rise. The deceleration in the annual growth rate of imports was also mostly influenced by the decreased imports of mineral products and machinery and equipment.

The growth of value added in the corporations' sector decelerated in most economic activities

Deceleration of the growth in domestic demand and exports impeded, in turn, the growth of the value added in the corporations' sector and this concerns most economic activities. Deceleration of the growth of value added in manufacturing, wholesale and retail trade, transport, storage and communications and real estate, renting and business activities affected the deceleration of the GDP growth the most. Value added decreased in agriculture and forestry, and in electricity, gas and water supply. Compared to 2006, the growth of value added accelerated only in such economic activities as fishing, mining, and public administration and defence. The value added in financial intermediation continued growing fast already for the sixth year in sucession. Deceleration of the growth of value added at constant prices in manufacturing was affected the most by the deceleration of the growth of value added in the manufacture of wood and wood products and in the food and beverages' production. The growth of the value added in wholesale trade decelerated already in the first half of the year. The growth of the value added in retail trade stood fast till autumn, but decelerated steeply in the last quarter of the year. Fast deceleration of the growth of value added in transport, storage and communications activity was primarily affected by the decrease in railway cargo volumes and a significantly more modest growth of value added in the supporting and auxiliary transport activities. At the same time, growth in the telecommunications activity was still robust. Value added in the real estate activity decreased because of a fast decrease in the number of real estate sales transactions and their total value in 2007.

Inspite of the deceleration of growth in the private consumption expenditures and the value added of corporations' sector, net taxes on products grew relatively fast. The growth was especially rapid in the 4th quarter as tobacco and fuel were purchased in larger quantities than usual before the excise taxes were raised on 1st January 2008, and thus, the tobacco and fuel excise receipts were bigger.

Tabel 1 **Sisemajanduse koguprodukt (SKP) institutsionaalse sektori järgi (jooksevhindades), 2004–2007**
Table 1 Gross domestic product (GDP) by institutional sector (current prices), 2004–2007
(miljonit krooni — *million kroons*)

	2004	2005	2006	2007	
Kaupu ja mittefinantsteenuseid tootvad ettevõtted	94 457,8	111 420,3	132 982,6	154 056,3	*Non-financial corporations*
Finants-institutsioonid	5 075,7	5 550,8	6 612,6	8 464,6	*Financial corporations*
Valitsemis-sektor	16 988,6	18 890,8	21 295,5	25 885,2	*General government*
Kodumajapidamisi teenindavad kasumitaotluseta institutsioonid	1 094,5	1 299,6	1 467,4	1 721,9	*Non-profit institutions serving households*
Kodumajapidamised	15 960,1	17 418,6	19 353,3	22 378,3	*Households*
LISANDVÄÄRTUS KOKKU	133 576,6	154 580,1	181 711,4	212 506,3	*VALUE ADDED TOTAL*
Neto-tootemaksud	16 346,5	20 811,9	25 350,0	30 745,8	*Net taxes on products*
SKP TURUHINDADES	149 923,1	175 392,0	207 061,4	243 252,1	*GDP AT MARKET PRICES*

Tabel 2 **Lisandväärtus institutsionaalse sektori järgi (jooksevhindades), 2004–2007**
Table 2 Value added by institutional sector (current prices), 2004–2007
(protsenti — *percentages*)

	2004	2005	2006	2007	
Kaupu ja mittefinants-teenuseid tootvad ettevõtted	70,7	72,1	73,2	72,5	*Non-financial corporations*
Finants-institutsioonid	3,9	3,6	3,6	4,0	*Financial corporations*
Valitsemissektor	12,7	12,2	11,7	12,2	*General government*
Kodumajapidamisi teenindavad kasumi-taotluseta institutsioonid	0,8	0,8	0,8	0,8	*Non-profit institutions serving households*
Kodumajapidamised	11,9	11,3	10,7	10,5	*Households*
LISANDVÄÄRTUS KOKKU	100,0	100,0	100,0	100,0	*VALUE ADDED TOTAL*

Tabel 3 **SKP institutsionaalse sektori järgi (2000. aasta püsivhindades), 2004–2007**
Table 3 GDP by institutional sector (constant 2000 prices), 2004–2007
(miljonit krooni — *million kroons*)

	2004	2005	2006	2007	
Kaupu ja mittefinantsteenuseid tootvad ettevõtted	80 748,8	90 785,1	102 065,4	107 965,2	*Non-financial corporations*
Finants-institutsioonid	6 723,6	8 295,4	10 235,5	12 642,7	*Financial corporations*
Valitsemis-sektor	13 067,9	13 297,3	13 817,9	14 334,9	*General government*
Kodumajapidamisi teenindavad kasumi-taotluseta institutsioonid	965,4	1 100,7	1 193,9	1 316,3	*Non-profit institutions serving households*
Kodumajapidamised	12 831,8	12 696,6	12 918,1	13 312,4	*Households*
LISANDVÄÄRTUS KOKKU	114 337,4	126 175,2	140 230,8	149 571,4	*VALUE ADDED TOTAL*
Neto-tootemaksud	14 584,2	15 838,0	17 670,4	19 558,4	*Net taxes on products*
SKP TURUHINDADES	128 921,6	142 013,2	157 901,2	169 129,8	*GDP AT MARKET PRICES*

Tabel 4 **SKP muutus võrreldes eelmise aastaga institutsionaalse sektori järgi (2000. aasta püsivhindades), 2004–2007**
Table 4 Change in GDP compared to previous year by institutional sector (constant 2000 prices), 2004–2007
(protsenti — *percentages*)

	2004	2005	2006	2007	
Kaupu ja mittefinants-teenuseid tootvad ettevõtted	8,9	12,4	12,4	5,8	*Non-financial corporations*
Finantsinstitutsioonid	24,7	23,4	23,4	23,5	*Financial corporations*
Valitsemissektor	2,7	1,8	3,9	3,7	*General government*
Kodumajapidamisi teenindavad kasumi-taotluseta institutsioonid	8,1	14,0	8,5	10,3	*Non-profit institutions serving households*
Kodumajapidamised	-0,1	-1,1	1,7	3,1	*Households*
LISANDVÄÄRTUS KOKKU	7,9	10,4	11,1	6,7	*VALUE* ADDED TOTAL
Neto-tootemaksud	11,5	8,6	11,6	10,7	*Net taxes on products*
SKP TURUHINDADES	8,3	10,2	11,2	7,1	*GDP AT MARKET PRICES*

Tabel 5 **SKP tegevusala järgi (jooksevhindades), 2004–2007**
Table 5 GDP by economic activity (current prices), 2004–2007
(miljonit krooni — *million kroons*)

	2004	2005	2006	2007	
Põllumajandus ja jahindus	3 216,4	3 396,9	3 429,1	3 754,7	*Agriculture and hunting*
Metsamajandus	1 848,4	1 836,6	1 841,2	2 262,8	*Forestry*
Kalapüük	272,4	347,9	326,2	384,0	*Fishing*
Mäetööstus	1 383,8	1 520,4	1 737,2	2 115,3	*Mining and quarrying*
Töötlev tööstus	22 904,1	26 440,2	29 988,3	35 046,4	*Manufacturing*
Elektrienergia-, gaasi- ja veevarustus	4 597,1	5 559,9	6 398,5	6 673,6	*Electricity, gas and water supply*
Ehitus	7 605,0	10 415,0	13 461,3	16 709,0	*Construction*
Hulgi- ja jaekaubandus; mootorsõidukite ja kodumasinate remont	20 586,8	24 049,5	28 407,4	32 028,6	*Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles etc.*
Hotellid ja restoranid	2 168,0	2 563,4	3 145,8	3 465,8	*Hotels and restaurants*
Veondus, laondus ja side	16 899,1	18 595,8	22 179,1	24 885,3	*Transport, storage and communication*
Finantsvahendus	5 110,5	5 585,4	6 649,8	8 508,0	*Financial intermediation*
Kinnisvara, rentimine ja äritegevus	24 708,8	28 952,1	35 524,2	41 999,1	*Real estate, renting and business activities*
Avalik haldus ja riigikaitse; kohustuslik sotsiaalkindlustus	7 486,8	8 158,5	9 200,0	11 514,5	*Public administration and defence; compulsory social security*
Haridus	6 269,2	7 010,0	7 789,3	9 156,5	*Education*
Tervishoid ja sotsiaalhoolekanne	3 971,0	4 812,2	5 539,5	6 833,9	*Health and social work*
Muu ühiskonna-, sotsiaal- ja isikuteenindus	4 548,9	5 336,2	6 094,4	7 168,7	*Other community, social and personal service activities*
LISANDVÄÄRTUS KOKKU	133 576,6	154 580,1	181 711,4	212 506,3	*VALUE ADDED TOTAL*
Neto-tootemaksud	16 346,5	20 811,9	25 350,0	30 745,8	*Net taxes on products*
SKP TURUHINDADES	149 923,1	175 392,0	207 061,4	243 252,1	*GDP AT MARKET PRICES*

Tabel 6 **Lisandväärtus tegevusala järgi (jooksevhindades), 2004–2007**
Table 6 Value added by economic activity (current prices), 2004–2007
(protsenti — *percentages*)

	2004	2005	2006	2007	
Põllumajandus ja jahindus	2,4	2,2	1,9	1,8	*Agriculture and hunting*
Metsamajandus	1,4	1,2	1,0	1,1	*Forestry*
Kalapüük	0,2	0,2	0,2	0,2	*Fishing*
Mäetööstus	1,0	1,0	1,0	1,0	*Mining and quarrying*
Töötlev tööstus	17,2	17,1	16,5	16,5	*Manufacturing*
Elektrienergia-, gaasi- ja veevarustus	3,4	3,6	3,5	3,1	*Electricity, gas and water supply*
Ehitus	5,7	6,7	7,4	7,9	*Construction*
Hulgi- ja jaekaubandus; mootorsõidukite ja kodumasinate remont	15,4	15,6	15,6	15,1	*Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles etc.*
Hotellid ja restoranid	1,6	1,7	1,7	1,6	*Hotels and restaurants*
Veondus, laondus ja side	12,7	12,0	12,2	11,7	*Transport, storage and communication*
Finantsvahendus	3,8	3,6	3,7	4,0	*Financial intermediation*
Kinnisvara, rentimine ja äritegevus	18,5	18,7	19,6	19,8	*Real estate, renting and business activities*
Avalik haldus ja riigikaitse; kohustuslik sotsiaalkindlustus	5,6	5,3	5,1	5,4	*Public administration and defence; compulsory social security*
Haridus	4,7	4,5	4,3	4,3	*Education*
Tervishoid ja sotsiaalhoolekanne	3,0	3,1	3,0	3,2	*Health and social work*
Muu ühiskonna-, sotsiaal- ja isikuteenindus	3,4	3,5	3,4	3,4	*Other community, social and personal service activities*
LISANDVÄÄRTUS KOKKU	100,0	100,0	100,0	100,0	*VALUE ADDED TOTAL*

Tabel 7 **SKP tegevusala järgi (2000. aasta püsivhindades), 2004–2007**
Table 7 GDP by economic activity (constant 2000 prices), 2004–2007
(miljonit krooni — *million kroons)*

	2004	2005	2006	2007	
Põllumajandus ja jahindus	2 573,0	2 553,1	2 668,2	2 757,3	*Agriculture and hunting*
Metsamajandus	1 398,0	1 285,3	1 336,6	1 149,8	*Forestry*
Kalapüük	193,9	208,5	177,6	195,4	*Fishing*
Mäetööstus	1 212,1	1 361,4	1 463,5	1 635,8	*Mining and quarrying*
Töötlev tööstus	22 681,7	25 366,0	28 618,4	31 007,1	*Manufacturing*
Elektrienergia-, gaasi- ja veevarustus	2 996,7	3 110,3	3 313,1	3 251,9	*Electricity, gas and water supply*
Ehitus	5 676,0	7 165,2	8 059,4	8 752,7	*Construction*
Hulgi- ja jaekaubandus; mootorsõidukite ja kodumasinate remont	17 085,2	18 937,8	21 424,5	22 708,2	*Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles etc.*
Hotellid ja restoranid	1 894,6	2 091,5	2 336,1	2 395,9	*Hotels and restaurants*
Veondus, laondus ja side	16 197,9	17 396,4	19 416,7	20 733,7	*Transport, storage and communication*
Finantsvahendus	6 749,2	8 320,1	10 261,3	12 673,2	*Financial intermediation*
Kinnisvara, rentimine ja äritegevus	19 252,6	21 246,2	23 102,9	23 524,7	*Real estate, renting and business activities*
Avalik haldus ja riigikaitse; kohustuslik sotsiaalkindlustus	6 100,5	6 283,0	6 459,9	6 713,1	*Public administration and defence; compulsory social security*
Haridus	4 589,0	4 748,5	5 034,3	5 150,0	*Education*
Tervishoid ja sotsiaalhoolekanne	2 519,2	2 651,6	2 868,1	3 065,8	*Health and social work*
Muu ühiskonna-, sotsiaal- ja isiku-teenindus	3 217,9	3 450,4	3 690,3	3 856,7	*Other community, social and personal service activities*
LISANDVÄÄRTUS KOKKU	114 337,4	126 175,2	140 230,8	149 571,4	*VALUE ADDED TOTAL*
Neto-tootemaksud	14 584,2	15 838,0	17 670,4	19 558,4	*Net taxes on products*
SKP TURUHINDADES	128 921,6	142 013,2	157 901,2	169 129,8	*GDP AT MARKET PRICES*

Tabel 8 **SKP muutus võrreldes eelmise aastaga tegevusala järgi (2000. aasta püsivhindades), 2004–2007**
Table 8 Change in GDP compared to previous year by economic activity (constant 2000 prices), 2004–2007
(protsenti — *percentages*)

	2004	2005	2006	2007	
Põllumajandus ja jahindus	-4,3	-0,8	4,5	3,3	*Agriculture and hunting*
Metsamajandus	-10,9	-8,1	4,0	-14,0	*Forestry*
Kalapüük	-11,3	7,5	-14,8	10,0	*Fishing*
Mäetööstus	-6,0	12,3	7,5	11,8	*Mining and quarrying*
Töötlev tööstus	10,5	11,8	12,8	8,3	*Manufacturing*
Elektrienergia-, gaasi- ja veevarustus	0,7	3,8	6,5	-1,8	*Electricity, gas and water supply*
Ehitus	3,1	26,2	12,5	8,6	*Construction*
Hulgi- ja jaekaubandus; mootorsõidukite ja kodumasinate remont	15,5	10,8	13,1	6,0	*Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles etc.*
Hotellid ja restoranid	13,7	10,4	11,7	2,6	*Hotels and restaurants*
Veondus, laondus ja side	8,3	7,4	11,6	6,8	*Transport, storage and communication*
Finantsvahendus	24,6	23,3	23,3	23,5	*Financial intermediation*
Kinnisvara, rentimine ja äritegevus	4,6	10,4	8,7	1,8	*Real estate, renting and business activities*
Avalik haldus ja riigikaitse; kohustuslik sotsiaalkindlustus	1,5	3,0	2,8	3,9	*Public administration and defence; compulsory social security*
Haridus	2,0	3,5	6,0	2,3	*Education*
Tervishoid ja sotsiaalhoolekanne	4,7	5,3	8,2	6,9	*Health and social work*
Muu ühiskonna-, sotsiaal- ja isikuteenindus	4,3	7,2	7,0	4,5	*Other community, social and personal service activities*
LISANDVÄÄRTUS KOKKU	7,9	10,4	11,1	6,7	*VALUE ADDED TOTAL*
Neto-tootemaksud	11,5	8,6	11,6	10,7	*Net taxes on products*
SKP TURUHINDADES	8,3	10,2	11,2	7,1	*GDP AT MARKET PRICES*

Tabel 9 **Tarbimismeetodil SKP (jooksevhindades), 2004–2007**
Table 9 GDP by expenditure approach (current prices), 2004–2007
(miljonit krooni — *million kroons*)

	2004	2005	2006	2007	
Eratarbimis-kulutused	80 459,7	91 387,3	109 203,2	125 841,9	*Private consumption expenditure*
Valitsemissektori lõpptarbimiskulutused	27 028,8	29 942,7	33 874,6	41 490,9	*General government final consumption expenditure*
Kodumajapidamisi teenindavate kasumi-taotluseta institutsioonide lõpptarbimiskulutused	2 029,7	2 448,4	2 780,1	3 259,7	*Final consumption expenditure of non-profit institutions serving households*
Kapitali kogumahutus põhivarasse	47 090,6	53 742,6	70 569,4	77 517,8	*Gross fixed capital formation*
Varude muutus	5 361,5	6 085,5	8 586,8	12 957,7	*Change in inventories*
SISEMAJANDUSE NÕUDLUS	161 970,4	183 606,4	225 014,1	261 068,0	*DOMESTIC DEMAND*
Kaupade ja teenuste eksport (FOB)	111 209,4	138 556,8	164 418,5	176 995,7	*Exports of goods and services (f.o.b.)*
kaubad	75 199,5	97 971,5	120 166,5	125 828,8	*goods*
teenused	36 009,9	40 585,3	44 252,0	51 166,9	*services*
Kaupade ja teenuste import (FOB)	123 222,4	149 564,6	187 830,3	198 734,3	*Imports of goods and services (f.o.b.)*
kaubad	100 698,5	122 016,2	156 889,9	163 558,9	*goods*
teenused	22 523,9	27 548,4	30 940,4	35 175,4	*services*
Statistiline vahe	-34,3	2 793,5	5 459,1	3 922,7	*Statistical discrepancy*
SKP TURUHINDADES	149 923,1	175 392,0	207 061,4	243 252,1	*GDP AT MARKET PRICES*

Tabel 10 **Tarbimismeetodil SKP struktuur (jooksevhindades), 2004–2007**
Table 10 Structure of GDP by expenditure approach (current prices), 2004–2007
(protsenti — *percentages*)

	2004	2005	2006	2007	
Eratarbimis-kulutused	53,7	52,1	52,7	51,7	*Private consumption expenditure*
Valitsemissektori lõpptarbimiskulutused	18,0	17,1	16,4	17,1	*General government final consumption expenditure*
Kodumajapidamisi teenindavate kasumitaotluseta institutsioonide lõpptarbimiskulutused	1,4	1,4	1,3	1,3	*Final consumption expenditure of non-profit institutions serving households*
Kapitali kogumahutus põhivarasse	31,4	30,6	34,1	31,9	*Gross fixed capital formation*
Varude muutus	3,6	3,5	4,1	5,3	*Change in inventories*
SISEMAJANDUSE NÕUDLUS	108,0	104,7	108,7	107,3	*DOMESTIC DEMAND*
Kaupade ja teenuste eksport (FOB)	74,2	79,0	79,4	72,8	*Exports of goods and services (f.o.b.)*
kaubad	50,2	55,9	58,0	51,7	*exports of goods*
teenused	24,0	23,1	21,4	21,0	*exports of services*
Kaupade ja teenuste import (FOB)	82,2	85,3	90,7	81,7	*Imports of goods and services (f.o.b.)*
kaubad	67,2	69,6	75,8	67,2	*imports of goods*
teenused	15,0	15,7	14,9	14,5	*imports of services*
Statistiline vahe	0,0	1,6	2,6	1,6	*Statistical discrepancy*
SKP TURUHINDADES	100,0	100,0	100,0	100,0	*GDP AT MARKET PRICES*

Tabel 11 **Tarbimismeetodil SKP (2000. aasta püsivhindades), 2004–2007**
Table 11 GDP by expenditure approach (constant 2000 prices), 2004–2007
(miljonit krooni — *million kroons*)

	2004	2005	2006	2007	
Eratarbimis-kulutused	71 624,3	79 193,9	91 126,6	99 262,6	*Private consumption expenditure*
Valitsemissektori lõpptarbimiskulutused	20 552,6	20 873,9	21 425,4	22 461,9	*General government final consumption expenditure*
Kodumajapidamisi teenindavate kasumitaotluseta institutsioonide lõpp-tarbimiskulutused	1 813,5	2 129,7	2 350,4	2 620,4	*Final consumption expenditure of non-profit institutions serving households*
Kapitali kogumahutus põhivarasse	42 058,3	46 237,5	56 595,3	61 037,5	*Gross fixed capital formation*
Varude muutus	5 460,5	5 109,4	6 806,4	9 589,7	*Change in inventories*
SISEMAJANDUSE NÕUDLUS	141 509,1	153 544,4	178 304,0	194 972,2	*DOMESTIC DEMAND*
Kaupade ja teenuste eksport (FOB)	106 505,1	128 390,7	139 010,6	141 137,6	*Exports of goods and services (f.o.b.)*
kaubad	74 793,4	93 725,3	103 649,4	102 882,4	*goods*
teenused	31 711,7	34 665,5	35 361,2	38 255,2	*services*
Kaupade ja teenuste import (FOB)	118 929,9	138 293,6	161 982,3	166 547,2	*Imports of goods and services (f.o.b.)*
kaubad	99 453,7	115 698,8	138 068,4	140 136,3	*goods*
teenused	19 476,2	22 594,8	23 913,9	26 410,9	*services*
Statistiline vahe	-162,7	-1 628,4	2 568,9	-432,8	*Statistical discrepancy*
SKP TURUHINDADES	128 921,6	142 013,2	157 901,2	169 129,8	*GDP AT MARKET PRICES*

Tabel 12 **Tarbimismeetodil SKP muutus võrreldes eelmise aastaga (2000. aasta püsivhindades), 2004–2007**
Table 12 Change in GDP compared to previous year by expenditure approach (constant 2000 prices), 2004–2007
(protsenti — *percentages*)

	2004	2005	2006	2007	
Eratarbimis-kulutused	6,7	10,6	15,1	8,9	*Private consumption expenditure*
Valitsemissektori lõpptarbimiskulutused	3,0	1,6	2,6	4,8	*General government final consumption expenditure*
Kodumajapidamisi teenindavate kasumi-taotluseta institutsioonide lõpptarbimiskulutused	5,4	17,4	10,4	11,5	*Final consumption expenditure of non-profit institutions serving households*
Kapitali kogumahutus põhivarasse	4,4	9,9	22,4	7,8	*Gross fixed capital formation*
Varude muutus	..	..	..	..	*Change in inventories*
SISEMAJANDUSE NÕUDLUS	7,5	8,5	16,1	9,3	*DOMESTIC DEMAND*
Kaupade ja teenuste eksport (FOB)	16,6	20,5	8,3	1,5	*Exports of goods and services (f.o.b.)*
kaubad	19,6	25,3	10,6	-0,7	*goods*
teenused	10,3	9,3	2,0	8,2	*services*
Kaupade ja teenuste import (FOB)	15,5	16,3	17,1	2,8	*Imports of goods and services (f.o.b.)*
kaubad	16,6	16,3	19,3	1,5	*goods*
teenused	10,4	16,0	5,8	10,4	*services*
SKP TURUHINDADES	8,3	10,2	11,2	7,1	*GDP AT MARKET PRICES*

Tabel 13 **Sissetulekumeetodil SKP (jooksevhindades), 2004–2007**
Table 13 GDP by income approach (current prices), 2004–2007
(miljonit krooni — *million kroons*)

	2004	2005	2006	2007	
Hüvitised töötajatele	66 716,1	76 722,3	92 195,4	116 111,9	*Compensation of employees*
palk	50 648,7	58 211,5	69 972,7	88 210,7	*wages and salaries*
tööandja sotsiaalmaksed	16 067,4	18 510,8	22 222,8	27 901,2	*employers' social contributions*
Põhivara kulum	18 596,0	21 160,4	24 954,9	29 313,6	*Consumption of fixed capital*
Tootmis- ja impordimaksud	18 581,7	23 429,0	28 294,7	33 818,6	*Taxes on production and imports*
Subsiidiumid (-)	2 235,5	2 815,4	3 276,3	4 136,0	*Subsidies (-)*
Tegevuse ülejääk ja segatulu	48 264,8	56 895,8	64 892,6	68 143,9	*Operating surplus and mixed income*
SKP TURUHINDADES	149 923,1	175 392,0	207 061,4	243 252,1	*GDP AT MARKET PRICES*

Tabel 14 **Sissetulekumeetodil SKP struktuur (jooksevhindades), 2004–2007**
Table 14 Structure of GDP by income approach (current prices), 2004–2007
(protsenti — *percentages*)

	2004	2005	2006	2007	
Hüvitised töötajatele	44,5	43,7	44,5	47,7	*Compensation of employees*
palk	33,8	33,2	33,8	36,3	*wages and salaries*
tööandja sotsiaalmaksed	10,7	10,6	10,7	11,5	*employers' social contributions*
Põhivara kulum	12,4	12,1	12,1	12,1	*Consumption of fixed capital*
Tootmis- ja impordimaksud	12,4	13,4	13,7	13,9	*Taxes on production and imports*
Subsiidiumid (-)	1,5	1,6	1,6	1,7	*Subsidies (-)*
Tegevuse ülejääk ja segatulu	32,2	32,4	31,3	28,0	*Operating surplus and mixed income*
SKP TURUHINDADES	100,0	100,0	100,0	100,0	*GDP AT MARKET PRICES*

Metoodika

Rahvamajanduse arvepidamise süsteemi SNA (*System of National Accounts*) põhieesmärk on hinnata majanduse arengut riigi majandusterritooriumil. Arvestuste põhiline agregaat-näitaja on sisemajanduse koguprodukt (SKP, inglise keeles GDP), mis leitakse kolmel viisil:

- tootmismeetodil, kus lisandväärtus arvutatakse toodangu ja vahetarbimise vahena (valitsemissektori ja kasumit mittetaotlevate institutsioonide arvestustes leitakse toodang vahetarbimise ja lisandväärtuse summana);
- tarbimismeetodil, kus arvutatakse lõpptarbimiskulutused, kapitali kogumahutus ja netoeksport;

- sissetulekumeetodil, mille puhul leitakse SKP järgmiste komponentide summana: hüvitised töötajatele, põhivara kulum, tootmis- ja impordimaksud (miinus subsiidiumid), tegevuse ülejääk ja segatulu.

SKP arvestamisel võetakse arvesse ka varjatud majandustegevus. Statistikaamet annab varimajanduse kohta hinnangu kõikide institutsionaalsete sektorite (v.a valitsemissektor) ja tegevusalade (nt metsamajandus, töötlev tööstus, ehitus, kaubandus, kinnisvara, üürimis- ja äritegevus jne) kaupa.

Tootmismeetodil SKP arvestustes leitakse tegevusalade lisandväärtuste summa, mis ei hõlma neto-tootemakse, mida arvestatakse kogu rahvamajanduse ulatuses. Lisandväärtusele neto-tootemaksude lisamisel saadakse SKP turuhindades.

SKP-d hinnatakse vastavalt selle kasutusalale jooksev- või püsivhindades. Püsivhindades väljendatud SKP võimaldab võrrelda eri perioode. Jooksevhindades SKP sobib eelkõige mitmesuguste struktuuri- ja suhtnäitajate arvutamiseks. Püsivhindades SKP komponentide arvestamise aluseks on praegu võetud 2000. aasta keskmised hinnad.

2007. aastal töötas Statistikaamet välja aheldamise metoodika püsivhinna arvestusteks. Aheldamise metoodika puhul ei ole baasaasta fikseeritud — baasina kasutatakse arvestusperioodile eelnenud aastat ja seetõttu tuleb arvestused teha eelmise aasta hindades. See võimaldab reaalseid muutusi täpsemalt mõõta. Kogu aegrea ulatuses revideeritud püsivhindades SKP avaldatakse 2008. aastal.

Methodology

The main objective of the System of National Accounts (SNA) is estimating the economic development in the economic territory of the country. The gross domestic product (GDP) is the main aggregate indicator of calculations which is compiled by three methods:

- *production approach on the basis of calculating value added by excluding intermediate consumption from output (in the calculations of the general government sector and non-profit institutions, output is calculated by summing up intermediate consumption and value added);*
- *expenditure approach on the basis of calculating final consumption expenditures, capital formation and net exports;*
- *income approach on the basis of summing up the following components: compensation to employees, consumption of fixed capital, net taxes on products and imports (minus subsidies), operating surplus and mixed income.*

In the GDP calculations the hidden economy is taken into account as well. Statistics Estonia estimates hidden economy by all institutional sectors (except general government sector) and economic activities (e.g. forestry, manufacturing, construction, trade and real estate, renting and business activities etc.).

In calculations of GDP by production approach the value added created by economic activities is calculated first. Value added does not include net taxes. In Estonia the net taxes consist of taxes on product, from which subsidies are deducted. By adding net taxes to value added, one gets GDP at market prices.

GDP is estimated at either current or constant prices. GDP at constant prices allows making comparisons between different periods. GDP at current prices is suitable for estimating various indicators of the structure and proportions. Currently, GDP at constant prices is based on the average prices of the year 2000.

In 2007, Statistics Estonia elaborated the chain-linking method for calculations at constant prices. A single fixed base year is not applied to chain-linking since every previous calendar year is used as a base for calculations (i.e. every year preceding the accounting year serves as a base year), therefore calculations must be made at the previous year prices. This enables to gauge real changes more accurately. Revised time series of GDP at constant prices will be released in 2008.

Kirjandust
Publications

Eesti rahvamajanduse arvepidamine. 2005. *National Accounts of Estonia.* (2007). Tallinn: Statistikaamet.

Eesti Statistika Kuukiri. 2008. *Monthly Bulletin of Estonian Statistics*, nr 1.

FINANTSVAHENDUS

Tabel 1 Finantsvahenduse koondbilanss, 2004–2007 ... 225
Tabel 2 Kommertspankade koondbilanss, 2004–2007 ... 226
Diagramm 1 Pankade turuosa bilansimahu järgi, 2007 ... 227
Diagramm 2 Pankade tulu, 2002–2007 ... 227
Tabel 3 Kindlustuspreemiad ja -nõuded, 2003–2007 ... 228
Diagramm 3 Elukindlustuse brutopreemiad ja -nõuded, 1994–2007 ... 228
Diagramm 4 Kahjukindlustuse brutopreemiad ja -nõuded, 1994–2007 ... 229

FINANCIAL INTERMEDIATION

Table 1 Consolidated balance sheet of financial intermediation, 2004–2007 ... 225
Tabel 2 Consolidated balance sheet of commercial banks, 2004–2007 ... 226
Diagram 1 Market share of banks by balance sheet total, 2007 ... 227
Diagram 2 Income of banks, 2002–2007 ... 227
Table 3 Insurance premiums and claims, 2003–2007 ... 228
Diagram 3 Life insurance gross premiums and claims, 1994–2007 ... 228
Diagram 4 Non-life insurance gross premiums and claims, 1994–2007 ... 229

Ülevaade

Peatükk annab ülevaate finantsvahendusega tegelevate ettevõtete koondnäitajatest peamiselt aastatel 2004–2007.

Finantsvahenduse tegevusala hõlmab finantsvahendajaid, kindlustusandjaid ja pensionifonde ning finantsvahenduse abiteenuseid osutavaid ettevõtteid. Finantsvahendajate gruppi kuuluvad kommertspangad, hoiu-laenuühistud, pandimajad, investeerimisfondid, liisingufirmad ja omal riisikol finantsturgudel tegutsejad, kui see on ettevõtte põhitegevusala. Finantsvahenduse abitegevusega tegelevad fondivalitsejad, börsid, valuutavahetajad, kindlustusagendid ja -maaklerid.

Finantsettevõte on tavaliselt väikeettevõte

2007. aastal tegutses finantsvahenduses 812 ettevõtet, neist 565 andsid oma tegevusest regulaarselt ülevaate statistlise vaatluse ”Finantsvahendus ja finantsvahenduse abitegevus” raames. Peagu kõik Eestis tegutsevad finantsettevõtted on rahvusvaheliste standardite järgi väiksed, alla 50 töötajaga ettevõtted. Finantsvahendajad võib üldjoontes jaotada kolme rühma. Esimene ja kõige suurema osatähtsusega grupp (67%) moodustub ettevõtetest, kes on finantsturul tegevad juba kaua aega. Teise rühma ettevõtete hulka kuuluvad 2007. aastal registreeritud äriühingud — neid oli ligi veerand kõigist finantsvahendajatest. Kolmandasse gruppi kuuluvad ettevõtted ei tegutse turul aktiivselt või on nende kohta väga vähe infot. Selliste ettevõtete osatähtsus oli umbes 6%.

Kõige popim finantsvahenduse tegevusala oli muu finantsvahendus

Teise gruppi kuuluvad ettevõtted positsioneerivad end esmalt finantsvahendajatena, kuigi sisuliselt ei pruugi tegemist olla finantsteenuste pakkujatega — äriregistri andmetel oli nende ettevõtete kõige populaarsem tegevusala muu finantsvahendus. Eelmise aasta jooksul ei hakanud neist ligi 30% üldse tegutsema ja 45% vahetasid oma tegevusala kinnisvarasse investeerimise vastu. Selline ebakindlus tegevusala määramisel võib kaasa tuua olulisi revideerimisi finantssektori statistikas.

Juba 2001. aasta lõpus kuulus välisomanikele üle 85% Eesti pankade aktsiakapitalist

Kõige suuremad finantsvahenduse teenuse osutajad on kommertspangad. 2007. aasta lõpus oli Eestis seitse kommertspanka ja seitse välispanga filiaali. Siinset pangandussektorit iseloomustab järjepidev väljastatud laenude ja kogutud hoiuste mahu kasv. 2007. aasta lõpus oli kommertspankade koondbilanss 320,6 miljardit krooni — 33,9% suurem kui 2006. aastal.

2007. aastal jätkus tänu liisingufirmade arengule finantsvahendussektori mahu kasv.

Kindlustusmaaklerite ja -agentide arv on seitsme aastaga suurenenud ligikaudu neli korda

Eestis tegutses 2007. aastal aktiivselt 18 kindlustusandjat, neist viis elukindlustuses. Kogutud brutopreemiate summa suurenes 2006. aastaga võrreldes 22,7% ja rahuldatud nõuete summa 34,5%. Kahjukindlustustegevust soodustas laenu- ja liisinguturu aktiivsus. Kõige populaarsemad kindlustusteenused kahjukindlustuses olid maismaasõidukite kindlustus, liiklus- ja varakindlustus. Väljamakstud nõuete summad olid samuti seotud liiklus- ja varakindlustusega.

Elukindlustusandjate kogutud preemiatest ja väljamakstud nõuetest olid kõige suurema mahuga kapitalikogumis- ja investeerimisriskiga kindlustusmaksed.

Overview

The chapter provides an overview of the main aggregate indicators of the enterprises involved in the financial intermediation during 2004–2007.

The economic activity of financial intermediation comprises enterprises engaged in the financial intermediation, insuranse corporations, pension funds and the financial auxiliaries. The financial intermediaries' group comprises commercial banks, mutual associations, pawnshops, investment funds, leasing companies and other financial market operators in their own risk, if this is their primary activity. Financial auxiliaries are the holding corporations, stock exchange, currency exchange offices, insurance agents and insurance brokers.

A financial enterprise is mostly a small enterprise

There were 812 enterprises involved in financial intermediation in 2007, 565 of them reported their activities regularly under the statistical survey "Financial intermediation and financial auxiliaries". By the international standards, almost all financial enterprises in Estonia are small, with less than 50 employees. Financial intermediaries can, in general, be divided into three groups. The first and most significant group (67%) is formed of the enterprises which have been operating in the market for a long time. The second group is formed of the enterprises which were registered in 2007 — they comprised almost a fourth of all financial intermediaries. Enterprises belonging to the third group do not operate actively in the market or there is very little information about their activities. The proportion of such enterprises was approximately 6%.

Other financial intermediation was the most popular field of financial intermediation

Enterprises in the second group firstly position themselves as financial intermediaries, although they are practically not offering financial services — according to the business register, their most popular activity was other financial intermediation. During the last year, about 30% of them did not start operating at all and 45% switched over from their main activity to real estate investments. Such an uncertainty in the determination of activity may bring along significant revisions in the statistics of financial sector.

Already at the end of 2001, over 85% of the share capital of Estonian banks was of foreign origin

The biggest financial service providers are commercial banks. There were seven commercial banks and seven branches of foreign banks in Estonia at the end of 2007. A consistent growth in the amounts of issued loans and collected deposits of commercial banks is characteristic of our banking sector. At the end of 2007, the consolidated balance sheet of commercial banks amounted to 320.6 billion kroons — 33.9% more than in 2006.

Growth in the capacity of the financial sector continued in 2007 due to a continuous progress of leasing corporations.

Over seven years, the number of insurance agents and brokers has risen almost four times

In 2007, in Estonia,18 companies were engaged in insurance activities, five of which were life insurance companies. Compared to 2006, the amount of collected gross premiums increased 22.7% and the amount of claims paid grew 34.5%. An active market of loans and leasings facilitated the activities of non-life insurers. Most popular insurance services of non-life insurance comprised insurance of the overland carriers, traffic insurance and property insurance. The amounts of claims paid were also related to traffic and property insurance.

Insurance premiums involving the endowment and unit-linked risks formed the largest volume of the premiums and paid claims collected by life insurance companies.

Tabel 1 **Finantsvahenduse koondbilanss, 2004–2007[a]**
Table 1 Consolidated balance sheet of financial intermediation, 2004–2007[a]
(miljonit krooni — *million kroons*)

	30.12.2004	31.12.2005	31.12.2006	31.12.2007[b]	
Käibevara	29 544	27 260	15 788	19 887	*Current assets*
Raha ja pangakontod	1 083	1 607	2 007	3 455	*Cash and bank account*
Aktsiad ja muud väärtpaberid	2 194	2 425	3 621	6 144	*Shares and other securities*
Lühiajalised nõuded	25 188	22 153	9 136	9 224	*Short-term receivables*
lühiajalised laenud	24 169	21 092	7 484	7 487	*short-term loans*
Varud kokku	1 079	1 075	1 024	1 064	*Inventories total*
Põhivara	35 034	36 200	56 482	62 182	*Fixed assets*
Finantsvara	34 473	35 150	55 663	60 021	*Long-term financial assets*
pikaajalised laenud	29 020	32 726	52 317	56 957	*long-term loans*
aktsiad ja osakud	5 232	1 958	2 766	2 564	*shares and other securities*
Kinnisvara-investeeringud	258	505	415	1 354	*Investment in real estate*
Materiaalne ja immateriaalne põhivara jääkmaksumuses	303	545	405	807	*Tangible and intangible assets in current value*
Vara kokku	64 578	63 461	72 270	82 068	***Assets total***
Kohustused	50 466	51 775	57 245	65 659	*Liabilities total*
lühiajalised	26 686	21 950	11 613	12 340	*current*
võlakohustused	25 820	20 914	10 793	11 467	*debt obligations*
ostjate ettemaksed ja võlad hankijatele	866	1 036	820	860	*customer prepayments and supplier payables*
pikaajalised	23 780	29 825	45 632	53 319	*long-term*
võlakohustused	23 010	28 937	44 775	13 240	*debt obligations*
Omakapital	14 112	11 686	15 025	16 410	*Equity*
Kohustused ja omakapital kokku	64 578	63 461	72 270	82 068	***Total liabilities and equity***

[a] V.a kindlustus ja kommertspangad.
[b] Esialgsed andmed.

[a] *Excl. insurance and commercial banks.*
[b] *Preliminary data.*

Tabel 2 **Kommertspankade koondbilanss, 2004–2007**
Table 2 Consolidated balance sheet of commercial banks, 2004–2007
(miljonit krooni — *million kroons*)

	2004	2005	2006	2007[a]	
Sularaha	1 447,7	1 743,9	2 122,7	2 411,1	*Cash*
Nõuded keskpangale	7 694,9	11 972,7	17 086,8	17 522,7	*Claims on central bank*
Nõuded krediidiasutustele	19 192,6	30 654,8	22 131,3	36 194,1	*Claims on credit institutions*
välisriikide krediidiasutustele	18 880,9	29 900,9	21 628,5	35 011,4	*on foreign credit institutions*
Nõuded klientidele	92 558,7	125 479,6	177 686,5	239 177,0	*Claims on customers*
nõuded valitsemissektorile	2 820,5	2 875,4	2 792,7	3 232,1	*claims on general government*
keskvalitsusele	406,5	391,7	425,7	529,9	*on central government*
kohalikele omavalitsustele	2 346,7	2 407,5	2 270,3	2 380,2	*on local governments*
nõuded finantseerimisasutustele	27 798,9	19 912,5	9 664,4	17 186,5	*claims on financial institutions*
laenud riigi ja kohaliku omavalitsuse äriühingutele	720,3	772,6	675,4	1 174,1	*loans to commercial undertakings of state and local governments*
laenud muudele äriühingutele	31 917,5	52 108,2	83 430,8	108 970,4	*loans to other commercial undertakings*
laenud mittetulundusühingutele	450,8	1 203,2	2 071,6	3 298,1	*loans to non-profit associations*
laenud eraisikutele	28 850,7	48 607,6	79 062,3	105 327,5	*loans to individuals*
Ebatõenäoliselt laekuvad nõuded	-666,4	-544,4	-763,2	-1 259,5	*Allowance for uncollectible claims*
Väärtpaberid	10 704,9	12 712,8	17 682,5	20 389,9	*Securities*
võlakirjad ja fikseeritud tulumääraga väärtpaberid	4 424,4	4 042,2	6 167,7	3 446,5	*debt securities and fixed income securities*
aktsiad ja osad	5 840,2	8 328,3	11 003,3	15 538,8	*shares*
Immateriaalne põhivara	390,2	414,8	419,3	429,3	*Intangible assets*
Materiaalne põhivara	784,1	769,0	622,5	614,2	*Tangible assets*
Muu vara	1 388,2	1 813,4	2 521,9	5 124,9	*Other assets*
Vara kokku	133 580,5	185 102,3	239 521,0	320 615,5	***Total assets***
Võlgnevus krediidiasutustele ja keskpangale	27 088,0	45 888,8	65 087,6	111 481,5	*Liabilities to credit institutions and central bank*
välisriikide krediidiasutustele	26 768,1	45 096,8	64 582,0	110 305,6	*to foreign credit institutions*
Võlgnevus klientidele	64 816,6	95 262,5	122 959,0	142 857,5	*Liabilities to customers*
nõudmiseni hoiused	42 040,8	59 687,7	76 882,5	83 325,3	*demand deposits*
tähtajalised ja säästuhoiused	22 016,4	33 766,3	41 884,9	51 762,3	*time and savings deposits*
võlgnevus valitsemissektorile	5 104,5	7 267,5	9 566,2	9 251,1	*liabilities to general government*
keskvalitsusele	3 275,2	5 140,3	6 336,4	6 057,6	*to central government*
kohalikele omavalitsustele	602,8	1 019,9	1 768,2	1 860,9	*to local governments*
võlgnevus finantseerimisasutustele	3 631,5	4 128,3	5 367,3	8 569,6	*liabilities to financial institutions*
võlgnevus riigi ja kohaliku omavalitsuse äriühingutele	1 540,9	2 839,9	3 181,3	3 550,5	*liabilities to commercial undertakings of state and local governments*
võlgnevus muudele äriühingutele	27 257,8	45 071,2	58 248,3	67 843,1	*liabilities to other commercial undertakings*
võlgnevus mittetulundusühingutele	1 242,2	1 622,9	1 839,5	2 171,1	*liabilities to non-profit associations*
võlgnevus eraisikutele	26 039,7	34 332,8	44 756,3	51 472,2	*liabilities to individuals*
Valitsuse laenufondid ja välisabifondid	126,9	91,7	66,0	59,4	*Government lending funds and counterpart funds*
Väljaantud võlakirjad	25 353,9	22 699,8	18 174,5	17 974,8	*Issued debt securities*
Muud kohustused	2 421,2	3 582,9	5 614,2	8 610,9	*Other liabilities*
Allutatud kohustused	574,3	1 461,0	7 361,3	11 812,8	*Subordinated liabilities*
Eraldised	92,2	117,2	135,9	200,9	*Provisions*
Aktsiakapital	6 412,7	6 683,4	7 241,9	7 596,9	*Share capital*
Reservid	731,2	977,2	1 005,5	923,6	*Reserves*
Kogu kasumi/kahjumi jääk	5 963,6	8 337,7	11 875,0	19 097,2	*Profit or loss retained*
Kohustused ja omakapital kokku	133 580,5	185 102,3	239 521,0	320 615,5	***Total liabilities and capital***

[a] Esialgsed andmed.
[a] *Preliminary data.*

Diagramm 1 **Pankade turuosa bilansimahu järgi, 2007[a]**
Diagram 1 Market share of banks by balance sheet total, 2007[a]

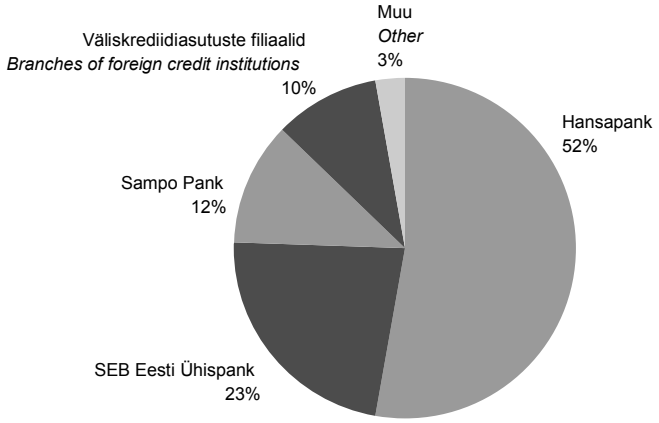

[a] Esialgsed andmed.
[a] *Preliminary data.*

Diagramm 2 **Pankade tulu, 2002–2007**
Diagram 2 Income of banks, 2002–2007

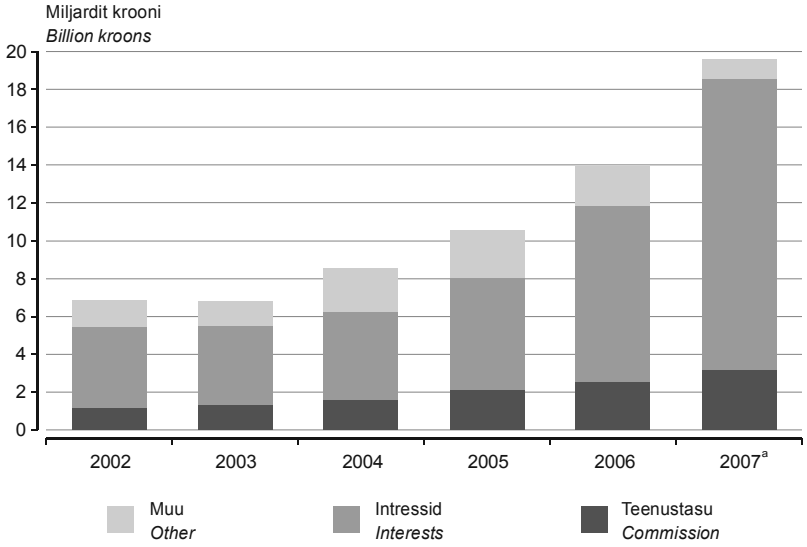

[a] Esialgsed andmed.
[a] *Preliminary data.*

Tabel 3 **Kindlustuspreemiad ja -nõuded, 2003–2007**
Table 3 Insurance premiums and claims, 2003–2007
(miljonit krooni — *million kroons*)

Kindlustuse liik	Brutopreemiad *Gross premiums*									
	2003		2004		2005		2006		2007[a]	
		%		%		%		%		%
Elukindlustus	579,8	100,0	806,4	100,0	1 264,9	100,0	1 546,8	100,0	1 913,2	100,0
kindlustus surmajuhtumiks	16,7	2,8	21,4	2,7	27,5	2,1	37,1	2,4	53,4	2,8
kapitalikogumiskindlustus	373,8	64,5	396,1	49,1	458,6	36,3	468,6	30,3	475,3	24,8
pensionikindlustus	81,9	14,1	87,1	10,8	3,6	0,3	90,6	5,9	86,3	4,5
sünni- ja abielukindlustus	4,7	0,8	4,2	0,5	88,4	7,0	3,0	0,2	2,4	0,1
investeerimisriskiga elukindlustus	80,3	13,9	271,2	33,6	656,4	51,9	910,7	58,9	1 249,4	65,3
lisakindlustused	22,3	3,9	26,4	3,3	30,5	2,4	36,8	2,4	46,4	2,4
Kahjukindlustus	2 056,1	100,0	2 366,5	100,0	2 696,7	100,0	3 130,2	100,0	3 825,0	100,0
liikluskindlustus	619,6	30,1	689,0	29,1	797,0	29,6	900,4	28,8	1 033,6	27,0
õnnetusjuhtumi- ja haigusekindlustus	38,7	2,0	40,8	1,7	44,0	1,6	47,3	1,5	52,2	1,4
reisikindlustus	54,5	2,6	61,4	2,6	68,9	2,5	74,7	2,4	90,3	2,4
maismaasõidukite kindlustus	747,8	36,4	894,1	37,8	1 031,7	38,3	1 241,9	39,7	1 616,5	42,3
muude sõidukite kindlustus	11,0	0,5	12,5	0,5	13,1	0,5	11,6	0,4	10,6	0,3
kaupade transpordikindlustus	22,9	1,1	23,8	1,0	23,6	0,9	24,3	0,8	30,6	0,8
varakindlustus	456,4	22,2	527,9	22,3	603,9	22,4	707,3	22,6	858,2	22,4
sõiduki valdaja vastutuskindlustus	25,6	1,2	26,0	1,1	24,4	0,9	29,6	0,9	30,8	0,8
tsiviilvastutuskindlustus	53,8	2,6	58,5	2,5	60,1	2,2	64,4	2,1	73,1	1,9
rahalise kaotuse vastu kindlustamine	25,8	1,3	32,6	1,4	30,1	1,1	28,7	0,9	29,1	0,8
KOKKU	2 649,6	100,0	3 195,3	100,0	3 961,7	100,0	4 677,0	100,0	5 738,2	100,0

[a] Esialgsed andmed.
[a] *Preliminary data.*

Diagramm 3 **Elukindlustuse brutopreemiad ja -nõuded, 1994–2007**
Diagram 3 Life insurance gross premiums and claims, 1994–2007

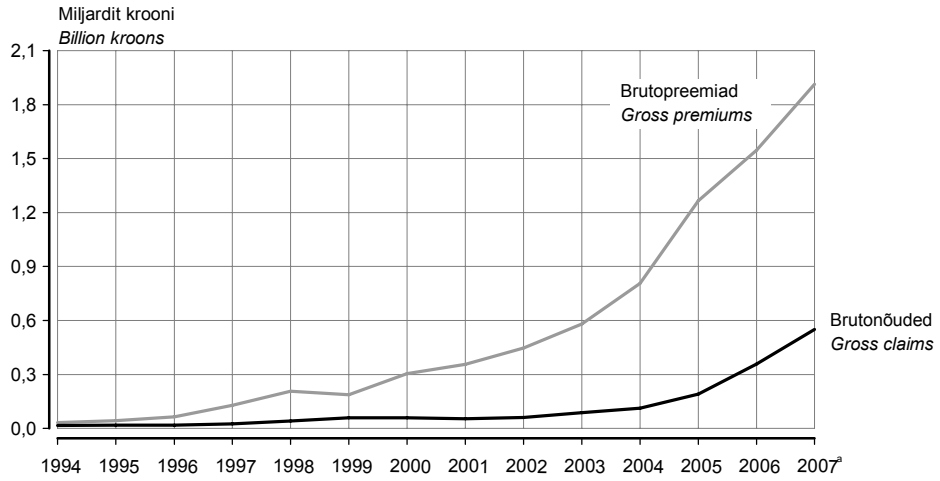

[a] Esialgsed andmed.
[a] *Preliminary data.*

Brutonõuded *Gross claims*										*Class of insurance*
2003		2004		2005		2006		2007[a]		
	%		%		%		%		%	
86,7	100,0	112,2	100,0	191,1	100,0	358,4	100,0	549,8	100,0	*Life insurance*
1,3	1,6	2,2	2,0	1,8	0,9	2,8	0,8	10,0	1,8	*term and whole life assurance*
61,8	71,4	70,5	62,8	102,7	53,8	116,6	32,5	177,3	32,3	*endowment*
3,8	4,3	5,1	4,6	14,1	7,4	16,6	4,6	25,7	4,7	*annuity*
2,9	3,3	3,5	3,1	3,9	2,0	4,7	1,3	5,7	1,0	*birth and marriage*
12,8	14,8	25,3	22,5	61,8	32,3	212,6	59,3	323,9	58,9	*unit-linked life*
4,0	4,6	5,6	5,0	6,8	3,6	5,3	1,5	7,2	1,3	*supplementary*
1 022,3	100,0	1 176,5	100,0	1 466,4	100,0	1 639,3	100,0	2 137,2	100,0	*Non-life insurance*
370,4	36,2	450,7	38,3	484,0	33,0	606,3	37,0	812,0	38,0	*motor TPL insurance*
14,8	1,5	17,8	1,5	13,4	0,9	19,1	1,2	16,1	0,8	*accident and sickness*
16,7	1,6	16,7	1,6	20,9	1,4	27,0	1,6	35,2	1,6	*travel insurance*
408,7	40,0	463,6	39,4	583,3	39,8	685,8	41,8	930,7	43,5	*land vehicles*
4,1	0,4	4,9	0,4	3,7	0,3	2,7	0,2	7,5	0,3	*other vehicles*
4,4	0,4	14,5	1,2	4,5	0,3	4,8	0,3	5,0	0,2	*goods in transit*
172,1	16,8	174,5	14,8	321,5	21,9	264,2	16,1	286,9	13,4	*property insurance*
7,8	0,8	5,9	0,5	12,6	0,9	17,5	1,1	18,7	0,9	*vehicles liability*
20,1	2,0	14,4	1,2	7,0	0,5	11,9	0,7	16,6	0,8	*general liability*
3,3	0,3	13,5	1,1	15,3	1,0	-0,2	0,0	8,6	0,4	*insurance for pecuniary loss*
1 120,8	100,0	1 311,2	100,0	1 657,5	100,0	1 997,7	100,0	2 687,0	100,0	*TOTAL*

Diagramm 4 **Kahjukindlustuse brutopreemiad ja -nõuded, 1994–2007**
Diagram 4 Non-life insurance gross premiums and claims, 1994–2007

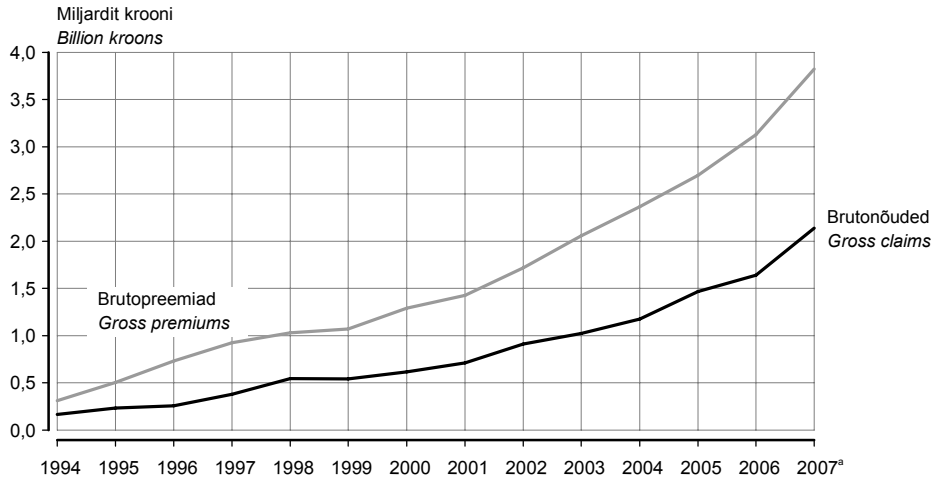

[a] Esialgsed andmed.
[a] *Preliminary data.*

Metoodika

Finantsvahenduse statistika iseloomustab ettevõtete finantsmajanduslikku tegevust. Info finantsettevõtete kohta saadakse kõiksete vaatlustega ja seda täiendatakse finantssektori üksuste majandusaasta aruannete andmetega. Vaadeldakse ainult tegutsevaid äriühingud.

Methodology

The financial Intermediation statistics describe the financial activity of financial enterprises. Information about financial enterprises is collected by means of total survey and complemented by the detailed information from annual financial statements of enterprises. The survey covers only economially active commercial organisations.

Kirjandust
Publications

Eesti Statistika Kuukiri. 2007. *Monthly Bulletin of Estonian Statistics*, nr 1–12.

Eesti Statistika Kuukiri. 2008. *Monthly Bulletin of Estonian Statistics*, nr 1–6.

Ettvõtlus. *Business*. (2008). Tallinn: Statistikaamet.

VALITSEMISSEKTORI RAHANDUS

Tabel 1 Valitsemissektori tulude ja kulude tasakaal sektori järgi, 2006–2007 234
Diagramm 1 Valitsemissektori koondeelarve üle-/puudujääk, 1995–2007 234
Diagramm 2 Valitsemissektori allsektorite eelarvete üle-/puudujääk, 1995–2007....235
Tabel 2 Valitsemissektori konsolideeritud tulud ja kulud, 2003–2007 236
Diagramm 3 Valitsemissektori tulude struktuur, 2003–2007 236
Tabel 3 Maksud ja sotsiaalmaksed rahvamajanduse arvepidamises, 2002–2006 237
Diagramm 4 Maksukoormus, 1995–2007 238
Tabel 4 Valitsemissektori kulude struktuur, 2003–2007 238
Tabel 5 Valitsemissektori kulude muutus, 2003–2007....239
Tabel 6 Valitsemissektori kulud valitsemisfunktsiooni järgi, 2003–2006....239
Diagramm 5 Kulud valitsemisfunktsiooni järgi, 2003–2006 239
Diagramm 6 Valitsemissektori võlatase, 2003–2007....240
Tabel 7 Valitsemissektori võlg, 2003–2007 240
Diagramm 7 Võlg valitsemistasandi järgi, 2003–2007....241

GOVERNMENT FINANCE

Table 1 General government balance of revenues and expenditures by sector, 2006–2007 234
Diagram 1 Surplus / deficit of general government consolidated buget, 1995–2007....234
Diagram 2 Surplus / deficit of general government sub-sectors' budgets, 1995–2007....235
Table 2 General government consolidated revenues and expenditures, 2003–2007....236
Diagram 3 Structure of general government revenues, 2003–2007....236
Table 3 Taxes and social contributions in national accounts, 2002–2006....237
Diagram 4 Tax burden, 1995–2007....238
Table 4 Structure of general government expenditure, 2003–2007....238
Table 5 Change in general government expenditure, 2003–2007....239
Table 6 Expenditure of general government by function, 2003–2006 239
Diagram 5 Share of general government expenditure by function, 2003–2006....239
Diagram 6 General government debt level, 2003–2007....240
Table 7 General government debt, 2003–2007 240
Diagram 7 Debt by government sub-levels, 2003–2007 241

Ülevaade

Peatükk annab ülevaate riigi tuludest, kuludest, võlatasemest ja eelarve tasakaalust eelkõige aastatel 2003–2007.

2007. aasta lõpu seisuga oli valitsemissektori nimekirja arvatud ning arvepidamisse hõlmatud 3136 kesk- ja kohaliku omavalitsuse üksust ning sotsiaalkindlustusfondi. Täpsem ülevaade valitsemissektori üksuste klassifitseerimisest on esitatud peatüki metoodika osas.

2007. aastal tulude ülejääk kuludest suurim

Aastatel 2003–2007 ületasid valitsemissektori koondeelarve tulud kulusid. 2007. aastal oli tulude ülejääk kuludest seni suurim — 7,8 miljardit krooni ehk 3,2% SKP-st. Eurostati andmetel oli Eesti sellise ülejäägiga Euroopa Liidu riikidest (EL-27) seitsmendal kohal, samal ajal kui 16 liikmesriigis ületasid kulud tulusid. Kui kohalike omavalitsuste koondeelarve oli 2006. aasta korrigeeritud andmetel eelmiste perioodidega võrreldes kerges puudujäägis (-4,3 miljonit krooni), siis 2007. aasta esialgsetel andmetel kulutati 698 miljonit krooni rohkem, kui laekus tulusid.

Tulud on kasvanud keskmiselt kümme miljardit krooni aastas

Valitsemissektori konsolideeritud tulude kasv oli vaadeldud ajavahemikul järjepidev — kogutulu suurenes 50 miljardist kroonist 2003. aastal 90 miljardi kroonini 2007. aastal. Esialgsetel andmetel suurenes kogutulu 2007. aastal eelmise aastaga võrreldes 18,5% ehk mõnevõrra vähem kui 2006. aastal, mil kasv oli 22,2%. Põhilised tuluallikad olid endiselt sotsiaalmaks, käibemaks, üksikisiku ja ettevõtte tulumaks ning aktsiisid. Maksutulu kogunes

78,3 miljardit krooni ehk 87,2% kogutulust. Maksutulu osatähtsus kogutulus on 2006. aastaga võrreldes suurenenud: maksude laekumine kasvas 14,6 miljardit krooni ehk 22,9%. Mittemaksulise tulu osatähtsus püsis aastatel 2005–2007 ühtlasel tasemel — 9,4% piires, ent toetuste osa kogutulus kahanes 2007. aastal 3,4%-ni (2006. aastal 6,5%).

Eesti maksukoormuselt 28 Euroopa riigi seas 24. kohal

Maksutulude osatähtsus sisemajanduse koguproduktis (SKP) näitab riigi üldist maksukoormust. Eestis on üldine maksukoormus aastatel 1995–2007 püsinud alla 37%. Kui 1990. aastate teist poolt iseloomustab maksukoormuse pidev langus (36,4%-st 1995. aastal 30,5%-ni 2001. aastal), siis alates 2002. aastast on näitaja olnud 31% piires. 2007. aastal aga suurenes maksukoormus koguni poolteist protsendipunkti. EL-27 näitaja püsis 1990. aastate teises pooles 41% tasemel. 2002. aastal alanud langustrend viis EL-27 üldise maksukoormuse 2004. aastal 40,2% piirile. 2005. aastal suurenes näitaja 0,4 protsendipunkti ja 2006. aastal jõudis see viimase kümnendi kõrgeimale tasemele — 41,2%-ni SKP-st. Eesti oli 2006. aastal maksukoormuselt 28 riigi seas (EL-27 ja Norra) 24. kohal, jäädes koos Läti, Leedu, Slovakkia ja Rumeeniaga viimasesse viisikusse. Suurima maksukoormusega riigid EL-is olid Taani ja Rootsi.[a]

Ligikaudu veerand valitsemissektori kuludest läheb töötajate hüvitisteks

Valitsemissektori konsolideeritud kogukulud olid 2007. aastal 82 miljardit krooni — 19,9% suuremad kui eelmisel aastal. Kulud kaupadele ja teenustele hõlmasid kogukuludest 46,5% ehk 20,1% rohkem kui aastal 2006. Valitsemissektori poolt ettevõtetele suunatud subsiidiumid vähenesid veidi (-0,7%), ent sotsiaal- ja muud siirded ning subsiidiumid kokku suurenesid 19,4%, hõlmates kogukuludest 39,3%. Kapitali kogumahutuseks kasutati 10,2 miljardit krooni ehk 12,4% kogukuludest.

Valitsemisfunktsioonide järgi kulutatakse enim sotsiaalsele kaitsele (2006. aastal 28,8% kogukuludest) ja haridusele (18,3%). Sotsiaalse kaitse kulutuste osatähtsus oli suurim 2004. aastal — 30,2%. Sellest alates on näitaja järjest alanenud, mis on majanduse kiiret kasvu arvestades loogiline: üha rohkem inimesi on tööga hõivatud ega vaja enam riigi otsest abi. Ka kulutused üldistele valitsemissektori teenustele on EL-iga liitumisele eelnenud ajaga võrreldes vähenenud — kui 2003. aastal hõlmasid üldised valitsemissektori teenused 9% kogukuludest, siis alates 2005. aastast on nende osatähtsus olnud 7,8%.

Eesti võlg Euroopa Liidu väikseim

Valitsemissektori koguvõlg oli 2007. aasta lõpus 7,1 miljardit krooni (sh välislaenude maht 1,5 miljardit krooni). 2006. aastaga võrreldes langes koguvõlatase 14,3%. Eesti valitsemissektori võlatase hõlmas 2,9% SKP-st, mis on EL-i madalaim näitaja. Välislaenukoormus ulatus 0,6%-ni SKP-st.

Keskvalitsuse võlatase on järjest langenud: 4,3 miljardist kroonist 2003. aastal kahe miljardi kroonini 2007. aastal. Kohalike omavalitsuste laenamine on aasta-aastalt aga kasvanud, jõudes 2007. aastal 5,1 miljardi kroonini. Samas näitab välislaenude osatähtsus kohalike omavalitsuste võlas vähenemistrendi.

Overview

The chapter provides an overview of the government revenue, expenditure, debt level and budget balance predominantly for 2003–2007.

By the end of 2007, there were 3,136 central and local government units and social security funds in the list of units belonging to the general government sector and included in the accounting. More detailed overview concerning the classification of the general government units is presented in the methodology section.

In 2007, the surplus of revenues was the biggest compared to expenditures

In 2003–2007, the general government consolidated budgets' revenues exceeded expenditures. In 2007, the surplus was the highest ever — 7.8 billion kroons or 3.2% of GDP. According to the data of Eurostat, Estonia was, among the Member States of the European Union (EU-27), at the seventh place with this surplus, while in 16 Member States expenditures exceeded revenues. By the revised data of 2006, the local governments' aggregated budgets ended up in a mild deficit compared to the previous periods (-4.3 million kroons), but according to the 2007 preliminary data, the expenditures exceeded the revenues by 698 million kroons.

a Taxation trends in the European Union. Main results. (2007). Eurostat; Tax revenue in the EU. (2008). Statistics in Focus, No 47. Eurostat.

Revenues have increased on average 10 billion kroons per year

The general government consolidated revenue grew steadily in the years under observation: the total revenue increased from 50 billion kroons in 2003 to 90 billion kroons in 2007. According to preliminary data, the general government total revenue grew 18.5% in 2007 compared to the previous year, which was a somewhat smaller increase than in 2006 when the increase was 22.2%. Like in the previous years, the main sources of revenue were social security contribution, VAT, personal and corporate income tax and excise duties. The total tax revenue was 78.3 billion kroons, i.e. 87.2% of the total revenue. Compared to 2006, the share of tax revenue in the total revenue increased, the income from taxes increased by 14.6 billion kroons or 22.9%. The share of non-tax revenue remained evenly levelled at 9.4% during the years 2005–2007, but the share of grants in total revenue decreased to 3.4% in 2007 (6.5% in 2006).

Regarding the tax burden, Estonia ranks as the 24th among 28 European countries

The share of tax revenues in the gross domestic product (GDP) describes the overall tax burden of the state. In Estonia, the overall tax burden remained below 37% during the 1995—2007. The second half of the 1990s is characterised of a continuous fall in the tax ratios (from 36.4% in 1995 to 30.5% in 2001), but since 2002 the indicator has remained at the level of 31%. In 2007, however, the tax ratio increased altogether by one and a half percentage points. The relevant indicator of EU-27 remained within the limits of 41% in the second half of the 1990s. The decline trend which started in 2002 drove the overall tax burden of EU-27 to the level of 40.2% in 2004. In 2005, the indicator rose by 0.4 percentage points and in 2006 it rose to the highest level of the last decade, reaching 41.2% of GDP. Among 28 countries (EU-27 and Norway), Estonia with its tax burden, ranked as the 24th in 2006, remaining among the final five together with Latvia, Lithuania, Slovakia and Romania. Among the EU countries, Denmark and Sweden had the largest tax burdens.[a]

Nearly a fourth of the general government expenditures is spent on the compensation of employees

In 2007, the general government consolidated expenditure was 82 billion kroons — 19.9% more than in the previous year. Expenditures on goods and services accounted for 46.5% of the total expenditure, which is 20.1% more than in 2006. Subsidies directed by the general government to enterprises decreased a bit (-0.7%), but the social and other transfers together with the subsidies in total increased by 19.4% and made up 39.3% of total expenditures. 10.2 billion kroons or 12.4% of total expenditures were used for gross capital formations.

Examination of the general government expenditures by functions reveals that most of the general government sector's spendings are made for social protection (28.8% of total expenditures in 2006) and education (18.3%). The share of social protection expenditures was highest in 2004: 30.2%. Since then the indicator has fallen continuously, which is logic considering the fast growth of the economy: more and more people are occupied with work and do not need direct aid from the state any more. Also the expenditures on general public services have decreased compared to the period prior to the accession to the EU — the expenditures on general public services made up 9% of total expenditures in 2003, but since 2005 the share of these services has been 7.8%.

The debt of Estonia was the lowest in the EU

At the end of 2007, the general government total debt was 7.1 billion kroons (thereby the foreign loans accounted for 1.5 billion kroons). The total debt level decreased by 14.3% compared to 2006. The debt ratio of the Estonian general government sector was 2.9% of GDP, being the lowest in the EU. The proportion of foreign loans to the gross domestic product was 0.6%.

The central government debt ratio has fallen continuously: from 4.3 billion kroons in 2003 to 2 billion kroons in 2007. But, borrowing by the local governments has increased year by year reaching 5.1 billion kroons in 2007. At the same time, the proportion of foreign loans in the debt of local governments demonstrates a falling trend.

[a] *Taxation trends in the European Union. Main results. (2007). Eurostat; Tax revenue in the EU. (2008). Statistics in Focus, No 47. Eurostat.*

Tabel 1 **Valitsemissektori tulude ja kulude tasakaal sektori järgi, 2006–2007**
Table 1 General government balance of revenues and expenditures by sector, 2006–2007
(miljonit krooni — *million kroons*)

	2006			
	valitsemissektor (konsolideeritud) *general government (consolidated)*	keskvalitsus *central government (consolidated)*	kohalikud omavalitsused *local govern-ments*	sotsiaal-kindlustus-fondid *social security funds*
Tulud maksudest	63 714,9	45 935,3	8 497,1	9 282,5
Mittemaksuline tulu	7 158,1	5 467,2	1 617,7	74,8
Toetused	4 919,4	6 371,4	7 270,9	13,9
valitsemissektori teistelt tasanditelt	-	2 255,6	6 479,7	1,4
Tulud ja toetused kokku	75 792,4	57 773,9	17 385,7	9 371,2
Kulud kaupadele ja teenustele	31 779,0	19 498,0	12 145,4	135,6
hüvitised töötajatele	18 273,8	11 132,9	7 060,8	80,1
muud kaupade ja teenuste ostud	13 505,2	8 365,1	5 084,6	55,5
Subsiidiumid ja muud siirded	26 971,1	25 113,5	1 744,0	7 856,1
Kapitali kogumahutus	8 373,0	5 277,5	3 090,3	5,2
Kapitalisiirded	922,3	1 499,5	256,7	160,4
Muud kulud	385,5	233,4	153,6	0,1
Kulud kokku	68 430,9	51 621,9	17 390,0	8 157,4
Ülejääk (+) / puudujääk (-)	7 361,5	6 152,0	-4,3	1 213,8

Diagramm 1 **Valitsemissektori koondeelarve üle-/puudujääk, 1995–2007**
Diagram 1 Surplus / deficit of general government consolidated budget, 1995–2007

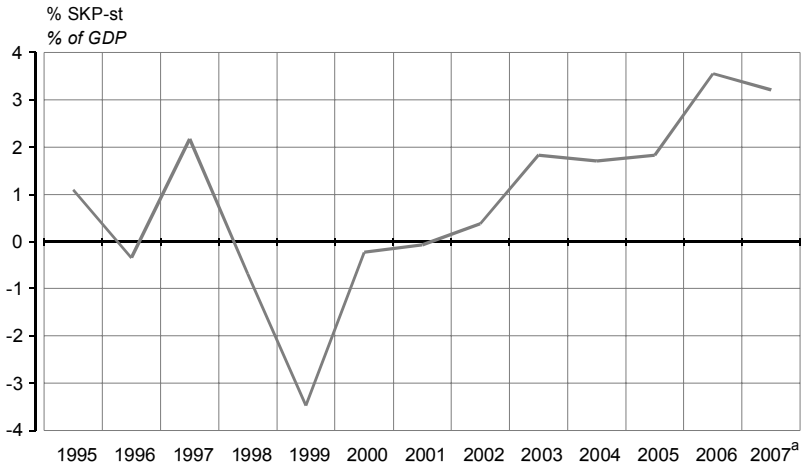

[a] Esialgsed andmed.
[a] *Preliminary data.*

2007[a] valitsemissektor (konsolideeritud) *general government (consolidated)*	keskvalitsus *central government (consolidated)*	kohalikud omavalitsused *local governments*	sotsiaal-kindlustus-fondid *social security funds*	
78 295,1	55 947,3	10 580,2	11 767,6	*Tax revenue*
8 475,7	6 535,9	1 840,1	104,7	*Nontax revenue*
3 052,5	5 334,2	8 190,5	39,9	*Grants*
-	2 784,0	7 696,2	31,9	*from other levels of national government*
89 823,3	67 817,4	20 610,8	11 912,2	***Total revenue and grants***
38 169,8	23 599,4	14 414,3	156,1	*Expenditure on goods and services*
22 340,7	13 820,8	8 416,7	103,2	*compensation of employees*
15 829,1	9 778,6	5 997,6	52,9	*other purchase of goods and services*
32 198,2	29 381,9	1 894,3	10 069,3	*Subsidies and other transfers*
10 158,2	5 621,7	4 529,7	6,9	*Gross capital formation*
1 077,8	1 972,4	265,3	204,8	*Capital transfers*
413,2	212,5	205,2	0,6	*Other expenditures*
82 017,4	60 787,9	21 308,8	10 437,7	***Total expenditure***
7 805,9	7 029,5	-698,0	1 474,4	***Surplus (+) / deficit (-)***

[a] Esialgsed andmed.
[a] *Preliminary data.*

Diagramm 2 **Valitsemissektori allsektorite eelarvete üle-/puudujääk, 1995–2007**
Diagram 2 Surplus / deficit of general government sub-sectors' budgets, 1995–2007

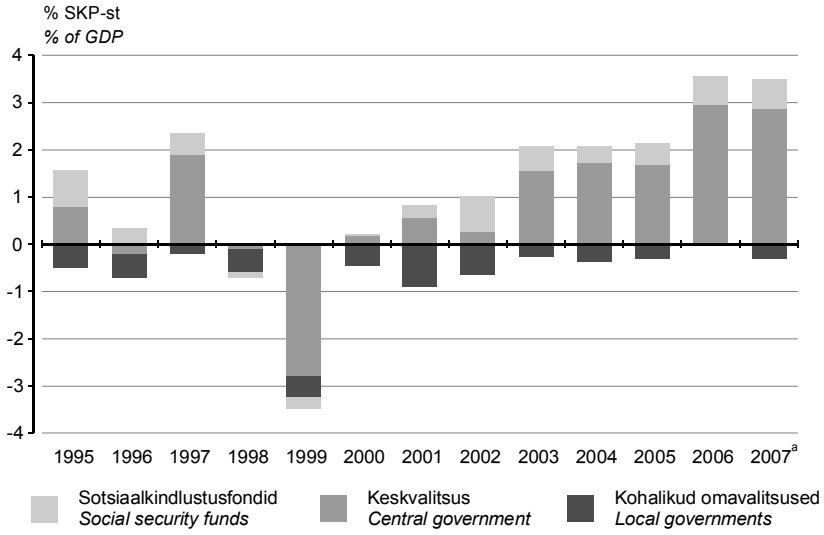

[a] Esialgsed andmed.
[a] *Preliminary data.*

Tabel 2 **Valitsemissektori konsolideeritud tulud ja kulud, 2003–2007**
Table 2 General government consolidated revenues and expenditures, 2003–2007
(miljonit krooni — *million kroons*)

	2003	2004	2005	2006	2007[a]	
Tulud maksudest	42 081,3	46 122,1	53 194,6	63 714,9	78 295,1	*Tax revenue*
otsesed maksud	25 531,0	27 861,1	30 346,5	36 158,9	45 470,3	*direct taxes*
maksud tulult, kasumilt ning omandilt	10 977,3	12 037,5	12 232,4	14 803,2	18 724,3	*taxes on income, profits and on property*
sotsiaalmaksed	14 553,7	15 823,6	18 114,1	21 355,7	26 746,0	*social contributions*
kaudsed maksud	16 550,3	18 261,0	22 848,1	27 556,0	32 824,8	*indirect taxes*
käibemaks	11 141,4	11 517,7	14 942,7	18 671,4	21 889,8	*VAT*
aktsiisimaks	4 216,1	5 498,8	6 424,9	7 137,2	9 021,8	*excise duty*
hasartmängumaks	174,5	204,4	290,8	354,7	466,7	*gambling tax*
tollimaks	53,4	12,2	0,0	0,0	0,0	*customs duty*
Mittemaksuline tulu	5 088,9	5 328,0	5 825,5	7 158,1	8 475,7	*Non-tax revenue*
tulu varadelt	1 671,9	1 734,1	1 913,7	2 531,0	3 620,6	*property income*
muu mittemaksuline tulu	3 417,0	3 593,9	3 911,8	4 627,1	4 855,1	*other nontax revenue*
Toetused	2 402,5	2 305,5	2 992,4	4 919,4	3 052,5	*Grants*
Tulud kokku	49 572,7	53 755,6	62 012,5	75 792,4	89 823,3	***Total revenue***
Kulud kaupadele ja teenustele	23 728,8	25 310,6	27 953,2	31 779,0	38 169,9	*Expenditure on goods and services*
hüvitised töötajatele	13 343,5	14 674,4	16 307,4	18 273,8	22 340,7	*compensation of employees*
muud kaupade ja teenuste ostud	10 385,3	10 636,2	11 645,8	13 505,2	15 829,2	*other purchase of goods and services*
Subsiidiumid ja muud siirded	16 802,5	20 375,8	23 736,3	26 971,1	32 198,3	*Subsidies and other transfers*
subsiidiumid	1 154,1	1 356,3	1 739,9	2 074,8	2 059,3	*subsidies*
sotsiaalsiirded	14 602,8	17 051,1	19 154,9	22 000,6	26 006,8	*social benefits*
muud siirded	1 045,6	1 968,4	2 841,5	2 895,7	4 132,2	*other transfers*
Kapitali kogumahutus	5 565,8	4 598,4	5 970,3	8 373,0	10 158,2	*Gross capital formation*
Kapitalisiirded	644,2	548,0	774,5	922,3	1 077,8	*Capital transfers*
Muud kulud	337,0	360,9	359,8	385,6	413,2	*Other expenditures*
Kulud kokku	47 078,3	51 193,7	58 794,1	68 431,0	82 017,4	***Total expenditure***
Ülejääk (+) / puudujääk (-)	2 494,4	2 561,9	3 218,4	7 361,4	7 805,9	***Surplus (+) / deficit (-)***
Ülejääk (+) / puudujääk (-), % SKP-st	1,8	1,7	1,8	3,6	3,2	***Surplus (+) / deficit (-), % of GDP***

[a] Esialgsed andmed.
[a] *Preliminary data.*

Diagramm 3 **Valitsemissektori tulude struktuur, 2003–2007**
Diagram 3 Structure of general government revenues, 2003–2007

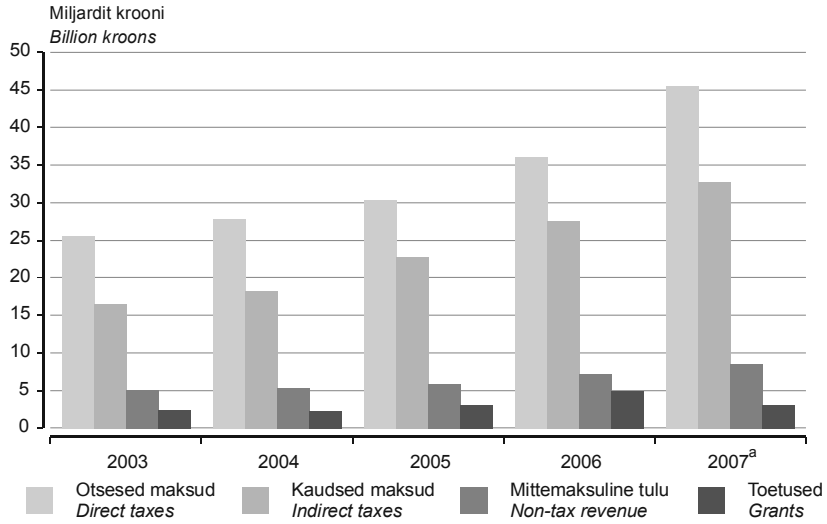

[a] Esialgsed andmed.
[a] *Preliminary data.*

Tabel 3 **Maksud ja sotsiaalmaksed rahvamajanduse arvepidamises, 2002–2006**
Table 3 Taxes and social contributions in national accounts, 2002–2006
(miljonit krooni — *million kroons*)

	2002	2003	2004	2005	2006	
Tootemaksud	14 360,9	15 630,4	17 604,2	22 302,8	26 979,6	*Taxes on products*
Lisandväärtuse tüüpi maksud: käibemaks (VAT)	10 178,4	11 141,4	11 637,6	15 176,0	19 008,5	*Value-added-type taxes (VAT)*
Impordimaksud ja -lõivud, v.a VAT	3 982,3	4 269,5	5 711,7	6 772,4	7 538,9	*Taxes and duties on imports excl. VAT*
Tollimaks	38,3	53,4	213,0	347,6	401,7	*Customs duties*
Impordimaksud, v.a VAT ja impordilõivud	3 944,0	4 216,1	5 498,7	6 424,8	7 137,2	*Taxes on imports, excl. VAT and import duties*
alkoholiaktsiis	1 223,3	1 308,6	1 847,1	1 848,8	2 105,9	*alcohol excise*
tubakaaktsiis	727,2	805,5	931,7	1 205,5	1 255,0	*tobacco excise*
kütuseaktsiis	1 825,8	2 095,1	2 718,8	3 368,4	3 773,2	*fuel excise*
mootorisõidukiaktsiis	166,9	6,5	0,1	0,1	0,4	*motor vehicle excise*
pakendiaktsiis	0,8	0,4	1,0	2,0	2,7	*package excise*
Tootemaksud, v.a VAT ja impordimaksud	200,2	219,5	254,9	354,4	432,2	*Taxes on products, excl. VAT and import taxes*
pakendiaktsiis (kohalik)	…	…	…	…	…	*package excise (domestic)*
autode registreerimistasu	28,9	41,9	47,5	60,6	74,2	*car registration fee*
hasartmängumaks	168,2	174,5	204,4	290,8	354,7	*gambling tax*
müügimaks	3,1	3,1	3,0	3,0	3,3	*sales tax*
Tootmismaksud	851,0	919,8	977,3	1 126,2	1 315,2	*Taxes on production*
maamaks	421,7	449,2	475,2	505,8	517,4	*land tax*
raskeveokimaks	…	0,1	57,4	55,6	61,2	*heavy vehicle tax*
litsentsid	24,9	10,4	44,4	14,0	15,0	*business and professional licences*
saastetasu	257,5	312,4	247,5	386,9	543,1	*pollution fee*
Muud tootmismaksud	146,9	147,7	152,8	163,9	178,5	*Other taxes on production*
Tootmis- ja impordimaksud kokku	15 211,9	16 550,2	18 581,5	23 429,0	28 294,8	***Taxes on production and imports***
Tulumaksud	9 154,4	10 974,6	12 037,2	12 232,2	14 803,1	*Income taxes*
füüsilise isiku tulumaks	7 806,4	8 818,2	9 515,1	9 735,8	11 679,7	*personal income tax*
ettevõtte tulumaks	1 348,0	2 156,4	2 522,1	2 496,4	3 123,4	*corporate income tax*
Muud jooksvad maksud	19,9	2,6	0,3	0,1	0,1	*Other current taxes*
mootorsõidukimaks	19,8	2,5	0,2	0,0	0,0	*tax on motor vehicle*
paadimaks	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	*boat tax*
loomapidamismaks	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	*animal tax*
Tulu- ja omandimaksud kokku	9 174,3	10 977,2	12 037,5	12 232,3	14 803,2	***Current taxes on income and wealth***
Tegelikud sotsiaalmaksed	13 356,3	14 440,4	15 684,8	17 943,6	21 170,0	*Actual social contributions*
tööandjate tegelikud kohustuslikud sotsiaalmaksed	12 815,6	13 880,8	15 066,3	17 250,3	20 564,4	*employers' actual compulsory social contributions*
pensionikindlustus (20%)	7 803,3	8 724,3	9 650,9	11 121,8	13 437,3	*pension insurance (20%)*
ravikindlustus (13%)	4 887,3	5 486,5	6 074,7	7 040,0	8 493,6	*health insurance (13%)*
eraldis kogumis-pensionideks (4%)	-54,9	-529,8	-883,0	-1 167,3	-1 549,7	*allotment for funded pension (4%)*
tööandjate töötuskindlustusmakse	179,9	199,8	223,7	255,8	183,2	*employers' unemployment insurance payment*
töötajate töötus-kindlustusmakse	355,9	375,3	420,1	479,8	340,0	*employees' unemployment insurance payment*
mittepalgaliste töötajate ja mittetöötavate isikute sotsiaalmaksed	184,8	184,3	198,4	213,5	265,6	*social contributions of self- and non-employed persons*
Arvestuslikud sotsiaalmaksed	85,1	113,5	138,8	170,6	185,6	*Imputed social contributions*
Sotsiaalmaksed kokku	13 441,4	14 553,9	15 823,6	18 114,2	21 355,6	***Social contributions***
KOKKU	37 827,6	42 081,3	46 442,6	53 775,5	64 453,6	*TOTAL*

Diagramm 4 **Maksukoormus, 1995–2007**
Diagram 4 Tax burden, 1995–2007

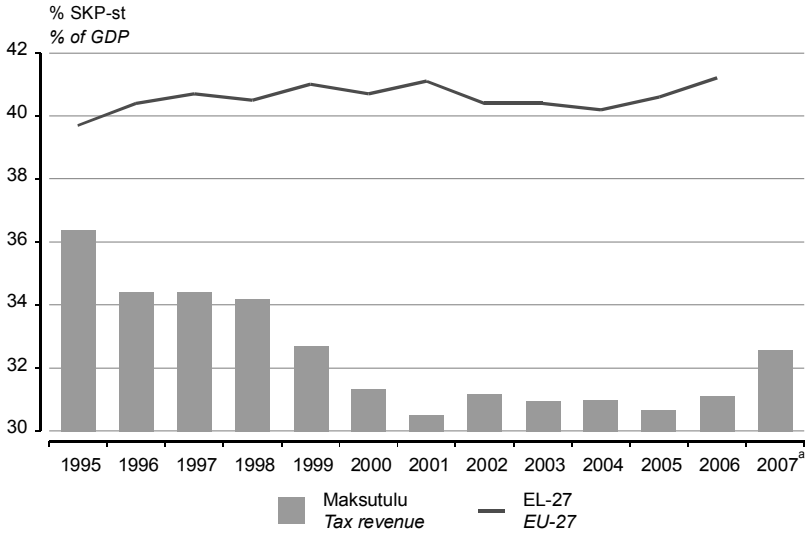

[a] Esialgsed andmed.
[a] *Preliminary data.*

Allikad — *Sources: Taxation trends in the European Union. Main results. (2007). Eurostat; Tax revenue in the EU. (2008). — Statistics in Focus, No 47. Eurostat;* riiklikud allikad — *national sources.*

Tabel 4 **Valitsemissektori kulude struktuur, 2003–2007**
Table 4 Structure of general government expenditure, 2003–2007
(protsenti — *percentages*)

	2003	2004	2005	2006	2007[a]	
Kulud kaupadele ja teenustele	50,4	49,4	47,5	46,4	46,5	*Expenditure on goods and services*
hüvitised töötajatele	28,3	28,7	27,7	26,7	27,3	*compensation of employees*
muud kaupade ja teenuste ostud	22,1	20,8	19,8	19,7	19,3	*other purchase of goods and services*
Subsiidiumid ja muud siirded	35,7	39,8	40,4	39,4	39,3	*Subsidies and other transfers*
subsiidiumid	2,5	2,6	3,0	3,0	2,5	*subsidies*
sotsiaalsiirded	31,0	33,3	32,6	32,2	31,7	*social benefits*
muud siirded	2,2	3,8	4,8	4,2	5,0	*other transfers*
Kapitali kogumahutus	11,8	9,0	10,2	12,3	12,4	*Gross capital formation*
Kapitalisiirded	1,4	1,1	1,3	1,3	1,3	*Capital transfers*
Muud kulud	0,7	0,7	0,6	0,6	0,5	*Other expenditure*
Kulud kokku	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	***Total expenditure***
Ülejääk (+) / puudujääk (-)	5,3	5,0	5,5	10,8	9,5	***Surplus (+) / deficit (-)***

[a] Esialgsed andmed.
[a] *Preliminary data.*

Tabel 5 **Valitsemissektori kulude muutus, 2003–2007**
Table 5 Change in general government expenditure, 2003–2007
(võrreldes eelmise aastaga, % — *change over previous year, %*)

	2003	2004	2005	2006	2007[a]	
Kulud kaupadele ja teenustele	12,8	6,7	10,4	13,7	20,1	*Expenditure on goods and services*
hüvitised töötajatele	10,8	10,0	11,1	12,1	22,3	*compensation of employees*
muud kaupade ja teenuste ostud	15,5	2,4	9,5	16,0	17,2	*other purchase of goods and services*
Subsiidiumid ja muud siirded	11,1	21,3	16,5	13,6	19,4	*Subsidies and other transfers*
subsiidiumid	-3,1	17,5	28,3	19,2	-0,7	*subsidies*
sotsiaalsiirded	10,5	16,8	12,3	14,9	18,2	*social benefits*
muud siirded	45,0	88,3	44,4	1,9	42,7	*other transfers*
Kapitali kogumahutus	-6,2	-17,4	29,8	40,2	21,3	*Gross capital formation*
Kapitalisiirded	-24,0	-14,9	41,3	19,1	16,9	*Capital transfers*
Muud kulud	8,7	7,1	-0,3	7,2	7,2	*Other expenditure*
Kulud kokku	8,8	8,7	14,8	16,4	19,9	***Total expenditure***
Ülejääk (+) / puudujääk (-)	420,2	2,7	25,6	128,7	6,0	***Surplus (+) / deficit (-)***

[a] Esialgsed andmed.
[a] *Preliminary data.*

Tabel 6 **Valitsemissektori kulud valitsemisfunktsiooni järgi, 2003–2006**
Table 6 Expenditure of general government by function, 2003–2006
(miljonit krooni — *million kroons*)

Funktsioon	2003	2004	2005	2006	*Function*
Üldised valitsemissektori teenused	4 247,4	4 027,8	4 606,9	5 318,1	*General public services*
Riigikaitse	2 314,8	2 192,5	2 373,2	2 823,0	*Defence*
Avalik kord ja julgeolek	3 378,6	3 396,2	3 890,7	4 410,2	*Public order and safety*
Majandus	4 798,1	5 956,0	7 151,2	8 808,2	*Economic affairs*
Keskkonnakaitse	1 003,5	996,2	1 530,4	1 546,9	*Environment protection*
Elamu- ja kommunaal-majandus	750,9	404,6	283,4	72,5	*Housing and community amenities*
Tervishoid	5 348,8	5 963,0	6 957,8	8 190,8	*Health*
Vaba aeg, kultuur ja religioon	2 840,6	3 241,2	4 304,9	5 045,2	*Recreation, culture and religion*
Haridus	8 930,5	9 581,0	10 483,8	12 496,7	*Education*
Sotsiaalne kaitse	13 465,1	15 435,2	17 211,8	19 719,4	*Social protection*
Kulud kokku	47 078,3	51 193,7	58 794,1	68 431,0	***Total expenditure***

Diagramm 5 **Kulud valitsemisfunktsiooni järgi, 2003–2006**
Diagram 5 Share of general government expenditure by function, 2003–2006

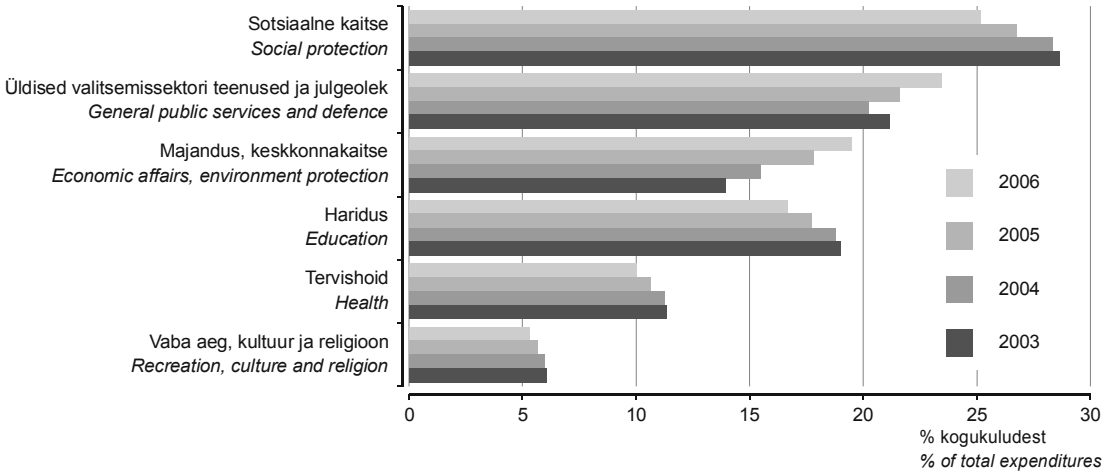

Diagramm 6 **Valitsemissektori võlatase, 2003–2007**
Diagram 6 General government debt level, 2003–2007

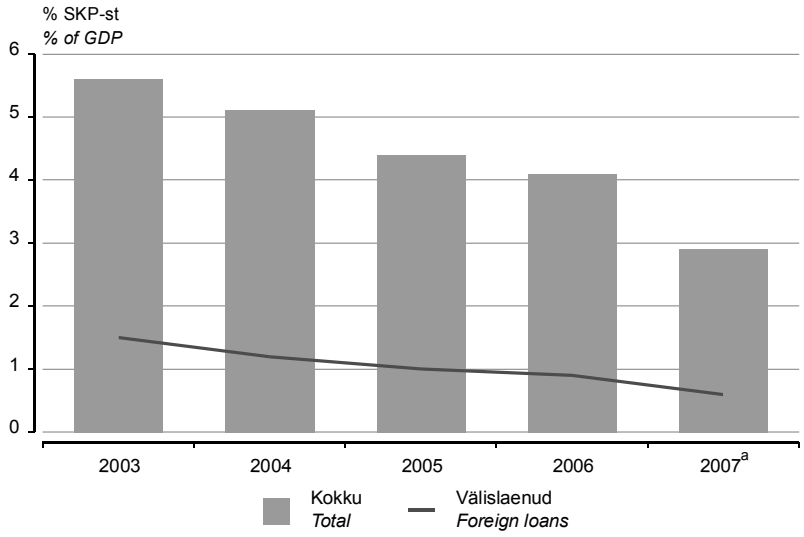

[a] Esialgsed andmed.
[a] *Preliminary data.*

Tabel 7 **Valitsemissektori võlg, 2003–2007**
Table 7 General government debt, 2003–2007
(miljonit krooni — *million kroons*)

	2003	2004	2005	2006	2007[a]	
Keskvalitsus	4 285	4 068	3 616	3 561	2 000	*Central government*
välislaenud	1 737	1 673	1 046	1 216	991	*foreign loans*
Kohalikud oma-valitsused	3 407	3 680	4 173	4 757	5 131	*Local governments*
välislaenud	425	294	743	539	533	*foreign loans*
Valitsemissektor (konsolideeritud)	7 548	7 609	7 698	8 274	7 093	*General government (consolidated)*
välislaenud	2 162	1 967	1 789	1 756	1 524	*foreign loans*
Valitsemissektor, % SKP-st	5,6	5,1	4,4	4,1	2,9	*General government, % of GDP*
välislaenud	1,5	1,2	1,0	0,9	0,6	*foreign loans*

[a] Esialgsed andmed.
[a] *Preliminary data.*

Diagramm 7 **Võlg valitsemistasandi järgi, 2003–2007**
Diagram 7 Debt by government sub-levels, 2003–2007

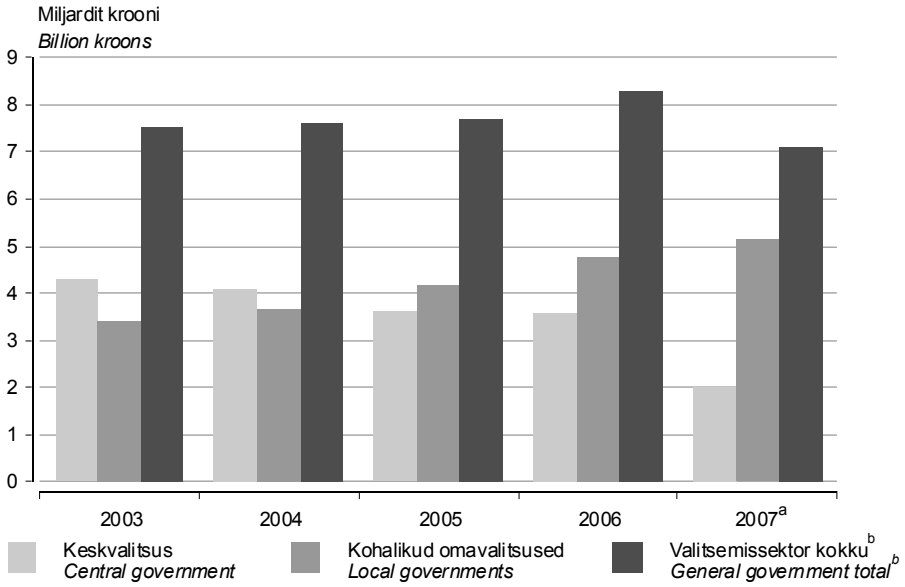

[a] Esialgsed andmed.
[a] *Preliminary data.*

[b] Konsolideeritud.
[b] *Consolidated.*

Metoodika

Valitsemissektori finantsstatistika on koostatud kooskõlas Euroopa rahvamajanduse arvepidamise süsteemi (ESA95) metoodikaga, tulude ja kulude klassifikatsiooniga ning valitsemisfunktsioonide klassifikaatoriga. Riigi rahandusstatistika koostamise aluseks on riigi- ja kohalike eelarvete täitmise ning muude valitsemissektori üksuste majandusaasta aruannete andmed. Vaadeldud on kõiki valitsemissektori üksusi.

2007. aasta lõpus alustas Statistikaamet valitsemissektorisse kuuluvate üksuste põhjalikku ülevaatamist. ESA95 definitsiooni järgi koosneb valitsemissektor institutsionaalsetest üksustest, kes on põhitegevusala järgi mitteturutootjad, ja üksustest, kelle põhitegevus on rahvusliku tulu ja rikkuse ümberjagamine. Mitteturutootjad on üksused, kelle toodang on mõeldud individuaalseks või kollektiivseks tarbimiseks. Seni ei ole Eestis valitsemissektorisse arvatud riigi- või kohaliku omavalitsusorgani asutatud äriühinguid, kelle tegevus vastab mitteturutootja mõistele. 2008. aastal see tõenäoliselt muutub.

Kuni 2003. aastani on kõik tabeli 3 maksutulud hõlmatud ka tabelis 2. Alates 2004. aastast on tabelis 2 ainult valitsemissektori maksutulud, tabelis 3 aga kõik Eesti territooriumil kogutud maksud. Erinevused neis tabelites esitatud maksutuludes tulenevad EL-i kogutud ja edasikantavatest maksudest, nagu tollimaksud ja käibemaksu põhjal arvestatud EL-ile makstav nn liikmemaks, mis eraldatakse käibemaksu tuludest.

Eelmises aastaraamatus avaldatuga võrreldes on täpsustatud aastate 2004–2006 andmeid.

Methodology

General government finance statistics are compiled by Statistics Estonia according to the methodology of the European System of Accounts (ESA95) and the classification of revenue and expenditure and the Classification of the Functions of Government. Government finance statistics are based on the detailed data about the budget execution of central and local governments and the annual financial statements of other general government units. The survey includes all units belonging to the general government sector.

In the end of 2007, Statistics Estonia started the major revision of units belonging to the general government sector. By the definition of ESA95, the general government sector

includes institutional units which are other non-market producers and all institutional units principally engaged in the redistribution of national income and wealth. Non-market producers are units whose output is intended for individual and collective consumption. So far, there are no commercial organisations founded by the state or local authorities involved in the general government sector, which are other non-market producers. There may be changes coming up in 2008 in that part.

Until the year 2003, all tax revenues shown in Table 3 are also included in Table 2. Starting from the year 2004, Table 2 consists only of tax revenue considered as the revenue of the government sector and Table 3 involves all taxes collected in Estonia. Differences in the tax revenues presented in those tables result from the taxes collected in Estonia on behalf of the EU, and transmittable taxes such as customs duties, and the VAT-based fee payable to the EU which is deducted from the VAT revenues.

The data for 2004–2006 is revised compared to the data published in the previous yearbook.

Kirjandust
Publications

Eesti Statistika Kuukiri. 2007. *Monthly Bulletin of Estonian Statistics*, nr 1–12.

Eesti Statistika Kuukiri. 2008. *Monthly Bulletin of Estonian Statistics*, nr 1–6.

ETTEVÕTETE MAJANDUSNÄITAJAD

Diagramm 1 Ettevõtete põhinäitajad hõivatute arvu järgi, 2006 248
Tabel 1 Ettevõtted suuruse ja bilansimahu järgi, 2002–2006 249
Tabel 2 Ettevõtete bilansimaht tegevusala järgi, 2002–2006....249
Tabel 3 Ettevõtete bilansimahu struktuur tegevusala järgi, 2006....250
Tabel 4 Ettevõtete tulu, kulud ja kasum, 2002–2006 251
Tabel 5 Ettevõtete müügitulu tegevusala järgi, 2002–2006 251
Tabel 6 Müügitulu kontsentratsioon tegevusala järgi, 2005, 2006 252
Tabel 7 Ettevõtete kulude, palga ja puhaskasumi osatähtsus müügitulus tegevusala järgi, 2006 ...254
Tabel 8 Ettevõtete investeeringud põhivarasse tegevusala järgi, 2002–2006 255
Tabel 9 Ettevõtete investeeringud põhivara liigi järgi, 2002–2006....255
Diagramm 2 Ettevõtete investeeringud põhivara liigi järgi, 1996–2006 255
Tabel 10 Ettevõtete sõlmitud kapitalirendilepingud tegevusala järgi, 2002–2006....256

FINANCIAL STATISTICS OF ENTERPRISES

Diagram 1 Enterprises' main indicators by number of persons employed, 2006 248
Table 1 Enterprises by size and balance sheet total, 2002–2006....249
Table 2 Balance sheet total of enterprises by economic activity, 2002–2006....249
Table 3 The structure of enterprises' balance sheet total by economic activity, 2006 250
Table 4 Sales, costs and profit of enterprises, 2002–2006....251
Table 5 Net sales of enterprises by economic activity, 2002–2006 251
Table 6 Concentration of net sales by economic activity, 2005, 2006 252
Table 7 Share of costs total, wages and salaries and net profit in net sales by economic activity, 2006....254
Table 8 Enterprises' investments in fixed assets by economic activity, 2002–2006 255
Table 9 Enterprises' investments by kind of fixed assets, 2002–2006....255
Diagram 2 Enterprises' investments by kind of fixed assets, 1996–2006 255
Table 10 Enterprises' financial leasing by economic activity, 2002–2006 256

Ülevaade

Peatükk esitab kaupu ja mittefinantsteenuseid tootvate äriühingute (edaspidi ettevõtted) andmeid vara, kohustuste ja omakapitali ning tulude, kulude ja kasumi kohta, samuti investeeringute ning sõlmitud kapitalirendilepingute andmeid.

Ettevõtete sektor — suurim lisandväärtuse tootja sisemajanduse koguprodukti loomisel

2006. aastal ettevõtete areng kiirenes. Ettevõtete sektor toodab sisemajanduse koguprodukti loomisel enim lisandväärtust. 2006. aastal oli lisandväärtus tegurikuludes ligi 125 miljardit krooni (jooksevhindades) — neljandik rohkem kui 2005. aastal. Ettevõtluses hõivatute tööviljakus (lisandväärtus hõivatu kohta) suurenes ligi viiendiku, ulatudes keskmiselt 266 000 kroonini.

Ettevõtete lisandväärtuse kasv kiirenes nii tööstuses kui ka teeninduses. Peale tööstuse tootis aktiivse eratarbimise tõttu suurimat lisandväärtust kiiresti kasvav kaubandus. Ehituse kui kõige kiiremini areneva majandusharu lisandväärtus oli poole suurem kui 2005. aastal. Eelnimetatud kolm tegevusala hõlmasid ettevõtete 2006. aasta lisandväärtuse juurdekasvust 60%.

Ettevõtete juurdekasv kahekordistus

2006. aastal tegutses Eestis 47 490 ettevõtet — üle 5000 rohkem kui aasta varem. 2005. aastaga võrreldes ettevõtete juurdekasv kahekordistus. Viimastel aastatel on ettevõtete arv kasvanud just tänu mikroettevõtete loomisele — nende osa on suurenenud ka tööhõives ja majandustulemustes. Enamik Eesti ettevõtteid ongi rahvusvahelise klassi-

fikaatori järgi mikroettevõtted, s.t neis on alla 10 tööga hõivatu. Vähemalt 50 hõivatuga ettevõtteid oli vaid 3% ja 10–49 hõivatuga väikeettevõtteid 14%.

Iga kolmas uus töökoht ehituses, iga neljas äriteeninduses

2006. aastal oli ettevõtetes ligi 470 000 hõivatut — peagu 27 000 rohkem kui eelmisel aastal. Enim annavad tööd tööstusettevõtted, kus on rakendatud ligi kolmandik ettevõtluses hõivatud isikutest. Viiendik töötajatest töötab kaubanduses. Iga kolmas uus töökoht oli endiselt suurenevas ehitussektoris, iga neljas äriteeninduses. Üle 4000 isiku asus tööle kaubandusettevõtetes. Äriteeninduse tegevusaladest kasvasid kõige rohkem kiiresti arenevad tööjõurendiettevõtted. Tööhõive vähenes põllu- ja metsamajanduses, mäetööstuses, elektrienergia-, gaasi- ja veevarustusettevõtetes, samuti mõnel töötleva tööstuse tegevusalal tootmise efektiivsuse kasvu ja inimeste suurema rakendatuse tõttu teeninduses.

Ettevõttes töötas 2006. aastal keskmiselt kümme inimest. Suurima töötajaskonnaga ettevõtted olid mäetööstuses, enamikul töötleva tööstuse tegevusaladel, energeetikas ja transpordis. Keskmisest neli korda väiksem oli tarbeesemete ja kodumasinate väljaüürimise ning kinnisvaraarenduse ja müügiga tegelev ettevõte.

Ettevõttel vara keskmiselt 11 miljoni krooni väärtuses

Ettevõtetel oli 2006. aasta lõpus neljandik rohkem vara kui aasta alguses — keskmiselt 11 miljoni krooni väärtuses. Enim oli ettevõtte kohta vara raudtee-, vee- ja õhutranspordis, elektrienergia-, gaasi- ja kuumaveevarustuses, turbatootmises ja põlevkivikaevanduses, samuti mõnes töötleva tööstuse harus. Need olid ka põhivaramahukamad tegevusalad. 2006. aasta 31. detsembri seisuga oli ettevõtete vara koguväärtus ligi 519 miljardit krooni.

Aasta lõpus hõlmas käibevara ettevõtete varast 43%. Aasta algusega võrreldes oli käibevara ligi kolmandiku suurem — seda peamiselt likviidse käibevara (raha, lühiajalised finantsinvesteeringud) ja varude kiire kasvu tõttu. Viimastel aastatel on ettevõtete maksevõime tänu likviidse vara kasvule pidevalt paranenud. Ettevõtete põhivara suurenes 2006. aastal käibevarast aeglasemalt. Põhivara liikidest kasvasid aasta jooksul kõige kiiremini kinnisvarainvesteeringud — pisut enam kui kolmandiku. Enamik kinnisvarainvesteeringutest olid väljarentimise või turuväärtuse tõusu eesmärgil soetatud ehitised. Neljandiku põhivarast hõlmasid pikaajalised finantsinvesteeringud, mille kasvu mõjutas suurem osalus tütar- ja sidusettevõtetes ning teiste ettevõtete aktsiate ja osade omandamine. Põhivaras oli olulisim osa materiaalsel põhivaral, kuigi selle kasv oli teistest põhivara liikidest aeglasem.

Viimaste aastate suured puhaskasumid on taganud omakapitali kiire kasvu. Bilansis omakapitali osatähtsust näitav soliidsuskordaja oli 2006. aasta lõpus 52%. Seega vähenes võõrkapitali osa ja suurenes omanike panus ettevõttesse. Omakapitali kasvutempo oli vara ja müügitulu omast kiirem — vastavalt üle kolme ja kaheksa protsendipunkti. Omakapitali kasvuga suurenes ettevõtte omafinantseeringuvõime, mis soodustab varasse tehtavate investeeringute kasvu.

Ettevõtete müügitulu kasvas viiendiku

Ettevõtete müügitulu oli 2006. aastal üle 590 miljardi krooni — 2005. aastaga võrreldes ligi 100 miljardit rohkem. Müügitulu suurenes 19% nagu kahel eelmisel aastalgi. Kasv oli omane enamikule tegevusaladele, vaid põllu- ja metsamajandusettevõtete müügitulu oli väiksem kui eelmisel aastal. Suurim müügitulu kasv oli ehitusettevõtetes, kus käive suurenes eelmise aastaga võrreldes kolmandiku. Ehitustööde müügitulu suurenes eelkõige hoonete ehituse kiire kasvu tagajärjel, mida toetas elanike suurenenud sissetulek ning pankade soodsad laenu- ja liisingutingimused.

Suurim müügitulu oli kaubandusettevõtetel

Kolm suurt tegevusala — kaubandus, töötlev tööstus ning veondus, laondus ja side — andsid ettevõtete müügitulust kolmveerandi. Suurim osa oli kaubandusettevõtetel — 2006. aastal 44%, järgnesid töötleva tööstuse ning veondus-, laondus- ja sideettevõtted. Kaubanduse müügitulu suurenemist mõjutas nii inimeste ostujõu kasv ja endiselt soodsad laenu- ja liisingutingimused kui ka kaupade tarbijahinna tõus (eelkõige kallinesid toidukaubad). Sõidukikaubandusettevõtete müügitulu suurenes mootorikütuse hinnatõusu ja jätkunud automüügi kasvu tõttu. Kaubanduse müügitulusse andsid suurima panuse hulgikaubandusettevõtted. Ehitustegevuse kiire laienemine mõjutas metalltoodete ja ehitusmaterjalide hulgimüügi tulude kasvu. Ka tahke-, vedel- ja gaaskütuse jms toodete müüjad suurendasid hulgikaubanduse müügitulu oluliselt.

Müügitulu kontsentratsioonitase on aastaid olnud kõrgeim põhiliselt mäetööstuse või elektrienergia-, gaasi- ja veevarustuse tegevusalal. 2006. aastal hõlmasid nimetatud tegevusalade neli suurima müügituluga ettevõtet tegevusala müügitulust ligi kaks

kolmandikku. Vahepealsete aastate suuremat osalusmäära (üle 70%) on vähendanud suurettevõtete restruktureerimine 2004. aastal energeetikas ja aasta varem mäetööstuses.

Kahekümne suurima müügituluga ettevõtte hulgas kaubandusettevõtteid üle poole

Kogu ettevõtluse kahekümnest suurima müügituluga ettevõttest enamik (12) olid kaubandusettevõtted. Esindatud oli ka veonduse, laonduse ja side, ehituse ning elektrienergia-, gaasi- ja veevarustuse tegevusala. Kaubandusettevõtete summaarne müügitulu hõlmas esikahekümne koondnäitajast ligi 60%. Kui 2005. aastaks olid esikahekümnest välja langenud tööstusettevõtted, siis 2006. aastal ei olnud seal enam ka põllumajandus-, jahindus- ega metsamajandusettevõtteid. 20 suurima müügituluga ettevõtte hulka kuuluva ettevõtte keskmine müügitulu oli 2006. aastal 3,4 miljardit krooni. Eelmisel aastal oli sama näitaja 2,8 miljardit krooni ehk enam kui viiendik väiksem.

Aastatel 2000 ja 2006 esikahekümnesse kuulunud ettevõtteid võrreldes selgus, et alles oli seitse ettevõtet, sealhulgas 2000. aasta esiviisik. 20 suurima müügituluga ettevõtte koondmüügitulu on kuue aastaga rohkem kui kaks korda suurenenud. Kümne aasta tagusest (1996) esikahekümnest on alles viis ettevõtet. Suure müügitulu suutsid säilitada peamiselt veondus-, laondus- ja sideettevõtted.

Puhaskasum poole suurem kui aasta varem

Ettevõtete 2006. aasta puhaskasum oli viimaste aastate suurim ehk üle 62 miljardi krooni — poole suurem kui aasta varem. Kõik tegevusalad lõpetasid aasta kasumiga. Kolmveerand ettevõtetest teenis kasumit ja veerand jäi kahjumisse. Kasumiga lõpetanud ettevõtete osatähtsus oli suurim mäetööstuse ja ehituse tegevusalal. Kahjumiga ettevõtteid oli enam põllunduses, metsanduses ja kalanduses.

Puhaskasumist hõlmasid kinnisvara-, rentimis- ja äritegevus-, kaubandus- ning tööstusettevõtted rohkem kui kaks kolmandikku. Eelmisest aastast tagasihoidlikum puhaskasum oli põllu- ja metsamajanduse, mäetööstuse ning tervishoiu tegevusalal.

Investeeringute kasv viimase kuue aasta kiireim

Alates 2000. aastast on investeeringud pidevalt suurenenud. Kui viimastel aastatel on investeeringute kasv püsinud keskmiselt 11–17% piires, siis 2006. aastal osutus see viimase kuue aasta kiireimaks. Ettevõtted investeerisid põhivarasse 46,4 miljardit krooni — 27% rohkem kui 2005. aastal.

Investeeringud suurenesid enamikul tegevusaladel. Suurima panuse andsid kinnisvaraettevõtted, kes investeerisid peamiselt ehitistesse. Kinnisvaraarendust elavdasid madalad intressimäärad ja soodsad laenutingimused. Suure investeerimisaktiivsuse tõttu kasvasid ehitusettevõtete investeeringud 1,4 korda. Investeeringute kasv töötlevas tööstuses ja kaubanduses tagas kõigi ettevõtete investeeringute juurdekasvust peagu kolmandiku. Mõlemal tegevusalal investeeriti kõige rohkem kinnistute soetamisse.

Investeeringud suurenesid kiiresti kõigis põhivara liikides. Nagu eelmisel aastal mõjutasid 2006. aastal investeeringute kasvu enim investeeringud kinnisvarasse. Kolme aasta järel suurenesid taas investeeringud masinatesse, seadmetesse ja transpordivahenditesse — võrreldes 2005. aastaga soetati neid peagu viiendiku võrra rohkem.

2005. aasta madalseisu järel hakkasid ettevõtted põhivara soetamise finantseerimiseks taas rohkem kasutama kapitalirendi võimalusi. 2006. aastal sõlmiti kapitalirendilepinguid üheksa miljardi krooni väärtuses — kolmandiku rohkem kui eelmisel aastal.

Eelkõige liisiti tootmis- ja transpordivahendeid

Levinumad liisinguobjektid olid endiselt tootmis- ja transpordivahendid. 2006. aastal hõlmasid kapitalirendiga omandatud varast üle poole transpordivahendid ja 41% seadmed, masinad ja inventar. Eelmise aastaga võrreldes osteti transpordivahendeid 44% rohkem, seadmeid ja masinaid üle neljandiku enam. Et ehitiste soetamiseks kasutati teisi finantseerimisallikaid, vähenes tunduvalt kapitalirendiga muretsetud ehitiste väärtus. Erinevalt 2005. aastast suurenes samal ajal mitu korda maa soetamine kapitalirendiga. Siiski jäi maa osatähtsus sõlmitud kapitalirendilepingute väärtuses kõige väiksemaks.

Ka 2006. aastal kasutasid põhivara soetamisel finantsliisingut kõige rohkem veondus-, laondus- ja sideettevõtted (kolmandik sõlmitud kapitalirendilepingute väärtusest), järgnesid töötleva tööstuse ettevõtted. Veonduse, laonduse ja side tegevusalal hõlmasid kapitalirendiga soetatud põhivarast üle 90% transpordivahendid, töötlevas tööstuses üle kolme neljandiku tootmisseadmed. Kolmanda koha hõivasid ehitusettevõtted, kes kasutasid transpordivahendite soetamisel kapitalirenti tunduvalt rohkem kui varem.

Overview

The chapter presents the main financial data of non-financial corporations (hereinafter enterprises). The data presented cover the assets, liabilities and equity of enterprises, as well as their sales, costs, and profit. Also, data on enterprises' investments and financial leasing are published.

Sector of non-financial corporations — the biggest creator of value added in the formation of gross domestic product

The development of enterprises accelerated in 2006. The sector of enterprises creates the biggest value added in the formation of gross domestic product. In 2006, the value added at factor cost amounted to nearly 125 billion kroons (in current prices), being by a fourth bigger than in 2005. The value added per person employed as one productivity measure in enterprises was on average 266,000 kroons, about a fifth more than in the previous year.

The growth of value added accelerated in manufacturing as well as in services activities. Besides manufacturing, the biggest value added was provided by a fast-growing trade. This was due to active private consumption. In construction, which is the fastest growing economic activity, the value added grew by a half compared to 2005. These three activities accounted for 60% of the increase in the value added created by enterprises in 2006.

The increase of enterprises doubled

There were 47,490 enterprises operating in Estonia in 2006 — over 5,000 enterprises more than a year ago. The increase of enterprises doubled compared to 2005. During recent years, the number of enterprises has increased just thanks to the birth of micro enterprises. Their importance in employment and economic values has also risen. According to the international classification, most of the Estonian enterprises are micro enterprises, i.e. with less than 10 persons employed. 14% were small enterprises with 10–49 persons employed. Enterprises with at least 50 persons employed accounted for only 3%.

Every third new job in construction, every fourth in business services activities

There were 470,000 persons employed in enterprises in 2006, showing an increase of 27,000 over the year 2005. Nearly a third of all persons employed in enterprises were employed in industrial enterprises. One fifth of employed persons work in trading. Every third new job was in continually fast growing construction enterprises, every fourth in business services activities. Over 4,000 persons found a new job in trading enterprises. Regarding business services activities, the fastest growth was in temporary employment agencies. Employment decreased in agriculture and forestry, in mining, electricity, gas and water supply, in some manufacturing activities due to the growth in the efficiency of production and the increase of employment in service activities.

In 2006 the average number of employees in an enterprise was 10. By employment, the biggest enterprises were in mining, in most manufacturing activities, electricity, gas and water supply, and transport activities. Machinery and equipment renting enterprises and the enterprises dealing with real estate development and sales were four times smaller than the average.

An enterprise had on average 11 million kroons of assets

The balance sheet total of enterprises was at the end of 2006 by a fourth bigger than at the beginning of the year — an enterprise had on average 11 million kroons of assets. By average balance sheet, larger enterprises were in railway, water and air transport, in electricity, gas and water supply, mining of oil shale and extraction of peat, and also in some manufacturing activities. These enterprises had also larger fixed assets. As of 31 December 2006, the balance sheet total of enterprises amounted to nearly 519 billion kroons.

At the end of the year, current assets accounted for 43% of total assets of enterprises. Compared to the beginning of the year, the current assets were by a third bigger, mostly due to the fast growth of liquid assets (cash, short-term financial investments) and inventories. Due to the growth of liquid assets, enterprises' solvency has continually improved during the last years. The increase of fixed assets was slower than the increase of current assets in 2006. The growth of investment properties was the fastest during the reference year compared to the other kinds of fixed assets — they grew by a bit more than a third. Most of investment properties were buildings acquired for renting or held in hope of increase in market value. A fourth of fixed assets were long-term financial assets, which grew due to the increased participation in subsidiaries and associates, and also due to investing in the shares and securities of other companies. Tangible assets accounted for the most important share in enterprises' fixed assets, although their growth was not as quick as the growth in the other types of fixed assets.

The profits of last years have assured the quick growth of equity. The share of enterprises equity in balance sheet (equity assets ratio) was 52% at the end of 2006. It means that the

share of liabilities decreased and the contribution of owners to enterprise increased. The growth of equity was by 3 percentage points faster than the growth of assets and 8 percentage points faster than the growth of net sales. The self-financing capacity of enterprises grew alongside the growth of equity, thus facilitating the growth of investments in assets.

Net sales of enterprises increased by a fifth

In 2006, the enterprises' sales revenue of goods, products and services was over 590 billion kroons, which is about 100 billion kroons more compared to 2005. The growth of net sales was at the same level as in the two previous years — 19%. The growth was characteristic of the majority of economic activities, only the net sales of agricultural and forestry enterprises were smaller than in the previous year. The growth was largest in construction, where the net sales increased by a third in 2006 compared to 2005. The growth in construction production was caused mainly by the increase in the construction of residential buildings. It was supported by favourable loan conditions and higher income of the population.

Trading enterprises had the biggest net sales

Three large activities — trade, manufacturing, transport, storage and communication — accounted for 75% of the total net sales of enterprises. Trading enterprises made up the largest share — 44% in 2006, followed by manufacturing and transport, storage and communication. Growth in the net sales of trade was influenced by the increase in the purchasing power and the continually favourable loan policies as well as by the change of the consumer price index (first of all, the prices of foodstuffs increased). For enterprises whose main activity was sale of motor vehicles and retail sale of automotive fuel, the increase of net sales was affected by the increase in the automotive fuel prices and by the continuous growth in the sale of new vehicles. The largest share in the trading enterprises' net sales was contributed by the wholesale enterprises. A rapid development in construction had an effect on the growth of net sales of the metal products and construction materials enterprises. In wholesale trade activity, the biggest effect was provided by enterprises which main activity was the wholesale of solid, liquid and gaseous fuels and related products.

The concentration level of net sales has through years been higher in mining and electricity, gas and water supply. In 2006, four enterprises with the largest net sales among these activities accounted for about two thirds of the activity's total net sales. The highest concentration in net sales during the last years (over 70%) was influenced by the restructuring process in large enterprises, which took place in 2004 in energy, and a year before in mining.

Trading enterprises accounted for more than a half of the twenty enterprises with biggest net sales

From among all enterprises, most of the twenty enterprises with the biggest net sales were trading enterprises (12). Transport, storage and communication, construction and electricity, gas and water supply enterprises were also represented. The total net sales of trading enterprises, which had the biggest number of representatives in TOP 20, accounted for almost 60% of the summary figures of TOP 20. The manufacturing enterprises dropped out from TOP 20 before 2005, by 2006 agriculture, hunting and forestry enterprises had also dropped out. The average net sales of an enterprise in TOP 20 were 3.4 billion kroons in 2006. A year before, the same indicator was 2.8 billion kroons, i.e. more than a fifth less.

Comparison of the TOP 20 enterprises in 2006 and 2000 revealed that seven enterprises in the TOP 20 of 2000 had remained in the TOP 20 of 2006, too, including the first five of 2000. The 20 enterprises with the largest net sales have more than doubled their net sales during six years. Comparison of TOP 20 in 2006 and 1996 shows that five enterprises in the TOP 20 of 1996 have sustained their position. Mostly transport, storage and communication enterprises were able to keep the big amount of net sale.

Net profit was a half larger than a year ago

In 2006, enterprises reported the past years' biggest profit of over 62 billion kroons — more than a half larger than in 2005. All activities finished the year with profit. Three fourths of enterprises made profit and one fourth of enterprises made loss. The largest share of enterprises which earned profit was in mining and construction activities. Relatively more enterprises with loss were in agriculture, forestry and fishing.

The economic activities of real estate, renting and business services, trade and manufacturing gave more than two thirds of the net profit. The profit decreased in agriculture, forestry, mining and health activities.

Growth of investments was the fastest of the last six years

Since 2000 investments in fixed assets have continually increased. During the recent years, the growth of investments has on average remained at the level of 11%–17%, but in 2006 it was the fastest of the last 6 years. Enterprises invested 46.4 billion kroons in fixed assets, which is 27% more than in 2005.

Investments in fixed assets increased in most activities. The largest input was given by real estate enterprises, which invested mostly in buildings. Real estate development was favoured by low interest rates and good conditions for loans. The investment activity brought along the 1.4-fold growth in the investments of construction enterprises. The growth continued also in manufacturing and in trade. These two activities accounted for almost a third of the growth in the total investments of enterprises. In both activities, the biggest part of growth was due to the acquisition of real estate.

Investments increased rapidly in all kinds of fixed assets. Similarly to the previous year, in 2006 the growth of investments was mostly influenced by the investments in real estate. After the three years' modest period, the investments in machinery, equipment and vehicles grew again — by almost a fifth compared to 2005.

After the drawback in 2005, enterprises restarted to use the possibilities of financial leasing more to finance the acquisition of fixed assets. In 2006, enterprises concluded financial leasing contracts in the value of 9 billion kroons, i.e. a third more than in the previous year.

The most popular objects for financial leasing were means of production and vehicles

The most popular objects for financial leasing were still means of production and vehicles. In 2006, more than a half of financial leasing objects consisted of vehicles, and 41% of equipment, machinery and inventory. Compared to 2005, the increase in the acquisition of vehicles was 44%, and the increase in the acquisition of machinery and equipment was more than a fourth. At the same time, different sources of financing were used for the acquisition of structures, and therefore the amount of structures acquired by using financial leasing decreased significantly. Differently from 2005, the acquisition of land by using financial leasing increased several times. However, the share of land in the total value of financial leasing contracts remained the lowest.

By activities, also in 2006, the largest number of financial leasing contracts was made by transport, storage and communication enterprises (a third of the total value of financial leasing contracts), followed by manufacturing enterprises. In transport, storage and telecommunication enterprises, acquisition of vehicles accounted for more than 90% of the value of financial leasing contracts concluded for the acquisition of fixed assets. In manufacturing, more than three fourths of contracts were concluded for the acquisition of manufacturing plant and equipment. The third place was held by construction enterprises which concluded more financial leasing contracts than before to acquire means of transport.

Diagramm 1 **Ettevõtete põhinäitajad hõivatute arvu järgi, 2006**
Diagram 1 Enterprises' main indicators by number of persons employed, 2006

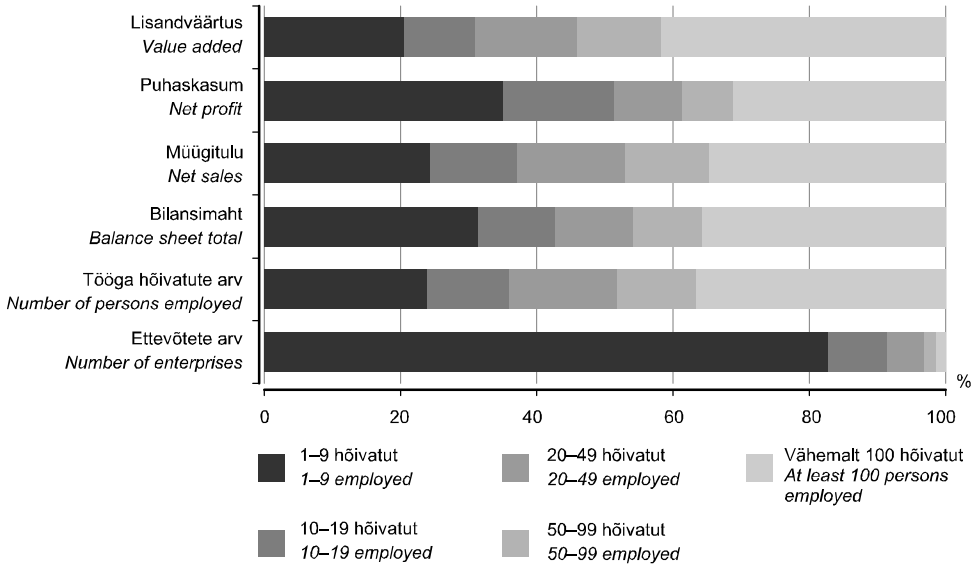

Tabel 1 **Ettevõtted suuruse ja bilansimahu järgi, 2002–2006**
Table 1 Enterprises by size and balance sheet total, 2002–2006
(aasta lõpus — *at end-year*)

	2002	2003	2004	2005	2006	
Ettevõtete arv	34 511	36 895	39 623	42 254	47 490	*Number of enterprises*
Tööga hõivatud isikute arv	412 546	416 954	427 935	441 833	468 662	*Number of persons employed*
Töötajate arv	402 240	406 964	417 314	429 443	455 131	*Number of employees*
Bilansimaht, miljonit krooni	234 748	280 025	361 371	421 218	518 835	*Balance sheet total, million kroons*
käibevara	94 522	110 510	135 334	174 456	224 164	*current assets*
põhivara	140 226	169 515	226 036	246 762	294 671	*fixed assets*
lühiajalised kohustused	72 408	83 065	99 170	123 257	146 482	*current liabilities*
pikaajalised kohustused	50 959	55 359	79 971	84 255	103 033	*long-term liabilities*
omakapital	111 382	141 601	182 229	213 705	269 319	*equity*

Tabel 2 **Ettevõtete bilansimaht tegevusala järgi, 2002–2006**
Table 2 Balance sheet total of enterprises by economic activity, 2002–2006
(aasta lõpus, protsenti — *at end-year, percentages*)

Tegevusala	2002	2003	2004	2005	2006	*Economic activity*
Põllumajandus, jahindus ja metsamajandus	2,9	2,8	2,6	3,0	2,8	*Agriculture, hunting and forestry*
põllumajandus ja jahindus	1,8	1,8	1,7	2,0	1,9	*agriculture and hunting*
metsamajandus	1,1	1,0	0,8	1,0	0,9	*forestry*
Kalapüük	0,3	0,3	0,2	0,2	0,2	*Fishing*
Mäetööstus	0,7	0,7	0,6	0,6	0,6	*Mining*
Töötlev tööstus	18,7	18,6	17,0	17,1	16,6	*Manufacturing*
Elektrienergia-, gaasi- ja veevarustus	12,7	11,9	13,0	12,6	11,1	*Electricity, gas and water supply*
Ehitus	3,8	4,2	4,0	4,4	5,3	*Construction*
Hulgi- ja jaekaubandus; mootorsõidukite, mootorrataste, isiklike tarbeesemete ning kodumasinate remont	22,0	19,6	18,7	19,2	20,0	*Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles, motorcycles and personal and household goods*
mootorsõidukite ja mootorrataste müük	2,9	2,8	2,9	2,9	2,9	*sale of motor vehicles and motor-cycles*
hulgi- ja vahendus-kaubandus	14,0	12,5	11,8	12,3	12,9	*wholesale trade and commission trade*
jaekaubandus	5,1	4,4	4,0	4,0	4,2	*retail trade*
Hotellid ja restoranid	1,5	1,7	1,2	1,4	1,3	*Hotels and restaurants*
Veondus, laondus ja side	15,0	14,8	15,5	14,3	12,8	*Transport, storage and communication*
maismaaveondus	3,6	3,9	4,6	4,4	3,4	*road transport*
veetransport	1,9	1,7	1,4	1,9	1,6	*water transport*
õhutransport	0,3	0,2	0,2	0,2	0,1	*air transport*
veonduse abitegevused; reisibüroode tegevus	6,3	6,3	7,0	5,9	5,5	*supporting and auxiliary transport activities, activities of travel agencies*
postside ja telekommunikatsioon	3,0	2,6	2,2	2,0	2,1	*post and telecommunications*
Kinnisvara, rentimine ja äritegevus	20,1	23,3	25,1	25,0	26,9	*Real estate, renting and business activities*
kinnisvarategevus	12,1	13,0	14,7	14,5	17,1	*real estate activities*
arvutid ja nendega seotud tegevus	0,4	0,4	0,4	0,8	0,6	*computer services*
muu äritegevus	6,9	8,9	8,9	8,4	8,2	*other business activities*
Haridus	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	*Education*
Tervishoid ja sotsiaalhoolekanne	0,7	0,7	0,7	0,7	0,8	*Health and social work*
Muu ühiskonna-, sotsiaal- ja isikuteenindus	1,2	1,2	1,3	1,3	1,4	*Other community, social and personal service activities*
KOKKU	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	*TOTAL*

Tabel 3 **Ettevõtete bilansimahu struktuur tegevusala järgi, 2006**
Table 3 The structure of enterprises' balance sheet total by economic activity, 2006

Tegevusala	Bilansimaht, miljonit krooni *Balance sheet total, million kroons*	Osatähtsus bilansimahus *Share in balance sheet total*				*Economic activity*
		käibevara *current assets*	põhivara *fixed assets*	kohustused *liabilities*	omakapital *equity*	
Põllumajandus, jahindus ja metsamajandus	14 480	29,9	70,1	47,7	52,3	*Agriculture, hunting and forestry*
põllumajandus ja jahindus	9 816	29,7	70,3	49,7	50,3	*agriculture and hunting*
metsamajandus	4 665	30,4	69,6	43,7	56,3	*forestry*
Kalapüük	983	36,5	63,5	62,4	37,6	*Fishing*
Mäetööstus	2 975	38,1	61,9	44,1	55,9	*Mining*
Töötlev tööstus	86 271	48,8	51,2	50,8	49,2	*Manufacturing*
Elektrienergia-, gaasi- ja veevarustus	57 768	19,5	80,5	43,1	56,9	*Electricity, gas and water supply*
Ehitus	27 341	69,7	30,3	50,1	49,9	*Construction*
Hulgi- ja jaekaubandus; mootorsõidukite, mootorrataste, isiklike tarbeesemete ning kodumasinate remont	103 656	70,2	29,8	57,1	42,9	*Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles, motorcycles and personal and household goods*
mootorsõidukite ja mootorrataste müük	14 910	65,2	34,8	57,9	42,1	*sale of motor vehicles and motorcycles*
hulgi- ja vahenduskaubandus	66 940	73,6	26,4	56,3	43,7	*wholesale trade and commission trade*
jaekaubandus	21 806	63,1	36,9	58,9	41,1	*retail trade*
Hotellid ja restoranid	6 731	31,3	68,7	52,6	47,4	*Hotels and restaurants*
Veondus, laondus ja side	66 648	31,6	68,4	49,2	50,8	*Transport, storage and communication*
maismaaveondus	17 890	25,5	74,5	57,3	42,7	*road transport*
veetransport	8 228	51,1	48,9	49,4	50,6	*water transport*
õhutransport	688	67,5	32,5	62,4	37,6	*air transport*
veonduse abitegevused; reisibüroode tegevus	28 762	28,6	71,4	50,8	49,2	*supporting and auxiliary transport activities, activities of travel agencies*
postside ja telekommunikatsioon	11 080	32,7	67,3	31,3	68,7	*post and telecommunications*
Kinnisvara, rentimine ja äritegevus	139 539	33,0	67,0	40,9	59,1	*Real estate, renting and business activities*
kinnisvarategevus	88 918	28,6	71,4	48,4	51,6	*real estate activities*
arvutid ja nendega seotud tegevus	3 123	59,3	40,7	37,1	62,9	*computer services*
muu äritegevus	42 606	39,6	60,4	24,3	75,7	*other business activities*
Haridus	1 152	39,8	60,2	28,7	71,3	*Education*
Tervishoid ja sotsiaalhoolekanne	3 947	24,5	75,5	47,8	52,2	*Health and social work*
Muu ühiskonna-, sotsiaal- ja isikuteenindus	7 345	34,2	65,8	47,4	52,6	*Other community, social and personal service activities*
KOKKU	518 835	43,2	56,8	48,1	51,9	*TOTAL*

Tabel 4 **Ettevõtete tulu, kulud ja kasum, 2002–2006**
Table 4 Sales, costs and profit of enterprises, 2002–2006
(miljonit krooni — *million kroons*)

	2002	2003	2004	2005	2006	
Müügitulu	327 727	354 411	417 194	494 086[a]	590 615	*Net sales*
Kulud	312 106	333 851	393 365	464 403	553 737	*Costs*
kaubad	127 894	136 082	163 223	196 376	233 897	*merchandise*
materjal	56 842	59 468	71 328	82 653	97 260	*materials*
palk	26 856	29 825	33 590	39 013	48 313	*wages and salaries*
kulum	13 816	12 926	14 524	15 818	17 684	*depreciation*
Kogukasum (-kahjum)	15 621	20 560	23 828	29 683[a]	36 878	*Total profit (loss)*
Ärikasum (-kahjum)	18 483	22 749	29 074	37 223	55 877	*Operating profit (loss)*
Kasum (kahjum) majandustegevusest	19 615	26 487	32 762	41 625	64 333	*Profit (loss) from normal operations*
Puhaskasum (-kahjum)	19 673	25 107	31 247	39 901	62 325	*Net profit (loss)*
Lisandväärtus tegurikuludes	66 212	73 731	85 547	99 245	124 804	*Value added at factor cost*

[a] 2005. aasta andmeid on täpsustatud.
[a] *Adjusted 2005 data.*

Tabel 5 **Ettevõtete müügitulu tegevusala järgi, 2002–2006**
Table 5 Net sales of enterprises by economic activity, 2002–2006
(protsenti — *percentages*)

Tegevusala	2002	2003	2004	2005	2006	*Economic activity*
Põllumajandus, jahindus ja metsamajandus	2,8	2,4	2,3	2,3	1,8	*Agriculture, hunting and forestry*
põllumajandus ja jahindus	1,2	1,1	1,2	1,2	1,1	*agriculture and hunting*
metsamajandus	1,5	1,3	1,1	1,1	0,7	*forestry*
Kalapüük	0,2	0,2	0,1	0,1	0,1	*Fishing*
Mäetööstus	0,7	0,7	0,7	0,6	0,6	*Mining*
Töötlev tööstus	20,8	21,2	20,7	20,1	19,7	*Manufacturing*
Elektrienergia-, gaasi- ja veevarustus	3,9	4,0	3,9	3,6	3,2	*Electricity, gas and water supply*
Ehitus	7,7	7,8	7,9	8,4	9,4	*Construction*
Hulgi- ja jaekaubandus; mootorsõidukite, mootor-rataste, isiklike tarbeesemete ning kodumasinate remont	41,3	40,9	42,0	42,5	43,6	*Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles, motorcycles and personal and household goods*
mootorsõidukite ja mootorrataste müük	6,3	6,4	6,7	6,7	7,4	*sale of motor vehicles and motorcycles*
hulgi- ja vahenduskaubandus	24,8	24,4	25,3	26,2	26,6	*wholesale trade and commission trade*
jaekaubandus	10,2	10,0	9,9	9,6	9,6	*retail trade*
Hotellid ja restoranid	1,1	1,2	1,2	1,2	1,2	*Hotels and restaurants*
Veondus, laondus ja side	13,0	13,0	12,7	12,5	11,9	*Transport, storage and communication*
maismaaveondus	3,4	3,5	3,4	3,2	3,2	*road transport*
veetransport	1,3	1,2	1,2	1,0	1,2	*water transport*
õhutransport	0,4	0,3	0,4	0,4	0,4	*air transport*
veonduse abitegevused; reisibüroode tegevus	5,5	5,5	5,5	5,8	5,2	*supporting and auxiliary transport activities, activities of travel agencies*
postside ja telekommunikatsioon	2,4	2,4	2,2	2,1	1,9	*post and telecommunications*
Kinnisvara, rentimine ja äritegevus	6,4	6,4	6,5	6,6	6,6	*Real estate, renting and business activities*
kinnisvarategevus	2,5	2,7	2,5	2,6	2,5	*real estate activities*
arvutid ja nendega seotud tegevus	0,6	0,6	0,7	0,6	0,6	*computer activities*
muu äritegevus	3,0	2,8	2,9	2,9	3,0	*other business activities*
Haridus	0,2	0,2	0,2	0,2	0,1	*Education*
Tervishoid ja sotsiaalhoolekanne	0,6	0,7	0,7	0,7	0,7	*Health and social work*
Muu ühiskonna-, sotsiaal- ja isikuteenindus	1,2	1,2	1,1	1,1	1,1	*Other community, social and personal service activities*
KOKKU	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	*TOTAL*

Tabel 6 **Müügitulu kontsentratsioon[a] tegevusala järgi, 2005, 2006**
Table 6 Concentration of net sales[a] by economic activity, 2005, 2006
(miljonit krooni — *million kroons*)

Tegevusala	Esimene nelik *First four*		Teine nelik *Second four*		Kolmas nelik *Third four*	
	2005	2006	2005	2006	2005	2006
Põllumajandus, jahindus ja metsamajandus	3 787	3 583	423	405	262	294
protsent kogu müügitulust	33,2	33,8	3,7	3,8	2,3	2,8
kumulatiivne protsent kogu müügitulust[b]	33,2	33,8	36,9	37,7	39,2	40,4
Kalapüük	344	382	143	136	36	61
protsent kogu müügitulust	49,8	47,0	20,7	16,8	5,2	7,5
kumulatiivne protsent kogu müügitulust[b]	49,8	47,0	70,5	63,7	75,7	71,2
Mäetööstus	2 034	2 121	275	269	152	218
protsent kogu müügitulust	69,6	64,9	9,4	8,2	5,2	6,7
kumulatiivne protsent kogu müügitulust[b]	69,6	64,9	79,0	73,2	84,2	79,9
Töötlev tööstus	4 941	6 504	3 916	4 443	3 133	3 708
protsent kogu müügitulust	5,0	5,6	3,9	3,8	3,2	3,2
kumulatiivne protsent kogu müügitulust[b]	5,0	5,6	8,9	9,4	12,1	12,6
Elektrienergia-, gaasi- ja veevarustus	11 972[c]	11 860	2 622	2 925	749	953
protsent kogu müügitulust	69,1[c]	63,2	15,1[c]	15,6	4,3[c]	5,1
kumulatiivne protsent kogu müügitulust[b]	69,1[c]	63,2	84,2[c]	78,8	88,5[c]	83,9
Ehitus	5 654	5 841	2 634	3 338	1 915	2 392
protsent kogu müügitulust	13,5	10,5	6,3	6,0	4,6	4,3
kumulatiivne protsent kogu müügitulust[b]	13,5	10,5	19,9	16,5	24,4	20,8
Hulgi- ja jaekaubandus; mootorsõidukite, mootorrataste, isiklike tarbeesemete ning kodumasinate remont	12 579	18 368	8 650	12 285	7 453	9 731
protsent kogu müügitulust	6,0	7,1	4,1	4,8	3,5	3,8
kumulatiivne protsent kogu müügitulust[b]	6,0	7,1	10,1	11,9	13,7	15,7
Hotellid ja restoranid	798	845	331	372	254	280
protsent kogu müügitulust	13,9	12,4	5,7	5,5	4,4	4,1
kumulatiivne protsent kogu müügitulust[b]	13,9	12,4	19,6	17,9	24,0	22,0
Veondus, laondus ja side	14 220	16 012	6 813	6 601	4 384	3 908
protsent kogu müügitulust	23,0	22,8	11,0	9,4	7,1	5,6
kumulatiivne protsent kogu müügitulust[b]	23,0	22,8	34,0	32,3	41,0	37,8
Kinnisvara, rentimine ja äritegevus	1 534	1 981	808	1 138	682	872
protsent kogu müügitulust	4,7	5,1	2,5	2,9	2,1	2,2
kumulatiivne protsent kogu müügitulust[b]	4,7	5,1	7,1	8,0	9,2	10,2
Haridus	215	219	70	72	51	57
protsent kogu müügitulust	25,2	25,4	8,2	8,4	6,0	6,6
kumulatiivne protsent kogu müügitulust[b]	25,2	25,4	33,5	33,7	39,4	40,3
Tervishoid ja sotsiaalhoolekanne	1 024	1 176	328	357	260	284
protsent kogu müügitulust	28,6	28,1	9,2	8,5	7,3	6,8
kumulatiivne protsent kogu müügitulust[b]	28,6	28,1	37,8	36,7	45,1	43,5
Muu ühiskonna-, sotsiaal- ja isikuteenindus	1 137	1 586	563	758	406	534
protsent kogu müügitulust	20,2	23,4	10,0	11,2	7,2	7,9
kumulatiivne protsent kogu müügitulust[b]	20,2	23,4	30,2	34,5	37,4	42,4
Ettevõtete müügitulu	19 036[c]	21 601	11 396	15 068	9 453	12 460
protsent kogu müügitulust	3,9	3,7	2,3	2,6	1,9	2,1
kumulatiivne protsent kogu müügitulust[b]	3,9	3,7	6,2	6,2	8,1	8,3

[a] Igalt tabelis esitatud tegevusalalt võeti 20 suurima müügituluga äriühingut. Need jaotati müügitulu suuruse järgi viide rühma, igas grupis neli äriühingut (esimene nelik, teine nelik jne). Näiteks nelja suurima müügituluga ehitusäriühingu (esimene nelik) müügitulu hõlmas kogu ehituse müügitulust 10,5%, pingereas 5.–8. kohal (teine nelik) olnud äriühingute müügitulu osatähtsus oli aga 6%. 20 suurima müügituluga ehitusäriühingut andsid 27,2% kogu ehituse müügitulust.
[b] Nelikute summeeritud müügitulude osatähtsus kogu müügitulus.
[c] 2005. aasta andmeid on täpsustatud.

Neljas nelik *Fourth four*		Viies nelik *Fifth four*		Müügitulu kokku *Net sales total*		*Economic activity*
2005	2006	2005	2006	2005	2006	
204	233	176	172	11 395	10 589	*Agriculture, hunting and forestry*
1,8	2,2	1,5	1,6	100,0	100,0	*percentage of total net sales*
41,0	42,6	42,6	44,3	100,0	100,0	*cumulative percentage of total net sales*[b]
13	26	10	9	691	813	*Fishing*
1,9	3,2	1,4	1,1	100,0	100,0	*percentage of total net sales*
77,6	74,4	79,0	75,6	100,0	100,0	*cumulative percentage of total net sales*[b]
120	169	96	131	2 922	3 267	*Mining*
4,1	5,2	3,3	4,0	100,0	100,0	*percentage of total net sales*
88,3	85,0	91,6	89,0	100,0	100,0	*cumulative percentage of total net sales*[b]
2 858	3 228	2 437	2 854	99 381	116 492	*Manufacturing*
2,9	2,8	2,5	2,4	100,0	100,0	*percentage of total net sales*
14,9	15,4	17,4	17,8	100,0	100,0	*cumulative percentage of total net sales*[b]
503	662	340	410	17 328[c]	18 755	*Electricity, gas and water supply*
2,9[c]	3,5	2,0[c]	2,2	100,0	100,0	*percentage of total net sales*
91,4[c]	87,4	93,4[c]	89,6	100,0	100,0	*cumulative percentage of total net sales*[b]
1 315	1 908	1 102	1 644	41 731	55 579	*Construction*
3,2	3,4	2,6	3,0	100,0	100,0	*percentage of total net sales*
27,6	24,3	30,2	27,2	100,0	100,0	*cumulative percentage of total net sales*[b]
6 708	7 639	5 457	6 277	210 107	257 412	*Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles, motorcycles and personal and household goods*
3,2	3,0	2,6	2,4	100,0	100,0	*percentage of total net sales*
16,8	18,7	19,4	21,1	100,0	100,0	*cumulative percentage of total net sales*[b]
221	233	176	196	5 762	6 798	*Hotels and restaurants*
3,8	3,4	3,1	2,9	100,0	100,0	*percentage of total net sales*
27,8	25,5	30,9	28,3	100,0	100,0	*cumulative percentage of total net sales*[b]
2 397	2 624	1 964	1 940	61 939	70 116	*Transport, storage and communication*
3,9	3,7	3,2	2,8	100,0	100,0	*percentage of total net sales*
44,9	41,6	48,1	44,3	100,0	100,0	*cumulative percentage of total net sales*[b]
592	663	520	546	32 775	38 966	*Real estate, renting and business activities*
1,8	1,7	1,6	1,4	100,0	100,0	*percentage of total net sales*
11,0	11,9	12,6	13,3	100,0	100,0	*cumulative percentage of total net sales*[b]
36	43	29	30	854	862	*Education*
4,2	5,0	3,4	3,5	100,0	100,0	*percentage of total net sales*
43,6	45,3	47,1	48,8	100,0	100,0	*cumulative percentage of total net sales*[b]
175	199	126	147	3 575	4 179	*Health and social work*
4,9	4,8	3,5	3,5	100,0	100,0	*percentage of total net sales*
50,0	48,2	53,5	51,7	100,0	100,0	*cumulative percentage of total net sales*[b]
336	425	261	318	5 626	6 787	*Other community, social and personal service activities*
6,0	6,3	4,6	4,7	100,0	100,0	*percentage of total net sales*
43,4	48,7	48,0	53,4	100,0	100,0	*cumulative percentage of total net sales*[b]
8 554	10 460	7 704	9 067	494 086[c]	590 615	*Enterprises total*
1,7	1,8	1,6	1,5	100,0	100,0	*percentage of total net sales*
9,8	10,1	11,4	11,6	100,0	100,0	*cumulative percentage of total net sales*[b]

[a] *When drawing up the table on the concentration of net sales, 20 enterprises with the largest net sales were taken from each economic activity presented in the table. These 20 enterprises were in their turn divided into five groups by the amount of net sales, with four enterprises in each group (first four, second four, etc.). For example, four construction enterprises with the largest net sales accounted for 10.5% of the total net sales of the construction activity. The proportion of the net sales of the second four was 6%. Twenty construction enterprises with the largest net sales accounted for 27.2% of the net sales of the construction activity.*

[b] *The proportion of net sales of four enterprises in total net sales.*

[c] *Adjusted 2005 data.*

Tabel 7 **Ettevõtete kulude, palga ja puhaskasumi osatähtsus müügitulus tegevusala järgi, 2006**
Table 7 Share of costs total, wages and salaries and net profit in net sales by economic activity, 2006

Tegevusala	Ettevõtete arv	Müügitulu, miljonit krooni	Osatähtsus müügitulus			*Economic activity*
			kulud kokku	palk	puhaskasum (-kahjum)	
	Number of enterprises	*Net sales, million kroons*	*Share in net sales*			
			costs total	*wages and salaries*	*net profit (loss)*	
Põllumajandus, jahindus ja metsamajandus	1 371	10 589	93,9	12,4	8,4	*Agriculture, hunting and forestry*
põllumajandus ja jahindus	869	6 325	91,9	14,8	10,2	*agriculture and hunting*
metsamajandus	502	4 265	96,7	8,8	5,7	*forestry*
Kalapüük	112	813	93,4	10,0	10,2	*Fishing*
Mäetööstus	83	3 267	94,0	19,4	7,3	*Mining*
Töötlev tööstus	5 498	116 492	93,9	11,6	6,4	*Manufacturing*
Elektrienergia-, gaasi- ja veevarustus	268	18 755	91,3	5,6	29,0	*Electricity, gas and water supply*
Ehitus	4 803	55 579	92,6	10,3	8,6	*Construction*
Hulgi- ja jaekaubandus; mootorsõidukite, mootorrataste, isiklike tarbeesemete ning kodumasinate remont	14 195	257 412	96,0	3,8	4,7	*Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles, motorcycles and personal and household goods*
mootorsõidukite ja mootorrataste müük	1 840	43 458	96,7	3,4	4,3	*sale of motor vehicles and motorcycles*
hulgi- ja vahendus-kaubandus	8 420	156 976	95,6	3,1	4,8	*wholesale trade and commission trade*
jaekaubandus	3 935	56 979	96,4	6,2	4,7	*retail trade*
Hotellid ja restoranid	1 759	6 798	93,1	17,9	11,5	*Hotels and restaurants*
Veondus, laondus ja side	3 556	70 116	92,8	7,8	8,2	*Transport, storage and communication*
maismaaveondus	2 224	18 970	94,9	11,7	7,3	*road transport*
veetransport	19	7 117	108,4	3,0	…	*water transport*
õhutransport	7	2 213	102,4	8,6	…	*air transport*
veonduse abitegevused; reisibüroode tegevus	1 172	30 656	92,4	5,9	8,7	*supporting and auxiliary transport activities, activities of travel agencies*
postside ja telekommunikatsioon	134	11 160	78,3	9,3	20,8	*post and telecommunications*
Kinnisvara, rentimine ja äritegevus	12 975	38 966	84,1	17,4	59,8	*Real estate, renting and business activities*
kinnisvarategevus	4 207	14 992	77,1	7,0	88,5	*real estate activities*
arvutid ja nendega seotud tegevus	1 151	3 334	93,4	28,7	…	*computer services*
muu äritegevus	6 963	17 458	88,5	25,7	54,2	*other business activities*
Haridus	448	862	92,1	30,6	33,1	*Education*
Tervishoid ja sotsiaalhoolekanne	935	4 179	96,2	34,5	6,3	*Health and social work*
Muu ühiskonna-, sotsiaal- ja isikuteenindus	1 488	6 787	86,9	14,1	14,4	*Other community, social and personal service activities*
KOKKU	47 490	590 615	93,8	8,2	10,6	*TOTAL*

Tabel 8 **Ettevõtete investeeringud põhivarasse tegevusala järgi, 2002–2006**
Table 8 Enterprises' investments in fixed assets by economic activity, 2002–2006
(jooksevhinnad, tuhat krooni — *current prices, thousand kroons*)

Tegevusala	2002	2003	2004	2005	2006	*Economic activity*
Põllumajandus, jahindus ja metsamajandus	1 163 361	1 040 323	1 235 265	2 035 567	2 199 333	*Agriculture, hunting and forestry*
Kalapüük	93 584	92 245	79 881	38 957	145 323	*Fishing*
Mäetööstus	373 922	378 842	347 641	450 906	522 237	*Mining*
Töötlev tööstus	4 648 615	4 783 622	5 476 052	6 570 289	8 432 856	*Manufacturing*
Elektrienergia-, gaasi- ja veevarustus	3 668 582	4 207 612	3 455 210	4 032 244	4 378 714	*Electricity, gas and water supply*
Ehitus	611 497	865 688	1 102 575	1 475 418	2 009 491	*Construction*
Hulgi- ja jaekaubandus; mootorsõidukite, mootorrataste, isiklike tarbeesemete ning kodu-masinate remont	4 052 770	3 913 977	4 600 860	5 326 161	6 614 285	*Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles, motorcycles and personal and household goods*
Hotellid ja restoranid	478 463	772 252	483 891	642 629	704 761	*Hotels and restaurants*
Veondus, laondus ja side	4 813 695	5 512 094	6 227 423	4 907 675	5 737 784	*Transport, storage and communication*
Kinnisvara, rentimine ja äritegevus	4 143 295	5 306 457	8 140 127	9 823 087	13 523 117	*Real estate, renting and business activities*
Haridus	45 650	36 238	41 471	45 167	71 833	*Education*
Tervishoid ja sotsiaalhoolekanne	296 763	219 593	296 484	221 034	709 426	*Health and social work*
Muu ühiskonna-, sotsiaal- ja isikuteenindus	414 795	360 264	536 685	912 088	1 328 530	*Other community, social and personal service activities*
KOKKU	24 804 991	27 489 208	32 023 565	36 481 222	46 377 688	*TOTAL*

Tabel 9 **Ettevõtete investeeringud põhivara liigi järgi, 2002–2006**
Table 9 Enterprises' investments by kind of fixed assets, 2002–2006
(jooksevhinnad, tuhat krooni — *current prices, thousand kroons*)

Põhivara liik	2002	2003	2004	2005	2006	*Kind of fixed assets*
Ehitised	10 250 529	11 791 588	17 003 533	19 080 482	23 758 183	*Buildings and structures*
Seadmed, masinad, inventar	8 521 045	9 058 062	8 731 985	9 222 173	10 753 451	*Equipment, machinery, inventory*
Transpordivahendid	3 560 543	3 243 347	2 560 652	2 871 230	3 690 555	*Vehicles*
Arvutid ja arvutisüsteemid	674 218	713 712	761 072	826 844	1 010 737	*Computers*
Maa	1 342 025	1 785 735	2 128 646	3 151 526	5 799 665	*Land*
Muu	456 631	896 765	837 677	1 328 968	1 365 097	*Other*
KOKKU	24 804 991	27 489 208	32 023 565	36 481 222	46 377 688	*TOTAL*

Diagramm 2 **Ettevõtete investeeringud põhivara liigi järgi, 1996–2006**
Diagram 2 Enterprises' investments by kind of fixed assets, 1996–2006

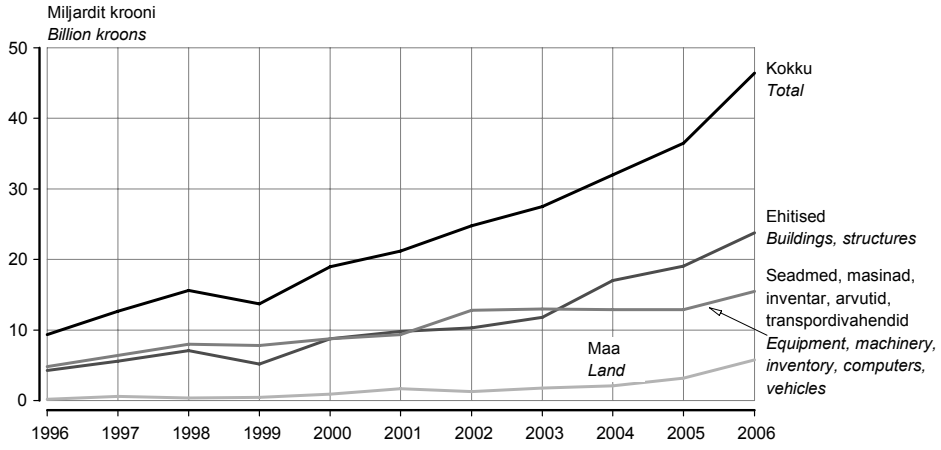

Tabel 10 **Ettevõtete sõlmitud kapitalirendilepingud tegevusala järgi, 2002–2006**
Table 10 Enterprises' financial leasing by economic activity, 2002–2006
(jooksevhinnad, tuhat krooni — *current prices, thousand kroons*)

Tegevusala	2002	2003	2004	2005	2006	*Economic activity*
Põllumajandus, jahindus ja metsamajandus	550 753	430 253	529 509	721 480	706 812	*Agriculture, hunting and forestry*
Kalapüük	7 339	2 875	6 003	1 530	2 719	*Fishing*
Mäetööstus	49 513	61 772	56 435	57 099	70 346	*Mining*
Töötlev tööstus	896 794	882 362	1 177 798	1 438 545	1 764 614	*Manufacturing*
Elektrienergia-, gaasi- ja veevarustus	795 144	64 615	1 231 539	316 425	479 216	*Electricity, steam, gas and water supply*
Ehitus	371 352	435 109	359 610	623 192	1 050 904	*Construction*
Hulgi- ja jaekaubandus; mootorsõidukite, mootorrataste, isiklike tarbeesemete ning kodu-masinate remont	659 201	907 635	631 928	568 960	707 279	*Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles, motorcycles and personal and household goods*
Hotellid ja restoranid	31 673	77 222	32 179	32 715	47 388	*Hotels and restaurants*
Veondus, laondus ja side	1 005 663	2 178 563	2 277 311	2 220 170	3 055 936	*Transport, storage and communication*
Kinnisvara, rentimine ja äritegevus	473 600	542 442	879 180	492 135	723 064	*Real estate, renting and business activities*
Haridus	22 680	8 560	12 436	2 188	6 649	*Education*
Tervishoid ja sotsiaalhoolekanne	49 049	84 147	63 989	54 020	250 725	*Health and social work*
Muu ühiskonna-, sotsiaal- ja isikuteenindus	107 042	120 951	153 189	177 298	143 418	*Other community, social and personal service activities*
KOKKU	5 019 804	5 796 506	7 411 106	6 705 756	9 009 070	*TOTAL*

Metoodika

Majandusnäitajate statistika iseloomustab äriühingute finantsmajanduslikku tegevust. Eelarveliste asutuste ja organisatsioonide, füüsilisest isikust ettevõtjate ja talude ega finantsvahendusäriühingute andmeid ei kajastata.

Vaadeldakse tegutsevaid äriühinguid. Küsitletakse kõiki riigi- ja kohaliku omavalitsuse äriühinguid ning vähemalt 20 hõivatuga erasektori äriühinguid. Ülejäänud Eesti ja välismaa eraõiguslikele isikutele kuuluvatest äriühingutest tehakse küsitlemiseks lihtne juhuslik valik. Valikuuringuga kogutud andmete põhjal hinnatakse üldkogumi näitajaid.

Methodology

Financial statistics characterize the financial activity of non-financial enterprises. Financial statistics do not include the data of budgetary institutions or organisations, sole proprietors, farms and enterprises of financial intermediation.

The survey population consists of economically active enterprises. All state and local government enterprises as well as the private sector enterprises with at least 20 persons employed are completely enumerated. The rest of enterprises belonging to Estonian and foreign persons in private law are sampled. The data collected by a sample survey are expanded to the whole population.

Kirjandust
Publications

Ettevõtlus. *Business*. (2008). Tallinn: Statistikaamet.

MAJANDUSÜKSUSED

Tabel 1 Ettevõtted äriregistris, mittetulundusühingud ja sihtasutused mittetulundusühingute ja sihtasutuste registris maakonna järgi, 1. jaanuar 2008 260
Tabel 2 Ettevõtted äriregistris õigusliku vormi ja maakonna järgi, 1. jaanuar 2008 260
Tabel 3 Ettevõtted äriregistris õigusliku vormi ja tegevusala järgi, 1. jaanuar 2008 261
Tabel 4 Statistilisse profiili kuuluvad üksused õigusliku vormi järgi, 2003–2007 262
Tabel 5 Statistilisse profiili kuuluvad üksused õigusliku vormi ja tegevusala järgi, 2007 262
Tabel 6 Statistilisse profiili kuuluvad ettevõtted tegevusala järgi, 2003–2007 263
Tabel 7 Statistilisse profiili kuuluvad ettevõtted õigusliku vormi ja maakonna järgi, 2007 264
Tabel 8 Statistilisse profiili kuuluvad ettevõtted töötajate arvu järgi, 2003–2007 264
Tabel 9 Statistilisse profiili kuuluvad ettevõtted töötajate arvu ja maakonna järgi, 2007 264
Tabel 10 Statistilisse profiili kuuluvad ettevõtted töötajate arvu ja tegevusala järgi, 2007 265
Tabel 11 Statistilisse profiili kuuluvad ettevõtted omaniku liigi järgi, 2003–2007 265
Tabel 12 Statistilisse profiili kuuluvad ettevõtted omaniku liigi ja tegevusala järgi, 2007 266
Tabel 13 Statistilisse profiili kuuluvad riigi- ja kohaliku omavalitsuse asutused tegevusala järgi, 2003–2007 266
Tabel 14 Statistilisse profiili kuuluvad kasumitaotluseta üksused õigusliku vormi ja maakonna järgi, 2007 267
Tabel 15 Statistilisse profiili kuuluvad mittetulundusühingud ja sihtasutused tegevusala järgi, 2003–2007 267
Tabel 16 Kontsernid tegevusala ja tüübi järgi, 2004–2007 268

ECONOMIC UNITS

Tabel 1 Enterprises in Commercial Register, non-profit associations and foundations in Non-Profit Associations and Foundations Register by county, 1 January 2008 260
Table 2 Enterprises in Commercial Register by legal form and by county, 1 January 2008 260
Table 3 Enterprises in Commercial Register by legal form and by economic activity, 1 January 2008 261
Table 4 Units in the Statistical Profile by legal form, 2003–2007 262
Table 5 Units in the Statistical Profile by legal form and by economic activity, 2007 262
Table 6 Enterprises in the Statistical Profile by economic activity, 2003–2007 263
Table 7 Enterprises in the Statistical Profile by legal form and by county, 2007 264
Table 8 Enterprises in the Statistical Profile by number of employees, 2003–2007 264
Table 9 Enterprises in the Statistical Profile by number of employees and by county, 2007 264
Table 10 Enterprises in the Statistical Profile by number of employees and by economic activity, 2007 265
Table 11 Enterprises in the Statistical Profile by type of owner, 2003–2007 265
Table 12 Enterprises in the Statistical Profile by type of owner and by economic activity, 2007 266
Table 13 Government and local government institutions in the Statistical Profile by economic activity, 2003–2007 266
Table 14 Non-profit institutions in the Statistical Profile by legal form and by county, 2007 267
Table 15 Non-profit associations and foundations in the Statistical Profile by economic activity, 2003–2007 267
Table 16 Enterprise groups by economic activity and type of control, 2004–2007 268

Ülevaade

Peatükk annab ülevaate aastatel 2003–2007 statistilisse profiili kuulunud majandusüksustest. Võrdluseks on esitatud ka juriidilistes registrites registreeritud majandusüksuste andmed. Et statistiline profiil hõlmab ainult tegutsevate üksuste andmeid, on nende arv alati väiksem juriidilistesse registritesse kantud üksuste arvust.

Nii nagu 2006. aastal oli ka 2007. aastal äriregistris registreeritud äriühingutest ja füüsilisest isikust ettevõtjatest (edaspidi ettevõtted) aktiivseid 67%. Nimelt on äriregistris arvel ka mittetegutsevad ettevõtted — tegevuse peatanud või lõpetanud ettevõtted, kes end juriidiliselt ei likvideeri. 2007. aastal kanti äriregistrisse esimest korda kaks Euroopa äriühingut.

2007. aasta statistilises profiilis oli ligi 140 000 majandusüksust — eelmise aastaga võrreldes üle 5000 rohkem. Ainult füüsilisest isikust ettevõtjate arv vähenes peagu 2000 võrra.

Ehitusettevõtete hulk suurenes veerandi

Viimasel neljal aastal on tegutsevate ettevõtete arv kasvanud 7–8% aastas, ulatudes 2007. aastal 76 000-ni. Ehitusettevõtete hulk on alates 2005. aastast suurenenud 20–30% aastas. Ka kinnisvara ja äritegevusega tegelejaid on hoogsalt lisandunud — 2007. aastal 18%. Endiselt väheneb põllumajandus-, jahindus- ja metsamajandusettevõtete hulk — stabiilselt 3% aastas. Kuigi aastatega on kasvanud hulgi- ja jaekaubandusettevõtete arv, oli neid 2007. aastal 9% vähem.

Ligi pool ettevõtetest Tallinnas

Rohkem kui poole ettevõtetest (54%) tegutses Harju maakonnas, neist üle 80% Tallinnas. Järgnesid Tartu (11%), Pärnu (7%), Ida-Viru (6%) ja Lääne-Viru (4%) maakond.

Alla 10 töötajaga ehk mikroettevõtted hõlmasid ettevõtetest ligikaudu 90%. Vähemalt 50 töötajaga ettevõtteid oli 2007. aastal veidi üle 1500. Harju maakonnas asus kõigi töötajate arvu gruppide puhul üle poole ettevõtetest.

Välisettevõtete juurdekasv aeglustus

Üle 92% ettevõtetest kuulus Eesti eraomanikele, 7% välisomanikele, riigile ja kohalikele omavalitsustele alla 1%. 2007. aastal kasvas kõige rohkem Eesti ettevõtete arv — 7%. Kui 2006. aastal suurenes välisettevõtete hulk 12%, siis 2007. aastal vaid 4%.

Kuigi riigi- ja kohaliku omavalitsuse asutuste hulk on viimastel aastatel vähenenud, ei olnud 2007. aastal märkimisväärseid muudatusi.

Statistilises profiilis on mittetulundusühingute ja sihtasutuste arv uute registreeritud üksuste tõttu pidevalt suurenenud — 2007. aastal 6%. Praegu ei ole Eestis nende majandusliku aktiivsuse kindlakstegemiseks head administratiivset allikat.

Kontsernide arv suurenes endiselt

Et uurida ettevõtluse üleilmastumise taset Eestis ja ettevõttegruppide — eriti rahvusvaheliste kontsernide — rolli majanduses, kogub Statistikaamet alates 2005. aastast regulaarselt andmeid Eestis tegutsevate ettevõttegruppide kohta.

Kontsernide arv on aasta-aastalt suurenenud. 2007. aastal tegutses Eestis 4215 ettevõttegruppi — 2006. aastaga võrreldes 9% rohkem. Kui Eesti kapitali kontrolli all olevate kontsernide arv kasvas aastaga 12%, siis juba teist aastat järjest oli väliskontsernide juurdekasv aeglasem — 5%. Seega süvenes 2006. aastal alguse saanud väliskontsernide osatähtsuse vähenemine — 2007. aastal hõlmasid väliskontsernid Eestis tegutsenud ettevõttegruppidest 41%.

Tegevusala järgi oli kõige enam kinnisvara-, kaubandus- ja tööstuskontserne — 2007. aastal kõigist ettevõttegruppidest ligi kolm neljandikku. 2007. aastal lisandus kõige rohkem tööstus- või kinnisvarakontserne nagu ka aasta varem — iga teise uue kontserni tegevusala oli kinnisvara.

Overview

The chapter gives an overview of the units in the Statistical Profile in 2003–2007. For comparison, the data on economic units registered in legal registers is also displayed. Statistical Profile contains only data about the units that are economically active, therefore the number of economic units belonging to the Statistical Profile is always smaller compared to the number of units registered in the legal registers.

In 2007, similarly to 2006, the number of active companies and sole proprietors (hereinafter enterprises) accounted for 67% of the enterprises registered in the Commercial Register. The difference between the data of the Commercial Register and that of the Statistical Profile arises from the fact that when an enterprise becomes inactive, it does not liquidate itself legally and remains in the Commercial Register. For the first time, 2 European companies were registered in the Commercial Register in 2007.

The Statistical Profile of 2007 included nearly 140,000 economic units — over 5,000 units more than in the previous year. As an exception, the number of sole proprietors decreased by nearly 2,000.

The number of construction enterprises grew by a quarter

In the last four years, the number of economically active units has grown by 7–8% a year, reaching 76,000 enterprises in 2007. The growth rate of construction enterprises has been 20–30% a year since 2005. The field of real estate and other business activities has also been growing rapidly — 18% in 2007. However, the number of enterprises in the agriculture, hunting and forestry sector has been declining for years — in a stable way by 3% a year. Although the number of wholesale and retail traders has been increasing over years, the year 2007 saw a decrease of 9%.

Nearly half of enterprises located in Tallinn

More than a half (54%) of active enterprises were situated in Harju county, over 80% of them resided in Tallinn. Tartu (11%), Pärnu (7%), Ida-Viru (6%) and Lääne-Viru (4%) counties followed.

By number of employees, the micro enterprises, having fewer than 10 employees, accounted for nearly 90% of all enterprises. There were slightly over 1,500 enterprises which had at least 50 employees. In all size groups of enterprises, more than a half of enterprises were situated in Harju county.

Increase in the number of foreign enterprises slowed down

Over 92% of enterprises had Estonian private owners, 7% belonged to foreign owners. Less than 1% of enterprises had state and local government ownership. The number of Estonian-owned enterprises grew the most in 2007 — 7%. The number of foreign enterprises grew 12% in 2006, but only 4% in 2007.

Although the number of government and local government institutions has generally declined over the last years, there were no significant changes in 2007.

Due to new registered units, the number of non-profit associations and foundations in the Statistical Profile has been rising continually — 6% in 2007. There is currently no good administrative source for verifying their economic activity in Estonia.

Increase in the number of enterprise groups continued

To observe the level of enterprise globalisation in Estonia, and the role of enterprise groups — especially that of multinational ones — in the economy, Statistics Estonia has been collecting data on enterprise groups operating in Estonia on a regular basis since 2005.

The number of enterprise groups has been increasing year by year. In 2006, 4,215 enterprise groups were operating in Estonia, which is 9 % more compared to 2006. The number of all-resident enterprise groups increased by 12% in a year. But already for two last years, the increase in the number of foreign controlled enterprise groups has been slower — 5 %. As a result, the decrease in the proportion of enterprise groups under foreign control, which started in 2006, continued. In 2007, foreign controlled enterprise groups accounted for 41% of all enterprise groups operating in Estonia.

By economic activity, nearly three quarters of all enterprise groups were engaged in real estate, trade or manufacturing in 2007. Like in 2006, the number of enterprise groups engaged in manufacturing or real estate grew the most — the economic activity of every second new enterprise group was real estate.

Tabel 1 **Ettevõtted äriregistris, mittetulundusühingud ja sihtasutused mittetulundusühingute ja sihtasutuste registris maakonna järgi, 1. jaanuar 2008**
Table 1 Enterprises in Commercial Register, non-profit associations and foundations in Non-Profit Associations and Foundations Register by county, 1 January 2008

Maakond *County*	Ettevõtted *Enterprises*	Mittetulundusühingud *Non-profit associations*	Sihtasutused *Foundations*	Kokku *Total*
Harju	63 612	11 476	378	75 466
Tallinn	53 013	8 875	328	62 216
Hiiu	970	271	10	1 251
Ida-Viru	6 239	2 631	42	8 912
Jõgeva	2 126	481	19	2 626
Järva	2 000	589	13	2 602
Lääne	1 976	647	18	2 641
Lääne-Viru	4 395	1 176	18	5 589
Põlva	1 719	444	12	2 175
Pärnu	6 810	1 507	41	8 358
Rapla	2 437	653	12	3 102
Saare	3 044	753	25	3 822
Tartu	11 366	2 979	111	14 456
Valga	1 836	563	23	2 422
Viljandi	3 263	787	28	4 078
Võru	2 222	642	14	2 878
KOKKU — *TOTAL*	114 015	25 599	764	140 378

Tabel 2 **Ettevõtted äriregistris õigusliku vormi ja maakonna järgi, 1. jaanuar 2008**
Table 2 Enterprises in Commercial Register by legal form and by county, 1 January 2008

Maakond *County*	Füüsilisest isikust ettevõtjad *Sole proprietors*	Äriühingud *Companies*					Välismaa äriühingute filiaalid *Branches of foreign companies*	Euroopa äriühingud *European companies*	Kokku *Total*
		täis-ühingud *general partner-ships*	usaldus-ühingud *limited partner-ships*	osa-ühingud *private limited companies*	aktsia-seltsid *public limited companies*	tulundus-ühistud *commercial associ-ations*			
Harju	4 118	178	348	54 734	3 577	231	424	2	63 612
Tallinn	2 969	151	304	45 954	3 075	161	397	2	53 013
Hiiu	469	1	3	447	37	13	0	0	970
Ida-Viru	1 801	64	66	3 947	262	94	5	0	6 239
Jõgeva	979	3	6	1 055	60	23	0	0	2 126
Järva	827	5	2	1 072	77	17	0	0	2 000
Lääne	747	12	4	1 111	80	19	3	0	1 976
Lääne-Viru	1 622	13	78	2 458	194	29	1	0	4 395
Põlva	645	10	4	975	60	25	0	0	1 719
Pärnu	1 830	7	13	4 648	260	45	7	0	6 810
Rapla	823	7	2	1 518	60	26	1	0	2 437
Saare	1 140	16	201	1 553	100	32	2	0	3 044
Tartu	1 792	48	50	8 875	554	30	17	0	11 366
Valga	672	14	6	1 049	78	17	0	0	1 836
Viljandi	1 259	6	25	1 815	131	25	2	0	3 263
Võru	877	9	2	1 223	84	23	4	0	2 222
KOKKU — *TOTAL*	19 601	393	810	86 480	5 614	649	466	2	114 015

Tabel 3 **Ettevõtted äriregistris õigusliku vormi ja tegevusala järgi, 1. jaanuar 2008**
Table 3 Enterprises in Commercial Register by legal form and by economic activity, 1 January 2008

Tegevusala	Füüsilisest isikust ettevõtjad	Äriühingud					Välismaa äriühingute filiaalid	Euroopa äriühingud	Kokku	*Economic activity*
		täisühingud	usaldusühingud	osaühingud	aktsiaseltsid	tulundusühistud				
	Sole proprietors	*Companies*					*Branches of foreign companies*	*European companies*	*Total*	
		general partnerships	*limited partnerships*	*private limited companies*	*public limited companies*	*commercial associations*				
Põllumajandus, jahindus ja metsamajandus	10 039	9	338	2 739	134	147	1	-	13 407	*Agriculture, hunting and forestry*
Kalapüük	1 363	5	1	192	18	20	-	-	1 599	*Fishing*
Mäetööstus	4	-	-	102	38	1	-	-	145	*Mining*
Töötlev tööstus	567	46	46	7 417	1 107	77	37	-	9 297	*Manufacturing*
Elektrienergia-, gaasi- ja veevarustus	8	-	3	235	87	9	-	-	342	*Electricity, gas and water supply*
Ehitus	295	19	44	8 845	422	44	14	-	9 683	*Construction*
Hulgi- ja jaekaubandus; mootorsõidukite, mootorrataste, isiklike tarbeesemete ning kodumasinate remont	1 734	117	115	26 325	1 422	152	151	-	30 016	*Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles, motorcycles and personal and household goods*
Hotellid ja restoranid	400	22	7	2 569	134	19	1	-	3 152	*Hotels and restaurants*
Veondus, laondus ja side	3 731	14	21	5 363	571	27	47	-	9 774	*Transport, storage and communication*
Finants vahendus	15	5	7	2 059	241	24	25	2	2 378	*Financial intermediation*
Kinnisvara, rentimine ja äritegevus	891	128	184	26 017	1 245	91	177	-	28 733	*Real estate, renting and business activities*
Avalik haldus ja riigikaitse; kohustuslik sotsiaalkindlustus	-	-	-	16	1	0	1	-	18	*Public administration and defence; compulsory social security*
Haridus	93	2	16	726	26	11	4	-	878	*Education*
Tervishoid ja sotsiaalhoolekanne	185	6	2	1 163	63	4	2	-	1 425	*Health and social work*
Muu ühiskonna-, sotsiaal- ja isikuteenindus	276	20	26	2 712	105	23	6	-	3 168	*Other community, social and personal service activities*
Palgatöötajatega kodumajapidamised	-	-	-	-	-	-	-	-	-	*Services to private households*
Tegevusala täpsustamata	-	-	-	-	-	-	-	-	-	*Economic activity unknown*
KOKKU	19 601	393	810	86 480	5 614	649	466	2	114 015	*TOTAL*

Tabel 4 **Statistilisse profiili kuuluvad üksused õigusliku vormi järgi, 2003–2007**
Table 4 Units in the Statistical Profile by legal form, 2003–2007

Õiguslik vorm	2003	2004	2005	2006	2007	*Legal form*
Füüsilisest isikust ettevõtjad	47 989	46 351	50 734	51 290	49 319	*Sole proprietors*
äriregister[a]	13 919	14 423	14 886	14 447	14 071	*Commercial Register[a]*
Maksu- ja Tolliamet[b]	34 070	31 928	35 848	36 843	35 248	*Tax and Customs Board[b]*
Äriühingud ja välismaa äriühingute filiaalid	42 116	46 459	50 476	56 565	62 088	*Companies and branches of foreign companies*
täisühingud	154	135	135	121	117	*general partnerships*
usaldusühingud	143	145	166	184	171	*limited partnerships*
osaühingud	35 954	40 609	44 893	51 145	56 765	*private limited companies*
aktsiaseltsid	5 200	4 982	4 731	4 582	4 501	*public limited companies*
tulundusühistud	492	412	371	338	324	*commercial associations*
välismaa äriühingute filiaalid	173	176	180	195	210	*branches of foreign companies*
Kasumitaotluseta üksused	23 144	24 615	25 635	26 426	27 896	*Non-profit institutions*
mittetulundusühingud	19 367	20 858	21 943	22 815	24 241	*non-profit associations*
sihtasutused	545	596	633	669	715	*foundations*
riigiasutused	609	508	486	394	390	*government institutions*
kohaliku omavalitsuse asutused	2 623	2 618	2 573	2 548	2 550	*local government institutions*
KOKKU	113 249	117 425	126 845	134 281	139 303	*TOTAL*

[a] Äriregistris registreeritud tegutsevad füüsilisest isikust ettevõtjad.
[b] Maksukohustuslaste registris registreeritud tegutsevad füüsilisest isikust ettevõtjad, kes pole kantud äriregistrisse.
[a] Economically active sole proprietors who have been registered in the Commercial Register.
[b] Economically active sole proprietors who have been registered in the Register of Taxable Persons and who have not been registered in the Commercial Register.

Tabel 5 **Statistilisse profiili kuuluvad üksused õigusliku vormi ja tegevusala järgi, 2007**
Table 5 Units in the Statistical Profile by legal form and by economic activity, 2007

Tegevusala	Füüsilisest isikust ettevõtjad		Äriühingud ja välismaa äriühingute filiaalid	Mittetulundusühingud	Sihtasutused	Riigiasutused	Kohaliku omavalitsuse asutused	Kokku	*Economic activity*
	äriregister[a]	Maksu- ja Tolliamet[b]							
	Sole proprietors		*Companies and branches of foreign companies*	*Non-profit associations*	*Foundations*	*Government institutions*	*Local government institutions*	*Total*	
	Commercial Register[a]	*Tax and Customs Board[b]*							
Põllumajandus, jahindus ja metsamajandus	6 874	6 312	1 986	181	2	1	-	15 356	*Agriculture, hunting and forestry*
Kalapüük	926	187	141	2	-	1	-	1 257	*Fishing*
Mäetööstus	1	5	101	-	-	-	1	108	*Mining*
Töötlev tööstus	417	1 662	6 491	21	10	1	-	8 602	*Manufacturing*
Elektrienergia-, gaasi- ja veevarustus	4	80	281	10	-	-	9	384	*Electricity, gas and water supply*
Ehitus	231	2 361	7 573	-	-	6	-	10 171	*Construction*
Hulgi- ja jaekaubandus; mootorsõidukite, mootorrataste, isiklike tarbeesemete ning kodumasinate remont	1 076	3 412	16 364	2	1	-	2	20 857	*Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles, motorcycles and personal and household goods*
Hotellid ja restoranid	354	245	1 946	11	2	-	2	2 560	*Hotels and restaurants*
Veondus, laondus ja side	2 919	1 233	4 436	29	12	-	3	8 632	*Transport, storage and communication*

[a] Äriregistris registreeritud tegutsevad füüsilisest isikust ettevõtjad.
[b] Maksukohustuslaste registris registreeritud tegutsevad füüsilisest isikust ettevõtjad, kes pole kantud äriregistrisse.
[a] Economically active sole proprietors who have been registered in the Commercial Register.
[b] Economically active sole proprietors who have been registered in the Register of Taxable Persons and who have not been entered in the Commercial Register.

Tabel 5 **Statistilisse profiili kuuluvad üksused õigusliku vormi ja tegevusala järgi, 2007**
Table 5 Units in the Statistical Profile by legal form and by economic activity, 2007

Järg — *Cont.*

Tegevusala	Füüsilisest isikust ettevõtjad		Äriühingud ja välismaa äriühingute filiaalid	Mittetulundusühingud	Sihtasutused	Riigiasutused	Kohaliku omavalitsuse asutused	Kokku	*Economic activity*
	äriregister	Maksu- ja Tolliamet							
	Sole proprietors		*Companies and branches of foreign companies*	*Non-profit associations*	*Foundations*	*Government institutions*	*Local government institutions*	*Total*	
	Commercial Register	*Tax and Customs Board*							
Finantsvahendus	10	322	827	2	6	2	0	1 169	*Financial intermediation*
Kinnisvara, rentimine ja äritegevus	803	8 689	18 175	11 741	65	49	24	39 546	*Real estate, renting and business activities*
Avalik haldus ja riigikaitse; kohustuslik sotsiaalkindlustus	-	-	-	69	7	155	277	508	*Public administration and defence; compulsory social security*
Haridus	77	559	614	314	27	84	1 205	2 880	*Education*
Tervishoid ja sotsiaalhoolekanne	150	612	1 088	467	100	35	143	2 595	*Health and social work*
Muu ühiskonna-, sotsiaal- ja isikuteenindus	229	8 551	2 065	11 392	483	56	884	23 660	*Other community, social and personal service activities*
Palgatöötajatega kodumajapidamised	-	27	-	-	-	-	-	27	*Services to private households*
Tegevusala täpsustamata	-	991	-	-	-	-	-	991	*Economic activity unknown*
KOKKU	14 071	35 248	62 088	24 241	715	390	2 550	139 303	*TOTAL*

Tabel 6 **Statistilisse profiili kuuluvad ettevõtted tegevusala järgi, 2003–2007[a]**
Table 6 Enterprises in the Statistical Profile by economic activity, 2003–2007[a]

Tegevusala	2003	2004	2005	2006	2007	*Economic activity*
Põllumajandus, jahindus ja metsamajandus	8 746	9 012	9 418	9 178	8 860	*Agriculture, hunting and forestry*
Kalapüük	963	1 142	1 096	1 125	1 067	*Fishing*
Mäetööstus	77	75	81	90	102	*Mining*
Töötlev tööstus	5 585	5 991	6 232	6 552	6 908	*Manufacturing*
Elektrienergia-, gaasi- ja veevarustus	275	282	277	278	285	*Electricity, gas and water supply*
Ehitus	3 084	3 622	4 502	5 867	7 804	*Construction*
Hulgi- ja jaekaubandus; mootorsõidukite, mootorrataste, isiklike tarbeesemete ning kodumasinate remont	16 345	17 928	18 298	19 126	17 440	*Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles, motorcycles and personal and household goods*
Hotellid ja restoranid	1 968	1 990	2 156	2 262	2 300	*Hotels and restaurants*
Veondus, laondus ja side	5 796	6 006	6 338	6 605	7 355	*Transport, storage and communication*
Finantsvahendus	564	563	666	809	837	*Financial intermediation*
Kinnisvara, rentimine ja äritegevus	9 767	11 201	13 074	15 553	18 978	*Real estate, renting and business activities*
Avalik haldus ja riigikaitse; kohustuslik sotsiaalkindlustus	-	-	-	-	-	*Public administration and defence; compulsory social security*
Haridus	455	464	508	563	691	*Education*
Tervishoid ja sotsiaalhoolekanne	924	1 007	1 058	1 131	1 238	*Health and social work*
Muu ühiskonna-, sotsiaal- ja isikuteenindus	1 486	1 599	1 658	1 873	2 294	*Other community, social and personal service activities*
Palgatöötajatega kodumajapidamised	-	-	-	-	-	*Services to private households*
KOKKU	56 035	60 882	65 362	71 012	76 159	*TOTAL*

[a] Äriregistris registreeritud majanduslikult aktiivsete füüsilisest isikust ettevõtjate andmed, v.a ainult maksukohustuslaste registrisse kantud andmed.

[a] *Including the data on economically active sole proprietors registered in the Commercial Register and excluding the data entered only in the Register of Taxable Persons.*

Tabel 7 **Statistilisse profiili kuuluvad ettevõtted õigusliku vormi ja maakonna järgi, 2007[a]**
Table 7 Enterprises in the Statistical Profile by legal form and by county, 2007[a]

Maakond *County*	Füüsilisest isikust ettevõtjad *Sole proprietors*	Äriühingud täisühingud *Companies* *general partnerships*	usaldusühingud *limited partnerships*	osaühingud *private limited companies*	aktsiaseltsid *public limited companies*	tulundusühistud *commercial associations*	Välismaa äriühingute filiaalid *Branches of foreign companies*	Kokku *Total*
Harju	2 925	52	90	34 577	2 881	106	191	40 822
Tallinn	2 112	42	76	28 440	2 459	65	179	33 373
Hiiu	281	1	2	318	32	7	-	641
Ida-Viru	1 209	23	32	2 700	193	39	1	4 197
Jõgeva	692	1	2	749	44	15	-	1 503
Järva	515	1	1	756	70	12	-	1 355
Lääne	538	5	1	733	64	12	-	1 353
Lääne-Viru	1 026	4	4	1 772	150	16	1	2 973
Põlva	496	4	2	678	43	13	-	1 236
Pärnu	1 544	4	2	3 218	203	21	3	4 995
Rapla	622	1	0	1 103	51	15	-	1 792
Saare	818	2	2	1 082	77	15	1	1 997
Tartu	1 360	11	15	6 117	450	20	12	7 985
Valga	485	5	3	732	62	10	-	1 297
Viljandi	888	2	13	1 356	114	9	-	2 382
Võru	672	1	2	874	67	14	1	1 631
KOKKU — *TOTAL*	14 071	117	171	56 765	4 501	324	210	76 159

[a] Äriregistris registreeritud majanduslikult aktiivsete füüsilisest isikust ettevõtjate andmed, v.a ainult maksukohustuslaste registrisse kantud andmed. Ettevõtted on jaotatud maakondadesse kontaktaadressi järgi.
[a] *Including the data on economically active sole proprietors registered in the Commercial Register and excluding the data entered only in the Register of Taxable Persons. Enterprises have been distributed by counties according to their contact address.*

Tabel 8 **Statistilisse profiili kuuluvad ettevõtted töötajate arvu järgi, 2003–2007[a]**
Table 8 Enterprises in the Statistical Profile by number of employees, 2003–2007[a]

Töötajate arv	2003	2004	2005	2006	2007	*Number of employees*
Vähemalt 250	156	167	168	179	187	*At least 250*
50–249	1 207	1 258	1 288	1 323	1 379	*50–249*
10–49	6 456	6 304	6 519	6 901	7 187	*10–49*
Alla 10	48 216	53 153	57 387	62 609	67 406	*Less than 10*
KOKKU	56 035	60 882	65 362	71 012	76 159	*TOTAL*

[a] Äriregistris registreeritud majanduslikult aktiivsete füüsilisest isikust ettevõtjate andmed, v.a ainult maksukohustuslaste registrisse kantud andmed.
[a] *Including the data on economically active sole proprietors registered in the Commercial Register and excluding the data entered only in the Register of Taxable Persons.*

Tabel 9 **Statistilisse profiili kuuluvad ettevõtted töötajate arvu ja maakonna järgi, 2007[a]**
Table 9 Enterprises in the Statistical Profile by number of employees and by county, 2007[a]

Maakond *County*	Vähemalt 250 *At least 250*	50–249	10–49	Alla 10 *Less than 10*	Kokku *Total*
Harju	119	817	3 901	35 985	40 822
Tallinn	105	676	3 214	29 378	33 373
Hiiu	-	9	39	593	641
Ida-Viru	16	105	470	3 606	4 197
Jõgeva	-	19	120	1 364	1 503
Järva	4	30	139	1 182	1 355
Lääne	1	20	117	1 215	1 353
Lääne-Viru	9	40	302	2 622	2 973
Põlva	1	18	83	1 133	1 235
Pärnu	11	59	436	4 490	4 996
Rapla	1	28	147	1 616	1 792
Saare	3	23	162	1 809	1 997
Tartu	15	102	854	7 014	7 985
Valga	3	23	104	1 167	1 297
Viljandi	2	50	195	2 135	2 382
Võru	2	36	118	1 475	1 631
KOKKU — *TOTAL*	187	1 379	7 187	67 406	76 159

[a] Äriregistris registreeritud majanduslikult aktiivsete füüsilisest isikust ettevõtjate andmed, v.a ainult maksukohustuslaste registrisse kantud andmed. Ettevõtted on jaotatud maakondadesse kontaktaadressi järgi.
[a] *Including the data on economically active sole proprietors registered in the Commercial Register and excluding the data entered only in the Register of Taxable Persons. Enterprises have been distributed by counties according to their contact address.*

Tabel 10 **Statistilisse profiili kuuluvad ettevõtted töötajate arvu ja tegevusala järgi, 2007[a]**
Table 10 Enterprises in the Statistical Profile by number of employees and by economic activity, 2007[a]

Tegevusala	Vähemalt 250 *At least 250*	50–249	10–49	Alla 10 *Less than 10*	Kokku *Total*	*Economic activity*
Põllumajandus, jahindus ja metsamajandus	1	47	341	8 471	8 860	*Agriculture, hunting and forestry*
Kalapüük	0	3	16	1 048	1 067	*Fishing*
Mäetööstus	2	9	34	57	102	*Mining*
Töötlev tööstus	74	508	1 554	4 772	6 908	*Manufacturing*
Elektrienergia-, gaasi- ja veevarustus	5	23	86	171	285	*Electricity, gas and water supply*
Ehitus	10	159	1 213	6 422	7 804	*Construction*
Hulgi- ja jaekaubandus; mootorsõidukite, mootorrataste, isiklike tarbeesemete ning kodumasinate remont	30	204	1 540	15 666	17 440	*Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles, motorcycles and personal and household goods*
Hotellid ja restoranid	5	67	433	1 795	2 300	*Hotels and restaurants*
Veondus, laondus ja side	17	125	565	6 648	7 355	*Transport, storage and communication*
Finantsvahendus	7	16	52	762	837	*Financial intermediation*
Kinnisvara, rentimine ja äritegevus	19	137	936	17 886	18 978	*Real estate, renting and business activities*
Avalik haldus ja riigikaitse; kohustuslik sotsiaalkindlustus	-	-	-	-	-	*Public administration and defence; compulsory social security*
Haridus	2	7	61	621	691	*Education*
Tervishoid ja sotsiaalhoolekanne	11	38	166	1 023	1 238	*Health and social work*
Muu ühiskonna-, sotsiaal- ja isikuteenindus	4	36	190	2 064	2 294	*Other community, social and personal service activities*
Palgatöötajatega kodumajapidamised	-	-	-	-	-	*Services to private households*
KOKKU	187	1 379	7 187	67 406	76 159	*TOTAL*

[a] Äriregistris registreeritud majanduslikult aktiivsete füüsilisest isikust ettevõtjate andmed, v.a ainult maksukohustuslaste registrisse kantud andmed.
[a] *Including the data on economically active sole proprietors registered in the Commercial Register and excluding the data entered only in the Register of Taxable Persons.*

Tabel 11 **Statistilisse profiili kuuluvad ettevõtted omaniku liigi järgi, 2003–2007[a]**
Table 11 Enterprises in the Statistical Profile by type of owner, 2003–2007[a]

Omanik	2003	2004	2005	2006	2007	*Owner*
Riik	52	53	74	70	68	*State*
Kohalik omavalitsus	233	227	246	243	238	*Local government*
Eesti eraomanik	52 892	57 092	60 380	65 482	70 450	*Estonian private owner*
Välisomanik	2 856	3 510	4 662	5 217	5 403	*Foreign owner*
Muu	-	-	-	-	-	*Other*
KOKKU	56 035	60 882	65 362	71 012	76 159	*TOTAL*

[a] Äriregistris registreeritud majanduslikult aktiivsete füüsilisest isikust ettevõtjate andmed, v.a ainult maksukohustuslaste registrisse kantud andmed.
[a] *Including the data on economically active sole proprietors registered in the Commercial Register and excluding the data entered only in the Register of Taxable Persons.*

Tabel 12 **Statistilisse profiili kuuluvad ettevõtted omaniku liigi ja tegevusala järgi, 2007[a]**
Table 12 Enterprises in the Statistical Profile by type of owner and by economic activity, 2007[a]

Tegevusala	Riik *State*	Kohalik omavalitsus *Local government*	Eesti eraomanik *Estonian private owner*	Välisomanik *Foreign owner*	Kokku *Total*	*Economic activity*
Põllumajandus, jahindus ja metsamajandus	3	-	8 742	115	8 860	*Agriculture, hunting and forestry*
Kalapüük	-	-	1 063	4	1 067	*Fishing*
Mäetööstus	1	-	84	17	102	*Mining*
Töötlev tööstus	8	3	6 151	746	6 908	*Manufacturing*
Elektrienergia-, gaasi- ja veevarustus	8	116	139	22	285	*Electricity, gas and water supply*
Ehitus	2	3	7 542	257	7 804	*Construction*
Hulgi- ja jaekaubandus; mootorsõidukite, mootorrataste, isiklike tarbeesemete ning kodumasinate remont	4	1	15 658	1 777	17 440	*Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles, motorcycles and personal and household goods*
Hotellid ja restoranid	2	2	2 192	104	2 300	*Hotels and restaurants*
Veondus, laondus ja side	12	7	7 007	329	7 355	*Transport, storage and communication*
Finantsvahendus	-	-	706	131	837	*Financial intermediation*
Kinnisvara, rentimine ja äritegevus	22	57	17 155	1 744	18 978	*Real estate, renting and business activities*
Avalik haldus ja riigikaitse; kohustuslik sotsiaalkindlustus	-	-	-	-	-	*Public administration and defence; compulsory social security*
Haridus	-	-	665	26	691	*Education*
Tervishoid ja sotsiaalhoolekanne	1	25	1 192	20	1 238	*Health and social work*
Muu ühiskonna-, sotsiaal- ja isikuteenindus	5	24	2 154	111	2 294	*Other community, social and personal service activities*
Palgatöötajatega kodumajapidamised	-	-	-	-	-	*Services to private households*
KOKKU	68	238	70 450	5 403	76 159	*TOTAL*

[a] Äriregistris registreeritud majanduslikult aktiivsete füüsilisest isikust ettevõtjate andmed, v.a ainult maksukohustuslaste registrisse kantud andmed.
[a] *Including the data on economically active sole proprietors registered in the Commercial Register and excluding the data entered only in the Register of Taxable Persons.*

Tabel 13 **Statistilisse profiili kuuluvad riigi- ja kohaliku omavalitsuse asutused tegevusala järgi, 2003–2007**
Table 13 Government and local government institutions in the Statistical Profile by economic activity, 2003–2007

Tegevusala	2003	2004	2005	2006	2007	*Economic activity*
Põllumajandus, jahindus ja metsamajandus	4	4	2	2	1	*Agriculture, hunting and forestry*
Kalapüük	1	1	1	1	1	*Fishing*
Mäetööstus	1	1	1	1	1	*Mining*
Töötlev tööstus	2	1	1	1	1	*Manufacturing*
Elektrienergia-, gaasi- ja veevarustus	13	9	9	9	9	*Electricity, gas and water supply*
Ehitus	7	6	6	6	6	*Construction*
Hulgi- ja jaekaubandus; mootorsõidukite, mootorrataste, isiklike tarbeesemete ning kodumasinate remont	5	3	2	1	2	*Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles, motorcycles and personal and household goods*
Hotellid ja restoranid	-	1	1	1	2	*Hotels and restaurants*
Veondus, laondus ja side	6	6	4	4	3	*Transport, storage and communication*
Finantsvahendus	4	2	2	2	2	*Financial intermediation*
Kinnisvara, rentimine ja äritegevus	76	60	45	43	73	*Real estate, renting and business activities*
Avalik haldus ja riigikaitse; kohustuslik sotsiaalkindlustus	606	559	531	454	432	*Public administration and defence; compulsory social security*
Haridus	1 348	1 340	1 311	1 291	1 289	*Education*
Tervishoid ja sotsiaalhoolekanne	190	178	174	170	178	*Health and social work*
Muu ühiskonna-, sotsiaal- ja isikuteenindus	969	990	969	956	940	*Other community, social and personal service activities*
Palgatöötajatega kodumajapidamised	-	-	-	-	-	*Services to private households*
KOKKU	3 232	3 161	3 059	2 942	2 940	*TOTAL*

Tabel 14 **Statistilisse profiili kuuluvad kasumitaotluseta üksused õigusliku vormi ja maakonna[a] järgi, 2007**

Table 14 Non-profit institutions in the Statistical Profile by legal form and by county[a], 2007

Maakond *County*	Mittetulundus-ühingud *Non-profit associations*	Sihtasutused *Foundations*	Riigiasutused *Government institutions*	Kohaliku omavalitsuse asutused *Local government institutions*	Kokku *Total*
Harju	10 843	351	185	545	11 924
Tallinn	8 362	306	164	280	9 112
Hiiu	261	10	5	39	315
Ida-Viru	2 543	39	23	240	2 845
Jõgeva	451	17	9	119	596
Järva	578	10	8	119	715
Lääne	625	17	12	90	744
Lääne-Viru	1 073	17	17	164	1 271
Põlva	425	12	7	129	573
Pärnu	1 433	42	18	223	1 716
Rapla	616	12	10	135	773
Saare	671	24	13	121	829
Tartu	2 825	105	49	228	3 207
Valga	540	22	7	106	675
Viljandi	740	25	14	175	954
Võru	617	12	13	117	759
KOKKU — *TOTAL*	24 241	715	390	2 550	27 896

[a] Jaotatud kontaktaadressi järgi.
[a] *Distributed by contact address.*

Tabel 15 **Statistilisse profiili kuuluvad mittetulundusühingud ja sihtasutused tegevusala järgi, 2003–2007**

Table 15 Non-profit associations and foundations in the Statistical Profile by economic activity, 2003–2007

Tegevusala	2003	2004	2005	2006	2007	*Economic activity*
Põllumajandus, jahindus ja metsamajandus	104	102	149	172	183	*Agriculture, hunting and forestry*
Kalapüük	2	2	2	3	2	*Fishing*
Mäetööstus	-	-	-	-	-	*Mining*
Töötlev tööstus	14	17	19	23	31	*Manufacturing*
Elektrienergia-, gaasi- ja veevarustus	3	1	3	6	10	*Electricity, gas and water supply*
Ehitus	5	7	-	-	-	*Construction*
Hulgi- ja jaekaubandus; mootorsõidukite, mootorrataste, isiklike tarbeesemete ning kodumasinate remont	2	2	3	3	3	*Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles, motorcycles and personal and household goods*
Hotellid ja restoranid	8	8	12	12	13	*Hotels and restaurants*
Veondus, laondus ja side	23	25	29	35	41	*Transport, storage and communication*
Finantsvahendus	3	5	7	7	8	*Financial intermediation*
Kinnisvara, rentimine ja äritegevus	10 161	10 648	11 026	11 386	11 806	*Real estate, renting and business activities*
Avalik haldus ja riigikaitse; kohustuslik sotsiaalkindlustus	13	64	53	55	76	*Public administration and defence; compulsory social security*
Haridus	207	240	280	315	341	*Education*
Tervishoid ja sotsiaalhoolekanne	441	486	514	516	567	*Health and social work*
Muu ühiskonna-, sotsiaal- ja isikuteenindus	8 926	9 847	10 479	10 951	11 875	*Other community, social and personal service activities*
Palgatöötajatega kodumajapidamised	-	-	-	-	-	*Services to private households*
KOKKU	19 912	21 454	22 576	23 484	24 956	*TOTAL*

Tabel 16 **Kontsernid tegevusala ja tüübi järgi, 2004–2007**
Table 16 Enterprise groups by economic activity and type of control, 2004–2007

Tegevusala	2004		2005		2006		2007		*Economic activity*
	Eesti *all-resident groups*	välismaised *foreign controlled groups*	Eesti *all-resident groups*	välismaised *foreign controlled groups*	Eesti *all-resident groups*	välismaised *foreign controlled groups*	Eesti *all-resident groups*	välismaised *foreign controlled groups*	
Põllumajandus, jahindus ja metsamajandus	63	14	73	19	8	20	81	21	*Agriculture, hunting and forestry*
Kalapüük	1	2	1	1	1	2	1	1	*Fishing*
Mäetööstus	10	11	10	11	12	9	10	9	*Mining*
Töötlev tööstus	278	309	294	324	315	345	356	363	*Manufacturing*
Elektrienergia-, gaasi- ja veevarustus	15	6	11	7	16	7	15	11	*Electricity, gas and water supply*
Ehitus	96	35	108	38	136	43	183	40	*Construction*
Hulgi- ja jaekaubandus; mootorsõidukite, mootorrataste, isiklike tarbeesemete ning kodumasinate remont	415	553	447	572	476	589	477	578	*Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles, motorcycles and personal and household goods*
Hotellid ja restoranid	50	26	53	27	67	24	84	27	*Hotels and restaurants*
Veondus, laondus ja side	148	109	136	115	141	126	171	131	*Transport, storage and communication*
Finantsvahendus	38	27	35	29	49	49	56	43	*Financial intermediation*
Kinnisvara, rentimine ja äritegevus	544	318	585	379	790	398	904	467	*Real estate, renting and business activities*
Avalik haldus ja riigikaitse; kohustuslik sotsiaalkindlustus	0	0	0	0	0	0	0	0	*Public administration and defence; compulsory social security*
Haridus	18	11	18	9	26	6	30	9	*Education*
Tervishoid ja sotsiaalhoolekanne	19	8	26	7	24	8	25	6	*Health and social work*
Muu ühiskonna-, sotsiaal- ja isikuteenindus	74	23	69	22	75	22	90	26	*Other community, social and personal service activities*
Palgatöötajatega kodumajapidamised	-	-	-	-	-	-	-	-	*Services to private households*
KOKKU	1 769	1 452	1 866	1 560	2 209	1 648	2 483	1 732	*TOTAL*

Metoodika

Statistiline profiil on majanduslikult aktiivsete üksuste kogum, mida Statistikaamet kasutab majandusstatistika üldkogumina 1994. aastast ja mis moodustatakse majandusüksuste statistilise registri andmete põhjal.

Majandusüksuste statistiline register on loodud juriidiliste registrite — äriregistri, mittetulundusühingute ja sihtasutuste registri, maksukohustuslaste registri ning riigi- ja kohaliku omavalitsuse asutuste riikliku registri (RKOARR) — andmete alusel. Tabelite 1–3 ettevõtete, mittetulundusühingute ja sihtasutuste andmed pärinevad Registrite ja Infosüsteemide Keskusest (RIK).

Peale äriregistris registreeritud füüsilisest isikust ettevõtjate andmete hõlmab majandusüksuste statistiline register maksukohustuslaste registrisse kantud füüsilisest isikust ettevõtjate andmeid.

Statistilist registrit uuendatakse aasta jooksul juriidiliste registrite andmete ning ettevõtetele ja teistele üksustele saadetavate küsitluslehtede põhjal. Kasutatakse ka kõikvõimalikke muid andmeallikaid: statistilised ja raamatupidamise aruanded ning meedia.

Uuendatud statistiline profiil valmib novembriks. Seda kasutatakse sama aasta aastastatistika ja järgmise aasta lühiajastatistika valimi koostamisel. Sinna kuuluvad kõik vaatlusperioodil tegutsenud üksused, k.a need, mis tegutsesid vaatlusperioodil vaid osa ajast.

Registrite ja Infosüsteemide Keskuse (RIK) ja statistilise profiili andmete võrdlemisel tuleb arvestada järgmist:

- RIK-i andmed juriidilistesse registritesse kantud üksuste kohta on esitatud 2008. aasta alguse seisuga, statistilise profiili andmed 2007. aasta majanduslikult aktiivsete ja 2008. aastal potentsiaalselt aktiivsete üksuste kohta;
- RIK-i ja statistilise profiili üksuste tegevusalade andmed võivad erineda, sest andmebaase uuendatakse erineval ajal;
- RIK-i andmed on jaotatud maakonniti juriidiliste aadresside järgi, statistilise profiili maakondlik jaotus põhineb kontaktaadressidel, mis on enamasti üksuste tegelik tegutsemiskoht.

Majandusüksuste statistiline register hõlmab infot kaht tüüpi kontsernide kohta: Eesti territooriumil tegutsevad väliskontsernid, mille peaettevõtted asuvad väljaspool Eestit, ja Eesti kapitali kontrollitavad kontsernid. Viimaste puhul on andmed ainult Eesti territooriumil tegutsevate kontserniliikmete kohta. Andmeallikana kasutatakse eelkõige riiklike ja teiste andmekogude andmeid. Eesti ettevõtete välismaal tegutsevate tütarettevõtete andmed ei ole praegu korralise infoallika puudumise tõttu kättesaadavad.

Kontsernide moodustamise aluseks olevad ettevõtetevahelised omandisuhted on 31. detsembri seisuga.

Methodology

The Statistical Profile is the database of economically active units. Since 1994 Statistics Estonia uses this database as a sampling frame for all economic statistics and it is based on the Business Register for Statistical Purposes.

The Business Register for Statistical Purposes is based on the Commercial Register, the Non-Profit Institutions and Foundations Register, Register of Taxable Persons and the State Register of State and Local Government Agencies. Data of enterprises, non-profit associations and foundations (Tables 1–3) come from the Centre of Registers and Information Systems.

Besides data on sole proprietors registered in the Commercial Register, the Business Register for Statistical Purposes includes data on sole proprietors registered in the Register of Taxable Persons.

During the year, the Business Register for Statistical Purposes is updated on the basis of legal registers, a special annual survey and all the other data sources, such as the statistical surveys, annual bookkeeping accounts, newspapers and Internet are also used.

The updated Statistical Profile is compiled in November every year and it is used for forming samples for the structural statistics of the same year and for the short-term statistics of the next year. All economically active units and all units active during at least a part of the reference period are included in the Statistical Profile.

When comparing the data of the Centre of Registers and Information Systems and the data of Statistical Profile, the following aspects should be taken into account:

- *the data of the Centre of Registers and Information Systems on units registered in legal registers have been presented as at the beginning of 2008 and the data of the Statistical Profile include all units, which were economically active in 2007 and potentially economically active in 2008;*
- *the data on the main economic activities in the Centre of Registers and Information Systems and in the Statistical Profile may be different due to independent updating of those databases;*
- *the data of the Centre of Registers and Information Systems have been distributed by counties by legal addresses, and the data of the Statistical Profile by contact addresses, which are mostly the places where units are situated.*

The Business Register for Statistical Purposes of Statistics Estonia contains information on the two following types of enterprise groups: foreign controlled enterprise groups the group heads of which are situated outside Estonia, and all-resident enterprise groups. The data of public and other databases are used as data sources. The data on foreign subsidiaries of Estonian enterprises are currently not available in any administrative source.

The ownership links between enterprises, which are the basis for the compilation of enterprise groups, are as of 31 December.

Kirjandust
Publications

Eesti Statistika Kuukiri. 2007. *Monthly Bulletin of Estonian Statistics*, nr 3.

Eesti Statistika Kuukiri. 2008. *Monthly Bulletin of Estonian Statistics*, nr 3.

VÄLISKAUBANDUS

Diagramm 1 Eesti eksport ja import, 2003–2007 274
Tabel 1 Eksport riigi järgi, 2003–2007 274
Tabel 2 Import riigi järgi, 2003–2007 277
Tabel 3 Eksport kaubagrupi järgi, 2003–2007 281
Tabel 4 Import kaubagrupi järgi, 2003–2007 285

FOREIGN TRADE

Diagram 1 Exports and imports of Estonia, 2003–2007 274
Table 1 Exports by countries, 2003–2007 274
Table 2 Imports by countries, 2003–2007 277
Table 3 Exports by commodity chapters, 2003–2007 281
Table 4 Imports by commodity chapters, 2003–2007 285

Ülevaade

Ekspordi ja impordi kasv aeglustus

2007. aastal oli Eesti kaupade eksport peagu 126 miljardit krooni ja import veidi üle 177 miljardi krooni. Eelmise aastaga võrreldes suurenes väljavedu 4% ja sissevedu 6%, mis on viimaste aastate väikseim juurdekasv. Teist aastat järjest oli impordi kasvutempo kiirem kui ekspordil. Kasvutempo aeglustumine oli osaliselt tingitud ekspordi ja impordi väga kiirest juurdekasvust 2006. aastal — vastavalt 24% ja 30%. Samuti mõjutas väliskaubanduse 2007. aasta kasvutempot mineraalsete toodete ning masinate ja seadmete ekspordi ja impordi vähenemine. Väliskaubandusstatistikat koostatakse jooksevhindades, s.t ei arvestata kaupade kallinemist. 2007. aastat iseloomustas aga suur inflatsioon ja hinnatõus mitmes väliskaubanduse jaoks olulises tooterühmas (mineraalsed tooted, puit ja puittooted, põllumajandussaadused ja toidukaubad). Seega oli mõnes tooterühmas ekspordi ja impordi kasv kauba koguse järgi veelgi väiksem kui rahalises väärtuses.

Impordi ja ekspordi kasv väiksem kui Lätis ja Leedus

Eesti väliskaubanduse näitajaid on huvitav võrrelda ka EL-i 27 riigi keskmiste ning lähinaabrite Läti ja Leedu omadega. Kui Eesti eksport suurenes 2007. aastal 4%, siis kogu EL-is Eurostati andmetel 6%. Lätis ja Leedus oli ekspordi kasvutempo seevastu märgatavalt kiirem — vastavalt 23% ja 11%. Selline tendents ilmneb ka impordi puhul. Eesti sisseveo kasvutempo oli samasugune kui EL-is (mõlemal 6%), kuid Lätis suurenes import 21% ja Leedus 14%. Nagu Eestis on aeglustunud ka kogu EL-i ekspordi ja impordi kasvutempo: kui 2006. aastal suurenes EL-i väljavedu 12% ja sissevedu 14%, siis 2007. aastal ulatus mõlema kasv vaid 6%-ni. Üheks põhjuseks võib pidada maailmamajanduse üldist jahenemist.

Eesti hõlmab EL-i ekspordist ja impordist endiselt marginaalse osa. 2007. aastal oli Eesti osatähtsus kogu EL-i ekspordis 0,2% ja impordis 0,3%. Eesti edestab välja- ja sisseveo käibe poolest vaid lõunanaaber Lätit ning saareriike Küprost ja Maltat.

Väliskaubanduse puudujääk endiselt suur

Kaubavahetuse puudujääk oli 2007. aastal 51,6 miljardit krooni — eelmise aastaga võrreldes 11% (4,9 miljardit krooni) suurem. Väliskaubanduse puudujääk suurenes 2007. aastal küll oluliselt aeglasemalt kui eelmisel aastal, mil puudujääk kasvas koguni 47%. Siiski on puudujäägi suurenemine murettekitav — eriti seetõttu, et import kasvas ekspordist kiiremini.

2007. aastal oli väliskaubanduse bilanss peagu kõigis tooterühmades negatiivne — erandiks vaid puit ja puittooted ning nendega seotud kaubad (mööbel, paber). Kõige suurem puudujääk oli transpordivahendite tooterühmas, sest kohapeal toodeti vähe ja suur osa tarbitavast kaubast tuli importida. Samuti ilmnes suur puudujääk masinate ja seadmete ning mineraalsete toodete puhul. Positiivne bilanss puidu ja puittoodete ning mitmesuguste tööstustoodete kaubavahetuses üldpilti eriti ei parandanud.

Eestist eksporditi 2007. aastal kaupu peamiselt Soome, Rootsi ja Lätti. Kõige rohkem imporditi kaupu Soomest, Saksamaalt ja Venemaalt. Oluliselt kasvas kaupade väljavedu Lätti ja Togosse (vastavalt 3,4 ja 3,1 miljardit krooni) ning sissevedu Lätist ja Rootsist (vastavalt 3,6 ja 2,7 miljardit krooni). Vähenes eksport Ameerika Ühendriikidesse (2,8 miljardit krooni) ning import Venemaalt ja Soomest (vastavalt 3,7 ja 2,5 miljardit krooni).

Soome eksporditi peamiselt masinaid ja seadmeid (35% kogu ekspordist Soome), puitu ja puittooteid (11%), mitmesuguseid tööstustooteid (10%) ning metalli ja metalltooteid (10%). Impordis olid samuti kõige olulisemad masinad ja seadmed (30% Soomest tulevast impordist), metall ja metalltooted (15%) ning transpordivahendid (13%).

Suurenes Läti kui partnerriigi tähtsus

2007. aastal suurenes eksport Lätti 31% ja import Lätist koguni 37%. Ekspordi kasvu mõjutas enim transpordivahendite väljavedu, mis suurenes 1,2 miljardit krooni. Suuresti oli siin tegemist transpordivahendite vahendamisega Eesti kaudu Balti turule. Oluliselt suurenes ka masinate ja seadmete ning põllumajandussaaduste ja toidukaupade eksport. Import Lätist kasvas kõigis tooterühmades — kõige rohkem suurenes masinate ja seadmete, mineraalsete toodete ning põllumajandussaaduste ja toidukaupade sissevedu.

Import Venemaalt vähenes, eksport suurenes

Import Venemaalt kahanes 17%, mida põhjustas peamiselt mineraalsete toodete vähenenud sissevedu. Nimetatud toodete import hõlmab lõviosa (59%) sisseveost Venemaalt. Samal ajal suurenes väljavedu Venemaale 17% ehk 1,6 miljardit krooni — see oli ekspordi keskmisest kasvust oluliselt kiirem kasv. Peamiselt oli see tingitud kangete alkoholjookide ekspordi suurenemisest Venemaale (1,1 miljardit krooni), millest enamiku hõlmab mujal toodetud kaup, mida re-eksporditakse Eesti kaudu Venemaale.

Ekspordi ja impordi kasvu aeglustumine 2007. aastal oli ootuspärane, sest varasemate aastate ülikiire areng ei saanud igavesti jätkuda. Oma mõju oli tooterühmadel, mille osatähtsus kaupade vahendamisel Eesti kaudu või kaupade töötlemisel on suur (mineraalsed tooted ning masinad ja seadmed). Nende kaupade puhul on Eestis toodetav lisandväärtus küllaltki väike — seetõttu on kaubavahetuse vähenemise mõju majandusele tagasihoidlik. Samal ajal oli impordi kasv 2007. aastal kiirem kui ekspordil ning väliskaubanduse puudujääk suurenes eelmise aastaga võrreldes veelgi.

Overview

The growth rate of exports and imports slowed down

In 2007, Estonia´s exports of goods accounted for about 126 billion kroons and imports for slightly over 177 billion kroons. Compared to the previous year, exports increased by 4% and imports by 6% which is the smallest growth of the previous years. For the second year in succession, the growth rate of imports was faster than that of exports. The slowdown of growth rate was partly conditioned by very high growth rates of exports and imports in 2006 — 24% and 30%, respectively. The growth rate of foreign trade in 2007 was also influenced by the decreased exports and imports in the sections of mineral products, and machinery and equipment. The data of foreign trade statistics are compiled at current prices, which means that statistics do not take into account the increase in the prices of goods. High inflation and the price rise in several product sections significant for foreign trade (mineral products, wood and products thereof, agricultural products and food preparations) were characteristic of the year 2007. Thus, in some commodity sections, the growth rate of exports and imports was even smaller by quantity of goods than in monetary value.

The growth rate of imports and exports smaller than in Latvia and Lithuania

It is interesting to compare the values of Estonian foreign trade with the average data of EU-27 and with the data of Latvia and Lithuania. Exports in Estonia increased 4% in 2007, the average of EU-27 increased 6% according to the data of Eurostat. The growth rate of exports in Latvia and in Lithuania grew notably faster — 23% and 11%, respectively. The same trend can be observed also in imports. The growth rate of Estonian imports was the same as that of the European Union — (6% in both cases), but in Latvia imports increased 21%, and in Lithuania — 14%. Like in Estonia, the growth rate of exports and imports of the whole EU has slowed down: in 2006, the exports of EU increased 12%, and imports — 14%, but in 2007 the growth rate amounted to only 6% in both flows. The general fall in global economy can be regarded as one of the reasons thereof.

Estonia continuously accounts for a marginal portion in the total EU exports and imports. In 2007, the share of Estonia in the total EU exports formed 0.2%, and in imports — 0.3%. With respect to the turnover of exports and imports, Estonia outpaces only its neighbouring country Latvia and the small island countries Cyprus and Malta.

The foreign trade deficit is continuously large

In 2007, the foreign trade deficit was 51.6 billion kroons, 11% (4.9 billion kroons) larger compared to the previous year. The increase in the foreign trade deficit in 2007 was significantly slower than in 2006 when the deficit grew even 47%. However, the increase in the trade deficit is disturbing, mainly because the growth rate of imports was faster than that of exports.

The foreign trade deficit was passive (negative) in most of the commodity sections, with the exception of the commodity section of wood and products thereof (paper, furniture). The biggest deficit was announced in the commodity section of transport equipment, because the local production was small and most of the commodities had to be imported. A big trade deficit occurred also in the commodity sections of machinery and equipment, and mineral products. The active balance was announced among wood and products thereof and among miscellaneous manufactured articles, but that was not big enough to make the gap narrower in Estonian foreign trade deficit.

In 2007, goods were exported from Estonia mainly to Finland, Sweden and Latvia. The main import trading partners were Finland, Germany and Russian Federation. A significant increase in exports of goods was announced to Latvia and to Togo (by 3.4 and 3.1 billion kroons, respectively), and in imports of goods from Latvia and Sweden (by 3.6 and 2.7 billion kroons, respectively). Exports to the USA decreased (by 2.8 billion kroons) as well as the imports from Russia and Finland (by 3.7 and 2.5 billion kroons, respectively).

The main commodity sections in exports to Finland were machinery and equipment (35% of the total exports to Finland), wood and products thereof (11%), miscellaneous manufactured articles (10%), and metals and products thereof (10%). In imports, the most important sections were also machinery and equipment (30% of the total imports from Finland), metals and products thereof (15%) and transport equipment (13%).

Importance of Latvia as a partner country increased

In 2007, exports to Latvia increased 31%, and imports from Latvia increased even 37%. The increase in exports was mainly influenced by exports of transport equipment to Latvia which increase by 1.2 billion kroons. This mostly concerned the mediation of transport equipment to the Baltic market. There was also a significant increase in the exports of machinery and equipment, and agricultural products and food. Imports from Latvia increased in all commodity sections — the increase was biggest in the imports of machinery and equipment, mineral products, agricultural products and food.

Imports from Russia decreased, exports increased

Imports from Russia decreased 17%. It was mainly caused by the decrease in the commodity section of mineral products, which accounts for the biggest share in the total imports from Russia (59%). At the same time, exports to Russia grew 17% or by 1.6 billion kroons — this was a much faster growth rate than the average growth rate of total exports. This was mainly due to the increase in the exports of alcoholic beverages to Russia (by 1.1 billion kroons). Most of the commodities of those articles are produced somewhere else and re-exported to Russia via Estonia.

The slowdown in the growth of exports and imports in 2007 was predictable as such a very rapid growing trend characteristic of previous years could not last forever. The slowdown of growth was mainly influenced by the commodity sections the share of which in the movement of goods through Estonia or in the processing of goods is large (mineral products, and machinery and equipment). For these products, the value added produced in Estonia is minimal and hence, the influence of the decrease in the exchange of goods on the economy is quite modest. At the same time, imports increased in 2007 faster than exports and the foreign trade deficit continued to increase compared to the previous year.

Diagramm 1 **Eesti eksport ja import, 2003–2007**
Diagram 1 Exports and imports of Estonia, 2003–2007

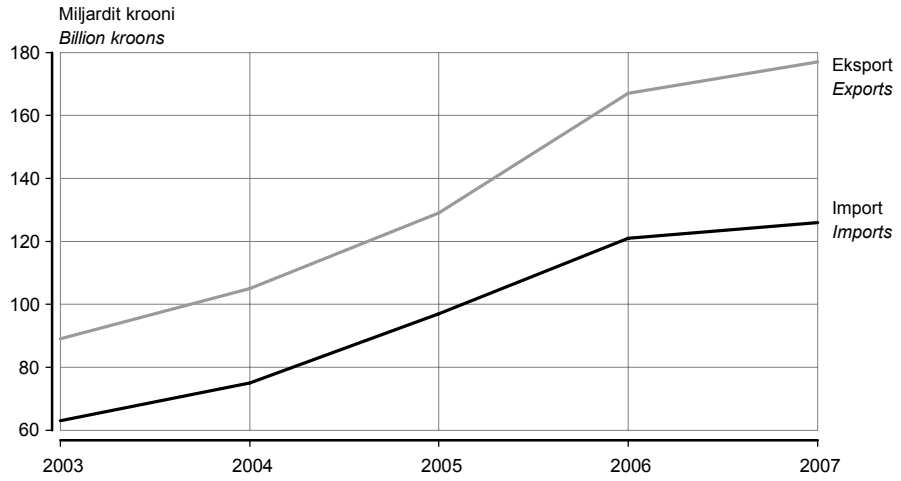

Tabel 1 **Eksport riigi järgi, 2003–2007**
Table 1 Exports by countries, 2003–2007
(miljonit krooni — *million kroons*)

Riik	2003	2004	2005	2006	2007	*Country*
KOKKU	**62 627,9**	**74 614,4**	**97 038,2**	**120 784,5**	**125 532,4**	***TOTAL***
Euroopa	**58 257,8**	**69 012,6**	**89 145,7**	**101 542,8**	**108 041,6**	***Europe***
Albaania	-	0,0	2,2	-	0,5	*Albania*
Andorra	0,2	-	0,8	-	-	*Andorra*
Austria	367,6	321,6	446,8	575,9	797,9	*Austria*
Belgia	728,8	854,5	1 272,7	1 239,1	1 259,8	*Belgium*
Bosnia ja Hertsegoviina	1,3	0,2	4,8	20,9	17,2	*Bosnia and Herzegovina*
Bulgaaria	10,3	28,4	25,4	43,3	87,7	*Bulgaria*
Fääri saared	4,1	7,0	9,6	8,9	24,4	*Faroe Islands*
Gibraltar	0,8	123,0	1 496,6	5 529,5	29,7	*Gibraltar*
Hispaania	213,1	507,7	716,4	731,7	764,0	*Spain*
Holland	1 890,1	2 157,2	2 348,2	2 739,8	3 381,1	*Netherlands*
Horvaatia	21,1	32,1	44,1	47,5	47,0	*Croatia*
Iirimaa	550,0	451,6	382,0	466,7	460,2	*Ireland*
Island	120,2	150,5	243,1	286,1	259,0	*Iceland*
Itaalia	776,0	636,8	767,0	868,8	1 337,9	*Italy*
Kosovo	-	-	1,3	-	-	*Kosovo*
Kreeka	82,1	102,1	258,4	213,0	223,6	*Greece*
Küpros	151,3	91,8	42,6	39,8	30,8	*Cyprus*
Leedu	2 341,6	3 382,8	4 496,8	5 802,1	7 251,2	*Lithuania*
Liechtenstein	0,9	1,4	1,2	4,0	3,3	*Liechtenstein*
Luksemburg	4,5	5,5	2,6	5,6	21,6	*Luxembourg*
Läti	4 395,7	6 348,2	8 831,3	10 939,7	14 316,9	*Latvia*
Makedoonia	1,2	2,1	1,0	0,1	0,9	*Macedonia, FYR of*
Malta	19,0	18,0	11,7	10,1	15,1	*Malta*
Moldova	32,6	32,5	46,3	49,7	78,2	*Moldova, Republic of*
Monaco	0,2	-	-	-	-	*Monaco*
Montenegro	-	-	0,4	2,1	0,6	*Montenegro*
Norra	2 245,0	2 429,7	2 789,1	3 198,5	4 238,1	*Norway*
Poola	692,4	787,5	1 138,5	1 437,5	1 813,4	*Poland*
Portugal	88,4	131,6	143,5	92,4	129,2	*Portugal*
Prantsusmaa	1 080,5	1 118,1	1 188,9	1 561,2	1 700,9	*France*
Rootsi	9 523,9	11 386,3	12 687,8	14 779,9	16 606,0	*Sweden*
Rumeenia	10,0	32,4	42,6	80,3	125,3	*Romania*

Tabel 1 **Eksport riigi järgi, 2003–2007**
Table 1 Exports by countries, 2003–2007
(miljonit krooni — *million kroons*)

Järg — *Cont.*

Riik	2003	2004	2005	2006	2007	*Country*
Saksamaa	6 180,1	6 143,8	5 909,5	6 039,8	6 576,7	*Germany*
San Marino	0,3	0,1	0,1	0,9	0,9	*San Marino*
Serbia	-	-	16,4	33,7	51,4	*Serbia*
Serbia ja Montenegro	12,9	27,0	9,2	-	-	*Serbia and Montenegro*
Slovakkia	28,1	65,9	94,0	136,7	236,5	*Slovakia*
Sloveenia	13,5	22,7	36,2	36,8	73,1	*Slovenia*
Soome	16 215,5	16 917,1	25 606,4	22 020,8	22 459,3	*Finland*
Suurbritannia	2 613,8	2 845,6	3 431,4	3 101,0	3 541,1	*United Kingdom*
Šveits	367,5	322,2	327,9	372,4	418,5	*Switzerland*
Taani	2 499,3	2 415,0	3 053,6	3 096,1	3 499,9	*Denmark*
Tšehhi	354,8	310,1	361,1	448,3	432,9	*Czech Republic*
Türgi	168,5	464,8	790,3	1 295,2	1 606,5	*Turkey*
Ukraina	1 137,9	1 257,0	1 335,2	1 847,5	1 859,7	*Ukraine*
Ungari	792,8	2 730,2	2 193,7	2 180,1	595,2	*Hungary*
Valgevene	81,5	172,1	252,7	688,7	564,9	*Belarus*
Vatikan	-	-	0,3	-	-	*Holy See (Vatican City State)*
Venemaa	2 438,4	4 178,4	6 284,0	9 470,6	11 103,5	*Russian Federation*
Aasia	**1 623,3**	**1 931,2**	**2 666,3**	**5 988,6**	**4 928,1**	***Asia***
Afganistan	0,9	0,1	0,2	12,1	24,4	*Afghanistan*
Aomen	-	-	-	0,3	28,2	*Macao*
Araabia Ühendemiraadid	15,3	21,5	40,9	74,9	499,9	*United Arab Emirates*
Armeenia	3,3	5,7	12,3	22,5	15,3	*Armenia*
Aserbaidžaan	19,6	20,5	72,6	32,9	87,3	*Azerbaijan*
Bahrein	0,2	0,5	0,5	33,6	1,1	*Bahrain*
Bangladesh	1,0	1,4	3,2	1,4	0,8	*Bangladesh*
Filipiinid	8,3	1,2	1,8	6,5	2,2	*Philippines*
Gruusia	0,9	1,3	12,8	8,8	41,4	*Georgia*
Hiina	421,0	448,3	528,1	3 308,6	1 012,4	*China*
Hongkong	120,3	78,6	113,3	94,8	141,3	*Hong Kong*
Iisrael	41,6	53,9	40,9	45,9	41,8	*Israel*
India	65,3	37,1	201,9	183,0	234,3	*India*
Indoneesia	32,8	7,0	53,7	16,6	59,3	*Indonesia*
Iraak	0,0	0,0	9,3	2,1	6,8	*Iraq*
Iraan	1,4	2,2	26,4	12,2	17,6	*Iran*
Jaapan	228,0	215,7	321,7	693,4	660,9	*Japan*
Jeemen	0,0	-	2,7	7,2	22,5	*Yemen*
Jordaania	1,1	2,1	8,1	8,6	11,8	*Jordan*
Kambodža	1,5	0,5	0,3	0,9	0,2	*Cambodia*
Kasahstan	46,1	71,8	293,6	331,6	433,6	*Kazakhstan*
Katar	0,1	0,5	0,7	1,7	2,2	*Qatar*
Korea RDV (Põhja-Korea)	0,1	0,1	-	0,6	-	*Korean DPR*
Korea Vabariik (Lõuna-Korea)	402,5	636,9	526,4	301,1	301,6	*Korea, Republic of*
Kuveit	3,6	3,7	3,7	5,6	8,8	*Kuwait*
Kõrgõzstan	2,1	5,9	12,8	22,5	39,2	*Kyrgyzstan*
Laos	-	1,0	-	-	0,1	*Lao People's Democratic Republic*
Liibanon	1,0	1,5	1,2	2,1	2,7	*Lebanon*
Malaisia	28,7	34,3	39,4	72,8	83,2	*Malaysia*
Maldiivid	-	-	-	0,1	-	*Maldives*
Mongoolia	2,6	0,3	0,4	0,8	1,5	*Mongolia*
Myanmar	0,1	0,2	0,1	-	-	*Myanmar*
Nepal	0,1	0,2	-	-	-	*Nepal*
Omaan	2,3	3,4	3,0	4,4	5,0	*Oman*
Pakistan	15,8	10,6	34,8	92,1	21,7	*Pakistan*
Palestiina	-	1,5	-	0,1	0,4	*Palestinian Territory, occupied*
Saudi Araabia	39,5	28,0	56,3	154,9	594,2	*Saudi Arabia*
Singapur	12,7	15,0	61,0	42,6	22,7	*Singapore*
Sri Lanka	23,4	19,6	5,8	4,6	7,1	*Sri Lanka*
Süüria	-	16,4	0,9	10,4	11,3	*Syrian Arab Republic*
Tadžikistan	-	0,7	0,9	5,0	4,0	*Tajikistan*
Tai	24,2	50,1	33,7	170,5	26,9	*Thailand*
Taiwan	32,5	60,4	57,3	91,7	286,6	*Taiwan*
Türkmenistan	1,0	1,1	3,2	34,4	19,1	*Turkmenistan*
Usbekistan	6,1	48,8	54,5	53,8	100,1	*Uzbekistan*
Vietnam	16,3	21,6	25,9	18,9	46,6	*Viet Nam*
Aafrika	**379,8**	**232,7**	**538,0**	**2 824,2**	**4 745,9**	***Africa***
Alžeeria	3,6	27,2	44,6	28,7	14,3	*Algeria*
Angola	4,0	1,8	1,0	3,3	40,7	*Angola*

Tabel 1 **Eksport riigi järgi, 2003–2007**
Table 1 Exports by countries, 2003–2007
(miljonit krooni — *million kroons*)

Järg — *Cont.*

Riik	2003	2004	2005	2006	2007	*Country*
Benin	-	1,1	26,9	0,4	3,0	*Benin*
Botswana	0,0	0,4	0,1	-	-	*Botswana*
Briti India ookeani ala	0,5	-	-	-	-	*British Indian Ocean Territory*
Burkina Faso	-	-	-	0,3	0,5	*Burkina Faso*
Ceuta	-	-	1,0	-	2,3	*Ceuta*
Côte d'Ivoire	5,7	5,2	5,4	4,2	4,2	*Côte d'Ivoire*
Egiptus	194,2	87,1	78,6	755,1	206,5	*Egypt*
Ekvatoriaal-Guinea	0,0	-	-	-	-	*Equatorial Guinea*
Etioopia	96,5	2,7	2,9	0,7	14,5	*Ethiopia*
Gambia	-	0,2	-	-	0,5	*Gambia*
Ghana	18,8	0,1	7,6	4,0	2,0	*Ghana*
Guinea	0,4	1,0	0,0	0,4	0,2	*Guinea*
Kamerun	0,4	7,2	12,2	1,6	1,7	*Cameroon*
Kenya	0,3	5,9	0,7	1,7	0,2	*Kenya*
Kesk-Aafrika Vabariik	-	0,1	0,0	-	-	*Central African Republic*
Komoorid	-	0,1	0,1	-	-	*Comoros*
Kongo	-	-	-	0,1	0,5	*Congo*
Kongo Demokraatlik Vabariik	-	-	0,4	-	0,0	*Congo, the Democratic Republic of*
Libeeria	8,1	8,6	18,9	233,6	1,0	*Liberia*
Liibüa	9,0	2,2	1,7	1,6	5,1	*Libyan Arab Jamahiriya*
Lõuna-Aafrika Vabariik	5,1	10,6	23,9	60,0	25,8	*South Africa*
Madagaskar	-	3,5	-	-	0,0	*Madagascar*
Malawi	0,7	1,3	-	0,2	0,1	*Malawi*
Mali	-	-	0,1	-	0,4	*Mali*
Maroko	16,1	18,3	25,2	30,8	61,1	*Morocco*
Mauritaania	3,6	3,1	1,7	1,8	0,5	*Mauritania*
Mauritius	0,0	9,3	0,8	0,3	0,3	*Mauritius*
Mosambiik	0,9	2,0	0,2	0,1	0,1	*Mozambique*
Namiibia	0,4	0,0	-	-	0,7	*Namibia*
Nigeeria	9,2	14,8	216,7	443,1	100,4	*Nigeria*
Niger	-	0,0	0,8	2,3	0,0	*Niger*
Sambia	-	-	-	-	1,6	*Zambia*
Seišellid	0,7	0,4	18,1	1,9	0,4	*Seychelles*
Senegal	0,0	0,1	2,3	-	3,8	*Senegal*
Sierra Leone	-	0,0	0,5	-	-	*Sierra Leone*
Sudaan	-	5,4	-	0,0	-	*Sudan*
Svaasimaa	0,1	0,1	0,1	0,2	0,1	*Swaziland*
Zimbabwe	0,3	0,0	0,0	0,1	-	*Zimbabwe*
Tansaania	-	0,7	-	37,6	5,9	*Tanzania, United Republic of*
Togo	-	0,3	25,5	1 182,3	4 244,6	*Togo*
Tuneesia	0,8	11,9	19,5	27,6	2,9	*Tunisia*
Uganda	0,4	-	0,5	0,2	-	*Uganda*
Põhja-Ameerika	**1 941,6**	**2 659,8**	**3 888,7**	**9 274,5**	**6 501,9**	***North America***
Ameerika Ühendriigid	1 556,6	2 376,1	2 992,7	7 998,7	5 240,1	*United States of America*
Antigua ja Barbuda	10,1	1,2	23,8	0,5	0,4	*Antigua and Barbuda*
Aruba	0,0	2,9	0,0	0,1	0,0	*Aruba*
Bahama	5,1	1,3	2,4	3,1	0,9	*Bahamas*
Barbados	0,0	0,8	-	-	-	*Barbados*
Belize	7,3	27,9	0,8	4,3	11,9	*Belize*
Bermuda	0,3	34,0	0,0	-	-	*Bermuda*
Briti Neitsisaared	1,5	1,2	6,2	16,7	102,6	*Virgin Islands (British)*
Costa Rica	0,0	1,7	0,4	1,5	1,0	*Costa Rica*
Dominica	6,1	0,4	0,1	0,1	0,2	*Dominica*
Dominikaani Vabariik	7,1	2,2	3,1	0,1	0,0	*Dominican Republic*
El Salvador	-	1,1	-	0,1	0,1	*El Salvador*
Gröönimaa	0,7	-	-	-	-	*Greenland*
Guadeloupe	-	0,0	-	-	-	*Guadeloupe*
Guatemala	0,5	0,1	0,2	3,4	0,6	*Guatemala*
Haiti	-	-	9,6	11,2	0,4	*Haiti*
Hollandi Antillid	3,7	0,1	66,4	458,3	0,5	*Netherlands Antilles*
Honduras	-	0,0	-	1,4	0,1	*Honduras*
Jamaica	0,7	-	0,0	4,1	-	*Jamaica*
Kaimanisaared	0,3	0,1	0,0	-	0,2	*Cayman Islands*
Kanada	236,0	174,1	696,5	728,3	1 015,0	*Canada*
Kuuba	0,3	0,7	2,3	7,5	0,1	*Cuba*
Mehhiko	9,5	15,6	43,5	19,3	101,8	*Mexico*
Montserrat	-	-	0,0	-	-	*Montserrat*
Nicaragua	1,2	0,2	19,3	-	0,1	*Nicaragua*

Tabel 1 **Eksport riigi järgi, 2003–2007**
Table 1 Exports by countries, 2003–2007
(miljonit krooni — *million kroons*)

Järg — *Cont.*

Riik	2003	2004	2005	2006	2007	*Country*
Panama	17,8	8,7	7,5	2,7	4,2	*Panama*
Puerto Rico	7,4	4,1	-	-	-	*Puerto Rico*
Saint Kitts ja Nevis	0,4	-	-	-	-	*Saint Kitts and Nevis*
Saint Vincent ja Grenadiinid	3,6	4,5	3,2	0,9	1,8	*Saint Vincent and the Grenadines*
Trinidad ja Tobago	1,3	0,8	10,7	0,3	-	*Trinidad and Tobago*
Turks ja Caicos	64,1	-	-	-	-	*Turks and Caicos Islands*
USA Neitsisaared	-	0,0	-	11,9	19,9	*Virgin Islands (U.S.)*
Lõuna-Ameerika	**105,1**	**152,1**	**250,2**	**444,3**	**406,3**	***South America***
Argentina	0,8	7,1	8,6	6,8	7,9	*Argentina*
Boliivia	0,3	-	1,5	3,4	4,4	*Bolivia*
Brasiilia	84,5	123,2	183,4	290,3	315,0	*Brazil*
Colombia	6,5	1,9	1,8	1,0	0,7	*Colombia*
Ecuador	0,1	3,1	2,5	0,3	1,1	*Ecuador*
Guyana	-	-	-	-	1,3	*Guyana*
Paraguay	-	0,1	-	-	1,0	*Paraguay*
Peruu	0,3	3,9	0,5	3,8	5,9	*Peru*
Suriname	-	-	-	-	0,2	*Suriname*
Tšiili	12,3	10,0	50,0	85,7	17,5	*Chile*
Uruguay	0,0	0,8	0,3	49,2	3,5	*Uruguay*
Venezuela	0,3	2,0	1,6	3,8	47,8	*Venezuela*
Austraalia ja Okeaania	**103,6**	**124,3**	**145,5**	**87,3**	**71,2**	***Australia and Oceania***
Austraalia	45,1	119,7	141,7	83,8	55,5	*Australia*
Fidži	-	-	-	-	0,1	*Fiji*
Marshalli saared	41,9	2,0	0,2	0,6	12,9	*Marshall Islands*
Niue	4,3	-	-	-	-	*Niue*
Paapua Uus-Guinea	-	-	0,0	-	-	*Papua New Guinea*
Prantsuse Polüneesia	-	-	0,3	-	0,1	*French Polynesia*
Tokelau	-	-	-	-	0,3	*Tokelau*
Tuvalu	-	-	0,3	-	-	*Tuvalu*
Uus-Kaledoonia	-	-	0,2	0,2	0,1	*New Caledonia*
Uus-Meremaa	9,2	1,7	2,2	2,7	2,2	*New Zealand*
Vanuatu	0,1	0,2	0,6	-	-	*Vanuatu*
Ühendriikide hajasaared	3,0	0,7	-	-	-	*United States Minor Outlying Islands*
Kontinent määramata	**216,7**	**501,7**	**403,8**	**622,8**	**837,4**	***Continent unspecified***

Tabel 2 **Import riigi järgi, 2003–2007[a]**
Table 2 Imports by countries, 2003–2007[a]
(miljonit krooni — *million kroons*)

Riik	2003	2004	2005	2006	2007	*Country*
KOKKU	**89 430,5**	**104 881,7**	**128 765,4**	**167 465,0**	**177 139,4**	***TOTAL***
Euroopa	**82 214,5**	**95 773,5**	**115 179,4**	**152 918,1**	**164 025,6**	***Europe***
Albaania	-	-	0,0	0,2	-	*Albania*
Andorra	-	-	-	-	4,6	*Andorra*
Austria	982,9	1 026,8	1 512,3	1 782,7	1 835,5	*Austria*
Belgia	1 827,2	1 988,8	2 324,9	2 991,1	3 575,6	*Belgium*
Bosnia ja Hertsegoviina	-	0,0	0,0	0,6	4,1	*Bosnia and Hertzegovina*
Bulgaaria	59,0	92,9	108,5	91,6	36,4	*Bulgaria*
Fääri saared	-	-	1,1	3,2	4,1	*Faroe Islands*
Gibraltar	0,0	-	-	0,3	0,1	*Gibraltar*
Hispaania	547,1	661,6	910,7	1 091,2	1 252,1	*Spain*
Holland	4 100,5	3 844,0	4 392,7	5 817,3	6 048,8	*Netherlands*
Horvaatia	8,3	34,1	18,0	41,8	14,4	*Croatia*
Iirimaa	382,8	333,9	320,7	376,2	700,6	*Ireland*
Island	22,8	22,8	6,9	12,7	15,1	*Iceland*
Itaalia	2 401,3	2 611,5	3 286,6	4 269,8	4 998,3	*Italy*
Kreeka	86,2	89,0	99,7	123,3	140,7	*Greece*
Küpros	58,4	32,0	58,7	86,1	71,8	*Cyprus*
Leedu	3 683,5	5 674,5	7 736,1	10 828,7	12 124,2	*Lithuania*
Liechtenstein	1,1	2,4	1,1	1,0	1,4	*Liechtenstein*
Luksemburg	44,9	79,3	146,1	201,0	193,5	*Luxembourg*

[a] Impordiandmed on esitatud saatjariigi järgi.
[a] *The data about imports are presented by country of consignment.*

Tabel 2 **Import riigi järgi, 2003–2007**
Table 2 Imports by countries, 2003–2007
(miljonit krooni — *million kroons*)

Järg — *Cont.*

Riik	2003	2004	2005	2006	2007	*Country*
Läti	3 789,3	5 106,5	6 232,6	9 772,7	13 413,7	*Latvia*
Makedoonia	0,6	0,5	0,4	0,4	1,7	*Macedonia, FYR of*
Malta	111,7	51,9	4,1	11,7	4,4	*Malta*
Moldova	11,7	13,8	9,8	9,1	15,1	*Moldova, Republic of*
Monaco	1,3	0,6	-	-	-	*Monaco*
Montenegro	-	-	-	-	0,1	*Montenegro*
Norra	789,4	816,3	989,2	1 051,9	1 090,1	*Norway*
Poola	2 744,6	3 357,2	4 712,0	6 305,1	7 977,5	*Poland*
Portugal	98,1	116,9	122,8	150,0	195,0	*Portugal*
Prantsusmaa	1 894,4	2 087,5	2 626,5	3 104,8	3 672,9	*France*
Rootsi	8 782,2	10 270,8	11 320,4	15 203,3	17 918,4	*Sweden*
Rumeenia	25,1	38,7	48,1	75,1	135,1	*Romania*
Saksamaa	11 437,3	13 455,9	18 014,6	20 728,5	22 643,0	*Germany*
San Marino	2,7	0,7	3,8	2,9	4,9	*San Marino*
Serbia	-	-	10,4	29,7	34,3	*Serbia*
Serbia ja Montenegro	18,1	12,8	3,0	1,3	-	*Serbia and Montenegro*
Slovakkia	177,8	189,0	182,1	342,0	538,4	*Slovakia*
Sloveenia	99,2	128,5	190,4	230,8	306,5	*Slovenia*
Soome	19 270,1	22 609,2	25 365,7	30 682,8	28 206,4	*Finland*
Suurbritannia	1 859,4	2 326,7	2 988,2	3 362,0	5 510,5	*United Kingdom*
Šveits	751,7	661,4	731,4	749,7	649,1	*Switzerland*
Taani	2 419,4	2 785,7	3 063,4	3 913,7	4 172,9	*Denmark*
Tšehhi	898,2	1 076,3	1 094,7	1 565,7	1 850,0	*Czech Republic*
Türgi	265,5	318,5	565,8	1 032,3	840,1	*Turkey*
Ukraina	3 797,7	1 414,6	1 154,9	1 298,1	1 740,8	*Ukraine*
Ungari	689,9	1 504,0	1 387,3	1 558,3	1 457,8	*Hungary*
Valgevene	866,5	1 277,1	1 623,8	2 282,8	2 542,0	*Belarus*
Venemaa	7 206,6	9 658,8	11 809,9	21 734,6	18 083,6	*Russian Federation*
Aasia	**5 276,0**	**6 887,3**	**10 906,2**	**11 882,0**	**9 964,8**	***Asia***
Afganistan	-	0,2	-	0,0	0,0	*Afghanistan*
Aomen	-	-	2,1	2,1	0,1	*Macao*
Araabia Ühendemiraadid	18,7	20,3	24,7	22,2	40,7	*United Arab Emirates*
Armeenia	0,1	0,1	0,1	0,4	0,7	*Armenia*
Aserbaidžaan	1,4	2,1	7,7	73,5	8,3	*Azerbaijan*
Bahrein	-	-	1,5	0,8	6,6	*Bahrain*
Bangladesh	0,4	0,6	3,5	3,2	7,5	*Bangladesh*
Bhutan	-	-	-	-	0,0	*Bhutan*
Filipiinid	32,8	11,4	22,4	49,8	27,5	*Philippines*
Gruusia	0,7	4,1	35,6	27,7	14,4	*Georgia*
Hiina	1 274,4	2 000,9	2 677,2	3 437,8	3 715,8	*China*
Hongkong	965,8	1 031,5	2 397,7	2 334,0	1 188,0	*Hong Kong*
Iisrael	71,8	42,8	52,6	112,3	133,4	*Israel*
India	41,7	66,0	104,9	128,2	248,8	*India*
Indoneesia	21,7	36,3	25,3	45,7	90,2	*Indonesia*
Iraak	-	-	0,0	-	-	*Iraq*
Iraan	7,2	8,1	4,6	3,2	2,2	*Iran*
Jaapan	1 348,6	1 439,9	2 502,6	1 734,2	1 399,3	*Japan*
Jeemen	-	-	0,4	-	-	*Yemen*
Jordaania	0,0	0,0	0,1	0,1	0,2	*Jordan*
Kambodža	0,1	0,0	0,1	10,1	7,9	*Cambodia*
Kasahstan	69,8	187,1	208,7	805,9	617,5	*Kazakhstan*
Korea RDV (Põhja-Korea)	0,2	0,1	-	-	-	*Korean DPR*
Korea Vabariik (Lõuna-Korea)	307,1	379,5	606,5	524,4	688,3	*Korea, Republic of*
Kuveit	-	-	0,0	-	-	*Kuwait*
Kõrgõzstan	7,4	32,1	20,1	3,2	0,2	*Kyrgyzstan*
Laos	0,0	-	-	-	-	*Lao People's Democratic Republic*
Liibanon	1,0	8,2	10,2	2,4	2,2	*Lebanon*

Tabel 2 **Import riigi järgi, 2003–2007**
Table 2 Imports by countries, 2003–2007
(miljonit krooni — *million kroons*)

Järg — *Cont.*

Riik	2003	2004	2005	2006	2007	*Country*
Malaisia	45,1	97,7	180,0	213,8	211,8	*Malaysia*
Maldiivid	-	0,0	0,0	-	-	*Maldives*
Mongoolia	-	0,1	-	-	-	*Mongolia*
Myanmar	-	0,0	-	-	0,0	*Myanmar*
Nepal	0,0	0,1	0,1	0,3	0,2	*Nepal*
Omaan	-	-	-	0,1	0,3	*Oman*
Pakistan	120,2	144,6	120,5	140,8	116,9	*Pakistan*
Saudi Araabia	2,9	0,0	3,3	3,2	9,1	*Saudi Arabia*
Singapur	476,2	457,2	753,5	480,4	209,8	*Singapore*
Sri Lanka	6,9	7,1	16,3	21,3	21,3	*Sri Lanka*
Süüria	0,6	-	0,4	-	-	*Syrian Arab Republic*
Tadžikistan	75,9	88,9	42,4	192,0	48,4	*Tajikistan*
Tai	92,1	158,5	128,6	148,1	195,7	*Thailand*
Taiwan	268,1	639,3	890,7	1 192,3	821,7	*Taiwan*
Türkmenistan	0,0	0,3	3,3	10,4	8,9	*Turkmenistan*
Usbekistan	11,8	10,2	39,0	112,2	68,8	*Uzbekistan*
Vietnam	5,3	12,0	19,5	45,9	52,1	*Viet Nam*
Aafrika	**54,6**	**124,3**	**80,1**	**104,0**	**161,7**	***Africa***
Burundi	-	-	-	1,0	-	*Burundi*
Ceuta	-	-	-	24,7	-	*Ceuta*
Côte d'Ivoire	5,8	-	6,6	9,5	46,0	*Côte d'Ivoire*
Egiptus	1,4	2,9	1,5	6,3	29,8	*Egypt*
Ekvatoriaal-Guinea	0,0	-	-	-	-	*Equatorial Guinea*
Gambia	-	-	-	0,0	-	*Gambia*
Ghana	24,6	26,5	20,0	22,5	20,4	*Ghana*
Guinea	0,6	0,1	-	-	-	*Guinea*
Kenya	0,2	0,2	0,0	0,3	1,0	*Kenya*
Libeeria	-	-	-	0,0	-	*Liberia*
Lõuna-Aafrika Vabariik	15,4	90,4	47,0	30,0	39,5	*South Africa*
Madagaskar	-	0,2	0,1	-	0,1	*Madagascar*
Mali	-	-	-	-	0,0	*Mali*
Maroko	0,5	0,6	3,2	5,8	18,7	*Morocco*
Mauritaania	-	1,6	-	1,7	4,7	*Mauritania*
Mauritius	-	0,4	-	-	0,1	*Mauritius*
Namiibia	-	1,3	1,3	0,1	-	*Namibia*
Nigeeria	6,0	-	-	0,9	0,2	*Nigeria*
Niger	-	0,0	-	0,9	-	*Niger*
Saint Helena	0,0	-	-	-	-	*Saint Helena*
Sambia	-	-	-	-	0,1	*Zambia*
Seišellid	-	0,1	0,2	0,3	-	*Seychelles*
Senegal	-	-	-	-	0,0	*Senegal*
Sierra Leone	-	0,0	-	-	0,4	*Sierra Leone*
Sudaan	-	-	0,2	-	-	*Sudan*
Tansaania	-	-	-	0,0	0,7	*Tanzania, United Republic of*
Tuneesia	-	-	-	0,0	0,0	*Tunisia*
Uganda	0,1	-	-	-	-	*Uganda*
Põhja-Ameerika	**1 669,4**	**1 789,9**	**2 130,6**	**2 180,1**	**2 567,8**	***North America***
Ameerika Ühendriigid	1 200,2	1 244,3	1 848,5	1 919,1	2 205,7	*United States of America*
Antigua ja Barbuda	-	-	-	43,8	-	*Antigua and Barbuda*
Aruba	-	-	-	-	0,0	*Aruba*
Bahama	1,1	-	0,1	-	-	*Bahamas*
Barbados	-	0,5	2,8	0,6	-	*Barbados*
Belize	-	0,1	0,3	-	2,8	*Belize*
Bermuda	331,5	404,4	-	0,6	-	*Bermuda*
Briti Neitsisaared	0,6	0,6	3,9	9,6	26,0	*Virgin Islands (British)*
Costa Rica	1,4	13,9	13,4	0,8	2,9	*Costa Rica*
Dominica	0,0	-	-	0,0	-	*Dominica*
Dominikaani Vabariik	0,2	4,2	2,4	0,9	1,1	*Dominican Republic*

Tabel 2 **Import riigi järgi, 2003–2007**
Table 2 Imports by countries, 2003–2007
(miljonit krooni — *million kroons*)

Järg — *Cont.*

Riik	2003	2004	2005	2006	2007	*Country*
El Salvador	-	-	-	0,0	0,0	*El Salvador*
Gröönimaa	-	-	-	0,5	-	*Greenland*
Honduras	-	-	0,0	0,0	-	*Honduras*
Jamaica	0,0	-	0,0	0,0	0,0	*Jamaica*
Kanada	118,5	78,9	195,7	189,8	313,9	*Canada*
Kuuba	0,9	2,0	3,4	4,1	4,4	*Cuba*
Mehhiko	4,7	7,6	4,6	8,8	5,8	*Mexico*
Nicaragua	-	-	0,0	-	-	*Nicaragua*
Panama	5,0	30,7	53,7	1,4	0,7	*Panama*
Saint Vincent ja Grenadiinid	-	-	-	0,0	0,0	*Saint Vincent and the Grenadines*
Trinidad ja Tobago	-	-	-	0,1	-	*Trinidad and Tobago*
Turks ja Caicos	5,3	2,7	-	-	-	*Turks and Caicos Islands*
USA Neitsisaared	-	0,0	1,8	-	4,5	*Virgin Islands (U.S.)*
Lõuna-Ameerika	**87,6**	**256,6**	**416,8**	**309,8**	**379,0**	***South America***
Argentina	25,2	49,6	52,8	66,6	61,5	*Argentina*
Boliivia	-	0,0	1,1	1,9	1,0	*Bolivia*
Brasiilia	37,4	153,1	265,5	145,1	216,2	*Brazil*
Colombia	0,0	3,3	5,7	6,2	2,2	*Colombia*
Ecuador	0,1	3,2	9,3	1,4	0,2	*Ecuador*
Guyana	-	-	-	-	0,2	*Guyana*
Peruu	5,4	6,0	8,2	10,1	15,1	*Peru*
Tšiili	17,6	38,1	68,5	77,7	82,1	*Chile*
Uruguay	1,8	3,3	5,6	0,7	0,3	*Uruguay*
Venezuela	0,1	-	0,1	0,1	0,2	*Venezuela*
Austraalia ja Okeaania	**128,2**	**46,0**	**50,3**	**70,9**	**40,5**	***Australia and Oceania***
Austraalia	12,1	14,3	23,7	43,9	22,2	*Australia*
Fidži	-	0,0	-	-	-	*Fiji*
Guam	-	0,1	-	-	-	*Guam*
Marshalli saared	-	-	-	0,2	0,2	*Marshall Islands*
Niue	1,2	1,3	0,5	-	-	*Niue*
Uus-Meremaa	114,9	30,3	26,1	26,8	17,6	*New Zealand*
Vanuatu	-	-	-	-	0,5	*Vanuatu*
Ühendriikide hajasaared	-	0,0	-	-	-	*United States Minor Outlying Islands*
Antarktika	**-**	**-**	**0,8**	**-**	**-**	***Antarctic***
Lõuna-Georgia ja Lõuna-Sandwichi saared	-	-	0,8	-	-	*South Georgia and the South Sandwich Islands*
Kontinent määramata	**0,1**	**4,1**	**1,2**	**0,1**	**-**	***Continent unspecified***

Tabel 3 **Eksport kaubagrupi järgi, 2003–2007**
Table 3 Exports by commodity chapters, 2003–2007
(miljonit krooni — *million kroons*)

	Kaubajaotis ja -grupp KN-i[a] järgi	2003	2004	2005	2006	2007	*Commodity section and chapter by CN[a]*
	KOKKU	**62 627,9**	**74 614,4**	**97 038,2**	**120 784,5**	**125 532,4**	***TOTAL***
	I JAOTIS	**2 315,4**	**2 573,9**	**2 896,4**	**3 263,3**	**3 637,0**	***SECTION I***
01	Elusloomad	101,2	79,0	84,9	197,1	183,0	*Live animals*
02	Liha ja söödav rups	345,8	317,5	352,7	350,7	348,5	*Meat and edible meat offal*
03	Kalad ja vähid, limused ja muud veeselgrootud	939,3	948,1	1 059,5	1 178,2	1 062,2	*Fish and crustaceans, molluscs*
04	Piim ja piimatooted; linnumunad; naturaalne mesi	920,7	1 219,2	1 384,0	1 526,0	2 032,4	*Dairy products; bird's eggs; natural honey*
05	Mujal nimetamata loomsed tooted	8,4	10,1	15,3	11,3	10,9	*Products of animal origin, not elsewhere specified or included*
	II JAOTIS	**369,6**	**430,6**	**1 051,3**	**1 289,9**	**1 763,8**	***SECTION II***
06	Eluspuud ja muud taimed; taimesibulad, -juured jms; lõike-lilled ja dekoratiivne taimmaterjal	14,8	14,0	20,6	21,4	21,4	*Live trees and other plants; cut flowers and ornamental foliage*
07	Köögivili ning söödavad juured ja mugulad	45,8	39,1	52,8	54,0	66,1	*Edible vegetables and certain roots and tubers*
08	Söödavad puuviljad, marjad ja pähklid; tsitrusviljade ja melonite koor	66,8	86,1	197,7	279,8	269,5	*Edible fruit and nuts; peel of citrus fruit or melons*
09	Kohv, tee, mate ja maitseained	91,3	161,0	249,0	344,4	446,7	*Coffee, tea, mate, spices*
10	Teravili	15,4	12,9	181,2	288,5	558,8	*Cereals*
11	Jahvatustööstuse tooted; linnased; tärklis; inuliin: nisugluteen	14,8	30,9	93,2	83,9	112,2	*Products of the milling industry; malt; starches*
12	Õliseemned ja -viljad; muud seemned ja viljad	95,3	48,6	209,9	153,2	202,1	*Oil seeds and oleaginous fruits; miscellaneous grains, seeds and fruit*
13	Šellak; kummivaigud, vaigud	13,4	23,8	37,0	46,4	56,5	*Shellac; gums, resins*
14	Taimne punumismaterjal; mujal nimetamata taimsed tooted	12,0	14,2	9,9	18,3	30,5	*Vegetable plaiting materials; vegetable products not elsewhere specified or included*
	III JAOTIS	**183,8**	**223,8**	**265,8**	**356,4**	**416,5**	***SECTION III***
15	Loomsed ja taimsed rasvad ning õlid; loomsed ja taimsed vahad	183,8	223,8	265,8	356,4	416,5	*Animal or vegetable fats and oils; animal or vegetable waxes*
	IV JAOTIS	**1 834,3**	**2 384,5**	**2 756,8**	**3 579,9**	**5 210,8**	***SECTION IV***
16	Lihast, kalast, vähkidest, limustest või muudest veeselgrootutest tooted	937,3	675,0	702,9	757,1	748,3	*Preparations of meat, of fish, or of crustaceans*
17	Suhkur ja suhkrukondiitritooted	59,0	359,4	170,2	147,8	171,2	*Sugar and sugar confectionery*
18	Kakao ja kakaotooted	33,8	62,3	58,7	129,5	95,5	*Cocoa and cocoa preparations*
19	Teravilja-, jahu-, tärklise- või piimatooted; valikpagaritooted	33,2	51,7	47,8	126,4	220,8	*Preparations of cereals, flour, starch or milk; pastrycooks' products*
20	Köögi- ja puuviljadest, marjadest, pähklitest või muudest taimeosadest tooted	29,2	37,2	60,4	53,0	100,8	*Preparations of vegetables, fruit, nuts or other parts of plants*
21	Mitmesugused toiduained	213,4	270,7	352,7	464,1	645,2	*Miscellaneous edible preparations*
22	Joogid, alkohol ja äädikas	449,1	781,3	1 201,3	1 792,5	3 027,4	*Beverages, spirits and vinegar*
23	Toiduainetööstuse jäägid ja jäätmed; tööstuslikult toodetud loomasöödad	79,2	86,7	120,4	86,8	180,5	*Residues and waste from the food industries; prepared animal fodder*
24	Tubakas ja tööstuslikud tubakaasendajad	0,1	60,2	42,4	22,7	21,1	*Tobacco and manufactured tobacco substitutes*
	V JAOTIS	**1 782,2**	**3 403,6**	**7 277,6**	**19 394,5**	**15 672,5**	***SECTION V***
25	Sool; väävel; mullad ja kivimid, krohvimismaterjalid, lubi ja tsement	247,5	217,4	254,7	321,6	554,2	*Salt; sulphur; earths and stone, plastering materials, lime and cement*
26	Maagid, räbu ja tuhk	3,4	2,4	5,2	14,1	5,7	*Ores, slag and ash*
27	Mineraalkütused; mineraalõlid ja nende destilleerimis-saadused	1 531,3	3 183,8	7 017,7	19 058,8	15 112,6	*Mineral fuels, mineral oils and products of their distillation*

[a] Kombineeritud nomenklatuur ehk kaupade klassifikaator, mida kasutatakse EL-i väliskaubandusstatistikas ja tollimaksude määramisel. Klassifikaator baseerub harmoneeritud süsteemil (HS — *Harmonized System*) ja seda uuendatakse igal aastal.

[a] *Combined Nomenclature or the goods' classification used within the EU for the purposes of foreign trade statistics and for customs duty purposes. The classification is based on the Harmonized System (HS) and is updated every year.*

Tabel 3 **Eksport kaubagrupi järgi, 2003–2007**
Table 3 Exports by commodity chapters, 2003–2007
(miljonit krooni — *million kroons*)

Järg — *Cont.*

	Kaubajaotis ja -grupp KNi järgi	2003	2004	2005	2006	2007	*Commodity section and chapter by CN*
	VI JAOTIS	**3 240,8**	**3 537,9**	**4 116,1**	**4 923,8**	**5 696,1**	***SECTION VI***
28	Anorgaanilised kemikaalid; väärismetallide, haruldaste muldmetallide, radioaktiivsete elementide ja isotoopide orgaanilised või anorgaanilised ühendid	277,2	393,2	420,1	492,0	499,5	*Inorganic chemicals; organic or inorganic compounds of precious metals, of rare-earth metals, of radioactive elements or of isotopes*
29	Orgaanilised kemikaalid	353,3	509,5	651,1	819,5	835,0	*Organic chemicals*
30	Farmaatsiatooted	309,1	417,9	448,1	431,5	489,9	*Pharmaceutical products*
31	Väetised	604,9	435,7	604,9	551,7	699,1	*Fertilizers*
32	Park- ja värvaineekstraktid; tanniinid ja nende derivaadid; värvained ja pigmendid; värvid ja lakid; kitt ja muud mastiksid, tint	1 276,3	1 202,5	1 248,9	1 818,4	2 190,0	*Tanning or dyeing extracts; tannins and their derivatives; dyes, pigments and other colouring matter; paints and varnishes; putty and other mastics; inks*
33	Eeterlikud õlid; parfümeeria- ja kosmeetikatooted ning hügieenivahendid	51,6	88,2	119,0	117,4	129,8	*Essential oils and resinoids; perfumery, cosmetic or toilet preparations*
34	Seep, orgaanilised pind-aktiivsedained, pesemis-vahendid, määrdeained, tehisvahad ja vahavalmistised, puhastus- ja poleerimisvahendid, küünlad	112,9	143,3	255,4	278,5	316,9	*Soap, organic surface-active agents, washing and lubricating preparations, prepared waxes, polishing preparations, candles*
35	Valkained; modifitseeritud tärklis; liimid; ensüümid	113,9	103,3	92,2	120,5	166,6	*Albuminoidal substances; modified starches; glues; enzumes*
36	Lõhkeained; pürotehnilised tooted; tuletikud	27,5	34,5	49,9	40,2	44,4	*Explosives; pyrotechnic products; matches*
37	Foto- ja kinokaubad	3,6	5,3	14,5	13,4	5,7	*Photographic or cinematographic goods*
38	Mitmesugused keemiatooted	110,5	204,5	212,0	240,7	319,2	*Miscellaneous chemical products*
	VII JAOTIS	**1 663,6**	**1 981,2**	**2 702,5**	**3 489,3**	**4 069,1**	***SECTION VII***
39	Plastid ja plasttooted	1 415,8	1 648,0	2 255,6	2 928,0	3 309,7	*Plastics and articles thereof*
40	Kummi ja kummitooted	247,8	333,2	446,9	561,3	759,4	*Rubber and articles thereof*
	VIII JAOTIS	**609,2**	**641,8**	**747,4**	**912,4**	**755,8**	***SECTION VIII***
41	Toornahk (v.a karusnahk) ja nahk	59,1	84,6	85,1	97,4	109,5	*Raw hides and skins (other than furskins) and leather*
42	Nahktooted; sadulsepatooted ja rakmed; reisitarbed, käekotid jms tooted	110,6	144,5	180,1	209,9	197,9	*Articles of leather; saddlery and harness, travel goods, handbags and similar containers*
43	Karusnahk ja tehiskarusnahk; tooted nendest	439,5	412,7	482,2	605,1	448,4	*Furskins and artificial fur; manufactures thereof*
	IX JAOTIS	**9 390,4**	**9 569,7**	**10 932,4**	**11 149,3**	**12 737,8**	***SECTION IX***
44	Puit ja puittooted; puusüsi	9 384,6	9 564,8	10 926,6	11 144,6	12 731,9	*Wood and articles of wood; wood charcoal*
45	Kork ja korgist tooted	0,2	0,4	0,5	0,4	0,6	*Cork and articles of cork*
46	Õlgedest, espartost ja muudest punumis-materjalidest tooted; korv- ja vitspunutised	5,6	4,5	5,3	4,3	5,3	*Manufactures of straw and of other plaiting materials; basketware and wickerwork*
	X JAOTIS	**1 313,6**	**1 547,1**	**1 939,3**	**2 856,7**	**3 779,9**	***SECTION X***
47	Puidust vm kiulisest tselluloosmaterjalist kiumass; ringlusse võetud paberi- või papijäätmed ja -jäägid	31,4	43,8	75,5	393,6	1 027,8	*Pulp of wood or of other fibrous cellulosic material; recovered (waste and scrap) of paper or paperboard*
48	Paber ja papp; paberimassist, paberist või papist tooted	1 035,0	1 121,0	1 231,6	1 758,7	1 931,3	*Paper and paperboard; articles of paper pulp, of paper or of paperboard*
49	Raamatud, ajalehed, pildid jm trükitooted; käsikirjad	247,2	382,3	632,2	704,4	820,8	*Printed books, newspapers, pictures and other products of the printing industry; manuscripts*
	XI JAOTIS	**6 791,9**	**6 695,2**	**6 988,8**	**6 283,2**	**6 218,0**	***SECTION XI***
50	Siid	0,1	0,1	0,4	0,1	0,1	*Silk*
51	Lamba- jt loomade vill ning loomakarvad; hobusejõhvist lõng ja riie	81,0	57,1	37,6	32,4	29,8	*Wool, fine or coarse animal hair*

Tabel 3 **Eksport kaubagrupi järgi, 2003–2007**
Table 3 Exports by commodity chapters, 2003–2007
(miljonit krooni — *million kroons*)

Järg — *Cont.*

	Kaubajaotis ja -grupp KNi järgi	2003	2004	2005	2006	2007	*Commodity section and chapter by CN*
52	Puuvill	829,4	776,7	695,2	508,5	370,0	*Cotton and articles thereof*
53	Muud taimsed tekstiilkiud; paberlõng ja paberlõngast riie	471,2	393,3	348,0	229,0	167,6	*Other vegetable fibres; paper yarn and woven fabrics of paperyarn*
54	Keemilised filamentkiud	31,7	36,6	37,1	49,6	54,2	*Man-made filaments*
55	Keemilised staapelkiud	24,5	34,1	49,9	44,2	59,1	*Man-made staple fibres*
56	Vatt, vilt ja lausriie; erilõngad; nöörid, paelad ja köied	184,1	178,2	189,4	201,5	227,1	*Wadding, felt and nonwovens; special yarns; twine, cordage, ropes and cables*
57	Vaibad ja muud tekstiilpõrandakatted	206,1	211,8	225,5	219,6	244,3	*Carpets and other textile floor coverings*
58	Eririie; taftingriie; pits; seinavaibad; posamendid; tikandid	28,0	36,1	47,1	64,4	87,8	*Special woven fabrics; tufted textile fabrics; lace; tapestries; trimmings; embroidery*
59	Impregneeritud, pealistatud, kaetud või lamineeritud riie; tekstiiltooted tööstuslikuks otstarbeks	31,9	49,6	59,0	113,9	155,5	*Impregnated, coated, covered or laminated textile fabrics; textile articles of a kind suitable for industrial use*
60	Silmkoelised ja heegeldatud kangad (trikookangad)	75,3	76,4	86,5	87,5	85,9	*Knitted or crocheted fabrics*
61	Silmkoelised ja heegeldatud rõivad ning rõivamanused (trikootooted)	936,4	936,1	960,1	1 045,4	1 144,5	*Articles of apparel and clothing accessories; knitted or crocheted*
62	Rõivad ja rõivamanused, v.a silmkoelised või heegeldatud	2 761,7	2 702,8	3 066,0	2 686,3	2 687,1	*Articles of apparel and clothing accessories, not knitted or crocheted*
63	Muud tekstiilist valmistooted; kantud rõivad ja kasutatud tekstiiltooted, kaltsud	1 130,5	1 206,3	1 187,0	1 000,8	905,0	*Other made-up textile articles; sets; worn clothing and worn textile articles; rags*
	XII JAOTIS	**901,6**	**636,6**	**793,4**	**822,4**	**871,0**	***SECTION XII***
64	Jalanõud, kedrid jms tooted; nende osad	806,6	557,0	708,0	732,4	760,5	*Footwear, gaiters and the like; parts of such articles*
65	Peakatted ja nende osad	89,4	74,0	80,9	83,3	100,2	*Headgear and parts thereof*
66	Vihma- ja päevavarjud, jalutuskepid, piitsad	2,1	2,4	1,0	1,9	1,9	*Umbrellas, sun umbrellas, walking-sticks, seat-sticks, whips, riding-crops and parts thereof*
67	Töödeldud suled ja udusuled ning tooted nendest; tehislilled; juustest tooted	3,5	3,2	3,5	4,8	8,4	*Prepared feathers and down and articles made of feathers or of down; artificial flowers; articles of human hair*
	XIII JAOTIS	**953,5**	**1 153,7**	**1 565,4**	**1 858,0**	**2 104,4**	***SECTION XIII***
68	Kivist, kipsist, tsemendist, asbestist, vilgust jms materjalist tooted	250,9	348,5	499,8	585,4	657,4	*Articles of stone, plaster, cement, asbestos, mica or similar materials*
69	Keraamikatooted	72,6	97,5	183,5	294,2	336,3	*Ceramic products*
70	Klaas ja klaastooted	630,0	707,7	882,1	978,4	1 110,7	*Glass and glassware*
	XIV JAOTIS	**87,3**	**105,5**	**96,5**	**138,0**	**145,8**	***SECTION XIV***
71	Looduslikud ja kultiveeritud pärlid, vääris- ja poolvääris-kivid, väärismetallid, juveeltoodete imitatsioonid; mündid	87,3	105,5	96,5	138,0	145,8	*Natural or cultured pearls, precious or semi-precious stones, precious metals, metals clad with precious metal, and articles thereof; imitation jewellery; coins*
	XV JAOTIS	**5 333,3**	**6 385,2**	**8 827,2**	**11 098,2**	**12 663,9**	***SECTION XV***
72	Raud ja teras	1 969,4	2 827,9	4 200,8	5 341,4	5 359,9	*Iron and steel*
73	Raud- ja terastooted	2 032,6	2 077,9	2 898,5	3 190,6	4 433,1	*Articles of iron or steel*
74	Vask ja vasktooted	194,2	262,7	319,6	614,6	607,1	*Copper and articles thereof*
75	Nikkel ja nikkeltooted	7,0	38,1	13,0	108,3	224,5	*Nickel and articles thereof*
76	Alumiinium ja alumiiniumtooted	649,4	574,5	584,9	755,1	876,1	*Aluminium and articles thereof*
78	Plii ja pliitooted	4,6	58,8	106,5	137,8	313,8	*Lead and articles thereof*
79	Tsink ja tsinktooted	17,0	16,0	14,1	223,9	31,7	*Zinc and articles thereof*
80	Tina ja tinatooted	0,9	0,5	0,9	1,2	2,6	*Tin and articles thereof*
81	Muud mittevääriismetallid; metallkeraamika; tooted nendest	182,8	193,6	263,5	288,1	254,6	*Other base metals; cermets; articles thereof*
82	Mittevääriismetallist tööriistad, terariistad, lusikad ja kahvlid	132,0	179,3	210,8	218,5	315,7	*Tools, implements, cutlery, spoons and forks of base metal; parts thereof*

Tabel 3 **Eksport kaubagrupi järgi, 2003–2007**
Table 3 Exports by commodity chapters, 2003–2007
(miljonit krooni — *million kroons*)

Järg — *Cont.*

	Kaubajaotis ja -grupp KNi järgi	2003	2004	2005	2006	2007	*Commodity section and chapter by CN*
83	Mitmesugused mitte-väärismetallist tooted	143,4	155,9	214,6	218,7	244,8	*Miscellaneous articles of base metal*
	XVI JAOTIS	**15 652,4**	**20 045,3**	**27 376,3**	**29 789,3**	**26 269,9**	***SECTION XVI***
84	Tuumareaktorid, katlad, masinad ja mehaanilised seadmed; nende osad	2 566,3	3 280,2	5 009,5	6 451,5	8 671,9	*Nuclear reactors, boilers, machinery and mechanical appliances; parts thereof*
85	Elektrimasinad ja -seadmed, nende osad; helisalvestus- ja taas-esitusseadmed, telepildi ja -heli salvestus- ja taasesitusseadmed, nende osad ja tarvikud	13 086,1	16 765,1	22 366,8	23 337,8	17 598,0	*Electrical machinery and equipment and parts thereof; sound recorders and reproducers, television image and sound recorders and reproducers, and parts and accessories of such articles*
	XVII JAOTIS	**2 726,7**	**4 584,2**	**6 622,2**	**8 138,9**	**10 681,6**	***SECTION XVII***
86	Raudtee- või trammivedurid, -veerem ning nende osad; raudtee- või trammitee-seadmed ja -tarvikud ning nende osad; mitmesugused mehaanilised (sh elektro-mehaanilised) liiklus-korraldusseadmed	270,7	645,0	653,0	519,5	429,7	*Railway and tramway locomotives, rolling-stock and parts thereof; railway or tramway track fixtures and fittings and parts thereof; mechanical traffic signalling equipment of all kinds*
87	Sõidukid, v.a raudtee- ja trammiteeveerem, ning nende osad ja tarvikud	2 174,8	3 500,4	5 516,9	7 156,2	9 404,5	*Vehicles other than railway or tramway rolling-stock, and parts and accessories*
88	Õhusõidukid, kosmoseaparaadid ja nende osad	72,2	63,2	25,1	7,9	171,1	*Aircraft, spacecraft and parts thereof*
89	Laevad, paadid ja ujuvkonstruktsioonid	209,0	375,6	427,2	455,3	676,3	*Ships, boats and floating structures*
	XVIII JAOTIS	**1 284,1**	**1 510,1**	**1 761,4**	**1 898,2**	**2 030,8**	***SECTION XVIII***
90	Optika-, foto-, kino-, mõõte-, kontroll-, täppis-, meditsiini- ja kirurgiainstrumendid ning -aparatuur; nende osad ja tarvikud	1 224,7	1 444,6	1 695,4	1 832,0	1 974,3	*Optical, photographic, cinematographic, measuring, checking, precision, medical or surgical instruments and apparatus*
91	Kellad ja nende osad	7,3	11,1	8,9	20,1	15,5	*Clocks and watches and parts thereof*
92	Muusikariistad; nende osad ja tarvikud	52,1	54,4	57,1	46,1	41,0	*Musical instruments; parts and accessories of such articles*
	XIX JAOTIS	**0,3**	**0,9**	**7,9**	**10,3**	**20,7**	***SECTION XIX***
93	Relvad ja laskemoon; nende osad ja tarvikud	0,3	0,9	7,9	10,3	20,7	*Arms and ammunition; parts and accessories thereof*
	XX JAOTIS	**6 164,3**	**7 028,0**	**7 796,2**	**8 785,2**	**9 857,1**	***SECTION XX***
94	Mööbel; madratsid, madratsialused, padjad ja muud täistopitud mööblilisandid; mujal nimetamata lambid ja valgustid; sisevalgustusega sildid, valgustablood jms; kokkupandavad ehitised	5 674,9	6 370,9	7 015,9	7 849,3	8 783,4	*Furniture; bedding; mattresses, mattress supports, cushions and similar stuffed furnishings; lamps and lighting fittings not elsewhere specified or included; illuminated signs, illuminated nameplates and the like; prefabricated buildings*
95	Mänguasjad, mängud ja spordiinventar; nende osad ja tarvikud	322,8	446,3	530,9	689,7	816,5	*Toys, games and sports requisites; parts and accessories thereof*
96	Mitmesugused tööstustooted	166,6	210,8	249,4	246,2	257,2	*Miscellaneous manufactured articles*
	XXI JAOTIS	**29,6**	**16,3**	**50,0**	**47,4**	**16,8**	***SECTION XXI***
97	Kunstiteosed, kollektsiooniobjektid ja antiikesemed	29,6	16,3	50,0	47,4	16,8	*Works of art, collectors' pieces and antiques*
	XXII JAOTIS	**0,0**	**159,3**	**467,3**	**699,9**	**913,1**	***SECTION XXII***
99	Tarned välisriikide laevadele ja muud määramata kaubad	0,0	159,3	467,3	699,9	913,1	*Supplies for foreign vessels and other unspecified goods*

Tabel 4 **Import kaubagrupi järgi, 2003–2007**
Table 4 Imports by commodity chapters, 2003–2007
(miljonit krooni — *million kroons*)

	Kaubajaotis ja -grupp KN-i[a] järgi	2003	2004	2005	2006	2007	*Commodity section and chapter by CN[a]*
	KOKKU	**89 430,5**	**104 881,7**	**128 765,4**	**167 465,0**	**177 139,4**	***TOTAL***
	I JAOTIS	**1 824,0**	**1 781,4**	**2 169,5**	**2 406,6**	**2 657,0**	***SECTION I***
01	Elusloomad	14,7	24,5	27,6	20,4	18,8	*Live animals*
02	Liha ja söödav rups	558,3	678,6	986,6	1 014,3	1 049,3	*Meat and edible meat offal*
03	Kalad ja vähid, limused ja muud veeselgrootud	591,2	632,2	766,7	932,2	976,6	*Fish and crustaceans, molluscs*
04	Piim ja piimatooted; linnumunad; naturaalne mesi	622,4	369,9	325,5	362,3	541,0	*Dairy products; bird's eggs; natural honey*
05	Mujal nimetamata loomsed tooted	37,4	76,2	63,1	77,4	71,3	*Products of animal origin, not elsewhere specified or included*
	II JAOTIS	**1 987,3**	**2 388,3**	**2 474,1**	**2 843,1**	**3 336,6**	***SECTION II***
06	Eluspuud ja muud taimed; taimesibulad, -juured jms; lõikelilled ja dekoratiivne taimmaterjal	127,3	157,2	200,0	262,4	309,4	*Live trees and other plants; cut flowers and ornamental foliage*
07	Köögivili ning söödavad juured ja mugulad	296,4	274,1	328,2	402,0	529,2	*Edible vegetables and certain roots and tubers*
08	Söödavad puuviljad, marjad ja pähklid; tsitrusviljade ja melonite koor	626,4	711,4	769,2	943,9	1 058,7	*Edible fruit and nuts; peel of citrus fruit or melons*
09	Kohv, tee, mate ja maitseained	383,3	467,6	647,4	607,7	689,2	*Coffee, tea, mate, spices*
10	Teravili	192,5	285,1	144,7	125,8	163,8	*Cereals*
11	Jahvatustööstuse tooted; linnased; tärklis; inuliin: nisugluteen	173,2	204,3	217,2	256,8	307,0	*Products of the milling industry; malt; starches*
12	Õliseemned ja -viljad; muud seemned ja viljad	175,9	260,1	122,7	194,1	214,6	*Oil seeds and oleaginous fruits; miscellaneous grains, seeds and fruit*
13	Šellak; kummivaigud, vaigud	11,6	27,5	44,0	48,8	57,9	*Shellac; gums, resins*
14	Taimne punumismaterjal; mujal nimetamata taimsed tooted	0,7	1,0	0,7	1,6	6,8	*Vegetable plaiting materials; vegetable products not elsewhere specified or included*
	III JAOTIS	**365,5**	**364,1**	**364,9**	**439,5**	**562,4**	***SECTION III***
15	Loomsed ja taimsed rasvad ning õlid; loomsed ja taimsed vahad	365,5	364,1	364,9	439,5	562,4	*Preparations of meat, of fish, or of crustaceans*
	IV JAOTIS	**4 038,5**	**5 096,8**	**6 013,2**	**6 674,1**	**9 939,8**	***SECTION IV***
16	Lihast, kalast, vähkidest, limustest või muudest veeselgrootutest tooted	147,4	181,7	351,9	419,7	625,9	*Preparations of meat, of fish, or of crustaceans*
17	Suhkur ja suhkrukondiitritooted	486,6	538,1	631,6	774,3	966,7	*Sugar and sugar confectionery*
18	Kakao ja kakaotooted	301,1	374,3	472,4	466,7	584,9	*Cocoa and cocoa preparations*
19	Teravilja-, jahu-, tärklise- või piimatooted; valikpagaritooted	390,4	443,5	486,2	610,2	709,7	*Preparations of cereals, flour, starch or milk; pastrycooks' products*
20	Köögi- ja puuviljadest, marjadest, pähklitest või muudest taimeosadest tooted	385,3	439,7	491,9	583,5	699,3	*Preparations of vegetables, fruit, nuts or other parts of plants*
21	Mitmesugused toiduained	587,7	731,0	850,0	894,7	1 040,3	*Miscellaneous edible preparations*

[a] Kombineeritud nomenklatuur ehk kaupade klassifikaator, mida kasutatakse EL-i väliskaubandusstatistikas ja tollimaksude määramisel. Klassifikaator baseerub harmoneeritud süsteemil (HS — *Harmonized System*) ja seda uuendatakse igal aastal.

[a] *Combined Nomenclature or the goods' classification used within the EU for the purposes of foreign trade statistics and for customs duty purposes. The classification is based on the Harmonized System (HS) and is updated every year.*

Tabel 4 **Import kaubagrupi järgi, 2003–2007**
Table 4 Imports by commodity chapters, 2003–2007
(miljonit krooni — *million kroons*)

Järg — *Cont.*

	Kaubajaotis ja -grupp KN-i järgi	2003	2004	2005	2006	2007	*Commodity section and chapter by CN*
22	Joogid, alkohol ja äädikas	909,4	1 462,8	1 745,3	1 827,2	3 956,7	*Beverages, spirits and vinegar*
23	Toiduainetööstuse jäägid ja jäätmed; tööstuslikult toodetud loomasöödad	439,6	536,6	554,8	656,5	709,3	*Residues and waste from the food industries; prepared animal fodder*
24	Tubakas ja tööstuslikud tubakaasendajad	391,0	389,1	429,1	441,3	647,0	*Tobacco and manufactured tobacco substitutes*
	V JAOTIS	**5 041,3**	**7 217,5**	**11 800,4**	**26 968,6**	**24 757,5**	***SECTION V***
25	Sool; väävel; mullad ja kivimid, krohvimismaterjalid, lubi ja tsement	213,3	222,1	267,9	365,1	467,8	*Salt; sulphur; earths and stone, lime and cement*
26	Maagid, räbu ja tuhk	98,6	32,5	75,9	22,8	9,2	*Ores, slag and ash*
27	Mineraalkütused; mineraalõlid ja nende destilleerimissaadused	4 729,4	6 962,9	11 456,6	26 580,7	24 280,5	*Mineral fuels, mineral oils and products of their distillation*
	VI JAOTIS	**6 504,7**	**7 452,5**	**8 712,1**	**10 798,7**	**11 934,1**	***SECTION VI***
28	Anorgaanilised kemikaalid; väärismetallide, haruldaste muldmetallide, radioaktiivsete elementide ja isotoopide orgaanilised või anorgaanilised ühendid	279,6	261,6	299,5	434,1	517,2	*Inorganic chemicals; organic or inorganic compounds of precious metals*
29	Orgaanilised kemikaalid	437,9	637,2	745,9	1 462,7	1 286,9	*Organic chemicals*
30	Farmaatsiatooted	1 693,8	2 205,8	2 466,2	2 748,2	3 230,7	*Pharmaceutical products*
31	Väetised	692,2	571,7	623,1	547,0	667,9	*Fertilizers*
32	Park- ja värvaineekstraktid; tanniinid ja nende derivaadid; värvained ja pigmendid; värvid ja lakid; kitt ja muud mastiksid, tint	1 015,1	1 213,1	1 505,3	1 862,2	2 091,1	*Tanning or dyeing extracts; dyes, pigments and other colouring matter; paints and varnishes; putty and other mastics; inks*
33	Eeterlikud õlid; parfümeeria- ja kosmeetikatooted ning hügieenivahendid	749,7	781,0	926,4	1 055,2	1 188,0	*Essential oils and resinoids; perfumery, cosmetic or toilet preparations*
34	Seep, orgaanilised pindaktiivsed ained, pesemisvahendid, määrdeained, tehisvahad ja vahavalmistised, puhastus- ja poleerimisvahendid, küünlad	473,7	521,9	591,8	679,9	809,8	*Soap, organic surface-active agents, washing and lubricating preparations, prepared waxes, polishing preparations, candles*
35	Valkained; modifitseeritud tärklis; liimid; ensüümid	184,9	183,7	188,3	230,7	264,3	*Albuminoidal substances; modified starches; glues; enzumes*
36	Lõhkeained; pürotehnilised tooted; tuletikud	43,6	42,7	51,5	51,5	104,1	*Explosives; pyrotechnic products; matches*
37	Foto- ja kinokaubad	138,9	140,7	141,2	197,4	164,0	*Photographic or cinematographic goods*
38	Mitmesugused keemiatooted	795,3	893,1	1 172,9	1 529,8	1 610,1	*Miscellaneous chemical products*
	VII JAOTIS	**4 556,6**	**5 127,1**	**6 084,5**	**7 846,1**	**8 933,8**	***SECTION VII***
39	Plastid ja plasttooted	3 722,7	4 138,2	4 935,6	6 372,0	7 117,8	*Plastics and articles thereof*
40	Kummi ja kummitooted	833,9	988,9	1 148,9	1 474,1	1 816,0	*Rubber and articles thereof*
	VIII JAOTIS	**940,9**	**771,7**	**966,7**	**1 079,3**	**1 133,6**	***SECTION VIII***
41	Toornahk (v.a karusnahk) ja nahk	311,3	321,8	274,3	302,0	355,6	*Raw hides and skins (other than furskins) and leather*
42	Nahktooted; sadulsepatooted ja rakmed; reisitarbed, käekotid jms tooted	224,3	255,0	314,9	408,8	488,1	*Articles of leather; saddlery and harness, travel goods, handbags and similar containers*
43	Karusnahk ja tehis-karusnahk; tooted nendest	405,3	194,9	377,5	368,5	289,9	*Furskins and artificial fur; manufactures thereof*

Tabel 4 **Import kaubagrupi järgi, 2003–2007**
Table 4 Imports by commodity chapters, 2003–2007
(miljonit krooni — *million kroons*)

Järg — *Cont.*

	Kaubajaotis ja -grupp KN-i järgi	2003	2004	2005	2006	2007	*Commodity section and chapter by CN*
	IX JAOTIS	**2 468,8**	**3 512,3**	**4 482,1**	**5 267,4**	**6 755,2**	***SECTION IX***
44	Puit ja puittooted; puusüsi	2 449,9	3 491,1	4 462,6	5 238,9	6 719,2	*Wood and articles of wood; wood charcoal*
45	Kork ja korgist tooted	9,3	6,8	6,5	9,9	10,3	*Cork and articles of cork*
46	Õlgedest, espartost ja muudest punumismaterjalidest tooted; korv- ja vitspunutised	9,6	14,4	13,0	18,6	25,7	*Manufactures of straw and of other plaiting materials; basketware and wickerwork*
	X JAOTIS	**2 175,0**	**2 440,7**	**2 594,1**	**3 208,9**	**3 610,6**	***SECTION X***
47	Puidust vm kiulisest tselluloosmaterjalist kiumass; ringlusse võetud paberi- või papijäätmed ja -jäägid	10,5	11,3	11,0	22,3	5,0	*Pulp of wood or of other fibrous cellulosic material; recovered (waste and scrap) paper or paperboard*
48	Paber ja papp; paberimassist, paberist või papist tooted	1 871,7	2 116,9	2 291,3	2 872,0	3 167,0	*Paper and paperboard; articles of paper pulp, of paper or of paperboard*
49	Raamatud, ajalehed, pildid jm trükitooted; käsikirjad	292,8	312,5	291,8	314,6	438,6	*Printed books, newspapers, pictures and other products of the printing industry; manuscripts*
	XI JAOTIS	**6 432,4**	**7 271,0**	**7 525,5**	**8 487,0**	**9 155,9**	***SECTION XI***
50	Siid	6,1	8,1	13,0	8,3	10,8	*Silk*
51	Lamba- jt loomade vill ning loomakarvad; hobusejõhvist lõng ja riie	178,5	195,2	208,3	196,9	202,6	*Wool, fine or coarse animal hair*
52	Puuvill	1 169,2	1 278,0	1 043,6	963,7	819,6	*Cotton and articles thereof*
53	Muud taimsed tekstiilkiud; paberlõng ja paberlõngast riie	252,8	249,5	199,7	156,4	136,9	*Other vegetable fibres; paper yarn and woven fabrics of paperyarn*
54	Keemilised filamentkiud	613,5	640,4	607,4	637,7	586,5	*Man-made filaments*
55	Keemilised staapelkiud	784,1	934,6	838,5	894,5	986,3	*Man-made staple fibres*
56	Vatt, vilt ja lausriie; erilõngad; nöörid, paelad ja köied	278,3	297,2	317,5	354,4	355,1	*Wadding, felt and nonwovens; special yarns; twine, cordage, ropes and cables*
57	Vaibad ja muud tekstiilpõrandakatted	74,5	83,6	86,1	117,9	150,3	*Carpets and other textile floor coverings*
58	Eririie; taftingriie; pits; seinavaibad; posamendid; tikandid	316,1	357,0	361,6	431,3	427,6	*Special woven fabrics; tufted textile fabrics; lace; tapestries; trimmings; embroidery*
59	Impregneeritud, pealistatud, kaetud või lamineeritud riie; tekstiiltooted tööstuslikuks otstarbeks	379,9	400,4	421,5	391,3	392,1	*Impregnated, coated, covered or laminated textile fabrics; textile articles of a kind suitable for industrial use*
60	Silmkoelised ja heegeldatud kangad (trikookangad)	363,7	341,2	336,9	381,4	387,8	*Knitted or crocheted fabrics*
61	Silmkoelised ja heegeldatud rõivad ning rõivamanused (trikootooted)	652,2	888,9	1 170,5	1 545,0	1 883,7	*Articles of apparel and clothing accessories; knitted or crocheted*
62	Rõivad ja rõivamanused, v.a silmkoelised või heegeldatud	965,7	1 164,4	1 505,5	1 901,6	2 284,8	*Articles of apparel and clothing accessories, not knitted or crocheted*
63	Muud tekstiilist valmistooted; kantud rõivad ja kasutatud tekstiiltooted, kaltsud	397,8	432,5	415,4	506,6	531,8	*Other made-up textile articles; sets; worn clothing and worn textile articles; rags*
	XII JAOTIS	**866,8**	**870,8**	**994,7**	**1 273,6**	**1 439,6**	***SECTION XII***
64	Jalanõud, kedrid jms tooted; nende osad	808,2	808,2	929,5	1 178,4	1 331,5	*Footwear, gaiters and the like; parts of such articles*
65	Peakatted ja nende osad	39,5	41,9	45,3	68,3	77,1	*Headgear and parts thereof*

Tabel 4 **Import kaubagrupi järgi, 2003–2007**
Table 4 Imports by commodity chapters, 2003–2007
(miljonit krooni — *million kroons*)

Järg — *Cont.*

	Kaubajaotis ja -grupp KN-i järgi	2003	2004	2005	2006	2007	*Commodity section and chapter by CN*
66	Vihma- ja päevavarjud, jalutuskepid, piitsad	8,2	9,1	8,0	12,8	12,9	*Umbrellas, sun umbrellas, walking-sticks, seat-sticks, whips, riding-crops and parts thereof*
67	Töödeldud suled ja udusuled ning tooted nendest; tehislilled; juustest tooted	10,9	11,6	11,9	14,1	18,1	*Prepared feathers and down and articles made of feathers or of down; artificial flowers; articles of human hair*
	XIII JAOTIS	**1 664,6**	**1 824,6**	**2 371,7**	**3 174,0**	**3 728,6**	***SECTION XIII***
68	Kivist, kipsist, tsemendist, asbestist, vilgust jms materjalist tooted	612,4	682,6	935,0	1 324,1	1 488,5	*Articles of stone, plaster, cement, asbestos, mica or similar materials*
69	Keraamikatooted	351,9	403,3	512,6	732,0	778,0	*Ceramic products*
70	Klaas ja klaastooted	700,3	738,7	924,1	1 117,9	1 462,1	*Glass and glassware*
	XIV JAOTIS	**112,0**	**159,2**	**210,0**	**363,5**	**511,3**	***SECTION XIV***
71	Looduslikud ja kultiveeritud pärlid, vääris- ja poolvääris-kivid, väärismetallid, juveeltoodete imitatsioonid; mündid	112,0	159,2	210,0	363,5	511,3	*Natural or cultured pearls, precious or semi-precious stones, precious metals, metals clad with precious metal, and articles thereof; imitation jewellery; coins*
	XV JAOTIS	**8 269,7**	**11 681,6**	**13 320,2**	**15 982,1**	**18 229,0**	***SECTION XV***
72	Raud ja teras	2 911,2	5 204,3	5 753,8	6 499,7	7 829,8	*Iron and steel*
73	Raud- ja terastooted	2 687,7	3 345,7	4 100,7	4 845,4	5 371,7	*Articles of iron or steel*
74	Vask ja vasktooted	315,0	392,0	368,7	586,6	619,6	*Copper and articles thereof*
75	Nikkel ja nikkeltooted	69,0	85,5	46,6	43,7	136,2	*Nickel and articles thereof*
76	Alumiinium ja alumiiniumtooted	963,9	1 093,1	1 239,7	1 751,2	1 769,9	*Aluminium and articles thereof*
78	Plii ja pliitooted	6,4	8,0	13,7	19,5	11,8	*Lead and articles thereof*
79	Tsink ja tsinktooted	107,7	214,1	203,8	356,5	272,1	*Zinc and articles thereof*
80	Tina ja tinatooted	3,7	7,8	9,9	15,7	17,1	*Tin and articles thereof*
81	Muud mittevääriismetallid; metallkeraamika; tooted nendest	50,2	29,3	61,7	31,4	89,3	*Other base metals; cermets; articles thereof*
82	Mittevääriismetallist tööriistad, terariistad, lusikad ja kahvlid	414,2	523,3	595,6	741,8	902,2	*Tools, implements, cutlery, spoons and forks of base metal; parts thereof*
83	Mitmesugused mitte-väärismetallist tooted	740,7	778,5	926,0	1 090,6	1 209,3	*Miscellaneous articles of base metal*
	XVI JAOTIS	**24 963,1**	**29 746,9**	**39 603,6**	**42 602,3**	**38 141,6**	***SECTION XVI***
84	Tuumareaktorid, katlad, masinad ja mehaanilised seadmed; nende osad	10 022,7	10 609,7	13 026,0	16 052,0	17 530,5	*Nuclear reactors, boilers, machinery and mechanical appliances; parts thereof*
85	Elektrimasinad ja -seadmed, nende osad; helisalvestus- ja taasesitusseadmed, telepildi ja -heli salvestus- ja taasesitusseadmed, nende osad ja tarvikud	14 940,4	19 137,2	26 577,6	26 550,3	20 611,1	*Electrical machinery and equipment and parts thereof; sound recorders and reproducers, tele-vision image and sound recorders and reproducers, and parts and accessories of such articles*
	XVII JAOTIS	**13 070,8**	**12 254,7**	**13 395,8**	**20 256,5**	**24 458,5**	***SECTION XVII***
86	Raudtee- või trammivedurid, -veerem ning nende osad; raudtee- või trammitee-seadmed ja -tarvikud ning nende osad; mitmesugused mehaanilised (sh elektro-mehaanilised) liiklus-korraldusseadmed	4 125,0	1 798,3	397,4	603,2	428,2	*Railway and tramway locomotives, rolling-stock and parts thereof; railway or tramway track fixtures and fittings and parts thereof; mechanical traffic signalling equipment of all kinds*

Tabel 4 **Import kaubagrupi järgi, 2003–2007**
Table 4 Imports by commodity chapters, 2003–2007
(miljonit krooni — *million kroons*)

Järg — *Cont.*

	Kaubajaotis ja -grupp KN-i järgi	2003	2004	2005	2006	2007	*Commodity section and chapter by CN*
87	Sõidukid, v.a raudtee- ja trammiteeveerem, ning nende osad ja tarvikud	8 563,5	10 102,6	12 637,0	18 760,8	23 129,5	*Vehicles other than railway or tramway rolling-stock, and parts and accessories*
88	Õhusõidukid, kosmoseaparaadid ja nende osad	221,4	46,8	127,6	186,0	436,2	*Aircraft, spacecraft and parts thereof*
89	Laevad, paadid ja ujuvkonstruktsioonid	160,9	307,0	233,8	706,5	464,6	*Ships, boats and floating structures*
	XVIII JAOTIS	**1 776,6**	**2 325,2**	**2 577,2**	**3 095,9**	**2 992,4**	***SECTION XVIII***
90	Optika-, foto-, kino-, mõõte-, kontroll-, täppis-, meditsiini- ja kirurgiainstrumendid ning -aparatuur; nende osad ja tarvikud	1 694,2	2 223,8	2 464,8	2 946,4	2 833,0	*Optical, photographic, cinematographic, measuring, checking, precision, medical or surgical instruments and apparatus*
91	Kellad ja nende osad	42,3	43,5	46,3	66,1	62,9	*Clocks and watches and parts thereof*
92	Muusikariistad; nende osad ja tarvikud	40,1	57,9	66,1	83,4	96,5	*Musical instruments; parts and accessories of such articles*
	XIX JAOTIS	**33,6**	**39,8**	**36,5**	**116,7**	**115,8**	***SECTION XIX***
93	Relvad ja laskemoon; nende osad ja tarvikud	33,6	39,8	36,5	116,7	115,8	*Arms and ammunition; parts and accessories thereof*
	XX JAOTIS	**2 037,5**	**2 488,7**	**2 941,8**	**3 833,1**	**4 475,4**	***SECTION XX***
94	Mööbel; madratsid, madratsialused, padjad ja muud täistopitud mööbli-lisandid; mujal nimetamata lambid ja valgustid; sisevalgustusega sildid, valgustablood jms; kokkupandavad ehitised	1 352,2	1 674,0	1 928,8	2 539,6	3 061,1	*Furniture; bedding; mattresses, mattress supports, cushions and similar stuffed furnishings; lamps and lighting fittings not elsewhere specified or included; illuminated signs, illuminated nameplates and the like; prefabricated buildings*
95	Mänguasjad, mängud ja spordiinventar; nende osad ja tarvikud	410,8	511,4	688,3	949,6	1 037,1	*Toys, games and sports requisites; parts and accessories thereof*
96	Mitmesugused tööstustooted	274,5	303,3	324,7	343,9	377,2	*Miscellaneous manufactured articles*
	XXI JAOTIS	**2,6**	**3,8**	**6,2**	**8,3**	**8,1**	***SECTION XXI***
97	Kunstiteosed, kollektsiooni-objektid ja antiikesemed	2,6	3,8	6,2	8,3	8,1	*Works of art, collectors' pieces and antiques*
	XXII JAOTIS	**298,2**	**63,0**	**120,6**	**739,7**	**262,6**	***SECTION XXII***
99	Tarned välisriikide laevadele ja muud määramata kaubad	298,2	63,0	120,6	739,7	262,6	*Supplies for foreign vessels and other unspecified goods*

Metoodika

Väliskaubandusstatistika koostamisel kasutatakse EL-i mittekuuluvate riikidega peetava kaubavahetuse puhul andmekogumise süsteemi Extrastat. Tollideklaratsioonidelt kogub andmed Maksu- ja Tolliamet. EL-i riikide vahelise kaubavahetuse korral on kasutusel andmekogumissüsteem Intrastat. Statistilise kuuaruandega ”Intrastat” kogub ettevõtetelt andmed Statistikaamet. Aruandeid peavad esitama ainult need ettevõtted, kelle lähetamise või saabumise käive EL-i riikidega oli aruandeperioodile eelnenud aastal üle kahe miljoni krooni. Vaatlusest välja jääv osa lisatakse hinnangute põhjal. Aruannete esitamata jätmisest, puudulikust täitmisest või hilinenud esitamisest tekkinud andmekadu asendatakse samuti hinnangutega. Kaupade väärtuse kohta antakse hinnanguid kahekohaliste kaubakoodide ja riikide tasemel.

Impordiandmed on avaldatud saatjariigi ja ekspordiandmed sihtriigi järgi.

Andmed on esitatud jooksevhindades.

Methodology

For compiling the foreign trade statistics, the data collection system Extrastat is used for the exchange of goods between non-Member States. The Estonian Tax and Customs Board collects data from customs declarations. For the exchange of goods between Member States, the data collection system Intrastat is used. Statistics Estonia collects data from enterprises by monthly statistical reports “Intrastat”. The monthly Intrastat reports have to be submitted by only those enterprises whose value of dispatches or arrivals in the trade with Member States exceeded two million kroons in the year preceding the reference period. The data for the remaining enterprises are added by estimates. The data missing due to non-response, insufficient completion of questionnaires and delays in sending the data are also replaced by estimations. Estimations of the values of goods are made at the level of 2-digit codes of goods and countries.

Imports data are presented by the country of consignment, and exports data by the country of destination.

Data are presented at current prices.

Kirjandust
Publications

Eesti Statistika Kuukiri. 2007. *Monthly Bulletin of Estonian Statistics*, nr 1–12.

Eesti Statistika Kuukiri. 2008. *Monthly Bulletin of Estonian Statistics*, nr 1–6.

SISEKAUBANDUS

Tabel 1 Kaupade hulgimüük ettevõtte tegevusala järgi, 2003–2006 294
Tabel 2 Kaupade hulgimüük hulgikaubandusettevõtetes kaubagrupi järgi, 2003–2006 295
Diagramm 1 Kaupade hulgimüük kaubagrupi järgi, 2004–2006 295
Tabel 3 Kaupade jaemüük ettevõtte tegevusala järgi, 2003–2006 296
Tabel 4 Kaupade jaemüük jaekaubandusettevõtetes kaubagrupi järgi, 2003–2006....297
Diagramm 2 Kaupade jaemüük kaubagrupi järgi, 2004–2006 297
Tabel 5 Kaupade jaemüügi mahuindeks, 2003–2006....297
Tabel 6 Jaekaubandusettevõtete kauplemiskohtade arv ja pind, 2000, 2002, 2004, 2006....298

INTERNAL TRADE

Table 1 Wholesale sales by economic activity of enterprise, 2003–2006....294
Table 2 Wholesale sales of wholesale trade enterprises by commodity group, 2003–2006....295
Diagram 1 Wholesale sales by commodity group, 2004–2006....295
Table 3 Retail sales by economic activity of enterprise, 2003–2006 296
Table 4 Retail sales of retail trade enterprises by commodity group, 2003–2006....297
Diagram 2 Retail sales by commodity group, 2004–2006 297
Table 5 Retail sales volume index, 2003–2006 297
Table 6 Number and area of trading places of retail trade enterprises, 2000, 2002, 2004, 2006 298

Ülevaade

Peatükk esitab sisekaubanduse andmeid peamiselt aastate 2003–2006 kohta.

Kaubandustegevus on mootorsõidukite ja mootorrataste müük, hooldus ja remont; mootorikütuse jaemüük; hulgi- ja vahenduskaubandus; jaekaubandus; isiklike tarbeesemete ning kodumasinate parandus.

Kaubandus tegutsevate ettevõtete arvult ja müügitulult suurim tegevusala

Tegutsevate ettevõtete arvult ja müügitulult on kaubandus suurim tegevusala. 2006. aastal tegutses kaubanduses ligi kolmandik ettevõtetest ja nende osa oli kõigi ettevõtete müügitulus 44%. Kõigist ettevõtluses hõivatud isikutest viiendik töötas kaubanduses.

2006. aastal tegutses kaubanduses 14 200 ettevõtet — üle 800 rohkem kui aasta varem. Uusi ettevõtteid loodi enim hulgikaubanduses, jaekaubanduses ettevõtete arv veidi vähenes. Kaubandusettevõtetes asus tööle üle 4000 töötaja. Vaatamata ettevõtete arvu kahanemisele leidis peagu pool nendest tööd jaekaubanduses.

Kaubandusettevõtete müügitulu kasv oli viimase kuue aasta kiireim

Kaubandusettevõtete müügitulu oli 2006. aastal 257 miljardit krooni — eelmise aastaga võrreldes 23% rohkem. Müügitulu kasv oli viimase kuue aasta kiireim. 2006. aasta oli kõigile kaubanduse tegevusaladele edukas. Kasv oli suurim sõidukikaubandusettevõtetel (mootorsõidukite ja mootorrataste müügi, hoolduse ja remondi ning mootorikütuse jaemüügi ettevõtted), kus müügitulu suurenes eelmise aastaga võrreldes 31% ja hõlmas kaubandusettevõtete müügitulust 17%. Hulgi- ja jaekaubandusettevõtete müügitulu kasvas viiendiku. Suurema osatähtsuse tõttu (61%) hõlmas hulgikaubanduse juurdekasv kogu kaubanduse müügitulu kasvust üle poole. Jaekaubandusettevõtted andsid kaubandusettevõtete müügitulust 22%.

Sõidukikaubandusettevõtete müügitulu oli 2006. aastal 43 miljardit krooni. Sõidukikaubandusettevõtted müüsid kaupa hulgi ja jae 40 miljardi krooni eest ja tegid mootorsõidukite hoolduse ja remondi töid kolme miljardi krooni eest. Müügitulu kasv oli aastate suurim põhiliselt tänu automüüjatele, kelle müügitulu suurenes 38%. Mootorsõidukite hoolduse ja remondi ning osade ja lisaseadmete müügi ettevõtete müügitulu kasv oli kaubandusettevõtete keskmisel tasemel — ligi viiendik.

Uute autode müügi kasv kiirem kui kasutatud autodel

Sõidukikaubandusettevõtete müügitulu suurenemist mõjutas nii uute kui ka kasutatud autode müügi jätkuv kasv. Autoregistrikeskuse andmetel võeti 2006. aastal esimest korda arvele üle viiendiku enam sõiduautosid kui aasta varem — üle kolmandiku nendest olid uued. Vastupidiselt eelmistele aastatele suurenes 2006. aastal uute autode müük kasutatud autode omast kiiremini. Autode edukale müügile aitasid endiselt kaasa ka soodsad laenu- ja liisingutingimused ning langenud hinnad.

Mootorikütuse müügi kasvu soodustas autode arvu kiire suurenemine ja kütuse hinnatõus. Mootorikütuse jaemüüjate müügitulu suurenes 22%. Mootorikütuse hinnad olid 7,6% kallimad kui aasta varem.

Hulgimüük kasvas üle viiendiku nagu kahel eelmisel aastal

Viimasel kolmel aastal on hulgikaubandusettevõtete müügitulu kasv olnud stabiilne, 2006. aastal oli nende müügitulu 157 miljardit krooni.

Hulgikaubandusettevõtted müüsid kaupa hulgi 143 miljardi krooni eest — 23% rohkem kui 2005. aastal. Kasvule avaldasid enim mõju metalltoodete ja ehitusmaterjalide hulgimüügi ettevõtted, kelle hulgimüük suurenes ehitusturu arengu toel aastaga 40%. Need ettevõtted andsid 29% hulgimüügist ja 45% hulgimüügi juurdekasvust. Kolmandiku suurenes hulgimüük kütust ning masinaid ja seadmeid müüvates hulgikaubandusettevõtetes. Toidukaupade ning tekstiiltoodete, rõivaste ja jalatsite hulgimüügi ettevõtetel ei õnnestunud oma müügimahtu eelmise aastaga võrreldes suurendada ja nende osa hulgimüügis on viimastel aastatel tunduvalt vähenenud. Suured kaubanduskeskused ostavad rohkem kaupa otse tootjatelt.

Jaemüügi kasvu mõjutas inimeste suurem ostujõud

Jaekaubandusettevõtete müügitulu oli 2006. aastal 57 miljardit krooni. Jaekaubandusettevõtted müüsid kaupa jae 47 miljardi krooni eest — 17% rohkem kui eelmisel aastal. Jaemüügi kasv püsis inimeste ostujõu kasvu tõttu stabiilsena. Keskmisest kiiremini suurenes müük põhiliselt rõiva- ja jalatsikauplustes ning majatarvete, elektrikodumasinate, raadio- ja telekaupade kauplustes (vastavalt 53% ja 38%). Spetsialiseerimata toidu- ja tööstuskaupluste jaemüük kasvas 8% ja need andsid üle poole kogu jaemüügist. Apteekide ning kosmeetika ja tualetitarvete jaemüügi kaupluste läbimüük suurenes eelmise aasta languse järel taas peagu viiendiku.

Jaemüügi kasvu mõjutas ka hinnatõus — 2006. aastal kallinesid kaupade hinnad 3,7%.

Overview

The chapter presents the financial data of statistics on trade activities mainly for the years 2003–2006.

Trade is the largest economic activity with respect to the number of active enterprises and net sales

Trade activities are sale, maintenance and repair of motor vehicles and motorcycles; retail sale of automotive fuel; wholesale and intermediate trade; retail sales; repair of personal and household goods.

Trade is the largest economic activity with respect to the number of active enterprises and net sales. In 2006, almost a third of all enterprises operated in trade and their share in the net sales of all enterprises accounted for 44%. A fifth of all persons employed in business were employed in trading.

There were 14,200 operating trading enterprises in 2006 — 800 enterprises more than a year before. The majority of created enterprises were engaged in wholesale trade, in retail trade the quantity of enterprises decreased a little. More than 4,000 persons started work in trading enterprises. Despite the decrease in the number of enterprises, almost half of them found work in retail trade.

Growth in the net sales of trading enterprises was the fastest of the last six years

In 2006, the net sales of trading enterprises totalled 257 billion kroons — 23% more than in the previous year. The growth in net sales was the fastest of the last six years. The year 2006 was successful for all branches of trade. The increase was the largest for motor trade enterprises (enterprises engaged in the sale, maintenance and repair of motor vehicles and motorcycles; retail sale of automotive fuel) where the net sales were 31% bigger in 2006 compared to the previous year, accounting for 17% of the net sales of trading enterprises. The net sales of retail trade and wholesale trade enterprises grew by one fifth. Because of a bigger share (61%), the gain in the net sales of wholesale trade accounted for more than a half of the gain in the net sales of total trade. 22% of the trade enterprises' net sales were the net sales of retail trade enterprises.

Sale of new cars grew faster than the sale of used cars

In 2006, the net sales of motor trade enterprises were 43 billion kroons. Motor trade enterprises sold goods by wholesale and by retail sales for 40 billion kroons and made maintenance and repair works of motor vehicles in the value of three billion kroons. The increase in the net sales was the largest of years due to the enterprises involved in the sale of motor vehicles, the net sales of which grew 38%. The growth in the net sales of enterprises engaged in the maintenance and repair of motor vehicles and sale of their parts was at the average level of trading enterprises — nearly a fifth.

Growth in the net sales of motor trade enterprises was influenced by the continuing growth in the sale of new and used motor vehicles. According to the data of the Estonian Motor Vehicle Registration Centre, the registration of motor vehicles increased for the first time by a fifth in 2006 compared to the previous year — more than a third of them were new. Contrary to the previous years, the sale of new motor vehicles grew more quickly than the sale of used ones in 2006. The successful sale of motor vehicles was, as before, facilitated by favourable loan policies and reduced prices.

A rapid increase in the number of motor vehicles and the price rise of automotive fuel facilitated the increased sale of automotive fuel. The net sales of enterprises whose main activity is retail sales of automotive fuel increased 22%. The prices of automotive fuel were 7.6% higher than a year ago.

Wholesale grew more than a fifth like in two previous years

During the past three years, the growth in the net sales of wholesale trade enterprises has been stable. In 2006, their net sales amounted to 157 billion kroons.

Wholesale trade enterprises sold goods by wholesale for 143 billion kroons — 23% more than in 2005. The growth was mostly influenced by the wholesale trade enterprises of metals and building materials, whose wholesale increased by 40% during the year, being supported by the development of building market. These enterprises accounted for 29% of wholesale and 45% of the gain in wholesale. Increase in wholesale of the wholesale enterprises, whose main sales articles were solid, liquid and gaseous fuels and machinery and equipment, accounted for a third. The enterprises of the wholesale of food, textiles, clothing and footwear were not able to increase their volume of sales in comparison with the previous year, and the share of these enterprises in wholesale trade has considerably decreased during the previous years. Large trade centres buy more goods directly from manufacturers.

Growth in retail trade was favoured by the increased purchasing power of people

In 2006, the net sales of retail trade enterprises were 57 billion kroons. Retail trade enterprises sold goods by retail for 47 billion kroons — 17% more than in the previous year. The growth in retail trade remained stable due to the increasing purchasing power of people. The increase in the sales of enterprises, the main sales articles of which were clothes, shoes, electrical household appliances and radio and television goods, was faster than average (53% and 38% respectively). The retail sale of non-spetsialized stores grew 8% and they gave by more than a half of retail sales. The sales of pharmacies and retail stores trading in cosmetics and toiletries increased almost a fifth after the previous year's drop.

The increase in retail trade was also influenced by the price rise — in 2006, the prices of goods increased 3.7%.

Tabel 1 **Kaupade hulgimüük ettevõtte tegevusala järgi, 2003–2006**
Table 1 Wholesale sales by economic activity of enterprise, 2003–2006
(jooksevhinnad, miljonit krooni — *current prices, million kroons*)

Tegevusala	2003	2004	2005	2006	*Economic activity*
Hulgi- ja vahendus-kaubandus hulgi-kaubandusettevõtetes (k.a mootorsõidukite ning nende osade ja kütuse müügi ettevõtted)	90 665	110 348	133 738	168 181	*Wholesale and intermediate trade in wholesale trade enterprises (including enterprises engaged in the sale of motor vehicles, their parts and automotive fuel)*
Mootorsõidukite müük, hooldus, remont, mootorikütuse jaemüük	12 300	15 010	17 229	25 318	*Sale, maintenance and repair of motor vehicles, retail sale of automotive fuel*
mootorsõidukite, nende osade ja lisaseadmete müük	11 118	13 076	15 227	22 271	*sale of motor vehicles and their parts*
mootorikütuse jaemüük	1 181	1 935	2 002	3 048	*retail sale of automotive fuel*
Hulgi- ja vahenduskaubandus, v.a mootorsõidukid ja mootorrattad	78 365	95 338	116 508	142 863	*Wholesale trade and commission trade except of motor vehicles and motorcycles*
hulgikaubandus vahendustasu või lepingute alusel	2 191	3 282	5 851	5 321	*wholesale on a fee or contract basis*
põllumajandustoorme ja elusloomade hulgimüük	903	1 511	1 639	2 321	*wholesale of agricultural raw materials and live animals*
toidukaupade, jookide ja tubakatoodete hulgimüük	13 050	15 458	15 760	15 248	*wholesale of food, beverages and tobacco products*
tekstiiltoodete, rõivaste ja jalatsite hulgimüük	1 230	1 548	2 453	2 134	*wholesale of textiles, clothing and footwear*
majatarvete hulgimüük	10 392	10 930	12 498	15 034	*wholesale of household goods*
tahke-, vedel- ning gaaskütuse jms toodete hulgimüük	14 173	17 240	25 036	33 839	*wholesale of solid, liquid and gaseous fuels*
metallide, ehitusmaterjali, keemiatoodete ja jäätmete hulgimüük	18 539	25 372	29 860	41 784	*wholesale of metals, building materials, chemical products and waste*
masinate, seadmete ja lisaseadmete hulgimüük	11 391	13 056	18 352	24 279	*wholesale of machinery, equipment and supplies*
muu hulgimüük	6 497	6 940	5 060	2 902	*other wholesale*
Hulgimüük jaekaubandusettevõtetes	4 632	4 653	5 540	7 895	*Wholesale sales in retail trade enterprises*
Hulgimüük teistes ettevõtetes	1 612	1 368	1 655	1 825	*Wholesale sales in other enterprises*
KOKKU	96 909	116 369	140 933	177 901	*TOTAL*

Tabel 2 **Kaupade hulgimüük hulgikaubandusettevõtetes kaubagrupi järgi, 2003–2006**
Table 2 Wholesale sales of wholesale trade enterprises by commodity group, 2003–2006
(jooksevhinnad, miljonit krooni — *current prices, million kroons*)

Kaubagrupp	2003	2004	2005	2006	*Commodity group*
Hulgi müüdud kaubad	90 379	109 836	133 069	167 619	*Goods sold by wholesale*
toidukaubad	13 719	16 277	16 954	16 269	*foodstuffs*
tarbekaubad	13 106	15 392	16 324	19 155	*consumer goods*
põllumajandustoore ja elusloomad	1 377	2 034	2 526	3 587	*agricultural raw materials and live animals*
tahke-, vedel- ja gaaskütus; metalltooted, ehitusmaterjal, tooraine ja kemikaalid	39 998	48 602	63 404	81 784	*solid, liquid and gaseous fuels; metal products, building materials, raw materials and chemicals*
mootorsõidukid, masinad ja seadmed ning nende osad ja tarvikud	22 179	27 531	33 861	46 823	*motor vehicles, machinery, equipment, their parts, and accessories*
Vahendatud kaubad	286	512	669	562	*Intermediate goods*
KOKKU	90 665	110 348	133 738	168 181	*TOTAL*

Diagramm 1 **Kaupade hulgimüük kaubagrupi järgi, 2004–2006[a]**
Diagram 1 Wholesale sales by commodity group, 2004–2006[a]

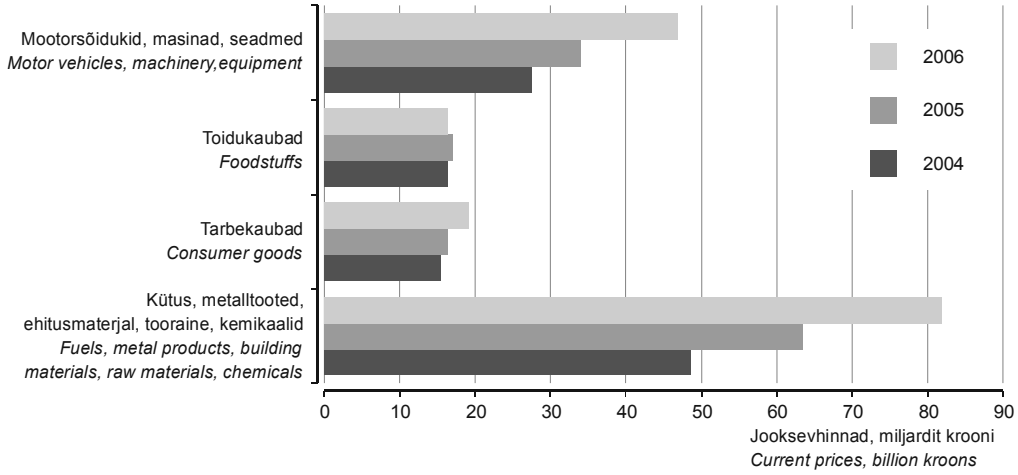

[a] K.a sõidukikaubandusettevõtted.
[a] *Incl. enterprises engaged in the sale of motor vehicles, their parts and accessories and automotive fuel.*

Tabel 3 **Kaupade jaemüük ettevõtte tegevusala järgi, 2003–2006**
Table 3 Retail sales by economic activity of enterprise, 2003–2006
(jooksevhinnad, miljonit krooni — *current prices, million kroons*)

Tegevusala	2003	2004	2005	2006	*Economic activity*
Jaemüük jaekaubandus-ettevõtetes (k.a mootor-sõidukite ning nende osade ja kütuse müügi ettevõtted)	38 470	46 481	54 190	62 437	*Retail sales in retail trade enterprises (including enterprises engaged in the sale of motor vehicles, their parts and accessories, and automotive fuel)*
Mootorsõidukite müük, hooldus, remont, mootorikütuse jaemüük	8 715	11 139	13 598	14 954	*Sale, maintenance and repair of motor vehicles, retail sale of automotive fuel*
mootorsõidukite, nende osade ja lisaseadmete müük	4 257	6 075	7 303	7 913	*sale of motor vehicles and their parts*
mootorsõidukite hooldus ja remont	572	383	389	478	*maintenance and repair of motor vehicles*
mootorikütuse jaemüük	3 886	4 681	5 907	6 563	*retail sale of automotive fuel*
Jaekaubandus, v.a mootorsõidukid ja mootorrattad	29 755	35 342	40 592	47 482	*Retail trade, except of motor vehicles and motorcycles; repair of personal and household goods*
jaemüük spetsialisee-rimata kauplustes (ülekaalus toidukaubad)	14 580	17 856	20 594	21 716	*retail sale in non-specialized stores with food predominating*
jaemüük spetsialisee-rimata kauplustes (ülekaalus tööstus-kaubad)	2 338	2 512	2 753	3 572	*retail sale in non-specialized stores with industrial goods predominating*
toidukaupade, jookide ja tubakatoodete jaemüük spetsialiseeritud kauplustes	848	921	985	1 198	*retail sale of food, beverages and tobacco in specialised stores*
farmaatsiakaupade, kosmeetika ja tualeti-tarvete jaemüük	2 064	2 501	2 326	2 763	*retail sale of pharmaceutical and medical goods, cosmetics*
tekstiiltoodete, rõivaste ja jalatsite jaemüük	1 329	1 535	2 021	3 017	*retail sale of textiles, clothing and footwear*
majatarvete, kodu-masinate, rauakaupade, ehitusmaterjali jaemüük	4 391	4 969	6 749	8 383	*retail sale of household goods and appliances, hardware and building materials*
muu jaemüük	4 205	5 047	5 164	6 833	*other retail sale*
Jaemüük hulgikaubandus-ettevõtetes	4 667	4 379	5 180	4 852	*Retail sales in wholesale trade enterprises*
Jaemüük teistes ettevõtetes	993	975	968	1 068	*Retail sales in other enterprises*
KOKKU	44 130	51 835	60 338	68 357	*TOTAL*

Tabel 4 **Kaupade jaemüük jaekaubandusettevõtetes kaubagrupi järgi, 2003–2006**
Table 4 Retail sales of retail trade enterprises by commodity group, 2003–2006
(jooksevhinnad, miljonit krooni — *current prices, million kroons*)

Kaubagrupp	2003	2004	2005	2006	*Commodity group*
Toidukaubad	14 580	17 381	19 611	20 514	*Food*
toiduained	10 801	12 837	14 466	15 222	*foodstuffs*
alkoholjoogid ja tubakatooted	3 779	4 544	5 145	5 292	*alcoholic beverages and tobacco products*
Tööstuskaubad	23 890	29 100	34 579	41 923	*Manufactured goods*
valmisriided, jalatsid, kangad	3 339	3 710	4 393	6 259	*clothing, footwear, woven materials*
mootorsõidukid, nende osad ja kütus	8 247	10 459	13 008	14 165	*motor vehicles, their parts and fuel*
muud kaubad	12 304	14 931	17 178	21 500	*other goods*
KOKKU	38 470	46 481	54 190	62 437	*TOTAL*

Diagramm 2 **Kaupade jaemüük kaubagrupi järgi, 2004–2006[a]**
Diagram 2 Retail sales by commodity group, 2004–2006[a]

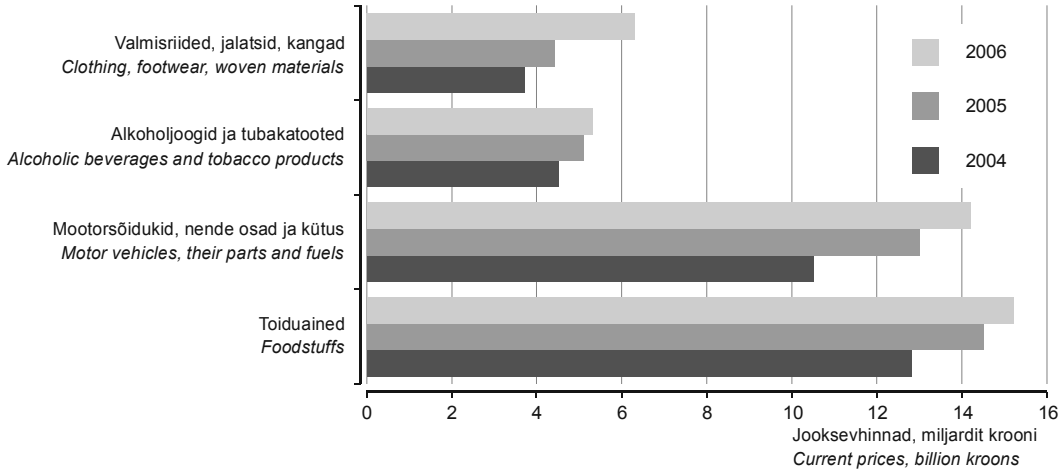

[a] K.a sõidukikaubandusettevõtted.
[a] *Incl. enterprises engaged in the sale of motor vehicles, their parts and accessories and automotive fuel.*

Tabel 5 **Kaupade jaemüügi mahuindeks, 2003–2006**
Table 5 Retail sales volume index, 2003–2006
(püsivhinnad — *constant prices;* 2000 = 100)

Kaubagrupp	2003	2004	2005	2006	*Commodity group*
Toidukaubad	146	168	182	182	*Food*
toiduained	146	166	181	181	*foodstuffs*
alkoholjoogid ja tubakatooted	148	174	189	188	*alcoholic beverages and tobacco products*
Tööstuskaubad	136	162	184	217	*Manufactured goods*
valmisriided, jalatsid, kangad	150	168	195	271	*clothing, footwear, woven materials*
mootorsõidukid, nende osad ja kütus	149	179	203	215	*motor vehicles, their parts and fuel*
muud kaubad	124	150	170	206	*other goods*
KOKKU	138	162	182	202	*TOTAL*

Tabel 6 **Jaekaubandusettevõtete kauplemiskohtade arv ja pind, 2000, 2002, 2004, 2006[a]**
Table 6 Number and area of trading places of retail trade enterprises, 2000, 2002, 2004, 2006[a]

	2000	2002	2004	2006	
Kauplused	5 615	6 198	6 293	6 150	*Stores*
müügipind, 1000 m²	747	985	1 074	1 240	*sales area, 1000 m²*
keskmine müügipind, m²	133	159	171	202	*average sales area of a store, m²*
Kioskid	1 418	1 921	1 051	1 002	*Kiosks*

[a] V.a mootorsõidukite ja mootorrataste müük. 2001., 2003. ja 2005. aastal andmeid ei kogutud.
[a] *Except sale of motor vehicles and motorcycles. The data for 2001, 2003 and 2005 were not collected.*

Metoodika

Kaubandusstatistika iseloomustab Eestis tegutsevaid kaubandusettevõtteid, s.t ettevõtteid, mille tegevusala kood on Eesti majanduse tegevusalade klassifikaatori (EMTAK) järgi 50–52.

Vaadeldakse äriühinguid, mille põhitegevusala on kaubandus. Küsitletakse kõiki riigi ja kohaliku omavalitsuse äriühinguid ning vähemalt 20 tööga hõivatud isikuga erasektori äriühinguid. Erasektorisse kuuluvate väikeste äriühingute (1–19 hõivatut) hulgast tehakse küsitlemiseks lihtne juhuslik valik. Valikuuringuga kogutud andmete põhjal hinnatakse üldkogumi näitajaid.

Rahalised näitajad on avaldatud vastaval aastal kehtinud hindades (jooksevhinnad) ilma käibemaksuta.

Methodology

Trade statistics cover all trade enterprises active in Estonia, i.e. the enterprises whose activity code according to the Estonian Classification of Economic Activities (EMTAK) is 50–52.

The population of survey consists of economically active trade enterprises. All state and municipal enterprises as well as private enterprises with at least 20 persons employed are surveyed totally. Small private enterprises (1–19 persons employed) are sampled. The data collected by sample survey are expanded to the whole population.

All monetary indicators in the tables are expressed in current prices of the reference year with the value added tax excluded.

Kirjandust
Publications

Ettevõtlus. *Business.* (2008). Tallinn: Statistikaamet.

TEENINDUS

Tabel 1 Teenindusettevõtete majandusnäitajad tegevusala järgi, 2002–2006 301
Tabel 2 Rendi- ja üürimisteenuste ettevõtete müügitulu, 2002–2006 302
Tabel 3 Arvutiteenuseid osutavate ettevõtete müügitulu, 2002–2006 302
Tabel 4 Äriteenindusettevõtete müügitulu, 2002–2006....303
Tabel 5 Isikuteenuseid osutavate ettevõtete müügitulu, 2002–2006 303
Diagramm 1 Tööviljakus hõivatu kohta lisandväärtuse alusel, 2005, 2006 303
Diagramm 2 Teenindusettevõtete puhaskasum töötaja kohta, 2005, 2006....304

SERVICE ACTIVITIES

Tabel 1 Financial indicators of service enterprises by economic activity, 2002–2006 301
Table 2 Net sales of renting service enterprises, 2002–2006....302
Table 3 Net sales of computer and related activities' enterprises, 2002–2006....302
Table 4 Net sales of business service activities' enterprises, 2002–2006 303
Table 5 Net sales of personal service activities' enterprises, 2002–2006....303
Diagram 1 Labour productivity per person employed on the basis of value added, 2005, 2006 303
Diagram 2 Service enterprises' net profit per employee, 2005, 2006....304

Ülevaade

Peatükk käsitleb teenindusettevõtete statistikat aastate 2002–2006 kohta, andes ülevaate rentimis-, arvuti-, äri- ja isikuteenuseid osutavatest äriühingutest.

Ettevõtete ja hõivatute arvu kasv viimase viie aasta kiireim

2006. aastal kasvas teenindussektor endiselt kiiresti. Ettevõtete ja hõivatute arv, samuti müügitulu suurenesid kiiremini kui Eesti ettevõtetes keskmiselt. Viimase viie aastaga on teenindusettevõtete arv kasvanud kaks korda. 2006. aastal lisandus ettevõtteid kõigil teenindustegevusaladel. Teeninduse valdkonnas tegutses 9346 ettevõtet — viiendik kõigist ettevõtetest. 2006. aastal tegevust alustanud või taasalustanud ettevõtetest tegutses teeninduses 28%. Enim uutest ettevõtetest loodi muu äritegevuse valdkonnas, kus näiteks personaliotsingu ettevõtete arv kahekordistus.

Kõige rohkem teenindusettevõtteid osutas äriteenuseid, tegutsedes õigusabi, raamatupidamise, nõustamise ja turu-uuringute, arhitekti- ja inseneritegevuse, teimimise ja analüüsi, reklaami-, tööjõu värbamise, turvatöö, puhastustegevuse ja muu äritegevuse valdkonnas. Nimetatud tegevusalal tegutses 2006. aastal kolm neljandikku teenindusettevõtetest ja nende osa teenindusettevõtete käibes oli 71%.

Iga kolmas uus töökoht teeninduses

Ettevõtete arvu suurenemisega kaasnes tööhõive kasv. Eestis loodi 2006. aastal 31% uutest töökohtadest teenindussektoris, kus keskmine tööga hõivatute arv suurenes viiendiku. Kõige kiiremini kasvas tööhõive turvatöö, arvutiteeninduse ja personaliotsingu ettevõtetes — keskmiselt 2,6 korda. Suurima töötajaskonnaga õigusabi-, raamatupidamis- ja valdusfirmades oli rakendatud ligi kolmandik tegevusala hõivatuist. Teenindusettevõtted on tüüpiliselt väikese töötajate arvuga — keskmiselt töötas teenindusettevõttes viis inimest. Turvafirmades oli töötajaid keskmiselt 114.

Suurima panuse müügitulu ja ekspordi kasvu andsid personaliettevõtted

Tänu üldisele majanduskasvule oli 2006. aasta teenindusettevõtetele endiselt edukas — teenuseid müüdi viiendiku võrra enam kui aasta varem. Tegevusala müügitulu suurenes 2006. aastal peamiselt äriteenindusettevõtete käibe kasvu tõttu. Kõigi ettevõtete müügitulust hõlmas teenindusettevõtete müük 4%.

Müük mitteresidentidele on teenindusettevõtete müügitulus viimaste aastatega suurenenud — kui 2002. aastal oli see 16%, siis 2006. aastal juba 22%. Ekspordi kasvule on suurt mõju avaldanud valdavalt välisturu nõudlusel põhinevad personaliotsingu ettevõtted, kus ekspordi osa müügist oli 56%.

2006. aastal oli teenindusettevõtetes loodud lisandväärtus üle 12 miljardi krooni — neljandiku enam kui 2005. aastal. Lisandväärtuse kasvu mõjutasid kõige rohkem suurimat lisandväärtust tootvad äriteenindusettevõtted. Kõige kiiremini areneval personali tegevusalal oli lisandväärtus 83% suurem kui 2005. aastal.

Keskmiselt tootis üks teenindusettevõte lisandväärtust 1,3 miljonit krooni. Hõivatute tööviljakus (lisandväärtus hõivatu kohta) suurenes 8% ja oli 2006. aastal keskmiselt 220 000 krooni. Lisandväärtuse kasvu mõjutasid kõige enam suurimat lisandväärtust tootev masinate rentimise tegevusala, kus autode ja muude transpordivahendite rentimise

tööviljakus oli kolm korda suurem teenindusettevõtete keskmisest. Lisandväärtusest kiiremini kasvanud hõivatute arvu tagajärjel vähenes tööviljakus õigusabi-, raamatupidamis- ja valdusfirmades ning muu äritegevuse ja isikuteenuseid osutavates ettevõtetes. Puhastusteenuseid pakkuvate ettevõtete tööviljakus oli tegevusala väikseim — 70 000 krooni.

Arvutiteenindusettevõtted aktiivseimad tootearendajad

Teenindussektor lõpetas 2006. aasta viimaste aastate suurima, kümne miljardi kroonise puhaskasumiga. Seda oli 35% rohkem kui eelmisel aastal ja 4,4 korda enam kui 2002. aastal. Puhaskasumist hõlmasid 82% õigusabi-, raamatupidamis-, turu-uuringu- ja valdusfirmad. Ainsana lõpetasid aasta kahjumiga arvutiteenindusettevõtted, kus kahjumi kujunemist mõjutasid suured arendus- ja uurimiskulud.

Kõige sagedamini investeeriti ehitistesse

Investeeringud suurenesid enamikul tegevusaladel 2005. aastaga võrreldes keskmiselt kolmandiku ja 2002. aastaga võrreldes 2,3 korda. Suurima panuse andsid õigusabi-, raamatupidamis-, turu-uuringu- ja valdusfirmad, kes investeerisid peamiselt ehitiste soetamisse ja ehitamisse. Viiendiku investeeringutest tegid masinate rentimise ettevõtted, kulutades kõige rohkem masinatele ja seadmetele.

2006. aastal sõlmisid teenindusettevõtted kapitalirendilepinguid poole miljardi krooni eest — 17% rohkem kui eelmisel aastal. Endiselt liisiti enim masinaid, seadmeid ja transpordivahendeid.

Overview

The chapter presents service enterprises' statistics from 2002 until 2006 about the enterprises whose main economic activity is renting, computer and related activities, business or personal services.

Growth in the number of enterprises and persons employed was the fastest over the last five years

In 2006, the development of service sector was still rapid. The number of enterprises and persons employed grew faster than in the Estonian enterprises on average. During last five years, the number of service enterprises has doubled. The number of enterprises increased in all service activities. 9,346 service enterprises were operating in Estonia in 2006 — a fifth of all enterprises. In 2006, 28% of all new or restarting enterprises were active in the service sector. Largest number of new enterprises was born in business service activities, where, for example, the number of labour recruitment enterprises doubled.

Most of the service enterprises were operating in other business activities offering legal, accounting and auditing services; advertising; translation and industrial cleaning, consultancy services; and operating in the field of market research; architecture and engineering, security, labour recruitment and other business activities. Three quarters of service enterprises operated in the field of the above-named activity in 2006, accounting for 71% of the turnover of service enterprises.

Every third new work place was created in the service sector

Employment grew in parallel with the increasing number of enterprises. 31% of all new work places in Estonia were created in the service sector in 2006, where the average number of persons employed grew by a fifth. Growth was the fastest in security and computer enterprises and labour recruitment enterprises — 2.6 times on average. Nearly a third of the persons employed in this economic activity were employed in the legal, accounting and auditing services, i.e in the field characterised by the largest number of employees. Service enterprises typically have small employment — on average five persons worked in a service enterprise. In a security company, there were on average 114 persons.

The biggest contribution to the increase in net sales and exports was provided by labour recruitment enterprises

Service enterprises were continually successful in 2006 thanks to the overall economic growth — services were sold by a fifth more than in the previous year. In 2006, net sales of this economic activity increased mainly thanks to the increase in the net sales of other business activities enterprises. Net sales of service enterprises accounted for 4% of the total net sales.

The percentage of sale to non-residents in the service enterprises' net sales has grown during the recent years — in 2002, it was 16%, in 2006 already 22%. Exports have increased due to the labour recruitment services enterprises whose activities are mostly based on the foreign market demand, where the percentage of exports in sales was 56%.

In 2006, the value added created by service enterprises amounted to 12 billion kroons — it was a fourth bigger compared to 2005. The growth of the value added was mostly influenced by other business activities enterprises which were the creators of biggest value added. In labour recruitment, which was the fastest growing economic activity, the value added grew 83% compared to 2005.

The average value added per service enterprise was 1.3 million kroons. Labour productivity (value added per person employed) grew 8% and was on average 220,000 kroons in 2006. The growth in the value added was influenced the most by the renting of machinery activities characterised by the biggest value added, where the automobiles and other transport equipment renting enterprises' labour productivity was three times bigger than the average

of service enterprises. As the number of persons employed grew faster than the value added, labour productivity decreased in legal, accounting, auditing, consultancy; market research and other service activities. The smallest labour productivity was in the enterprises providing cleaning services — 70,000 kroons.

Computer and related activities enterprises at the forefront in product development

In 2006, the service sector reported the biggest net profit of the last years — ten billion kroons. This was 35% more compared to the previous year and 4,4 times more compared to 2002. Legal, accounting, auditing, consultancy; market research and other service activities gave 82% of the net profit. Only the computer and related activities' enterprises resulted in a loss due to high research and development costs.

The most popular objects for investments were buildings

The investments grew in most activities on average by a third compared to 2005 and 2.3 times compared to 2002. The largest input was provided by legal, accounting, auditing, market research, holdings services' enterprises which invested mostly in the acquisition of buildings and construction. A fifth of investments were made by machinery renting enterprises, investing mostly in equipment, machinery and inventory.

In 2006, service enterprises concluded financial leasing contracts in the value of 0.5 billon kroons — 17% more compared to the previous year. Continually, mostly vehicles, equipment, machinery and inventory were leased.

Tabel 1 **Teenindusettevõtete majandusnäitajad tegevusala järgi, 2002–2006**
Table 1 Financial indicators of service enterprises by economic activity, 2002–2006

Näitaja *Indicator*	Masinate rentimine operaatorita ja kodumasinate väljaüürimine *Renting of machinery and equipment without operator*	Arvutid ja nendega seotud tegevus *Computer and related activities*	Äriteenindus *Business service activities*	Isiku-teenindus *Personal service activities*	Teenindus-ettevõtted kokku *Service enterprises total*	Teenindus-ettevõtete osatähtsus kõikide ettevõtete hulgas *Service enterprises' share of all enterprises*
Ettevõtete arv *Number of enterprises*						
2002	293	666	4 122	470	5 551	16
2003	323	738	4 435	501	5 997	16
2004	399	805	4 966	524	6 694	17
2005	502	962	5 849	573	7 886	19
2006	589	1 151	6 963	643	9 346	20
Keskmine tööga hõivatud isikute arv *Average number of persons employed*						
2002	1 169	3 330	28 707	2 971	36 177	9
2003	1 244	3 725	30 101	2 947	38 017	9
2004	1 363	4 306	33 172	3 241	42 082	10
2005	1 693	4 686	36 851	2 922	46 152	10
2006	1 926	5 692	43 403	3 476	54 497	12
Lisandväärtus, miljonit krooni *Value added, million kroons*						
2002	374	654	4 156	201	5 386	8
2003	470	870	4 329	261	5 930	8
2004	710	1 114	5 614	307	7 744	9
2005	913	1 230	6 952	345	9 440	10
2006	1 196	1 595	8 834	384	12 010	10
Müügitulu, miljonit krooni *Net sales, million kroons*						
2002	832	1 837	9 850	494	13 013	4
2003	1 072	2 187	10 075	638	13 971	4
2004	1 573	2 718	11 999	780	17 070	4
2005	2 243	2 883	14 486	746	20 358	4
2006	2 909	3 334	17 458	929	24 629	4
Müük mitteresidentidele, miljonit krooni *Sale to non-residents, million kroons*						
2002	38	385	1 591	79	2 093	3
2003	103	424	1 422	70	2 018	2
2004	318	563	1 919	82	2 883	3
2005	710	670	2 948	94	4 422	3
2006	627	1 040	3 653	102	5 422	3
Palgakulu, miljonit krooni *Wages and salaries, million kroons*						
2002	72	406	2 134	95	2 707	10
2003	93	502	2 327	112	3 034	10
2004	122	591	2 729	142	3 585	11
2005	157	690	3 345	144	4 336	11
2006	218	956	4 485	185	5 843	12

Tabel 1 **Teenindusettevõtete majandusnäitajad tegevusala järgi, 2002–2006**
Table 1 Financial indicators of service enterprises by economic activity, 2002–2006

Järg — *Cont.*

Näitaja *Indicator*	Masinate rentimine operaatorita ja kodumasinate väljaüürimine *Renting of machinery and equipment without operator*	Arvutid ja nendega seotud tegevus *Computer and related activities*	Äriteenindus *Business service activities*	Isiku-teenindus *Personal service activities*	Teenindus-ettevõtted kokku *Service enterprises total*	Teenindus-ettevõtete osatähtsus kõikide ettevõtete hulgas *Service enterprises' share of all enterprises*
Puhaskasum (-kahjum), miljonit krooni *Net profit (loss), million kroons*						
2002	182	53	1 996	41	2 273	12
2003	232	102	3 266	75	3 675	15
2004	324	262	4 186	62	4 834	15
2005	-89	1 931	5 501	93	7 436	19
2006	583	-80	9 456	83	10 042	16
Bilansimaht, miljonit krooni *Balance sheet total, million kroons*						
2002	1 515	964	16 103	339	18 920	8
2003	2 677	1 112	25 052	459	29 300	10
2004	3 773	1 529	32 171	595	38 068	11
2005	5 373	3 271	35 558	685	44 887	11
2006	4 633	3 123	42 606	974	51 335	10
Investeeringud põhivarasse, miljonit krooni *Investments in fixed assets, million kroons*						
2002	252	68	689	34	1 042	4
2003	873	81	860	66	1 879	7
2004	548	149	850	95	1 642	5
2005	490	109	1 107	59	1 766	5
2006	458	262	1 521	119	2 361	5

Tabel 2 **Rendi- ja üürimisteenuste ettevõtete müügitulu, 2002–2006**
Table 2 Net sales of renting service enterprises, 2002–2006
(miljonit krooni — *million kroons*)

Tulu liik	2002	2003	2004	2005	2006	*Type of net sales*
Tulu kinnisvarateenustest, hoonete ja ruumide rentimisest	27	17	29	38	32	*Net sales from real estate activities*
Tulu rendi- ja üürimisteenuste müügist	631	858	1 260	1 802	2 280	*Net sales from renting activities*
Tulu äriteenuste müügist	25	18	12	54	44	*Net sales from other business activities*
Tulu kaupade edasimüügist	62	104	186	138	333	*Net sales from trading activities of purchase and resale*
Tulu muudest tegevusaladest	87	76	86	210	221	*Net sales from other activities*
KOKKU	832	1 072	1 573	2 242	2 909	*TOTAL*

Tabel 3 **Arvutiteenuseid osutavate ettevõtete müügitulu, 2002–2006**
Table 3 Net sales of computer and related activities' enterprises, 2002–2006
(miljonit krooni — *million kroons*)

Tulu liik	2002	2003	2004	2005	2006	*Type of net sales*
Tulu kinnisvarateenustest, hoonete ja ruumide rentimisest	19	16	17	17	10	*Net sales from real estate activities*
Tulu rendi- ja üürimisteenuste müügist	1	3	5	3	15	*Net sales from renting activities*
Tulu arvutiteenuste müügist	1 356	1 619	1 904	2 229	2 581	*Net sales from computer and related activities*
Tulu äriteenuste müügist	7	10	167	62	100	*Net sales from other business activities*
Tulu kaupade edasimüügist	377	417	523	516	545	*Net sales from trading activities of purchase and resale*
KOKKU	1 837	2 186	2 714	2 880	3 329	*TOTAL*

Tabel 4 **Äriteenindusettevõtete müügitulu, 2002–2006**
Table 4 Net sales of business service activities' enterprises, 2002–2006
(miljonit krooni — *million kroons*)

Tulu liik	2002	2003	2004	2005	2006	*Type of net sales*
Tulu kinnisvarateenustest, hoonete ja ruumide rentimisest	273	207	446	441	568	*Net sales from real estate activities*
Tulu rendi- ja üürimisteenuste müügist	72	96	189	300	266	*Net sales from renting activities*
Tulu arvutiteenuste müügist	65	67	118	139	221	*Net sales from computer and related activities*
Tulu äriteenuste müügist	8 451	8 252	9 880	12 156	15 034	*Net sales from other business activities*
Tulu kaupade edasimüügist	580	1 028	689	1 117	595	*Net sales from trading activities of purchase and resale*
Tulu isikuteenuste müügist	11	9	11	8	7	*Net sales from personal services*
Tulu muudest tegevusaladest	378	379	643	302	745	*Net sales from other activities*
KOKKU	9 831	10 038	11 976	14 462	17 436	*TOTAL*

Tabel 5 **Isikuteenuseid osutavate ettevõtete müügitulu, 2002–2006**
Table 5 Net sales of personal service activities' enterprises, 2002–2006
(miljonit krooni — *million kroons*)

Tulu liik	2002	2003	2004	2005	2006	*Type of net sales*
Tulu kinnisvarateenustest, hoonete ja ruumide rentimisest	2	8	8	8	13	*Net sales from real estate activities*
Tulu äriteenuste müügist	2	5	38	21	45	*Net sales from other business activities*
Tulu kaupade edasimüügist	42	62	34	29	82	*Net sales from trading activities of purchase and resale*
Tulu isikuteenuste müügist	434	493	680	676	767	*Net sales from personal services*
Tulu muudest tegevusaladest	14	70	21	10	18	*Net sales from other activities*
KOKKU	494	638	780	744	923	*TOTAL*

Diagramm 1 **Tööviljakus hõivatu kohta lisandväärtuse alusel, 2005, 2006**
Diagram 1 Labour productivity per person employed on the basis of value added, 2005, 2006

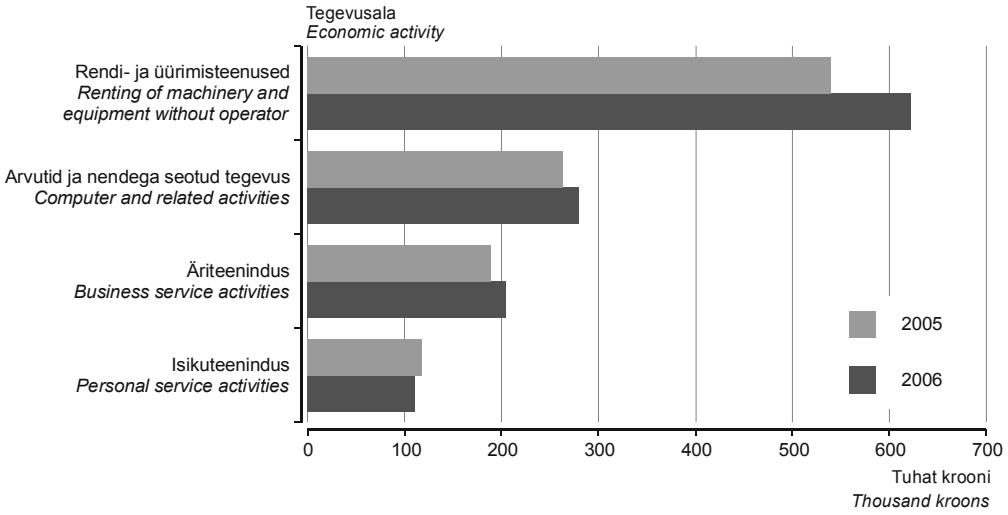

Diagramm 2 **Teenindusettevõtete puhaskasum töötaja kohta, 2005, 2006**
Diagram 2 Service enterprises' net profit per employee, 2005, 2006

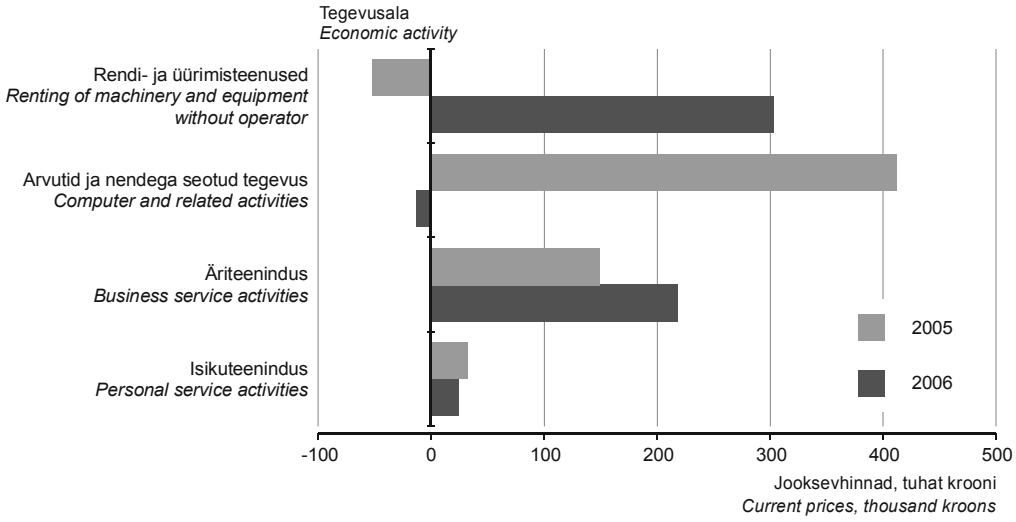

Metoodika

Teenindusstatistika iseloomustab rentimis-, arvuti-, äri- ja isikuteenuseid osutavaid ettevõtteid, mille tegevusala kood on Eesti majanduse tegevusalade klassifikaatori (EMTAK) järgi 71, 72, 74 ja 93.

Vaadeldakse tegutsevaid ettevõtteid. Küsitletakse kõiki riigi- ja kohaliku omavalitsuse ettevõtteid ning vähemalt 20 hõivatuga eraettevõtteid. Ülejäänud Eesti ja välismaa eraõiguslikele isikutele kuuluvatest ettevõtetest tehakse küsitlemiseks lihtne juhuslik valik. Kogutud andmed laiendatakse ettevõtete üldkogumile, s.t arvutatakse üldkogumi näitajate hinnanguline suurus.

Kõik rahalised näitajad on avaldatud vastaval aastal kehtinud hindades (jooksevhinnad) ilma käibemaksuta.

Methodology

Service statistics cover all enterprises providing renting, computer, business and personal services whose activity code according to the Estonian Classification of Economic Activities (EMTAK) is 71, 72, 74 or 93.

The survey population consists of economically active enterprises. All state and municipal enterprises as well as enterprises with at least 20 or persons employed are completely enumerated. The rest of enterprises belonging to Estonian and foreign persons in private law are sampled. The data collected by sample survey are expanded to the whole population.

All monetary indicators in the tables are expressed in current prices of the reference year with the value added tax excluded.

Kirjandust
Publications

Ettevõtlus. *Business.* (2008). Tallinn: Statistikaamet.

PÕLLUMAJANDUS

Tabel 1 Kasutatav põllumajandusmaa, 2003–2007 ... 308
Tabel 2 Põllukultuuride kasvupind, 2003–2007 ... 308
Tabel 3 Põllukultuuride kogusaak, 2003–2007 ... 309
Tabel 4 Põllukultuuride saagikus, 2003–2007 ... 309
Tabel 5 Põllumajandussaaduste toodang elaniku kohta, 2003–2007 ... 310
Tabel 6 Viljapuude ja marjakultuuride istandike pindala, 2003–2007 ... 310
Tabel 7 Puuvilja- ja marjasaak, 2003–2007 ... 310
Tabel 8 Viljapuude ja marjakultuuride saagikus, 2003–2007 ... 310
Tabel 9 Loomad ja linnud, 2003–2007 ... 310
Diagramm 1 Loomad, 1991–2007 ... 311
Tabel 10 Loomakasvatussaaduste toodang, 2003–2007 ... 311
Tabel 11 Lihatoodang, 2003–2007 ... 311
Tabel 12 Loomade ja lindude produktiivsus, 2003–2007 ... 311
Diagramm 2 Piimatoodang, 1991–2007 ... 312

AGRICULTURE

Table 1 Utilised agricultural land, 2003–2007 ... 308
Table 2 Sown area of field crops, 2003–2007 ... 308
Table 3 Total production of field crops, 2003–2007 ... 309
Table 4 Yield of field crops, 2003–2007 ... 309
Table 5 Agricultural production per inhabitant, 2003–2007 ... 310
Table 6 Area of orchards and berry plantations, 2003–2007 ... 310
Table 7 Production of fruits and berries, 2003–2007 ... 310
Table 8 Yield of fruits and berries, 2003–2007 ... 310
Table 9 Livestock and poultry, 2003–2007 ... 310
Diagram 1 Livestock, 1991–2007 ... 311
Table 10 Livestock production, 2003–2007 ... 311
Table 11 Production of meat, 2003–2007 ... 311
Tabel 12 Livestock and poultry productivity, 2003–2007 ... 311
Diagram 2 Milk production, 1991–2007 ... 312

Ülevaade

Peatükk esitab põllumajandusstatistikat peamiselt aastate 2003–2007 kohta.

Kasutatava põllumajandusmaa suurus on vaadeldud ajavahemikul püsinud stabiilne, põllukultuuride kasvupind on aga 12% suurenenud — 2007. aastal olid need vastavalt 823 300 ja 598 700 hektarit. Põllumajandusmaa hulka on arvestatud maa, kus toodeti põllumajandussaadusi. Alates 2003. aastast arvestatakse haritavale maale rajatud üle viie aasta vanune pikaajaline rohumaa loodusliku rohumaa hulka.

Teravilja saagikus taasiseseisvusaja suurim

Teravilja kasvupind on suurenenud eeskätt talivilja kasvupinna 1,7-kordse suurenemise tõttu 2007. aastal. Eelmise aastaga võrreldes suurenes rukki kasvupind 2,3 korda, taliodral 1,8 ja talinisul 1,6 korda. Märgatavalt on kasvanud taliteravilja kogusaak, mis nii kasvupinna kui ka saagikuse suurenemise tõttu oli 2007. aastal eelmise aastaga võrreldes 2,6-kordne. Viimati oli taliteravilja kasvupind suurem sajandivahetusel ja kogusaak iseseisvusaja alguses. Nii suurt saagikust — 3906 kilogrammi hektarilt — ei ole taasiseseisvusajal varem olnud. Elaniku kohta toodeti 655 kg teravilja (2006. aastal 461 kg).

Kartuli kasvupind on pidevalt vähenenud — eelmise aastaga võrreldes 3% ja 2003. aastaga võrreldes 34%. Tõusutrendi näitava, kuid kõikuva saagikuse tõttu on kartuli kogusaak olnud aastati erinev. 2007. aastal suurenes see eelmise aastaga võrreldes 26%. Viie aasta jooksul on kartuli kogusaak aga kolmandiku vähenenud. 2007. aastal saadi 11 100 hektarilt 191 800 tonni kartulit ehk 143 kg elaniku kohta.

Rapsiseemne kogusaak on viie aastaga peagu kahekordistunud

Rapsi kasvupind on paari viimase aastaga poolteist korda suurenenud. 2007. aastal saadi rapsiseemet 58% rohkem kui 2006. aastal ja 93% enam kui 2003. aastal. Kogusaagi kasvu mõjutas nii kasvupinna kui ka saagikuse suurenemine.

Köögivilja kasvupind on vähenenud, kuid tänu kasvanud saagikusele on kogusaak suurenenud. Köögivilja toodeti 2007. aastal 55 kg elaniku kohta (eelmisel aastal 46 kg).

Ühe- ja mitmeaastastest söödakultuuridest saadud haljasmassisaak vähenes viimastel aastatel väiksema saagikuse tõttu pidevalt. 2007. aastal olukord muutus ja tänu 30% suuremale saagikusele kasvas samavõrra ka kogusaak.

Istandike pindala kahanes aastatel 2003–2007 viljapuude puhul rohkem kui poole võrra, marjakultuuridel veidi vähem. Puuvilja- ja marjatoodang oli 2007. aastal viis kilogrammi elaniku kohta ehk suurem kui eelmisel aastal.

Jõudsalt on suurenenud lammaste arv

Veiste (sh piimalehmad) arv on aastatel 2003–2007 püsinud stabiilne või veidi vähenenud. 2007. aasta lõpus oli Eestis ligi veerand miljonit veist, neist peagu pool piimalehmi. Mitu aastat muutumatuna püsinud sigade arv suurenes 2007. aastal 10% — aasta lõpus oli sigu ligikaudu 380 000. Hobuste arv aastatel 2003–2005 kahanes ja kasvas uuesti aastatel 2006–2007. Aastatel 2003–2007 on lammaste ja kitsede arv rohkem kui kahekordistunud. Lindude arv väheneb endiselt.

Lihatoodang on aastatel 2003–2007 püsinud enam-vähem stabiilne. Üle poole toodetud liha kogusest hõlmab sealiha, järgnevad veise- ja linnuliha. Elaniku kohta toodeti 52 kg liha.

Piimatoodang on aasta-aastalt suurenenud, jõudes 2007. aastal 700 000 tonni lähedale. Kasv on toimunud piima väljalüpsi suurenemise arvelt. Elaniku kohta toodeti piima 516 kg.

Munatoodang on kahanenud munejate kanade arvu vähenemise tõttu, keskmine munatoodang kana kohta püsib stabiilne. 2007. aastal toodeti 117 muna elaniku kohta.

Villatoodang on aastatel 2003–2007 lammaste arvu kiire kasvu tõttu 2,7 korda suurenenud, 2007. aastal suurenes see eelmise aastaga võrreldes 30%.

Meetoodang on suurenenud stabiilselt, vaid aasta 2006 oli mitme aastakümne jooksul erandlikult hea meesaagiga.

Overview

The chapter provides agricultural statistics mainly for the years 2003–2007.

The size of utilised agricultural land has remained unchanged during the years under observation, but the sown area of field crops has increased 12%, forming respectively 823,300 and 598,700 hectares in 2007. Area where agricultural products were produced is included in agricultural land. Since 2003, over five-year-old seeded grassland is considered permanent grassland.

The yield of cereals was the largest regarding the period after restoration of independence

The sown area of cereals has increased mainly due to the 1.7-fold increase of the sown area of winter crops in 2007. Compared to a year earlier, the sown area has increased as follows: in case of rye — 2.3 times, winter barley — 1.8 times and winter wheat — 1.6 times. The total yield of winter crops has increased remarkably and was, thanks to the increased sown area and yield, 2.6-fold larger in 2007 than a year earlier. Recently, the sown area of winter crops was larger at the turn of the century and the total yield of winter crops — in the beginning of the period of regained independence. There has never been such a high yield as 3,906 kilograms per hectare during the period after restoration of independence. The production of cereals per inhabitant was 655 kg (461 kg in 2006).

The sown area of potatoes has been continuously decreasing — 3% compared to the previous year and 34% compared to 2003. Due to productivity which has shown a rising trend, but still fluctuated over years, the total yield of potatoes has been different in different years. Compared to the previous year, the production of potatoes increased 26% in 2007. But during the last five years, the production of potatoes has decreased by one third. In 2007, 191,800 tons of potatoes were collected from 11,100 hectares, which makes 143 kg per inhabitant.

The total rape yield has almost doubled during five years

The sown area of rape has increased 1.5-fold during the last couple of years. In 2007, the rapeseed yield was 58% bigger than in 2006 and 93% bigger than in 2003. Increase in the total production was caused by the increased sown area and a bigger yield.

The sown area of vegetables has decreased, but thanks to a higher productivity, the total yield has increased. The production of vegetables accounted for 55 kg per inhabitant in 2007 (46 kg last year).

The production of green fodder from annual and multiannual forage crops decreased steadily during recent years because of a smaller productivity. But the situation changed in 2007 and thanks to a 30% bigger productivity, the total yield increased similarly, too.

The area of plantations decreased in 2003–2007 by more than a half in case of orchards and a bit less than that in case of berry plantations. In 2007, the production of fruits and berries was five kg per inhabitant, i.e. bigger than in the previous year.

The number of sheep has grown a lot

The number of cattle (incl. dairy cows) has been stable or decreased a little in 2003–2007. In the end of 2007, the number of cattle in Estonia amounted to a quarter of million, almost half of them were dairy cows. The number of pigs, which had been stable for several years, rose 10% in 2007 — at the end of the year, the number was almost 380,000. The number of horses fell in 2003–2005 and increased again in 2006–2007. During 2003–2007, the number of sheep and goats has more than duplicated. The number of poultry is decreasing as before.

Meat production has been more or less stable in 2003–2007. Pork comprised more than a half of produced meat, it is followed by beef and poultry meat. 52 kg of meat was produced per inhabitant.

The production of milk has increased from year to year, reaching almost 700,000 tons in 2007. The growth has taken place on account of the increase in milk yield per cow. 516 kg of milk was produced per inhabitant.

The production of eggs has decreased because of the decreased number of laying hens, the average egg production per hen is stable. 117 eggs were produced per inhabitant in 2007.

Wool production has increased 2.7 times during 2003–2007 due to a rapidly growing number of sheep. In 2007 compared to the previous year, the indicator grew by 30%.

Honey production has been steadily increasing, only the year 2006 saw an exceptionally good honey production over a period of several decades.

Tabel 1 **Kasutatav põllumajandusmaa, 2003–2007**
Table 1 Utilised agricultural land, 2003–2007
(tuhat hektarit — *thousand hectares*)

	2003	2004	2005	2006	2007	
Põllumajandusmaa[a]	828,7	770,5	833,9	761,6	823,3	*Agricultural land[a]*
põllumaa (v.a maasikas)	545,0	518,3	590,9	558,3	598,7	*arable land (excl. strawberries)*
viljapuude ja marja-kultuuride istandikud (k.a maasikas), puukoolid	15,7	15,9	12,0	9,7	8,9	*orchards and berry plantations (incl. strawberries), nurseries*
looduslik rohumaa[b]	268,0	236,3	231,0	193,6	215,7	*permanent grassland[b]*

[a] Maa, kus toodeti põllumajandussaadusi.
[b] Alates 2003. aastast arvestatakse haritavale maale rajatud üle viie aasta vanune pikaajaline rohumaa loodusliku rohumaa hulka.
[a] *Area where agricultural products were produced.*
[b] *Since 2003, over five-year-old seeded grassland is considered permanent grassland.*

Tabel 2 **Põllukultuuride kasvupind, 2003–2007**
Table 2 Sown area of field crops, 2003–2007
(tuhat hektarit — *thousand hectares*)

Põllukultuur	2003	2004	2005	2006	2007	*Field crop*
Teravili	263,2	261,0	282,1	280,3	292,3	*Cereals*
taliteravili	48,0	38,0	33,7	33,9	59,0	*winter crops*
rukis	15,2	8,1	7,4	7,3	16,8	*rye*
nisu	25,5	23,2	19,6	23,6	36,9	*wheat*
oder	0,1	0,2	0,5	0,5	0,9	*barley*
tritik	7,2	6,5	6,2	2,5	4,4	*triticale*
suviteravili	215,2	223,0	248,4	246,4	233,3	*spring crops*
nisu	41,7	55,2	65,8	67,3	62,6	*wheat*
oder	131,3	127,0	143,7	141,5	135,2	*barley*
kaer	36,5	35,4	33,7	32,6	31,5	*oats*
segavili	5,6	5,1	4,5	4,9	3,7	*mixed grain*
tatar	0,1	0,3	0,7	0,1	0,3	*buckwheat*
Kaunvili	4,4	4,3	4,4	4,6	5,7	*Legumes*
Tehnilised kultuurid	46,7	50,6	47,1	62,9	74,7	*Industrial crops*
kiulina	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	*fibre flax*
õlilina	0,1	0,1	0,2	0,2	0,1	*oil flax*
raps	46,3	50,4	46,6	62,5	73,6	*rape*
Köögivili	3,4	3,5	3,0	2,8	2,8	*Vegetables and greens*
Kartul	17,0	16,1	14,0	11,5	11,1	*Potatoes*
Söödakultuurid	182,6	160,1	210,1	176,9	193,0	*Forage crops*
söödajuurvili	0,3	0,2	0,2	0,1	0,2	*fodder roots*
ühe- ja mitmeaastased söödakultuurid[a]	182,3	159,9	209,9	176,8	192,8	*annual and multiannual forage crops[a]*
seemnekasvatus	2,3	2,1	3,0	3,8	5,1	*seeds*
KOKKU	517,3	495,6	560,7	539,0	579,6	*TOTAL*

[a] Alates 2003. aastast arvestatakse haritavale maale rajatud üle viie aasta vanune pikaajaline rohumaa loodusliku rohumaa hulka.
[a] *Since 2003, over five-year-old seeded grassland is considered permanent grassland.*

Tabel 3 **Põllukultuuride kogusaak, 2003–2007**
Table 3 Total production of field crops, 2003–2007
(tuhat tonni — *thousand tons*)

Põllukultuur	2003	2004	2005	2006	2007	*Field crop*
Teravili	505,7	608,1	760,1	619,3	879,5	*Cereals*
taliteravili	78,4	101,1	107,9	89,6	230,6	*winter crops*
rukis	23,3	18,1	20,4	17,8	61,0	*rye*
nisu	45,2	66,4	71,4	65,1	151,4	*wheat*
oder	0,0	0,6	1,1	1,3	2,8	*barley*
tritik	9,9	16,0	15,0	5,4	15,4	*triticale*
suviteravili	427,3	507,0	652,2	529,7	648,9	*spring crops*
nisu	99,7	130,2	192,0	154,5	194,4	*wheat*
oder	253,6	292,9	365,6	301,4	359,9	*barley*
kaer	63,4	72,7	84,2	63,6	85,2	*oats*
segavili	10,5	11,1	9,9	10,1	9,1	*mixed grain*
tatar	0,1	0,1	0,5	0,1	0,3	*buckwheat*
Kaunvili	5,0	3,3	5,7	5,5	9,5	*Legumes*
Leotamata linavarred	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	*Flax stalks*
Õlilina	0,1	0,1	0,2	0,1	0,2	*Oil flax*
Raps	69,2	68,6	83,1	84,6	133,3	*Rape*
Köögivili	57,5	53,6	62,7	61,3	71,6	*Vegetables and greens*
avamaaköögivili	50,4	44,1	50,7	48,9	57,4	*open-field vegetables*
Kartul	244,4	166,5	209,8	152,6	191,8	*Potatoes*
Söödajuurvili	7,2	6,7	3,1	2,0	3,4	*Forage roots*
Ühe- ja mitmeaastaste söödakultuuride haljasmassisaak[a]	2 348,8	1 898,9	2 325,6	1 683,2	2 350,0	*Green fodder from annual and multiannual forage crops*[a]

[a] Alates 2003. aastast arvestatakse haritavale maale rajatud üle viie aasta vanune pikaajaline rohumaa loodusliku rohumaa hulka.

[a] *Since 2003, over five-year-old seeded grassland is considered permanent grassland.*

Tabel 4 **Põllukultuuride saagikus, 2003–2007**
Table 4 Yield of field crops, 2003–2007
(kilogrammi hektarilt — *kilograms per hectare*)

Põllukultuur	2003	2004	2005	2006	2007	*Field crop*
Teravili	1 922	2 330	2 694	2 210	3 009	*Cereals*
taliteravili	1 636	2 658	3 203	2 645	3 906	*winter crops*
rukis	1 531	2 228	2 747	2 449	3 620	*rye*
nisu	1 771	2 869	3 634	2 763	4 105	*wheat*
oder	569	2 867	2 521	2 444	3 018	*barley*
tritik	1 387	2 439	2 430	2 152	3 521	*triticale*
suviteravili	1 985	2 274	2 625	2 150	2 782	*spring crops*
nisu	2 394	2 357	2 917	2 296	3 106	*wheat*
oder	1 930	2 306	2 544	2 130	2 663	*barley*
kaer	1 738	2 057	2 496	1 953	2 706	*oats*
segavili	1 856	2 183	2 222	2 071	2 460	*mixed grain*
tatar	1 988	623	718	659	1 105	*buckwheat*
Kaunvili	1 131	757	1 282	1 198	1 668	*Legumes*
Leotamata linavarred	0	0	0	0	0	*Flax stalks*
Õlilina	532	831	1 282	676	1 169	*Oil flax*
Raps	1 494	1 362	1 781	1 354	1 812	*Rape*
Avamaaköögivili	14 867	12 548	16 874	17 283	20 546	*Open-field vegetables*
Kartul	14 393	10 342	15 028	13 261	17 195	*Potatoes*
Söödajuurvili	21 809	30 825	19 686	24 650	18 934	*Forage roots*
Ühe- ja mitmeaastaste söödakultuuride haljasmassisaak[a]	13 048	12 040	11 241	9 731	12 522	*Green fodder from annual and multiannual forage crops*[a]

[a] Alates 2003. aastast arvestatakse haritavale maale rajatud üle viie aasta vanune pikaajaline rohumaa loodusliku rohumaa hulka.

[a] *Since 2003, over five-year-old seeded grassland is considered permanent grassland.*

Tabel 5 **Põllumajandussaaduste toodang elaniku kohta, 2003–2007**
Table 5 Agricultural production per inhabitant, 2003–2007
(kilogrammi — *kilograms*)

	2003	2004	2005	2006	2007	
Teravili	374	451	565	461	655	*Cereals*
Kartul	181	123	156	114	143	*Potatoes*
Köögivili	43	40	47	46	53	*Vegetables*
Liha	50	53	50	52	52	*Meat*
Piim	452	484	498	515	516	*Milk*
Munad, tk	173	171	155	136	117	*Eggs, pieces*

Tabel 6 **Viljapuude ja marjakultuuride istandike pindala, 2003–2007[a]**
Table 6 Area of orchards and berry plantations, 2003–2007[a]
(tuhat hektarit — *thousand hectares*)

	2003	2004	2005	2006	2007	
Õuna- ja pirnipuud	8,6	8,9	6,5	5,1	4,3	*Apple and pear trees*
Kirsi- ja ploomipuud	2,2	2,1	1,4	1,0	1,0	*Cherry and plum trees*
Marjakultuurid	4,8	4,7	3,8	3,3	3,3	*Berries*
KOKKU	15,6	15,7	11,7	9,4	8,6	*TOTAL*

[a] K.a maasikas.
[a] *Incl. strawberries.*

Tabel 7 **Puuvilja- ja marjasaak, 2003–2007[a]**
Table 7 Production of fruits and berries, 2003–2007[a]
(tuhat tonni — *thousand tons*)

	2003	2004	2005	2006	2007	
Õunad ja pirnid	4,9	2,2	10,7	2,8	4,1	*Apples and pears*
Kirsid ja ploomid	0,1	1,0	0,7	0,5	0,1	*Cherries and plums*
Marjad	4,8	5,0	5,4	2,6	2,4	*Berries*
KOKKU	9,8	8,2	16,8	5,9	6,6	*TOTAL*

[a] K.a maasikas.
[a] *Incl. strawberries.*

Tabel 8 **Viljapuude ja marjakultuuride saagikus, 2003–2007[a]**
Table 8 Yield of fruits and berries, 2003–2007[a]
(kilogrammi kandeealise istandiku hektarilt — *kilograms per one plantation hectare of carrying age*)

	2003	2004	2005	2006	2007	
Õunad ja pirnid	578	248	1 701	594	972	*Apples and pears*
Kirsid ja ploomid	61	478	514	473	174	*Cherries and plums*
Marjad	1 133	1 169	1 795	998	910	*Berries*
KOKKU	663	541	1 579	703	858	*TOTAL*

[a] K.a maasikas.
[a] *Incl. strawberries.*

Tabel 9 **Loomad ja linnud, 2003–2007**
Table 9 Livestock and poultry, 2003–2007
(aasta lõpus, tuhat — *at end-year, thousands*)

	2003	2004	2005	2006	2007	
Veised	257,2	249,8	249,5	244,8	240,5	*Cattle*
piimalehmad	116,8	116,5	112,8	108,4	103,0	*dairy cows*
Sead	344,6	340,1	346,5	345,8	379,0	*Pigs*
Lambad ja kitsed	34,3	41,0	52,4	66,0	76,4	*Sheep and goats*
Hobused	5,8	5,1	4,8	4,9	5,3	*Horses*
Linnud	1 945,2	2 183,0	1 878,7	1 638,7	1 477,6	*Poultry*

Diagramm 1 **Loomad, 1991–2007**
Diagram 1 Livestock, 1991–2007

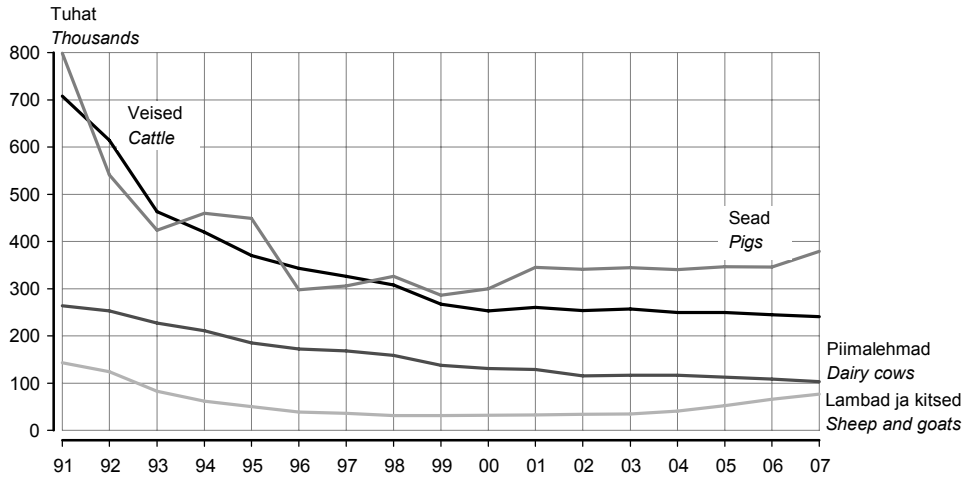

Tabel 10 **Loomakasvatussaaduste toodang, 2003–2007**
Table 10 Livestock production, 2003–2007

	2003	2004	2005	2006	2007	
Liha eluskaalus, tuhat tonni	105,4	109,2	102,3	106,5	106,8	*Meat, live weight, thousand tons*
Liha tapakaalus, tuhat tonni	67,5	71,3	67,1	69,4	70,5	*Meat, slaughter weight, thousand tons*
Piim, tuhat tonni	611,5	652,4	670,4	692,0	692,4	*Milk, thousand tons*
Munad, mln tk	234,3	230,9	209,0	182,6	157,6	*Eggs, million pieces*
Vill (füüsilises kaalus), tonni	57	82	93	120	155	*Wool, tons*
Mesi, tonni	535	555	638[a]	1 033	756	*Honey, tons*

[a] Andmeid on täpsustatud.
[a] *Adjusted data.*

Tabel 11 **Lihatoodang, 2003–2007**
Table 11 Production of meat, 2003–2007
(tapakaalus, tuhat tonni — *slaughter weight, thousand tons*)

	2003	2004	2005	2006	2007	
Veiseliha	13,1	15,2	13,4	14,8	15,4	*Beef*
Sealiha	39,5	40,9	39,5	41,6	42,9	*Pork*
Lamba- ja kitseliha	0,4	0,3	0,3	0,5	0,6	*Lamb and goat meat*
Linnuliha	14,4	14,8	13,8	12,5	11,5	*Poultry meat*
Küüliku- ja nutrialiha	0,1	0,1	0,1	0,0	0,1	*Rabbit and coypu meat*
KOKKU	67,5	71,3	67,1	69,4	70,5	*TOTAL*

Tabel 12 **Loomade ja lindude produktiivsus, 2003–2007**
Table 12 Livestock and poultry productivity, 2003–2007

	2003	2004	2005	2006	2007	
Keskmine piimatoodang lehma kohta, kg	5 176	5 528	5 886	6 285	6 484	*Average milk yield per cow, kg*
Keskmine villatoodang lamba kohta (füüsilises kaalus), kg	1,8	2,1	1,9	1,9	2,1	*Average wool yield per sheep, kg*
Keskmine munatoodang kana kohta[a]	290	275	288	287	276	*Average egg yield per hen[a]*

[a] Juriidiliste isikute põllumajanduslikes majapidamistes.
[a] *In agricultural holdings of legal persons.*

Diagramm 2 **Piimatoodang, 1991–2007**
Diagram 2 Milk production, 1991–2007

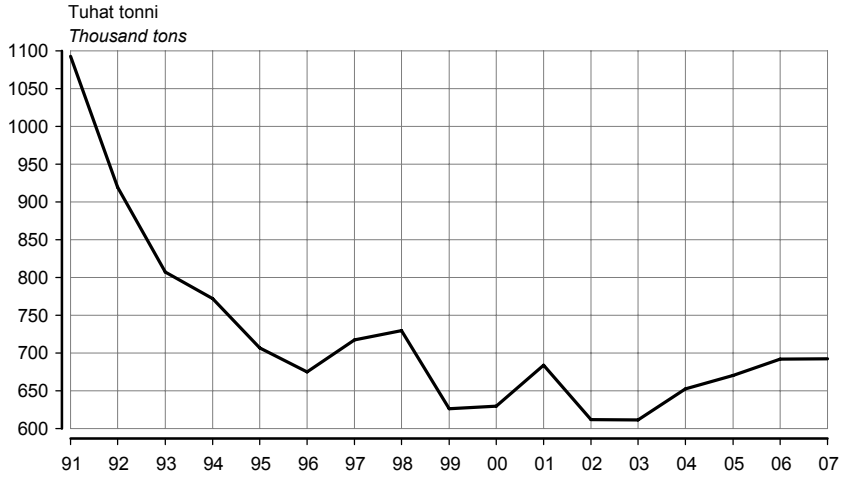

Metoodika

Põllumajandusstatistika iseloomustab kõiki põllumajandustootjaid.

Põllumajanduslikelt majapidamistelt koguti andmed valikvaatlustega. Nende andmete alusel arvutati kõigi majapidamiste koondnäitajad.

Põllumajanduslike kodumajapidamiste andmed on hinnangulised ning lähtuvad põllumajandusloenduse ja majapidamiste andmetest.

Methodology

Agricultural statistics refer to all agricultural producers.

The data on agricultural holdings were collected by sample survey, which served as a basis for the calculations of the aggregate data about all holdings.

The data on household plots have been estimated based on the Agricultural Census and household data.

Kirjandust
Publications

Eesti Statistika Kuukiri. 2007. *Monthly Bulletin of Estonian Statistics*, nr 1–12.

Eesti Statistika Kuukiri. 2008. *Monthly Bulletin of Estonian Statistics*, nr 1–6.

Põllumajandus arvudes. 2007. *Agriculture in Figures.* (2008). Tallinn: Statistikaamet.

JAHINDUS, KALANDUS JA METSAMAJANDUS

Tabel 1 Jahimajanduse põhinäitajad, 2003–2007 316
Tabel 2 Jahiulukid, 2005–2007 316
Tabel 3 Kalapüük, 2003–2007 317
Tabel 4 Kaubakala kasvatamine ja müük, 2006–2007 317
Tabel 5 Kalavarude taastootmine, 2006 317
Tabel 6 Metsavaru, 2002–2006 318
Tabel 7 Puistute pindala, 2002–2006 318
Tabel 8 Hukkunud puistud, 2002–2006 318
Tabel 9 Metsaraie, 2001–2005 319
Diagramm 1 Uuendusraie ja metsauuendus, 2002–2006 319
Tabel 10 Metsa uuendamine, 2003–2007 319

HUNTING, FISHING AND FORESTRY

Table 1 Basic indicators of hunting, 2003–2007 316
Table 2 Wild game, 2005–2007 316
Table 3 Nominal catch, 2003–2007 317
Table 4 Aquaculture production and sales, 2006–2007 317
Table 5 Reproduction of fish stock, 2006 317
Table 6 Growing stock, 2002–2006 318
Tabel 7 Area of forest stands, 2002–2006 318
Table 8 Destroyed forest stands, 2002–2006 318
Table 9 Gross felling, 2001–2005 319
Diagram 1 Regeneration felling and reforestation, 2002–2006 319
Table 10 Reforestation, 2003–2007 319

Ülevaade

Peatükk annab lühiülevaate jahindusest, kalandusest ja metsamajandusest eelkõige aastatel 2003–2007.

Suurenes jahiturismi populaarsus

Olulise osa jahimajanduse tuludest annab jahiturism, mille populaarsus kasvab iga aastaga. 2007. aastal väljastati välisriikide kodanikele 4048 jahitunnistust — 620 rohkem kui 2006. aastal. Jahituriste ahvatleb nii ulukite liigirikkus kui ka mõne liigi arvukuse pidev kasv. Nii on kümne aastaga suurenenud metskitsede, metssigade ja põtrade arv. Mõned Eesti jahiloomad (nt karu, ilves) on kaitstud Natura 2000 loodusdirektiividega ja üldjuhul on nende küttimine EL-i riikides keelatud. Et Eestis on karu, ilvese, hundi ja kopra populatsioon elujõuline, võib neid arvukuse piiramiseks jahiloa alusel küttida.

Soe talv soodustas jahiulukite arvukuse kasvu

1998. aastani jahiulukite arvukus vähenes, kuid hakkas siis suurenema. 2007. aastal ulukite arvu kasv jätkus. Nii suurulukite ja -kiskjate kui ka väiksemate loomade aktiivset paljunemist soodustas põhiliselt soe ja lumevaene talv. Oluliselt suurenes 2006. aastaga võrreldes punahirvede ja kobraste hulk — vastavalt 300 ja 900 looma võrra. Ka rebaste ja kährikute arvukus kasvas ja neid kütiti vastavalt 5986 ja 7994 võrra rohkem.

Kalapüük hoogustus

2007. aastani kalapüük vähenes. Näiteks 2006. aastal püüti kala 89 620 tonni — 9% vähem kui 2005. aastal. 2007. aastal püüti kala eelmise aastaga võrreldes 8122 tonni rohkem. Läänemerest saadi 82% kalasaagist nagu ka 2006. aastal. Sisevetest püüti 2007. aastal 2568 tonni kala, mis on veidi vähem kui eelmisel aastal.

Vaatamata kalandussektori vähesele majanduslikule tähtsusele on sel oluline sotsiaal-kultuuriline roll — eriti saartel ja rannaaladel. Kuigi siseveepüük hõlmas 2007. aasta kogu-

püügist vaid 3%, saadi jõgedest ja järvedest väärtuslikku kala: 365 tonni ahvenat, 24 tonni angerjat, 176 tonni haugi, 546 tonni latikat, 37 tonni lutsu ja 62 tonni silmu. Koha andis siseveepüügist üle kolmandiku — 929 tonni.

Kalandusstrateegia eesmärk on suurendada kalakasvatuse toodangut vähemalt 3%-ni kalandussektori kogutoodangust. Praegu on see näitaja alla 1%. Kalakasvandustes kasvatati 2007. aastal 784 tonni kaubakala, peamiselt vikerforelli (85%). Kasvandused omakorda müüsid 488 tonni kaubakala (39 tonni vähem kui 2006. aastal) ja seitse tonni toidukalamarja (kaks tonni rohkem kui 2006. aastal). Osa kasvanduste kaladest lasti veekogudesse, et suurendada sealseid kalavarusid. Viis kalakasvandust kasvatas kala (peamiselt lõhet) ja jõevähki kalavarude taastootmiseks ehk veekogude rikastamiseks.

Eesti metsasuselt Euroopas neljandal kohal

Mets on oluline loodusressurss, mis vajab kaitset ja säästlikku kasutust. Metsal on tähtis roll energeetikas ja inimeste elukvaliteedi tagamisel. Metsasuse poolest on Eesti Euroopas Soome, Rootsi ja Sloveenia järel neljandal kohal, kaitse- ja hoiumetsade osatähtsuselt kümnes. 2006. aastal oli Eesti metsadest kaitse all umbes 30%, sealjuures on naaberriikide näitaja tunduvalt väiksem: Lätis 20%, Leedus 19%, Rootsis 12%, Venemaal 11% ja Soomes 7%.[a]

Metsa tuleb säästvalt majandada. Eesti metsade pindala oli 2006. aastal 2,3 miljonit hektarit, puistute üldvaru 450 miljonit kuupmeetrit. Viimastel aastatel on raiemahud oluliselt kahanenud. Näiteks aastatel 2001–2005 vähenes aastane metsaraie poole võrra — 12 miljonist kuupmeetrist kuue miljoni kuupmeetrini.

2005. aastal oli uuendusraie osatähtsus koguraies 61%. Üksikute puude raie (sanitaarraie) suurenes 2004. aastaga võrreldes kolm korda — välja raiuti 1,2 miljonit kuupmeetrit puitu. Sellise hüppelise kasvu põhjustas jaanuari torm. Edela–Eestis laastas torm metsi rohkem, Kesk- ja Lõuna-Eestis vähem. Sanitaarraie oli ainuke raie liik, mis 2005. aastal suurenes. Uuendusraie vähenes 362 000, valgustusraie 34 000 ja harvendusraie 313 000 kuupmeetrit raie kogumahust.

Raie metsaistutusest ja -külvist suurem

Metsa istutati ja külvati 2005. aastal 7338 hektarile, 2006. aastal 7709 hektarile. 2007. aastal vähenes metsauuendus märgatavalt — metsa istutati ja külvati vaid 6815 hektarile. Järelikult on istutatud ja külvatud metsaalad oluliselt väiksema ulatusega kui raiealad. See ei ole hea metsa ökosüsteemile, sest raiutud alal hakkab esmalt kasvama lehtpuuvõsa. Metsaistutuse ja -külviga aidatakse küll metsa esialgset liigilist koosseisu taastada, kuid liigirikkuse looduslik taasteke võtab väga palju aega.

Overview

The chapter provides an overview about hunting, fishery and forestry predominantly in 2003–2007.

The popularity of hunting turism increased

An important share of the revenues generated by hunting comes from hunting tourism, the popularity of which increases year by year. In 2007, 4,048 hunting certificates were issued to the citizens of foreign countries — 620 certificates more than in 2006. The diversity of the game species and a growing number of some of them are the major attraction for hunters. This way, the numbers of counted roe deer, wild boar and elk have increased over the last decade. Some Estonian game species (e.g. bear, lynx) are protected in the EU by the Natura 2000 directive and, in general, hunting of them is prohibited in the EU countries. As the populations of bear, lynx, wolf and beaver are viable in Estonia, these species may be hunted on the basis of hunting certificate to limit their population size.

Warm winter favoured the increase in the number of wild game

In 1998, the number of wild game decreased, but started to increase again after that. In 2007, we could observe a continuous increase. A warm winter with little snow was the main reason for the increased number of bigger game species and predators, and also smaller animals. The populations of red deer and beaver increased considerably compared to 2006 — by 300 and 900 animals respectively. The populations of fox and racoon dog also grew, and respectively 5,986 and 7,994 more animals were hunted.

Fish catch increased

Fish catch had been decreasing up to the year 2007. For example, in 2006, 89,620 tons or 9% less fish was caught compared to 2005. In 2007, the catch increased by 8,122 tons

[a] Eesti metsad. 2007. *Forests of Estonia*. (2008). Tallinn: Metsakaitse- ja Metsauuenduskeskus.

compared to the previous year. The Baltic Sea gave 82% of caught fish as in 2006. Inland waters gave 2,568 tons of fish in 2007, which is a bit less than a year ago.

Despite the small economic importance of fishery sector, it has a great socio-cultural role, especially on islands and coastal areas. Despite the fact that inland fishery gave just 3% of the total catch in 2007, valuable fish was caught from the Estonian rivers and lakes: 365 tons of perch, 24 tons of eel, 176 tons of pike, 546 tons of bream, 37 tons of burbot and 62 tons of lamprey. Pike pearch gave more than a third of the inland waters' catch — 929 tons.

The goal of fishery strategy is to increase the production of fish farming up to at least 3% of the fishery sector's total output. At present, this indicator is below 1%. In 2007, the aquaculture production, consisting mainly of trout (85%), amounted to 784 tons. Fish farms, in turn, sold 488 tons of aquaculture production (39 tons less than in 2006) and 7 tons of caviar (two tons more than in 2005). For the replenishment of fish stock, a part of the fish farms' fish was let go to water bodies. Fish (mainly salmon) and crayfish were grown in five fish farms for the reproduction of fish stock and replenishment of water bodies.

Estonia holds the fourth place in Europe regarding forest land

Forest is an important natural resource that needs protection and sustainable management. Forests play an important role in energy and in ensuring the life quality of people. By the share of forest land, Estonia is on the fourth place in Europe after Finland, Sweden, and Slovenia. By the share of forest under protection — on the tenth place. In 2006, about 30% of forests in Estonia were under protection, whereas in neighbouring countries, this indicator is much lower: in Latvia — 20%, in Lithuania — 19%, in Sweden — 12%, in Russia — 11% and in Finland — 7%.[a]

Forests need to be maintained in a sustainable way. The area of Estonia's forests was 2.3 million hectars in 2006, the total growing stock comprised 450 million cubic metres. The felling volumes have decreased considerably during the last years. For example, a yearly felling decreased by a half in the period 2001–2005, i.e. from 12 million cubic metres to six million cubic metres.

The share of regeneration felling formed 61% of total felling in 2005. The felling of single trees (sanitary felling) increased three times compared to 2004 and amounted to 1.2 millon cubic metres. Such a rapid increase was caused by the storm in Januray which touched mainly the forests in southwestern Estonia, and to a lesser degree in central and southern Estonia. Sanitary felling was the only type of felling which increased in 2005. Regeneration felling decreased 362,000 cubic metres, cleaning felling — 34,000 cubic metres and thinning felling — 313,000 cubic metres of the total felling volume.

Forest felling is in the lead over planting and sowing

7,338 hectars of forest was planted and sowed in 2005, 7,709 hectares in 2006. In 2007, reforestation decreased significantly — only 6,815 hectares of forest was planted and sown. Thus, the planted and sown forest areas are considerably smaller than the felled areas. This is not good for forest ecosystems, as at first broadleaf forest starts to grow on the felled area. Sowing and planting of forest help to restore the prior structure of forest species, but natural restoring of the prior biodiversity takes plenty of time.

[a] Eesti metsad. 2007. *Forests of Estonia.* (2008). Tallinn: Metsakaitse- ja Metsauuenduskeskus.

Tabel 1 **Jahimajanduse põhinäitajad, 2003–2007**
Table 1 Basic indicatores of hunting, 2003–2007

	2003	2004	2005	2006	2007	
Jahipiirkonna pindala, tuhat hektarit	4 153	4 106	4 149	3 920	3 766	*Area of hunting district, thousand hectares*
Jahindustöötajad	78	71	67	...	…	*Employees engaged in hunting*
Arvel olevad jahimehed	14 544	14 930	14 387	15 158	15 577	*Registered hunters*
Jahimajad ja -baasid	66	77	81	93	106	*Hunting houses and hunting bases*
Jahitunnistused välisriikide kodanikele	1 910	2 400	2 670	3 428	4 048	*Hunting certificates for the citizens of foreign countries*
Jahilasketiirud	41	40	41	50	47	*Shooting ranges*
Söödasõimed ja sõimsöödahoidlad	3 211	3 155	3 103	2 928	2 880	*Provender mangers and provender storages*
Metssigade söötmise kohad	2 886	3 153	3 222	3 884	4 003	*Feeding places for wild boars*
Kõrgistmed ja jahikantslid	3 105	3 213	3 314	3 763	4 016	*High-seats and hunting pulpits*
Muud ulukihoolde-rajatised	5 766	6 397	6 705	...	…	*Number of other game maintenance buildings*
Rajatud söödapõldude pindala, hektarit	1 392	1 514	1 511	2 513	1 781	*Area of founded deer pastures, hectares*
Jahimajanduse kogutulud, tuhat krooni	21 841	22 723	27 725	...	…	*Total income from hunting, thousand kroons*
jahiturism	8 020	8 193	11 389	...	…	*hunting tourism*
Jahimajanduse kogukulud, tuhat krooni	20 740	20 737	25 182	...	…	*Total expenditure on hunting, thousand kroons*
jahiturism	5 630	4 908	7 965	...	…	*hunting tourism*
ulukihooldus	3 697	4 402	5 842	...	…	*care of game*
ulukikaitse	753	818	1 230	...	…	*game protection*

Tabel 2 **Jahiulukid, 2005–2007**
Table 2 Wild game, 2005–2007

Uluk	Loendatud *Counted*			Kütitud *Hunted*			*Game*
	2005	2006	2007	2005	2006	2007	
Hunt	85	…	…	18	41	39	*Wolf*
Ilves	700	…	…	86	92	77	*Lynx*
Jänes	…	…	…	1 566	1 391	1 087	*Hare*
Kobras	17 500	18 500	19 400	5 758	7 368	6 083	*European beaver*
Kährik	...	…	…	3 992	5 842	7 994	*Raccoon dog*
Metskits	55 000	65 000	63 000	10 215	13 833	19 630	*Roe deer*
Metsnugis	...	…	…	1 181	1 132	1 119	*Pine marten*
Metssiga	17 500	20 500	21 000	11 332	12 225	13 816	*Wild boar*
Mink	...	...	…	213	367	244	*American mink*
Mäger	...	...	…	110	125	222	*Eurasian badger*
Ondatra	…	…	…	0	0	2	*Muskrat*
Punahirv	1 700	1 900	2 200	130	140	220	*Red deer*
Pruunkaru	530	…	…	23	20	27	*Brown bear*
Põder	12 000	12 000	11 000	4 612	4 931	4 903	*Elk*
Rebane	...	…	…	7 806	5 856	5 986	*Red fox*
Tuhkur	...	…	…	233	239	163	*Western polecat*
Hani	…	…	…	2 681	4 753	3 252	*Goose*
Jahifaasan	…	…	…	651	721	140	*Pheasant*
Kaelustuvi	…	…	…	374	444	300	*Woodpigeon*
Laanepüü	...	...	…	170	110	84	*Hazel grouse*
Lauk	…	…	…	73	47	30	*Coot*
Metskurvits	…	…	…	750	657	1 192	*Woodcock*
Nurmkana	...	...	…	111	82	41	*Partridge*
Part	...	...	…	14 109	10 757	12 291	*Duck*

Tabel 3 **Kalapüük, 2003–2007**
Table 3 Nominal catch, 2003–2007
(toorkala tonni — *live weight in metric tons*)

Piirkond	2003	2004	2005	2006	2007	*Area*
Merepiirkond	75 386	81 722	96 300	86 764	95 174	*Marine areas*
Atlandi ookean	75 386	81 722	96 300	86 764	95 174	*Atlantic Ocean*
loodeosa	15 897	16 820	14 690	11 623	13 332	*northwest Atlantic*
edelaosa	-	-	1 355	1 469	-	*southwest Atlantic*
kirdeosa	59 489	64 902	80 255	73 672	81 842	*northeast Atlantic*
Läänemeri	59 378	64 902	79 761	73 039	80 244	*Baltic Sea*
keskvööndi idaosa	-	-	-	-	-	*eastern central Atlantic*
kaguosa	-	-	-	-	-	*southeast Atlantic*
Siseveed[a]	3 592	2 368	2 400	2 856	2 568	*Inland waters[a]*
KOKKU	78 978	84 090	98 700	89 620	97 742	*TOTAL*

[a] V.a kaubakala püük kalakasvandustest.
[a] *Excluding commercial catch from aquaculture.*

Tabel 4 **Kaubakala kasvatamine ja müük, 2006–2007**
Table 4 Aquaculture production and sales, 2006–2007

Kalaliik	Kalakasvatamine, toorkala tonni *Aquaculture, live weight metric tons*		Müük, toorkala tonni *Sales, live weight metric tons*		Müük, tuhat krooni *Sales, thousand kroons*		*Fish species*
	2006	2007	2006	2007	2006	2007	
Angerjas	40	45	35	29	4 000	3 875	*European eel*
Haug	1	0	-	0	1	0	*Pike*
Jõevähk	1	9	1	1	457	683	*Crayfish*
Karpkala	80	28	65	28	2 024	1 107	*Carp*
Vikerforell	520	619	423	414	24 055	23 228	*Rainbow trout*
Muu	59	83	3	17	310	1 439	*Other*
KOKKU	703	784	527	488	30 847	30 332	*TOTAL*
Toidukalamari	..	..	5	7	2 081	2 577	*Caviar*

Tabel 5 **Kalavarude taastootmine, 2006**
Table 5 Reproduction of fish stock, 2006
(tuhat — *thousands*)

Kalaliik	Vastsed *Larvae*	Maimud *Fry*	Samasuvine kala *Same-summer fish*	Ühe-aastane kala *One-year-old fish*	Kahesuvine kala *Two-summer-old fish*	Kaheaastane kala *Two-year-old fish*	*Fish species*
Angerjas	-	-	-	-	-	411,0	*European eel*
Haug	-	-	-	-	-	-	*Pike*
Meriforell	-	-	-	-	6,7	29,5	*Sea trout*
Jõevähk	-	-	3,1	-	4,0	2,5	*Crayfish*
Karpkala	-	-	-	-	0,8	-	*Carp*
Merisiig	-	-	50,2	-	-	-	*Pollan*
Linask	-	-	2,3	-	-	-	*Tench*
Lõhe	-	-	-	124,7	-	48,0	*Salmon*
Muu	-	-	6,9	1,0	8,6	-	*Other*
KOKKU	-	-	62,5	125,7	20,1	491,0	*TOTAL*

Tabel 6 **Metsavaru, 2002–2006[a]**
Table 6 Growing stock, 2002–2006[a]
(aasta alguses — *at the beginning of the year*)

	2002	2003	2004	2005	2006	
Metsamaa pindala, 1000 ha	2 206	2 267	2 285	2 264	2 252	*Area of forest and other wooded land, 1000 ha*
Puistute pindala, 1000 ha	2 052	2 113	2 139	2 122	2 113	*Area of stands, 1000 ha*
Puistute üldvaru, mln m^3	444	449	453	452	450	*Total growing stock of stands, million cubic metres*
Puistute keskmine hektarivaru, m^3/ha	216	212	212	213	213	*Growing stock of stands per hectare, m^3/ha*
Territooriumi metsasus, %	47,0	48,0	48,9	48,6	48,4	*Area covered with forest, %*

[a] 1999.–2005. aasta andmed metsade inventeerimise statistilise valikmeetodi (SMI) alusel.
[a] *Data of 1999–2005 are based on the statistical sampling (FIS) method of forest inventory.*

Tabel 7 **Puistute pindala, 2002–2006[a]**
Table 7 Area of forest stands, 2002–2006[a]
(tuhat hektarit — *thousand hectares*)

Metsa liik	2002	2003	2004	2005	2006	*Type of forest*
Männikud	667	674	707	709	724	*Pine stands*
Kuusikud	360	363	363	361	352	*Spruce stands*
Kaasikud	649	659	647	650	631	*Birch stands*
Haavikud	113	115	117	109	109	*Aspen stands*
Sanglepikud	58	64	68	65	63	*Black alder stands*
Hall-lepikud	174	198	200	193	195	*Grey alder stands*
Muu	31	40	39	35	38	*Other*
KOKKU	2 052	2 113	2 139	2 122	2 113	*TOTAL*

[a] Metsade inventeerimise statistilise valikmeetodi (SMI) alusel.
[a] *Based on the statistical sampling (FIS) method of forest inventory.*

Tabel 8 **Hukkunud puistud, 2002–2006**
Table 8 Destroyed forest stands, 2002–2006
(aasta jooksul, hektarit — *annually*, *hectares*)

Põhjus	2002	2003	2004	2005	2006	*Reason*
Putukakahjustus	70	7	1	13	4	*Insect pests*
Metsloomakahjustus	254	391	573	238	389	*Game damages*
Metsahaigus	695	815	1028	650	636	*Forest diseases*
Tuuleheide ja -murd	3 923	642	673	3 100	1 209	*Windfall*
Metsatulekahju	302	41	128	25	698	*Forest fires*
Muu[a]	393	522	396	368	550	*Other[a]*

[a] Ebasoodne veerežiim ja muud kahjustused.
[a] *Unfavourable water conditions and other damages.*

Tabel 9 **Metsaraie, 2001–2005[a]**
Table 9 Gross felling, 2001–2005[a]
(tuhat kuupmeetrit — *thousand cubic metres*)

Liik	2001	2002	2003	2004	2005	*Type*
Uuendusraie	8 040	8 186	6 603	4 575	4 213	*Regeneration felling*
Hooldusraie	3 002	2 480	2 788	1 948	1 499	*Maintenance felling*
Muu raie	934	859	562	489	668	*Other felling*
Koguraie	11 976	11 525	9 953	7 012	6 380	*Total felling*

[a] Metsade inventeerimise statistilise valikmeetodi (SMI) alusel.
[a] *Based on the statistical sampling (FIS) method of forest inventory.*

Diagramm 1 **Uuendusraie ja metsauuendus, 2002–2006**
Diagram 1 Regeneration felling and reforestation, 2002–2006

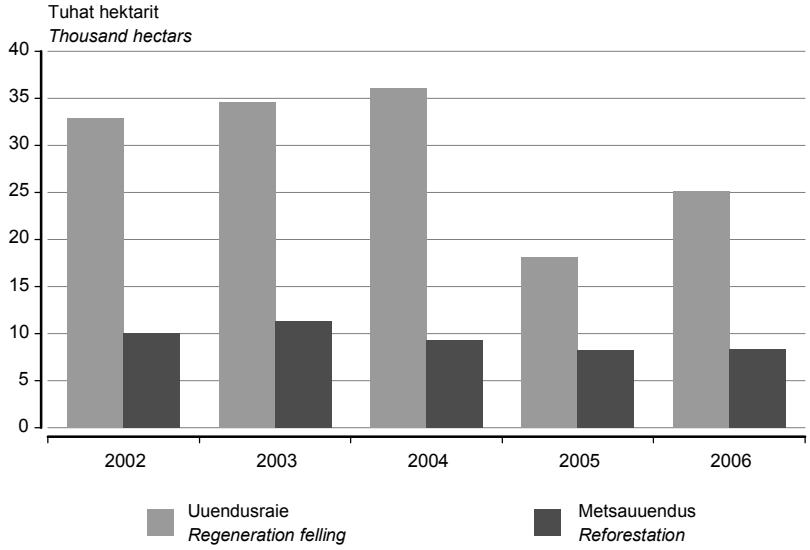

Tabel 10 **Metsa uuendamine, 2003–2007**
Table 10 Reforestation, 2003–2007
(hektarit — hectares)

Viis	2003	2004	2005	2006	2007	*Method*
Metsakülv	1 695	1 304	1 311	1 490	908	*Sowing*
Metsaistutus	6 029	6 420	6 027	6 219	5 907	*Planting*
Metsa looduslikule uuenemisele kaasaaitamine[a]	3 583	2 643	845	639	442	*Contribution to natural forest renewal[a]*

[a] Maapinna mineraliseerimine või muu uuenduse teket ja arengut soodustav võte.
[a] *The mineralisation of forest's soil or any other action directed to the formation and enhancing of the development of new forest.*

Metoodika

Jahindus-, kalandus- ja metsamajandusstatistika tootmiseks kasutatakse nii teiste riigiasutuste kui ka Statistikaameti kogutud andmeid. Jahindusandmed saadakse Keskkonnaministeeriumilt, kalapüügiandmed Põllumajandusministeeriumilt. Metsamajandusandmeid koondab ja analüüsib Metsakaitse- ja Metsauuenduskeskus. Kalakasvatuse andmeid kogub Statistikaamet kalakasvandustelt kõikse vaatlusega.

Methodology

Statistics Estonia uses data from other state institutions and its own data for producing statistics on hunting, fishery and forestry. Data on hunting are received from the Ministry of the Environment. Data on fish catch are received from the Ministry of Agriculture. Data on forestry are collected and analysed by the Centre of Forest Protection and Silviculture. Fish farming data are collected by Statistics Estonia from fish farms by total survey.

Kirjandust
Publications

Eesti Statistika Kuukiri. 2006. *Monthly Bulletin of Estonian Statistics,* nr 5, 6.

Eesti Statistika Kuukiri. 2007. *Monthly Bulletin of Estonian Statistics,* nr 5, 6.

Keskkond. 2006. *Environment.* (2007). Tallinn: Statistikaamet.

Keskkond arvudes. 2006. *Environment in Figures.* (2007). Tallinn: Statistikaamet.

Säästva arengu näitajad. *Indicators of Sustainable Development.* (2006). Tallinn: Statistikaamet.

TÖÖSTUS

Tabel 1 Tööstustoodang, 2003–2006 ... 326
Diagramm 1 Töötleva tööstuse toodang, 1992–2006 ... 327
Diagramm 2 Töötleva tööstuse toodangu mahuindeksid, 1992–2006 ... 327
Tabel 2 Tööstustoodangu mahuindeksid, 2003–2006 (eelmine aasta = 100) ... 328
Tabel 3 Tööstustoodangu mahuindeksid, 2003–2006 (2000 = 100) ... 329
Tabel 4 Tööstustoodang töötaja kohta, 2003–2006 (jooksevhinnad, krooni) ... 330
Tabel 5 Tööstustoodang töötaja kohta, 2003–2006 (püsivhinnad, eelmine aasta = 100) ... 331
Tabel 6 Tööstustoodangu müük, 2003–2006 ... 332
Tabel 7 Tööstustoodangu müügiindeksid, 2003–2006 ... 333
Tabel 8 Tööstustoodangu müük mitteresidentidele, 2003–2006 ... 334
Tabel 9 Müük mitteresidentidele tööstustoodangu müügis, 2003–2006 ... 335
Tabel 10 Materiaalne põhivara soetusmaksumuses, 2003–2006 ... 336
Tabel 11 Materiaalne põhivara jääkmaksumuses, 2003–2006 ... 337
Tabel 12 Toiduainete tootmine, 2002–2006 ... 338
Tabel 13 Kergetööstustoodete tootmine, 2002–2006 ... 339
Tabel 14 Metsa-, puit-, tselluloos- ja pabertoodete tootmine, 2002–2006 ... 339
Tabel 15 Arvutite, elektriseadmete ja täppisinstrumentide tootmine, 2002–2006 ... 340
Tabel 16 Kütusetootmine, 2002–2006 ... 340
Tabel 17 Metalltoodete ja masinate tootmine, 2002–2006 ... 340
Tabel 18 Ehitusmaterjali tootmine, 2002–2006 ... 341
Tabel 19 Plasttoodete tootmine, 2002–2006 ... 341
Tabel 20 Kultuuri- ja olmekaupade tootmine, 2002–2006 ... 341
Tabel 21 Kemikaalide ja keemiatoodete tootmine, 2002–2006 ... 341

INDUSTRY

Table 1 Industrial production, 2003–2006 ... 326
Diagram 1 Production of manufacturing, 1992–2006 ... 327
Diagram 2 Volume indices of manufacturing, 1992–2006 ... 327
Table 2 Volume indices of industrial production, 2003–2006 (previous year = 100) ... 328
Table 3 Volume indices of industrial production, 2003–2006 (2000 = 100) ... 329
Table 4 Industrial production per employee, 2003–2006 (current prices, kroons) ... 330
Table 5 Industrial production per employee, 2003–2006 (constant prices, previous year = 100) ... 331
Table 6 Industrial sales, 2003–2006 ... 332
Table 7 Indices of industrial sales, 2003–2006 ... 333
Table 8 Industrial sales to non-residents, 2003–2006 ... 334
Table 9 Sales to non-residents in industrial sales, 2003–2006 ... 335
Table 10 Tangible fixed assets at acquisition cost, 2003–2006 ... 336
Table 11 Tangible fixed assets at residual cost, 2003–2006 ... 337
Table 12 Manufacture of foodstuffs, 2002–2006 ... 338
Table 13 Manufacture of light industry, 2002–2006 ... 339
Table 14 Manufacture of timber, wood, pulp and paper products, 2002–2006 ... 339
Table 15 Manufacture of computers, electrical machinery and precision instruments, 2002–2006 ... 340
Table 16 Manufacture of fuels, 2002–2006 ... 340
Table 17 Manufacture of metal products and machinery, 2002–2006 ... 340
Table 18 Manufacture of building materials, 2002–2006 ... 341
Table 19 Manufacture of plastic products, 2002–2006 ... 341
Table 20 Manufacture of articles of cultural need and household appliances, 2002–2006 ... 341
Table 21 Manufacture of chemicals and chemical products, 2002–2006 ... 341

Ülevaade

Peatükk keskendub 2003.–2006. aasta tööstusettevõtete statistikale, andes ülevaate elektrienergia-, auru- ja kuumaveevarustuse, mäetööstuse ning töötleva tööstuse ettevõtete tööstustoodangust ja müügist.

Tööstuses jätkus stabiilne kasv

Viimasel neljal aastal jätkus tööstuses tootmismahu stabiilne kasv, mida toetas nii suurenenud sisenõudlus kui ka ekspordi kasv. Töötleva tööstuse osatähtsus on aasta-aastalt suurenenud — 2003. aastal hõlmas see kogu tööstustoodangust 87%, 2006. aastal 92%. Energiatoodangu osatähtsus on samal ajal kahanenud 9%-st 2003. aastal 5%-ni 2006. aastal. Mäetööstuse osatähtsus, mis on aastaid püsinud 3% piires, näitab mõningast vähenemistendentsi, sest selle haru toodang on suurel määral seotud energia tootmisega. Tööstuse struktuuri muutust töötleva tööstuse osatähtsuse suurenemise suunas mõjutab eelkõige toodangu kiire ja stabiilne kasv. Energia tootmine on seevastu langustrendis — 2006. aastal toodeti seda ligi 4% vähem kui 2005. aastal.

Tööstustoodangu aastane kasv on viimasel ajal püsinud 10% piires nii tööstuses kui ka kogu töötlevas tööstuses.

Kõige rohkem oli töötleva tööstuse ettevõtteid puidutööstuses

Tööstuses tegutses 2006. aastal üle 5800 ettevõtte, neist ligi 5500 töötlevas tööstuses. Puidutööstus oli ettevõtete arvult suurim töötleva tööstuse allharu (üle 1000 ettevõtte), millele järgnes metalltoodete tööstus (ligi 850 ettevõtet).

Töötleva tööstuse allharudest arenes toodangu mahu järgi teistest kiiremini elektri- ja optikaseadmete tootmine, kummi- ja plastitööstus, metalli- ja metalltoodete tööstus ning puidutööstus. Nahatöötlemise ja nahktoodete tootmise ettevõtete tootmismaht on alates 2003. aastast pidevalt langenud. 2003. aastaga võrreldes on selle haru toodang vähenenud peagu poole võrra — 48%.

2006. aastal hõlmas müük mitteresidentidele tööstustoodangu müügist veidi üle 50%. Suurima osatähtsusega oli raadio-, televisiooni- ja sideseadmete ning aparatuuri müük, kus ekspordi osa oli 2006. aasta müügitulust 95%.

Kala oli toiduainetööstuse peamine eksportartikkel

Toiduainetööstuse toodangu kasv on viimasel neljal aastal püsinud 5–6% piires. Selle haru toodang on valdavalt suunatud siseturule. 2006. aastal tegutses toiduainetööstuses ligikaudu 400 ettevõtet — 25 võrra vähem kui aasta varem. Toiduainetööstuse müük mitteresidentidele on aastatel 2003–2006 püsinud 30% juures. Suurim oli ekspordi osatähtsus kala ja kalatoodete tootmises, kus eksporditi üle 75% toodangust.

2006. aastal andis toiduainetööstus toodangut 15,9 miljardi krooni eest — 15% töötleva tööstuse kogutoodangust. Eesti toiduainetööstuse toodangumahust hõlmas piimatoodete tootmine 26%, joogitootmine 19% ning liha ja lihatoodete tootmine, töötlemine ja säilitamine 19%.

Toiduainetööstuses aktiivne tootearendus

Võrreldes teiste toiduainetööstuse allharudega on piimatööstuses eesrindlik tootearendus. Edusamme on tehtud uudistoodete, näiteks jogurti, kohupiima, juustu ja jäätise turule toomisel. Tarbijauuringud näitavad, et tarbija eelistab kodumaist piimatoodet üha enam.

2006. aasta oli edukas ka lihatööstuse ettevõtetele. Tootmismahu kasv oli 2003. aastaga võrreldes 46%. Lihatööstust toetab valdavalt siseturu nõudluse suurenemine, ekspordi osa on siin suhteliselt väike — 10% piires. Samas on lihaturul endiselt tihe konkurents.

Joogitööstus on toiduainetööstuse kiiremini arenevaid allharusid, kus pannakse olulist rõhku nii tootearendusele kui ka innovatsioonile. Eurostati 2004. aasta innovatsiooniuuringu andmetel kuulus Eesti teiste riikide toiduainetööstustega võrreldes tehnoloogiliste uuendustega ettevõtete osatähtsuselt seitsme esimese ja mittetehnoloogiliste uuendustega ettevõtete osatähtsuselt nelja esimese riigi hulka EL-is.

Joogitööstuse tootmismaht on 2003. aastaga võrreldes suurenenud peagu poole võrra — 49%. Kõige kiiremini on kasvanud lahjade alkoholjookide ja karastusjookide tootmismaht. 2006. aastal toodeti lahjasid alkoholjooke 195 000 hektoliitrit — viis korda rohkem kui 2003. aastal. Tootmismahu suurenemist toetas eelkõige uute toodete turuletulek ja ekspordi osa mõningane kasv.

Tekstiilitööstuse areng sõltub konkurentsivõimest välisturul

2000. aastal elavnenud tekstiilitööstuse kasv aeglustus mõnevõrra aastail 2004 ja 2005. Seda mõjutas ka Aasia riikides valmistatud tekstiiltoodete lihtsustatud juurdepääs Euroopa turule. Olukord paranes mõnevõrra 2006. aastal, kui tootmismaht suurenes eelmise aastaga

võrreldes kümnendiku. 1. juulil 2006 jõustus taas kvootide süsteem, mis piirab Hiina ja mitme teise riigi tekstiiltoodete sissevedu EL-i. Viimasel neljal aastal on toimunud tagasilangus puuvillase riide tootmises — toodangu maht on vähenenud 119 000 ruutmeetrist 2003. aastal 59 000 ruutmeetrini 2006. aastal. Samas on kiiresti arenenud õmmeldud tekstiiltoodete — kodutekstiilide, tekkide, patjade ja voodikatete tootmine.

Tekstiilitööstuse toodang on suures ulatuses suunatud välisturule. Müük mitteresidentidele on viimase nelja aasta jooksul püsinud 80% piires tööstustoodangu müügist. Seega sõltub selle allharu edasine areng suuresti konkurentsivõimest välisturul.

Sarnane on olukord ka rõivatööstuses. Raskeim oli rõivatööstusele 2005. aasta, mil tootmismaht vähenes 2003. aastaga võrreldes ligikaudu kümnendiku. 2006. aastal olukord veidi paranes ja toodangu maht suurenes eelmise aastaga võrreldes 6%.

Toorpuidu nappus mõjutas puidutööstust

Olulisemaid Eesti tööstusharusid on puidutöötlemine ja puittoodete tootmine, mis hõlmab saematerjali tootmist ja töötlemist, samuti puitplaatide, puidust uste ja akende ning puidust kokkupandavate ehitiste tootmist. Puidutööstuse tootmismaht suurenes 2003. aastaga võrreldes 37%, eelmise aastaga võrreldes on kasv mõnevõrra aeglustunud eelkõige saematerjali toodangu vähenemise tõttu. Saematerjali toodang, mis oli pidevas kasvutrendis juba 1990. aastate keskpaigast, kahanes 2006. aastal materjali nappuse ja toorpuidu kallinemise tõttu. Samas jätkus kiire kasv puidust kokkupandavate ehitiste tootmises. Üle poole puidutööstuse toodangust eksporditi.

Kõige kiiremini arenev töötleva tööstuse allharu oli elektri- ja optikaseadmete tootmine

Elektri- ja optikaseadmete tootmine hõlmab kontorimasinate ja arvutite, elektriseadmete ja -aparatuuri, elektrimootorite ja -komponentide, raadio-, televisiooni- ja sideseadmete, meditsiinitehnika ning optika ja täppisinstrumentide tootmist. Viimasel kolmel-neljal aastal on elektri- ja optikaseadmete tootmise areng olnud teiste tööstusharudega võrreldes väga kiire, kuigi viimasel aastal on tempo võrreldes 2004. ja 2005. aastaga pisut aeglustunud. Samas oli elektri- ja optikaseadmete tootmine 2006. aastal endiselt kiireimini arenev tööstusharu Eestis.

2006. aastal tegutses valdkonnas ligi 350 ettevõtet — 16 võrra enam kui 2005. aastal. Elektri- ja optikaseadmeid tootvad ettevõtted andsid toodangut 11,2 miljardi krooni eest ehk 11% töötleva tööstuse kogutoodangust. Olulisim oli elektriseadmete ja -aparatuuri tootmine, mille osatähtsus ulatus 2006. aastal peagu pooleni.

Eksport oli selles harus põhiline toodangu kasvu soodustaja. Ekspordi osa müügist oli 2006. aastal raadio-, televisiooni- ja sideseadmetel 95%, elektriseadmetel ja -aparatuuril 84% ning meditsiinitehnikal, optika- ja täppisinstrumentidel 80%. Samas suurenes kiiresti ka valdavalt siseturu nõudlusel põhinev arvutite ja kontorimasinate tootmine.

Overview

The chapter focuses on the statistics of manufacturing enterprises in 2003–2006 by providing an overview about the industrial production and sales of electricity, steam and hot water supply, mining industry and manufacturing enterprises.

Stable growth in industry continued

During the last four years, a stable growth in the industrial output continued, being supported by the increased domestic demand as well as the growth in exports. The percentage of manufacturing has grown year after year: in 2003 it comprised 87% and in 2006 — 92% of industrial production. At the same time, the importance of energy production has decreased from 9% in 2003 to 5% in 2006. The percentage of mining industry, which has remained within 3% through the years, shows a small tendency of decline, because the production of this branch is largely related to energy production. Change in the structure of industry towards the increase in the share of manufacturing is mainly influenced by the rapid and stable growth in production, whereas the energy production displays a decreasing trend. Compared with 2005, the production of energy in 2006 was about 4% smaller.

The yearly growth in industrial production has lately been constantly around 10% in industry as well as in manufacturing as a whole.

Most of the manufacturing enterprises operated in wood industry

In 2006, there were 5,800 industrial enterprises, 5,500 of them operated in manufacturing. The greatest number of eneterprises (more than 1,000 enterprises) were in wood processing, the second place was held by metal products producers (nearly 850 enterprises).

The quickest development regarding the branches of manufacturing according to the output quantity was in the manufacture of electrical machinery and optical instruments, rubber and plastic products, metals, fabricated metal products, wood and wood products. The output in the manufacture of leather products has been falling constantly since 2003. Compared with 2003, the production in this area has dropped by almost a half — 48%.

In 2006, the sales to non-residents comprised a bit more than 50% of the industrial turnover. Radio, television and communication equipment and apparatus had the greatest importance, exports in these fields comprised 95% of the 2006 sales revenue.

Fish was the main export article in the manufacture of foodstuffs

The growth in the manufacture of foodstuffs has remained within 5–6% during the last four years. The production of this branch is predominantly targeted at the domestic market. There were nearly 400 enterprises in the manufacture of foodstuffs in 2006 — 25 enterprises fewer than the year before. Sales in the manufacture of foodstuffs to non-residents has constantly been around 30% during 2003–2006. The percentage of exports was the highest in the production of fish and fishing products, where more than 75% of production was exported.

In 2006, production in the manufacture of foodstuffs totalled 15.9 billion kroons — 15% of the the total production of manufacturing. Production of dairy products covered 26% of the total production volume of Estonian manufacture of foodstuffs. Manufacture of beverages accounted for 19%, production, processing and preserving of meat and meat products — 19%.

Active product development in the manufacture of foodstuffs

Compared with other branches of the manufacture of foodstuffs, dairy industry has the leading position in product development. Significant achievements have been made in the product release of yoghurt, curd, cheese and ice-cream production, for example. Consumer surveys show a constantly growing preference for domestic dairy products.

The year 2006 was successful for meat industry eneterprises as well. Compared with 2003, the growth in output was 46%. Meat industry is mainly supported by the increased domestic demand, the respective share of exports is comparatively small — around 10%. At the same time, competition on the meat market ia continuously stiff.

Manufacture of beverages is one of the most rapidly developing branches of food industry, special emphasis is laid on product development as well as innovation there. In comparison with the manufacture of foodstuffs in other countries, Estonia was, according to the Eurostat innovation analysis of 2004, in the ranking of EU countries among the first seven countries regarding the technological improvement enterprises and among the first four ones regarding the non-tecnological improvement enterprises.

Compared with 2003, the output of the manufacture of beverages has increased almost by a half — 49%. The quickest growth of output has been in the manufacture of light alcoholic drinks and soft drinks. In 2006, the production of light alcoholic drinks was 195,999 hectolitres — it has grown five times compared with 2003. The growth in output was mainly supported by new products on the market and by a certain growth in the share of exports.

Development of the manufacture of textiles depends on the competitiveness in foreign market

Growth in the manufacture of textiles, where a certain development could be detected in 2000, slowed down to some extent in 2004 and 2005. This was also influenced by an easier access of Asian textile products to the European market. The situation recovered a bit in 2006, when the output compared with the previous year grew by a tenth. On 1 July 2006, the quota system came into force again, which limits the imports of Chinese and some other countries' textile products to the the European market. During the last four years, there has been a decline in the production of cotton fabric, the output of which has fallen from 119,000 square metres in 2003 to 59,000 square metres in 2006. At the same time, the production of stitched textile products — home textile, blankets, pillows and coverlets has shown a quick development.

The production of textile industry is largely oriented to the foreign market. Sales to non-residents has remained within 80% of the sold industrial production during the last four years. Therefore, the further development of this branch largely depends on its competitiveness in the foreign market.

The situation in the manufacture of wearing apparel is similar. Tha hardest times for the manufacture of wearing apparel were in 2005, when the output, compared with 2003,

decreased by nearly a tenth. In 2006, the situation became slightly better and the output grew 6% compered with the previous year.

Shortage of raw material influenced the wood industry

Manufacture of wood and wood products is one of the most important branches of Estonian industry. It covers the production and processing of sawn timber, wood board, doors and windows, dismountable constructions. Compared with 2003, the output of wood production grew 37%, compared with the previous year the growth has slowed down to a certain extent, mainly because of the decrease in the production of sawn timber. The production of sawn timber which had been steadily growing already since the middle of the 1990s, decreased in 2006 due to the shortage of material and risen price of raw material. At the same time, a rapid growth in the production of dismountable wooden constructions continued. More than a half of the production of the manufacture of wood was exported.

Manufacture of electrical machinery and optical instruments was the most rapidly growing branch of manufacturing

The manufacture of electrical machinery and optical instruments covers the production of office equipment, computers, electrical machinery and apparatus, electrical motors and components, radio, television and communication apparatus, medical, and precision and optical instruments. Development of the manufacture of electrical machinery and optical instruments has been rapid during the last three-four years compared with other branches of industry, though compared with 2004 and 2005, the rate of growth has slightly slowed down. At the same time, the production of electrical machinery and optical instruments was in 2006 still the most rapidly growing branch of industry in Estonia.

In 2006, there were 350 enterprises in this production area — 16 enterprises more than in 2005. In 2006, the enterprises producing electrical machinery and optical instruments gave production in the value of 11.2 billion kroons or 11% of the total production of manufacturing. The most important part of production was electrical machinery and apparatus, the respective percentage reached almost a half in 2006.

The main motor for the growth in this branch of production was exports. Exports in the sales of radio, television and communication apparatus formed 95% in 2006, the respective percentage of electrical machinery and apparatus was 84%, and in the case of medical, precision and optical instruments — 80%. At the same time, the growth was rapid in the production of computers and office equipment which was predominantly based on the demand of domestic market.

Tabel 1 **Tööstustoodang, 2003–2006**
Table 1 Industrial production, 2003–2006
(jooksevhinnad, miljonit krooni — *current prices, million kroons*)

Tegevusala	2003	2004	2005	2006	*Economic activity*
Elektrienergia-, auru- ja kuumaveevarustus	7 281	6 591	5 732	6 118	*Electricity, steam and hot water supply*
Mäetööstus	2 487	2 507	2 731	3 124	*Mining*
põlevkivi kaevandamine ja rikastamine	x	x	x	x	*mining and agglomeration of oil shale*
turbatootmine	572	492	528	712	*extraction of peat*
Töötlev tööstus	66 409	77 203	88 152	103 696	*Manufacturing*
toiduainete ja jookide tootmine	11 737	13 268	14 352	15 867	*manufacture of food products and beverages*
liha ja lihatoodete tootmine, töötlemine ja säilitamine	2 073	2 314	2 651	2 946	*production, processing and preserving of meat and meat products*
kala ja kalatoodete töötlemine ja säilitamine	1 448	1 381	1 395	1 530	*processing and preserving of fish and fish products*
piimatoodete tootmine	2 930	3 892	3 924	4 058	*manufacture of dairy products*
jahu ja tangainete tootmine	180	202	177	210	*manufacture of grain mill products*
valmisloomasööda tootmine	308	358	383	363	*manufacture of prepared animal feeds*
leivatootmine; pagaritoodete tootmine	1 275	1 352	1 474	1 638	*manufacture of bakery products*
joogitootmine	2 134	2 278	2 600	3 074	*manufacture of beverages*
tekstiilitootmine	4 361	4 419	4 037	4 180	*manufacture of textiles*
rõivatootmine; karusnaha töötlemine ja värvimine	2 474	2 471	2 296	2 484	*manufacture of wearing apparel; dressing and dyeing of fur*
nahatöötlemine ja nahktoodete tootmine	736	467	421	436	*tanning and dressing of leather; manufacture of leather products*
jalatsitootmine	595	294	262	268	*manufacture of footwear*
puidutöötlemine ja puittoodete tootmine	10 858	12 877	14 693	16 554	*manufacture of wood and wood products*
paberimassi, paberi ja pabertoodete tootmine	1 490	1 427	1 654	2 200	*manufacture of pulp, paper and paper products*
kirjastamine, trükindus ja salvestiste paljundus	3 122	3 404	3 922	4 549	*publishing, printing and reproduction of recorded media*
kemikaalide ja keemiatoodete tootmine	2 893	3 747	4 729	5 388	*manufacture of chemicals and chemical products*
kummi- ja plasttoodete tootmine	2 828	3 042	3 500	4 768	*manufacture of rubber and plastic products*
muude mittemetalsetest mineraalidest toodete tootmine	3 428	4 064	5 058	6 747	*manufacture of other non-metallic mineral products*
klaasi ja klaastoodete tootmine	1 121	1 243	1 405	1 728	*manufacture of glass and glass products*
metalli ja metalltoodete tootmine	5 969	6 966	9 043	11 963	*manufacture of metals and fabricated metal products*
masinate ja seadmete tootmine	2 191	2 540	3 085	3 759	*manufacture of machinery and equipment*
kontorimasinate ja arvutite tootmine	370	455	544	605	*manufacture of office machinery and computers*
elektrimasinate ja -aparaatide tootmine	1 940	2 790	3 989	5 372	*manufacture of electrical machinery and apparatus*
raadio-, televisiooni- ja sideseadmete ja -aparatuuri tootmine	1 805	3 038	3 500	3 715	*manufacture of radio, television and communication equipment and apparatus*
meditsiinitehnika, optikariistade ja täppisinstrumentide tootmine	1 172	1 320	1 609	1 555	*manufacture of medical, optical and precision instruments*
mootorsõidukite, haagiste ja poolhaagiste tootmine	1 546	1 727	1 824	2 105	*manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers*
muude transpordi-vahendite tootmine	1 561	2 317	2 293	2 456	*manufacture of other transport equipment*
mööblitootmine; mujal liigitamata tootmine	5 085	5 429	5 863	6 455	*manufacture of furniture; manufacturing not elsewhere classified*
mööblitootmine	4 585	4 865	5 154	5 699	*manufacture of furniture*
muu tootmine	843	1 255	1 740	2 538	*other manufacturing*
KOKKU	76 177	86 121	96 615	112 938	*TOTAL*

Diagramm 1 **Töötleva tööstuse toodang, 1992–2006**
Diagram 1 Production of manufacturing, 1992–2006

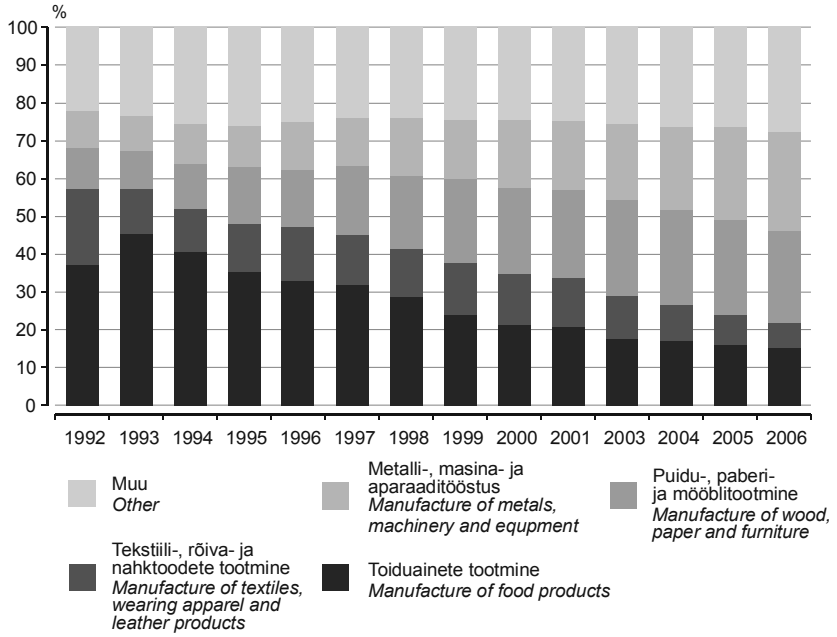

Digramm 2 **Töötleva tööstuse toodangu mahuindeksid, 1992–2006**
Diagram 2 Volume indices of manufacturing, 1992–2006
(2000 = 100)

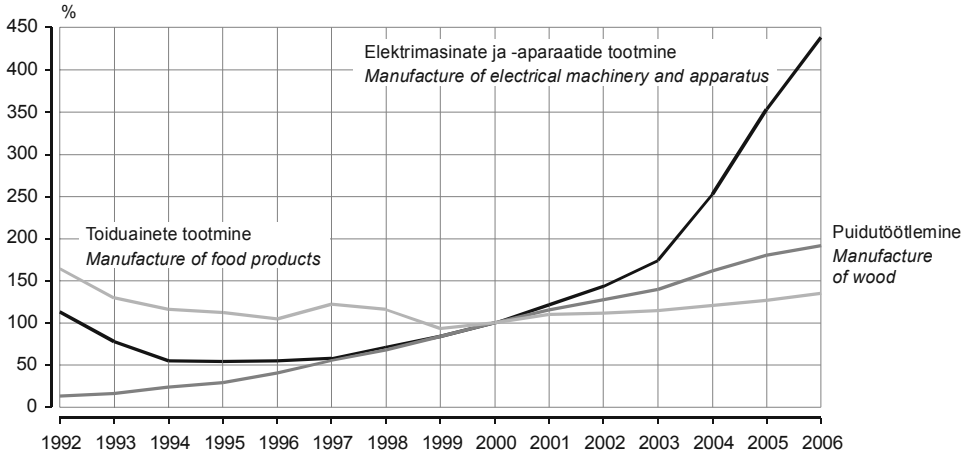

Tabel 2 **Tööstustoodangu mahuindeksid, 2003–2006**
Table 2 Volume indices of industrial production, 2003–2006
(eelmine aasta = 100 — *previous year = 100*)

Tegevusala	2003	2004	2005	2006	*Economic activity*
Elektrienergia-, auru- ja kuumaveevarustus	114,2	102,1	99,0	96,3	*Electricity, steam and hot water supply*
Mäetööstus	105,1	91,2	111,3	109,0	*Mining*
põlevkivi kaevandamine ja rikastamine	119,6	94,2	104,2	96,1	*mining and agglomeration of oil shale*
turbatootmine	79,7	75,2	116,9	128,3	*extraction of peat*
Töötlev tööstus	110,8	112,1	111,8	110,9	*Manufacturing*
toiduainete ja jookide tootmine	102,5	105,1	105,4	106,4	*manufacture of food products and beverages*
liha ja lihatoodete tootmine, töötlemine ja säilitamine	110,0	109,0	113,6	109,2	*production, processing and preserving of meat and meat products*
kala ja kalatoodete töötlemine ja säilitamine	83,1	79,4	99,5	103,0	*processing and preserving of fish and fish products*
piimatoodete tootmine	104,0	116,5	96,2	102,5	*manufacture of dairy products*
jahu ja tangainete tootmine	147,0	104,2	99,5	105,0	*manufacture of grain mill products*
valmisloomasööda tootmine	96,1	109,1	93,9	94,2	*manufacture of prepared animal feeds*
leivatootmine; pagari-toodete tootmine	102,2	103,9	105,2	102,1	*manufacture of bakery products*
joogitootmine	105,9	106,5	113,5	113,9	*manufacture of beverages*
tekstiilitootmine	109,6	100,7	91,8	102,1	*manufacture of textiles*
rõivatootmine; karusnaha töötlemine ja värvimine	99,8	97,1	94,2	105,4	*manufacture of wearing apparel; dressing and dyeing of fur*
nahatöötlemine ja nahktoodete tootmine	104,0	59,2	90,4	98,0	*tanning and dressing of leather; manufacture of leather products*
jalatsitootmine	105,7	46,9	88,0	97,6	*manufacture of footwear*
puidutöötlemine ja puittoodete tootmine	109,1	116,0	111,6	106,1	*manufacture of wood and wood products*
paberimassi, paberi ja pabertoodete tootmine	99,4	104,3	109,4	125,8	*manufacture of pulp, paper and paper products*
kirjastamine, trükindus ja salvestiste paljundus	118,5	114,1	110,5	111,9	*publishing, printing and reproduction of recorded media*
kemikaalide ja keemiatoodete tootmine	114,1	125,4	117,5	107,2	*manufacture of chemicals and chemical products*
kummi- ja plasttoodete tootmine	130,6	103,5	110,3	132,8	*manufacture of rubber and plastic products*
muude mittemetalsetest mineraalidest toodete tootmine	114,6	113,7	123,0	117,6	*manufacture of other non-metallic mineral products*
klaasi ja klaastoodete tootmine	124,8	105,8	112,0	109,2	*manufacture of glass and glass products*
metalli ja metalltoodete tootmine	129,3	108,3	124,0	118,5	*manufacture of metals and fabricated metal products*
masinate ja seadmete tootmine	104,0	105,4	112,1	115,7	*manufacture of machinery and equipment*
kontorimasinate ja arvutite tootmine	145,4	137,5	136,7	128,5	*manufacture of office machinery and computers*
elektrimasinate ja -aparaatide tootmine	121,2	145,4	139,7	124,1	*manufacture of electrical machinery and apparatus*
raadio-, televisiooni- ja sideseadmete ja -aparatuuri tootmine	119,1	145,0	139,0	108,8	*manufacture of radio, television and communication equipment and apparatus*
meditsiinitehnika, optikariistade ja täppisinstrumentide tootmine	124,2	128,9	116,4	93,2	*manufacture of medical, optical and precision instruments*
mootorsõidukite, haagiste ja poolhaagiste tootmine	100,1	107,2	106,7	106,4	*manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers*
muude transpordivahendite tootmine	114,7	144,4	97,5	98,3	*manufacture of other transport equipment*
mööblitootmine; mujal liigitamata tootmine	103,3	106,1	106,4	103,8	*manufacture of furniture; manufacturing not elsewhere classified*
mööblitootmine	102,8	105,2	104,4	104,0	*manufacture of furniture*
KOKKU	110,9	110,5	111,0	109,9	*TOTAL*

Tabel 3 **Tööstustoodangu mahuindeksid, 2003–2006**
Table 3 Volume indices of industrial production, 2003–2006
(2000 = 100)

Tegevusala	2003	2004	2005	2006	*Economic activity*
Elektrienergia-, auru- ja kuumaveevarustus	116,3	118,7	117,5	113,2	*Electricity, steam and hot water supply*
Mäetööstus	125,8	114,7	127,7	139,1	*Mining*
põlevkivi kaevandamine ja rikastamine	126,6	119,3	124,3	119,4	*mining and agglomeration of oil shale*
turbatootmine	142,3	107,0	125,1	160,5	*extraction of peat*
Töötlev tööstus	132,7	148,8	166,3	184,5	*Manufacturing*
toiduainete ja jookide tootmine	114,8	120,7	127,2	135,3	*manufacture of food products and beverages*
liha ja lihatoodete tootmine, töötlemine ja säilitamine	130,4	142,2	161,5	176,4	*production, processing and preserving of meat and meat products*
kala ja kalatoodete töötlemine ja säilitamine	78,8	62,5	62,2	64,1	*processing and preserving of fish and fish products*
piimatoodete tootmine	96,9	112,9	108,6	111,3	*manufacture of dairy products*
jahu ja tangainete tootmine	313,0	326,1	324,5	340,7	*manufacture of grain mill products*
valmisloomasööda tootmine	142,5	155,5	146,0	137,6	*manufacture of prepared animal feeds*
leivatootmine; pagaritoodete tootmine	116,1	120,6	126,9	129,5	*manufacture of bakery products*
joogitootmine	129,3	137,7	156,3	178,1	*manufacture of beverages*
tekstiilitootmine	141,9	142,9	131,2	133,9	*manufacture of textiles*
rõivatootmine; karusnaha töötlemine ja värvimine	111,5	108,3	102,0	107,5	*manufacture of wearing apparel; dressing and dyeing of fur*
nahatöötlemine ja nahktoodete tootmine	90,8	53,8	48,6	47,6	*tanning and dressing of leather; manufacture of leather products*
jalatsitootmine	90,0	42,2	37,1	36,3	*manufacture of footwear*
puidutöötlemine ja puittoodete tootmine	139,5	161,8	180,6	191,6	*manufacture of wood and wood products*
paberimassi, paberi ja pabertoodete tootmine	128,4	133,9	146,5	184,3	*manufacture of pulp, paper and paper products*
kirjastamine, trükindus ja salvestiste paljundus	151,2	172,5	190,6	213,3	*publishing, printing and reproduction of recorded media*
kemikaalide ja keemiatoodete tootmine	128,0	160,5	188,6	202,1	*manufacture of chemicals and chemical products*
kummi- ja plasttoodete tootmine	194,4	201,2	222,0	294,8	*manufacture of rubber and plastic products*
muude mittemetalsetest mineraalidest toodete tootmine	135,2	153,8	189,1	222,4	*manufacture of other non-metallic mineral products*
klaasi ja klaastoodete tootmine	148,5	157,1	176,0	192,2	*manufacture of glass and glass products*
metalli ja metalltoodete tootmine	166,3	180,1	223,3	264,6	*manufacture of metals and fabricated metal products*
masinate ja seadmete tootmine	168,1	177,2	198,6	229,8	*manufacture of machinery and equipment*
kontorimasinate ja arvutite tootmine	204,4	281,1	384,2	493,7	*manufacture of office machinery and computers*
elektrimasinate ja -aparaatide tootmine	173,9	252,9	353,2	438,4	*manufacture of electrical machinery and apparatus*
raadio-, televisiooni- ja sideseadmete ja -aparatuuri tootmine	70,1	101,7	141,3	153,8	*manufacture of radio, television and communication equipment and apparatus*
meditsiinitehnika, optikariistade ja täppisinstrumentide tootmine	111,5	143,7	167,2	155,9	*manufacture of medical, optical and precision instruments*
mootorsõidukite, haagiste ja poolhaagiste tootmine	141,2	151,4	161,6	171,9	*manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers*
muude transpordivahendite tootmine	179,7	259,5	253,0	248,7	*manufacture of other transport equipment*
mööblitootmine; mujal liigitamata tootmine	131,5	139,5	148,4	154,1	*manufacture of furniture; manufacturing not elsewhere classified*
mööblitootmine	131,0	137,9	143,9	149,7	*manufacture of furniture*
KOKKU	130,7	144,4	160,3	176,1	*TOTAL*

Tabel 4 **Tööstustoodang töötaja kohta, 2003–2006**
Table 4 Industrial production per employee, 2003–2006
(jooksevhinnad, krooni — *current prices, kroons*)

Tegevusala	2003	2004	2005	2006	*Economic activity*
Elektrienergia-, auru- ja kuumaveevarustus	1 120 714	1 136 808	1 173 930	1 306 905	*Electricity, steam and hot water supply*
Mäetööstus	408 440	423 501	480 773	579 862	*Mining*
põlevkivi kaevandamine ja rikastamine	x	x	x	x	*mining and agglomeration of oil shale*
turbatootmine	346 560	330 119	369 977	520 069	*extraction of peat*
Töötlev tööstus	529 036	605 724	691 356	803 243	*Manufacturing*
toiduainete ja jookide tootmine	640 410	759 146	839 921	940 528	*manufacture of food products and beverages*
liha ja lihatoodete tootmine, töötlemine ja säilitamine	758 440	847 467	971 698	1 026 896	*production, processing and preserving of meat and meat products*
kala ja kalatoodete töötlemine ja säilitamine	376 279	408 311	546 049	657 645	*processing and preserving of fish and fish products*
piimatoodete tootmine	1 120 018	1 445 024	1 509 602	1 567 201	*manufacture of dairy products*
jahu ja tangainete tootmine	1 061 327	2 122 726	1 799 845	1 690 863	*manufacture of grain mill products*
valmisloomasööda tootmine	1 272 047	1 592 347	1 352 240	1 562 791	*manufacture of prepared animal feeds*
leivatootmine; pagaritoodete tootmine	267 206	297 360	304 791	345 094	*manufacture of bakery products*
joogitootmine	1 005 424	1 096 382	1 259 878	1 465 830	*manufacture of beverages*
tekstiilitootmine	388 480	404 903	403 021	470 012	*manufacture of textiles*
rõivatootmine; karusnaha töötlemine ja värvimine	195 578	206 087	210 494	238 599	*manufacture of wearing apparel; dressing and dyeing of fur*
nahatöötlemine ja nahktoodete tootmine	303 313	223 175	230 114	265 262	*tanning and dressing of leather; manufacture of leather products*
jalatsitootmine	337 715	213 103	224 904	264 585	*manufacture of footwear*
puidutöötlemine ja puittoodete tootmine	615 269	707 449	812 398	891 883	*manufacture of wood and wood products*
paberimassi, paberi ja pabertoodete tootmine	873 623	860 926	908 893	1 198 380	*manufacture of pulp, paper and paper products*
kirjastamine, trükindus ja salvestiste paljundus	586 808	611 727	671 008	764 370	*publishing, printing and reproduction of recorded media*
kemikaalide ja keemiatoodete tootmine	1 079 173	1 377 539	1 686 670	1 883 624	*manufacture of chemicals and chemical products*
kummi- ja plasttoodete tootmine	775 062	725 361	796 266	928 829	*manufacture of rubber and plastic products*
muude mittemetalsetest mineraalidest toodete tootmine	707 747	798 104	936 621	1 118 829	*manufacture of other non-metallic mineral products*
klaasi ja klaastoodete tootmine	1 078 680	1 140 577	1 208 080	1 341 348	*manufacture of glass and glass products*
metalli ja metalltoodete tootmine	575 921	608 010	760 585	921 019	*manufacture of metals and fabricated metal products*
masinate ja seadmete tootmine	440 866	509 239	608 809	701 213	*manufacture of machinery and equipment*
kontorimasinate ja arvutite tootmine	1 396 577	1 337 660	1 239 577	2 328 940	*manufacture of office machinery and computers*
elektrimasinate ja -aparaatide tootmine	554 808	648 234	776 021	868 826	*manufacture of electrical machinery and apparatus*
raadio-, televisiooni- ja sideseadmete ja -aparatuuri tootmine	399 198	524 058	531 984	615 044	*manufacture of radio, television and communication equipment and apparatus*
meditsiinitehnika, optikariistade ja täppisinstrumentide tootmine	497 980	797 737	899 007	847 974	*manufacture of medical, optical and precision instruments*
mootorsõidukite, haagiste ja poolhaagiste tootmine	842 841	856 922	885 779	947 796	*manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers*
muude transpordivahendite tootmine	613 023	842 863	799 991	886 844	*manufacture of other transport equipment*
mööblitootmine; mujal liigitamata tootmine	382 760	432 717	490 483	563 446	*manufacture of furniture; manufacturing not elsewhere classified*
mööblitootmine	383 734	438 275	494 736	569 914	*manufacture of furniture*
muu tootmine	653 219	927 659	1 236 978	1 573 564	*other manufacturing*
KOKKU	551 815	620 336	699 949	811 771	*TOTAL*

Tabel 5 **Tööstustoodang töötaja kohta, 2003–2006**
Table5 Industrial production per employee, 2003–2006
(püsivhinnad, eelmine aasta = 100 — *constant prices, previous year = 100*)

Tegevusala	2003	2004	2005	2006	*Economic activity*
Elektrienergia-, auru- ja kuumaveevarustus	118,4	115,2	117,7	100,4	*Electricity, steam and hot water supply*
Mäetööstus	106,8	93,4	116,8	115,9	*Mining*
põlevkivi kaevandamine ja rikastamine	124,5	95,2	111,8	105,6	*mining and agglomeration of oil shale*
turbatootmine	76,3	81,8	122,4	133,7	*extraction of peat*
Töötlev tööstus	111,4	110,9	111,7	110,5	*Manufacturing*
toiduainete ja jookide tootmine	109,4	109,8	107,7	107,8	*manufacture of food products and beverages*
liha ja lihatoodete tootmine, töötlemine ja säilitamine	105,4	111,5	112,4	103,9	*production, processing and preserving of meat and meat products*
kala ja kalatoodete töötlemine ja säilitamine	105,2	91,1	128,3	114,4	*processing and preserving of fish and fish products*
piimatoodete tootmine	109,2	113,0	98,0	102,7	*manufacture of dairy products*
jahu ja tangainete tootmine	153,9	188,6	96,5	116,1	*manufacture of grain mill products*
valmisloomasööda tootmine	123,6	118,7	88,9	112,2	*manufacture of prepared animal feeds*
leivatootmine; pagaritoodete tootmine	106,5	106,1	101,8	103,4	*manufacture of bakery products*
joogitootmine	102,3	108,8	114,2	112,0	*manufacture of beverages*
tekstiilitootmine	106,2	104,7	100,8	115,2	*manufacture of textiles*
rõivatootmine; karusnaha töötlemine ja värvimine	104,4	101,8	102,1	110,8	*manufacture of wearing apparel; dressing and dyeing of fur*
nahatöötlemine ja nahktoodete tootmine	105,7	72,0	102,0	109,5	*tanning and dressing of leather; manufacture of leather products*
jalatsitootmine	107,8	60,6	104,4	112,6	*manufacture of footwear*
puidutöötlemine ja puittoodete tootmine	105,3	112,3	114,1	103,8	*manufacture of wood and wood products*
paberimassi, paberi ja pabertoodete tootmine	103,6	107,3	103,0	125,2	*manufacture of pulp, paper and paper products*
kirjastamine, trükindus ja salvestiste paljundus	119,7	109,0	105,5	110,8	*publishing, printing and reproduction of recorded media*
kemikaalide ja keemiatoodete tootmine	130,8	125,2	114,0	104,9	*manufacture of chemicals and chemical products*
kummi- ja plasttoodete tootmine	120,3	91,3	105,1	117,6	*manufacture of rubber and plastic products*
muude mittemetalsetest mineraalidest toodete tootmine	113,2	108,7	114,9	107,5	*manufacture of other non-metallic mineral products*
klaasi ja klaastoodete tootmine	109,4	101,4	103,8	100,2	*manufacture of glass and glass products*
metalli ja metalltoodete tootmine	123,4	105,5	119,2	110,2	*manufacture of metals and fabricated metal products*
masinate ja seadmete tootmine	110,8	105,6	112,1	112,7	*manufacture of machinery and equipment*
kontorimasinate ja arvutite tootmine	118,5	110,4	110,4	133,4	*manufacture of office machinery and computers*
elektrimasinate ja -aparaatide tootmine	111,7	118,0	117,8	117,3	*manufacture of electrical machinery and apparatus*
raadio-, televisiooni- ja sideseadmete ja -aparatuuri tootmine	116,8	113,0	121,1	106,7	*manufacture of radio, television and communication equipment and apparatus*
meditsiinitehnika, optikariistade ja täppisinstrumentide tootmine	124,6	122,2	107,4	90,4	*manufacture of medical, optical and precision instruments*
mootorsõidukite, haagiste ja poolhaagiste tootmine	94,7	98,8	103,3	104,2	*manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers*
muude transpordivahendite tootmine	116,6	133,7	91,5	105,6	*manufacture of other transport equipment*
mööblitootmine; mujal liigitamata tootmine	105,9	113,8	111,8	110,9	*manufacture of furniture; manufacturing not elsewhere classified*
mööblitootmine	106,2	115,1	111,4	112,3	*manufacture of furniture*
KOKKU	111,8	110,2	111,8	110,0	*TOTAL*

Tabel 6 **Tööstustoodangu müük, 2003–2006**
Table 6 Industrial sales, 2003–2006
(jooksevhinnad, miljonit krooni — *current prices, million kroons*)

Tegevusala	2003	2004	2005	2006	*Economic activity*
Elektrienergia-, auru- ja kuumaveevarustus	7 268	6 585	5 713	6 081	*Electricity, steam and hot water supply*
Mäetööstus	2 405	2 547	2 687	3 048	*Mining*
põlevkivi kaevandamine ja rikastamine	x	x	x	x	*mining and agglomeration of oil shale*
turbatootmine	551	520	482	626	*extraction of peat*
Töötlev tööstus	66 345	76 498	87 852	103 173	*Manufacturing*
toiduainete ja jookide tootmine	11 807	13 158	14 311	15 782	*manufacture of food products and beverages*
liha ja lihatoodete tootmine, töötlemine ja säilitamine	2 076	2 307	2 635	2 939	*production, processing and preserving of meat and meat products*
kala ja kalatoodete töötlemine ja säilitamine	1 503	1 372	1 407	1 520	*processing and preserving of fish and fish products*
piimatoodete tootmine	2 962	3 856	3 894	4 063	*manufacture of dairy products*
jahu ja tangainete tootmine	179	201	178	208	*manufacture of grain mill products*
valmisloomasööda tootmine	306	339	372	354	*manufacture of prepared animal feeds*
leivatootmine; pagaritoodete tootmine	1 274	1 350	1 475	1 635	*manufacture of bakery products*
joogitootmine	2 123	2 253	2 612	3 028	*manufacture of beverages*
tekstiilitootmine	4 342	4 419	4 066	4 125	*manufacture of textiles*
rõivatootmine; karusnaha töötlemine ja värvimine	2 488	2 475	2 291	2 479	*manufacture of wearing apparel; dressing and dyeing of fur*
nahatöötlemine ja nahktoodete tootmine	757	487	413	434	*tanning and dressing of leather; manufacture of leather products*
jalatsitootmine	615	306	259	269	*manufacture of footwear*
puidutöötlemine ja puittoodete tootmine	10 793	12 717	14 604	16 433	*manufacture of wood and wood products*
paberimassi, paberi ja pabertoodete tootmine	1 472	1 427	1 663	2 156	*manufacture of pulp, paper and paper products*
kirjastamine, trükindus ja salvestiste paljundus	3 105	3 390	3 908	4 537	*publishing, printing and reproduction of recorded media*
kemikaalide ja keemiatoodete tootmine	2 863	3 757	4 668	5 385	*manufacture of chemicals and chemical products*
kummi- ja plasttoodete tootmine	2 824	3 018	3 479	4 731	*manufacture of rubber and plastic products*
muude mittemetalsetest mineraalidest toodete tootmine	3 397	4 036	5 026	6 716	*manufacture of other non-metallic mineral products*
klaasi ja klaastoodete tootmine	1 100	1 249	1 397	1 744	*manufacture of glass and glass products*
metalli ja metalltoodete tootmine	6 005	6 946	9 014	11 924	*manufacture of metals and fabricated metal products*
masinate ja seadmete tootmine	2 196	2 521	3 074	3 751	*manufacture of machinery and equipment*
kontorimasinate ja arvutite tootmine	369	455	543	602	*manufacture of office machinery and computers*
elektrimasinate ja -aparaatide tootmine	1 935	2 738	3 973	5 355	*manufacture of electrical machinery and apparatus*
raadio-, televisiooni- ja sideseadmete ja -aparatuuri tootmine	1 797	3 008	3 503	3 690	*manufacture of radio, television and communication equipment and apparatus*
meditsiinitehnika, optikariistade ja täppisinstrumentide tootmine	1 176	1 301	1 601	1 530	*manufacture of medical, optical and precision instruments*
mootorsõidukite, haagiste ja poolhaagiste tootmine	1 544	1 713	1 817	2 107	*manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers*
muude transpordivahendite tootmine	1 557	2 267	2 311	2 477	*manufacture of other transport equipment*
mööblitootmine; mujal liigitamata tootmine	5 075	5 411	5 855	6 429	*manufacture of furniture; manufacturing not elsewhere classified*
mööblitootmine	4 577	4 852	5 152	5 673	*manufacture of furniture*
muu tootmine	843	1 254	1 732	2 530	*other manufacturing*
KOKKU	76 018	85 630	96 252	112 302	*TOTAL*

Tabel 7 **Tööstustoodangu müügiindeksid, 2003–2006**
Table 7 Indices of industrial sales, 2003–2006
(eelmine aasta = 100 — *previous year = 100*)

Tegevusala	2003	2004	2005	2006	*Economic activity*
Elektrienergia-, auru- ja kuumaveevarustus	116,3	107,3	106,0	106,4	*Electricity, steam and hot water supply*
Mäetööstus	110,9	106,2	105,0	112,4	*Mining*
põlevkivi kaevandamine ja rikastamine	112,7	107,6	99,4	97,4	*mining and agglomeration of oil shale*
turbatootmine	108,5	95,9	92,6	129,7	*extraction of peat*
Töötlev tööstus	110,8	114,2	115,2	115,8	*Manufacturing*
toiduainete ja jookide tootmine	103,4	110,8	108,8	110,3	*manufacture of food products and beverages*
liha ja lihatoodete tootmine, töötlemine ja säilitamine	105,1	109,2	116,4	111,5	*production, processing and preserving of meat and meat products*
kala ja kalatoodete töötlemine ja säilitamine	86,9	86,7	103,6	106,9	*processing and preserving of fish and fish products*
piimatoodete tootmine	105,5	130,4	101,1	104,5	*manufacture of dairy products*
jahu ja tangainete tootmine	138,3	112,0	89,1	112,3	*manufacture of grain mill products*
valmisloomasööda tootmine	94,4	109,8	97,3	96,2	*manufacture of prepared animal feeds*
leivatootmine; pagaritoodete tootmine	103,3	109,0	106,8	111,3	*manufacture of bakery products*
joogitootmine	108,0	106,1	115,9	115,9	*manufacture of beverages*
tekstiilitootmine	107,3	101,3	92,0	101,2	*manufacture of textiles*
rõivatootmine; karusnaha töötlemine ja värvimine	98,8	99,7	93,5	107,5	*manufacture of wearing apparel; dressing and dyeing of fur*
nahatöötlemine ja nahktoodete tootmine	103,4	62,6	85,9	103,9	*tanning and dressing of leather; manufacture of leather products*
jalatsitootmine	106,1	49,2	84,4	103,9	*manufacture of footwear*
puidutöötlemine ja puittoodete tootmine	112,3	117,2	113,5	112,4	*manufacture of wood and wood products*
paberimassi, paberi ja pabertoodete tootmine	97,1	97,0	115,5	129,4	*manufacture of pulp, paper and paper products*
kirjastamine, trükindus ja salvestiste paljundus	106,3	109,2	115,3	113,2	*publishing, printing and reproduction of recorded media*
kemikaalide ja keemiatoodete tootmine	108,0	130,6	124,2	115,4	*manufacture of chemicals and chemical products*
kummi- ja plasttoodete tootmine	129,6	103,9	115,5	130,2	*manufacture of rubber and plastic products*
muude mittemetalsetest mineraalidest toodete tootmine	118,0	117,8	126,6	129,8	*manufacture of other non-metallic mineral products*
klaasi ja klaastoodete tootmine	128,3	112,1	114,0	122,2	*manufacture of glass and glass products*
metalli ja metalltoodete tootmine	127,9	112,3	127,7	126,3	*manufacture of metals and fabricated metal products*
masinate ja seadmete tootmine	106,5	113,6	117,8	119,9	*manufacture of machinery and equipment*
kontorimasinate ja arvutite tootmine	109,2	116,9	114,6	112,3	*manufacture of office machinery and computers*
elektrimasinate ja -aparaatide tootmine	124,4	142,5	143,9	131,3	*manufacture of electrical machinery and apparatus*
raadio-, televisiooni- ja sideseadmete ja -aparatuuri tootmine	123,6	147,0	140,6	106,3	*manufacture of radio, television and communication equipment and apparatus*
meditsiinitehnika, optikariistade ja täppisinstrumentide tootmine	135,9	128,0	123,2	97,3	*manufacture of medical, optical and precision instruments*
mootorsõidukite, haagiste ja poolhaagiste tootmine	104,7	109,3	107,8	112,0	*manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers*
muude transpordivahendite tootmine	114,2	145,6	102,9	103,0	*manufacture of other transport equipment*
mööblitootmine; mujal liigitamata tootmine	104,4	105,8	107,5	106,0	*manufacture of furniture; manufacturing not elsewhere classified*
mööblitootmine	103,9	105,0	105,4	106,0	*manufacture of furniture*
KOKKU	111,3	113,4	114,3	115,2	*TOTAL*

Tabel 8 **Tööstustoodangu müük mitteresidentidele, 2003–2006**
Table 8 Industrial sales to non-residents, 2003–2006
(jooksevhinnad, miljonit krooni — *current prices, million kroons*)

Tegevusala	2003	2004	2005	2006	*Economic activity*
Elektrienergia-, auru- ja kuumaveevarustus	98	100	17	4	*Electricity, steam and hot water supply*
Mäetööstus	431	426	389	528	*Mining*
põlevkivi kaevandamine ja rikastamine	x	x	x	x	*mining and agglomeration of oil shale*
turbatootmine	376	366	323	451	*extraction of peat*
Töötlev tööstus	35 513	40 917	47 412	56 053	*Manufacturing*
toiduainete ja jookide tootmine	3 222	3 570	3 827	4 346	*manufacture of food products and beverages*
liha ja lihatoodete tootmine, töötlemine ja säilitamine	300	283	341	387	*production, processing and preserving of meat and meat products*
kala ja kalatoodete töötlemine ja säilitamine	1 099	930	979	1 146	*processing and preserving of fish and fish products*
piimatoodete tootmine	886	1 415	1 280	1 298	*manufacture of dairy products*
jahu ja tangainete tootmine	7	19	40	59	*manufacture of grain mill products*
valmisloomasööda tootmine	3	3	6	5	*manufacture of prepared animal feeds*
leivatootmine; pagaritoodete tootmine	31	26	31	58	*manufacture of bakery products*
joogitootmine	434	402	505	646	*manufacture of beverages*
tekstiilitootmine	3 543	3 626	3 353	3 301	*manufacture of textiles*
rõivatootmine; karusnaha töötlemine ja värvimine	1 732	1 745	1 545	1 655	*manufacture of wearing apparel; dressing and dyeing of fur*
nahatöötlemine ja nahktoodete tootmine	654	370	304	317	*tanning and dressing of leather; manufacture of leather products*
jalatsitootmine	553	237	202	213	*manufacture of footwear*
puidutöötlemine ja puittoodete tootmine	6 486	7 449	8 816	9 663	*manufacture of wood and wood products*
paberimassi, paberi ja pabertoodete tootmine	949	934	1 161	1 611	*manufacture of pulp, paper and paper products*
kirjastamine, trükindus ja salvestiste paljundus	200	340	582	709	*publishing, printing and reproduction of recorded media*
kemikaalide ja keemiatoodete tootmine	2 179	2 953	3 738	4 412	*manufacture of chemicals and chemical products*
kummi- ja plasttoodete tootmine	1 579	1 520	1 597	2 220	*manufacture of rubber and plastic products*
muude mittemetalsetest mineraalidest toodete tootmine	1 004	1 171	1 431	1 672	*manufacture of other non-metallic mineral products*
klaasi ja klaastoodete tootmine	546	633	738	875	*manufacture of glass and glass products*
metalli ja metalltoodete tootmine	2 884	3 337	4 026	5 699	*manufacture of metals and fabricated metal products*
masinate ja seadmete tootmine	1 254	1 515	1 834	2 373	*manufacture of machinery and equipment*
kontorimasinate ja arvutite tootmine	1	4	26	58	*manufacture of office machinery and computers*
elektrimasinate ja -aparaatide tootmine	1 219	1 963	3 250	4 475	*manufacture of electrical machinery and apparatus*
raadio-, televisiooni- ja sideseadmete ja -aparatuuri tootmine	1 654	2 892	3 366	3 497	*manufacture of radio, television and communication equipment and apparatus*
meditsiinitehnika, optikariistade ja täppisinstrumentide tootmine	935	1 016	1 232	1 224	*manufacture of medical, optical and precision instruments*
mootorsõidukite, haagiste ja poolhaagiste tootmine	1 333	1 492	1 532	1 712	*manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers*
muude transpordivahendite tootmine	772	871	1 251	1 595	*manufacture of other transport equipment*
mööblitootmine; mujal liigitamata tootmine	3 472	3 477	3 709	3 898	*manufacture of furniture; manufacturing not elsewhere classified*
mööblitootmine	3 125	3 059	3 175	3 277	*manufacture of furniture*
muu tootmine	441	672	832	1 616	*other manufacturing*
KOKKU	36 042	41 443	47 818	56 585	*TOTAL*

Tabel 9 **Müük mitteresidentidele tööstustoodangu müügis, 2003–2006**
Table 9 Sales to non-residents in industrial sales, 2003–2006
(protsenti — *percentages*)

Tegevusala	2003	2004	2005	2006	*Economic activity*
Elektrienergia-, auru- ja kuumaveevarustus	1,3	1,5	0,3	0,1	*Electricity, steam and hot water supply*
Mäetööstus	17,9	16,7	14,5	17,3	*Mining*
põlevkivi kaevandamine ja rikastamine	x	x	x	x	*mining and agglomeration of oil shale*
turbatootmine	68,2	70,3	66,9	72,1	*extraction of peat*
Töötlev tööstus	53,5	53,5	54,0	54,3	*Manufacturing*
toiduainete ja jookide tootmine	27,3	27,1	26,7	27,5	*manufacture of food products and beverages*
liha ja lihatoodete tootmine, töötlemine ja säilitamine	14,5	12,3	13,0	13,2	*production, processing and preserving of meat and meat products*
kala ja kalatoodete töötlemine ja säilitamine	73,1	67,8	69,6	75,4	*processing and preserving of fish and fish products*
piimatoodete tootmine	29,9	36,7	32,9	32,0	*manufacture of dairy products*
jahu ja tangainete tootmine	4,2	9,2	22,4	28,1	*manufacture of grain mill products*
valmisloomasööda tootmine	0,8	1,0	1,7	1,5	*manufacture of prepared animal feeds*
leivatootmine; pagaritoodete tootmine	2,4	1,9	2,1	3,5	*manufacture of bakery products*
joogitootmine	20,4	17,8	19,3	21,3	*manufacture of beverages*
tekstiilitootmine	81,6	82,1	82,5	80,0	*manufacture of textiles*
rõivatootmine; karusnaha töötlemine ja värvimine	69,6	70,5	67,4	66,7	*manufacture of wearing apparel; dressing and dyeing of fur*
nahatöötlemine ja nahktoodete tootmine	86,5	76,0	73,7	73,2	*tanning and dressing of leather; manufacture of leather products*
jalatsitootmine	89,8	77,5	77,8	79,0	*manufacture of footwear*
puidutöötlemine ja puittoodete tootmine	60,1	58,6	60,4	58,8	*manufacture of wood and wood products*
paberimassi, paberi ja pabertoodete tootmine	64,4	65,5	69,8	74,7	*manufacture of pulp, paper and paper products*
kirjastamine, trükindus ja salvestiste paljundus	6,4	10,0	14,9	15,6	*publishing, printing and reproduction of recorded media*
kemikaalide ja keemiatoodete tootmine	76,1	78,6	80,1	81,9	*manufacture of chemicals and chemical products*
kummi- ja plasttoodete tootmine	55,9	50,4	45,9	46,9	*manufacture of rubber and plastic products*
muude mittemetalsetest mineraalidest toodete tootmine	29,6	29,0	28,5	24,9	*manufacture of other non-metallic mineral products*
klaasi ja klaastoodete tootmine	49,6	50,7	52,8	50,2	*manufacture of glass and glass products*
metalli ja metalltoodete tootmine	48,0	48,0	44,7	47,8	*manufacture of metals and fabricated metal products*
masinate ja seadmete tootmine	57,1	60,1	59,7	63,3	*manufacture of machinery and equipment*
kontorimasinate ja arvutite tootmine	0,4	0,9	4,7	9,6	*manufacture of office machinery and computers*
elektrimasinate ja -aparaatide tootmine	63,0	71,7	81,8	83,6	*manufacture of electrical machinery and apparatus*
raadio-, televisiooni- ja sideseadmete ja -aparatuuri tootmine	92,0	96,1	96,1	94,8	*manufacture of radio, television and communication equipment and apparatus*
meditsiinitehnika, optikariistade ja täppisinstrumentide tootmine	79,5	78,0	76,9	80,0	*manufacture of medical, optical and precision instruments*
mootorsõidukite, haagiste ja poolhaagiste tootmine	86,3	87,1	84,3	81,3	*manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers*
muude transpordivahendite tootmine	49,6	38,4	54,1	64,4	*manufacture of other transport equipment*
mööblitootmine; mujal liigitamata tootmine	68,4	64,3	63,3	60,6	*manufacture of furniture; manufacturing not elsewhere classified*
mööblitootmine	68,3	63,0	61,6	57,8	*manufacture of furniture*
muu tootmine	52,3	53,6	48,0	63,9	*other manufacturing*
KOKKU	47,4	48,4	49,7	50,4	*TOTAL*

Tabel 10 **Materiaalne põhivara soetusmaksumuses, 2003–2006**
Table 10 Tangible fixed assets at acquisition cost, 2003–2006
(aasta lõpus, miljonit krooni — *at end-year, million kroons*)

Tegevusala	2003	2004	2005	2006	*Economic activity*
Elektrienergia-, auru- ja kuumaveevarustus	27 892	14 022	15 256	15 642	*Electricity, steam and hot water supply*
Mäetööstus	2 526	2 882	3 225	3 727	*Mining*
põlevkivi kaevandamine ja rikastamine	x	x	x	x	*mining and agglomeration of oil shale*
turbatootmine	529	645	732	891	*extraction of peat*
Töötlev tööstus	36 408	41 595	48 742	56 958	*Manufacturing*
toiduainete ja jookide tootmine	7 793	8 191	9 149	10 125	*manufacture of food products and beverages*
liha ja lihatoodete tootmine, töötlemine ja säilitamine	1 280	1 361	1 511	1 647	*production, processing and preserving of meat and meat products*
kala ja kalatoodete töötlemine ja säilitamine	829	825	805	834	*processing and preserving of fish and fish products*
piimatoodete tootmine	1 679	1 819	1 933	2 071	*manufacture of dairy products*
jahu ja tangainete tootmine	161	150	172	179	*manufacture of grain mill products*
valmisloomasööda tootmine	169	163	218	232	*manufacture of prepared animal feeds*
leivatootmine; pagaritoodete tootmine	848	952	1 283	1 248	*manufacture of bakery products*
joogitootmine	1 957	2 071	2 213	2 537	*manufacture of beverages*
tekstiilitootmine	2 531	2 952	3 169	3 023	*manufacture of textiles*
rõivatootmine; karusnaha töötlemine ja värvimine	953	979	923	956	*manufacture of wearing apparel; dressing and dyeing of fur*
nahatöötlemine ja nahktoodete tootmine	185	198	161	169	*tanning and dressing of leather; manufacture of leather products*
jalatsitootmine	125	136	92	92	*manufacture of footwear*
puidutöötlemine ja puittoodete tootmine	6 026	6 884	8 006	10 350	*manufacture of wood and wood products*
paberimassi, paberi ja pabertoodete tootmine	1 367	2 139	3 387	3 899	*manufacture of pulp, paper and paper products*
kirjastamine, trükindus ja salvestiste paljundus	1 586	1 858	2 106	2 510	*publishing, printing and reproduction of recorded media*
kemikaalide ja keemiatoodete tootmine	1 409	1 716	2 295	2 418	*manufacture of chemicals and chemical products*
kummi- ja plasttoodete tootmine	1 241	1 429	1 779	2 127	*manufacture of rubber and plastic products*
muude mittemetalsetest mineraalidest toodete tootmine	3 049	3 359	3 797	5 064	*manufacture of other non-metallic mineral products*
klaasi ja klaastoodete tootmine	772	885	921	1 026	*manufacture of glass and glass products*
metalli ja metalltoodete tootmine	3 508	4 074	4 607	5 570	*manufacture of metals and fabricated metal products*
masinate ja seadmete tootmine	974	1 010	1 361	1 520	*manufacture of machinery and equipment*
kontorimasinate ja arvutite tootmine	24	36	36	25	*manufacture of office machinery and computers*
elektrimasinate ja -aparaatide tootmine	724	1 028	1 255	1 649	*manufacture of electrical machinery and apparatus*
raadio-, televisiooni- ja sideseadmete ja -aparatuuri tootmine	821	1 182	1 341	1 145	*manufacture of radio, television and communication equipment and apparatus*
meditsiinitehnika, optikariistade ja täppisinstrumentide tootmine	446	264	401	412	*manufacture of medical, optical and precision instruments*
mootorsõidukite, haagiste ja poolhaagiste tootmine	711	810	913	987	*manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers*
muude transpordivahendite tootmine	444	541	625	979	*manufacture of other transport equipment*
mööblitootmine; mujal liigitamata tootmine	2 405	2 480	2 669	2 974	*manufacture of furniture; manufacturing not elsewhere classified*
mööblitootmine	2 218	2 224	2 382	2 689	*manufacture of furniture*
muu tootmine	211	465	762	1 056	*other manufacturing*
KOKKU	66 826	58 499	67 223	76 327	*TOTAL*

Table 11 **Materiaalne põhivara jääkmaksumuses, 2003–2006**
Table 11 Tangible fixed assets at residual cost, 2003–2006
(aasta lõpus, miljonit krooni — *at end-year, million kroons*)

Tegevusala	2003	2004	2005	2006	*Economic activity*
Elektrienergia-, auru- ja kuumaveevarustus	18 540	9 495	10 111	10 098	*Electricity, steam and hot water supply*
Mäetööstus	1 221	1 334	1 458	1 720	*Mining*
põlevkivi kaevandamine ja rikastamine	x	x	x	x	*mining and agglomeration of oil shale*
turbatootmine	316	373	417	538	*extraction of peat*
Töötlev tööstus	23 954	27 160	32 413	37 452	*Manufacturing*
toiduainete ja jookide tootmine	4 843	5 072	5 659	6 266	*manufacture of food products and beverages*
liha ja lihatoodete tootmine, töötlemine ja säilitamine	716	763	864	935	*production, processing and preserving of meat and meat products*
kala ja kalatoodete töötlemine ja säilitamine	527	505	487	484	*processing and preserving of fish and fish products*
piimatoodete tootmine	1 157	1 274	1 296	1 343	*manufacture of dairy products*
jahu ja tangainete tootmine	118	102	118	128	*manufacture of grain mill products*
valmisloomasööda tootmine	131	118	161	169	*manufacture of prepared animal feeds*
leivatootmine; pagaritoodete tootmine	481	566	848	756	*manufacture of bakery products*
joogitootmine	1 157	1 174	1 216	1 403	*manufacture of beverages*
tekstiilitootmine	1 700	1 945	2 175	1 874	*manufacture of textiles*
rõivatootmine; karusnaha töötlemine ja värvimine	541	536	507	500	*manufacture of wearing apparel; dressing and dyeing of fur*
nahatöötlemine ja nahktoodete tootmine	97	101	76	83	*tanning and dressing of leather; manufacture of leather products*
jalatsitootmine	70	71	42	42	*manufacture of footwear*
puidutöötlemine ja puittoodete tootmine	4 004	4 536	5 185	6 510	*manufacture of wood and wood products*
paberimassi, paberi ja pabertoodete tootmine	1 080	1 804	2 999	3 410	*manufacture of pulp, paper and paper products*
kirjastamine, trükindus ja salvestiste paljundus	1 018	1 270	1 411	1 657	*publishing, printing and reproduction of recorded media*
kemikaalide ja keemiatoodete tootmine	822	952	1 534	1 496	*manufacture of chemicals and chemical products*
kummi- ja plasttoodete tootmine	818	931	1 184	1 407	*manufacture of rubber and plastic products*
muude mittemetalsetest mineraalidest toodete tootmine	1 809	1 943	2 252	3 267	*manufacture of other non-metallic mineral products*
klaasi ja klaastoodete tootmine	476	545	576	618	*manufacture of glass and glass products*
metalli ja metalltoodete tootmine	2 856	3 065	3 373	4 039	*manufacture of metals and fabricated metal products*
masinate ja seadmete tootmine	683	663	928	1 016	*manufacture of machinery and equipment*
kontorimasinate ja arvutite tootmine	13	22	18	12	*manufacture of office machinery and computers*
elektrimasinate ja -aparaatide tootmine	518	743	890	1 160	*manufacture of electrical machinery and apparatus*
raadio-, televisiooni- ja sideseadmete ja -aparatuuri tootmine	553	768	764	582	*manufacture of radio, television and communication equipment and apparatus*
meditsiinitehnika, optikariistade ja täppisinstrumentide tootmine	275	169	291	285	*manufacture of medical, optical and precision instruments*
mootorsõidukite, haagiste ja poolhaagiste tootmine	406	437	493	494	*manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers*
muude transpordivahendite tootmine	256	299	374	687	*manufacture of other transport equipment*
mööblitootmine; mujal liigitamata tootmine	1 499	1 540	1 688	1 865	*manufacture of furniture; manufacturing not elsewhere classified*
mööblitootmine	1 372	1 359	1 492	1 683	*manufacture of furniture*
muu tootmine	163	364	612	842	*other manufacturing*
KOKKU	43 715	37 989	43 982	49 270	*TOTAL*

Tabel 12 **Toiduainete tootmine, 2002–2006**
Table 12 Manufacture of foodstuffs, 2002–2006

Toiduaine	2002	2003	2004	2005	2006	*Foodstuff*
Liha (k.a toidurupskid), tuhat t	45,6	47,2	49,5	45,6	49,0	*Meat (incl. edible offal), thousand t*
veise- ja vasikaliha	9,0	10,0	10,3	9,7	9,9	*beef and veal*
sealiha	25,9	30,2	30,7	30,4	33,7	*pork*
linnuliha	8,2	4,6	5,9	2,7	3,0	*poultry meat*
Vorsttooted, tuhat t	37,7	38,7	37,5	34,2	34,9	*Sausages, thousand t*
Suitsulihatooted, tuhat t	6,3	7,6	8,6	8,9	8,9	*Smoked meat products, thousand t*
Sulatatud toidurasvad, tuhat t	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	*Defrosted food fats, thousand t*
Kalatooted (v.a konservid), tuhat t	92,2	87,6	65,3	76,4	76,8	*Fish products (excl. canned fish), thousand t*
Piim, tuhat t	65,6	76,2	73,4	79,9	84,6	*Milk, thousand t*
Või, tuhat t	7,3	9,4	10,7	8,3	7,5	*Butter, thousand t*
Taimeõliga segarasvatooted, tuhat t	0,9	1,0	1,6	1,2	1,2	*Mixed cooking fats, thousand t*
Lõssi-, vadakupulber, täispiima asendaja, tuhat t	14,0	11,1	13,8	16,7	12,2	*Skim milk and whey powder, whole milk replacer, thousand t*
Täispiima- ja koorepulber, tuhat t	9,3	5,0	8,5	9,7	5,6	*Milk and cream powder, thousand t*
Juust, tuhat t	12,4	14,1	12,8	15,6	20,5	*Cheese, thousand t*
Jäätis, tuhat t	6,9	7,5	9,5	9,9	11,2	*Ice-cream, thousand t*
Konservid, tuhat t						*Canned food, thousand t*
lihakonservid	0,3	0,1	0,8	1,3	0,8	*canned meat*
kalakonservid	34,2	20,5	14,6	9,7	7,4	*canned fish*
Mahl, tuhat hl	112,4	134,7	136,7	154,6	208,1	*Juices, thousand hl*
Pagaritooted, tuhat t	77,2	72,4	72,8	72,5	74,3	*Bread and pastry, thousand t*
Suhkrukondiitritooted, tuhat t	2,6	3,0	2,9	2,6	2,0	*Sugar confectionery, thousand t*
Jahust kondiitritooted, tuhat t	7,4	7,9	9,0	9,2	9,4	*Flour confectionery, thousand t*
Jahu, tuhat t	65,2	67,2	63,9	63,3	65,4	*Flour, thousand t*
nisujahu	40,0	43,3	43,9	43,0	44,4	*wheat flour*
rukkijahu	21,2	20,0	19,9	20,2	20,1	*rye flour*
Tangained, tuhat t	2,2	2,4	2,9	2,3	2,4	*Groats, thousand t*
Segasööt, tuhat t	167,1	199,5	207,3	177,0	206,9	*Concentrated feeding stuffs, thousand t*
Makarontooted, tuhat t	0,8	0,5	0,4	0,6	0,3	*Pasta products, thousand t*
Siirup, tuhat dal	127,3	143,7	450,7	673,2	291,9	*Syrup, thousand dal*
Majonees, emulgeeritud kastmed, tuhat t	2,8	3,6	5,1	8,0	9,2	*Mayonnaise, emulsified sauces, thousand t*
Karastusjoogid, tuhat hl	810,6	801,6	828,5	1 090,3	1 318,1	*Soft drinks, thousand hl*
Mineraalvesi, tuhat hl	81,5	75,5	73,6	72,5	187,0	*Mineral water, thousand hl*
Gaseeritud ja gaseerimata vesi, tuhat hl	257,0	293,4	313,0	365,0	335,3	*Areated or non-areated water, thousand hl*
Rektifitseeritud etanool, tuhat hl	33,1	38,3	40,0	37,1	…	*Crude spirits, thousand hl*
Viin ja teised piiritusjoogid, tuhat hl	142,4	173,1	187,9	167,9	183,1	*Distilled spirits, thousand hl*
Puuvilja- ja marjavein, tuhat hl	34,3	34,5	60,7	88,8	77,4	*Wine of fruits and berries, thousand hl*
Õlu, tuhat hl	1 044,1	1 040,2	1 202,8	1 342,5	1 431,1	*Beer, thousand hl*
Lahjad alkoholjoogid, tuhat hl	35,6	51,4	92,5	141,1	194,8	*Light alcoholic drinks, thousand hl*

Tabel 13 **Kergetööstustoodete tootmine, 2002–2006**
Table 13 Manufacture of light industry, 2002–2006

Toode	2002	2003	2004	2005	2006	*Product*
Puuvillane lõng, tuhat t	21	20	16	13	9	*Cotton yarn, thousand t*
Villane lõng, t	998	819	978	1 002	1 042	*Woollen yarn, t*
Puuvillane riie, tuhat m^2	119 199	115 935	106 569	83 523	58 815	*Cotton fabrics, thousand m^2*
Mittekootud materjal, t	1 128	1 558	2 090	1 758	1 424	*Nonwovens, t*
Trikootooted, tuhat tk	11 201	11 452	9 861	7 761	8 253	*Knitwear, thousand units*
Õmmeldud rõivad, miljonit krooni[a]	2 179	2 251	2 410	2 211	2 296	*Sewn clothes, million kroons[a]*
Õmmeldud tekstiil-tooted, miljonit krooni[a]	1 722	1 888	2 124	1 981	2 382	*Sewn textile articles, million kroons[a]*
Mantlid, poolmantlid, tuhat tk	554	520	533	424	749	*Overcoats, thousand units*
Ülikonnad, tuhat tk	43	48	72	50	46	*Suits, thousand units*
Kleidid, tuhat tk	419	298	244	187	190	*Dresses, thousand units*
Suka- ja sokitooted, tuhat paari	5 514	7 054	7 997	7 551	7 859	*Hosiery, thousand pairs*
Jalatsid, tuhat paari	1 811	2 038	1 919	1 702	1 658	*Footwear, thousand pairs*
nahkjalatsid	1 097	1 002	1 222	910	968	*leather footwear*
Nahkgalanteriitooted, miljonit krooni[a]	61	87	77	74	77	*Leather articles, million kroons[a]*
Vaibad ja vaiptooted, tuhat m^2	1 834	2 572	1 997	2 111	2 335	*Carpets, thousand m^2*

[a] Müügihinnas ilma käibe- ja aktsiisimaksuta.
[a] *In sale price without VAT and excise duty.*

Tabel 14 **Metsa-, puit-, tselluloos- ja pabertoodete tootmine, 2002–2006**
Table 14 Manufacture of timber, wood, pulp and paper products, 2002–2006

Toode	2002	2003	2004	2005	2006	*Product*
Saematerjal, tuhat m^3	1 824,9	1 954,0	2 029,8	2 062,5	1 958,4	*Sawn timber, thousand m^3*
Liimitud vineer, tuhat m^3	38,5	32,9	45,5	71,0	...	*Plywood, thousand m^3*
Puitkiudplaadid, mln m^2	18,3	17,5	20,4	22,4	21,5	*Fibreboard, million m^2*
Puitlaastplaadid, tuhat m^3	187,2	187,3	217,6	230,6	248,7	*Particle board, thousand m^3*
Tselluloos, tuhat t	65,3	67,1	68,6	67,1	69,0	*Cellulose, thousand t*
Paber, tuhat t	…	…	69,6	69,6	67,4	*Paper, thousand t*
Paberist kantselei-tarbed, mln krooni[a]	351,6	323,0	259,5	295,1	384,0	*Paper office supply, million kroons[a]*

[a] Müügihinnas ilma käibe- ja aktsiisimaksuta.
[a] *In sale price without VAT and excise duty.*

Tabel 15 **Arvutite, elektriseadmete ja täppisinstrumentide tootmine, 2002–2006**
Table 15 Manufacture of computers, electrical machinery and precision instruments, 2002–2006

Toode	2002	2003	2004	2005	2006	*Product*
Arvutid, tuhat tk	34,1	52,6	62,0	70,4	57,1	*Computers, thousand units*
Trafod, induktiivpoolid jm elektriseadmed, mln tk	7,5	15,9	11,4	23,9	16,0	*Transformers, inductors and other electrical machinery, million units*
Elektrijaotusseadmed ja juhtaparatuur, mln tk	4,8	6,1	11,2	26,9	26,7	*Electricity distribution and control apparatus, million units*
Elektronkomponendid, mln tk	1,8	1,9	2,6	2,7	3,2	*Electronic components, million units*
Mõõte-, kontroll-, katse-, navigatsiooni- jms -instrumendid ja -seadmed, mln krooni[a]	293,0	479,6	859,2	974,9	905,1	*Instruments and appliances for measuring, checking, testing, navigating and other purposes, million kroons[a]*

[a] Müügihinnas ilma käibe- ja aktsiisimaksuta.
[a] *In sale price without VAT and excise duty.*

Tabel 16 **Kütusetootmine, 2002–2006**
Table 16 Manufacture of fuels, 2002–2006

Kütuse liik	2002	2003	2004	2005	2006	*Kind of fuel*
Põlevkivi, mln t	12,4	14,8	14,0	14,6	14,0	*Oil shale, million t*
Põlevkivi- jm kütteõli, tuhat t	301,8	317,6	340,0	367,4	389,2	*Fuel oil, thousand t*
Turvas, tuhat t	1 518,6	1 088,6	766,8	1 034,0	1 206,6	*Peat, thousand t*
Turbabrikett, tuhat t	128,2	120,3	67,9	67,6	100,6	*Peat briquette, thousand t*
Koks energeetiliseks ja mitteenergeetiliseks otstarbeks, tuhat t	30,0	30,0	35,6	38,7	40,0	*Coke for energetic and nonenergetic purpose, thousand t*

Tabel 17 **Metalltoodete ja masinate tootmine, 2002–2006**
Table 17 Manufacture of metal products and machinery, 2002–2006

Toode	2002	2003	2004	2005	2006	*Product*
Malmivalu, tuhat t	4,1	2,4	2,2	2,6	1,5	*Casting of iron, thousand t*
Terasevalu, tuhat t	1,2	1,3	0,5	0,4	1,1	*Casting of steel, thousand t*
Metallist kokku-pandavad ehitised, mln krooni[a]	62,6	83,3	140,8	220,1	237,4	*Metal dismountable constructions, million kroons[a]*
Konstruktsioonilised metalltooted ja nende osad, tuhat t	144,6	150,7	158,7	176,4	235,9	*Metal structures and parts of structures, thousand t*
Metalluksed, -aknad, -raamid, tuhat t	6,2	8,4	7,2	11,5	10,0	*Metal doors, windows, frames, thousand t*

[a] Müügihinnas ilma käibe- ja aktsiisimaksuta.
[a] *In sale price without VAT and excise duty.*

Tabel 18 **Ehitusmaterjali tootmine, 2002–2006**
Table 18 Manufacture of building materials, 2002–2006

Toode	2002	2003	2004	2005	2006	*Product*
Elamu- ja tsiviil-ehituse ehitus-detailid, tuhat m³	162,7	211,4	268,2	333,8	384,1	*Prefabricated structural components for civil engineering, thousand m³*
Seinamaterjal, mln tingtellist[a]	270,8	325,6	474,7	556,8	718,4	*Wall materials, million conventional bricks[a]*
ehitustellised	22,9	24,0	24,4	26,0	31,0	*building bricks*
Tsement, tuhat t	465,9	506,2	614,6	726,0	848,9	*Cement, thousand t*
Klinker (kaubaks), tuhat t	169,8	157,3	113,1	88,8	65,1	*Clinker (for sale), thousand t*
Katusekivid, tuhat m² kaetud pinda	476,0	564,0	597,0	778,8	774,6	*Roofing slates, thousand m²*
Betoon ja mört, tuhat m³	406,9	517,9	566,9	664,0	691,8	*Concrete and mortar, thousand m³*
Lubi, tuhat t	32,0	31,0	34,0	37,0	39,7	*Lime, thousand t*

[a] 1 m³ plokke = 500–1000 tellist.
[a] 1 m³ of blocks = 500–1000 bricks.

Tabel 19 **Plasttoodete tootmine, 2002–2006**
Table 19 Manufacture of plastic products, 2002–2006

Toode	2002	2003	2004	2005	2006	*Product*
Plastist sanitaar-seadmed, tuhat tk	480,1	1 431,5	2 085,2	1 824,0	...	*Sanitary installations of plastic, thousand units*
Plastist torud, voolikud ja liitmikud, tuhat t	2,5	2,6	3,4	6,9	9.9	*Tubes, hoses and fittings thereof, of plastic, thousand t*
Kile, plastist ribad, tuhat t	3,8	3,6	4,1	4,7	6,1	*Film, strips of plastic, thousand t*
Soojusisolatsiooni-materjal, tuhat t	3,3	4,8	6,6	8,9	11,4	*Thermal insulating materials, thousand t*
Plastuksed, -aknad, -raamid, tuhat tk	…	…	1 021,9	770,1	684,8	*Plastic doors, windows, frames, thousand units*

Tabel 20 **Kultuuri- ja olmekaupade tootmine, 2002–2006**
Table 20 Manufacture of articles of cultural need and household appliances, 2002–2006

Toode	2002	2003	2004	2005	2006	*Product*
Elektriradiaatorid, tuhat tk	77,3	68,7	57,6	28,7	24,5	*Electric radiators, thousand units*
Lambid ja valgustid, tuhat tk	1 902,8	3 357,0	4 675,2	2 556,7	2 833,0	*Lamps and lighting fittings, thousand units*
Tuletikud, tuhat t	1,1	0,8	0,8	0,7	0,0	*Matches, thousand t*
Harja- ja pintslitooted, tuhat tk	998,2	1 246,9	1 205,0	1 766,7	2 146,4	*Brooms and brushes, thousands units*

Tabel 21 **Kemikaalide ja keemiatoodete tootmine, 2002–2006**
Table 21 Manufacture of chemicals and chemical products, 2002–2006

Toode	2002	2003	2004	2005	2006	*Product*
Väetisesegud (sisaldavad fosforit, kaaliumi ja lämmastikku), tuhat t	45,8	48,8	37,0	53,9	9,0	*Fertilizers (containing nitrogen, phosphorus and potassium), thousand t*
Formaliin (37%-ne), tuhat t	15,1	15,7	23,4	26,8	19,2	*Formalin 37%, thousand t*
Laki- ja värvitooted, tuhat t	18,5	18,8	19,9	21,6	24,2	*Paints and varnishes, thousand t*
Seep, pesemis-, puhastus- ja poleerimis-vahendid, tuhat t	3,8	4,0	4,0	4,5	6,6	*Soap, detergents, cleaning and polishing preparations, thousand t*
Pesupulber, tuhat t	0,4	0,7	0,6	0,5	1,4	*Washing powders, thousand t*

Metoodika

Tööstusstatistika iseloomustab Eestis tegutsevaid tööstusettevõtteid, samuti elektri- ja soojusenergiat tootvaid ettevõtteid. Küsitletakse kõiki riigi- ja munitsipaalettevõtteid ning vähemalt 20 töötajaga eraettevõtteid, ülejäänute hulgast tehakse lihtne juhuslik valik.

Valikuuringut kasutatakse 1992. aastast. Toodetud ja müüdud tööstustoodangu andmed on esitatud müügihindades ilma käibe- ja aktsiisimaksuta. 1994. aastast tehakse tööstustoodangu mahuindeksite leidmiseks püsivhindades andmed võrreldavaks tootjahinnaindeksi abil. Varem küsiti püsivhindades toodangu andmeid ettevõtetelt.

Methodology

Industrial statistics characterise all enterprises operating in Estonia as well as enterprises producing electricity and heat. All state and municipal enterprises and private enterprises with at least 20 employees are enumerated completely. The rest of enterprises are sampled.

The method of sample survey has been used since 1992. The data on industrial production have been shown in selling value without the value added tax and excise tax. Since 1994, in order to find the volume index of industrial production, the data are deflated by producer price index. Earlier, the production data in constant prices were collected from enterprises.

Kirjandust
Publications

Eesti Statistika Kuukiri. 2007. *Monthly Bulletin of Estonian Statistics*, nr 1–12.

Eesti Statistika Kuukiri. 2008. *Monthly Bulletin of Estonian Statistics*, nr 1–6.

ENERGEETIKA

Tabel 1 Energiabilanss, 2003–2007 ... 346
Tabel 2 Elektrienergia bilanss, 2003–2007 ... 347
Diagramm 1 Hüdro- ja tuuleenergia tootmine, 2000–2007 ... 347
Tabel 3 Energiaseadmed, 2003–2007 ... 348
Tabel 4 Kütuse tarbimine, 2003–2007 ... 348
Tabel 5 Soojuse bilanss, 2003–2007 ... 348
Tabel 6 Energia lõpptarbimine, 2003–2007 ... 349
Diagramm 2 Kütuse import, 2003–2007 ... 349
Diagramm 3 Eksport, 2003–2007 ... 349

ENERGY

Table 1 Energy balance sheet, 2003–2007 ... 346
Tabel 2 Electricity balance sheet, 2003–2007 ... 347
Diagram 1 Production of hydro- and wind energy, 2000–2007 ... 347
Table 3 Energy equipment, 2003–2007 ... 348
Table 4 Consumption of fuels, 2003–2007 ... 348
Table 5 Heat balance sheet, 2003–2007 ... 348
Table 6 Final energy consumption, 2003–2007 ... 349
Diagram 2 Imports of fuels, 2003–2007 ... 349
Diagram 3 Exports, 2003–2007 ... 349

Ülevaade

Kütuse- ja energiamajanduse põhieesmärk on varustada riiki kvaliteetse kütuse, elektrienergia ja soojusega ning tagada kütuse- ja energiamajanduse optimaalne funktsioneerimine ja areng. Peamine ülesanne on vähendada energeetika negatiivset keskkonnamõju, suurendada energia tootmise ja tarbimise efektiivsust ning laiendada taastuvate energiaallikate kasutuselevõttu.

Peatükk keskendub kütuse ja energia tootmise ning tarbimise statistikale aastatel 2003–2007.

Primaarenergia tootmine kasvas põlevkivitoodangu suurenemise tõttu

2007. aastal suurenes primaarenergia tootmine eelkõige põlevkivitoodangu kasvu tõttu. Selle põhjuseks oli põlevkivi osatähtsuse suurenemine elektri tootmisel. Samal ajal suurenes ka põlevkiviõli tootmine — 2000. aastast on see olnud pidevas kasvutrendis. 2006. aastaga võrreldes toodeti põlevkiviõli üle 12% rohkem, sealjuures üle poole toodangust eksporditi — peamiselt Hollandisse, Soome, Taani ja Lätti.

Elektrienergia kasvu põhjustas ligi kolm korda suurenenud eksport

2007. aastal toodeti elektrienergiat 12 189 GWh — eelmise aastaga võrreldes 25% rohkem. Tootmise kasvu põhjustas ligi kolm korda suurenenud eksport. 2006. aasta lõpus kasutusele võetud Estlingi merekaabli kaudu liikus ligi pool eksporditud elektrist Põhjamaadesse. Väljavedu Lätti kasvas 2006. aastaga võrreldes 1,5 korda. Samal ajal suurenes peamiselt äri- ja avaliku teeninduse ja elanike tarbimise kasvu tõttu ka kodumaine elektritarbimine ligi 4%. 2003. aastast on suurenenud elektritootmine taastuvenergia allikatest. 2007. aastal kasvas tuuleenergia toodang 2006. aastaga võrreldes viiendiku ja hüdroenergia toodang ligi kaks korda — mõlemad kokku hõlmasid toodetud elektrist siiski vaid 0,9%.

Elektritoodang elaniku kohta suurem kui Lätis ja Leedus

Elektritoodangult elaniku kohta on Eesti Balti riikide hulgas esikohal. 2007. aastal toodeti Eestis elektrit 8,2 MWh elaniku kohta, esialgsetel andmetel Leedus ja Lätis vastavalt 3,7 ja 2,0 MWh. Hüdroenergia tootmises on Lätil ja Leedul tänu looduslikule veeressursile oluline edumaa. Lätis hõlmab hüdroenergia elektritoodangust üle poole. Tuuleenergia kasutamises on Eesti viimastel aastatel konkurentsivõimeline: 2007. aastal toodeti siin tuuleenergiat 91, Leedus 106 ja Lätis 53 MWh.

2007. aastal oli elektrijaamade kütuseks peamiselt põlevkivi, turvas ja põlevkiviõli. 2006. aastaga võrreldes kasutati põlevkivi elektrienergia tootmiseks ligi neljandiku võrra

rohkem. Turba ja põlevkiviõli kasutamine oluliselt ei muutunud. Samal ajal vähenes maagaasi tarbimine ligi 20%.

Elektrijaamades rakendati endiselt keskkonnasäästlikumat elektrienergia ja soojuse koostootmist. Koostootmisjaamad võivad töötada erineva kütusega, kuid vajavad stabiilset soojuskoormust. 2007. aastal oli Eestis 16 koostootmise printsiibil töötavat elektrijaama, kust saadi 7% elektri- ja 27% soojusenergiast. Energia tootmisel kasutati nii vasturõhuauru- ja kondensatsiooniturbiinil kui ka sisepõlemismootoril põhinevaid tehnoloogiaid. Vasturõhu-auruturbiinide elektritoodang vähenes 2006. aastaga võrreldes ebapiisava soojuskoormuse tõttu. Samal ajal suurenes kondensatsiooniturbiinide toodang ligi 5%.

Aastatel 2003–2007 soojuse tootmises suuri muudatusi ei olnud. Katlamajades kasutati kõige rohkem maagaasi ja puidukütust. Suurenenud on gaaskütusel töötavate katelde arv ja soojusvõimsus — maagaasist saadud soojuse kogus kasvas 2007. aastal üle 2%. Samal ajal ei ole puidukateldes toodetud soojuse maht oluliselt muutunud. Vedelkütusest saadud soojuse kogus on veidi vähenenud.

Energiatoodete import kasvas aastaga ligi 12%

Energiatoodete import kasvas 2007. aastal eelmise aastaga võrreldes ligi 12% — peamiselt mootorikütuse suurema sisseveo tõttu. Autode arvu kasv ja suurenenud läbisõit põhjustasid nii autobensiini kui ka diislikütuse suurema tarbimise maanteetranspordis. Maagaasi import on alates 2005. aastast püsinud umbes samal tasemel, vähenenud on aga kerge kütteõli sissevedu.

2007. aastal kasvas energiatoodete eksport 2006. aastaga võrreldes kõikide toodete puhul kokku üle 1,5 korra. Kõige rohkem mõjutas seda elektrienergia ja põlevkiviõli väljaveo suurenemine.

Overview

The main purpose of the fuel and energy sector is to supply the country with a high-quality fuels, electricity and heat and to ensure the optimal functioning and development of fuel and energy sector. The main task is to reduce the negative environmental impact of energy, to enhance the efficiency of energy production and consumption and to increase the use of renewable energy sources.

The chapter presents statistics on the fuel and energy production and consumption for 2003–2007.

The production of primary energy increased due to the increased production of oil shale

In 2007, the primary energy production increased mainly due to the growth in oil shale production resulting from the increase in the proportion of oil shale used as a fuel in electricity production. At the same time, the production of shale oil also increased — since 2000, it has been increasing continuously. Compared to 2006, 12% more shale oil was produced. More than half of the production was exported — mainly to Netherlands, Finland, Denmark and Latvia.

Three times larger exports brought along increase in the electricity generation

In 2007, the production of electricity totalled 12,189 GWh — 25% more compared to 2006. The growth in electricity generation was conditioned by a three times larger export. Through the Estlink cable put into operation at the end of 2006 nearly half of the exported elactricity was transmitted to Nordic Countries. Exports to Latvia increased 1.5-fold compared to 2006. At the same time, the domestic electricity consumption increased about 4%, mainly due to the increased consumption by the business and public sectors and residents. Since 2003, electricity production from renewable energy sources has increased. In 2007 compared to 2006, the wind energy production increased a fifth and hydroenergy production nearly two times — both together still accounted for only 0.9% of the total electricity production.

Electricity production per capita was larger than in Latvia and Lithuania

In comparison with the Baltic Republics, Estonia has achieved a lead in the generation of electricity per capita. In 2007, the production of electricity in Estonia amounted to 8.2 MWh per capita, in Lithuania and Latvia 3.7 MWh and 2.0 MWh respectively. Due to natural hydroresources, Latvia and Lithuania take a noticeable lead in the generation of hydroenergy. In Latvia, hydroenergy accounts for more than a half of electricity production. In recent years, Estonia has been competitive in the use of wind energy: in 2007, the production of wind energy in Estonia totalled 91 MWh, in Lithuania 106 MWh and in Latvia 53 MWh.

In 2007, oil shale, peat and shale oil served as the primary fuels for power plants. Compared to 2006, nearly a fourth more oil shale was used for electricity production. The use of peat and shale oil did not change significantly. At the same time, the use of natural gas decreased nearly 20%.

Power plants continued the application of combined heat and power (CHP) generation, which is clearner in terms of the environment. Combined heat and power plants can be operated on the basis of different fuels, but at a stable thermal load. In 2007, there were 16 CHP-plants in Estonia which gave 7% of electricity and 27% of heat energy. Technologies based on the back-pressure steam turbine, on the condensation turbine as well as internal combustion engine turbine were used in energy production. Compared to 2006, the electricity production of back-pressure steam turbines decreased due to insufficient thermal load. At the same time, the production of internal combustion engine turbines increased nearly 5%.

There were no great changes in heat production in 2003–2007. Mainly natural gas and firewood were used in heating plants. The number and thermal capacity of gas boilers have increased — the production of heat from natural gas increased more than 2% in 2007. At the same time, there was no significant change in the volume of heat produced by firewood boilers.The production of heat generated by liquid fuel boilers has decreased a little.

Imports of energy products grew about 12% during the year

In 2007 compared to 2006, the imports of energy products have increased about 12% — mainly due to the increase in the imports of motor fuel. Increase in the number of cars and in the distance travelled brought along a bigger consumption of motor gasoline and gas-diesel oil in road transport. Since 2005, the imports of natural gas has stayed almost at the same level, but the imports of light fuel oil have decreased.

In 2007 compared to 2006, the exports of energy products have grown more than 1.5-fold with respect to all products. The main reason for it were larger exports of electricity and shale oil.

Tabel 1 **Energiabilanss, 2003–2007**
Table 1 Energy balance sheet, 2003–2007
(teradžauli — *terajoules*)

	2003	2004	2005	2006	2007	
Varu aasta alguses	15 620	19 289	15 074	15 250	19 565	*In stocks at beginning of year*
Primaarenergia tootmine	162 400	154 071	160 055	154 371	176 585	*Production of primary energy*
põlevkivi	132 096	124 121	129 423	125 022	146 747	*oil shale*
turvas	3 531	2 678	3 550	4 726	4 405	*peat*
küttepuit[a]	26 592	27 080	26 662	24 150	24 809	*firewood[a]*
muu kütus	113	84	150	150	219	*other fuels*
hüdro- ja tuuleenergia	68	108	270	323	405	*hydro- and wind energy*
Import	79 076	88 500	81 113	87 238	97 481	*Imports*
kivisüsi ja koks	1 572	1 210	1 457	2 589	4 782	*coal and coke*
põlevkivi	8 924	9 597	1 443	0	1	*oil shale*
maagaas	27 509	32 458	33 481	33 895	33 715	*natural gas*
vedelgaas	285	296	286	298	317	*liquefied gas*
raske kütteõli	3 462	4 513	3 534	7 269	9 311	*heavy fuel oil*
kerge kütteõli	10 793	5 948	4 125	3 700	3 556	*light fuel oil*
diislikütus	13 297	19 585	20 814	23 188	27 275	*gas-diesel oil*
autobensiin	12 062	12 495	12 691	14 094	15 056	*motor gasoline*
lennukikütus	334	1 249	1 241	902	2 226	*aviation fuels*
elektrienergia	19 873	21 598	21 409	20 266	1 242	*electricity*
Eksport	19 873	21 598	21 409	20 266	33 423	*Exports*
põlevkivi	77	77	39	74	52	*oil shale*
põlevkivikoks	825	989	1 050	944	1 112	*oil shale coke*
turvas ja turbabrikett	2 408	1 566	703	1 655	2 276	*peat and peat briquette*
küttepuit	2 947	3 347	3 893	4 337	5 835	*firewood*
põlevkiviõli	6 455	7 913	8 693	9 652	14 194	*shale oil*
elektrienergia	7 161	7 706	7 031	3 604	9 954	*electricity*
Merelaevade punkerdamine[b]	4 711	6 249	5 004	8 825	10 180	*Marine bunkering[b]*
Varu aasta lõpus	19 289	15 074	15 250	19 565	19 710	*In stock at end-year*
Primaarenergiaga varustatus	213 223	218 939	214 579	208 203	230 318	*Supply of primary energy*
Tarbitud muundamiseks teisteks energialiikideks[c]	177 037	178 640	174 356	167 134	186 609	*Consumption for conversion to other forms of energy[c]*
Muundatud energia tootmine[d]	94 620	96 317	96 867	96 216	105 831	*Production of converted energy[d]*
Energiasektori omatarve	8 896	8 274	8 209	7 419	9 191	*Own use by energy sector*
Tarbitud tooraineks[e]	5 099	8 526	8 180	7 310	7 061	*Consumption for non-energy purposes[e]*
Kütuse ja energia kadu[f]	8 951	8 856	8 188	7 863	8 850	*Losses of fuels and energy[f]*
Lõpptarbimine[g]	107 860	110 960	112 513	114 693	124 438	*Final consumption[g]*

[a] K.a puiduhake ja -jäätmed.
[b] Laevade kütusetarbimine välisvetes.
[c] Elektrienergia, soojuse, põlevkivikoksi, -õli ja -gaasi ning turbabriketi tootmiseks.
[d] Elektrienergia, soojuse, põlevkivikoksi, -õli, ja -gaasi ning turbabriketi tootmine.
[e] Keemiatoodete ja mittekütteõli tootmiseks.
[f] Elektrienergia, soojuse ja kütuse kadu transportimisel, hoidmisel ja jaotamisel.
[g] Tarbitud vahetult ilma muundamata teisteks energialiikideks (elektrienergia, soojus, kütus).

[a] *Including wood chips and wood waste.*
[b] *Fuel consumption of vessels in foreign waters.*
[c] *For the production of electricity, heat, oil shale coke, shale oil, oil shale gas and peat briquette.*
[d] *Production of electricity, heat, oil shale coke, shale oil, oil shale gas and peat briquette.*
[e] *For the production of chemical products and non-fuel oils.*
[f] *Losses of electricity, heat and fuels in transport, preservation and distribution.*
[g] *Immediate consumption without conversion into other forms of energy (electricity, heat, fuels).*

Tabel 2 **Elektrienergia bilanss, 2003–2007**
Table 2 Electricity balance sheet, 2003–2007
(gigavatt-tundi — *gigawatt hours*)

	2003	2004	2005	2006	2007	
Tootmine						*Production*
bruto[a]	10 159	10 304	10 205	9 731	12 189	*gross[a]*
neto[b]	9 101	9 232	9 114	8 728	10 954	*net[b]*
Import	93	347	345	251	345	*Imports*
Läti	38	297	165	152	36	Latvia
Leedu	55	50	180	99	309	*Lithuania*
Tarbimine	6 013	6 326	6 403	6 901	7 180	*Consumption*
tööstus[c]	2 361	2 460	2 434	2 640	2 668	*industry[c]*
ehitus	96	96	97	107	106	*construction*
põllumajandus	210	224	222	219	196	*agriculture*
transport	98	101	103	83	77	*transport*
kodumajapidamine	1 594	1 618	1 620	1 675	1 773	*households*
muu	1 654	1 827	1 927	2 177	2 359	*other*
Elektrijaamade omatarve	1 058	1 072	1 091	1 003	1 235	*Own use by power plants*
Kadu elektrivõrkudes ja ettevõtete seadmetes	1 192	1 112	1 103	1 077	1 354	*Losses in electric networks and equipment*
Eksport	1 989	2 141	1 953	1 001	2 765	*Exports*
Venemaa	667	713	172	-	-	*Russia*
Läti	1 322	1 428	1 565	797	1 207	*Latvia*
Leedu	-	-	216	204	-	*Lithuania*
Soome	-	-	-	-	1 558	*Finland*

[a] K.a elektrijaamade omatarve.
[b] Kogutoodang (brutotootmine), v.a elektrijaamade omatarve.
[c] K.a mäetööstus, v.a elektrijaamade omatarve.
[a] *Including own use by power plants.*
[b] *Gross production, excl. own use by power plants.*
[c] *Including mining industry, excluding own use by power plants.*

Diagramm 1 **Hüdro- ja tuuleenergia tootmine, 2000–2007**
Diagram 1 Production of hydro- and wind energy, 2000–2007

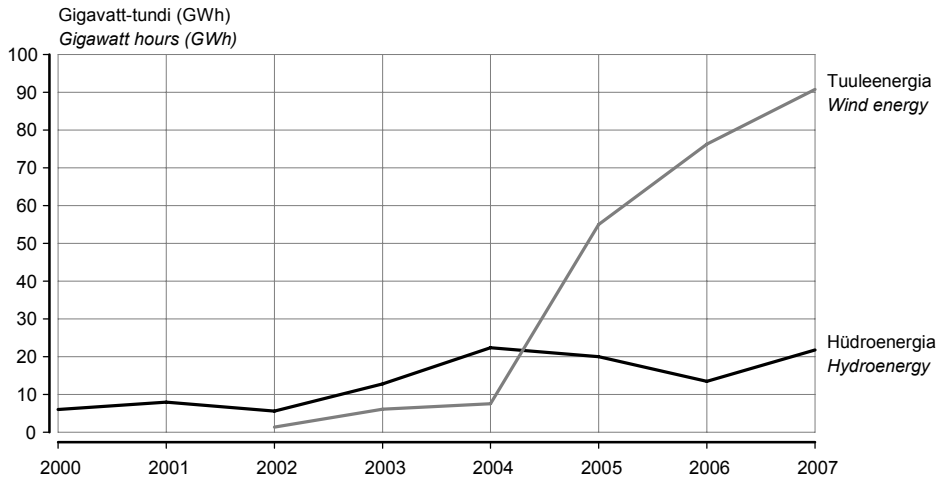

Tabel 3 **Energiaseadmed, 2003–2007**
Table 3 Energy equipment, 2003–2007
(aasta lõpus —— *at end-year*)

	2003	2004	2005	2006	2007	
Elektrijaamade võimsus, MW[a]						*Capacity of powerplants, MW[a]*
elektrivõimsus[b]	3 019	3 051	2 733	2 733	2 760	*electrical [b]*
soojusvõimsus[b]	2 793	2 655	2 593	2 566	2 542	*thermal [b]*
Katlamajad, MW[b]	5 547	5 440	5 439	5 510	5 715	*Heating plants, MW[b]*
tahkekütusel	1 018	993	973	983	1 076	*working with solid fuels*
vedelkütusel	1 744	1 580	1 516	1 513	1 496	*working with liquid fuels*
gaaskütusel	2 762	2 845	2 928	2 988	3 120	*working with gaseous fuels*
elektrienergial	23	22	22	26	23	*working with electricity*
Gaasitorustiku pikkus, km	2 148	2 175	2 194	2 270	2 285	*Pipelines for gas transport, km*
ülekandetorustik[c]	820	830	830	878	878	*transmission pipelines[c]*
jaotustorustik[d]	1 328	1 345	1 364	1 392	1 407	*distribution systems[d]*

[a] Paigaldatud võimsus.
[b] Põhi- ja kõrvaltegevusega energiatootjad.
[c] D-kategooria jaotustorustik (töörõhk üle 16 baari).
[d] A-kategooria (töörõhk kuni 0,01 baari), B-kategooria (töörõhk 0,01–5 baari) ja C-kategooria (töörõhk 5–16 baari) jaotustorustikud.

[a] *Installed capacity.*
[b] *Public plants and autoproducers.*
[c] *Distribution sustems of category D (working pressure is above 16 bars).*
[d] *Distribution systems of category A (working pressure is below 0.01 bars), category B (working pressure is 0.01–5 bars), and category C (working pressure is 5–16 bars).*

Tabel 4 **Kütuse tarbimine, 2003–2007[a]**
Table 4 Consumption of fuels, 2003–2007[a]
(tuhat tonni — *thousand tons*)

	2003	2004	2005	2006	2007	
Kivisüsi ja koks	45	58	56	70	130	*Coal and coke*
Põlevkivi	15 474	15 501	14 804	14 028	16 810	*Oil shale*
Turvas	425	299	289	373	455	*Peat*
Turbabrikett	20	15	14	12	13	*Peat briquette*
Küttepuit, 1000 tm[b]	3 330	3 463	3 338	3 081	3 325	*Firewood, 1000 m³ of solid volume[b]*
Maagaas, mln m³	847	966	997	1 009	1 003	*Natural gas, million m³*
Vedelgaas	6	6	7	6	8	*Liquefied gas*
Raske kütteõli	30	17	13	6	6	*Heavy fuel oil*
Põlevkiviõli	122	130	121	101	77	*Shale oil*
Kerge kütteõli	155	141	131	106	99	*Light fuel oil*
Diislikütus	393	417	447	525	590	*Gas-diesel oil*
Autobensiin	306	288	290	308	323	*Motor gasoline*
Lennukikütus	18	29	47	31	49	*Aviation fuels*
Muu kütus, 1000 tce[c]	205	195	204	229	241	*Other fuels, 1000 tce[c]*

[a] Elektrienergia ja soojuse tootmiseks, muundamiseks teisteks kütuseliikideks, tooraineks, vahetuks tootmistarbeks, ettevõtete transpordivajaduseks, ka elanike tarbimine. Naturaalühikutes arvestatud kütusetarbimine ei hõlma kadu.
[b] K.a puiduhake ja -jäätmed.
[c] Põlevkivi- ja biogaas, must leelis ning biokütus; tonni kivisöe ekvivalendis.

[a] *Consumption for electricity and heat generation, for conversion to other forms of fuels, for non-energy purposes, for production needs, for transport in enterprises and private consumption in households. Consumption of fuels in natural units does not include losses.*
[b] *Including wood chips and wood waste.*
[c] *Shale oil gas and biogas, black liquor, biofuel; tonnes in coal equivalent.*

Tabel 5 **Soojuse bilanss, 2003–2007**
Table 5 Heat balance sheet, 2003–2007
(gigavatt-tundi — *gigawatt hours*)

	2003	2004	2005	2006	2007	
Tootmine	10 256	10 617	10 514	10 335	10 147	*Production*
elektrijaamad[a]	3 951	3 809	3 750	3 835	3 570	*power plants[a]*
katlamajad	6 305	6 808	6 764	6 500	6 577	*heating plants*
Kaugküte[b]	7 112	7 491	7 638	7 497	7 234	*District heating[b]*
Tarbimine	8 982	9 282	9 351	9 233	9 068	*Consumption*
tööstus[c]	2 949	3 013	3 004	2 893	2 866	*industry[c]*
ehitus	48	52	50	64	65	*construction*
põllumajandus	130	128	133	121	123	*agriculture*
kodumajapidamine	4 340	4 320	4 389	4 345	4 215	*households*
muu	1 515	1 770	1 775	1 810	1 799	*other*
Kadu soojusvõrgus	1 274	1 335	1 163	1 102	1 079	*Losses in transmission networks*

[a] V.a omatarve elektrienergia tootmiseks.
[b] Toodangu üldkogusest tarbijatele müüdud soojus.
[c] K.a mäetööstus ja energeetika.

[a] *Excluding own use for electricity generation.*
[b] *Heat sold to consumers out of total production.*
[c] *Including mining industry and energy sector.*

Tabel 6 **Energia lõpptarbimine, 2003–2007[a]**
Table 6 Final energy consumption, 2003–2007[a]

	2003	2004	2005	2006	2007	
Teradžauli						***Terajoules***
Tahkekütus	17 733	18 094	16 814	16 478	19 800	*Solid fuels*
Vedelkütus	34 503	35 813	37 511	38 188	43 315	*Liquid fuels*
Gaaskütus	4 792	3 920	4 291	4 933	5 802	*Gaseous fuels*
Elektrienergia	20 061	21 212	21 680	23 302	24 394	*Electricity*
Soojus	30 771	31 921	32 217	31 792	31 127	*Heat*
KOKKU	107 860	110 960	112 513	114 693	124 438	*TOTAL*
Protsenti						***Percentages***
Tahkekütus	16	16	15	15	16	*Solid fuels*
Vedelkütus	32	33	33	33	35	*Liquid fuels*
Gaaskütus	4	3	4	4	5	*Gaseous fuels*
Elektrienergia	19	19	20	20	19	*Electricity*
Soojus	29	29	28	28	25	*Heat*
KOKKU	100	100	100	100	100	*TOTAL*

[a] V.a kütuse tarbimine mitteenergeetiliseks vajaduseks, kadu transportimisel, hoidmisel ja jaotamisel.
[a] *Excl. consumption of fuels for non-energy use, losses in transport, preservation and distribution.*

Diagramm 2 **Kütuse import, 2003–2007**
Diagram 2 Imports of fuels, 2003–2007

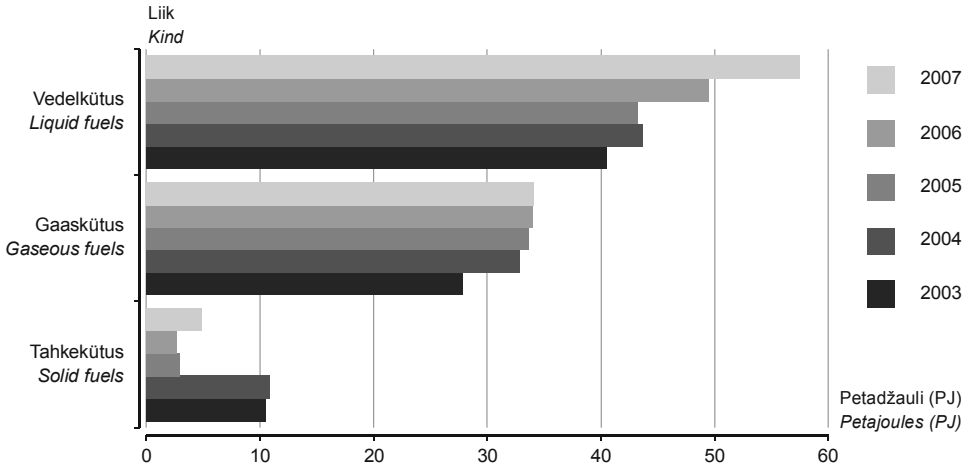

Diagramm 3 **Eksport, 2003–2007**
Diagram 3 Exports, 2003–2007

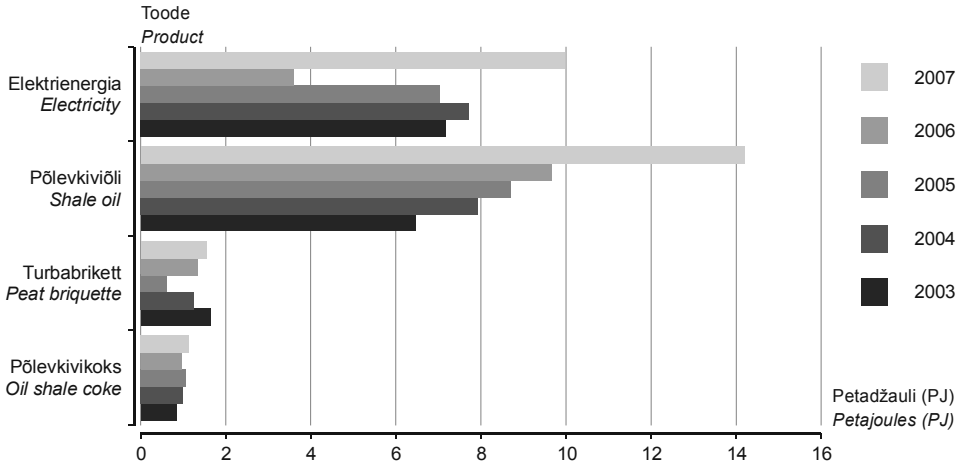

Metoodika

Energia tootmise andmete saamiseks küsitletakse kõiki primaar- ja muundatud energiat tootvaid ettevõtteid.

Energia ja kütuse tarbimise andmed kogutakse valikuuringuga. Vaatluse all on kõik energiat tootvad ettevõtted ja vähemalt 50 töötajaga ettevõtted. Ülejäänutest tehakse küsitlemiseks lihtne juhuslik valik.

Elanike energiatarbimise andmed on kogutud kütust müüvatelt ettevõtetelt ja leibkondadelt leibkonna eelarve uuringu energiakulutuste mooduliga. Talude kütuse tarbimine põllutöödel on saadud arvutuslikult, lähtudes põllukultuuride külvipindadest.

1992.–2004. aasta kütuse ja energia impordi ning ekspordi andmed on saadud Tolliametist. Eesti ühinemisel EL-iga 1. mail 2004 võeti kasutusele liikmesriikidevahelise kaubavahetuse andmekogumise süsteem Intrastat. Vedelkütuse andmeid on täpsustatud, kasutades Maksu- ja Tolliameti aktsiisiga maksustatud ja tarbimisse lubatud vedelkütuse koguseid. EL-i mittekuuluvate riikidega peetava kaubavahetuse andmed põhinevad tolli-deklaratsioonidel.

Naturaalkütuse kogused on teradžaulidesse ümber arvutatud kütust tootvatelt ja sisse-vedavatelt ettevõtetelt saadud keskmiste kütteväärtuste alusel.

Methodology

All enterprises, which produce primary or converted energy, are enumerated completely.

Data on the energy and fuels consumption are received by sample survey. All enterprises, which produce energy and the enterprises with at least 50 employees are enumerated completely. The rest of enterprises are sampled.

Data on household consumption of energy and fuels are collected from energy sale enterprises and households and are adjusted using the data of energy consumption module of the household budget survey. The consumption of fuels on farms is calculated based on the sown area of different kinds of crop.

For 1992–2004, data regarding the imports and exports of fuels and energy have been received from the Customs Board. Intrastat, the system for collecting statistics in relation to the trading of goods between Member States of the European Union has been applied after Estonia's accession to the EU on 1 May 2004. The data of liquid fuels are adjusted using the data of the Tax and Customs Board on levying the excise tax. The data on imports and exports for non-EU countries are based on customs declarations .

The quantity of fuels in natural units has been recalculated into terajoules by average calorific values obtained from the producers and importers of fuels.

Kirjandust
Publications

Eesti Statistika Kuukiri. 2007. *Monthly Bulletin of Estonian Statistics*, nr 1–12.

Eesti Statistika Kuukiri. 2008. *Monthly Bulletin of Estonian Statistics*, nr 1–6.

Energiabilanss. 2006. *Energy Balance*. (2007). Tallinn: Statistikaamet.

EHITUS

Tabel 1 Ehitustööd, 2002–2006 ... 354
Tabel 2 Omal jõul Eestis tehtud ehitustööd, 2002–2006 ... 354
Diagramm 1 Omal jõul Eestis tehtud ehitustööd, 1994–2006 ... 354
Tabel 3 Omal jõul Eestis tehtud ehitustööd ehitise tüübi järgi, 2002–2006 ... 355
Diagramm 2 Omal jõul Eestis tehtud ehitustööd ehitise tüübi järgi, 2002–2006 ... 355
Diagramm 3 Ehitatud eluruumid, 1950–2007 ... 356
Tabel 4 Kasutusse lubatud eluruumid elamu tüübi järgi, 2003–2007 ... 356
Tabel 5 Kasutusse lubatud eluruumide pind elamu tüübi järgi, 2003–2007 ... 356
Tabel 6 Kasutusse lubatud eluruumid, 2003–2007 ... 357
Tabel 7 Kasutusse lubatud eluruumid tubade arvu, asukoha, omaniku ja tehnovarustuse järgi, 2003–2007 ... 357
Tabel 8 Ehitusloa saanud eluruumid, 2003–2007 ... 357
Tabel 9 Kasutusse lubatud mitteeluhooned, 2003–2007 ... 358
Tabel 10 Ehitusloa saanud mitteeluhooned, 2003–2007 ... 359

CONSTRUCTION

Table 1 Construction activities, 2002–2006 ... 354
Table 2 Construction production in Estonia, 2002–2006 ... 354
Diagram 1 Construction production in Estonia, 1994–2006 ... 354
Table 3 Construction production in Estonia by type of construction, 2002–2006 ... 355
Diagram 2 Construction production in Estonia by type of construction, 2002–2006 ... 355
Diagram 3 Construction of new dwellings, 1950–2007 ... 356
Table 4 Dwelling completions by type of residential building, 2003–2007 ... 356
Table 5 Floor area of dwelling completions by type of residential building, 2003–2007 ... 356
Table 6 Dwelling completions, 2003–2007 ... 357
Table 7 Dwelling completions by number of rooms, by location, by owner and by facilities, 2003–2007 ... 357
Table 8 Building permits granted for construction of dwellings, 2003–2007 ... 357
Table 9 Non-residential building completions, 2003–2007 ... 358
Table 10 Building permits granted for construction of non-residential buildings, 2003–2007 ... 359

Ülevaade

Peatükk keskendub 2002.–2006. aasta ehitusettevõtete statistikale. Avaldatud on ka aastatel 2003–2007 kasutusse lubatud eluruumide ja mitteeluhoonete ning ehituslubade andmed.

Ehitus kasvas tegevusaladest kõige kiiremini

2006. aastal kasvas ehitussektor endiselt kiiresti. Ettevõtete ja neis rakendatud inimeste arv, samuti ehitusettevõtete vara, tulu ja kasum suurenes kiiremini kui Eesti ettevõtetes keskmiselt. Pärast 1999. aasta majanduskriisi on ehitustegevus aasta-aastalt laienenud — seda on soodustanud üldine stabiilne majanduskasv. Ehitustegevuse arengu tagas elanike nõudlusest tulenev elamuehituse kasv ja ettevõtete püsiv investeerimisaktiivsus.

2006. aastal tegutses 4803 ehitusettevõtet — üle 1000 rohkem kui aasta varem. Iga viies kõigist tegevust alustanud või taasalustanud ettevõtetest tegeles ehitusega. Ettevõtete arvu suurenemisega kaasnes tööhõive kasv. Kui 2004. aastal oli iga kümnes ettevõtetes loodud uus töökoht ehitusettevõttes, siis järgmisel kahel aastal juba iga kolmas. Ehitus on uute töökohtade loomisel edukaimaid tegevusalasid. 2006. aastal sai ehitussektoris tööd 50 000 inimest — ligi 9000 enam kui eelmisel aastal.

Üldise majanduskasvu tõttu oli ehitusettevõtete müügitulu kolmandiku võrra suurem kui 2005. aastal — ligi 56 miljardit krooni. Müügitulu suurenemise tagas hoonete uusehituse kiire kasv. Põhiosa müügitulust saadi ehitustööde müügist kohalikul turul. Eesti ettevõtete ehitustegevus välismaal hõlmab ehitustöödest stabiilselt mõne protsendi. 2006. aastal

müüdi välisriikides ehitustöid rohkem kui kahe miljardi krooni eest — vaid pisut enam kui aasta varem.

Ehitustoodang kasvas ligi kolmandiku

2006. aastal ehitasid ehitusettevõtted omal jõul ligi 34 miljardi krooni eest — püsivhindades 30% rohkem kui 2005. aastal ja 2,5 korda enam kui 2000. aastal. Ehitustegevus kallines eelmise aastaga võrreldes oluliselt — keskmiselt 10,3%. Enim mõjutas ehitustööde hinnatõusu tööjõud, mis osutus keskmiselt 18,7% kallimaks.

Elanike kasvanud sissetuleku ja pankade soodsate laenutingimuste tõttu oli nõudlus elamute järele endiselt suur. 2006. aastal ehitati eluhooneid 9,5 miljardi krooni eest — jooksevhindades 72% rohkem kui aasta varem. Kaks kolmandikku ehitustöödest tehti korterelamutes. Mitteeluhooneid ehitati 13,5 miljardi krooni eest — jooksevhindades 44% enam kui 2005. aastal. Mitteeluhoonetest rajati rohkem tööstus-, büroo- ja haldushooneid ning ühiskasutatavaid meelelahutus-, haridus-, tervishoiu- jm avalikke hooneid. Rajatisi püstitati 2006. aastal ligi 11 miljardi krooni eest — jooksevhindades neljandiku võrra enam kui aasta tagasi. Peagu poole rajatiste ehitustöödest hõlmasid transpordirajatised — peamiselt teede ja tänavate hooldusremont ning rekonstrueerimine. Oluline osa oli ka torujuhtmete ning side- ja elektriliinide paigaldamistöödel. Uute elamupiirkondade ja tööstusparkide rajamine suurendas nii veevarustuse kui ka kanalisatsiooni välis- ja sisevõrkude, küttesüsteemide ning telekommunikatsioonivõrkude ehitus- ja hooldustööde mahtu.

Eluasemeturul ületas pakkumine nõudlust

2007. aasta tõi kaasa muutused elamuehituses — müüjate turust sai ostjate turg. Kui varem ületas nõudlus pakkumist, siis nüüd muutus olukord vastupidiseks. Üha määravamaks sai eluruumi asukoht ja kvaliteet. Nõudlust uute eluruumide järele kahandas ka eluasemelaenu kallinemine ja järjest kasvavad ehitushinnad. Paljud algstaadiumis arendusprojektid külmutati ostjate vähese huvi tõttu. Nõudluse vähenemine kajastub ka väljastatud ehituslubade arvus. 2007. aastal anti luba ligi 9000 eluruumi ehitamiseks, mis on peagu kolmandiku vähem kui aasta varem ja jääb alla ka aastatel 2004–2005 väljastatud ehituslubade arvule.

Rekordarv uusi eluruume

Juba valminud eluruumide müümiseks olid arendajad sunnitud välja mõtlema uusi müüginippe (korteriga anti kaasa uus auto jms) ja alandama eluruumide hindu. Ehitisregistri andmetel lubati 2007. aastal kasutusse 7232 uut eluruumi — ligi poole rohkem kui 2006. aastal. Sama palju eluruume valmis viimati 1990. aastal. Aasta-aastalt on korterelamutes paiknevate eluruumide osa suurenenud — ka 2007. aastal asus kolmveerand valminud eluruumidest just seal. Rohkem kui pool kasutusse lubatud eluruumidest olid 2–3-toalised. Enim valmis uusi eluruume Tallinnas, järgnesid Tallinna lähiümbruse vallad ja Tartu linn.

Mitteeluhoonetest valmis 2007. aastal kõige rohkem uusi kaubandus- ja tööstushooneid. 2006. aastaga võrreldes suurenes nii kasutusse lubatud mitteeluhoonete pind kui ka kubatuur. Viimastel aastatel on lisandunud enim uut kaubandus-, tööstus- ja laopinda.

Elamuehitus aktiivsem kui Lätis ja Leedus

Elamuehituses on Eesti praeguseks saavutanud olulise edumaa lõunanaabrite ees. Eestis valmis 2007. aastal 5,4 uut eluruumi 1000 elaniku kohta — Lätis[a] 4,1 ja Leedus[b] 2,8. Aastaid madalseisus olnud elamuehitus sai Eestis hoo sisse 2002. aastal, Lätis paar aastat hiljem. Balti riikidest on kõige stabiilsemana püsinud Leedu elamuehitus.

Overview

The chapter presents statistics on construction enterprises during 2002–2006. Data on dwelling completions and new non-residential buildings as well as building permits granted in 2003–2007 have been presented.

Construction was the activity of most rapid growth

In 2006, the development of construction sector was as rapid as before. The growth rate of enterpises, persons employed as well as the construction enterprises' assets, revenues and profit increased more rapidly than the average of Estonian enterprises. After the economic crisis in 1999, construction activity has expanded from year to year due to the stable development of the whole economy. The growth in construction production was influenced by the demand of inhabitants for residential buildings and the enterprises' continuous investments in construction.

[a] Läti Statistika keskbüroo andmebaas.
[b] Leedu Statistikaameti andmebaas.

In 2006, there were 4,803 construction enterprises — over 1,000 more than a year before. Every fifth of all the started or restarted enterprises operated in construction. Increase in the number of enterprises involved the growth in employment. In 2004, every tenth new work place was created in a construction enterprise, but over the next two years — already every third. Construction is one of the biggest creators of new work places. In 2006, 50,000 persons were employed in construction — almost 9,000 persons more than a year ago.

Thanks to the overall economic growth, the net sales of construction enterprises was a third bigger than in 2005 — almost 56 billion kroons. The rapidly increasing construction of new buildings ensured the growth in net sales. The basic part of net sales was received from the construction activities' sales on the local market. The Estonian enterprises' revenue from construction activities in foreign countries continually accounts for some per cents of construction activities. In 2006, the sales of construction activities in foreign countries totalled over 2 billion kroons — only a little bit more than a year ago.

Construction production grew by almost a third

In 2006, the construction enterprises' production amounted to the value of almost 34 billion kroons — in constant prices 30% more than in 2005 and 2.5 times more than in 2000. The price of construction production rose considerably compared to the previous year — 10.3% on average. The price rise was mainly influenced by the increase in labour costs which rose 18.7% on average.

Resulting from a higher income of the population and favourable loan conditions offered by banks, the demand for the construction of residential buildings was continually large. In 2006, the construction of residential buildings accounted for 9.5 billion kroons, showing a growth of 72% in current prices compared to a year earlier. The construction of new blocks of flats comprised two thirds of the total construction production. The construction of non-residential buildings accounted for 13.5 billion kroons — in current prices 44% more than a year before. Industrial and office buildings, public entertainment, educational, hospital and institutional care and other public buildings made up the major share of the production of non-residential buildings. The civil engineering production in 2006 amounted to almost 11 billion kroons showing a growth by a fourth in current prices compared to the previous year. The proportion of the repair and reconstruction of roads, streets and other constructions for transport services accounted for almost a half. Installation of pipelines, communication and electricity lines also had a significant role. The construction of new dwelling districts and industrial parks increased the volume of works related to the construction and maintenance of water and sewage systems, installation of heating systems, also electricity and communications networks.

On the dwelling construction market, the supply exceeded the demand

The year 2007 brought along changes on the dwelling construction market — the transition from sellers' market to buyers' market took place. Earlier, the demand exceeded the supply, but now the situation changed to the opposite. The habitation and quality of dwellings became increasingly more significant. The demand for new dwellings declined also due to restricted loan terms as well as due to a continuous rise in construction prices. A lot of development projects in the beginning stage were frozen because of a small interest of buyers. The number of issued building permits also reflects the decrease in demand. In 2007, building permits were granted for the construction of neary 9,000 dwellings which is about a third less than a year ago and also less than the number of permits issued in 2004–2005.

Record-high number of dwelling completions

In order to sell the already completed dwellings, developers had to apply new sales tricks (a person buying a flat got a new car in addition, etc.) and the prices of dwellings had to be lowered. According to the data of the Register of Construction Works, the number of dwelling completions in 2007 was 7,232 — about a half more than in 2006. Last, the same number of dwellings was completed in 1990. From year to year, the share of dwellings situated in blocks of flats has increased — in 2007, too, three quarters of completed dwellings were in blocks of flats. More than a half of completed dwellings had 2–3 rooms. The majority of completed dwellings were situated in Tallinn, the neighbouring rural municipalities of Tallinn and the city of Tartu followed.

Regarding non-residential buildings, the majority of completed buildings were commercial and industrial buildings in 2007. Compared to 2006, the useful floor area as well as the cubic capacity of completed non-residential buildings increased. During the last years, the floor area of commercial, industrial and storage buildings has increased the most.

Dwelling construction more active than in Latvia and Lithuania

By now, Estonia has achieved a noticeable lead in dwelling construction over Latvia and Lithuania. 5.4 new dwellings per 1,000 inhabitants were built in Estonia in 2007 — in Latvia[a] and Lithuania[b] — 4.1 and 2.8 respectively. In Estonia, a period of decline ended and the dwelling construction soared again in 2002, in Latvia a couple of years later. Among the Baltic States, dwelling construction has been most stable in Lithuania.

Tabel 1 **Ehitustööd, 2002–2006**
Table 1 Construction activities, 2002–2006
(jooksevhinnad, miljonit krooni — *current prices, million kroons*)

	2002	2003	2004	2005	2006	
Ehitusettevõtete ehitustööd	23 316	25 946	31 057	39 423	52 851	*Construction enterprises' construction activities*
Eestis	22 117	24 793	29 877	37 093	50 470	*in Estonia*
välisriikides	1 199	1 152	1 180	2 330	2 381	*in foreign countries*
Ehitustoimlate ehitustööd	126	192	242	289	285	*Construction activities of construction establishments*

Tabel 2 **Omal jõul Eestis tehtud ehitustööd, 2002–2006**
Table 2 Construction production in Estonia, 2002–2006

	2002	2003	2004	2005	2006	
Jooksevhindades, miljonit krooni	13 984	15 595	18 430	23 684	33 970	*Current prices, million kroons*
Ehitusmahuindeks (2000 = 100), %	131	141	157	187	244	*Construction volume index (2000 = 100), %*
Ehitusmahuindeksi muutus eelmise aastaga võrreldes, %	25	8	11	20	30	*Change in construction volume index over previous year, %*

Diagramm 1 **Omal jõul Eestis tehtud ehitustööd, 1994–2006**
Diagram 1 Construction production in Estonia, 1994–2006

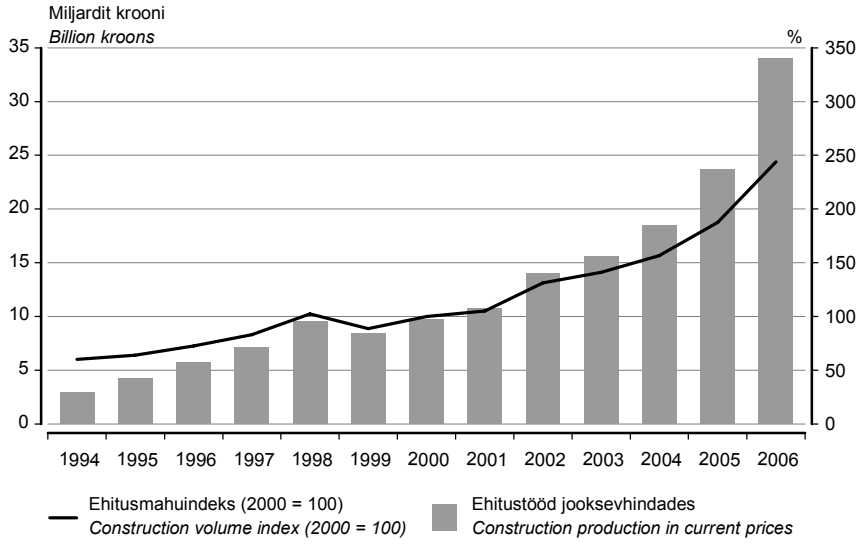

[a] *Statistical database of the Central Statistical Bureau of Latvia.*
[b] *Statistical database of Statistics Lithuania.*

Tabel 3 **Omal jõul Eestis tehtud ehitustööd ehitise tüübi järgi, 2002–2006**
Table 3 Construction production in Estonia by type of construction, 2002–2006
(jooksevhinnad, miljonit krooni — *current prices, million kroons*)

Ehitise tüüp	2002	2003	2004	2005	2006	*Type of construction*
KOKKU	13 984	15 595	18 430	23 684	33 970	*TOTAL*
remont	8 524	8 764	9 887	11 932	16 695	*repair work*
Eluhooned						***Residential buildings***
Ühe- ja kahe-pereelamud	586	777	801	1 225	2 091	*One- and two-family houses*
Ridaelamud	202	137	166	263	776	*Terraced houses*
Korterelamud	933	1 423	2 315	3 813	6 366	*Blocks of flats*
Sotsiaalhoolekande-asutused ja ajutise elamise majad	205	150	128	225	256	*Social welfare institutions and premises for temporary accommodation*
KOKKU	1 926	2 487	3 410	5 527	9 489	TOTAL
remont	989	979	1 246	2 247	3 023	*repair work*
Mitteeluhooned						***Non-residential buildings***
Büroohooned	1 175	1 362	1 336	1 742	2 409	*Office buildings*
Kaubandus- ja teenindushooned	1 342	1 492	1 282	1 061	1 924	*Commercial and service buildings*
Hotellid, sama-laadsed majutus- ja toitlustushooned	520	603	445	553	1 091	*Hotels and similar buildings for accommodation and catering services*
Transpordi- ja sidehooned	250	373	330	344	286	*Transport and communication buildings*
Tööstus- ja laohooned	1 885	2 107	2 251	2 370	4 059	*Industrial buildings and warehouses*
Meelelahutus-, haridus-, tervishoiu- jm ühiskondlikud hooned	1 345	1 243	1 720	2 134	2 235	*Public entertainment, educational, hospital and institutional care buildings*
Muud mitte-eluhooned	484	501	661	1 202	1 527	*Other non-residential buildings*
KOKKU	7 002	7 680	8 025	9 405	13 530	*TOTAL*
remont	4 261	4 407	4 451	4 699	6 862	*repair work*
Rajatised						***Civil engineering works***
Torujuhtmed, side- ja elektriliinid	2 022	2 073	2 583	3 465	3 627	*Pipelines, communication and electricity lines*
Heitvee- ja jäätmekäitlus-rajatised	214	310	380	518	643	*Constructions for sewerage and waste treatment*
Transpordirajatised	2 223	2 423	3 283	3 732	5 385	*Roads, streets and other constructions for transport services*
Muud rajatised	597	621	749	1 037	1 296	*Other civil engineering works*
KOKKU	5 055	5 428	6 995	8 752	10 951	*TOTAL*
remont	3 275	3 378	4 190	4 986	6 810	*repair work*

Diagramm 2 **Omal jõul Eestis tehtud ehitustööd ehitise tüübi järgi, 2002–2006**
Diagram 2 Construction production in Estonia by type of construction, 2002–2006

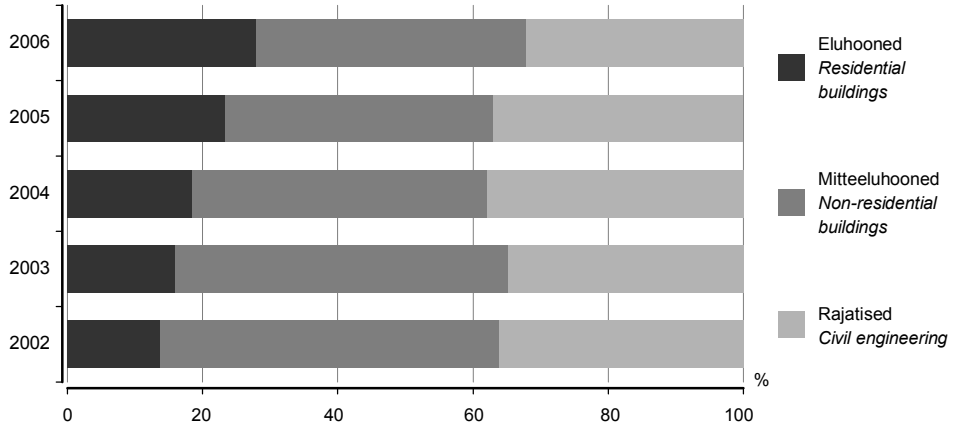

Diagramm 3 **Ehitatud eluruumid, 1950–2007**
Diagram 3 Construction of new dwellings, 1950–2007

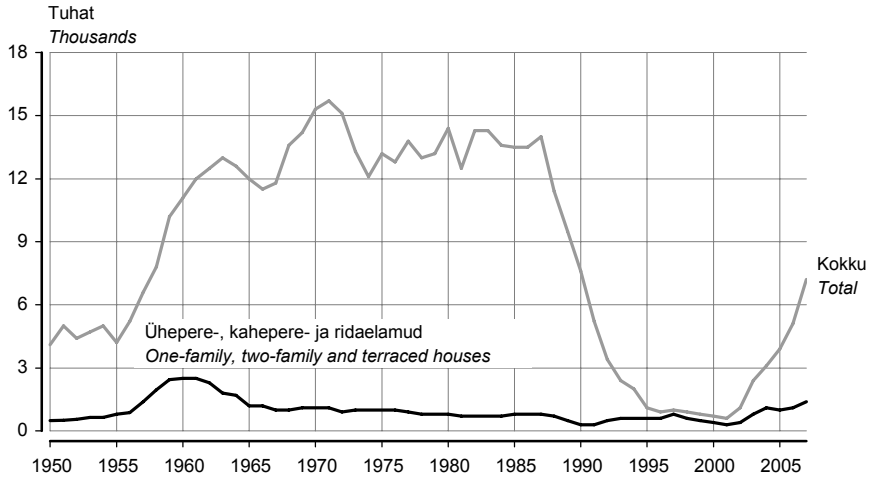

Tabel 4 **Kasutusse lubatud eluruumid elamu tüübi järgi, 2003–2007**
Table 4 Dwelling completions by type of residential building, 2003–2007

Elamu tüüp	2003	2004	2005	2006	2007	*Type of residential building*
Ühepereelamud	659	918	790	760	894	*One-family houses*
Kahepereelamud	50	87	145	170	258	*Two-family houses*
Ridaelamud	107	93	84	168	243	*Terraced houses*
Korterelamud						*Blocks of flats*
1–2-korruselised	56	183	185	251	290	*1–2-storeyed*
3–5-korruselised	1 087	1 229	1 645	3 180	3 274	*3–5-storeyed*
6–8-korruselised	209	595	1 022	463	1 955	*6–8-storeyed*
vähemalt 9-korruselised	267	-	57	76	318	*At least 9-storeyed*
KOKKU	2 435	3 105	3 928	5 068	7 232	*TOTAL*

Tabel 5 **Kasutusse lubatud eluruumide pind elamu tüübi järgi, 2003–2007**
Table 5 Floor area of dwelling completions by type of residential building, 2003–2007
(tuhat ruutmeetrit — *thousand m²*)

Elamu tüüp	2003	2004	2005	2006	2007	*Type of residential building*
Ühepereelamud	90,6	130,3	120,5	118,9	144,9	*One-family houses*
Kahepereelamud	6,6	12,1	18,4	21,5	34,8	*Two-family houses*
Ridaelamud	14,1	11,5	10,2	19,2	28,2	*Terraced houses*
Korterelamud						*Blocks of flats*
1–2-korruselised	2,6	11,1	11,2	16,1	19,8	*1–2-storeyed*
3–5-korruselised	70,9	73,4	102,8	183,3	207,3	*3–5-storeyed*
6–8-korruselised	11,2	38,7	59,3	29,1	122,0	*6–8-storeyed*
vähemalt 9-korruselised	21,0	-	3,1	3,9	17,5	*At least 9-storeyed*
KOKKU	217,0	277,1	325,6	392,0	574,5	*TOTAL*

Tabel 6 **Kasutusse lubatud eluruumid, 2003–2007**
Table 6 Dwelling completions, 2003–2007

	2003	2004	2005	2006	2007	
Arv 1000 inimese kohta	1,8	2,3	2,9	3,8	5,4	*Number per 1000 inhabitants*
Pind 1000 inimese kohta, m²	160,3	205,4	241,9	291,8	428,2	*Floor area per 1000 inhabitants, m²*
Keskmine suurus, m²	89,1	89,2	82,9	77,3	79,4	*Average floor area, m²*

Tabel 7 **Kasutusse lubatud eluruumid tubade arvu, asukoha, omaniku ja tehnovarustuse järgi, 2003–2007**
Table 7 Dwelling completions by number of rooms, by location, by owner and by facilities, 2003–2007
(protsenti — *percentages*)

	2003	2004	2005	2006	2007	
Tubade arv						***Number of rooms***
1 tuba	9	10	10	14	13	*1 room and kitchen*
2 tuba	35	34	39	36	37	*2 rooms and kitchen*
3 tuba	24	24	25	26	26	*3 rooms and kitchen*
4 tuba	19	17	14	15	16	*4 rooms and kitchen*
5 tuba	8	10	7	6	6	*5 rooms and kitchen*
Vähemalt 6 tuba	5	5	5	3	2	*At least 6 rooms and kitchen*
Asukoht						***Location***
Linn ja vallasisene linn	73	71	67	66	61	*Urban area*
Alev, alevik ja küla	27	29	33	34	39	*Rural area*
Omanik						***Owner***
Kohalik omavalitsus	5	5	0	4	0	*Local govement*
Eraisik	57	46	39	40	35	*Private person*
Muu	38	49	61	56	65	*Other*
Tehnovarustus						***Facilities***
Veevärk	98	96	98	99	99	*Water supply system*
Keskküte	89	88	94	96	97	*Central heating*
Vann (dušš) ja/või saun	95	94	98	98	99	*Fixed bath, shower and/or sauna*
Kasutusse lubatud eluruumide arv	2 435	3 105	3 928	5 068	7 232	*Number of dwelling completions*

Tabel 8 **Ehitusloa saanud eluruumid, 2003–2007**
Table 8 Building permits granted for construction of dwellings, 2003–2007

	2003	2004	2005	2006	2007	
Arv	3 419	9 447	9 151	12 863	8 925	*Number*
Pind, 1000 m²	413,1	943,6	918,7	1 311,1	1 004,4	*Floor area, 1000 m²*
Keskmine suurus, m²	120,8	99,9	100,4	101,9	112,5	*Average floor area, m²*

Tabel 9 **Kasutusse lubatud mitteeluhooned, 2003–2007**
Table 9 Non-residential building completions, 2003–2007

	2003	2004	2005	2006	2007	
Arv						***Number***
Kaubandus- ja toitlustushooned	143	149	137	87	131	*Buildings for catering facilities and commercial buildings*
Tööstushooned	74	80	69	75	72	*Industrial buildings*
Büroohooned	37	40	32	40	35	*Office buildings*
Kultuuri-, spordi- ja meelelahutushooned	25	23	24	26	15	*Cultural, entertainment and sports buildings*
Haridushooned	6	13	10	19	16	*Educational buildings*
Tervishoiu- ja hooldus-asutuste hooned	3	7	4	7	1	*Buildings for hospital and institutional care*
Põllu-, kala-, jahi- ja metsamajandus-hooned	209	180	133	136	53	*Buildings for agriculture, forestry, fishing and hunting*
Hoidlad ja laohooned	80	78	55	30	46	*Buildings for storage*
Transpordihooned	134	101	84	154	70	*Buildings for transport*
Muu[a]	844	878	734	996	658	*Other[a]*
KOKKU	1 555	1 549	1 282	1 570	1 097	*TOTAL*
Kasulik pind, 1000 m²						***Useful floor area, 1000 m²***
Kaubandus- ja toitlustushooned	92,0	267,6	142,1	192,0	193,4	*Buildings for catering facilities and commercial buildings*
Tööstushooned	106,8	130,6	108,6	182,6	178,5	*Industrial buildings*
Büroohooned	44,4	66,1	104,4	63,6	69,6	*Office buildings*
Kultuuri-, spordi- ja meelelahutushooned	24,8	41,8	54,3	37,9	21,7	*Cultural, entertainment and sports buildings*
Haridushooned	4,4	26,1	12,0	59,0	21,3	*Educational buildings*
Tervishoiu- ja hooldus-asutuste hooned	5,3	40,8	5,3	3,9	0,4	*Buildings for hospital and institutional care*
Põllu-, kala-, jahi- ja metsamajandushooned	93,1	88,8	118,5	95,4	34,3	*Buildings for agriculture, forestry, fishing and hunting*
Hoidlad ja laohooned	91,6	121,2	75,4	27,9	155,2	*Buildings for storage*
Transpordihooned	93,1	21,1	27,0	59,5	66,9	*Buildings for transport*
Muu[a]	83,7	148,4	96,3	174,8	176,4	*Other[a]*
KOKKU	639,2	952,5	743,9	896,6	917,7	*TOTAL*
Kubatuur, 1000 m³						***Cubic capacity, 1000 m³***
Kaubandus- ja toitlustushooned	601,8	1 656,4	834,0	1 375,0	1 090,7	*Buildings for catering facilities and commercial buildings*
Tööstushooned	808,9	1 147,8	772,4	1 737,3	1 541,0	*Industrial buildings*
Büroohooned	212,4	340,2	425,4	282,0	409,2	*Office buildings*
Kultuuri-, spordi- ja meelelahutushooned	152,9	307,0	400,0	321,9	123,9	*Cultural, entertainment and sports buildings*
Haridushooned	51,8	115,7	54,1	307,2	98,7	*Educational buildings*
Tervishoiu- ja hooldus-asutuste hooned	25,9	204,0	23,0	15,5	1,9	*Buildings for hospital and institutional care*
Põllu-, kala-, jahi- ja metsamajandus-hooned	398,7	485,8	681,6	554,6	230,5	*Buildings for agriculture, forestry, fishing and hunting*
Hoidlad ja laohooned	776,1	829,7	602,0	200,7	1 369,5	*Buildings for storage*
Transpordihooned	383,7	86,3	91,6	205,4	245,9	*Buildings for transport*
Muu[a]	354,5	701,6	481,8	798,1	821,6	*Other[a]*
KOKKU	3 766,7	5 874,5	4 365,9	5 797,7	5 932,9	*TOTAL*

[a] Teenindus-, majutus-, kultus- ja sidehooned jm.
[a] *Buildings for service, accommodation, worship, communications, etc.*

Tabel 10 **Ehitusloa saanud mitteeluhooned, 2003–2007**
Table 10 Building permits granted for construction of non-residential buildings, 2003–2007

	2003	2004	2005	2006	2007	
Arv						***Number***
Kaubandus- ja toitlustushooned	109	102	312	101	117	*Buildings for catering facilities and commercial buildings*
Tööstushooned	93	88	90	115	89	*Industrial buildings*
Büroohooned	50	36	40	49	65	*Office buildings*
Kultuuri-, spordi- ja meelelahutushooned	34	34	32	40	26	*Cultural, entertainment and sports buildings*
Haridushooned	9	15	17	15	12	*Educational buildings*
Tervishoiu- ja hooldus-asutuste hooned	12	3	10	3	10	*Buildings for hospital and institutional care*
Põllu-, kala-, jahi- ja metsamajandushooned	137	142	256	107	116	*Buildings for agriculture, forestry, fishing and hunting*
Hoidlad ja laohooned	72	82	48	68	85	*Buildings for storage*
Transpordihooned	42	46	49	62	59	*Buildings for transport*
Muu[a]	1 032	1 368	1 563	2 032	1 975	*Other[a]*
KOKKU	1 590	1 916	2 417	2 592	2 554	*TOTAL*
Kasulik pind, 1000 m²						***Useful floor area, 1000 m²***
Kaubandus- ja toitlustushooned	97,7	112,1	141,3	170,7	263,7	*Buildings for catering facilities and commercial buildings*
Tööstushooned	107,3	137,5	138,7	265,3	149,7	*Industrial buildings*
Büroohooned	45,2	76,2	64,4	159,2	275,7	*Office buildings*
Kultuuri-, spordi- ja meelelahutushooned	30,3	49,3	38,6	41,8	33,1	*Cultural, entertainment and sports buildings*
Haridushooned	7,8	46,6	29,8	29,2	26,1	*Educational buildings*
Tervishoiu- ja hooldus-asutuste hooned	23,1	0,9	5,8	6,6	3,5	*Buildings for hospital and institutional care*
Põllu-, kala-, jahi- ja metsamajandushooned	57,2	96,3	184,1	47,3	89,9	*Buildings for agriculture, forestry, fishing and hunting*
Hoidlad ja laohooned	76,8	85,2	116,5	120,5	158,3	*Buildings for storage*
Transpordihooned	7,8	9,5	22,6	15,2	65,1	*Buildings for transport*
Muu[a]	142,3	244,0	234,7	329,4	253,6	*Other[a]*
KOKKU	595,5	857,6	976,5	1 185,2	1 318,7	*TOTAL*
Kubatuur, 1000 m³						***Cubic capacity, 1000 m³***
Kaubandus- ja toitlustushooned	672,7	652,5	952,1	1 262,6	1 848,8	*Buildings for catering facilities and commercial buildings*
Tööstushooned	1 088,3	1 050,0	1 112,6	2 156,4	1 064,0	*Industrial buildings*
Büroohooned	287,7	356,1	287,2	777,4	1 514,9	*Office buildings*
Kultuuri-, spordi- ja meelelahutushooned	223,8	378,9	245,3	277,7	219,6	*Cultural, entertainment and sports buildings*
Haridushooned	42,2	229,8	144,3	127,3	140,0	*Educational buildings*
Tervishoiu- ja hooldus-asutuste hooned	106,8	4,2	21,3	27,2	15,3	*Buildings for hospital and institutional care*
Põllu-, kala-, jahi- ja metsamajandushooned	405,4	591,1	1 093,9	293,1	511,1	*Buildings for agriculture, forestry, fishing and hunting*
Hoidlad ja laohooned	793,7	670,9	782,8	984,6	1 442,2	*Buildings for storage*
Transpordihooned	39,5	42,3	110,1	74,1	351,0	*Buildings for transport*
Muu[a]	845,3	1 084,2	1 710,2	1 431,2	1 059,6	*Other[a]*
KOKKU	4 505,4	5 060,0	6 459,8	7 411,6	8 166,5	*TOTAL*

[a] Teenindus-, majutus-, kultus- ja sidehooned jm.
[a] Buildings for service, accommodation, worship, communication, etc.

Metoodika

Ehitusstatistika iseloomustab kõiki Eestis tegutsevaid ehitusettevõtteid ja neid mitte-ehitusettevõtete struktuuriüksusi, mis tegelevad ehitusega.

Vaadeldakse äriühinguid, mille põhitegevusala on ehitus. Küsitletakse kõiki riigi ja kohaliku omavalitsuse äriühinguid ning vähemalt 20 tööga hõivatud isikuga erasektori äriühinguid. Erasektorisse kuuluvate väikeste äriühingute (1–19 tööga hõivatut) hulgast tehakse küsitlemiseks lihtne juhuslik valik. Valikuuringuga kogutud andmete põhjal hinnatakse üldkogumi näitajaid.

Rahalised näitajad on esitatud jooksevhindades. Eri aastatel omal jõul Eestis tehtud ehitustööde maksumust aitab võrrelda ehitusmahuindeks.

Eluruumide ja mitteeluhoonete arvu ning struktuuri andmed on aastatel 1995–2002 saadud ehitusregistrist, 2003. aastast ehitus- ja hooneregistri baasil loodud ehitisregistrist.

Ehitusstatistika ja ehitisregistrist saadud andmete võrdlemisel tuleb arvestada järgmist:

- ehitisregistri andmed kajastavad peale ehitusettevõtete ehitatud hoonete ka eraisikute ehitatud hooneid;
- ehitusettevõtete tehtud ehitustöödest ligi 50% on remonttööd. Ehitisregistri andmed hõlmavad ainult uusehitust.

Methodology

Construction statistics cover all construction enterprises and the structural units of non-construction enterprises which carry out construction works, operating in Estonia.

The population of survey consists of economically active construction enterprises. All state and municipal enterprises as well as private enterprises with at least 20 persons employed are surveyed totally. Small private enterprises (1–19 persons employed) are sampled. The data collected by sample survey are expanded to the whole population.

The financial data in tables are given in current prices. To compare the construction activities sales in Estonia in different years, the construction volume index is used.

The data on the number and structure of building completions for 1995–2002 have been received from the Construction Register. Since 2003, the data are received from the Register of Construction Works established on the basis of Construction Register and Building Register.

When comparing construction statistics with the data of the Register of Construction Works, the following should be taken into account:

- *the data of the Register of Construction Works include, in addition to buildings built by construction enterprises, also those built by private persons;*
- *repair work accounts for around 50% of the construction undertaken by construction enterprises. The data received from the Register of Construction Works represent only new construction.*

Kirjandust
Publications

Eesti Statistika Kuukiri. 2007. *Monthly Bulletin of Estonian Statistics*, nr 2–6, 8–9, 11–12.

Eesti Statistika Kuukiri. 2008. *Monthly Bulletin of Estonian Statistics,* nr 2, 3.

Ettevõtlus. *Business.* (2008). Tallinn: Statistikaamet.

ELAMUMAJANDUS

Tabel 1 Eluruumid asukoha järgi, 2004–2008 362
Tabel 2 Elamufond, 2004–2008....363
Tabel 3 Eluruumid omaniku järgi, 2004–2008 363
Diagramm 1 Eluruumid omaniku järgi, 1994–2008 363
Tabel 4 Eluruumide pind omaniku järgi, 2004–2008....363
Tabel 5 Eluruumid ehitamisaasta järgi, 2004–2008....363
Tabel 6 Eluruumid tubade arvu järgi, 2004–2008 364

HOUSING

Table 1 Dwellings by location, 2004–2008 362
Table 2 Dwelling stock, 2004–2008....363
Table 3 Dwellings by type of ownership, 2004–2008....363
Diagram 1 Dwellings by type of ownership, 1994–2008....363
Table 4 Floor area of dwellings by type of ownership, 2004–2008 363
Table 5 Dwellings by period of construction, 2004–2008 363
Table 6 Dwellings by number of rooms, 2004–2008....364

Ülevaade

Peatükk keskendub 2004.–2008. aasta elamufondi statistikale (andmed on aasta alguse seisuga).

2008. aasta alguses oli Eestis 645 400 eluruumi — avalikus sektoris 25 820 ja erasektoris 619 580. Eluruumide teadaolev pind oli 39,3 miljonit ruutmeetrit.

Vaadeldud viiel aastal on eluruumide jaotus asukoha järgi püsinud enam-vähem muutumatu: 66% eluruumidest asub linnas ja 34% maapiirkonnas. Samal ajal võib väita, et igal aastal asub üha rohkem uutest kasutusele võetud eluruumidest maapiirkonnas (kasvutendents alates 2004. aasta algusest keskmiselt 2% aastas), sest seal on eluase mõnevõrra odavam ja ehituseks sobivat pinda on hõlpsam leida kui linnas.

Elamistingimused paranesid

Elamistingimuste paranemist näitab stabiilselt kasvav keskmine eluruumi pind elaniku kohta ja eluruumide arv 1000 elaniku kohta. 2008. aasta alguses oli elaniku kohta 29,3 ruutmeetrit pinda ja 1000 elaniku kohta oli 481 eluruumi. Samal ajal väheneb endiselt Eesti rahvaarv. Näiteks 2004. aastal elas Eestis 10 467 inimest rohkem kui aastal 2008.

Erasektori elamufondi osatähtsus on järjepidevalt suurenenud. Alates 2003. aasta algusest on ka avaliku sektori elamufondi osatähtsus pidevalt veidi kasvanud — enamjaolt on lisandunud kohalikule omavalitsusele kuuluvaid eluruume.

Uute eluruumide arv viimaste aastate suurim

2007. aasta jooksul võeti kasutusele üle 7200 uue eluruumi, mis on viimase 14 aasta suurim arv. Eelmise aastaga võrreldes oli uusi eluruume ligi poole võrra rohkem ja 2007. aastal kasutusele võetud uusehitiste koguarv oli kolm korda suurem kui neli aastat tagasi.

Lätis ja Leedus on eluruumide kasutuselevõtt samuti märgatavalt suurenenud. Samas on uute eluruumide osatähtsus riigi eluruumide koguarvus kõige suurem Eestis. Siin võetakse uusi elamuid kasutusele kõige rohkem — 2007. aastal 1,1% eluruumide koguarvust. 2007. aastal võeti Lätis[a] kasutusele 9319 uut eluruumi ehk 30 võrra rohkem kui Leedus[b]. Lätis kasvas uute eluruumide kasutuselevõtt eelmise aastaga võrreldes kuuendiku ja Leedus kolmandiku. Seega oli Baltimaade elamufondi areng kõige intensiivsem Lätis ja kõige aeglasem Leedus.

Põhiosa eluruumidest on endiselt kahetoalised (36%) ja kolmetoalised (31%). Võrreldes eelmise aastaga kasvas 2007. aastal uute kahetoaliste korterite kasutuselevõtt 47%, kolmetoalistel 43% (nelja aasta taguse ajaga võrreldes on muutus mõlemal juhul kolmekordne), vähemalt neljatoalistel 46% ja ühetoalistel 22%. Hoolimata tubade arvust oli vaadeldud viiel aastal eelmise aastaga võrreldes suurim kasv peagu kõigi uute eluruumide

[a] Läti statistika keskbüroo andmebaas.
[b] Leedu statistikaameti andmebaas.

puhul 2007. aastal (ainult ühetoalisi lisandus kõige rohkem 2006. aastal). Seega võib järeldada, et ühetoaliste osatähtsus vähenes ja vähemalt neljatoaliste oma suurenes mingil määral, s.t võeti rohkem kasutusele suurema pinnaga eluruume ja ka elamistingimused paranesid.

Overview

This chapter provides statistics on dwelling stock for the years 2004–2008 (data are provided as of the the beginning of the year).

At the beginning of 2008, the total dwelling stock in Estonia included 645,400 dwellings — 25,820 in public dwelling stock and 619,580 in private dwelling stock. The known total floor area of dwellings was 39.3 million square metres.

During the given five years, the distribution of dwellings by location has been more or less stable: 66% of dwellings are situated in urban areas and 34% in rural areas. At the same time, it can be stated that more and more of the new dwellings taken into use every year are located in rural areas (the growth rate has been on average 2% since the beginning of 2004). Compared to urban areas, the living space is rural areas somewhat cheaper and it is easier to find convenient surface for construction there.

Living conditions improved

A constant increase in the average floor area per inhabitant and the average number of dwellings per 1,000 inhabitants refers to the improvement in living conditions. At the beginning of 2008, the floor area per inhabitant was 29.3 square metres, and the number of dwellings per 1,000 inhabitants was 481. It must be emphasised that the Estonian population has been continually decreasing. For example, in 2004 compared to 2008, the population of Estonia was bigger by 10,467 persons.

The share of private dwelling stock has increased continuously. Since the beginning of 2003, the share of public dwelling stock, too, has been increasing slowly, but steadily — mainly due to the growing number of dwellings owned by local governments.

The number of new dwellings in use was largest of the past years

During 2007, more than 7,200 new dwellings were taken into use, which is the largest amount during the last 14 years. Compared to the previous year, the number of new dwellings grew by nearly a half, and the total number of new structures taken into use in 2007 was three times bigger than four years ago.

Dwellings taken into use in Latvia and Lithuania have also noticeably increased in number. Then again, the percentage of new inhabited dwellings in the total number of dwellings of the state, is the largest in Estonia. This means, that the number of new dwellings taken into use was the biggest in Estonia — 1.1 % of the total number of dwellings in 2007. In 2007, 9,319 new dwellings were taken into use in Latvia[a], which is by 30 dwellings more than in Lithuania[b]. In Latvia, the number of new dwellings taken into use increased by a sixth and in Lithuania by a third compared to the previous year. Thus, considering the Baltic Republics, the dwelling stock development was the most intensive in Latvia and the slowest in Lithuania.

As earlier, the majority of dwellings have two (36%) or three rooms (31%). In 2007, compared to the previous year, the number of new 2-room apartments taken into use grew by 47% and the number of 3-room apartments taken into use — by 43% (compared to the time four years ago, the numbers have tripled in both cases), the number of new apartments with at least four rooms grew 46%, and that of one-room apartments — by 22%. Despite the number of rooms, the increase regarding the number of almost all types of new dwellings during the given five years, compared to the previous year, was the largest in 2007 (only in case of the number of 1-room apartments, the increase was the biggest in 2006). Hence, we can draw a conclusion that the share of one-room apartments decreased and that of the apartments with at least 4 rooms increased to some extent, this means that dwellings with larger floor area were implemented, and the living conditions improved, too.

Tabel 1 **Eluruumid asukoha järgi, 2004–2008**
Table 1 Dwellings by location, 2004–2008
(aasta alguses — *at the beginning of the year*)

Asukoht	2004	2005	2006	2007	2008	*Location*
Linn	411 350	413 560	416 190	419 530	424 220	*Urban area*
Maapiirkond	214 730	215 630	216 930	218 650	221 180	*Rural area*
KOKKU	626 080	629 190	633 110	638 180	645 400	*TOTAL*

[a] *Statistical database of the Central Statistical Bureau of Latvia.*
[b] *Statistical database of Statistics Lithuania.*

Tabel 2 **Elamufond, 2004–2008**
Table 2 Dwelling stock, 2004–2008
(aasta alguses — at the beginning of the year)

	2004	2005	2006	2007	2008	
Eluruumid	626 080	629 190	633 110	638 180	645 400	*Dwellings*
Eluruume 1000 elaniku kohta	464	467	471	476	481[a]	*Dwellings per 1000 inhabitants*
Eluruumide pind, 1000 m²	37 760	38 040	38 370	38 760	39 330	*Floor area, 1000 m²*
Keskmiselt eluruumi pinda elaniku kohta, m²	27,9	28,2	28,5	28,9	29,3	*Average floor area per inhabitant, m²*

[a] Arvutustes on kasutatud 2008. aasta alguse hinnangulist rahvaarvu.
[a] *In calculations the estimate population data at the beginning of 2008 have been used.*

Tabel 3 **Eluruumid omaniku järgi, 2004–2008**
Table 3 Dwellings by type of ownership, 2004–2008
(aasta alguses — *at the beginning of the year*)

Omanik	2004	2005	2006	2007	2008	*Ownership*
Erasektor	601 040	604 020	607 790	612 650	619 580	*Private dwelling stock*
Avalik sektor						*Public dwelling stock*
riik	6 260	6 290	6 330	6 380	6 460	*state*
kohalik omavalitsus	18 780	18 880	18 990	19 150	19 360	*local government*
KOKKU	626 080	629 190	633 110	638 180	645 400	*TOTAL*

Diagramm 1 **Eluruumid omaniku järgi, 1994–2008**
Diagram 1 Dwellings by type of ownership, 1994–2008

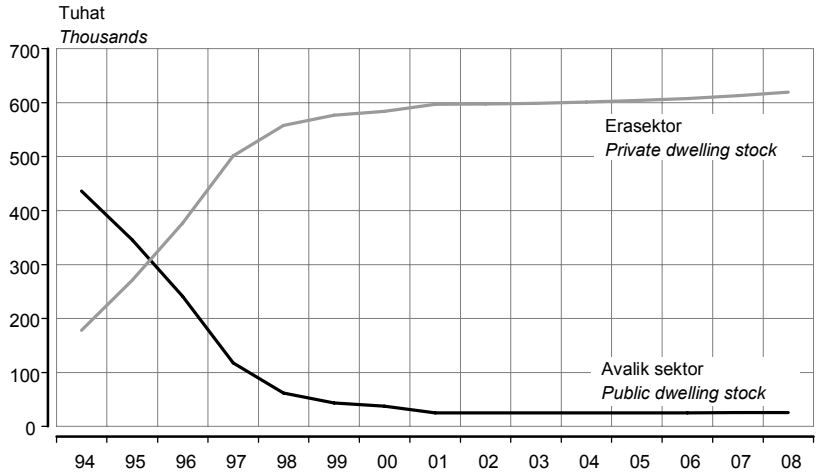

Tabel 4 **Eluruumide pind omaniku järgi, 2004–2008**
Table 4 Floor area of dwellings by type of ownership, 2004–2008
(aasta alguses, 1000 m^2 — *at the beginning of the year, 1000 m^2*)

Omanik	2004	2005	2006	2007	2008	*Ownership*
Erasektor	36 710	36 980	37 300	37 680	38 240	*Private dwelling stock*
Avalik sektor						*Public dwelling stock*
riik	170	180	180	180	180	*state*
kohalik omavalitsus	880	880	890	900	910	*local goverment*
KOKKU	37 760	38 040	38 370	38 760	39 330	*TOTAL*

Tabel 5 **Eluruumid ehitamisaasta järgi, 2004–2008**
Table 5 Dwellings by period of construction, 2004–2008
(aasta alguses — *at the beginning of the year*)

Ehitamisaasta	2004	2005	2006	2007	2008	*Period of construction*
Enne 1919	58 890	59 180	59 550	60 030	60 710	*Before 1919*
1919–1945	89 120	89 570	90 130	90 850	91 880	*1919–1945*
1946–1960	64 450	64 770	65 180	65 700	66 440	*1946–1960*
1961–1970	123 490	124 110	124 880	125 880	127 300	*1961–1970*
1971–1980	134 290	134 960	135 790	136 880	138 430	*1971–1980*
1981–1990	122 740	123 350	124 120	125 110	126 530	*1981–1990*
1991–1995	17 620	17 700	17 810	17 960	18 160	*1991–1995*
1996 ja hiljem	7 260	7 290	7 340	7 400	7 480	*1996 and later*
Ehitus pooleli	8 220	8 260	8 310	8 370	8 470	*Under construction*
KOKKU	626 080	629 190	633 110	638 180	645 400	*TOTAL*

Tabel 6 **Eluruumid tubade arvu järgi, 2004–2008**
Table 6 Dwellings by number of rooms, 2004–2008
(aasta alguses — *at the beginning of the year*)

Tubade arv	2004	2005	2006	2007	2008	*Number of rooms*
1 tuba	94 030	94 340	94 730	95 440	96 310	*1 room and kitchen*
2 tuba	225 450	226 510	228 040	229 860	232 530	*2 rooms and kitchen*
3 tuba	193 280	194 020	195 010	196 320	198 200	*3 rooms and kitchen*
4 tuba	71 860	72 390	72 930	73 700	74 850	*4 rooms and kitchen*
5 tuba	27 020	27 330	27 610	27 910	28 350	*5 rooms and kitchen*
Vähemalt 6 tuba	14 440	14 600	14 790	14 950	15 160	*At least 6 rooms and kitchen*
KOKKU	626 080	629 190	633 110	638 180	645 400	*TOTAL*

Metoodika

Kuni 1. jaanuarini 2001 küsitleti kõiki riigi- ja munitsipaaleluruume omavaid või haldavaid/hooldavaid ettevõtteid ja asutusi, eluruume omavaid või haldavaid/hooldavaid eraõiguslikke juriidilisi isikuid ning korteri- ja elamuühistuid.

Füüsilistele isikutele kuuluvate ühepereelamute, kahepere- ja ridaelamusektsioonide andmeid ei kogutud. Nende eluruumide andmed olid arvestuslikud. Arvestuse aluseks olid eelmiste aastate näitajad ja aasta jooksul kasutusse lubatud eluruumide andmed.

Alates 1. jaanuarist 2001 kasutatakse elamufondi andmebaasina 2000. aasta rahva ja eluruumide loenduse tulemusi, millele on lisatud aasta jooksul kasutusse lubatud eluruumide arv (ehitisregistri andmetel).

Tabelites, mis kajastavad eluruume omaniku liigi järgi, on 2004.–2008. aasta era- ja avaliku sektori andmed leitud 2001. aasta jaotuse alusel. Tabelis “Eluruumid ehitamisaasta järgi” on 2004.–2008. aasta andmete aluseks 2000. aasta jaotus.

Methodology

Until 1 January 2001, all enterprises and institutions who owned or managed/maintained state or municipal dwellings, all legal persons in private law who owned or managed/maintained dwellings, and dwelling and apartment associations were completely enumerated.

Data were not collected about one-family houses, sections of two-family or terraced houses owned by natural persons. Data about these dwellings were estimated on the basis of the number of dwellings in previous years and data on dwellings completed during the year.

Starting from 1 January 2001, data about dwelling stock are based on the results of the 2000 Population and Housing Census which are supplemented by the number of dwellings completed during the year. Data about dwellings completed during the year have been received from the Register of Construction Works.

In the tables covering dwellings by type of ownership, the data for private and public dwelling stocks for the years 2004–2008 are based on the distribution of the year 2001. In the table Dwellings by Period of Construction, the data for the years 2004–2008 are based on the distribution of the year 2000.

Kirjandust
Publications

Leibkonna elujärg. 2005. *Household Living Niveau*. (2006). Tallinn: Statistikaamet.

Sotsiaaltrendid 4. (2007). Tallinn: Statistikaamet.

Social Trends 4. (2007). Tallinn: Statistics Estonia.

KINNISVARA

Tabel 1 Notariaalselt tõestatud ostu-müügilepingud, 2003–2007 367
Diagramm 1 Notariaalselt tõestatud kinnisvara ostu-müügilepingud, 1997–2007 367
Tabel 2 Notariaalselt tõestatud kinnisvara ostu-müügilepingud, 2003–2007 368
Diagramm 2 Notariaalselt tõestatud korterite ostu-müügilepingud, 2000–2007 368
Diagramm 3 Kinnisvarabüroode vahendusel ostetud-müüdud korterite keskmine väärtus, 2000–2007 368
Tabel 3 Kinnisvarabüroode vahendusel ostetud-müüdud korterite ruutmeetri keskmine hind, 2003–2007 369
Tabel 4 Kinnisvarabüroode vahendusel ostetud-müüdud korterite ruutmeetri keskmine hind kvaliteedi järgi, 2003–2007 369
Diagramm 4 Kinnisvarabüroode vahendusel ostetud-müüdud korterid tubade arvu järgi, 2007 369

REAL ESTATE

Tabel 1 Notarised purchase-sale contracts, 2003–2007 367
Diagram 1 Notarised purchase-sale contracts of real estate, 1997–2007 367
Tabel 2 Notarised purchase-sale contracts of real estate, 2003–2007 368
Diagram 2 Notarised purchase-sale contracts of dwellings, 2000–2007 368
Diagram 3 Average value of purchase-sale contracts of dwellings intermediated by real estate agencies, 2000–2007 368
Tabel 3 Average purchase-sale prices per square metre of dwellings intermediated by real estate agencies, 2003–2007 369
Table 4 Average purchase-sale prices per square metre of dwellings intermediated by real estate agencies, by quality, 2003–2007 369
Diagram 4 Purchase-sale contracts of dwellings intermediated by real estate agencies, by number o rooms, 2007 369

Ülevaade

Kui 2003.–2006. aasta kinnisvaraturgu iseloomustas pidev ja kiire areng, siis 2007. aasta tõi kaasa turu jahenemise.

Müügitehingute arv vähenes

Vaatamata suurenenud pakkumisele põhjustas majanduse ebasoodne olukord ja sellega kaasnev potentsiaalsete ostjate ebakindlus reaalsete müügitehingute arvu vähenemise — 2007. aastal langes tehingute arv 2004. aasta tasemele. 2007. aastal tõestati notariaalselt 49 800 kinnisvara ja hoonestusõiguse ostu-müügilepingut koguväärtusega 58 miljardit krooni.

Ostu-müügi trendid on Eesti kinnisvaraturul üsna püsivad — 2007. aasta ei olnud erand. Ostu-müügilepingute üldarvust hõlmas eluruumide (korterite) ost-müük 2007. aastal 56%, hoonestamata kinnistud 24% ja eluhoonetega hoonestatud kinnistud 13%. Mitteeluhoonete osa võõrandamislepingutes oli 7%.

Notariaalselt tõestatud kinnisvaralepingu keskmine väärtus oli 2007. aastal 1,2 miljonit krooni nagu ka aasta varem.

Notariaalselt tõestati ka 324 hoonestusõiguse ostu-müügilepingut koguväärtusega 847 miljonit krooni. 2006. aastaga võrreldes nende ostu-müügilepingute arv vähenes, koguväärtus aga kasvas.

Korterite ja elamute hinnad tõusid

Kinnisvarabürood vahendasid kinnisvara ostu-müügitehingutest ligi kümnendiku — üle poole neist hõlmasid korteritehingud. 40% vahendatud korteritest asus Tallinnas. Kinnisvarana ostetud-müüdud ühetoalise korteri ruutmeetri keskmine hind oli 22 500 krooni, kahetoalisel 22 200 krooni ja kolmetoalisel 21 800 krooni. Tallinna korterid olid Eesti keskmisest ligikaudu neljandiku kallimad — vastavalt 27 800, 28 100 ja 27 800 krooni. Aastaga tõusid korterite hinnad ligi kümnendiku. Aasta tagasi oli ühe toaga korteri ruutmeetri keskmine hind

20 400 krooni, kahe toaga korteril 20 600 krooni ja kolme toaga korteril 18 600 krooni — Tallinnas vastavalt 26 200, 25 800 ja 24 100 krooni.

2007. aastal oli kinnisvarabüroode kinnisvarana vahendatud ühepereelamu ruutmeetri keskmine maksumus 16 600 krooni ja elamu keskmine suurus 160 ruutmeetrit. 2006. aastal maksis ühepereelamu ruutmeeter keskmiselt 12 400 krooni ja 2005. aastal 7900 krooni.

Ka üürieelistused on olnud viimastel aastatel püsivad — nii ka 2007. aastal. Üürivahendus hõlmas kinnisvarabüroode vahendustehingutest ligi kolmandiku — rohkem kui pool neist toimus Tallinnas. Eluhoonete ja -ruumide üürimine hõlmas ligi 70% kinnisvarabüroode üürivahendusest nagu ka aasta varem. 2007. aastal oli Tallinna ühetoalise korteri keskmine üürihind (kommunaalteenusteta) 143 krooni, kahetoalisel 134 krooni ja kolmetoalisel 132 krooni ruutmeeter — 2006. aastal vastavalt 128, 122 ja 127 krooni. Nõutavamad üürikorterid olid endiselt kahetoalised, mis hõlmasid eluruumide üürivahendusest ligi poole.

Rohkem üüriti uusi või heas seisukorras elamispindu

2007. aastal tehti üle poole kinnisvarabüroode vahendatud üüritehingutest heas seisukorras või uute eluruumide ja -hoonetega, ligi kolmandik rahuldavas seisukorras ja peagu viiendik remonti vajavate elamispindadega. Uute, heas ja rahuldavas seisukorras korterite ostu-müügi- ja üüritehingute osatähtsus tehingute koguarvus on aastati üldjoontes sama.

Bürooruumide ja -hoonete rent hõlmas mitteeluruumide rendivahendusest kaks kolmandikku. 2007. aastal oli bürooruumi keskmine suurus 80 ruutmeetrit ja ruutmeetri keskmine üürihind (kommunaalteenusteta) 153 krooni — 2006. aastal vastavalt 84 ruutmeetrit ja 132 krooni.

Overview

If the real estate market was characterised by a fast and continuous growth during 2003–2006, the year 2007 brought recession to the real estate market.

The number of purchase-sale contracts decreased

Despite the increased supply in the real estate market, the unfavourable economic environment brought along uncertainty to potential customers which in turn caused a decrease in actual purchase-sale contracts — in 2007 the respective number dropped to the level of 2004. In 2007, 49,800 purchase-sale contracts of real estate and contracts of right of superficies were notarised in the total contractual value of 58 billon kroons.

The purchase-sale trends on the Estonian real estate market have been quite constant — the year 2007 was not an exception. 56% of purchase-sale contracts were concluded for the transfer of dwellings (apartments). Unimproved registered immovables and registered immovables with residential buildings accounted for 24% and 13% of transfer deeds, respectively. 7% of transfer deeds were those of non-residential buildings.

The average value of notarised real estate contract was 1.2 million kroons in 2007, the same as a year ago.

In addition, 324 contracts of right of superficies in the total value of 847 million kroons were notarised. Compared to 2006, the number of these purchase-sale contracts decreased, but the total value increased.

The prices of dwellings rose

Nearly one tenth of notarised purchase-sale contracts of real estate were intermediated by real estate agencies — dwelling contracts comprised more than a half of them. 40% of apartments intermediated by real estate agencies were located in Tallinn. The average price per square metre of a one-roomed apartment as real estate was 22,500 kroons, of a two-roomed apartment — 22,200 kroons, and of a three-roomed apartment — 21,800 kroons. In Tallinn, the apartments were about a quarter more expensive than the Estonian average — 27,800 kroons, 28,100 kroons and 27,800 kroons respectively. During the year, the prices of apartments rose by nearly a tenth. A year ago, the average price per square metre of a one-roomed apartment was 20,400 kroons, of a two-roomed apartment — 20,600 kroons, and of a three-roomed apartment — 18,600 kroons, in Tallinn — 26,200 kroons, 25,800 kroons and 24,100 kroons accordingly.

In 2007, the average price per square metre of a one-family dwelling as real estate, intermediated by real estate agencies, was 16,600 kroons, and the average size of dwelling was 160 m^2. In 2006, the average price per square metre of a one-family dwelling was on average 12,400 kroons, and in 2005 — 7,900 kroons.

Rent preferences have also been stable during the last years — the same concerns the year 2007. The share of renting contracts accounted for nearly a third of transactions intermediated by real estate agencies — more than half of them took place in Tallinn. Like a year earlier, the share of tenancy of residential buildings and dwellings accounted for nearly 70% of tenancy intermediated by real estate agencies. In 2007, the average rent (without public utilities) per square metre of a one-roomed apartment in Tallinn was 143 kroons, of a two-roomed apartment — 134 kroons, and of a three-roomed apartment — 132 kroons. In 2006, the figures were respectively 128 kroons, 122 kroons, and 127 kroons. Like earlier, the demand was higher for two-roomed apartments amounting to almost a half of the renting of dwellings.

New dwellings or dwellings in good condition were rented more frequently

In 2007, more than a half of tenancy contracts of real estate were made for the dwellings and residential buildings which were in good condition or new, about a third for those in satisfactory condition, and almost a fifth for the dwellings in need of repair. The share of tenancy and purchase-sale contracts of apartments, either new, in good or satisfactory condition, in the total number of transactions has in general lines been the same over years.

Renting of office premises accounted for two thirds of the renting contracts of non-residential premises. In 2007, the average size of office premises was 80 m^2 and the average rent per square metre (without public utilities) was 153 kroons. In 2006, the respective indicators were 84 m^2 and 132 kroons.

Tabel 1 **Notariaalselt tõestatud ostu-müügilepingud, 2003–2007**
Table 1 Notarised purchase-sale contracts, 2003–2007

	2003	2004	2005	2006	2007	
Lepingute arv						*Number of contracts*
Kinnisvara	35 526	42 939	56 131	60 208	49 464	*Real estate*
Hoonestusõigus	208	207	226	373	324	*Right of superficies*
Vallasvara[a]	11 238	7 443	6 548	2 243	…	*Movable assets[a]*
KOKKU	46 972	50 589	62 905	62 824	49 788	*TOTAL*
Lepingute väärtus, miljonit krooni						*Value of contracts, million kroons*
Kinnisvara	18 677	26 289	47 482	73 791	57 625	*Real estate*
Hoonestusõigus	438	922	753	609	847	*Right of superficies*
Vallasvara[a]	3 098	2 066	2 097	962	…	*Movable assets[a]*
KOKKU	22 213	29 277	50 332	75 362	58 472	*TOTAL*

[a] 1. märtsil 2006 lõpetati ostu-müügitehingud vallasvaraga, seetõttu 1. jaanuarist 2007 vallasvara tehingute andmeid ei koguta.

[a] *As of 1 March 2006, purchase-sale transactions with movable assets were ended. Since 1 January 2007, data on movable assets is not collected.*

Diagramm 1 **Notariaalselt tõestatud kinnisvara ostu-müügilepingud, 1997–2007**
Diagram 1 Notarised purchase-sale contracts of real estate, 1997–2007

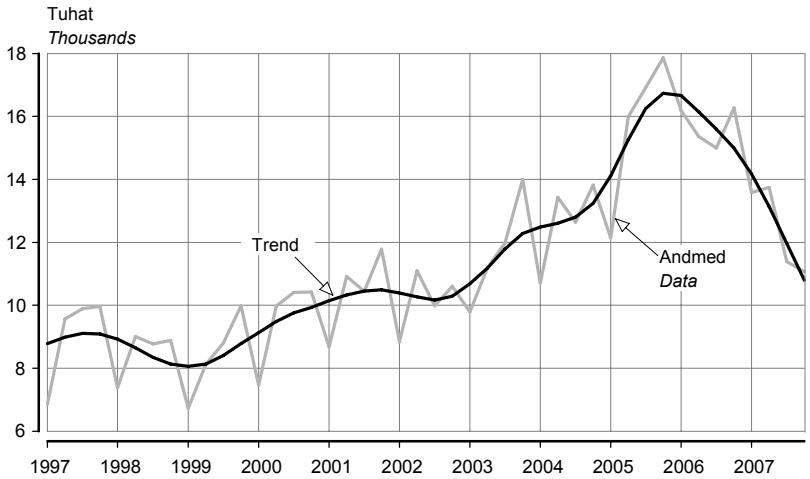

Tabel 2 **Notariaalselt tõestatud kinnisvara ostu-müügilepingud, 2003–2007**
Table 2 Notarised purchase-sale contracts of real estate, 2003–2007

	2003	2004	2005	2006	2007	
Lepingute arv						*Number of contracts*
Hoonestamata kinnistu[a]	9 750	11 505	11 721	13 647	12 060	*Unimproved registered immovable[a]*
Eluhoonetega hoonestatud kinnistu	6 062	7 155	9 517	10 070	6 256	*Registered immovable with residental buildings*
Eluruumide[b] omand	18 199	22 602	32 304	33 274	27 915	*Ownership of dwellings[b]*
Mitteeluhoonetega (-ruumidega) kinnistu	1 515	1 677	2 589	3 217	3 233	*Registered immovable with non-residential buildings (premises)*
KOKKU	35 526	42 939	56 131	60 208	49 464	*TOTAL*
Lepingute väärtus, miljonit krooni						*Value of contracts, million kroons*
Hoonestamata kinnistu[a]	6 171	7 491	9 971	17 239	10 372	*Unimproved registered immovable[a]*
Eluhoonetega hoonestatud kinnistu	3 740	4 682	9 350	13 061	8 787	*Registered immovable with residental buildings*
Eluruumide[b] omand	7 232	11 837	21 664	30 617	25 722	*Ownership of dwellings[b]*
Mitteeluhoonetega (-ruumidega) kinnistu	1 534	2 279	6 497	12 873	12 744	*Registered immovable with non-residential buildings (premises)*
KOKKU	18 677	26 289	47 482	73 791	57 625	*TOTAL*

[a] Võib hõlmata eluhoonetega hoonestatud kinnistuid.
[b] Erinevalt "Ehituse" ja "Elamumajanduse" peatükist käsitatakse siin eluruumina vaid korterit.

[a] May include registered immovables with residential buildings.
[b] Differently from the chapters "Construction" and "Housing" the dwelling here bears only the meaning of an apartment.

Diagramm 2 **Notariaalselt tõestatud korterite ostu-müügilepingud, 2000–2007**
Diagram 2 Notarised purchase-sale contracts of dwellings, 2000–2007

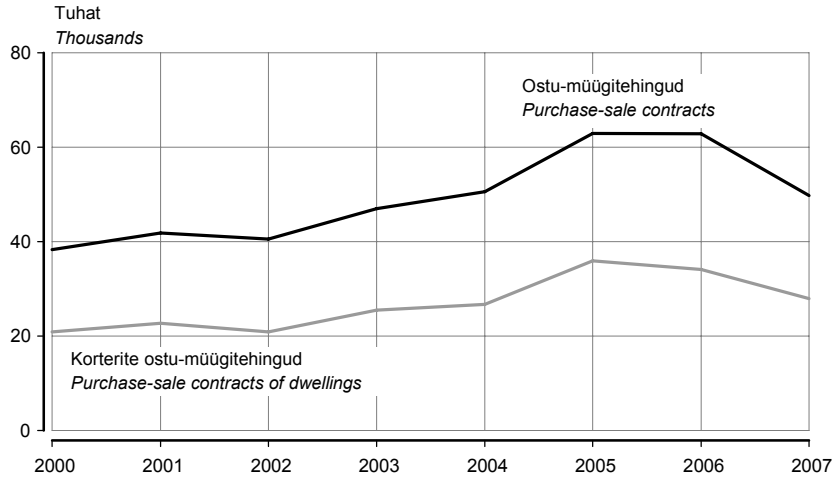

Diagramm 3 **Kinnisvarabüroode vahendusel ostetud-müüdud korterite keskmine väärtus, 2000–2007**
Diagram 3 Average value of purchase-sale contracts of dwellings intermediated by real estate agencies, 2000–2007

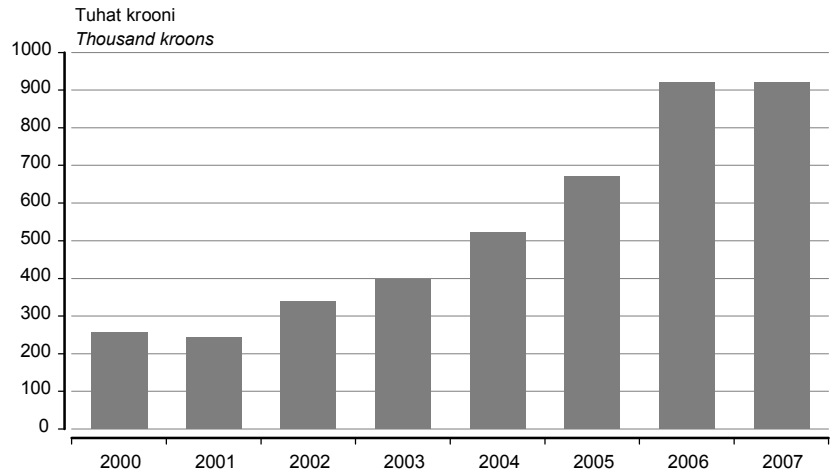

Tabel 3 **Kinnisvarabüroode vahendusel ostetud-müüdud korterite ruutmeetri keskmine hind, 2003–2007**

Table 3 Average purchase-sale prices per square metre of dwellings intermediated by real estate agencies, 2003–2007

(krooni — *kroons*)

Korteri suurus	2003	2004	2005	2006	2007	*Size of apartment*
1-toalised	7 600	10 400	13 100	20 400	22 500	*1-roomed*
2-toalised	9 100	12 200	15 000	20 600	22 200	*2-roomed*
3-toalised	9 500	11 700	14 700	18 600	21 800	*3-roomed*
4-toalised	9 000	11 600	15 100	17 900	21 300	*4-roomed*
5-toalised	9 000	10 900	15 300	21 400	22 000	*5-roomed*

Tabel 4 **Kinnisvarabüroode vahendusel ostetud-müüdud korterite ruutmeetri keskmine hind kvaliteedi[a] järgi, 2003–2007**

Table 4 Average purchase-sale prices per square metre of dwellings intermediated by real estate agencies, by quality[a], 2003–2007

(krooni — *kroons*)

Kvaliteediklass	2003	2004	2005	2006	2007	*Quality class*
Kolmas						*3rd*
1-toalised	6 390	8 720	9 710	15 300	18 200	*1-roomed*
2-toalised	6 720	8 050	9 940	14 300	15 500	*2-roomed*
3-toalised	6 550	7 760	10 200	12 800	15 100	*3-roomed*
4-toalised	5 740	9 390	10 200	11 100	15 800	*4-roomed*
Neljas						*4th*
1-toalised	6 390	9 090	10 400	19 600	20 500	*1-roomed*
2-toalised	6 680	10 400	10 700	17 900	19 000	*2-roomed*
3-toalised	6 110	9 840	10 600	17 100	18 400	*3-roomed*
4-toalised	6 140	10 300	10 500	14 200	17 200	*4-roomed*
Viies						*5th*
1-toalised	9 000	11 400	15 500	23 600	24 500	*1-roomed*
2-toalised	10 700	11 000	16 800	24 200	24 500	*2-roomed*
3-toalised	9 940	12 600	15 500	22 100	22 800	*3-roomed*
4-toalised	9 400	11 200	13 900	20 200	20 700	*4-roomed*
Kuues						*6th*
1-toalised	14 800	15 800	18 100	22 600	28 200	*1-roomed*
2-toalised	15 200	15 900	18 100	21 800	26 700	*2-roomed*
3-toalised	17 300	15 400	17 300	19 100	27 100	*3-roomed*
4-toalised	17 300	18 700	19 700	20 700	28 000	*4-roomed*

[a] Esimese ja teise kvaliteediklassi ning viie toaga korterite andmeid ei ole avaldatud tehingute vähesuse tõttu.

[a] *Data of the 1st and 2nd quality class and 5-roomed apartments are not published due to the lack of contracts.*

Diagramm 4 **Kinnisvarabüroode vahendusel ostetud-müüdud korterid tubade arvu järgi, 2007**

Diagram 4 Purchase-sale contracts of dwellings intermediated by real estate agencies by number of rooms, 2007

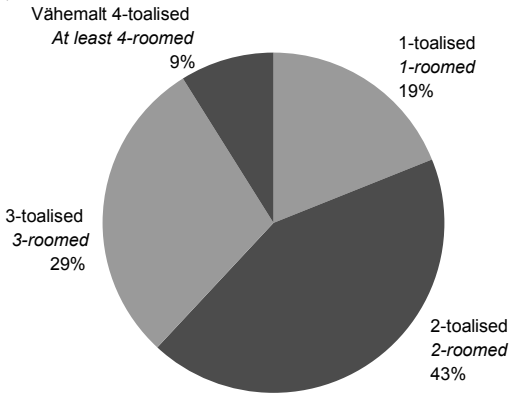

Metoodika

Kinnisvarastatistika rajaneb kõikidelt notaritelt ja tegutsevatelt kinnisvarabüroodelt kogutud andmetel.

Methodology

The real estate statistics are based on the data collected from all practising notaries and from real estate agencies.

Kirjandust
Publications

Eesti Statistika Kuukiri. 2007. *Monthly Bulletin of Estonian Statistics,* nr 1, 4, 7, 10.

Eesti Statistika Kuukiri. 2008. *Monthly Bulletin of Estonian Statistics,* nr 2.

Ettevõtlus. *Business*. (2007). Kvartalibülletään. [E-väljaanne].

TRANSPORT

Tabel 1 Veondusettevõtete sõitjatevedu, 2003–2007 ... 374
Tabel 2 Veondusettevõtete sõitjakäive, 2003–2007 ... 374
Tabel 3 Veondusettevõtete kaubavedu, 2003–2007 ... 374
Tabel 4 Veondusettevõtete veosekäive, 2003–2007 ... 374
Tabel 5 Kaubavedu raudteel, 2004–2007 ... 374
Diagramm 1 Raudteeveosed, 1997–2007 ... 375
Tabel 6 Raudteeveosed avalikul raudteel kaubagrupi järgi, 2006, 2007 ... 375
Tabel 7 Lennuliiklus, 2004–2007 ... 375
Tabel 8 Laevaliiklus, 2004–2007 ... 376
Tabel 9 Rahvusvaheline reisiliiklus sadamate kaudu, 2004–2007 ... 376
Tabel 10 Kaubavedu sadamate kaudu, 2004–2007 ... 376
Diagramm 2 Kaubavedu sadamate kaudu, 1997–2007 ... 377
Tabel 11 Kaubavedu sadamate kaudu kaubagrupi järgi, 2004–2007 ... 377
Tabel 12 Sõidukid, 2004–2007 ... 377
Diagramm 3 Esmaselt registreeritud sõiduautod, 1997–2007 ... 378
Tabel 13 Esmaselt registreeritud sõidukid, 2004–2007 ... 378
Tabel 14 Traktorid ja liikurmasinad, 2004–2007 ... 379
Tabel 15 Õhusõidukid, 2004–2007 ... 379
Tabel 16 Laevad, 2007 ... 379
Tabel 17 Trammid ja trollid, 2004–2007 ... 380
Tabel 18 Avalik raudtee, 2004–2007 ... 380
Tabel 19 Inimkannatanutega liiklusõnnetused teedel, 2003–2007 ... 380
Diagramm 4 Inimkannatanutega liiklusõnnetused teedel, 1997–2007 ... 380
Tabel 20 Liiklusteede pikkus, 2004–2007 ... 381
Tabel 21 Jaotustorustiku pikkus, 2004–2007 ... 381

TRANSPORT

Table 1 Passenger transport of transport enterprises, 2003–2007 ... 374
Table 2 Passenger traffic volume of transport enterprises, 2003–2007 ... 374
Table 3 Transport of goods by transport enterprises, 2003–2007 ... 374
Table 4 Freight turnover of transport enterprises, 2003–2007 ... 374
Table 5 Freight carried by railway, 2004–2007 ... 374
Diagram 1 Freight carried by railway, 1997–2007 ... 375
Table 6 Freight carried by public railway by group of goods, 2006, 2007 ... 375
Table 7 Air traffic, 2004–2007 ... 375
Table 8 Shipping traffic, 2004–2007 ... 376
Table 9 International passenger traffic through ports, 2004–2007 ... 376
Table 10 Transport of goods through ports, 2004–2007 ... 376
Diagram 2 Transport of goods through ports, 1997–2007 ... 377
Table 11 Transport of goods through ports by group of goods, 2004–2007 ... 377
Table 12 Vehicles, 2004–2007 ... 377
Diagram 3 First registrations of passenger cars, 1997–2007 ... 378
Table 13 Vehicles registered for the first time, 2004–2007 ... 378
Table 14 Tractors and motor driven machines, 2004–2007 ... 379
Table 15 Aircraft, 2004–2007 ... 379
Table 16 Ships, 2007 ... 379
Table 17 Trams and trolley buses, 2004–2007 ... 380
Table 18 Public railway, 2004–2007 ... 380
Table 19 Road traffic accidents with casualties, 2003–2007 ... 380
Diagram 4 Road traffic accidents with casualties, 1997–2007 ... 380
Table 20 Length of transport routes, 2004–2007 ... 381
Table 21 Length of pipelines, 2004–2007 ... 381

Ülevaade

Peatükk keskendub 2003.–2007. aasta transpordistatistikale. Esitatakse sõitjate- ja kaubaveo, lennujaamade ja sadamate töö, registrisse kantud sõidukite, liiklusõnnetuste ning liiklusteede andmeid.

Sõiduauto on Eestis populaarseim liiklusvahend nagu ka kõigis teistes Euroopa riikides. Ühistranspordi puhul on aga enamikus Euroopa riikides olulisim bussitransport, millele järgneb raudteetransport. 2007. aastal kasutas Eesti veondusettevõtete teenuseid ligikaudu sama palju sõitjaid kui aasta varem — 213 miljonit. Bussiga sõitis ligi 140 miljonit, trammi ja trolliga 60 miljonit ning meresõidukitega 6,3 miljonit inimest. Teiste riikidega võrreldes kasutatakse raudteetransporti väga vähe, kuid Eesti raudteevõrgustiku tihedus (meetrit km^2 kohta) on ka väiksemaid Euroopas. 2007. aastal kasutas raudteetransporti 5,4 miljonit ja õhutranspordiettevõtete teenuseid 1,1 miljonit sõitjat.

Veondusettevõtete kaubaveo maht väiksem

Kaubaveo mahtu iseloomustab kõige paremini veosekäive tonnkilomeetrites. 2007. aastal oli Eesti veondusettevõtete kaubaveo maht 20 miljardit tonnkilomeetrit — 1% vähem kui aasta varem. Rahvusvaheliste vedude veosekäive oli 17 miljardit tonnkilomeetrit (5% väiksem kui 2006. aastal), hõlmates 84% kogu veosekäibest. Rahvusvahelist kaubaveo mahtu mõjutasid enim maanteetransport, kus veosekäive kasvas eelmise aastaga võrreldes 20%, ja raudteetransport, kus veosekäive kahanes 22% (transiitvedu vähenes koguni neljandiku).

Lennutranspordi kasutajaid rohkem

2007. aastal kasutas Eesti lennujaamade teenuseid üle 1,7 miljoni reisija — 11% rohkem kui 2006. aastal. Lennutranspordi kui kiireima liikumisviisi kasutajate arv on viimastel aastatel nii Eestis kui ka teistes riikides kiiresti kasvanud. 2004. aastal ületas see Eestis esimest korda miljoni piiri ja on praeguseks veel 1,6 korda suurenenud. Lennuoperatsioonide arv on sama aja jooksul kasvanud 13%, kaubaveo maht tonnides aga üle nelja korra.

Vähenes laevaliiklus sadamate kaudu

Laevaliiklus saavutas kõrgpunkti 2004. aastal, kuid vähenes järgmistel aastatel. 2007. aastal saabus välismaalt Eesti sadamatesse koguni 1450 laeva vähem ja sealt lahkus 1612 laeva vähem kui 2004. aastal. Viimastel aastatel on kahanenud meritsi liiklevate sõitjate arv. Rahvusvahelise reisiliikluse kõrgpunkt oli 2005. aastal, mil Eesti sadamad teenindasid ligi 7,2 miljonit sõitjat. 2007. aastal külastas sadamaid 6,8 miljonit sõitjat — üle 175 000 vähem kui aasta tagasi. Sadamates lastiti ja lossiti enim kaupu 2006. aastal (ligi 50 miljonit tonni), mil suurenes ka transiitveoste maht (38,8 miljonit tonni). 2007. aastal toimus aga tagasiminek: lastiti ja lossiti 44,7 miljonit tonni kaupa ning transiitvedude maht kahanes 15% ehk 32,8 miljoni tonnini.

Sõiduautode esmane registreerimine kahanes, uute autode arv kasvas

Autostumine on Eesti viimaste aastate märksõnu. Arvel olevate sõiduautode arv on nelja aastaga suurenenud 471 000-st 524 000-ni. Autoregistrisse oli 2007. aasta lõpus kantud 391 sõiduautot 1000 elaniku kohta. Eesti Riikliku Autoregistrikeskuse andmetel registreeriti 2007. aastal esmaselt 72 373 sõiduautot, millest uusi oli 43%. Uute sõiduautode populaarsemad mudelid olid Honda CR-V, Honda Civic ja Toyota Corolla. 2007. aasta lõpus oli liiklusregistris arvel 676 485 transpordivahendit, 32 394 traktorit ja liikurmasinat, 19 208 väikelaeva ja jetti. Paari viimase aastaga on oluliselt suurenenud kaherattaliste liiklusvahendite hulk— kui 2006. aastal oli registris 12 600 mootorratast, siis 2007. aastal juba üle 14 700.

Lennuameti andmetel oli 2007. aasta lõpu seisuga tsiviilõhusõidukite riiklikusse registrisse kantud 150 õhusõidukit. Eesti laevaregistris oli 2007. aasta lõpus 120 merelaeva ja laevapereta prahitud laevade registris 18 laeva, siseveelaevu oli 29.

Teedel oli 2448 inimkannatanuga liiklusõnnetust

Maanteeameti liiklusohutusosakonna andmetel toimus 2007. aastal teedel 2448 inimkannatanuga liiklusõnnetust — 137 õnnetust (5%) vähem kui aasta varem. 100 000 elaniku kohta oli 183 õnnetust, 15 hukkunut ja 244 vigasaanut. Riiklik liiklusohutusprogramm näeb ette, et hukkunute arv teedel ei oleks 2007. aastal suurem kui 189, tegelikult hukkus aga 196 inimest. Kasvab õnnetustesse sattunud mootorrataste arv: 2007. aastal toimus 155 inimkannatanuga mootorrattaõnnetust, kus hukkus või sai vigastada 169 inimest.

Tehnilise Järelevalve Ameti andmetel juhtus 2007. aastal raudteel 64 õnnetust, milles hukkus 14 ja sai viga 19 inimest. Veeteede Ametis registreeriti 2007. aastal Eesti laevadega kolm õnnetust. Eesti territoriaalmerel ja sisevetes toimus kaheksa laevaõnnetust. Eesti lipu all sõitvate laevadega juhtus kaks õnnetust väljaspool Eesti territoriaalvesi.

Lennuameti andmetel toimus 2007. aastal Eesti territooriumil kaks hukkunute ja vigastatuteta lennuõnnetust.

Overview

The chapter presents transport statistics for 2003–2007. Data have been provided about transport of passengers and goods, about operation of airports and ports, vehicles that have been entered in the register as well as information about traffic accidents and roads.

The most popular type of transport in Estonia and also in other European countries is the passenger car. In most European countries, mainly buses are used by the passengers using public transport, rail transport follows. In 2007, the number of passengers carried by Estonian transport enterprises was 213 million — almost as many as a year ago. Nearly 140 million passengers used buses, 60 million — electric transport (trams and trolley buses), and 6.3 million passengers used sea transport. Compared to other countries, the rail transport in Estonia is used seldom, also the rail network density (in meters per km^2) is one of the smallest in Europe. In 2007, 5.4 million passengers used rail transport and 1.1 million passengers used services of Estonian air transport enterprises.

The volume of goods carried by transport enterprises decreased

The volume of goods carried is best characterised by freight turnover in tonne-kilometres. In 2007, the volume of goods carried by Estonian transport enterprises was 20 billion tonne-kilometres — 1% less than a year ago. The freight turnover of international traffic was 17 billion tonne-kilometres (5% less than in 2006) covering 84% of the total freight turnover. The freight turnover of international traffic was mainly influenced by road and rail transport where the freight turnover increased 20% and decreased 22% respectively, compared to the previous year. (The amount of goods transported as transit goods decreased by a fourth).

The usage of air transport increased

In 2007, over 1.7 million passengers were served in Estonian airports — 11% more than in 2006. The number of passengers using air transport as the fastest way to travel has been growing rapidly year by year in Estonia and also in other countries. In 2004, it exceeded 1 million passengers in Estonia for the first time and has increased 1.6-fold by now. During the same period, the number of aircraft movements has increased 13%, and the volume of carried goods in tonnes more than four times.

Shipping traffic through ports decreased

Shipping traffic boomed in 2004, but showed a declining trend during the following years. In 2007, 1,450 fewer vessels arrived in Estonian ports from abroad, and 1,612 fewer vessels left Estonian ports compared to 2004. The number of passengers using sea transport has decreased during the last years. International passenger traffic reached its height in 2005 when nearly 7.2 million passengers were served in Estonian ports. In 2007 the number of passengers was 6.8 million — over 175,000 passengers fewer than a year ago. In 2006, around 50 million tonnes of goods were loaded and unloaded in Estonian ports, and 38.8 million tonnes of goods as transit were loaded and unloaded in ports. There was a decline in 2007 as only 44.7 million tonnes of goods were loaded and unloaded in Estonian ports, 32.8 million tonnes of goods as transit were loaded and unloaded, i.e. the volume of transit decreased 15%.

First registration of passenger cars decreased, the number of new cars increased

Motorisation has been one of the last years' keywords in Estonia. During the four last years the number of registered passenger cars has increased from 471,000 to 524,000. The number of passenger cars per 1,000 inhabitants registered in the motor vehicle register was 391 at the end of 2007. According to the data of the Estonian Motor Vehicles Registration Centre 72,373 passenger cars were registered for the first time in 2007, 43% of them were new cars. Most popular models of new passenger cars were Honda CR-V, Honda Civic and Toyota Corolla. 676,485 vehicles, 32,394 tractors and travellers, 19,208 recreational crafts and personal watercrafts were entered in the traffic register at the end of 2007. During a couple of recent years the number of two-wheeled vehicles has grown — in 2006, 12,600 motorcycles were in the register, but in 2007 the number of motorcycles was already over 14,700.

At the end of 2007, according to the Civil Aviation Administration, the number of aircraft in the national civil aircraft register was 150. In the Estonian register of ships, 120 seacraft were registered, and 18 ships were entered in the register of bareboat chartered ships. There were also 29 inland waterway ships registered.

There were 2,448 road traffic accidents with casualties

According to the Traffic Safety Department of the Estonian Road Administration, the number of registered casualties in the road traffic accidents during 2007 was 2,448 — 137 accidents (5%) less than in 2006. There were 183 accidents per 100,000 inhabitants, 15 persons killed and 244 injured. The State Road Safety Programme prescribes that the number of persons killed on roads must not exceed 189 in 2007, but the actual number of killed persons was 196. The number of motorcycles involved in accidents increases: in 2007, 155 motorcycle accidents with casualties, involving 169 persons killed or injured, were registered.

According to the data of the Estonian Technical Surveillance Authority, the number of railway traffic accidents in Estonia in 2007 was 64, in which 14 persons were killed and 19 injured. In 2007, three accidents with Estonian ships were registered in the Estonian Maritime Administration. Eight ship accidents happened in Estonian territorial and inland waters. There were two ship accidents with Estonian ships outside Estonian territorial waters.

According to the data of the Estonian Civil Aviation Administration, there was two aircraft accidents in the Estonian territory in 2007. No persons were killed or injured.

Tabel 1 **Veondusettevõtete sõitjatevedu, 2003–2007**
Table 1 Passenger transport of transport enterprises, 2003–2007
(miljonit sõitjat — *million passengers*)

Transpordi liik	2003	2004	2005	2006	2007	*Type of transport*
Maanteetransport (bussid)	162,8	149,6	139,9	141,6	139,6	*Road transport (buses)*
linnasisene	127,9	114,2	105,2	107,5	105,5	*urban*
Trammi- ja trollitransport	71,5	63,7	57,6	60,0	60,4	*Electric transport*
Raudteetransport	5,1	5,3	5,2	5,3	5,4	*Railway transport*
Meretransport	4,6	5,4	5,5	5,9	6,3	*Sea transport*
Siseveetransport	0	0	0	0	0	*River transport*
Õhutransport	0,6	1	1,5	1,5	1,1	*Air transport*

Tabel 2 **Veondusettevõtete sõitjakäive, 2003–2007**
Table 2 Passenger traffic volume of transport enterprises, 2003–2007
(miljonit sõitjakilomeetrit — *million passenger-kilometres*)

Transpordi liik	2003	2004	2005	2006	2007	*Type of transport*
Maanteetransport (bussid)	2 297	2 469	2 716	2 881	2 677	*Road transport (buses)*
linnasisene	561	511	475	506	514	*urban*
Trammi- ja trollitransport	275	245	222	231	233	*Electric transport*
Raudteetransport	182	193	248	257	274	*Railway transport*
Meretransport	425	556	541	637	722	*Sea transport*
Siseveetransport	0	0	0	0	0	*River transport*
Õhutransport	489	725	1 106	1 133	1 107	*Air transport*

Tabel 3 **Veondusettevõtete kaubavedu, 2003–2007**
Table 3 Transport of goods by transport enterprises, 2003–2007
(miljonit tonni — *million tonnes*)

Transpordi liik	2003	2004	2005	2006	2007	*Type of transport*
Maanteetransport	27,1	28,1	27,4	30,3	38,5	*Road transport*
Raudteetransport	65,6	65,6	68,2	61,3	68,5	*Railway transport*
avalik raudtee	42,5	43,3	44,9	45,1	37,0	*public railway*
Meretransport	1,3	1,4	0,8	1,0	1,2	*Sea transport*
Siseveetransport	-	-	-	-	-	*River transport*
Õhutransport	0	0	0	0	0	*Air transport*

Tabel 4 **Veondusettevõtete veosekäive, 2003–2007**
Table 4 Freight turnover of transport enterprises, 2003–2007
(miljonit tonnkilomeetrit — *million tonne-kilometres*)

Transpordi liik	2003	2004	2005	2006	2007	*Type of transport*
Maanteetransport	6 428	6 837	7 641	8 857	10 660	*Road transport*
Raudteetransport	9 670	10 488	10 639	10 418	8 430	*Railway transport*
avalik raudtee	9 283	9 567	10 247	10 049	7 976	*public railway*
Meretransport	1 623	1 927	1 218	1 301	1 255	*Sea transport*
Siseveetransport	-	-	-	-	-	*River transport*
Õhutransport	4	3	4	3	2	*Air transport*

Tabel 5 **Kaubavedu raudteel, 2004–2007**
Table 5 Freight carried by railway, 2004–2007
(tuhat tonni — *thousand tonnes*)

	2004	2005	2006	2007	*Type of transport*
Veetud kaubad	65 648	68 187	61 284	68 538	*Freight carried*
Eestis	22 835	26 992	19 323	36 239	*in Estonia*
Eestist välismaale	1 029	1 190	1 216	1 537	*export goods*
välismaalt Eestisse	4 179	3 664	4 245	3 280	*import goods*
transiitkaup	37 605	36 341	36 500	27 482	*transit goods*
väljavedu	361	255	367	464	*outgoing*
sissevedu	37 244	36 086	36 133	27 019	*incoming*
Avalikul raudteel veetud kaubad	43 333	44 926	45 069	36 966	*Freight carried by public railway*
Eestis	3 125	4 040	3 473	5 108	*in Estonia*
Eestist välismaale	824	942	1 006	1 151	*export goods*
välismaalt Eestisse	4 179	3 603	4 090	3 224	*import goods*
transiitkaup	37 605	36 341	36 500	27 483	*transit goods*
väljavedu	361	255	367	464	*outgoing*
sissevedu	37 244	36 086	36 133	27 019	*incoming*

Diagramm 1 **Raudteeveosed, 1997–2007**
Diagram 1 Freight carried by railway, 1997–2007

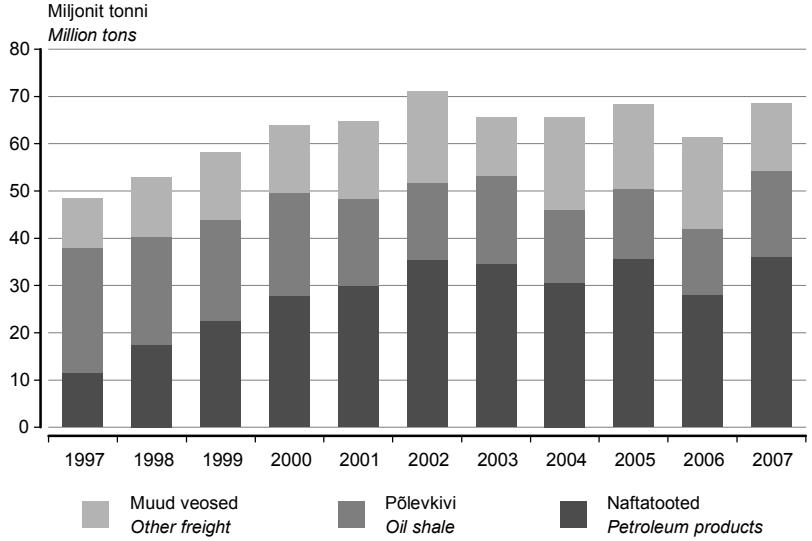

Tabel 6 **Raudteeveosed avalikul raudteel kaubagrupi järgi, 2006, 2007**
Table 6 Freight carried by public railway by group of goods, 2006, 2007
(miljonit tonni — *million tonnes*)

Kaubagrupp	2006	2007	*Group of goods*
Teravili	0,7	0,8	*Cereals*
Puit, kork	1,8	1,2	*Wood, cork*
Kivisüsi, koks	7,8	3,5	*Coal, coke*
Põlevkivi	2,0	3,3	*Oil shale*
Naftatooted	25,7	21,9	*Petroleum products*
Rauamaak, raua- ja terasejäätmed ning kõrgahjutolm	0,1	0	*Iron ore, iron and steel waste, and blast furnace dust*
Metalle sisaldavad tooted	1,2	0,9	*Metal products*
Tsement, lubi, valmis ehitusmaterjal	1,0	1,2	*Cement, lime, manufactured building materials*
Looduslikud ja keemilised väetised	2,4	2,0	*Natural and chemical fertilizers*
Muud kemikaalid, v.a kivisöe-kemikaalid ja tõrv	1,1	0,9	*Chemicals other than coal chemicals and tar*
Muu	1,3	1,3	*Other*
KOKKU	45,1	37,0	*TOTAL*

Tabel 7 **Lennuliiklus, 2004–2007**
Table 7 Air traffic, 2004–2007

	2004	2005	2006	2007	
Lennuoperatsioonid[a]	44 222	51 292	45 357	50 070	*Aircraft movements[a]*
Regulaarlennud nädalas	318	339	319	319	*Regular flights per week*
Lennuliinid	27	29	27	27	*Regular lines*
Sõitjad	1 091 706	1 475 841	1 577 648	1 755 877	*Passengers*
siselendudel	43 770	49 910	48 359	46 045	*on domestic flights*
Kaup (k.a postivedu), tonni	5 241	9 941	10 811	22 813	*Freight (incl. mail), tonnes*

[a] Maandumine ja õhkutõusmine.
[a] *Arrivals and departures.*

Tabel 8 **Laevaliiklus, 2004–2007**
Table 8 Shipping traffic, 2004–2007

Laevad riigi järgi	2004	2005	2006	2007	*Vessels by countries*
Välismaalt saabunud	15 893	15 540	15 240	14 443	*Vessels coming from foreign countries*
Eesti laevad	6 038	5 424	5 922	4 517	*Estonian vessels*
välisriigi laevad	9 855	10 116	9 318	9 926	*foreign vessels*
Soome	2 149	2 380	2 422	2 472	*Finland*
Rootsi	886	649	196	323	*Sweden*
Saksamaa	245	215	240	148	*Germany*
Venemaa	522	364	410	473	*Russia*
muu	6 053	6 508	6 050	6 510	*other countries*
Välismaale sõitnud	15 987	15 584	15 243	14 375	*Vessels going to foreign countries*
Eesti laevad	6 037	5 426	5 923	4 533	*Estonian vessels*
välisriigi laevad	9 950	10 158	9 320	9 842	*foreign vessels*
Soome	2 145	2 375	2 411	2 384	*Finland*
Rootsi	888	646	198	322	*Sweden*
Saksamaa	250	219	240	142	*Germany*
Venemaa	534	366	405	467	*Russia*
muu	6 133	6 552	6 066	6 527	*other countries*

Tabel 9 **Rahvusvaheline reisiliiklus sadamate kaudu, 2004–2007**
Table 9 International passenger traffic through ports, 2004–2007

Sõitjad	2004	2005	2006	2007	*Passengers*
Välismaalt saabunud	3 622 012	3 760 531	3 678 905	3 558 180	*Passengers coming from foreign countries*
Rootsist	410 454	448 703	442 418	424 624	*from Sweden*
Soomest	3 015 650	3 052 264	2 976 246	2 898 581	*from Finland*
Saksamaalt	36 211	53 620	56 629	45 185	*from Germany*
mujalt	159 697	205 944	203 612	189 790	*from other countries*
Välismaalt ristluslaevaga saabunud	285 160	307 289	312 999	294 753	*Cruise passengers coming from foreign countries*
Välismaale sõitjad	3 318 566	3 431 528	3 337 784	3 283 140	*Passengers going to foreign countries*
Rootsi	338 216	358 650	382 917	368 326	*to Sweden*
Soome	2 945 043	3 031 987	2 944 814	2 904 393	*to Finland*
Saksamaale	12 267	12 542	456	111	*to Germany*
mujale	23 040	28 349	9 597	10 310	*to other countries*
KOKKU	6 940 578	7 192 059	7 016 689	6 841 320	*TOTAL*

Tabel 10 **Kaubavedu sadamate kaudu, 2004–2007**
Table 10 Transport of goods through ports, 2004–2007
(tuhat tonni — *thousand tonnes*)

	2004	2005	2006	2007	
Eksportkaup	7 571,0	6 793,9	6 568,0	6 670,7	*Export goods*
Importkaup	3 884,9	3 643,6	4 390,1	5 212,6	*Import goods*
Transiitkaup	34 623,8	36 667,2	38 765,6	32 816,1	*Transit goods*
väljavedu	34 315,1	35 855,9	37 031,6	30 292,2	*Outgoing*
sissevedu	308,7	811,3	1 734,0	2 523,9	*Incoming*
KOKKU	46 245,7	47 115,5	49 741,9	44 714,6	*TOTAL*

Diagramm 2 **Kaubavedu sadamate kaudu, 1997–2007**
Diagram 2 Transport of goods through ports, 1997–2007

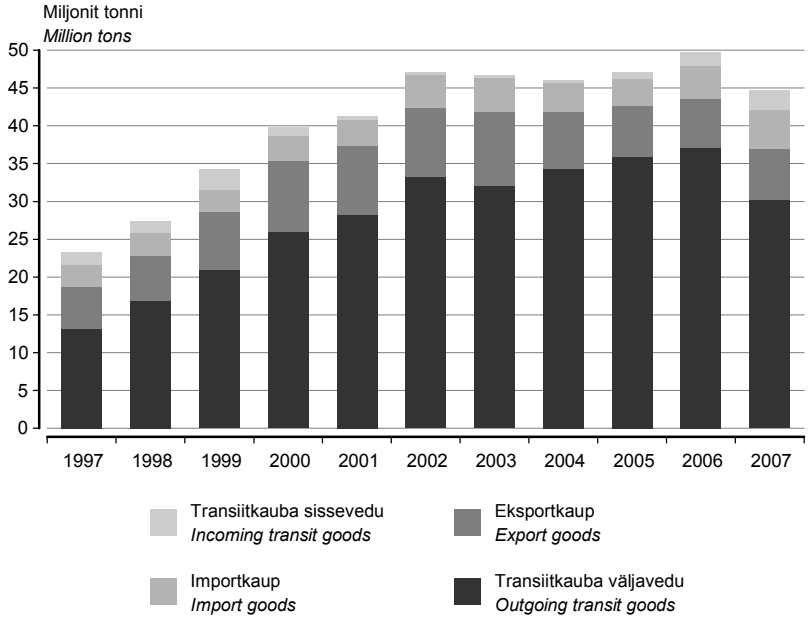

Tabel 11 **Kaubavedu sadamate kaudu kaubagrupi järgi, 2004–2007**
Table 11 Transport of goods through ports by group of goods, 2004–2007
(tuhat tonni — *thousand tonnes*)

Kaubagrupp	2004	2005	2006	2007	*Group of goods*
Teravili	134	232	389	1 046	*Cereals*
Puit, kork	3 810	3 265	2 696	2 897	*Wood, cork*
Tahke mineraalkütus	2 842	4 420	7 917	4 420	*Solid mineral fuels*
Toornafta	7 039	2 581	326	690	*Crude petroleum*
Naftatooted	22 602	26 411	27 358	24 629	*Petroleum products*
Rauamaak, raua- ja terasejäätmed ning kõrgahjutolm	643	785	972	766	*Iron ore, iron and steel waste, and blast furnace dust*
Metalle sisaldavad tooted	981	590	572	450	*Metal products*
Toor- ja töödeldud mineraalid	1 068	1 167	1 489	1 617	*Crude and manufactured minerals*
Looduslikud ja keemilised väetised	2 613	2 748	2 521	1 980	*Natural and chemical fertilizers*
Muud kemikaalid, v.a kivisöekemikaalid ja tõrv	82	261	270	399	*Chemicals other than coal chemicals and tar*
Konteinerikaup	1 011	1 119	1 324	1 370	*Container goods*
Treilerikaup	2 873	3 010	3 234	3 468	*Goods on trailers*
Muu	548	526	674	983	*Other*
KOKKU	46 246	47 115	49 742	44 715	*TOTAL*

Table 12 **Sõidukid, 2004–2007[a]**
Tabel 12 Vehicles, 2004–2007[a]
(aasta lõpus, tuhat — *at end-year, thousands*)

Liik	2004	2005	2006	2007	*Type*
Sõiduautod	471 183	493 780	554 012	523 766	*Passenger cars*
eravalduses	361 056	369 041	399 349	377 311	*private*
Veoautod	85 732	86 201	92 860	80 280	*Lorries*
eravalduses	32 491	30 866	30 833	23 589	*private*
Bussid	5 284	5 194	5 378	4 310	*Buses*
eravalduses	1 176	1 047	1 036	612	*private*
Mootorrattad	9 113	10 234	12 594	14 780	*Motorcycles*
Haagised	42 658	46 325	52 754	53 349	*Trailers*
Väikelaevad	…	15 896	17 178	18 906	*Recreational craft*
Jetid	…	50	183	302	*Personal watercraft*

[a] Alates 1. juulist 2005 kantakse liiklusregistrisse ka väikelaevad ja jetid.
[a] *Since 1 July 2005, recreational craft and personal watercraft are also registered in the traffic register.*

Diagramm 3 **Esmaselt registreeritud sõiduautod, 1997–2007[a]**
Diagram 3 First registrations of passenger cars, 1997–2007[a]
(aasta alguses — *at the beginning of the year*; 2005 = 100)

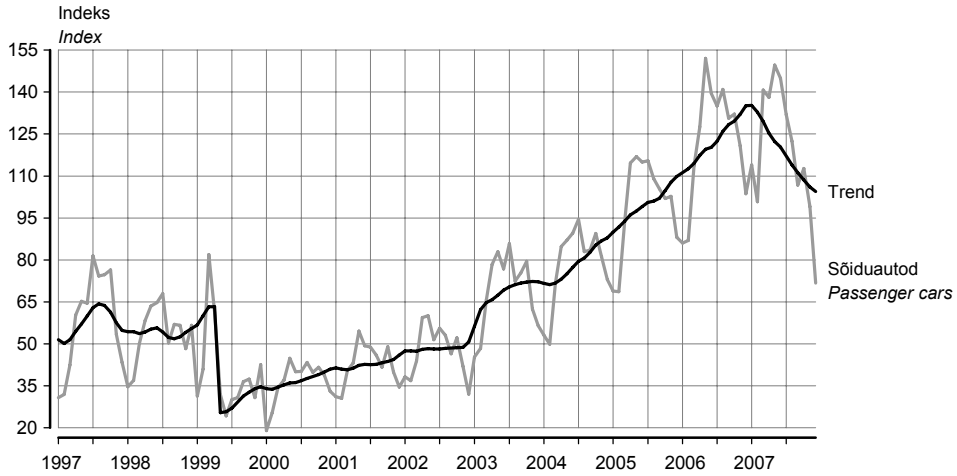

[a] 1999. aasta 1. aprillil jõustus mootorsõidukiaktsiisi seaduse muutmise seadus, mis suurendas aktsiisimäära. Seadus muudeti leebemaks 1. juulist 1999, mil sõidukeid hakati jälle enam arvele võtma.

[a] *The Motor Vehicle Excise Duty Act Amendment Act entered into force on 1 April 1999 due to which the excise duty increased. The regulation was modified, i.e. became more lenient, on 1 July 1999, when the number of first registrations started to grow again.*

Tabel 13 **Esmaselt registreeritud sõidukid, 2004–2007**
Table 13 Vehicles registered for the first time, 2004–2007

Liik	2004	2005	2006	2007	*Type*
Sõiduautod	47 538	60 626	74 212	72 373	*Passenger cars*
eravalduses	28 310	36 101	41 730	33 327	*private*
uued	16 514	19 643	25 372	30 916	*new*
eravalduses	1 814	1 673	2 468	3 227	*private*
Veoautod	5 884	7 451	9 933	10 184	*Lorries*
eravalduses	667	864	997	918	*private*
uued	3 012	3 775	5 231	6 329	*new*
eravalduses	24	23	51	68	*private*
Bussid	357	450	455	533	*Buses*
eravalduses	36	28	31	13	*private*
uued	58	96	160	240	*new*
eravalduses	1	1	1	5	*private*
Mootorrattad	1 064	1 456	2 521	3 729	*Motorcycles*
eravalduses	…	…	…	…	*private*
uued	231	319	771	1 254	*new*
eravalduses	…	…	…	…	*private*
Mootorsõidukid	54 843	69 983	87 121	86 819	*Motor vehicles*
eravalduses	29 013	36 993	42 758	34 258	*private*
uued	19 815	23 833	31 534	38 739	*new*
eravalduses	1 839	1 697	2 520	3 300	*private*
Haagised	3 552	5 005	7 469	8 902	*Trailers*
uued	2 551	3 634	5 751	6 902	*new*
Maastikusõidukid	245	211	234	178	*Land rovers*
uued	154	166	158	130	*new*
Traktorid	850	811	1 365	2 052	*Tractors*
uued	463	625	1 163	1 845	*new*
Liikurmasinad	516	765	864	861	*Travellers*
uued	367	609	702	738	*new*
Väikelaevad	...	389	1 284	1 751	*Recreational craft*
uued	...	234	832	1 232	*new*
Jetid	...	50	133	119	*Personal watercraft*
uued	...	21	39	74	*new*

Tabel 14 **Traktorid ja liikurmasinad, 2004–2007**
Table 14 Tractors and motor driven machines, 2004–2007
(aasta lõpus — *at end-year*)

Liik	2004	2005	2006	2007	*Type*
Traktorid	37 178	32 281	33 744	20 591	*Tractors*
eravalduses	24 030	21 161	21 863	10 251	*private*
Ekskavaatorid	2 857	2 885	3 167	2 368	*Excavators*
eravalduses	769	320	358	426	*private*
Traktorihaagised	11 803	11 020	11 396	5 727	*Tractor (semi-)trailers*
eravalduses	5 092	4 793	4 839	2 222	*private*
Kombainid	1 196	1 134	1 235	753	*Combines*
eravalduses	455	403	414	137	*private*
Laadurid	1 423	1 480	1 755	1 692	*Loaders*
eravalduses	100	89	97	65	*private*
Metsatöömasinad	659	588	612	496	*Forestry vehicles*
eravalduses	34	91	91	44	*private*
Teetöömasinad	589	518	539	412	*Roadwork machinery*
eravalduses	34	32	37	23	*private*

Tabel 15 **Õhusõidukid, 2004–2007**
Table 15 Aircraft, 2004–2007

Liik	2004	2005	2006	2007	*Type*
Lennukid	25	33	30	26	*Aircraft*
Väikelennukid	..	68	69	66	*Small aircraft*
Helikopterid	6	5	6	7	*Helicopters*
Õhupallid	4	4	4	5	*Free balloons*
Purilennukid	..	28	28	28	*Sailplanes*
Motodeltaplaanid	..	15	16	19	*Powered hang gliders*
KOKKU	148	153	152	150	*TOTAL*

Tabel 16 **Laevad, 2007[a]**
Table 16 Ships, 2007[a]
(aasta lõpus — *at end-year*)

Liik	Arv *Number*	Kogu-mahutavus *Gross tonnage*	Puhas-mahutavus *Net tonnage*	Dedveit[b], tonni *Deadweight[b], tonnes*	*Type*
Laevaregistrisse kantud laevad	120	100 749,52	39 586,21	82 960,93	*Entered in the register of ships*
reisilaevad	18	31 358,00	10 035,00	6 752,30	*passenger ships*
kaubalaevad	17	36 490,00	18 175,00	49 751,55	*merchant ships*
kalalaevad	45	15 328,00	4 784,00	6 983,55	*fishing vessels*
tehnilised ja abilaevad	40	17 573,52	6 592,21	19 473,53	*technical and auxiliary ships*
Laevapereta prahitud laevade[c] registrisse kantud laevad	13	306 620,00	143 545,00	55 177,10	*Entered in the register of bareboat chartered ships[c]*
reisilaevad	11	301 304,00	141 113,00	48 703,10	*passenger ships*
kaubalaevad	2	5 316,00	2 432,00	6 474,00	*merchant ships*

[a] Laevade kogumahutavus oli vähemalt 100.
[b] Vabapardamärgi suvise süvisejooneni koormatud laeva lasti, varude, kütuse, sõitjate ja laevapere kogumass tonnides.
[c] Prahitud laev on renditud laev.

[a] *Ships with the gross tonnage of at least 100.*
[b] *The weight in tonnes of cargo, stores, fuel, passengers and crew carried by the ship when loaded to her maximum summer loadline.*
[c] *Freighting means renting of a ship.*

Tabel 17 **Trammid ja trollid , 2004–2007**
Table 17 Trams and trolley buses , 2004–2007
(aasta lõpus — *at end-year*)

	2004	2005	2006	2007	
Trammid					***Trams***
Ekspluateeritava tee pikkus, km	39	39	39	39	*Length of lines, km*
Reisivagunid	104	89	95	95	*Passenger carriages*
Sõitjad (tinglikult), mln[a]	27,8	25,1	26,2	26,3	*Conventional number of passenger trips, millions[a]*
Trollid					***Trolley buses***
Ekspluateeritava liini pikkus, km	76,5	76,5	76,5	76,5	*Length of lines, km*
Trollid	129	125	123	121	*Trolley buses*
Sõitjad (tinglikult), mln[a]	35,9	32,5	33,9	34,0	*Conventional number of passenger trips, millions[a]*

[a] Ühe kuukaardi kohta arvestatakse 75 sõitu.
[a] *75 passenger trips are registered per monthly travel card.*

Tabel 18 **Avalik raudtee, 2004–2007**
Table 18 Public railway, 2004–2007
(aasta lõpus — *at end-year*)

	2004	2005	2006	2007	
Peateede pikkus, km	971	968	968	816	*Length of running track, km*
elektrifitseeritud	131	131	131	131	*electrified*
Raudteejaamad	74	73	73	76	*Railway stations*
veoste veoks	43	44	71	33	*for freight traffic*
sõitjate veoks	64	68	67	73	*for passenger traffic*
Peatuskohad	69	67	65	68	*Unmanned stopping-places*
Raudteeületuskohad	266	263	251	249	*Level crossings*
valvatavad	30	10	2	2	*under watch*

Tabel 19 **Inimkannatanutega liiklusõnnetused teedel, 2003–2007**
Table 19 Road traffic accidents with casualties, 2003–2007

	2003	2004	2005	2006	2007[a]	
Liiklus-õnnetused	1 931	2 244	2 341	2 585	2 448	*Road traffic accidents*
Hukkunud	164	170	170	204	196	*Persons killed*
Vigasaanud	2 539	2 875	3 027	3 508	3 270	*Persons injured*

[a] Esialgsed andmed.
[a] *Preliminary data.*

Diagramm 4 **Inimkannatanutega liiklusõnnetused teedel, 1997–2007**
Diagram 4 Road traffic accidents with casualties, 1997–2007

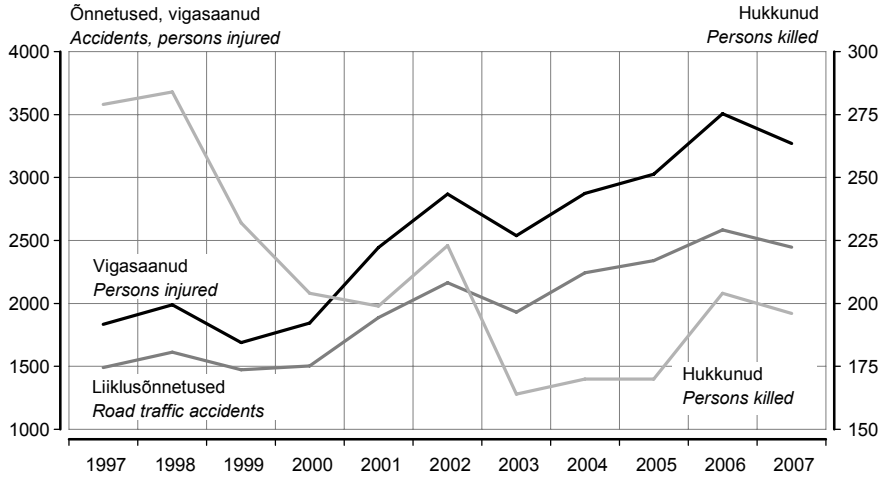

Tabel 20 **Liiklusteede pikkus, 2004–2007**
Table 20 Length of transport routes, 2004–2007
(aasta lõpus, kilomeetrit — *at end-year, kilometres*)

Liik	2004	2005	2006	2007	*Type*
Maanteede üldpikkus	33 604	33 304	32 500	32 043	*Roads, total length*
riigimaanteed	16 459	16 470	16 479	16 465	*national roads*
kohalikud maanteed	17 145	16 834	16 021	15 578	*local roads*
Avaliku raudtee ekspluatatsiooniline pikkus	971	968	968	816	*Public railways, length of lines operated*
Laevatatavad siseveed	320	320	320	320	*Navigable inland waterways*
Lennumarsruutide pikkus	3 524	5 611	6 278	6 278	*Flight roads*

Tabel 21 **Jaotustorustiku pikkus, 2004–2007**
Table 21 Length of pipelines, 2004–2007
(kilomeetrit — *kilometres*)

Torustiku kategooria[a]	2004	2005	2006	2007	*Category of pipeline*[a]
A	537	546	559	532	*A*
B	629	638	652	588	*B*
C	179	180	181	208	*C*
D	830	830	878	820	*D*
KOKKU	2 175	2 194	2 270	2 285	*TOTAL*

[a] A-kategooria: töörõhk on kuni 0,01 baari. B-kategooria: töörõhk on 0,01–5 baari. C-kategooria: töörõhk on 5–16 baari. D-kategooria: töörõhk on üle 16 baari.

[a] *Category A: working pressure is up to 0.01 bars. Category B: working pressure is 0.01–5 bars. Category C: working pressure is 5–16 bars. Category D: working pressure is more than 16 bars.*

Metoodika

Üldkogumisse kuuluvad tegutsevad veondusettevõtted, mis on kantud äriregistri baasil moodustatud majanduslikult aktiivsete üksuste statistilisse registrisse.

Transpordistatistikas rakendatakse kõikset vaatlust ettevõtete puhul, mille põhitegevusala on raudtee-, vee- ja õhutransport, sadamate ja lennujaamade töö ning sõitjatevedu teedel. Maanteetranspordistatistika kaubaveo andmeid kogutakse kõikidelt ettevõtetelt, kus on vähemalt 20 tööga hõivatut. Ülejäänud ettevõtete hulgast tehakse lihtne juhuslik valik. Valikuliselt kogutud andmete põhjal arvutatakse üldkogumi näitajate hinnanguline suurus.

Liiklusregistri andmed pärinevad Eesti Riiklikust Autoregistrikeskusest, tsiviilõhusõidukite registri andmed Lennuametist ja Eesti laevaregistri andmed Veeteede Ametist. Liiklusõnnetuste andmed on saadud Maanteeameti liiklusohutusosakonnalt, raudteeõnnetuste ja raudtee ning veeremi olemi andmed Tehnilise Järelevalve Ametilt, laevaõnnetuste andmed Veeteede Ametilt.

Aastatel 2003–2005 esitasid raudteeõnnetuste ja raudtee ning veeremi olemi andmeid raudteeinfrastruktuuri ettevõtjad, 2006. aastal Raudteeinspektsioon ning 2007. aastal Tehnilise Järelevalve Amet.

Kaubad on liigitatud transpordistatistika kaubagruppide klassifikaatori järgi, mille alus on EL-i transpordistatistika standardne kaupade klassifikaator (TSK).

Raudteeveoste kogus tonnides võib olla kirjeldatud topelt, sest riigisisestel vedudel võib ühte ja sedasama kaubakogust sihtpunkti vedada mitu raudtee-ettevõtet juhul, kui üks vedaja veab kaupa avalikul raudteel ja teine mitteavalikul raudteel. Seepärast on veetud kauba mahu iseloomustamiseks soovitatav kasutada näitajat "veosekäive", mis väljendab kaubaveol tehtud tööde mahtu tonn-kilomeetrites.

Methodology

The survey population consists of economically active transport enterprises which have been included in the statistical register of economically active units.

Complete enumeration is applied in the case of enterprises whose main activities are railway transport, water and air transport services as well as passenger transport by road. Also seaports and airports are included. In the transport of goods by road, all enterprises with at least 20 employees are enumerated completely. The rest of enterprises have been sampled. The population totals are estimated on the basis of the sample data.

The data of traffic register are reported by the Estonian Motor Vehicle Registration Centre, the data about civil aircrafts — by the Estonian Civil Aviation Administration, the data of Estonian Ship Register — by the Estonian Maritime Administration. The data of road casualties are reported by the Traffic Safety Department of the Estonian Road Administration, the data of railway accidents and railway infrastructure and vehicles — by the Estonian Technical Surveillance Authority, the data of ship accidents — by the Estonian Maritime Administration.

In 2003–2005, the data of railway accidents and railway infrastructure and vehicles were reported by railway infrastructure managers, in 2006 — by the Estonian Railway Inspectorate, and in 2007 the data were reported by the Estonian Technical Surveillance Authority.

Goods are classified according to the Goods Classification of Transport Statistics, which is based on the Standard Goods Classification for Transport Statistics/Revised (NST/R).

The quantity of freight in tonnes may be double as in case of domestic freight the same quantity of freight may be carried to the destination by several railway enterprises if one of them carries the freight on the public railway and the other on non-public railway. That is the reason why it is recommended, in order to characterise the quantity of the freight carried, to use the indicator "freight turnover" which indicates the volume of work done while carrying the freight in tonne-kilometres.

Kirjandust
Publications

Eesti Statistika Kuukiri. 2007. *Monthly Bulletin of Estonian Statistics,* nr 1–12.

Eesti Statistika Kuukiri. 2008. *Monthly Bulletin of Estonian Statistics,* nr 1–6.

SIDE

Diagramm 1 Mobiiltelefonivõrgu kliendid, 2005–2007 385
Tabel 1 Kõned püsivõrgus ja telegrammid, 2003–2007 385
Tabel 2 Kõned ja lühisõnumid mobiiltelefonivõrgus, 2003–2007 385
Diagramm 2 Kõnede kestus, 2002–2007 386
Tabel 3 Elektroonilise side teenused, 2003–2007 386
Diagramm 3 xDSL-liinid, 2003–2007 386
Diagramm 4 Telefoniliini kaudu Interneti-ühenduse kliendid, 2003–2007 387
Tabel 4 Postiteenused, 2003–2007 387

COMMUNICATIONS

Diagram 1 Mobile network users, 2005–2007 385
Table 1 Calls in permanent network and telegrams, 2003–2007 385
Table 2 Calls and short messages in mobile network, 2003–2007 385
Diagram 2 Duration of calls, 2002–2007 386
Table 3 Telecommunication services, 2003–2007 386
Diagram 3 xDSL lines, 2003–2007 386
Diagram 4 Internet connection by telephone lines users, 2003–2007 387
Table 4 Postal services, 2003–2007 387

Ülevaade

Peatükk käsitleb peamiselt 2003.–2007. aasta sidestatistikat. Esitatakse andmeid posti- ja elektroonilise side teenuste kohta.

2007. aastal jätkusid eelmiste aastate suundumused: kiiresti suurenes mobiiltelefonivõrgu kõnede arv ja kestus (püsivõrgus aga vähenes), kasvas kaabeltelevisiooni klientide arv (15%) ning kirju saadeti samas suurusjärgus nagu 2006. aastal.

Mobiiltelefonivõrgu kliente rohkem kui Euroopa Liidus keskmiselt

2006. aastal oli 100 elaniku kohta 117 mobiiltelefonivõrgu klienti. Klientideks loeti lepingulised kliendid ja aktiivsed kõnekaardi kasutajad. Eurostati andmetel oli 2006. aastal 100 elaniku kohta kõige rohkem mobiiltelefonivõrgu kliente Luksemburgis (155), järgnesid Leedu (139) ja Itaalia (134) — EL-i 27 riigi keskmine näitaja oli 106. Eestis suurenes mobiiltelefonivõrgu klientide arv 2007. aastal eelmise aastaga võrreldes 10% (120), kõnekaardi kasutajaid oli 9% vähem.

Kõnede arv ja kestus mobiiltelefonivõrgus suurenes, püsivõrgus vähenes

Aastatel 2003–2007 on kõnede arv ja kestus püsivõrgus pidevalt vähenenud. Kui aastal 2002 oli kõnede kestus püsivõrgus mobiiltelefonivõrguga võrreldes ligi kaks korda suurem, siis praeguseks on olukord vastupidine. Seega eelistab lõppkasutaja viimastel aastatel selgelt mobiiltelefoniteenust. Kõnede kestus mobiiltelefonivõrgus ületaski 2007. aastal kõnede kestuse püsivõrgus ligi kaks korda. Mobiiltelefonivõrgus tehti 1,7 miljardit kõnet, mis on 7% rohkem kui aasta varem. 2007. aastal saadeti 214 miljonit lühisõnumit (SMS ja MMS) — lühisõnumite saatmine jäi eelmise aasta tasemele.

Kaarditaksofonide arv on mobiiltelefoniteenuse laialdase leviku tõttu aastatel 2003–2007 samuti vähenenud. Taksofoniteenust vajavad eelkõige isikud, kellel on alternatiivide kasutamine piiratud (nt haridus- ja meditsiiniasutustes viibijad, välisturistid) või puudub (nt ületatakse mobiiltelefoni kõnelimiiti, mobiiltelefonil ei ole levi vms).

Kaabeltelevisiooni klientide arv kasvas 15%

Kaabeltelevisiooni kliente oli 2007. aastal 279 000 — 15% rohkem kui aasta tagasi. Interneti kaabelmodem oli ligi poolel kaabeltelevisiooni klientidest.

Järjest rohkem kasutatakse suhtlemiseks ja andmesideks elektroonilisi kanaleid. Aastatel 2003–2007 on ISDN- ja xDSL-liinide arv kiiresti suurenenud. 2007. aastal oli ISDN-liine 55 207 ja xDSL-liine 153 857 — vastavalt 9% ja 18% rohkem kui 2006. aastal.

Internetti kasutati telefoniliini kaudu ligi kolmandiku võrra rohkem

2007. aastal oli telefoniliini kaudu Interneti-ühendust kasutavaid kliente 207 000 — ligi kolmandik rohkem kui eelmisel aastal. Valdavalt eelistati püsiühendust (98%), sisse-helistamisteenust kasutas vaid 2% klientidest.

2007. aastal saadeti 54,8 miljonit kirja ja toimetati kätte 82,1 miljonit perioodikaväljaannet. Ehkki kirjade saatmine on 2003. aastast vähenenud, on see elektroonilise kirjavahetuse pidevast arengust hoolimata püsinud viimastel aastatel samal tasemel. Vähemaks on jäänud ka postkontoreid ja tühjendatavaid kirjakaste. 2007. aastal suurenes veidi kättetoimetatud perioodikaväljaannete arv.

Overview

The chapter primarily provides communication statistics for 2003–2007. The data are presented on postal and telecommunication services.

In 2007, the last years' trends continued: the number and duration of calls in mobile network increased rapidly (but those in permanent network decreased), the number of cable-TV users increased (15%) and sending of letters stayed at the same level as it was in 2006.

The number of contractual mobile phone customers larger than the EU average

In 2006 the number of mobile subscriptions was 117 per 100 inhabitants. Subscriptions included contractual mobile phone customers and active prepaid card users. According to the data of Eurostat, the biggest number of mobile subscriptions per 100 inhabitants was in Luxembourg (155), Lithuania (139) and Italy (134) followed. The average of EU-27 was 106. Compared to the previous year, the number of contractual mobile phone customers increased 10% (120) and the number of prepaid card users decreased 9% in 2007 in Estonia.

The number and duration of calls increased in mobile network and decreased in permanent network

During 2003–2007 the number and duration of calls in permanent network decreased steadily. In 2002, the duration of calls in permanent network overshot the duration of calls in mobile network nearly twofold, but by now the situation is just the contrary. Thus, during last years, the end-user has clearly preferred the mobile phone service. In 2007, the duration of calls in the mobile network surpassed the duration of calls in the permanent network nearly twofold. 1.7 billion calls, i.e 7% more than a year ago, were made in the mobile network. In 2007, 214 million short messages (SMS and MMS) were sent — sending of short messages stayed at the level of the previous year.

In 2003–2007, the number of public phones has also decreased due to the extensive spread of mobile phone service. Public phone service is used above all by people for whom the use of alternatives is restricted (e.g. people in educational and health care institutions, foreign tourists) or who do not have this possibility (e.g. the call limit with the mobile phone service is exceeded, lack of mobile phone transmission, etc.).

The number of cable-TV users increased 15%

In 2007, there were 279,000 cable-TV users — 15% more than a year ago. Almost half of the cable-TV users had also Internet cable modem.

Electronic channels are more and more widely used for communication and data exchange. During 2003–2007 the number of ISDN lines and xDSL lines increased rapidly. In 2007 there were 55,207 ISDN lines and 153,857 xDSL lines — respectively 9% and 18% more than in 2006.

The use of Internet connection by telephone lines increased by nearly a third

In 2007, there were 207,000 Internet connection by telephone lines users — nearly a third more than in the previous year. Mostly permanent connection was preferred (98%), thus, only 2% of customers used dial-up connection.

In 2007, 54.8 million letters were sent and 82.1 million periodicals were delivered. Since 2003, sending of letters has decreased, but even though people use e-mails more and more widely, sending of letters has remained at the same level during last years. The number of post offices and emptiable post boxes has decreased, too. In 2007, the the number of delivered periodicals slightly increased.

Diagramm 1 **Mobiiltelefonivõrgu kliendid, 2005–2007**
Diagram 1 Mobile network users, 2005–2007

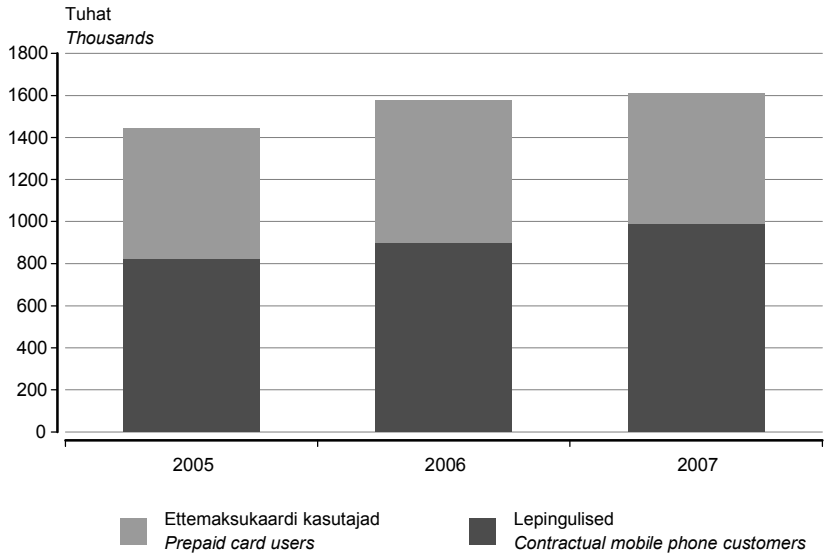

Tabel 1 **Kõned püsivõrgus ja telegrammid, 2003–2007**
Table 1 Calls in permanent network and telegrams, 2003–2007

	2003	2004	2005	2006	2007	
Riigisisesed kõned, mln	444,4	361,4	325,0	289,5	253,0	*Domestic calls, millions*
soodustariifiga	136,3	101,8	94,1	76,9	68,1	*cheap rate*
öötariifiga	14,0	4,8	5,1	5,2	5,1	*night rate*
Rahvusvahelised kõned, mln	26,4	39,9	38,8	31,9	26,9	*International calls, millions*
väljaläinud	20,4	21,2	20,7	18,2	16,0	*outgoing*
sissetulnud	6,0	18,7	18,2	12,8	11,0	*incoming*
Kõned mobiiltelefonivõrku, mln	84,7	84,3	73,0	69,3	61,5	*Calls into mobile network, millions*
Dial-up-kõned[a], mln	19,5	9,7	5,9	3,6	1,5	*Dial-up calls[a], millions*
Telegrammid, tuhat	18	13	13	8	7	*Telegrams, thousands*
välismaale	17	12	11	8	4	*to foreign countries*

[a] Internetti saamiseks kasutatakse arvutiga ühendatud välist või integreeritud analoogmodemit ning telefoniliini, et teha nn sissehelistamine teenusepakkujale. Teenusepakkuja ja kasutaja modemi vahel tekitatakse ühendus, mis omakorda suunatakse Internetti.

[a] *For getting Internet access, an external or integrated analogue modem connected to a computer and a telephone line are used to dial into an Internet service provider's (ISP) node. A modem-to-modem link is established between the ISP and user's modems, which is then routed to the Internet.*

Tabel 2 **Kõned ja lühisõnumid mobiiltelefonivõrgus, 2003–2007**
Table 2 Calls and short messages in mobile network, 2003–2007
(miljonit — *million*)

	2003	2004	2005	2006	2007	
Kõned Eesti mobiiltelefonivõrkudesse	772,8	1 055,8	1 021,8	1 220,7	1 305,2	*Calls into Estonian mobile networks*
võrgusisesed	464,2	680,2	601,2	727,2	761,5	*inside one mobile network*
teistesse telefonivõrkudesse	308,6	375,6	420,6	493,5	543,7	*into other mobile networks*
Kõned püsivõrku	69,1	70,1	71,1	78,4	91,2	*Calls into permanent network*
Kõned Eestist välismaale	9,3	12,1	14,7	16,8	17,6	*Calls to foreign countries*
Kõned välismaalt Eestisse	14,6	15,9	20,3	19,6	17,3	*Calls from foreign countries*
Kõned välismaal	9,9	13,8	18,0	23,6	35,3	*Calls in foreign countries*
Lühisõnumid	94,3	112,4	144,8	216,3	214,2	*Short messages*
SMS	…	…	143,7	214,5	212,3	*SMS*
MMS	…	…	1,1	1,8	1,9	*MMS*
KOKKU	970,0	1 280,1	1 290,7	1 575,4	1 680,8	*TOTAL*

Diagramm 2 **Kõnede kestus, 2002–2007**
Diagram 2 Duration of calls, 2002–2007

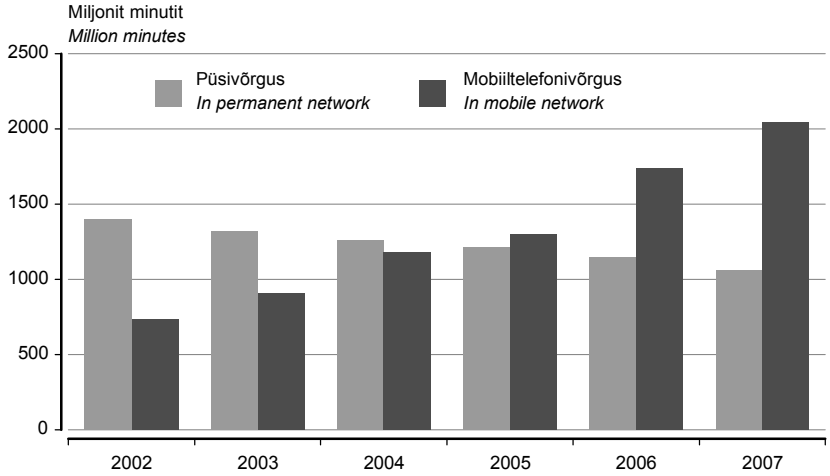

Tabel 3 **Elektroonilise side teenused, 2003–2007**
Table 3 Telecommunication services, 2003–2007

	2003	2004	2005	2006	2007	
Põhitelefoniliinid, tuhat	464	462	455	472	490	*Main telephone lines, thousands*
linnatelefonivõrgus	369	373	369	385	403	*in urban areas*
maatelefonivõrgus	95	89	86	87	86	*in rural areas*
Erakliente teenindavad liinid, tuhat	342	343	326	329	331	*Private telephone lines, thousands*
Kaarditaksofonid	2 348	2 268	2 112	1 979	1 852	*Public phones*
Mobiiltelefonivõrgu kliendid, tuhat	1 050,2	1 257,2	1 444,3	1 578,8	1 611,4	*Mobile network users, thousands*
lepingulised	…	…	820,0	898,7	990,8	*contractual mobile phone customers*
ettemaksukaardi (kõnekaardi) kasutajad	…	444,6	624,3	680,1	620,7	*prepaid card users*
Kaabel-TV kliendid, tuhat	152	203	211	243	279	*Cable-TV users, thousands*
Interneti kaabelmodemi kliendid	24	52	53	91	132	*Internet connection users*
Telefoniliini kaudu Interneti-ühenduse kliendid, tuhat	100	93	155	158	207	*Internet connection by telephone lines users, thousands*
püsiühenduse kliendid	50	70	142	149	202	*permanent connection by telephone lines users*
sissehelistamisteenuse kliendid	33	23	13	9	4	*Dial-up connection users*
ISDN-liinid	47 758	48 114	50 846	50 534	55 207	*ISDN lines*
xDSL-liinid	51 738	78 765	101 543	130 565	153 857	*xDSL lines*

Diagramm 3 **xDSL-liinid, 2003–2007**
Diagram 3 xDSL lines, 2003–2007

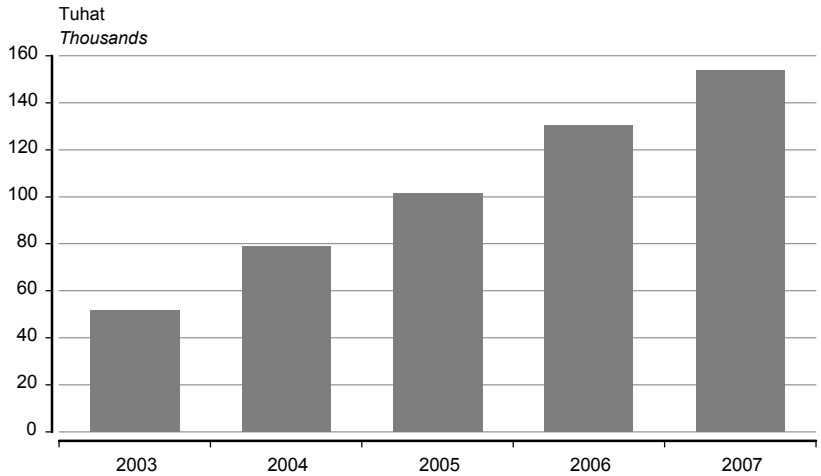

Diagramm 4 **Telefoniliini kaudu Interneti-ühenduse kliendid, 2003–2007**
Diagram 4 Internet connection by telephone lines users, 2003–2007

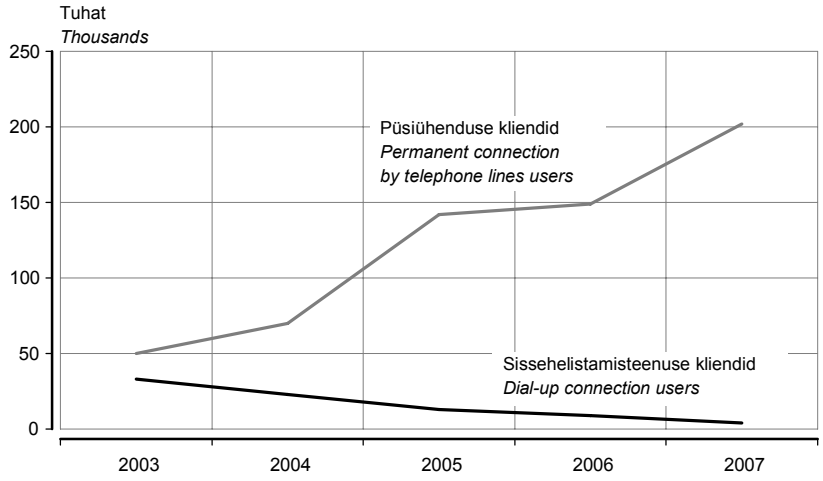

Tabel 4 **Postiteenused, 2003–2007**
Table 4 Postal services, 2003–2007

	2003	2004	2005	2006	2007	
Lähetatud, mln						*Outgoing, millions*
kirikorrespondents	70,3	59,0	57,2	53,3	54,8	*letters*
postipakid	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	*packages*
Kättetoimetatud perioodikaväljaanded, mln	71,3	73,6	71,7	78,2	82,1	*Delivered periodicals, millions*
Väljamakstud pensionid ja toetused, mln	3,6	2,9	2,6	2,4	2,1	*Paid pensions and benefits, millions*
Väljasaadetud rahakaardid, mln	0,2	0,1	0,1	0,2	0,2	*Postal money orders, millions*
Postkontorid	395	395	389	386	381	*Post offices*
Tühjendatavad kirjakastid	3 735	3 741	3 785	3 623	3 136	*Emptiable post boxes*

Metoodika

Sidestatistikas küsitletakse kõiki ettevõtteid, mille põhitegevusala on posti- või elektroonilise side teenused.

1994. aastal muutus postiteenuste andmete esitus — lähetatud perioodikaväljaannete asemel hakati koguma kättetoimetatud perioodikaväljaannete andmeid.

Alates 1995. aastast kogutakse põhitelefoniliinide andmeid, varem olid aluseks põhitelefoni-aparaadid.

Methodology

Communication statistics cover all enterprises whose main activities include postal, courier and telecommunication services.

The reports presented on postal services changed in 1994 — instead of the data about sent periodicals, data are now collected about delivered periodicals.

Starting from 1995, data are collected about the main telephone lines in operation, previously the data were based on main telephones.

Kirjandust
Publications

Eesti Statistika Kuukiri. 2007. *Monthly Bulletin of Estonian Statistics,* nr 1–12.

Eesti Statistika Kuukiri. 2008. *Monthly Bulletin of Estonian Statistics,* nr 1–6.

Transport. Side. 2006. *Transport. Communications*. (2007). Tallinn: Statistikaamet.

INFOTEHNOLOOGIA

Tabel 1 Arvutid ettevõtte tegevusala ja suuruse järgi, 2006, 2007 392
Diagramm 1 Interneti-ühendus ettevõtetes liigi järgi, 2005–2007....393
Tabel 2 Haldustarkvara ja e-arvete kasutamine ettevõtte tegevusala ja suuruse järgi, jaanuar 2007....393
Diagramm 2 Kodune Interneti-ühendus leibkonna tüübi järgi, 2005–2007....394
Tabel 3 Arvuti ja Interneti kasutamine soo, vanuse, hariduse ja hõiveseisundi järgi, 2006, 2007....394
Diagramm 3 16–74-aastased arvuti kasutamise koha ja soo järgi, 2006, 2007 395
Diagramm 4 16–74-aastased Interneti kasutamise koha ja soo järgi, 2006, 2007 395

INFORMATION TECHNOLOGY

Table 1 Computers by economic activity and size of enterprise, 2006, 2007 392
Diagram 1 Types of Internet connection in enterprises, 2005–2007 393
Table 2 Use of management software and e-invoices by economic activity and size of enterprise, January 2007....393
Diagram 2 Internet connection at home by type of household, 2005–2007....394
Table 3 Use of computers and Internet by sex, age, educational level and labour status, 2006, 2007....394
Diagram 3 Computer users aged 16–74 by location of using computer and sex, 2006, 2007....395
Diagram 4 Internet users aged 16–74 by location of using Internet and sex, 2006, 2007....395

Ülevaade

Peatükk esitab eelkõige 2006. ja 2007. aasta infotehnoloogiastatistikat ettevõtete ja leibkondade kohta. Statistikaamet korraldab infotehnoloogia kasutamise uuringut vähemalt 10 töötajaga ettevõtetes alates 2001. aastast, leibkondades 2005. aastast. Sama uuringut korraldavad statistikaorganisatsioonid ühtse metoodika alusel kõigis EL-i riikides.

Ettevõttes oli keskmiselt üks arvuti kolme hõivatu kohta, vähemalt kord nädalas kasutas arvutit neli hõivatut kümnest

2007. aastal kasutas igapäevatöös arvuteid 94% ettevõtetest. Ettevõttes oli keskmiselt 16 arvutit, neist 15 Interneti-ühendusega. See tähendab, et igas vähemalt 10 töötajaga ettevõttes oli keskmiselt üks arvuti kolme tööga hõivatu kohta ja neli hõivatut kümnest kasutas arvutit vähemasti kord nädalas. Kõige rohkem oli arvuteid finantsvahendusettevõtetes — keskmiselt 140, ning elektrienergia-, gaasi- ja veevarustuse tegevusalal — keskmiselt 38. Finantsvahendusettevõtete suur arvutivajadus oli tingitud sellest, et töö iseloomu tõttu kasutasid peagu kõik töötajad oma töös arvutit. Ehkki 2007. aastal oli finantsvahendusettevõtteid rohkem kui 2006. aastal, loodi peamiselt väikeettevõtteid — seetõttu oli ka ettevõtte keskmine arvutite arv eelmise aastaga võrreldes väiksem. Elektrienergia-, gaasi- ja veevarustuse ettevõtetes kasutasid pooled töötajad arvutit vähemalt kord nädalas.

Peagu igal arvuteid kasutaval ettevõttel oli ka Interneti-ühendus, enamjaolt püsiühendus. See võimaldab sissehelistamisteenusega Interneti-ühendusest tunduvalt kiiremat andmevahetust. Endiselt kasutasid ettevõtted Internetti enim panga- ja finantsteenuste puhul. Levinuim Interneti-ühenduse liik oli ADSL- ja SDSL-püsiühendus, mida kasutas seitse ettevõtet kümnest. Muid püsiühenduse liike (nt kaabel-TV, liisitud liinid) tarvitas kaks ettevõtet kümnest. Teisi Interneti-ühenduse liike (sissehelistamine, ISDN, mobiilne ühendus) kasutati vähem ja püsiühendusega kombineeritult.

Eurostati andmetel oli 2007. aastal EL-i 27 riigi ettevõtetest Interneti-ühendus 93%-l, sealjuures 83%-l püsiühendus. Interneti-ühendusega ettevõtete osatähtsus oli suurim Soomes, Hollandis (mõlemas 99%) ja Slovakkias (98%). Püsiühenduse kasutajaid oli kõige rohkem Hispaanias (95%), Maltal (94%) ja Prantsusmaal (93%). EL-iga võrreldavate tegevusalade puhul oli Interneti-ühendus 94%-l Eesti ettevõtetest, neist 83%-l püsiühendus.

Avaliku sektori veebisaitide sisulist ja tehnilist poolt arendatakse pidevalt. 2006. aastal kasutasid ettevõtted aktiivselt avaliku sektori pakutavaid e-suhtluse võimalusi. Avaliku sektori veebilehtedelt sai infot kaheksa ettevõtet kümnest, enamik laadis alla ka blankette. Viimaseid tagastas Interneti kaudu kuus ettevõtet kümnest. EL-i keskmisega võrreldes suhtlesid Eesti ettevõtted avaliku sektoriga Interneti teel aktiivsemalt.

Oma firmat tutvustav veebileht kuuel ettevõttel kümnest

2006. aastal oli oma firmat tutvustav veebileht kuuel ettevõttel kümnest. Enamasti esitleti seal oma tooteid ja teenuseid (92%), pakuti juurdepääsu tootekataloogidele ja hinnakirjadele (47%) ning osutati müügijärgset teenindust (26%). E-kaubanduse keskkond oli igal kümnendal veebisaiti omaval ettevõttel. Suuremal ettevõttel oli veebileht sagedamini kui väiksemal. Kõige tihedamini oli see olemas finantsvahendusettevõtetel, järgnes hotellide ja restoranide tegevusala, kus veebisait oli kolmveerandil. Kalapüügi ettevõtetel oli veebilehti kõige vähem — vaid igal kahekümne teisel.

Suurematel ettevõtetel ressursi- ja kliendi-haldustarkvara

2007. aastal uuris Statistikaamet ka haldustarkvara kasutamist ettevõtetes ja e-arvete levikut. Ettevõtte ressursside planeerimise tarkvara võimaldab integreeritult hallata olulisi ärikomponente, nagu tooteplaneerimine, varustamine, laoseis, turustamine, kliendihaldus, tellimuste täitmise jälgimine jne. Ressursihaldustarkvara kasutas keskmiselt iga üheksas arvuteid kasutav ettevõte, vähemalt 100 hõivatuga ettevõtetest aga iga kolmas. Kliendihaldustarkvara võimaldab ettevõttel planeerida müügieelset ja -järgset tegevust ning koguda, töödelda ja analüüsida kliendiinfot. Sellist tarkvara kasutas keskmiselt iga seitsmes ettevõte, vähemalt 100 hõivatuga ettevõtete hulgas iga neljas. Automaattöötlust võimaldavaid digitaalseid e-arveid oli saanud iga neljas Interneti-ühendusega ettevõte — seevastu vaid pool neist oli e-arveid ise välja saatnud.

Rohkem kui pooltel leibkondadel oli kodus arvuti

Peamiselt kasutatakse arvutit ja Internetti kodus. 2007. aastal oli 57%-l leibkondadest kodus arvuti, sealjuures 53%-l juurdepääs ka Internetile. Vaid igal kümnendal Internetiga leibkonnal ei olnud kiiret püsiühendust — seda kas ei vajatud või ei olnud see kodukohas kättesaadav.

Arvutit kasutas kaks kolmandikku Eesti elanikest

Kaks kolmandikku Eesti 16–74-aastastest elanikest kasutab arvutit ja Internetti — 2007. aasta esimeses kvartalis vastavalt 65% ja 64%. Meeste ja naiste hulgas oli arvuti ja Interneti kasutajaid võrdselt. Kõige aktiivsemad kasutajad olid 16–24-aastased ning kõige vähem puutusid arvuti ja Internetiga kokku 65–74-aastased. Kõige usinamad arvuti ja Interneti kasutajad olid õpilased ja üliõpilased, kelle seas mittekasutajaid peagu ei olnud.

Koduse Interneti-ühenduse levik on vähendanud arvuti ja Interneti kasutamist väljaspool kodu. Tööl puutuvad arvutiga tihedamini kokku kõrgema haridustasemega isikud, haridusasutuses aga mittetöötavad õpilased ja üliõpilased. 2007. aastal kasutati Internetti peamiselt elektronposti ja Interneti-panga teenuste puhul, ajalehtede ja ajakirjade lugemiseks ning toodete ja teenuste kohta info otsimiseks. Rohkem otsiti tervisega seotud infot (traumad, haigused, toitumine). Vähemaks on jäänud selliseid Interneti kasutajaid, kes otsivad Interneti vahendusel tööd ja saadavad CV-sid. Seda mõjutas kindlasti töötuse kahanemine. Internetti kasutavatest töötutest otsis 2006. aastal Interneti kaudu tööd 84% ja 2007. aastal 86%. Interneti kasutamise oskustest on levinuimad otsingumootori kasutamine ja e-posti saatmine koos failiga. Tavaline on ka foorumisse teate postitamine — eriti nooremate Interneti kasutajate hulgas.

Overview

The chapter provides an overview about information technology statistics for 2006 and 2007 in enterprises and households. Statistics Estonia conducts the survey of information technology in the enterprises with at least 10 employees since 2001, and in households since 2005. The same survey is conducted by statistical organisations on the basis of uniform methodology in all European Union Member States.

An enterprise had one computer per three employees on average, four out of ten employees used the computer at least once a week

94% of enterprises used computers in their day-to-day work in 2007. Enterprises had on average 16 computers, of which 15 had access to the Internet. Hence, every enterprise with at least 10 employees had one computer per three employees on average, and four out of ten employees used the computer at least once a week. The number of computers was the largest in enterprises of financial intermediation — on average 140 computers in an enterprise, and in electricity, gas and water supply enterprises — on average 38. In enterprises of financial Intermediation, the large number of computers was conditioned by

the nature of work — almost all employees used computers in their work. Although there were more enterprises of financial intermediation in 2007 than in 2006, mostly small enterprises were set up; therefore, the average number of computers in an enterprise was smaller compared to the previous year. In electricity, gas and water supply enterprises, half of the employees used computers in their work at least once a week.

Almost all enterprises using computers had also access to the Internet, mostly broadband connection. Broadband connection enables substantially faster data exchange than dial-up connection via traditional modem. As previously, most of the enterprises needed the Internet for banking and financial services. The most popular types of Internet connection were ADSL and SDSL broadband connections, used by seven out of ten enterprises. Other types of broadband connection (e.g. cable TV, leased lines) were used by two out of ten enterprises. Non-broadband connections (traditional modem, ISDN, mobile Internet) were used less and often in combination with broadband connection.

According to the data of Eurostat, 93% of enterprises in EU-27 Member States had access to the Internet, 83% of them had broadband connection. The biggest share of enterprises with Internet connection was in Finland and Netherlands (99% in both) and Slovakia (98%). Among enterprises connected to the Internet, the share of broadband connection users was largest in Spain (95%), Malta (94%) and France (93%). Regarding the economic activities surveyed in the EU, 94% of Estonian enterprises had access to the Internet, 83% of them had broadband connection.

Public authorities develop the content and technical solutions of their web sites on regular basis. In 2006, enterprises actively used the possibilities of electronic interaction with public authorities. Eight out of ten enterprises obtained information from the public authorities' web sites; most of them also downloaded forms from there. Forms were returned via Internet by six out of ten enterprises. The enterprises in Estonia used the Internet for interaction with public authorities more actively than in the EU on average.

Six out of ten enterprises had their own web site

Six out of ten enterprises had their own web site in 2006. Web sites were mostly used for marketing the enterprise's products and services (92%), for offering access to product catalogues or price lists (47%) and for providing after-sales support (26%). Every tenth enterprise that had its own web site provided a special environment for e-commerce. The share of enterprises with their own web site was bigger among large enterprises than among small enterprises. Regarding economic activities, enterprises of financial intermediation most often had their own web site, they were followed by hotels and restaurants, where three quarters of enterprises had web sites. Fishing enterprises had the smallest number of web sites — only every 22nd enterprise had one.

Larger enterprises had their own resource and customer management software

In 2007, Statistics Estonia also surveyed the use of management software in enterprises and the popularity of e-invoices. The Enterprise Resource Planning (ERP) software enables an integrated management of important parts of business, such as product planning, parts' purchasing, maintaining inventories, interacting with suppliers, customer service, tracking orders, etc. On average, the ERP software was used by every ninth enterprise supplied with computers, but among the enterprises with at least 100 employees — by every third enterprise. The Customer Relationship Management (CRM) software enables enterprises to plan the pre- and after-sales activities, including the capture, storage, processing and analysis of customer-related information. On average, the CRM software was used by every seventh enterprise, among the enterprises with at least 100 employees — by every fourth enterprise. Every fourth enterprise with the Internet connection had received e-invoices in digital format enabling automatic processing. However, only half of them had sent out e-invoices.

More than a half of households had a computer at home

Computers and the Internet were mostly used at home. In 2007, 57% of households had a computer at home, thereby 53% had access to the Internet at home. Only every tenth household with access to the Internet did not have fast broadband connection — there was either no need for it or the broadband connection was not available in the area.

Two thirds of Estonian population used the computer

Two thirds of the Estonian population aged 16–74 use computers and the Internet — in the 1st quarter of 2007, 65% and 64% respectively. There was an equal number of computer and Internet users among males and females. The number of computer and Internet users was the biggest among the age group 16–24, and the smallest among the age group 65–74.

Most common was the use of computers and Internet among pupils and students — practically all of them used computers and the Internet.

Due to the expanding Internet connection at home, the use of computers and Internet at other places outside home has decreased. Use of computers at work was more common among individuals with higher educational level, but the use of computers at places of education was more widespread among non-working pupils and students. The most popular activities for which the Internet was used in 2007, were sending and receiving e-mails and Internet banking, also reading newspapers and magazines, and finding information about goods or services. The use of Internet for seeking health-related information about injuries, diseases or nutrition has grown. The percentage of persons using the Internet for looking for a job or sending a job application has decreased. This trend was definitely influenced by the decrease in unemployment. In 2006, 84% of the unemployed Internet users looked for a job via the Internet, and in 2007 — 86%. Most common skills in using the Internet were the use of search engine for finding information and sending of e-mails with attached files. Posting messages to chat rooms is also quite widespread, especially among younger Internet users.

Tabel 1 **Arvutid ettevõtte tegevusala ja suuruse järgi, 2006, 2007**
Table 1 Computers by economic activity and size of enterprise, 2006, 2007

	Keskmine arvutite arv ettevõttes *Average number of computers in the enterprise*		Interneti-ühendusega arvutid, % *Computers connected with Internet, %*		
	2006	2007	2006	2007	
Tegevusala					***Economic activity***
Põllumajandus, jahindus ja metsamajandus	3,5	4,2	88,0	88,1	*Agriculture, hunting and forestry*
Kalapüük	3,2	3,4	75,0	81,1	*Fishing*
Mäetööstus	12,4	15,5	96,5	96,5	*Mining and quarrying*
Töötlev tööstus	13,0	14,5	88,8	92,3	*Manufacturing*
Elektrienergia-, gaasi- ja veevarustus	35,3	38,4	97,1	97,3	*Electricity, gas and water supply*
Ehitus	7,2	7,3	94,3	93,8	*Construction*
Hulgi- ja jaekaubandus; mootorsõidukite ja kodumasinate remont	14,2	16,8	88,4	89,9	*Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles etc.*
Hotellid ja restoranid	5,6	6,0	82,8	88,0	*Hotels and restaurants*
Veondus, laondus ja side	19,2	21,7	93,3	96,2	*Transport, storage and communication*
Finantsvahendus	147,6	140,2	99,2	98,2	*Financial intermediation*
Kinnisvara, rentimine ja äritegevus	17,6	21,5	92,4	91,9	*Real estate, renting and business activities*
Haridus, tervishoid ja sotsiaalhoolekanne, muu teenindus	17,3	18,7	90,6	92,9	*Education, health and social work, other community, social and personal service activities*
Tööga hõivatuid ettevõttes					***Persons employed in the enterprise***
10–19	4,8	5,5	91,9	93,6	*10–19*
20–49	9,6	10,7	92,9	94,0	*20–49*
50–99	22,5	23,7	88,3	88,6	*50–99*
100–249	42,7	48,2	92,4	94,2	*100–249*
250+	189,3	208,8	90,5	92,6	*250+*
KOKKU 10+	14,3	16,3	91,2	92,7	*TOTAL 10+*

Diagramm 1 **Interneti-ühendus ettevõtetes liigi järgi, 2005–2007**
Diagram 1 Types of Internet connection in enterprises, 2005–2007

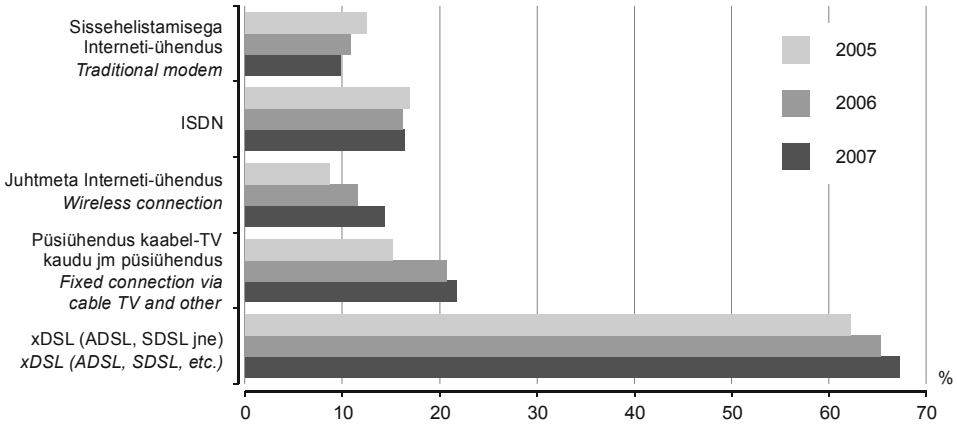

Tabel 2 **Haldustarkvara ja e-arvete kasutamine ettevõtte tegevusala ja suuruse järgi, jaanuar 2007**
Table 2 Use of management software and e-invoices by economic activity and size of enterprise, January 2007
(protsenti — *percentages)*

	Ressursi-haldus-tarkvara *ERP software*	Kliendi-haldus-tarkvara *CRM software*	E-arveid saanud *Received e-invoices*	E-arveid saatnud *Sent e-invoices*	
Tegevusala					***Economic activity***
Põllumajandus, jahindus ja metsamajandus	1,6	1,2	14,3	3,8	*Agriculture, hunting and forestry*
Kalapüük	0,0	0,0	0,0	0,0	*Fishing*
Mäetööstus	4,3	2,2	16,0	0,0	*Mining and quarrying*
Töötlev tööstus	12,2	10,5	20,7	9,6	*Manufacturing*
Elektrienergia-, gaasi- ja veevarustus	11,5	18,4	27,8	24,4	*Electricity, gas and water supply*
Ehitus	5,0	6,5	21,8	8,1	*Construction*
Hulgi- ja jaekaubandus; mootor-sõidukite ja kodu-masinate remont	16,2	16,7	25,9	13,2	*Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles etc.*
Hotellid ja restoranid	2,9	8,5	20,3	8,3	*Hotels and restaurants*
Veondus, laondus ja side	7,3	14,1	25,2	9,9	*Transport, storage and communication*
Finantsvahendus	20,9	52,2	41,0	29,9	*Financial intermediation*
Kinnisvara, rentimine ja äritegevus	12,1	19,7	16,7	10,0	*Real estate, renting and business activities*
Haridus, tervishoid ja sotsiaalhoolekanne, muu teenindus	4,8	15,6	23,2	18,8	*Education, health and social work, other community, social and personal service activities*
Tööga hõivatuid ettevõttes					***Persons employed in the enterprise***
10–19	5,2	9,6	19,4	8,2	*10–19*
20–49	10,4	12,8	24,6	12,3	*20–49*
50–99	16,2	18,1	22,2	12,8	*50–99*
100–249	28,1	23,4	23,9	14,5	*100–249*
250+	44,6	35,0	33,3	28,2	*250+*
KOKKU 10+	10,1	12,8	21,8	10,7	*TOTAL 10+*

Diagramm 2 **Kodune Interneti-ühendus leibkonna tüübi järgi, 2005–2007**
Diagram 2 Internet connection at home by type of household, 2005–2007

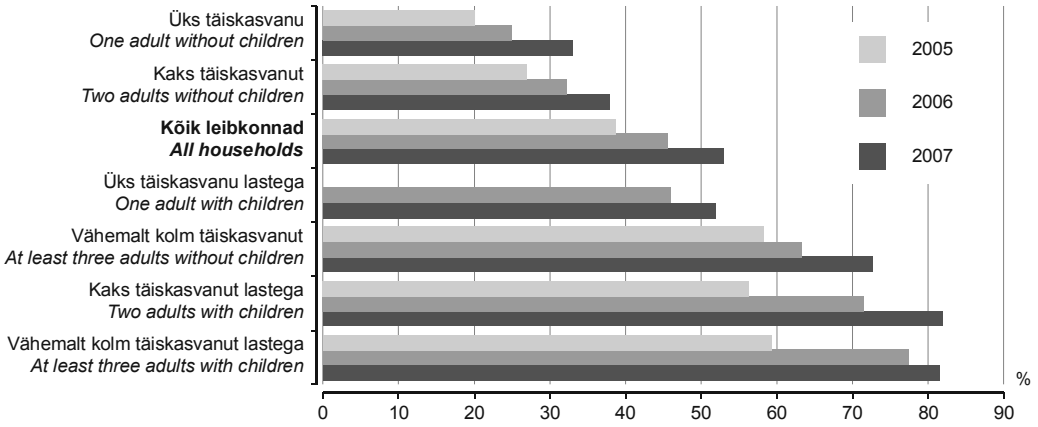

Tabel 3 **Arvuti ja Interneti kasutamine soo, vanuse, hariduse ja hõiveseisundi järgi, 2006, 2007**
Table 3 Use of computers and Internet by sex, age, educational level and labour status, 2006, 2007
(protsenti — *percentages*)

	Arvuti kasutamine *Use of computer*		Interneti kasutamine *Use of Internet*		
	2006	2007	2006	2007	
Sugu					***Sex***
Kokku	62,2	65,2	61,2	63,6	*Total*
Mehed	62,9	65,4	61,8	63,7	*Males*
Naised	61,6	65,1	60,7	63,5	*Females*
Vanuserühm					***Age group***
16–24	94,3	93,8	93,6	93,0	*16–24*
25–34	83,9	88,4	83,4	86,3	*25–34*
35–44	73,4	79,7	72,0	77,8	*35–44*
45–54	58,5	59,0	55,8	56,9	*45–54*
55–64	29,3	34,3	29,4	32,4	*55–64*
65–74	11,6	14,8	11,0	13,8	*65–74*
Haridus					***Educational level***
Esimene või madalam tase	50,9	53,3	50,0	52,1	*Below upper secondary education*
Teine tase	58,3	61,7	56,9	59,8	*Upper secondary education*
Kolmas tase	79,1	80,9	78,6	79,4	*Tertiary education*
Hõiveseisund					***Labour status***
Töötajad ehk (tööga) hõivatud	72,5	75,0	71,4	73,0	*Employed persons*
Töötud	46,8	59,0	44,5	59,3	*Unemployed persons*
Mittetöötavad (üli)õpilased	99,0	99,3	98,1	98,5	*Students (not in the labour force)*
Mittetöötavad pensionärid jt mitteaktiivsed	19,4	24,5	19,1	23,2	*Retired (not in the labour force) and other inactive*

Diagramm 3 **16–74-aastased arvuti kasutamise koha ja soo järgi, 2006, 2007[a]**
Diagram 3 Computer users aged 16–74 by location of using computer and sex, 2006, 2007[a]

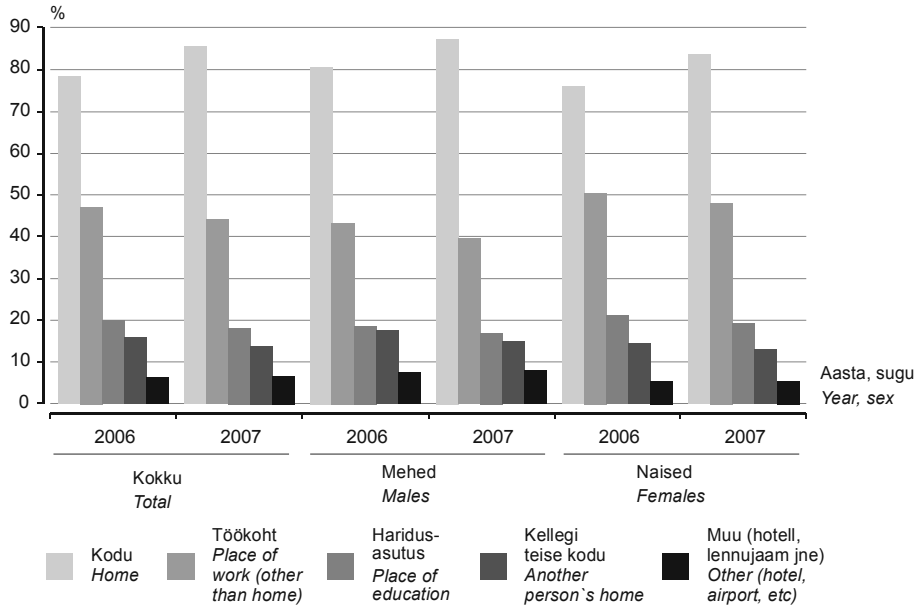

[a] Arvutit võis kasutada mitmes kohas.
[a] *One person could use the computer at multiple places.*

Diagramm 4 **16–74-aastased Interneti kasutamise koha ja soo järgi, 2006, 2007[a]**
Diagram 4 Internet users aged 16–74 by location of using Internet and sex, 2006, 2007[a]

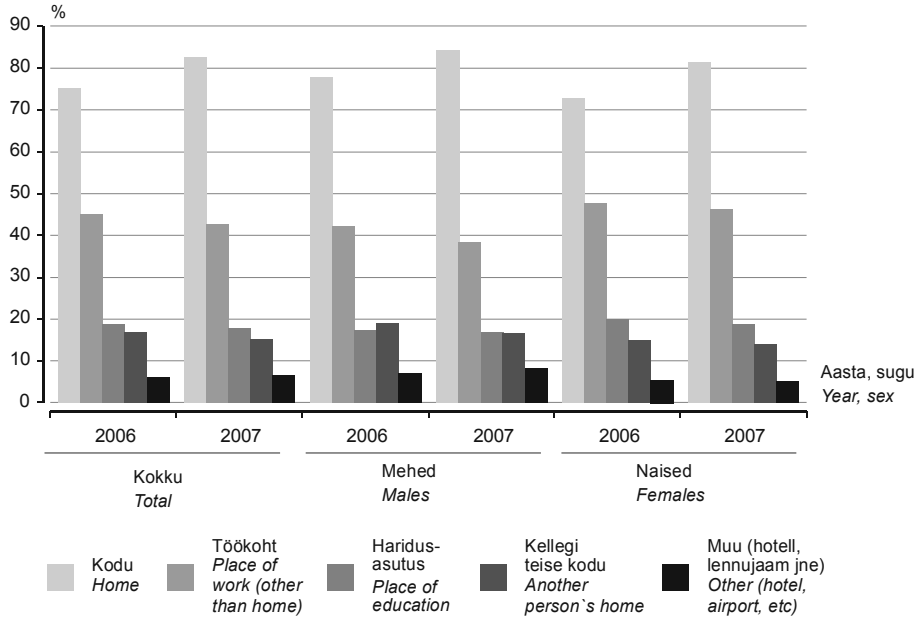

[a] Internetti võis kasutada mitmes kohas.
[a] *One person could use the Internet at multiple places.*

Metoodika

Infotehnoloogia vaatluste aluseks olid Eurostati küsimustikud "*Community Survey on ICT usage in enterprises (e-commerce)"* ja *"Community Survey on ICT usage in households and by individuals",* millele tuginedes koostati küsimustikud "Infotehnoloogia ettevõttes" ja "Infotehnoloogia leibkonnas". Eesmärk oli saada üldinfot infotehnoloogiavahendite, Interneti kasutamise, e-kaubanduse ja mitmesuguste Interneti või arvuti kasutamisoskuste kohta nii ettevõtetes, leibkondades kui ka isikute järgi.

Vaatlus hõlmas ettevõtteid, kus oli vähemalt 10 hõivatut. Andmeid koguti valikuuringuga. Küsitleti kõiki ettevõtteid, kus oli vähemalt 50 hõivatut. 10–49 hõivatuga ettevõtete hulgast tehti lihtne juhuslik valik. Kogutud andmed laiendati vastavale vähemalt 10 hõivatuga ettevõtete üldkogumile, s.t arvutati üldkogumi näitajate hinnanguline suurus. Ettevõtted jaotati põhitegevusalade kaupa Eesti majanduse tegevusalade klassifikaatori (EMTAK) järgi.

Vaatlus "Infotehnoloogia leibkonnas" korraldati tööjõu-uuringu lisana ning see hõlmas vähemalt ühe 16–74-aastase liikmega leibkondi ja 16–74-aastasi üksikisikuid. Leibkonnad jaotati koosseisu ja tüübi, üksikisikud aga vanuserühma, soo, haridustaseme, hõiveseisundi ja piirkonna järgi. Vaatlust korraldati valikuuringuna. Küsitletavate valiku alus oli AS Andmevara rahvastiku andmebaas (rahvastikuregister). Küsitlus korraldati teises kvartalis, uuringuperiood oli esimene kvartal.

Andmete laiendamisel oli aluseks uuringuaasta 1. jaanuari arvestuslik rahvaarv. Laiendustegurid arvutati maakonna, soo ja viie aasta vanuserühmade järgi. Valimi laiendamisel üldkogumi kohta saadud andmed on tegelike parameetrite hinnangud. Vähem kui 20 isikul põhinevaid hinnanguid ei ole avaldatud.

Methodology

The questionnaires of the Statistical Office of the European Communities (Eurostat) "Community Survey on ICT usage in enterprises (e-commerce)" and "Community Survey on ICT usage in households and by individuals" serve as a basis for information technology surveys. On the basis of these questionnaires the surveys "Information technology in enterprises" and "Information technology in households" were compiled. The aim was to obtain general information on information technology equipment, use of the Internet, e-commerce and various skills in using the Internet for the computer in enterprises, households and by persons.

*The survey covered enterprises where there are at least 10 persons employed. The data were collected by sample survey. All enterprises with at least 50 persons employed were included. Simple random sample was made among enterprises with 10–49 persons employed. The data were expanded to the population of enterprises with at least 10 persons employed, i.e. the estimates of the parameters were computed. The enterprises were distributed by main economic activities according to the Estonian Classification of Economic Activities (*EMTAK*).*

The survey "Information technology in households" was conducted as an appendix to the Labour Force Survey and covered households with at least one person aged 16–74 and individuals aged 16–74. Households were distributed by composition and type of household. Individuals were distributed by age group, sex, educational level, labour status and region. The Population Register was used for sampling frame. The survey was conducted in the 2nd quarter and the survey period was the 1st quarter.

The expansion of the data is based on the estimated population of 1 January of the reference year. The expansion coefficients have been calculated according to county, sex and 5-year age groups. All the data received through the expansion of the sample are the estimates of actual parameters. The estimates that are based on less than 20 persons of the sample have not been published.

Kirjandust
Publications

Eesti Statistika Kuukiri. 2007. *Monthly Bulletin of Estonian Statistics,* nr 11.

Ettevõtlus. *Business.* (2008). Tallinn: Statistikaamet.

MAJUTUS JA TURISM

Tabel 1 Majutusettevõtete mahutavus, 2004–2007 400
Tabel 2 Majutamine, 2004–2007 400
Diagramm 1 Majutatud, 1997–2007 400
Tabel 3 Majutatud reisi eesmärgi järgi, 2004–2007 401
Tabel 4 Majutatud elukohariigi järgi, 2004–2007 401
Tabel 5 Ööbimised majutatute elukohariigi järgi, 2004–2007 402
Tabel 6 Reisifirmade vastuvõtu-, lähetus- ja siseturism, 2004–2007 402
Tabel 7 Väliskülastajad elukohariigi ja reisile lähetatud sihtriigi järgi, 2007 403
Diagramm 2 Reisifirmade teenindatud väliskülastajad, 1997–2007 404
Diagramm 3 Reisifirmade teenindatud sisekülastajad, 1997–2007 404

ACCOMMODATION AND TOURISM

Table 1 Capacity of accommodation establishments, 2004–2007 400
Table 2 Accommodation, 2004–2007 400
Diagram 1 Accommodated tourists, 1997–2007 400
Table 3 Accommodated tourists by purpose of trip, 2004–2007 401
Table 4 Accommodated tourists by country of residence, 2004–2007 401
Table 5 Nights spent by country of residence of accommodated tourists, 2004–2007 402
Table 6 Inbound, outbound and domestic tourism organized by travel agencies and tour operators, 2004–2007 402
Table 7 Foreign visitors by country of residence and outgoing visitors by country of destination, 2007 403
Diagram 2 Foreign visitors served by travel agencies and tour operators, 1997–2007 404
Diagram 3 Domestic visitors served by travel agencies and tour operators, 1997–2007 404

Ülevaade

Peatükk esitab majutus- ja turismistatistikat eelkõige 2004.–2007. aasta kohta.

Majutusteenuste nõudlus suurenes

Aasta-aastalt suureneb nõudlus majutusteenuste järele. 2007. aastal oli turistidele avatud 984 majutusettevõtet 45 000 voodikohaga. Aasta ringi oli saadaval 17 000 tuba 36 000 voodikohaga, millele hooajal lisandus 16% tube ja 24% voodikohti. Enamik tubadest (73%) olid kahekohalised. Eelmise aastaga võrreldes tuli juurde ligi 4000 voodikohta, voodikohtade täitumus aga vähenes kaks protsendipunkti.

2007. aastal oli majutusettevõtetes külastajate käsutuses 534 toitlustuskohta, 302 spordisaali ja -väljakut, 831 sauna ning 70 valuutavahetuspunkti. 203 majutusettevõttes olid avatud Interneti-punktid ja 432-s oli traadita andmeside võimalus. 430 majutuskohas olid mittesuitsetajate toad ja 118-s invatoad. Külastajad said kasutada 458 konverentsisaali. Tööga hõivatuid oli majutusettevõtetes üle 9000.

Majutusettevõtetes rohkem sise- ja vähem välisturiste

Majutusettevõtete teenuseid kasutas 2007. aastal 2,3 miljonit turisti — 84 000 rohkem kui 2006. aastal. Hoogsamalt kui aasta varem kasutasid majutusteenuseid Eesti elanikud. Majutuskohtades ööbis 963 000 siseturisti (kasv 16%) ja 1,38 miljonit välisturisti. Viimaste arv vähenes 2006. aastaga võrreldes 3% ehk 47 000 turisti võrra. Välisturistid veetsid majutusettevõtetes 2,9 miljonit ööd — 3% ehk 105 000 võrra vähem kui 2006. aastal.

2007. aastal suurenes turism enamikus Euroopa riikides. Paljude oluliste sihtturgude puhul vähenes aga Eesti majutusettevõtete teenuseid kasutanud välisturistide arv. See näitab Eesti konkurentsivõime nõrgenemist teiste meie regiooni — Ida- ja Põhja-Euroopa — sihtkohtadega võrreldes. Eesti kui sihtkoha atraktiivsust vähendanud põhitegurid on järgmised: kaupade ja teenuste hinnatase, teenuste hinna ja kvaliteedi suhe, teeninduskvaliteet, soodsate ja mugavate otsetranspordiühenduste (sh odavlennud) vähesus Euroopa peamistelt sihtturgudelt, atraktiivsete ja omanäoliste turismitoodete ebapiisav pakkumine ja tutvustamine.[a]

[a] Kallas, P. (2008). Eesti ja maailma turism 2007, lk 4.
[www] http://public.visitestonia.com/files/statistika/Eesti_ja_maailma_turism_2007.pdf (12.05.2008).

Soome turistide arv vähenes veelgi

2007. aastal vähenes Eesti tähtsama partnerriigi Soome turistide arv majutusettevõtetes 6%. Vaid aprillis ja detsembris peatus neid majutusasutustes rohkem kui eelmise aasta samal kuul — vastavalt 6% ja 8%. Seda põhjustas kiirlaevade hooaja varasem algus ja hilisem lõpp 2006. aastaga võrreldes, uue kogu aasta sõitva kiirlaeva liiniletulek ning uute hotellide avamine kevadel ja 2007. aasta lõpus.

2007. aastal kahanes turistide arv ka teistest Eesti peamistest partnerriikidest — Rootsist (15%), Saksamaalt (3%) ja Suurbritanniast (9%). Rootsi turistide arvu vähenemise üks põhjus on Läti aktiivne turundustegevus Rootsis. Samuti on Läti ja Rootsi vahel loodud laeva- ja odavlennuühendus. Saksamaa ja Suurbritannia puhul pidurdab Eestisse reisimist transpordiühenduste vähesus.[a]

Aprillisündmused mõjutasid Venemaa turistide arvu

Viimastel aastatel oli Venemaa turistide arv majutusettevõtetes suurenenud, kuid 2007. aasta aprillisündmused ja sellele järgnenud meediakajastused põhjustasid nende arvu tunduva vähenemise. Aprillist detsembrini oli Venemaa turiste eelmise aasta sama perioodiga võrreldes rohkem kui neljandiku võrra vähem. Majutusasutuste välisturistide koguarvule avaldas see siiski oluliselt vähem mõju kui Soome ja Rootsi turistide arvu kahanemine.

Märkimisväärselt rohkem kasutasid 2007. aastal majutusettevõtete teenuseid Läti, Leedu ja Poola turistid — vastavalt 14%, 19% ja 30% enam kui 2006. aastal. Norra turistide arv küll suurenes (15%), kuid aasta lõpukuudel kasv aeglustus.

Majutusettevõtetes peatunud turistidest 376 000 kasutas majutusteenust pakkuvate taastusravikeskuste teenuseid, neist 52% olid väliskülastajad. Kui eestimaalane peatus taastusravikeskuses keskmiselt pisut enam kui kaks ööpäeva, siis välismaalased jäid tunduvalt kauemaks — keskmiselt ligi neljaks ööpäevaks.

Turist maksis majutusettevõttes keskmiselt 481 krooni ööpäeva eest. Ööpäeva keskmine maksumus oli 3% kallim kui 2006. aastal.

Majutusettevõtete koostööpartnerid on reisifirmad. Reisifirmade vahendusel saabus 2007. aastal Eestisse 285 000 välisturisti (majutusasutuste teenuseid kasutanud turistidest neljandik) ja 1 560 000 ühepäevakülastajat. Enim turiste tuli Soomest, Saksamaalt, Rootsist ja Venemaalt, enamik ühepäevakülastajatest saabus Soomest (88%).

Eestimaalased reisisid rohkem

2007. aastal lähetasid reisifirmad välisriikidesse 516 000 Eesti elanikku, mis on 8% rohkem kui aasta varem. Piiri taha reisimiseks kasutas kohaliku reisifirma teenuseid enam kui iga kolmas eestimaalane. Lemmiksihtkoht on endiselt Soome (19% kõigist reisijatest), millele järgnevad Egiptus (8%) ja Rootsi (6%). Meelsasti külastatakse ka Kreekat, Hispaaniat, Lätit, Saksamaad (kõik 5%), Türgit, Itaaliat ja Venemaad (kõik 4%).

Eesti piires reisitakse reisibüroo vahendusel vähem kui välismaal. 2007. aastal kasutas kodumaal reisimiseks reisifirma teenuseid 127 000 Eesti elanikku. 2007. aastal ületas reisibüroo kaudu välismaale reisinute arv sisekülastajate arvu neli korda. Soosituim aeg Eestis reisimiseks on traditsiooniliselt suvi.

2007. aastal osutas turismiteenuseid 287 reisifirmat. Väliskülastajate vastuvõtmise ja Eesti elanike välisreisidele lähetamisega tegeles 217 reisifirmat ehk kolmveerand firmadest.

Overview

The chapter presents accommodation and tourism statistics predominantly for 2004–2007.

The demand for accommodation services increased

The demand for accommodation services increases year by year. In 2007, 984 accommodation establishments with 45,000 bed places were available for tourists. All the year round 17,000 rooms with 36,000 bed places were available, 16% of rooms and 24% of bed places were additionally available during tourist seasons. Most of the rooms (73%) were double rooms. Compared to the previous year, the number of bed places increased by 4,000 but the average use of bed places decreased by two percentage points.

534 catering establishments, 302 sports fields and gymnasiums, 831 saunas, 70 currency exchange offices served visitors in accommodation establishments. 203 accommodation establishments had Internet access points and 432 accommodation establishments had smokers and 118 had rooms for persons with special needs. Visitors could use

[a] Kallas, P. (2008). Eesti ja maailma turism 2007, lk 7.
[www] http://public.visitestonia.com/files/statistika/Eesti_ja_maailma_turism_2007.pdf (12.05.2008).

458 conference rooms. More than 9,000 persons were employed in accommodation establishments.

More domestic tourists and less foreign tourists in accommodation establishments

In 2007, 2.3 million tourists used the services of accommodation establishments — 84,000 tourists more than in 2006. Estonian residents used accommodation services more intensively than a year ago. The number of domestic tourists spending nights in accommodation establishments was 963,000 (increase of 16%) and the respective number of foreign tourists was 1.38 million. Compared to 2006, the number of the latter group decreased 3% or by 47,000 tourists. The number of nights spent in accommodation establishments by foreign tourists was 2.9 million — 3% or by 105,000 nights less than in 2006.

In 2007, tourism grew in the majority of European countries. The number of foreign tourists from a lot of significant source markets, who used the services of Estonian accommodation establishments, decreased. This shows that Estonia has become less competitive compared to other destinations of our region, i.e. Eastern and Northern Europe. The decline in Estonia's inbound tourism can be attributed to the following main reasons: the price level of goods and services, the price-and-quality ratio of services, the quality of services, insufficient possibilities of favourable and convenient direct transport connections (including low-cost flights) from the main European source markets, insufficient availability and promotion of attractive and original tourism products.[a]

The number of tourists from Finland continued to decrease

In 2007, the number of tourists from Finland, Estonia's main partner state in tourism, decreased 6%. Only in April and December more Finnish tourists stayed in accommodation establishments than in the same months of the previous year, respectively 6% and 8%. This was due to an earlier beginning and later ending of the season of high-speed ferries compared to 2006, launch of a new year-round high-speed ferry line and the opening of new hotels in spring and at the end of 2007.

The number of tourists from Estonia's other main partner states in tourism also decreased — from Sweden (15%), Germany (3%) and United Kingdom (9%). A reason for the decrease of Swedish tourists is Latvia's active marketing activity in Sweden. In addition, ship and low-cost flights connections have been established between Sweden and Latvia. In case of Germany and United Kingdom, insufficient number of transport connections inhibits trips to Estonia.[b]

Political tensions in April caused a decline in the number of tourists from Russia

The number of tourists from Russia in accommodation establishments had increased during the last years. But, the political tensions in April 2007 and the related media coverage caused a considerable decrease in their number. From April to December, the number of Russian tourists fell more than a fourth, compared to the respective period in 2006. The influence of that on the total number of foreign tourists in accommodation establishments was still considerably smaller compared to the decrease in the number of tourists from Finland and Sweden.

In 2007, the number of tourists from Latvia, Lithuania and Poland using the services of accommodation establishments increased considerably — respectively 14%, 19% and 30% more than in 2006. The number of Norwegian tourists increased (15%), but during the last months of the year the growth slowed down.

376,000 of the accommodated tourists stayed in health resorts, 52% of them were foreign visitors. Estonian residents stayed in health resorts on average for a little more than two nights, but foreign tourists stayed there for a considerably longer period — on average for about four nights.

The average cost of a guest night in an accommodation establishment was 481 kroons. The average cost of a guest night was 3% more expensive than in 2006.

Accommodation establishments co-operate with travel agencies and tour operators. In 2007, 285,000 foreign tourists arrived in Estonia through travel agencies and tour operators (a fourth of the tourists who used the services of accommodation establishments) and also

1,560,000 same-day visitors. The majority of tourists came from Finland, Germany, Sweden and Russia, most of the same-day visitors came from Finland (88%).

[a] *Kallas, P. (2008). Tourism in Estonia in 2007, p 1.*
[www] http://public.visitestonia.com/files/statistika/Tourism_in_Estonia_2007.pdf (12.05.2008)
[b] *Same source, p 2.*

More Estonian residents went to tours

In 2007, 516,000 Estonian residents were sent to tours to foreign countries, which is 8% more than a year earlier. More than every third Estonian resident used the services of local travel agencies and tour operators for organized foreign trips. The most favourite destination is continually Finland (19% of all travellers), followed by Egypt (8%) and Sweden (6%). Also Greece, Spain, Latvia, Germania (5% in each case), Turkey, Italy and Russia (4% in each case) were also preferred by tourists.

Estonian residents used the services of travel agencies for travels within Estonia less than for travelling abroad. In 2007, 127,000 Estonian residents used the services of travel agencies and tour operators for domestic trips. In 2007, the number of Estonian residents who travelled to foreign countries exceeded the number of domestic visitors fourfold. Summer Is traditionally the most favourite period for travelling in Estonia.

In 2007, 287 travel agencies and tour operators rendered tourist services. 217 travel agencies and tour operators, or three fourths of all respective companies were engaged in receiving foreign visitors and sending Estonian residents to foreign tours.

Tabel 1 **Majutusettevõtete mahutavus, 2004–2007**
Table 1 Capacity of accommodation establishments, 1995–2005

	2004	2005	2006	2007	
Majutusettevõtted	609	784	951	984	*Establishments*
Toad	14 953	16 610	17 811	19 303	*Rooms*
Voodikohad	32 899	38 088	40 850	44 611	*Bed places*
Keskmiselt voodikohti toas	2,20	2,29	2,29	2,31	*Avarage number of bed places per room*

Tabel 2 **Majutamine, 2004–2007**
Table 2 Accommodation, 2004–2007

	2004	2005	2006	2007	
Majutatud, tuhat	1 922	2 073	2 259	2 343	*Accommodated tourists, thousands*
Majutatud välismaalased, tuhat	1 374	1 453	1 428	1 380	*Accommodated foreign tourists, thousands*
Välismaalaste osatähtsus	72	70	63	59	*Proportion of foreign tourists*
Ööbimised, tuhat	3 758	4 112	4 543	4 675	*Nights spent, thousands*
Keskmiselt ööbimisi ühe majutatu kohta	1,96	1,98	2,01	2,00	*Avarage number of nights spent per tourist*

Diagramm 1 **Majutatud, 1997–2007**
Diagram 1 Accommodated tourists, 1997–2007

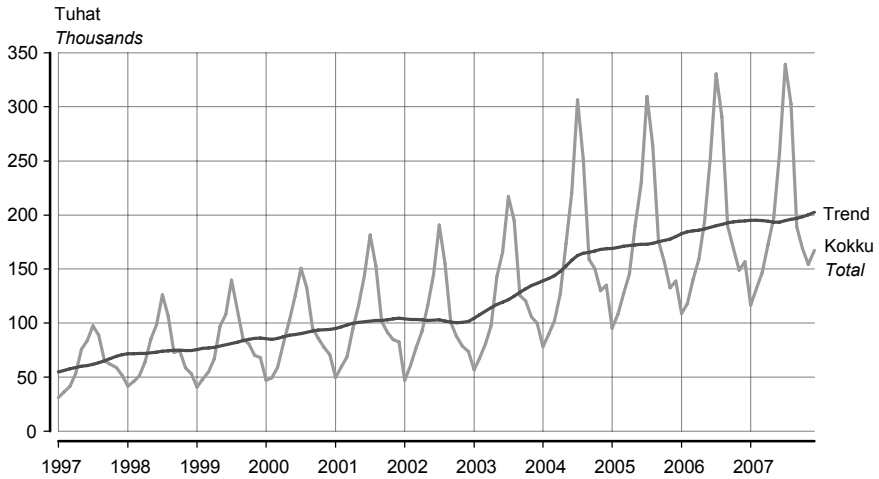

Tabel 3 **Majutatud reisi eesmärgi järgi, 2004–2007**
Table 3 Accommodated tourists by purpose of trip, 2004–2007
(protsenti — *percentages*)

Eesmärk	2004	2005	2006	2007	*Purpose*
Puhkusereis	61	62	62	61	*Holiday trip*
Tööreis	26	25	25	25	*Business trip*
osavõtt konverentsist, koolitusest, seminarist	22	21	21	20	*participation in a conference, seminar*
Muu reis	13	13	13	14	*Other trip*
Majutatud	100	100	100	100	*Accommodated tourists*

Tabel 4 **Majutatud elukohariigi järgi, 2004–2007**
Table 4 Accommodated tourists by country of residence, 2004–2007

Riik	2004	2005	2006	2007	*Country*
Albaania	1 093[a]	141	92	113	*Albania*
Austria	5 757	9 368	9 559	6 085	*Austria*
Belgia	4 043	4 940	5 886	6 094	*Belgium*
Bulgaaria	..	688	913	847	*Bulgaria*
Eesti	547 712	619 168	831 504	962 721	***Estonia***
Hispaania	12 177	15 533	15 148	17 454	*Spain*
Holland	10 490	12 714	13 688	12 229	*Netherlands*
Iirimaa	3 058	4 841	4 179	3 699	*Ireland*
Island	916	2 209	1 742	2 159	*Iceland*
Itaalia	25 642	26 712	26 753	24 901	*Italy*
Kreeka	1 564	1 696	1 731	2 712	*Greece*
Küpros	..	223	251	549	*Cyprus*
Leedu	20 555	24 703	29 889	35 561	*Lithuania*
Luksemburg	454	561	584	590	*Luxembourg*
Läti	40 956	51 558	65 559	74 667	*Latvia*
Malta	..	169	127	118	*Malta*
Norra	35 798	41 273	48 863	55 999	*Norway*
Poola	11 301	14 194	14 240	18 555	*Poland*
Portugal	2 781	3 488	2 697	2 763	*Portugal*
Prantsusmaa	15 086	16 921	16 510	17 813	*France*
Rootsi	89 042	108 234	105 939	90 221	*Sweden*
Rumeenia	..	800	708	1 033	*Romania*
Saksamaa	85 643	109 346	90 073	87 109	*Germany*
Slovakkia	564	1 255	830	909	*Slovakia*
Sloveenia	740	1 298	2 206	1 171	*Slovenia*
Soome	843 871	799 139	749 132	707 124	*Finland*
Suurbritannia	38 903	62 926	61 393	56 113	*United Kingdom*
Šveits	4 694	5 258	5 202	5 364	*Switzerland*
Taani	4 433	15 407	16 206	14 053	*Denmark*
Tšehhi	13 915	5 046	4 696	5 465	*Czech Republic*
Ukraina	..	1 861	3 192	3 648	*Ukraine*
Ungari	2 267	3 464	3 322	3 638	*Hungary*
Venemaa	42 348	53 427	67 201	56 407	*Russia*
Muud Euroopa riigid	15 888	11 669	13 632	17 635	*Other European countries*
Ameerika Ühendriigid	19 411	19 506	19 856	22 169	*United States*
Jaapan	7 362	8 066	8 093	6 799	*Japan*
Kanada	2 981	3 254	2 931	3 677	*Canada*
Muud riigid	10 681	11 530	14 560	14 880	*Other countries*
KOKKU	1 922 126	2 072 586	2 259 087	2 343 044	*TOTAL*

[a] K.a Bulgaaria ja Rumeenia.
[a] *Incl. Bulgaria and Romania.*

Tabel 5 **Ööbimised majutatute elukohariigi järgi, 2004–2007**
Table 5 Nights spent by country of residence of accommodated tourists, 2004–2007

Riik	2004	2005	2006	2007	*Country*
Albaania	2 685[a]	374	238	315	*Albania*
Austria	10 620	22 543	22 128	14 034	*Austria*
Belgia	8 458	10 269	13 303	11 839	*Belgium*
Bulgaaria	..	1 851	3 365	2 272	*Bulgaria*
Eesti	1 010 909	1 129 118	1 522 963	1 759 045	***Estonia***
Hispaania	21 878	28 634	29 362	35 442	*Spain*
Holland	21 698	26 095	29 145	26 873	*Netherlands*
Iirimaa	6 843	12 053	11 400	10 339	*Ireland*
Island	1 915	5 953	4 965	6 347	*Iceland*
Itaalia	52 507	59 553	61 348	60 393	*Italy*
Kreeka	3 149	4 669	4 347	6 451	*Greece*
Küpros	..	782	668	1 448	*Cyprus*
Leedu	32 068	40 925	52 202	61 207	*Lithuania*
Luksemburg	1 026	1 269	1 478	1 257	*Luxembourg*
Läti	59 532	74 880	101 300	119 429	*Latvia*
Malta	..	493	317	312	*Malta*
Norra	81 288	105 432	134 741	148 254	*Norway*
Poola	22 681	26 459	31 802	38 274	*Poland*
Portugal	5 113	6 745	5 637	6 201	*Portugal*
Prantsusmaa	28 962	33 990	35 817	37 791	*France*
Rootsi	184 871	235 202	236 998	195 748	*Sweden*
Rumeenia	..	1 926	2 380	2 955	*Romania*
Saksamaa	163 842	215 892	185 550	177 355	*Germany*
Slovakkia	1 128	3 230	2 320	2 461	*Slovakia*
Sloveenia	1 352	2 685	3 520	2 634	*Slovenia*
Soome	1 664 799	1 581 685	1 501 481	1 425 926	*Finland*
Suurbritannia	94 843	159 141	155 667	140 230	*United Kingdom*
Šveits	8 905	10 697	11 058	11 019	*Switzerland*
Taani	28 510	32 445	34 358	30 946	*Denmark*
Tšehhi	9 127	8 183	9 065	10 859	*Czech Republic*
Ukraina	..	4 492	7 482	10 079	*Ukraine*
Ungari	4 844	8 063	8 842	15 442	*Hungary*
Venemaa	101 546	138 508	176 862	149 663	*Russia*
Muud Euroopa riigid	34 668[t]	24 745	34 453	42 333	*Other European countries*
Ameerika Ühendriigid	44 492	44 349	49 460	53 599	*United States*
Jaapan	14 174	15 350	15 516	12 246	*Japan*
Kanada	7 245	8 352	7 563	8 982	*Canada*
Muud riigid	22 037	24 545	34 229	34 501	*Other countries*
KOKKU	3 757 715	4 111 577	4 543 330	4 674 501	*TOTAL*

[a] K.a Bulgaaria ja Rumeenia.
[a] *Incl. Bulgaria and Romania.*

Tabel 6 **Reisifirmade vastuvõtu-, lähetus- ja siseturism, 2004–2007**
Table 6 Inbound, outbound and domestic tourism organized by travel agencies and tour operators, 2004–2007

Külastajad	2004	2005	2006	2007	*Visitors*
Väliskülastajad	1 702 930	1 824 162	1 689 874	1 845 170	*International visitors*
ööbivad külastajad	329 244	349 045	287 263	284 850	*overnight visitors*
ühepäevakülastajad	1 373 686	1 475 117	1 402 611	1 560 320	*same-day visitors*
Reisile lähetatud	387 197	454 814	477 363	515 592	*Outgoing visitors*
Sisekülastajad	154 750	164 210	129 185	127 452	*Domestic tourists*
ööbivad külastajad	83 057	91 376	62 551	58 389	*overnight visitors*
ühepäevakülastajad	71 693	72 834	66 634	69 063	*same-day visitors*

Tabel 7 **Väliskülastajad elukohariigi ja reisile lähetatud sihtriigi järgi, 2007**
Table 7 Foreign visitors by country of residence and outgoing visitors by country of destination, 2007

Riik	Ööbivad külastajad *Overnight visitors*	Ühepäeva-külastajad *Same-day visitors*	Kokku *Total*	Lähetatud *Outgoing visitors*	*Country*
Ameerika Ühendriigid	4 536	66 481	71 017	9 376	*United States*
Araabia Ühend-emiraadid	11	-	11	1 386	*United Arab Emirates*
Austria	1 063	174	1 237	10 127	*Austria*
Belgia	346	1 191	1 537	11 535	*Belgium*
Bulgaaria	78	30	108	5 892	*Bulgaria*
Egiptus	8	-	8	41 238	*Egypt*
Hispaania	3 429	6 348	9 777	27 198	*Spain*
Holland	1 134	443	1 577	5 899	*Netherlands*
Horvaatia	25	78	103	4 366	*Croatia*
Iirimaa	96	84	180	1 970	*Ireland*
Iisrael	461	115	576	787	*Israel*
Indoneesia	-	-	-	310	*Indonesia*
Island	736	67	803	1 369	*Iceland*
Itaalia	8 602	34 062	42 664	19 429	*Italy*
Jaapan	572	515	1 087	1 719	*Japan*
Kanada	312	702	1 014	1 518	*Canada*
Kreeka	396	1 494	1 890	27 684	*Greece*
Küpros	157	-	157	1 367	*Cyprus*
Leedu	2 958	442	3 400	17 224	*Lithuania*
Luksemburg	74	9	83	1 073	*Luxembourg*
Läti	9 167	997	10 164	24 805	*Latvia*
Malta	9	50	59	516	*Malta*
Maroko	15	2	17	1 163	*Morocco*
Norra	17 735	1 380	19 115	6 995	*Norway*
Poola	1 673	814	2 487	5 312	*Poland*
Portugal	1 010	258	1 268	5 489	*Portugal*
Prantsusmaa	2 407	2 740	5 147	15 702	*France*
Rootsi	18 285	4 509	22 794	31 665	*Sweden*
Rumeenia	121	12	133	1 221	*Romania*
Saksamaa	22 524	27 020	49 544	24 344	*Germany*
Slovakkia	1 402	5	1 407	4 206	*Slovakia*
Sloveenia	142	9	151	1 339	*Slovenia*
Soome	153 797	1 380 412	1 534 209	96 566	*Finland*
Suurbritannia	5 248	23 610	28 858	14 755	*United Kingdom*
Šveits	757	606	1 363	4 667	*Switzerland*
Taani	3 055	913	3 968	6 857	*Denmark*
Tai	24	-	24	7 444	*Thailand*
Tšehhi	185	35	220	9 308	*Czech Republic*
Tuneesia	-	-	-	4 523	*Tunisia*
Türgi	58	18	76	20 320	*Turkey*
Ukraina	800	19	819	4 848	*Ukraine*
Ungari	474	81	555	3 233	*Hungary*
Venemaa	14 419	1 784	16 203	18 606	*Russia*
Muud riigid	6 549	2 811	9 360	10 241	*Other countries*
KOKKU	284 850	1 560 320	1 845 170	515 592	*TOTAL*

Diagramm 2 **Reisifirmade teenindatud väliskülastajad, 1997–2007**
Diagram 2 Foreign visitors served by travel agencies and tour operators, 1997–2007

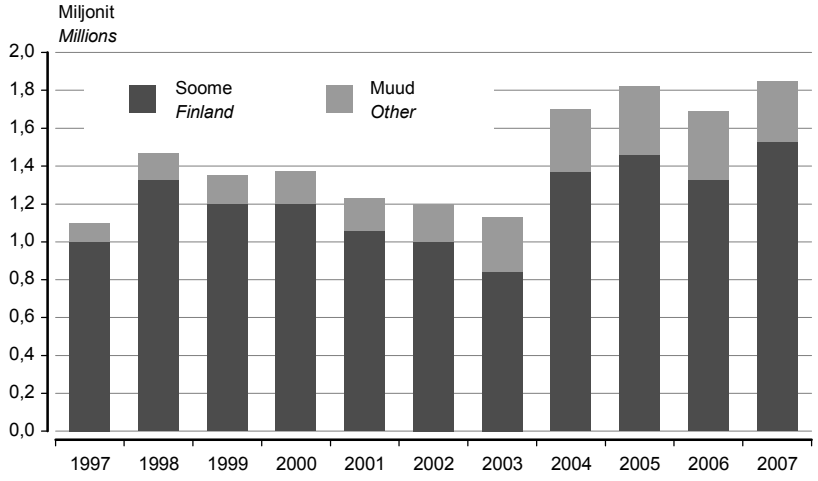

Diagramm 3 **Reisifirmade teenindatud sisekülastajad, 1997–2007**
Diagram 3 Domestic visitors served by travel agencies and tour operators, 1997–2007

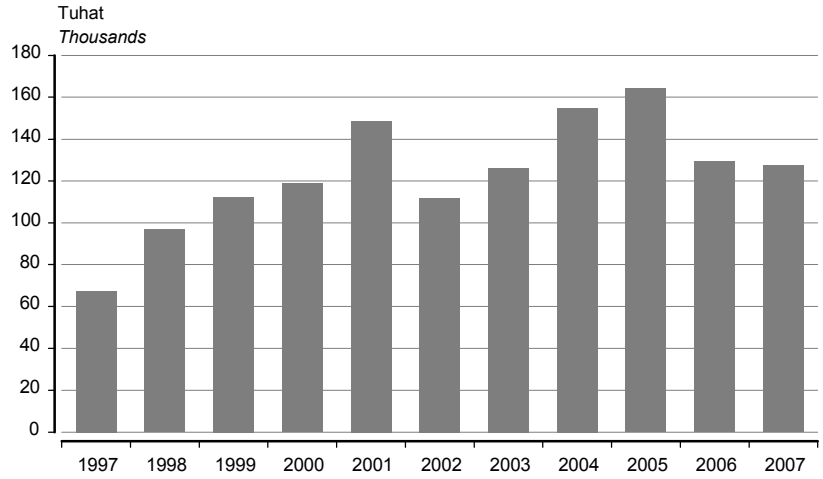

Metoodika

Turismi- ja majutusstatistika iseloomustab kõiki Eestis tegutsevaid üksusi, kes osutavad turismi- ja majutusteenust. Nende tegevusala kood Eesti majanduse tegevusalade klassifikaatori (EMTAK) järgi on 633, 551 või 552. Turismistatistikas küsitletakse kõiki üksusi, majutusstatistikas vähemalt viie voodikohaga üksusi.

Methodology

*Tourism and accommodation statistics cover all entities in Estonia that provide tourism and accommodation services. The activity code of these enterprises by the Estonian Classification of Economic Activities (*EMTAK*) is either 633, 551 or 552. In tourism statistics entities are enumerated completely, but in accommodation statistics — the entities with at least five bed places.*

Kirjandust
Publications

Eesti Statistika Kuukiri. 2007. *Monthly Bulletin of Estonian Statistics*, nr 1–12.
Eesti Statistika Kuukiri. 2008. *Monthly Bulletin of Estonian Statistics,* nr 1–6.
Turism. Majutus. 2007. *Tourism. Accommodation*. (2008). Tallinn: Statistikaamet.

TEADUS- JA ARENDUSTEGEVUS

Tabel 1 Teadus- ja arendustegevuse töötajad institutsionaalse sektori järgi, 2002–2007 408
Tabel 2 Teadus- ja arendustegevuse töötajad teadusvaldkonna järgi, 2007 408
Tabel 3 Teadus- ja arendustegevusega seotud teadlased ja insenerid teadusvaldkonna järgi, 2002–2007 408
Tabel 4 Ettevõtlussektori teadus- ja arendustegevuse töötajad tegevusala järgi, 2006 409
Diagramm 1 Teaduse ja tehnoloogia inimressurss, 1998–2006 410
Diagramm 2 Teadus- ja arendustegevuse kulutused, 1998–2006 410
Tabel 5 Asutuse- ja ettevõttesisesed teadus- ja arendustegevuse kulutused institutsionaalse sektori järgi, 2002–2007 410
Tabel 6 Ettevõtlussektori ettevõttesisesed teadus- ja arendustegevuse kulutused rahastamisallika ja tegevusala järgi, 2006 411
Tabel 7 Ettevõtlussektori ettevõttesisesed teadus- ja arendustegevuse kulutused liigi ja tegevusala järgi, 2006 412
Tabel 8 Ettevõtlussektori teadus- ja arendustegevuse kulutused rahastamisallika ja töötajate arvu järgi, 2006 413
Tabel 9 Kasumitaotluseta institutsionaalsete sektorite asutusesisesed teadus- ja arendustegevuse kulutused rahastamisallika järgi, 2002–2007 413
Tabel 10 Kasumitaotluseta institutsionaalsete sektorite asutusesisesed teadus- ja arendustegevuse kulutused teadusvaldkonna järgi, 2002–2007 413
Tabel 11 Patenditaotlused ja kasuliku mudeli registreerimise taotlused, 2005–2007 414
Tabel 12 Tööstusomandi õiguskaitse, 2003–2007 414
Tabel 13 Tööstusomandi õiguskaitse taotlused riigi järgi, 2007 415
Diagramm 3 Kõrgtehnoloogiliste toodete eksport, 1999–2006 415

RESEARCH AND DEVELOPMENT

Table 1 Personnel engaged in research and development by institutional sector, 2002–2007 408
Table 2 Personnel engaged in research and development by field of science, 2007 408
Table 3 Researchers engaged in research and development by field of science, 2002–2007 408
Table 4 Personnel engaged in research and development in business enterprise sector by economic activity, 2006 409
Diagram 1 Human resources devoted to science and technology, 1998–2006 410
Diagram 2 Expenditure on R&D, 1998–2006 410
Table 5 Intramural research and development expenditures by institutional sector, 2002–2007 410
Table 6 Intramural research and development expenditures in business enterprise sector by source of funds and economic activity, 2006 411
Table 7 Intramural research and development expenditures in business enterprise sector by type and economic activity, 2006 412
Table 8 Research and development expenditures in business enterprise sector by source of funds and number of employees, 2006 413
Table 9 Intramural research and development expenditures in non-profit institutional sectors by source of funds, 2002–2007 413
Table 10 Intramural research and development expenditures in non-profit institutional sectors by field of science, 2002–2007 413
Table 11 Filed patent applications and utility model registration applications, 2005–2007 414
Tabel 12 Legal protection of industrial property, 2003–2007 414
Tabel 13 Applications for legal protection of industrial property by country, 2007 415
Diagram 3 Export of high-tech products, 1999–2006 415

Ülevaade

T&A intensiivsus ületas 1% piiri

Peatükk esitab teadus- ja arendustegevuse (T&A) statistikat aastate 1998–2007 kohta. Oluline teadmuspõhise majanduse suunas liikumist iseloomustav näitaja on T&A kogukulutuste suhe sisemajanduse koguprodukti ehk T&A intensiivsus. Eestis on T&A intensiivsus alates 2001. aastast pidevalt suurenenud ja 2006. aastal ületas see esimest korda ühe protsendi piiri, ulatudes 1,14%-ni. Kuigi Eesti T&A intensiivsuse kasvutempo on olnud EL-i liikmesriikide seas kiireim, on meil ühise eesmärgini — 3% — jõudmiseks veel pikk tee käia. Lootust annavad ettevõtlussektori kiiresti kasvavad T&A kulutused, mis 2006. aastal ületasid esimest korda miljardi krooni piiri.

2006. aastal kasvas T&A rahastamine peagu poole võrra

Ettevõtted on T&A rahastajatena kiiret kasvutempot hoidnud juba mitu aastat — ka 2006. aastal suurenes nende finantseeritud T&A eelmise aastaga võrreldes 44%. Veelgi enam kasvasid riigi rahastatud T&A kulutused — 49%. Sellist kasvutempot ei ole võimalik järjepanu säilitada. Kasumitaotluseta institutsionaalsete sektorite viimased andmed näitavad tõepoolest, et nendes sektorites suurenes riigi rahastamine 2007. aastal tagasihoidlikumalt — vaid 15%.

T&A töötajate hulk ei kasva kulutustega samas tempos — 2005. aastaga võrreldes suurenes töötajate arv 2006. aastal 10% ja T&A-le kulutatud tööaeg 9%. T&A tööjõukulud kasvasid samal ajal 36%, mis võimaldas palgatõusu veerandi võrra. Tööjõukulude suurenemisest olulisem oli T&A investeeringute ligi kahekordne kasv: 254 miljonist kroonist 2005. aastal 485 miljoni kroonini 2006. aastal.

Teadlaste ja inseneride keskmine vanus oli 46 aastat nagu ka 2005. aastal, kuid alla 25-aastaste arv suurenes ligi veerandi — 211 võrra. Ka doktorikraadi omanikke oli teadlaste ja inseneride hulgas 85 võrra rohkem (2005. aastal 2273 ja 2006. aastal 2358).

Ettevõtete üha kasvav osatähtsus nii T&A tegija kui ka rahastajana on muutnud T&A laadi. Kui 1998. aastal (mil ettevõtete vastavaid kulusid mõõdeti Eestis esimest korda) hõlmasid alusuuringud T&A kulutustest 40% ning katse- ja arendustööd vaid veerandi, siis 2006. aastaks olid kohad vahetunud: katse- ja arendustöid oli 49% ning alusuuringuid 28%. Teisisõnu oli 2006. aastal pool T&A kulutustest vahetult suunatud uute toodete ja protsesside väljatöötamisele.

Riigi panus sotsiaalteadustesse väikseim

Kasumitaotluseta institutsionaalsete sektorite andmeid on võimalik analüüsida ka teadusvaldkonniti. Riigi prioriteedid on aastati olnud mõnevõrra erinevad. 2007. aastal oli riigi rahastamise osatähtsus suurim põllumajandus- (91%) ja loodusteadustes (83%), väikseim sotsiaalteadustes (63%).

Ettevõtted rahastasid kõige rohkem tehnikateadusi: 2007. aastal läks 44% nende rahaeraldistest just sinna ja ettevõtete osatähtsus finantseerijana ulatus 11%-ni. Peagu sama suur osa — 37% — ettevõtete rahastatud T&A-st tehti loodusteadustes. Välismaise rahastamise osatähtsus oli suurim sotsiaal- ja humanitaarteadustes — vastavalt 30% ja 18%.

Kõrgharidussektor on suurim T&A-ga seotud institutsionaalne sektor: 2007. aasta lõpus töötas seal 4320 teadlast ja inseneri ning aasta jooksul kulutati T&A-le 2084 inimtööaastat. See hõlmas kasumitaotluseta institutsionaalsete sektorite vastavatest koguarvudest ligikaudu neli viiendikku. Kui õppejõudude tööajast kulus uurimistööle üldjuhul umbes kolmandik, siis ülikoolidega liitunud teadusinstituutides oli uurimistöö osatähtsus tunduvalt suurem. Seetõttu hõlmas uurimistöö kogu kõrgharidussektori teadlaste ja inseneride tööajast ligikaudu poole.

Nais- ja meesteadlaste arv peagu võrdne

Kui kõrghariduse omandajate seas on feminiseerumine süvenenud juba mitu aastat, siis viimastel aastatel annab see endast märku ka kasumitaotluseta institutsionaalsete sektorite teadlaste ja inseneride hulgas. Alates 1996. aastast on naiste osatähtsus nimetatud sektorite teadlaste ja inseneride üldarvus pidevalt suurenenud ning nais- ja meesteadlaste arv on peagu võrdne. 2007. aastal oli naisteadlaste osatähtsus 48% (1996. aastal 42%).

2007. aastal koguti neljandat korda välisteadlaste andmeid. Teadustöö rahvusvahelistumist iseloomustab nii välisteadlaste arvu kasv (aastaga 101-st 153-ni) kui ka riikide suur esindatus (26 asemel 33). Enamiku riikide puhul töötas Eestis vaid 1–3 teadlast, kuid näiteks Saksamaalt oli 27, Venemaalt 24, Soomest 20, Ameerika Ühendriikidest 13 ja Rootsist 10 teadlast. Naisi oli nende hulgas 45 ehk pisut alla kolmandiku.

Overview

R&D intensity crossed the 1% line

The chapter presents statistics on research and development activities (R&D) for the years 1998–2007. The ratio of the total expenditure on research and development to gross domestic product or the R&D intensity is one of important indicators of the progress towards the knowledge-based economy. For Estonia, this indicator has been continuously growing since 2001, and in 2006 the R&D intensity for the first time crossed the 1% line reaching 1.14%. Despite Estonia's fastest growth rate in the R&D intensity among the EU Member States, there is a long way for Estonia to go before the common aim — 3% — is reached. Hope lies in the fast growth of expenditure on R&D in the business enterprise sector, which outpaced for the first time the one billion kroons line in 2006.

Nearly a 50% growth in R&D financing in 2006

Enterprises as the financiers of R&D have maintained a rapid growth for several years already — in 2006 compared to the previous year, the increment for them was 44%. The increment for the state financed R&D was even larger — 49%. Such high increments can't be preserved for many years in a row. Indeed, fresh data on non-profit institutional sectors show that for those sectors the increment for the state financed R&D was already more modest in 2007 — only 15%.

The number of R&D personnel is not growing at the same pace with expenditure — increase in the number of R&D personnel was 10% and the working time spent on R&D — 9% in 2006 compared with 2005. At the same time, labour costs in R&D grew by 36% leaving a quarter for a raise in salary. A nearly double-fold growth in R&D investments — from 254 million kroons in 2005 to 485 million kroons in 2006 — was more substantial than the growth in labour costs.

The mean age of researchers was 46 as in 2005, but the number of researchers under 25 years of age increased by nearly by a quarter — by 211 persons. Among researchers there were also 85 more holders of degrees at PhD level (2,273 in 2005 and 2,358 in 2006).

The rising importance of enterprises as performers and financiers of R&D has changed the R&D breakdown by type. If in 1998 (when the R&D expenditure of enterprises was measured in Estonia for the first time) the basic research accounted for 40% and the experimental development only a quarter of the total expenditure, by 2006 the roles has changed: the experimental development made up 49% and basic research 28%. In other words, half of the R&D expenditures were directly connected with the development of new products and processes in 2006.

The share of state funding to social sciences was the lowest

The data on non-profit institutional sectors can also be analysed by fields of science. The priorities of the state by field of science differ somewhat from year to year. In 2007 the share of state funding was the highest in agricultural sciences (91%) and natural sciences (83%). Social sciences accounted for the lowest share in government funding (63%) in 2007.

Engineering was funded by enterprises more than other sciences: 44% of the funds introduced by enterprises were directed there in 2007 and their share as a source of financing reached 11% for engineering. Nearly the same amount — 37% — of the R&D activities financed by enterprises took place in natural sciences. The share of foreign funds was largest for social sciences and humanities — 30% and 18%, respectively.

The higher education sector is the largest R&D performing institutional sector in Estonia. At the end of 2007, 4,320 researchers worked there and during 2007 the working time in man years spent on R&D amounted to 2,084. Both figures accounted for about four fifths of the non-profit institutional sectors' totals. If the share of research in the working time equaled generally one third for teaching staff, then in the research institutes affiliated with universities the share was much bigger. As a result, research amounted to nearly a half of the working time of researchers in the higher education sector as a total.

Number of female and male researchers is almost equal

Feminization in the higher education enrolment has already been growing for several years, now the first signs of this trend are also noticeable in the R&D personnel gender distribution of non-profit institutional sectors. From 1996, the share of female researchers in those sectors has continuously been increasing, and their number is nearly equal to that of male researchers. In 2007, the share of female researchers was 48% (in 1996 — 42%).

The data on foreign researchers were collected in 2007 for the fourth time. The internationalisation of R&D is characterised by the increase in the number of foreign researchers (from 101 to 153 in a year) and by the number of countries represented (33 instead of 26). From most countries there were only 1–3 researchers present in Estonia, but there worked, for example, 27 researchers from Germany, 24 from Russia, 20 from Finland, 13 from the USA and 10 from Sweden. The number of female researchers amounted to 45 or a bit less than one third of them.

Tabel 1 **Teadus- ja arendustegevuse töötajad institutsionaalse sektori järgi, 2002–2007**
Table 1 Personnel engaged in research and development by institutional sector, 2002–2007

	Riiklik sektor *Government sector*	Kõrgharidus-sektor *Higher education sector*	Kasumitaotluseta erasektor *Private non-profit sector*	Ettevõtlussektor *Business enterprise sector*	Kokku *Total*
Töötajad *Personnel*					
2002	980	4 694	83	1 164	6 921
2003	1 145	4 813	113	1 529	7 600
2004	1 099	4 894	154	1 735	7 882
2005	991	4 591	124	2 249	7 955
2006	1 080	4 949	177	2 586	8 792
2007	1 097	5 303	190	...	…
T&A-le kulutatud tööaastad (nn täistööaja ekvivalent) *Working years spent on research and development (the so-called full-time equivalent)*					
2002	793	2 565	69	702	4 129
2003	829	2 585	97	763	4 274
2004	810	2 752	90	1 084	4 736
2005	696	2 176	92	1 398	4 362
2006	714	2 290	106	1 631	4 741
2007	782	2 405	125	…	…

Tabel 2 **Teadus- ja arendustegevuse töötajad teadusvaldkonna järgi, 2007[a]**
Table 2 Personnel engaged in research and development by field of science, 2007[a]

Teadus-valdkond	Teadlased ja insenerid *Researchers*			Tehnikud *Technicians*			Abipersonal *Supporting staff*			*Field of science*
	K/*T*	N/*F*	M/*M*	K/*T*	N/*F*	M/*M*	K/*T*	N/*F*	M/*M*	
Loodusteadused	1 717	1 051	666	415	178	237	..	..	..	*Natural sciences*
Tehnikateadused	861	607	254	72	51	21	..	..	..	*Engineering*
Arstiteadus	425	167	258	103	23	80	..	..	..	*Medical sciences*
Põllumajandus-teadused	231	120	111	64	17	47	..	..	..	*Agricultural sciences*
Sotsiaalteadused	840	356	484	89	24	65	..	..	..	*Social sciences*
Humanitaar-teadused	1 126	399	727	118	35	83	..	..	..	*Humanities*
KOKKU	5 200	2 700	2 500	861	328	533	529	134	395	*TOTAL*

[a] Ei hõlma ettevõtlussektorit.
[a] *Business enterprise sector excluded.*

Tabel 3 **Teadus- ja arendustegevusega seotud teadlased ja insenerid teadusvaldkonna järgi, 2002–2007[a]**
Table 3 Researchers engaged in research and development by field of science, 2002–2007[a]

Teadusvaldkond	2002	2003	2004	2005	2006	2007	*Field of science*
Loodusteadused	1 245	1 307	1 399	1 415	1 604	1 717	*Natural sciences*
Tehnikateadused	834	784	722	719	790	861	*Engineering*
Arstiteadus	416	427	401	394	404	425	*Medical sciences*
Põllumajandus-teadused	274	260	257	223	238	231	*Agricultural sciences*
Sotsiaalteadused	780	823	946	795	826	840	*Social sciences*
Humanitaar-teadused	815	870	850	786	959	1 126	*Humanities*
KOKKU	4 364	4 471	4 575	4 332	4 821	5 200	*TOTAL*

[a] Ei hõlma ettevõtlussektorit.
[a] *Business enterprise sector excluded.*

Tabel 4 **Ettevõtlussektori teadus- ja arendustegevuse töötajad tegevusala järgi, 2006**
Table 4 Personnel engaged in research and development in business enterprise sector by economic activity, 2006

Tegevusala	T&A töötajate arv *Number of personnel engaged in R&D*							T&A-le kulutatud tööaastad *Working years spent on R&D*	*Kind of activity*
	kokku *total*	teadlased ja insenerid *researchers*		tehnikud *technicians*		abipersonal *supporting staff*			
		N/F	M/M	N/F	M/M	N/F	M/M		
Mäetööstus	4	-	4	-	-	-	-	5,0	*Mining*
Töötlev tööstus	838	127	318	61	148	108	76	486,3	*Manufacturing*
toiduainete ja jookide tootmine	56	26	8	10	12	-	-	30,5	*manufacture of food products and beverages*
tekstiili ja tekstiiltoodete tootmine	26	4	1	4	7	10	-	16,5	*manufacture of textiles and textile products*
puidutöötlemine ja puittoodete tootmine, paberimassi, paberi ja pabertoodete tootmine	29	1	13	6	7	-	2	10,7	*manufacture of wood and wood products, manufacture of pulp, paper and paper products*
puhastatud nafta-toodete, kemikaalide, keemiatoodete ja keemiliste kiudude tootmine	203	49	49	16	15	63	11	98,3	*manufacture of coke, oil shale, nuclear fuel and chemicals and chemical products*
kummi- ja plasttoodete tootmine	36	1	8	2	12	-	13	12,2	*manufacture of rubber and plastic products*
muude mittemetalsetest mineraalidest toodete tootmine	20	3	9	2	2	2	2	2,9	*manufacture of other non-metallic mineral products*
metalli ja metalltoodete tootmine, mujal liigitamata masinate ja seadmete tootmine	101	3	40	8	29	3	18	66,6	*manufacture of metals and metal products, manufacture of machinery and equipment not elsewhere classified*
elektri- ja optikaseadmete tootmine	281	23	152	12	42	26	26	183,7	*manufacture of electrical and optical instruments*
transpordivahendite tootmine	50	6	21	-	20	1	2	44,8	*manufacture of transport equipment*
mööblitootmine; mujal liigitamata tootmine	36	11	17	1	2	3	2	20,1	*manufacture of furniture; other manufacturing not elsewhere classified*
Elektrienergia-, gaasi- ja veevarustus	75	13	48	4	7	2	1	26,7	*Electricity, gas and water supply*
Ehitus	x	x	x	x	x	x	x	x	*Construction*
Hulgi- ja jaekaubandus; mootorsõidukite, mootorrataste, isiklike tarbeesemete ning kodumasinate remont	115	19	46	12	20	11	7	77,0	*Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles, motorcycles and personal and household goods*
Veondus, laondus ja side	x	x	x	x	x	x	x	x	*Transport, storage, communication*
Finantsvahendus	268	23	46	81	111	4	3	160,1	*Financial intermediation*
Arvutid ja nendega seotud tegevus	612	35	238	29	145	40	125	491,2	*Computer and related activities*
Teadus- ja arendustegevus	247	59	129	29	13	12	5	187,9	*Research and development*
Muu äritegevus	222	50	113	10	19	15	15	108,0	*Other business activities*
Muu tegevusala[a]	23	14	6	-	-	3	-	7,6	*Other activity[a]*
KOKKU	2 586	358	1 042	237	497	205	247	1 630,6	*TOTAL*

[a] Kinnisvara, haridus, tervishoid ja sotsiaalhoolekanne, muu ühiskonna-, sotsiaal- ja isikuteenindus.
[a] *Real estate, education, health and social work, other community, social and personal service activities.*

Diagramm 1 **Teaduse ja tehnoloogia inimressurss, 1998–2006[a]**
Diagram 1 Human resources devoted to science and technology, 1998–2006[a]

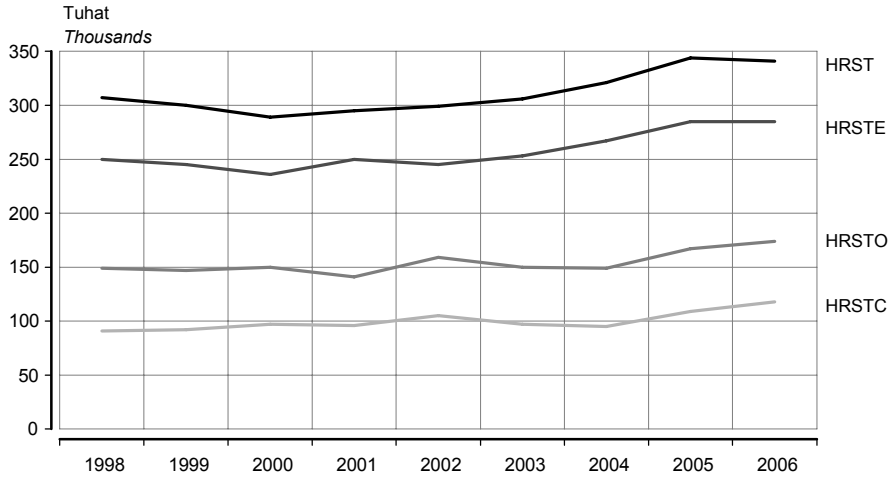

[a] HRST — kolmanda taseme haridusega või spetsialistidena töötavad 15–74-aastased; HRSTE — kolmanda taseme haridusega isikud; HRST0 — spetsalistidena töötavad isikud; HRSTC — kolmanda taseme haridusega spetsialistid.

[a] *HRST — persons aged 15–74 with tertiary level educational attainment or occupied as specialists; HRSTE — persons with tertiary education; HRST0 — persons occupied as specialists; HRSTC — specialists with tertiary education.*

Diagramm 2 **Teadus- ja arendustegevuse kulutused, 1998–2006**
Diagram 2 Expenditure on R&D, 1998–2006

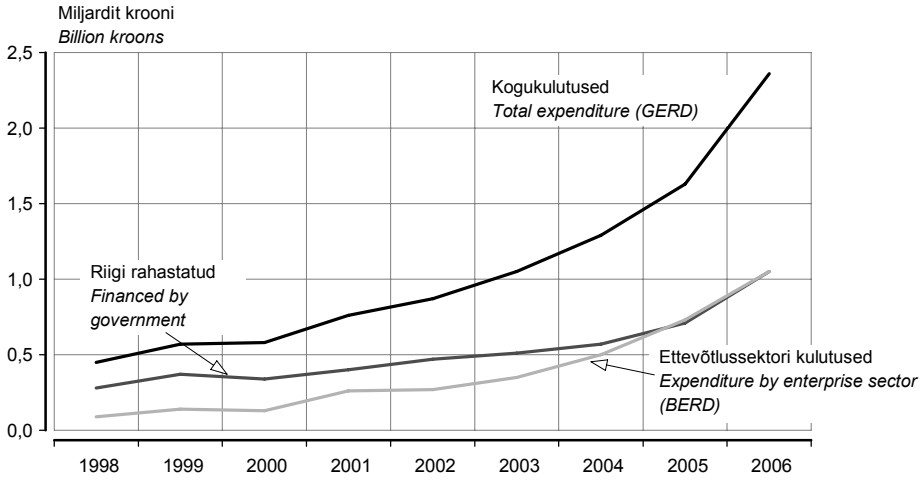

Tabel 5 **Asutuse- ja ettevõttesisesed teadus- ja arendustegevuse kulutused institutsionaalse sektori järgi, 2002–2007**
Table 5 Intramural research and development expenditures by institutional sector, 2002–2007

	Riiklik sektor *Government sector*	Kõrgharidussektor *Higher education sector*	Kasumitaotluseta erasektor *Private non-profit sector*	Ettevõtlussektor *Business enterprise sector*	Kokku *Total*
Kulutused, miljonit krooni *Expenditures, million kroons*					
2002	147,9	417,2	39,2	267,2	871,5
2003	164,9	494,4	32,4	354,5	1 046,2
2004	171,6	588,5	29,7	504,2	1 294,0
2005	183,7	674,3	35,7	733,8	1 627,6
2006	310,2	959,6	42,9	1 049,8	2 362,5
2007	235,3	1 135,6	64,9	…	…
riigi rahastatud, % *financed by government, %*					
2002	82	76	12	10	54
2003	79	71	17	6	49
2004	82	69	22	4	44
2005	80	73	43	7	44
2006	63	80	28	8	45
2007	92	77	52	…	…

Tabel 6 **Ettevõtlussektori ettevõttesisesed teadus- ja arendustegevuse kulutused rahastamisallika ja tegevusala järgi, 2006**

Table 6 Intramural research and development expenditures in business enterprise sector by source of funds and economic activity, 2006

Tegevusala	Kulutused, tuhat krooni	Rahastamisallikad, %				*Kind of activity*
		riik	ette-võtted	kõrg-haridus-sektor	välis-allikad	
	Expenditures, thousand kroons	*Sources of funds, %*				
		govern-ment	*enter-prises*	*higher education sector*	*foreign funds*	
Mäetööstus	12 763	3,4	96,6	-	-	*Mining*
Töötlev tööstus	310 498	5,1	71,7	0,1	23,1	*Manufacturing*
toiduainete ja jookide tootmine	13 204	-	100,0	-	-	*manufacture of food products and beverages*
tekstiili ja tekstiiltoodete tootmine	4 923	-	100,0	-	-	*manufacture of textiles and textile products*
puidutöötlemine ja puittoodete tootmine, paberimassi, paberi ja pabertoodete tootmine	18 528	9,7	89,8	-	0,5	*manufacture of wood and wood products, manufacture of pulp, paper and paper products*
puhastatud naftatoodete, kemikaalide, keemiatoodete ja keemiliste kiudude tootmine	109 917	4,7	95,3	-	-	*manufacture of coke, oil shale, nuclear fuel and chemicals and chemical products*
kummi- ja plasttoodete tootmine	3 361	1,3	98,7	-	-	*manufacture of rubber and plastic products*
muude mittemetalsetest mineraalidest toodete tootmine	3 146	-	100,0	-	-	*manufacture of other non-metallic mineral products*
metalli ja metalltoodete tootmine, mujal liigitamata masinate ja seadmete tootmine	31 640	4,7	90,5	-	4,8	*manufacture of metals and metal products, manufacture of machinery and equipment not elsewhere classified*
elektri- ja optikaseadmete tootmine	102 502	6,8	24,6	0,3	68,4	*manufacture of electrical and optical instruments*
transpordivahendite tootmine	17 264	1,4	98,6	-	-	*manufacture of transport equipment*
mööblitootmine; mujal liigitamata tootmine	6 013	2,1	97,9	-	-	*manufacture of furniture; other manufacturing not elsewhere classified*
Elektrienergia-, gaasi- ja veevarustus	8 979	-	100,0	-	-	*Electricity, gas and water supply*
Ehitus	x	x	x	x	x	*Construction*
Hulgi- ja jaekaubandus; mootorsõidukite, mootorrataste ja isiklike tarbeesemete ning kodumasinate remont	30 503	8,7	91,3	-	-	*Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles, motorcycles and personal and household goods*
Veondus, laondus ja side	x	x	x	x	x	*Transport, storage and communication*
Finantsvahendus	152 019	-	100,0	-	-	*Financial intermediation*
Arvutid ja nendega seotud tegevus	277 376	2,8	85,6	-	11,6	*Computer and related activities*
Teadus- ja arendustegevus	99 944	43,7	46,0	-	10,3	*Research and development*
Muu äritegevus	59 245	6,7	86,3	-	7,0	*Other business activities*
Muu tegevusala[a]	3 173	-	100,0	-	-	*Other activity[a]*
KOKKU	1 049 826	7,6	81,1	-	11,3	*TOTAL*

[a] Kinnisvara, haridus, tervishoid ja sotsiaalhoolekanne, muu ühiskonna-, sotsiaal- ja isikuteenindus.

[a] *Real estate, education, health and social work, other community, social and personal service activities.*

Tabel 7 **Ettevõtlussektori ettevõttesisesed teadus- ja arendustegevuse kulutused liigi ja tegevusala järgi, 2006**

Table 7 Intramural research and development expenditures in business enterprise sector by type and economic activity, 2006

(protsenti — *percentages*)

Tegevusala	Alus-uuringud *Basic research*	Rakendus-uuringud *Applied research*	Katse- ja arendustöö *Experimental development*			*Economic activity*
			toode, materjal, teenus *product, material, service*	tehnoloogiline protsess või süsteem *technological process or system*	muu *other*	
Mäetööstus	-	-	17	83	-	*Mining*
Töötlev tööstus	1	5	35	56	3	*Manufacturing*
toiduainete ja jookide tootmine	-	3	64	32	1	*manufacture of food products and beverages*
tekstiili ja tekstiiltoodete tootmine	-	-	69	31	-	*manufacture of textiles and textile products*
puidutöötlemine ja puittoodete tootmine, paberimassi, paberi ja pabertoodete tootmine	-	-	8	92	-	*manufacture of wood and wood products, manufacture of pulp, paper and paper products*
puhastatud naftatoodete, kemikaalide, keemia-toodete ja keemiliste kiudude tootmine	1	3	18	77	1	*manufacture of coke, oil shale, nuclear fuel and chemicals and chemical products*
kummi- ja plasttoodete tootmine	-	-	69	21	10	*manufacture of rubber and plastic products*
muude mittemetalsetest mineraalidest toodete tootmine	-	-	61	30	9	*manufacture of other non-metallic mineral products*
metalli ja metalltoodete tootmine, mujal liigitamata masinate ja seadmete tootmine	-	20	48	30	2	*manufacture of metals and metal products, manufacture of machinery and equipment not elsewhere classified*
elektri- ja optika-seadmete tootmine	1	4	41	49	5	*manufacture of electrical and optical instruments*
transpordivahendite tootmine	-	3	73	24	-	*manufacture of transport equipment*
mööblitootmine; mujal liigitamata tootmine	-	-	52	34	14	*manufacture of furniture; other manufacturing not elsewhere classified*
Elektrienergia-, gaasi- ja veevarustus	10	70	4	14	2	*Electricity, gas and water supply*
Ehitus	x	x	x	x	x	*Construction*
Hulgi- ja jaekaubandus; mootorsõidukite, mootorrataste ja isiklike tarbeesemete ning kodumasinate remont	1	34	19	41	5	*Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles, motorcycles and personal and household goods*
Veondus, laondus ja side	x	x	x	x	x	*Transport, storage and communication*
Finantsvahendus	-	-	25	75	-	*Financial intermediation*
Arvutid ja nendega seotud tegevus	-	6	53	41	-	*Computer and related activities*
Teadus- ja arendustegevus	14	54	4	16	12	*Research and development*
Muu äritegevus	17	30	24	27	2	*Other business activities*
Muu tegevusala[a]	-	60	-	40	-	*Other activity[a]*
KOKKU	3	12	35	48	2	*TOTAL*

[a] Kinnisvara, haridus, tervishoid ja sotsiaalhoolekanne, muu ühiskonna-, sotsiaal- ja isikuteenindus.

[a] *Real estate, education, health and social work, other community, social and personal service activities.*

Tabel 8 **Ettevõtlussektori teadus- ja arendustegevuse kulutused rahastamisallika ja töötajate arvu järgi, 2006**

Table 8 Research and development expenditures in business enterprise sector by source of funds and number of employees, 2006

Töötajate arv *Number of employees*	Kulutused, tuhat krooni *Expenditures, thousand kroons*	Rahastamisallikas, % *Source of funds, %*			
		riik *government*	ettevõtted *enterprises*	kõrgharidus-sektor *higher education sector*	välisallikad *foreign funds*
Ettevõttesisesed kulutused *Intramural expenditures*					
0–19	129 723	18	74	-	8
20–49	234 734	18	67	-	15
50–199	238 489	5	94	-	1
>199	446 880	1	84	-	15
KOKKU *TOTAL*	1 049 826	8	81	-	11
Ettevõttevälised kulutused *Extramural expenditures*					
0–19	9 813	10	86	-	4
20–49	32 304	3	97	-	-
50–199	53 902	4	96	-	-
>199	41 372	-	100	-	-
KOKKU *TOTAL*	137 391	3	97	-	-

Tabel 9 **Kasumitaotluseta institutsionaalsete sektorite asutusesisesed teadus- ja arendustegevuse kulutused rahastamisallika järgi, 2002–2007[a]**

Table 9 Intramural research and development expenditures in non-profit institutional sectors by source of funds, 2002–2007[a]

(tuhat krooni — *thousand kroons*)

Rahastamis-allikas	2002	2003	2004	2005	2006	2007	*Source of funds*
Riik	443 392	488 549	550 473	657 102	972 658	1 120 740	*Government*
Ettevõtted	39 080	36 442	42 078	36 992	49 886	73 408	*Enterprises*
Kasumitaotluseta organisatsioonid	2 788	4 128	8 352	3 024	3 281	2 712	*Non-profit organisations*
Kõrgharidus-sektor	20 647	29 800	21 698	12 317	20 747	20 784	*Higher education sector*
Välisallikad	98 418	132 817	167 163	184 315	266 139	218 244	*Foreign funds*
KOKKU	604 325	691 736	789 764	893 750	1 312 711	1 435 888	*TOTAL*

[a] Ei hõlma ettevõtlussektorit.
[a] *Business enterprise sector excluded.*

Tabel 10 **Kasumitaotluseta institutsionaalsete sektorite asutusesisesed teadus- ja arendustegevuse kulutused teadusvaldkonna järgi, 2002–2007[a]**

Table 10 Intramural research and development expenditures in non-profit institutional sectors by field of science, 2002–2007[a]

(tuhat krooni — *thousand kroons*)

Teadus-valdkond	2002	2003	2004	2005	2006	2007	*Field of science*
Loodus-teadused	220 547	234 239	251 237	336 728	554 877	590 510	*Natural sciences*
Tehnika-teadused	108 958	144 501	163 422	174 744	272 315	288 989	*Engineering*
Arstiteadus	65 121	77 755	83 485	95 208	143 800	129 904	*Medical sciences*
Põllumajandus-teadused	57 223	62 847	97 923	76 792	87 529	106 351	*Agricultural sciences*
Sotsiaal-teadused	69 051	82 028	86 261	107 022	111 590	153 339	*Social sciences*
Humanitaar-teadused	83 425	90 366	107 436	103 256	142 600	166 795	*Humanities*
KOKKU	604 325	691 736	789 764	893 750	1 312 711	1 435 888	*TOTAL*

[a] Ei hõlma ettevõtlussektorit.
[a] *Business enterprise sector excluded.*

Tabel 11 **Patenditaotlused ja kasuliku mudeli registreerimise taotlused, 2005–2007[a]**
Table 11 Filed patent applications and utility model registration applications, 2005–2007[a]
(protsenti — *percentages*)

	Patendid *Patents*			Kasulikud mudelid *Utility models*			
	2005	2006	2007	2005	2006	2007	
Inimeste elulised vajadused	15,8	20,0	11,1	25,3	23,9	9,7	*Human necessities*
Tehnoprotsessid; transport	23,7	6,7	9,5	13,8	13,4	13,7	*Performing operations; transport*
Keemia; metallurgia	7,9	17,8	15,9	5,7	4,5	3,2	*Chemistry; metallurgy*
Tekstiil; paber	-	-	-	1,1	-	-	*Textiles; paper*
Ehitus ja mäendus	13,2	11,1	7,9	11,5	4,5	5,6	*Construction and mining*
Mehaanika; küte, relvad	5,3	4,4	4,8	3,4	11,9	8,9	*Mechanical engineering; heating, weapons*
Füüsika	2,6	11,1	11,1	11,5	11,9	6,5	*Physics*
Elekter	10,5	2,2	1,6	4,6	-	-	*Electricity*
Liigitamata taotlused	21,0	26,7	38,1	23,0	29,9	50,8	*Applications not classified*

[a] Patendiamet (andmed rahvusvahelise patendiklassifikatsiooni järgi, osad A–H).
[a] *Estonian Patent Office (data by International Patent Classification, parts A–H).*

Tabel 12 **Tööstusomandi õiguskaitse, 2003–2007[a]**
Table 12 Legal protection of industrial property, 2003–2007[a]

	2003	2004	2005	2006	2007	
Saabunud rahvusvahelisi registreeringuid						*Received international registrations*
kaubamärgid	5 327	4 460	3 447	3 430	3 199	*trade marks*
tööstusdisaini-lahendused	..	..	181	192	70	industrial designs
Esitatud taotlusi						*Filed applications*
kaubamärgid	2 007	1 824	1 737	1 704	1 980	*trade marks*
patendid	602	124	38	45	63	*patents*
kasulikud mudelid	67	85	87	75	124	*utility models*
tööstusdisaini-lahendused	157	151	93	137	121	*industrial designs*
mikrolülituste topoloogiad	-	-	-	-	-	*layout designs of integrated circuits*
geograafilised tähised	2	-	-	-	-	*geographical indications*
Eesti taotlejatelt						*from Estonian applicants*
kaubamärgid	1 058	1 241	1 266	1 284	1 537	*trade marks*
patendid	18	27	27	36	44	*patents*
kasulikud mudelid	61	78	74	67	117	*utility models*
tööstusdisaini-lahendused	46	71	47	91	62	*industrial designs*
mikrolülituste topoloogiad	-	-	-	-	-	*layout designs of integrated circuits*
geograafilised tähised	2	-	-	-	-	*geographical indications*
Registrisse kantud						*Registered*
kaubamärgid	1 341	1 784	1 620	1 379	1 178	*trade marks*
patendid	269	198	163	189	185	*patents*
kasulikud mudelid	74	78	81	69	61	*utility models*
tööstusdisaini-lahendused	143	129	114	81	157	*industrial designs*
mikrolülituste topoloogiad	-	-	-	-	-	*layout designs of integrated circuits*
geograafilised tähised	-	2	-	-	-	*geographical indications*

[a] Patendiamet.
[a] *Data of the Estonian Patent Office.*

Tabel 13 **Tööstusomandi õiguskaitse taotlused riigi järgi, 2007[a]**
Table 13 Applications for legal protection of industrial property by country, 2007[a]
(protsenti — *percentages*)

	Kauba- ja teenindusmärgid[b] *Trade and service marks[b]*	Patendid *Patents*	Kasulikud mudelid *Utility models*	Tööstusdisaini-lahendused *Industrial designs*	
Euroopa Liit	74,5	84,1	98,4	47,8	*European Union*
Ameerika Ühendriigid	4,3	4,8	-	-	*United States*
Jaapan	1,1	-	-	-	*Japan*
Venemaa	5,6	4,8	1,6	0,5	*Russia*
Norra	0,7	-	-	-	*Norway*
Rootsi	1,4	6,4	0,8	-	*Sweden*
Soome	1,5	4,8	2,4	12,0	*Finland*
Taani	0,9	-	-	-	*Denmark*
Eesti	29,7	69,8	94,4	32,3	*Estonia*

[a] Patendiamet.
[b] Sh saabunud rahvusvahelised registreeringud.
[a] *Estonian Patent Office.*
[b] *Incl. received international registrations.*

Diagramm 3 **Kõrgtehnoloogiliste toodete eksport, 1999–2006**
Diagram 3 Export of high-tech products, 1999–2006

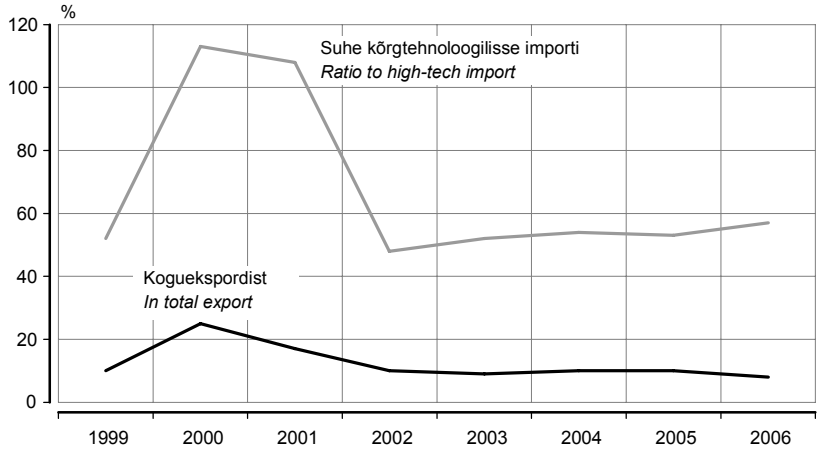

Metoodika

Teadus- ja arendustegevuse (T&A) üksused (asutused ja ettevõtted) jagatakse rahvusvahelise metoodika järgi nelja sektori vahel (vt mõisted): kõrgharidussektor, riiklik sektor, kasumitaotluseta erasektor ja ettevõtlussektor. Kolme esimese sektori andmete saamiseks küsitletakse kõiki T&A-ga seotud teadus-, haridus- jt asutusi (haiglad, muuseumid jms) ning -seltse ja -ühinguid. Rahvusvaheliselt võrreldavad andmed on olemas alates 1993. aastast.

Ettevõtlussektori andmed koguti nendelt ettevõtetelt, kes eelmistel aastatel olid aasta-aruannetes näidanud arengu- ja uurimiskulusid. Peale selle kaasati kõik ettevõtted, kelle põhitegevus on T&A, ja ka ettevõtted, keda on T&A sihtotstarbega rahastanud mitmesugused sihtasutused ja fondid. Ettevõtete andmeid koguti esimest korda 1998. aasta kohta. Statistika kajastab T&A töötajaid, tehtud kulutusi ja nende rahastamisallikaid.

T&A kulutused seostatakse üksusega (asutuse- või ettevõttesisesed kulutused). Arvesse ei võeta väljastpoolt üksust tellitud või ostetud tegevuse kogukulutusi — vastasel juhul tekiks dubleerimine kulutuste summeerimisel. Ettevõtlussektori puhul kogutakse siiski ka üksuseväliste kulutuste andmeid, sest üksusesiseste ja -väliste kulutuste summa võrdlemine müügituluga lubab hinnata innovaatilisust ja tehnoloogilist taset.

Methodology

According to the international methodology, every statistical unit engaged in R&D is linked with one of the following four sectors (see definitions): higher education sector, government sector, private non-profit sector and business enterprise sector. To receive data about the first three sectors, all scientific, educational and other institutions (hospitals, museums, etc.), societies and associations performing R&D activities are completely enumerated. Internationally comparable data are available starting from 1993.

The data about business enterprise sector were collected from enterprises who had reported R&D costs in the previous years and also from all enterprises whose main activity was R&D as well as enterprises who had been financed by different foundations and funds. Data on enterprises were first collected for 1998. Data are collected regarding employees engaged in R&D, expenditures on R&D and sources of funds.

Expenditure on R&D is connected to the unit performing the R&D activity (the so-called intramural expenditure). Expenditure on purchased or ordered R&D activity which is performed outside the unit is not taken into account to avoid duplication when calculating the total expenditure. However, business enterprise sector units submit also data on extramural expenditure as the comparison of the total intramural and extramural expenditure with the net sales allows to evaluate the innovativeness and technological level.

Kirjandust
Publications

Eesti Statistika Kuukiri. 2008. *Monthly Bulletin of Estonian Statistics*, nr 5.

Teadus- ja arendustegevus. 2006. *Research and Development*. (2008). Tallinn: Statistikaamet.

RIIKIDE VÕRDLUS

Teemakaart 1 Olmejäätmete teke, 2006 ... 420
Tabel 1 Rahvastiku tihedus ja struktuur, 1. jaanuar 2007 ... 421
Tabel 2 Sündimus, 2002–2006 ... 422
Tabel 3 Suremus, 2003–2006 ... 423
Diagramm 1 Loomuliku iibe kordaja, 2006 ... 424
Diagramm 2 Summaarne sündimuskordaja, 2006 ... 425
Tabel 4 Abielud ja lahutused, 2003–2006 ... 426
Tabel 5 25–64-aastased hariduse järgi, 2004–2007 ... 427
Diagramm 3 Teadus- ja arendustegevuse intensiivsus, 2006 ... 428
Diagramm 4 Suhtelise vaesuse määr, 2005 ... 429
Teemakaart 2 Oodatav eluiga ja eluea lühenemine, 2005 ... 430
Tabel 6 Tööhõive määr, 2005–2007 ... 431
Teemakaart 3 Vähemalt 15-aastased naised tööhõives, 2007 ... 432
Tabel 7 Hõivatud soo ja majandussektori järgi, 2007 ... 433
Tabel 8 Töötus, 2004–2007 ... 434
Diagramm 5 Alla 25-aastaste töötuse määr, 2007 ... 435
Tabel 9 Tarbijahindade harmoneeritud indeksi aastamuutus, 2003–2007 ... 436
Tabel 10 Sisemajanduse koguprodukt (SKP), 2003–2007 ... 437
Diagramm 6 SKP elaniku kohta ostujõu standardi järgi, 2007 ... 438
Tabel 11 Tarbimismeetodil SKP struktuur jooksevhindades, 2007 ... 439
Tabel 12 Jooksevkonto, 2003–2006 ... 440
Diagramm 7 Valitsemissektori konsolideeritud koguvõla osatähtsus SKP-s, 2007 ... 441
Tabel 13 Tööviljakus hõivatu kohta, 2003–2007 ... 442
Tabel 14 Eksport, import ja kaubavahetuse bilanss, 2007 ... 443
Tabel 15 Teravili, 2006–2007 ... 444
Tabel 16 Veised ja sead, detsember, 2006–2007 ... 445
Diagramm 8 Koduse Interneti-ühendusega leibkonnad, 2007 ... 446
Tabel 17 Majutus, 2006 ... 447

COMPARISON OF COUNTRIES

Thematic map 1 Municipal waste generated, 2006 ... 420
Table 1 Population density and structure, 1 January 2007 ... 421
Table 2 Fertility, 2002–2006 ... 422
Table 3 Mortality, 2003–2006 ... 423
Diagram 1 Natural increase rate, 2006 ... 424
Diagram 2 Total fertility rate, 2006 ... 425
Table 4 Marriages and divorces, 2003–2006 ... 426
Table 5 Population aged 25–64 by education, 2004–2007 ... 427
Diagram 3 Intensity of research and development, 2006 ... 428
Diagram 4 At-risk-of-poverty rate, 2005 ... 429
Thematic map 2 Life expectancy and reduction of life expectancy, 2005 ... 430
Table 6 Employment rate, 2005–2007 ... 431
Thematic map 3 At least 15-year-old women in employment, 2007 ... 432
Table 7 Employed persons by sex and sector of economy, 2007 ... 433
Table 8 Unemployment, 2004–2007 ... 434
Diagram 5 Unemployment rate of persons aged less than 25, 2007 ... 435
Table 9 Annual change of harmonised index of consumer prices, 2003–2007 ... 436
Table 10 Gross domestic product (GDP), 2003–2007 ... 437
Diagram 6 GDP per capita in PPS, 2007 ... 438
Table 11 Structure of GDP by expenditure approach in current prices, 2007 ... 439
Table 12 Current account, 2003–2006 ... 440
Diagram 7 General government consolidated gross dept as a percentage of GDP, 2007 ... 441
Table 13 Labour productivity per person employed, 2003–2007 ... 442
Table 14 Exports, imports and trade balance, 2007 ... 443
Table 15 Cereals, 2006–2007 ... 444
Table 16 Cattle and pigs, December, 2006–2007 ... 445
Diagram 8 Households that have Internet access at home, 2007 ... 446
Table 17 Accommodation, 2006 ... 447

Ülevaade

Peatükk esitab olulisemat sotsiaal- ja majandusstatistikat peamiselt Euroopa riikide kohta.

Sündimuse üldkordaja suurem kui Euroopa Liidus keskmiselt

Aastaga on Euroopa Liidu (EL-27) elanike arv kasvanud üle kahe miljoni — 2007. aasta alguses oli hinnanguline rahvaarv 495 miljonit. Liikmesriikidest oli suurima rahvaarvuga endiselt Saksamaa, kus elas ligi kuuendik (82,3 miljonit) EL-i kogurahvastikust, väikseima rahvaarvuga oli Malta (üle 400 000 elaniku). Elanike arv kahanes kaheksas EL-i riigis, neist seitse (sh Eesti) olid 2004. ja 2007. aastal ühinenud uued liikmesriigid. Kui vähemalt 65-aastasi oli 2007. aasta alguses Eestis ja Rootsis suhteliselt sarnases proportsioonis (vastavalt 17,1% ja 17,4%), siis vähemalt 80-aastasi oli Eestis tunduvalt vähem (vastavalt 3,5% ja 5,4%). Sündimus on Eestis viimastel aastatel pidevalt kasvanud. 2006. aastal oli Eesti sündimuse üldkordaja (11,1) EL-i keskmisest (10,6) suurem. Uutest liikmesriikidest suutis sama vaid Küpros. Eestis oli ka kõige rohkem väljaspool abielu sündinuid — 58%. Kui suremuse üldkordaja on Eestis aasta-aastalt kahanenud, siis Lätis ja Leedus on see kasvanud. Suurenevale sündimusele vaatamata oli Eesti loomulik iive 2006. aastal endiselt negatiivne, st surmade arv ületas sündide arvu. EL-is oli kaheksa negatiivse loomuliku iibega riiki. Eestis abiellutakse endiselt vähem ja lahutatakse rohkem kui EL-is keskmiselt.

25–64-aastased kõrgemalt haritud kui teistes Euroopa riikides

Eesti 25–64-aastaste haridustase oli 2007. aastal EL-i kõrgemaid. Esimese taseme või madalama haridusega rahvastiku osatähtsus oli teiste riikidega võrreldes üks väiksemaid (Eestis 11%, Tšehhis 10% ja EL-is 29%), kolmanda taseme haridusega rahvastiku osatähtsus aga suuremaid (Eestis 33%, Soomes 36% ja EL-is 23%). Samas oli neljal viimasel nädalal elukestvas õppes osalenute osatähtsus Eestis 7% väiksem kui EL-is keskmiselt (9,5%), sealjuures ulatus Taani ja Rootsi vastav näitaja ligikaudu 30%-ni.

Suhtelise vaesuse määra defineeritakse kui nende isikute osatähtsust, kelle ekvivalent-netosissetulek on madalam kui 60% mediaansissetulekust. Seda esitatakse enne või pärast sotsiaalseid siirdeid. 2005. aastal oli suhtelise vaesuse määr Eestis enne siirdeid (v.a pensionid) 25% ja pärast siirdeid 18%. Seega langetasid sotsiaaltoetused (v.a pensionid) üldist vaesuse määra seitse protsendipunkti. EL-i riikides erines suhtelise vaesuse määr enne ja pärast siirdeid kõige rohkem Rootsis — vastavalt 29% ja 12%.

Naised hõlmasid tööjõust poole — see on Euroopa Liidu parim näitaja

EL-i uutest liikmesriikidest oli 2007. aastal 15–64-aastaste tööhõive määr Eestist (69,4%) kõrgem vaid Küprosel (71%). EL-i suurima tööhõivega riik oli endiselt Taani — 77,1%. Eesti 15–64-aastaste naiste tööhõive määr ulatus 2007. aastal 65,9%-ni (EL-i keskmine oli 58,3%). Vanemaealiste (55–64-aastaste) tööhõive määr oli Eestis 60% — sellest kõrgem oli ainult Rootsi näitaja (70%). Vähemalt 15-aastased naised hõlmasid Eesti tööjõust poole — see on Euroopa riikide parim näitaja.

Töötus oli 2007. aastal suurim Slovakkias (11,1%), väikseim Hollandis (3,2%). Eestis langes töötuse määr aastaga 1,2 protsendipunkti (5,9%-st 4,7%-ni), olles madalam kui EL-is keskmiselt (7,1%). Ka pikaajalise töötuse määr oli Eestis EL-i keskmisest madalam — vastavalt 2,3% ja 3%.

Eesti 2007. aasta keskmiseks inflatsioonitempoks kujunes 6,7%, millest oli suurem Läti, Ungari ja Bulgaaria tarbijahinnaindeksi aastamuutus — vastavalt 10,1%, 7,9% ja 7,6%. EL-is keskmiselt inflatsioon pisut suurenes (2,2%-st 2,3%-ni).

Eesti majandus kasvas 2007. aastal veel kiirelt — veidi üle 7%. Kasvutempolt edestasid Eestit vaid Slovakkia, Läti (mõlemas üle 10%) ja Leedu (ligi 9%). EL-i majanduskasv oli 2,9%. 2007. aastal oli sisemajanduse koguprodukt (SKP) elaniku kohta ostujõu standardi järgi suurim Luksemburgis (284%, EL = 100), Eestis hõlmas SKP elaniku kohta 71%. 2006. aastal suurenes Eesti jooksevkonto puudujääk SKP suhtes 15,5%-ni. Jooksevkonto saldo oli negatiivne kõigis EL-i uutes liikmesriikides, suurim defitsiit oli Lätil — 22,3%.

Laenukoormus endiselt väiksem kui teistel Euroopa riikidel

EL-i riikide valitsemissektori võlakoormus oli 2007. aastal 59% SKP-st. Eesti laenukoormus oli vaadeldavate riikide hulgas endiselt väikseim — võlg kahanes aastaga 3,4%-ni. Suurima võlakoormusega olid Itaalia (104%) ja Kreeka (95%).

Tööviljakus hõivatu kohta on Eestis pidevalt kasvanud, ulatudes 2007. aastal 68%-ni EL-i keskmisest (EL = 100). Maltal oli uutest liikmesriikidest suurim tööviljakus (90%), mis jäi siiski peagu kaks korda alla Luksemburgile, kus tööviljakus oli EL-i keskmisest 83% suurem.

2007. aastal oli Eestis 53%-l leibkondadest kodune Interneti-ühendus ja 48%-l püsiühendus (EL-is vastavalt 54% ja 42%). EL-i riikide parim näitaja oli Hollandil, kus 83%-l leibkondadest oli kodune Interneti-ühendus ja 74%-l püsiühendus.

Overview

The chapter presents some more important social and economic indicators mainly for the European countries.

Crude birth rate bigger than the European average

During the year, the total population of the European Union (EU-27) has increased over 2 million — in the beginning of 2007, the estimated size of population was 495 million. Germany had the largest population among the EU Member States with almost a sixth (82.3 million) of the total population of the EU, Malta had the smallest population (over 400,000 inhabitants). The population decreased in eight EU Member States, seven of them (incl. Estonia) were the new Member States which had joined the EU in 2004 or 2007. The share of the at least 65-year-olds was proportionally more or less the same in Estonia and Sweden at the beginning of 2007 (17.1% and 17.4% respectively), but the share of the at least 80-year-olds in Estonia was noticeably smaller (3.5% and 5.4% respectively). Fertility has been steadily increasing in Estonia during recent years. In 2006, the crude birth rate of Estonia (11.6) was bigger than the average of EU (10.6). Cyprus was the other country among the new Member States beside Estonia that could reach the same figure. Estonia had also the largest proportion of children born outside marriage — 58%. In Estonia, the crude death rate has been decreasing from year to year, but in Latvia and Lithuania this indicator has shown an increasing trend. Despite the increasing number of births, the natural increase in Estonia was, as usual, negative in 2006, i.e. the number of deaths exceeded the number of births. There were eight countries with negative natural increase rate in the EU. In Estonia, the number of marriages is still smaller and the number of divorces larger than the EU average.

The 25–64-year-olds are more educated than in other European countries

In Estonia, the level of education of the population aged 25–64 was one of highest in the EU in 2007. The share of population with below upper secondary level of education in Estonia was one of the smallest compared to other countries (in Estonia 11%, in the Czech Republic 10% and in the EU 29%), but the share of population with tertiary education was one of the largest (in Estonia 33%, in Finland 36% and in the EU 23%). At the same time, the share of participation in lifelong learning during the last four weeks was 7% smaller in Estonia than in the EU on average (9.5%), thereby the respective indicator in Denmark and Sweden reached nearly 30%.

At-risk-of-poverty rate is defined as the proportion of persons with an equivalised income that is below the threshold of 60% of the national median disposable income. This rate is presented before or after social transfers. In 2005, Estonia's at-risk-of-poverty rate before social transfers (excl. pensions) was 25% and after social transfers 18%. Thus, social benefits (excl. pensions) reduced the overall at-risk-of-poverty rate by 7 percentage points. Regarding the EU countries, Sweden's at-risk-of-poverty rate before and after social transfers was the most different — 29% and 12% respectively.

Women accounted for a half of labour force — this is the best indicator in the European Union

Among the EU new Member States, the employment rate of population aged 15–64 was only in Cyprus (71%) bigger than in Estonia (69.4%) in 2007. The highest employment rate among the EU countries was continually in Denmark — 77.1%. The employment rate of Estonia's women aged 15–64 increased to 65.9% in 2007 (the EU average was 58.3%). The employment rate of older women (aged 55–64) was 60% in Estonia — the indicator of Sweden was only higher than that (70%). The at least 15-year-old women accounted for a half of the labour force in Estonia — this is the best indicator among European countries.

The unemployment in 2007 was the highest in Slovakia (11.1%), the lowest in the Netherlands (3.2%). The unemployment rate in Estonia decreased annually 1.2 percentage points (from 5.9% to 4.7%) and was smaller than the EU average (7.1%). The long-term unemployment rate in Estonia was also smaller than the average of EU — 2.3% and 3% respectively.

In Estonia, the change in the index of consumer prices was 6.7% in 2007, the annual change in the index was bigger only in Latvia, Hungary and Bulgaria — respectively 10.1%, 7.9% and 7.6%. On average, the inflation in the EU increased a bit — (from 2.2% to 2.3%).

The annual growth of Estonian economy in 2007 was still fast — slightly more than 7%. The rate of economic growth was higher only in Slovakia, Latvia (over 10% in both countries) and Lithuania (almost 9%). The economic growth of the EU was 2.9%. In 2007, the gross domestic product (GDP) per capita in purchasing power standard (PPS) was the largest in Luxembourg (284%, EU = 100). In Estonia, the GDP per capita was 71%. In 2006, the current account deficit in relation to the GDP of Estonia increased up to 15.5%. The balance

of current account was negative in all new EU Member States, the biggest deficit was in Latvia — 22.3%.

As before, the loan burden was smaller than in other European countries

In 2007, the general government gross debt in the EU countries was 59% as a percentage of GDP. As before, Estonia's debt burden was the smallest among the countries under observation — during the year, the debt decreased to 3.4%. Italy (104%) and Greece (95%) had the largest loan burdens.

Labour productivity per person employed has continually been increasing in Estonia extending in 2007 to 68% of the EU average (EU = 100). Among the new EU Member States, the highest labour productivity was in Malta (90%), being still almost two times lower than the labour productivity in Luxembourg where it was 83% bigger than the EU average.

In 2007, 53% of households in Estonia had Internet access at home, 48% had broadband Internet connection (in the EU 54% and 42% respectively). The Netherlands had the best position among the EU Member States with 83% of households having Internet access at home and 74% of households having broadband Internet connection.

Teemakaart 1 **Olmejäätmete teke, 2006**[a]
Thematic map 1 *Municipal waste generated, 2006*[a]

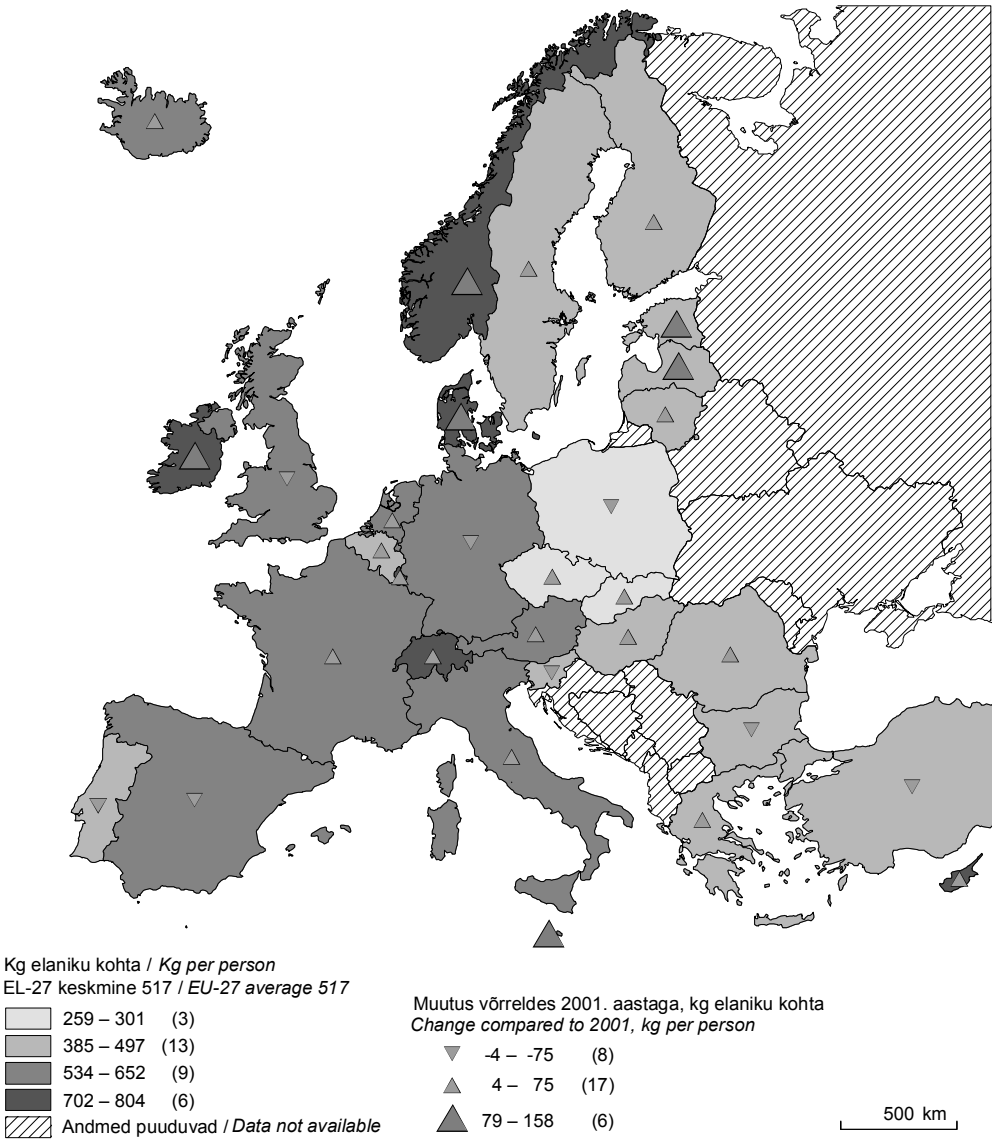

[a] Belgia, Taani, Saksamaa, Eesti, Iiri, Hispaania, Prantsusmaa, Itaalia, Luksemburgi, Austria, Portugali, Rumeenia, Türgi ja Islandi andmed on hinnangulised.

[a] *Estimated values: Belgium, Denmark, Germany, Estonia, Ireland, Spain, France, Italy, Luxembourg, Austria, Portugal, Romania, Turkey and Iceland.*

Allikas — *Source:* Eurostat (13.05.2008).

Tabel 1 **Rahvastiku tihedus ja struktuur, 1. jaanuar 2007**
Table 1 Population density and structure, 1 January 2007

Riik	Pindala, km² *Total area, km²*	Rahvaarv, tuhat *Population, thousands*	Elanikke km² kohta *Inhabitants per km²*	Rahvastiku vanuskoosseis, % *Population by major age groups, %*				*Country*
				0–14	15–64	65+	80+	
Eesti	45 227	1 342,4	31	14,9	68,0	17,1	3,5	*Estonia*
Austria	83 844	8 298,9	100	15,6	67,5	16,9	4,5	*Austria*
Belgia	30 528	10 584,5	348	17,0	65,9	17,1	4,6	*Belgium*
Bulgaaria	111 002	7 679,3	69	13,4	69,3	17,3	3,5	*Bulgaria*
Hispaania	505 987	44 474,6	87	14,5	68,8	16,7	4,5	*Spain*
Holland	41 543	16 358,0	484	18,1	67,4	14,5	3,7	*Netherlands*
Iirimaa	69 797	4 314,6	62	20,3	68,6	11,1	2,7	*Ireland*
Itaalia	301 336	59 131,3	200	14,1	66,0	19,9	5,3	*Italy*
Kreeka	131 957	11 171,7	85	14,3	67,1	18,6	3,9	*Greece*
Küpros	9 250	778,7	84	17,9	69,8	12,3	2,8	*Cyprus*
Leedu	65 300	3 384,9	54	15,9	68,5	15,6	3,1	*Lithuania*
Luksemburg	2 586	476,2	183	18,3	67,6	14,0	3,3	*Luxembourg*
Läti	64 589	2 281,3	37	14,0	68,9	17,1	3,4	*Latvia*
Malta	316	407,8	1 288	16,7	69,5	13,8	3,0	*Malta*
Poola	312 685	38 125,5	122	15,8	70,8	13,4	2,9	*Poland*
Portugal	92 118	10 599,1	115	15,5	67,3	17,3	4,1	*Portugal*
Prantsusmaa	632 834	63 392,1	100	18,6	65,2	16,2	4,8	*France*
Rootsi	441 370	9 113,3	22	17,0	65,6	17,4	5,4	*Sweden*
Rumeenia	238 391	21 565,1	94	15,4	69,8	14,9	2,7	*Romania*
Saksamaa	357 093	82 314,9	231	13,9	66,3	19,8	4,6	*Germany*
Slovakkia	49 034	5 393,6	110	16,1	72,0	11,9	2,5	*Slovakia*
Sloveenia	20 273	2 010,4	100	14,0	70,1	15,9	3,4	*Slovenia*
Soome	338 176	5 277,0	17	17,1	66,5	16,5	4,2	*Finland*
Suur-britannia	243 069	60 852,8	250	17,6	66,4	16,0	4,5	*United Kingdom*
Taani	43 098	5 447,1	126	18,6	66,1	15,3	4,1	*Denmark*
Tšehhi	78 867	10 287,2	133	14,4	71,2	14,4	3,3	*Czech Republic*
Ungari	93 028	10 066,2	108	15,2	68,9	15,9	3,6	*Hungary*
EL-27	4 403 298	495 128,5	115	15,8	67,3	16,9	4,3	*EU-27*
Horvaatia	56 594	4 441,2	79	15,6	67,3	17,1	3,1	*Croatia*
Island	103 000	307,7	3	21,3	67,1	11,6	3,1	*Iceland*
Liechtenstein	160	35,2	219	17,1	71,0	11,9	3,0	*Liechtenstein*
Makedoonia	25 713	2 041,9	82	18,9	69,8	11,2	1,6	*Macedonia*
Norra	323 802	4 681,1	15	19,4	66,0	14,6	4,7	*Norway*
Šveits	41 285	7 508,7	187	15,8	68,0	16,2	4,6	*Switzerland*
Türgi	783 562	73 423,0	93	27,9	66,1	6,0	…	*Turkey*
Jaapan[a]	377 899	127 771,0	338	13,5	65,0	21,5	5,3	*Japan[a]*
Kanada[b]	9 984 670	32 976,0	3	17,0	69,6	13,4	3,7	*Canada[b]*
Ameerika Ühendriigid[c]	9 631 418	301 621,2	31	20,3	67,3	12,4	3,7	*United States[c]*

[a] 1. oktoober 2007.
[b] 1. juuli 2007.
[c] 1. juuli 2007, vanuskoosseis 1. juuli 2006.
[a] 1 October 2007.
[b] 1 July 2007.
[c] 1 July 2007, major age groups as of 1 July 2006.

Allikad: Eurostat (29.04.2008) ja riiklikud allikad.
Sources: Eurostat (29.04.2008) and national sources.

Tabel 2 **Sündimus, 2002–2006**
Table 2 Fertility, 2002–2006

Riik	Üldkordaja *Crude birth rate*					Väljaspool abielu sündinud, % *Births outside marriage, %*	*Country*
	2002	2003	2004	2005	2006	2006	
Eesti	9,6	9,6	10,4	10,7	11,1	58,2	*Estonia*
Austria	9,7	9,5	9,7	9,5	9,4	37,2	*Austria*
Belgia	10,8	10,8	11,1	11,3	11,5	26,9[a]	*Belgium*
Bulgaaria	8,5	8,6	9,0	9,2	9,6	50,8	*Bulgaria*
Hispaania	10,1	10,5	10,6	10,7	10,9	28,4	*Spain*
Holland	12,5	12,3	11,9	11,5	11,3	37,1	*Netherlands*
Iirimaa	15,4	15,4	15,2	14,7	15,1	33,2	*Ireland*
Itaalia	9,4	9,4	9,7	9,5	9,5	15,4[a]	*Italy*
Kreeka	9,4	9,5	9,6	9,7	10,1	5,3	*Greece*
Küpros	11,1	11,2	11,2	10,9	11,3	5,6	*Cyprus*
Leedu	8,7	8,9	8,9	8,9	9,2	29,6	*Lithuania*
Luksemburg	12,0	11,7	11,9	11,5	11,7	28,8	*Luxembourg*
Läti	8,6	9,0	8,8	9,3	9,7	43,4	*Latvia*
Malta	9,9	10,2	9,7	9,6	9,6	20,0[a]	*Malta*
Poola	9,3	9,2	9,3	9,5	9,8	18,9	*Poland*
Portugal	11,0	10,8	10,4	10,4	10,0	31,6	*Portugal*
Prantsusmaa	12,9	12,8	12,8	12,9	13,1	49,5	*France*
Rootsi	10,7	11,1	11,2	11,2	11,7	55,5	*Sweden*
Rumeenia	9,7	9,8	10,0	10,2	10,2	29,0	*Romania*
Saksamaa	8,7	8,6	8,6	8,3	8,2	30,0	*Germany*
Slovakkia	9,5	9,6	10,0	10,1	10,0	27,5	*Slovakia*
Sloveenia	8,8	8,7	9,0	9,1	9,4	47,2	*Slovenia*
Soome	10,7	10,9	11,0	11,0	11,2	40,6	*Finland*
Suurbritannia	11,3	11,7	12,0	12,0	12,3	43,7	*United Kingdom*
Taani	11,9	12,0	12,0	11,9	12,0	46,4	*Denmark*
Tšehhi	9,1	9,2	9,6	10,0	10,3	33,3	*Czech Republic*
Ungari	9,5	9,3	9,4	9,7	9,9	35,6	*Hungary*
EL-27	10,3	10,3	10,4	10,4	10,6	…	*EU-27*
Horvaatia	9,0	8,9	9,1	9,6	9,3	11,0	*Croatia*
Island	14,1	14,3	14,5	14,4	14,5	65,6	*Iceland*
Liechtenstein	11,7	10,2	10,8	11,0	10,3	16,3	*Liechtenstein*
Makedoonia	13,7	13,3	11,5	11,0	11,1	12,5	*Macedonia*
Norra	12,2	12,4	12,4	12,3	12,6	53,1	*Norway*
Šveits	9,9	9,8	9,9	9,8	9,8	15,4	*Switzerland*
Türgi	19,7	19,4	19,1	18,9	18,7	…	*Turkey*
Jaapan	9,2	8,9	8,8	8,4	…	…	*Japan*
Kanada[b]	10,5	10,5	10,5	10,6	10,8	…	*Canada[b]*
Ameerika Ühendriigid[b]	13,9	14,0	13,9	13,9	14.3	…	*United States[b]*

[a] 2005. aasta andmed.
[b] Päises oleva aasta 1. juulist kuni järgmise aasta 30. juunini.
[a] Data from 2005.
[b] From 1 July of the year in the heading to 30 June of the next year.

Allikad: Eurostat (17.04.2008) ja riiklikud allikad.
Sources: Eurostat (17.04.2008) and national sources.

Tabel 3 **Suremus, 2003–2006**
Table 3 Mortality, 2003–2006

Riik	Üldkordaja *Crude death rate*				Imikusuremuskordaja *Infant mortality rate*				*Country*
	2003	2004	2005	2006	2003	2004	2005	2006	
Eesti	13,4	13,1	12,9	12,9	7,0	6,4	5,4	4,4	*Estonia*
Austria	9,5	9,1	9,1	9,0	4,5	4,5	4,2	3,6	*Austria*
Belgia	10,3	9,8	9,8	9,6	…	…	3,7	…	*Belgium*
Bulgaaria	14,3	14,2	14,6	14,7	12,3	11,6	10,4	9,7	*Bulgaria*
Hispaania	9,2	8,7	8,9	8,4	3,9	4,0	3,8	3,8	*Spain*
Holland	8,7	8,4	8,4	8,3	4,8	4,4	4,9	4,4	*Netherlands*
Iirimaa	7,2	6,9	6,6	6,4	5,1	4,8	4,0	3,7	*Ireland*
Itaalia	10,2	9,4	10,0	…	3,9	3,9	…	…	*Italy*
Kreeka	9,6	9,5	9,5	9,5	4,0	4,1	3,8	3,7	*Greece*
Küpros	7,2	7,1	7,2	6,6	4,1	3,5	4,6	3,1	*Cyprus*
Leedu	11,9	12,0	12,8	13,2	6,7	7,9	6,8	6,8	*Lithuania*
Luksemburg	9,0	7,9	7,9	8,0	4,9	3,9	2,6	2,5	*Luxembourg*
Läti	13,9	13,8	14,2	14,5	9,4	9,4	7,8	7,6	*Latvia*
Malta	7,7	7,2	7,8	7,9	5,7	5,9	6,0	3,6	*Malta*
Poola	9,6	9,5	9,6	9,7	7,0	6,8	6,4	6,0	*Poland*
Portugal	10,4	9,7	10,2	9,6	4,1	3,8	3,5	3,3	*Portugal*
Prantsusmaa	9,2	8,4	8,5	8,3	4,2	4,0	3,8	3,8	*France*
Rootsi	10,4	10,1	10,2	10,0	3,1	3,1	2,4	2,8	*Sweden*
Rumeenia	12,3	11,9	12,1	12,0	16,7	16,8	15,0	13,9	*Romania*
Saksamaa	10,3	9,9	10,1	10,0	4,2	4,1	3,9	3,8	*Germany*
Slovakkia	9,7	9,6	9,9	9,9	7,9	6,8	7,2	6,6	*Slovakia*
Sloveenia	9,7	9,3	9,4	9,1	4,0	3,7	4,1	3,4	*Slovenia*
Soome	9,4	9,1	9,1	9,1	3,1	3,3	3,0	2,8	*Finland*
Suurbritannia	10,3	9,7	9,7	…	5,3	5,0	5,1	…	*United Kingdom*
Taani	10,7	10,3	10,1	10,2	4,4	4,4	4,4	3,8	*Denmark*
Tšehhi	10,9	10,5	10,5	10,2	3,9	3,7	3,4	3,3	*Czech Republic*
Ungari	13,4	13,1	13,5	13,1	7,3	6,6	6,2	5,7	*Hungary*
Horvaatia	11,8	11,2	11,7	11,3	6,3	6,1	5,7	5,2	*Croatia*
Island	6,3	6,2	6,2	6,3	2,4	2,8	2,3	1,4	*Iceland*
Liechtenstein	…	5,7	6,2	6,3	2,9	2,7	2,6	5,5	*Liechtenstein*
Makedoonia	8,9	8,8	9,0	9,1	11,3	13,2	12,8	11,5	*Macedonia*
Norra	9,3	9,0	8,9	8,9	3,4	3,2	3,1	3,2	*Norway*
Šveits	8,6	8,1	8,2	8,1	4,3	4,2	4,2	4,4	*Switzerland*
Türgi	7,1	6,2	…	6,2	38,3	24,6	23,6	…	*Turkey*
Jaapan	8,0	8,2	8,6	8,6	3,0	2,8	2,8	2,6	*Japan*
Kanada[a]	7,3	7,3	7,2	7,3	7,3	7,3	7,2	7,3	*Canada*[a]
Ameerika ühendriigid[a]	8,4	…	8,3	8,2	6,9	6,8	…	…	*United States*[a]

[a] Päises oleva aasta 1. juulist kuni järgmise aasta 30. juunini.
[a] *From 1 July of the year in the heading to June 30 of the next year.*

Allikad: Eurostat (17.04.2008) ja riiklikud allikad.
Sources: Eurostat (17.04.2008) and national sources.

Diagramm 1 **Loomuliku iibe kordaja, 2006**
Diagram 1 Natural increase rate, 2006

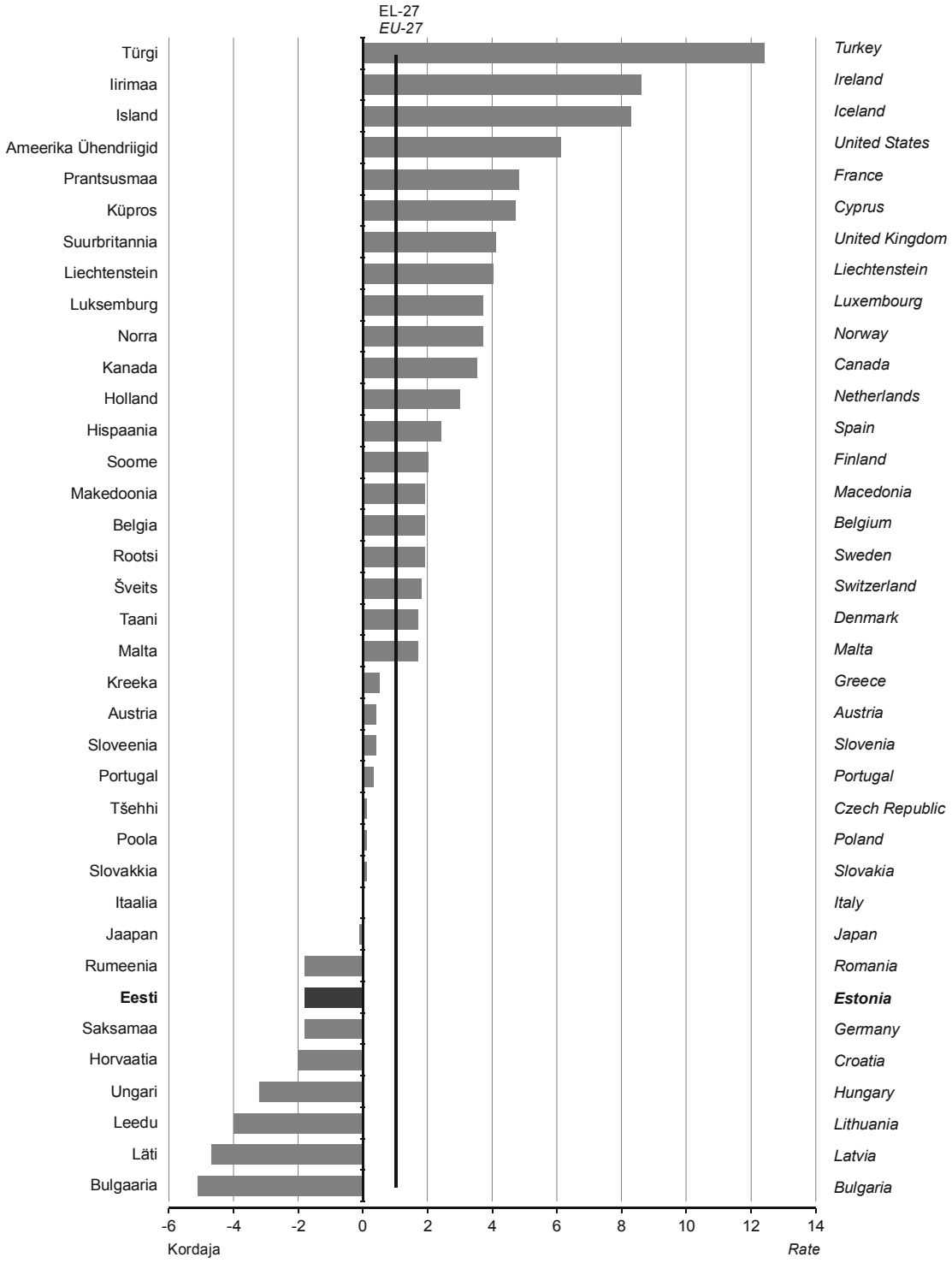

Allikad: Eurostat (2.05.2008) ja riiklikud allikad.
Sources: Eurostat (2.05.2008) and national sources.

Diagramm 2 **Summaarne sündimuskordaja, 2006**
Diagram 2 Total fertility rate, 2006

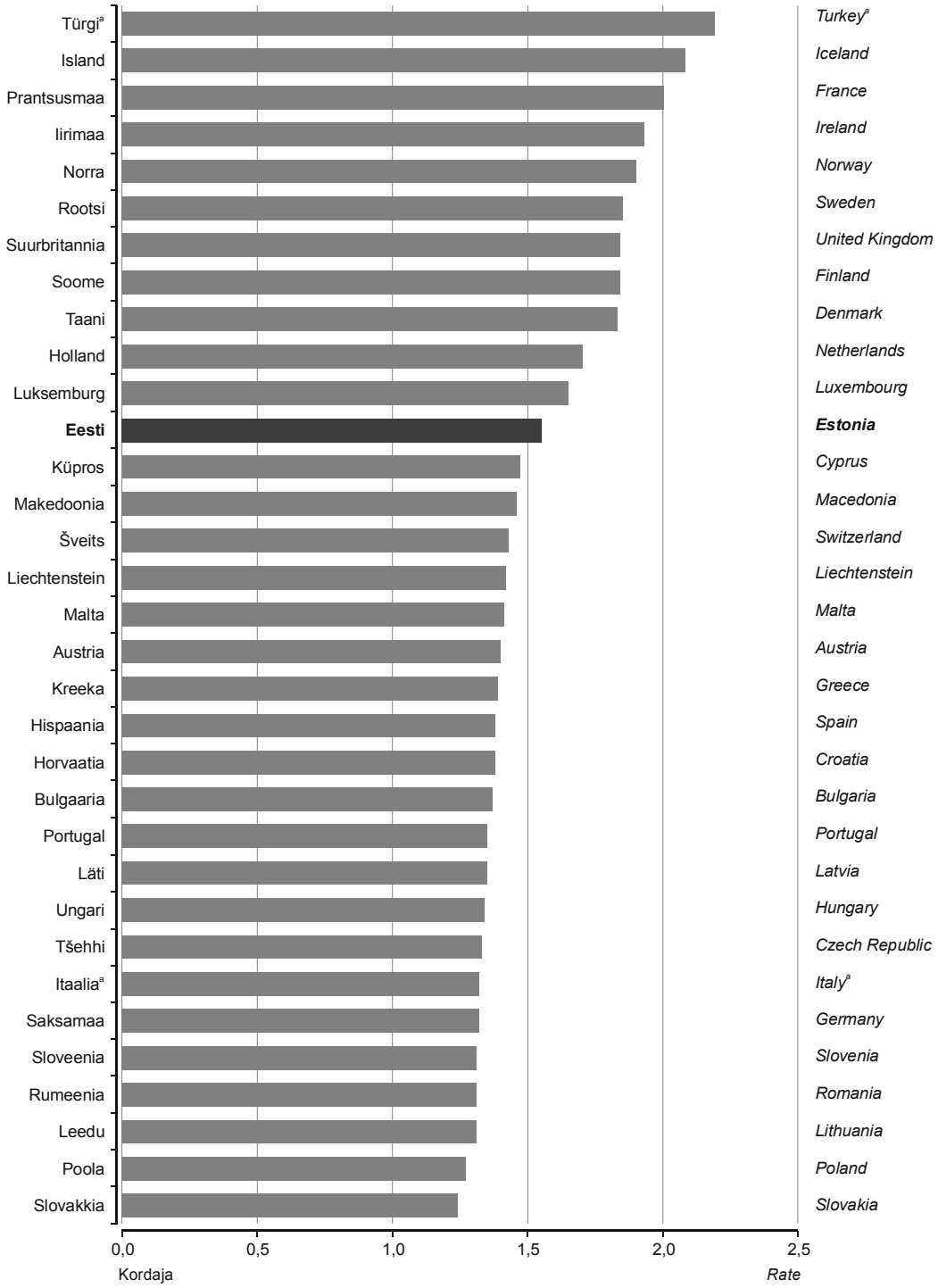

[a] 2005. aasta andmed.
[a] *Data from 2005.*

Allikas — *Source:* Eurostat (17.04.2008).

Tabel 4 **Abielud ja lahutused, 2003–2006**
Table 4 Marriages and divorces, 2003–2006

Riik	Abiellumuse üldkordaja *Crude marriage rate*				Lahutumuse üldkordaja *Crude divorce rate*				*Country*
	2003	2004	2005	2006	2003	2004	2005	2006	
Eesti	4,21	4,45	4,55	5,18	2,9	3,1	3,0	2,8	*Estonia*
Austria	4,58	4,71	4,75	4,46	2,3	2,4	2,4	2,5	*Austria*
Belgia	4,03	4,15	4,12	…	3,0	3,0	2,9	…	*Belgium*
Bulgaaria	3,92	3,99	4,33	4,26	1,5	1,9	1,9	1,9	*Bulgaria*
Hispaania	5,05	5,06	4,83	4,80	1,1	1,2	1,7[a]	…	*Spain*
Holland	4,86	4,44	4,36	4,35	1,9	1,9	2,0	1,9	*Netherlands*
Iirimaa	5,08	6,92	5,13	…	0,7	0,8[a]	0,8[a]	…	*Ireland*
Itaalia	4,58	4,28	4,23	4,13	0,8	0,8	0,8[a]	…	*Italy*
Kreeka	5,54	4,64	5,50	5,18	1,1	1,1	1,2	…	*Greece*
Küpros	14,96	7,23	7,76	6,80	2,0	2,2	2,0	2,3	*Cyprus*
Leedu	4,91	5,57	5,84	6,26	3,1	3,2	3,3	3,3	*Lithuania*
Luksemburg	4,45	4,41	4,40	4,12	2,3	2,3	2,3	2,5	*Luxembourg*
Läti	4,30	4,48	5,45	6,39	2,1	2,3	2,8	3,2	*Latvia*
Malta	5,90	5,99	5,88	6,24	…	…	…	…	*Malta*
Poola	5,12	5,02	5,42	5,93	1,3	1,5	1,8	1,9	*Poland*
Portugal	5,15	4,68	4,61	4,52	2,2	2,2	2,2	2,3	*Portugal*
Prantsusmaa	4,56	4,46	4,51	4,34	2,1	2,2	2,5	2,2	*France*
Rootsi	4,36	4,79	4,92	5,02	2,4	2,2	2,2	2,2	*Sweden*
Rumeenia	6,16	6,61	6,56	6,79	1,5	1,6	1,5	1,5	*Romania*
Saksamaa	4,64	4,80	4,71	4,54	2,6	2,6	2,4[a]	2,3	*Germany*
Slovakkia	4,83	5,18	4,85	4,81	2,0	2,0	2,1	2,4	*Slovakia*
Sloveenia	3,39	3,28	2,88	3,17	1,2	1,2	1,3	1,2	*Slovenia*
Soome	4,95	5,61	5,58	5,36	2,6	2,5	2,6	2,5	*Finland*
Suurbritannia	5,14	9,80	5,23[a]	…	2,8	2,8	2,6	…	*United Kingdom*
Taani	6,50	6,98	6,67	6,70	2,9	2,9	2,8	2,6	*Denmark*
Tšehhi	4,79	5,04	5,06	5,15	3,8	3,2	3,1	3,1	*Czech Republic*
Ungari	4,48	4,33	4,39	4,42	2,5	2,4	2,5	2,5	*Hungary*
EL-27	4,87	4,86	4,88	…	2,0	2,0[a]	2,0[a]	…	*EU-27*
Horvaatia	5,03	5,11	4,98	4,97	1,1	1,1	1,1	1,1	*Croatia*
Island	5,09	5,04	5,42	5,53	1,8	1,9	1,9	1,6	*Iceland*
Liechtenstein	4,37	4,76	5,41	4,31	2,5	2,9	2,7	2,3	*Liechtenstein*
Makedoonia	7,11	6,92	7,12	7,31	0,7	0,8	0,8	0,7	*Macedonia*
Norra	4,90	4,87	4,84	4,66	2,4	2,4	2,4	2,3	*Norway*
Šveits	5,46	5,34	5,40	5,32	2,3	2,4	2,9	2,8	*Switzerland*
Türgi	6,80	4,93	9,05	8,91	0,7	1,3	1,3	1,3	*Turkey*
Jaapan	5,90	5,70	5,70	5,80	2,3	2,2	2,1	2,0	*Japan*
Kanada	4,60	4,70	4,66	4,57	2,2	…	…	…	*Canada*

[a] Esialgsed andmed.
[a] *Preliminary data.*

Allikad: Eurostat (2.05.2008) ja riiklikud allikad.
Sources: Eurostat (2.05.2008) and national sources.

Tabel 5 **25–64-aastased hariduse järgi, 2004–2007**
Tabel 5 Population aged 25–64 by education, 2004–2007
(protsenti — *percentages*)

Riik	Haridustase[a], 2007 *Educational level[a], 2007*			Neljal viimasel nädalal elukestvas õppes osalenud *Share of participation in lifelong learning during last four weeks*				*Country*
	I	II	III	2004	2005	2006	2007	
Eesti	10,9	55,8	33,3	6,4	5,9	6,5	7,0	*Estonia*
Austria	19,9	62,6	17,6	11,6	12,9	13,1	12,8	*Austria*
Belgia	32,0	35,9	32,1	8,6	8,3	7,5[b]	7,2	*Belgium*
Bulgaaria	22,6	55,1	22,4	1,3	1,3	1,3	1,3	*Bulgaria*
Hispaania	49,6	21,5	29,0	4,7	10,5	10,4	10,4	*Spain*
Holland	26,5	41,9	30,5	16,4	15,9	15,6	16,6	*Netherlands*
Iirimaa	31,4	34,3	31,2	6,1	7,4	7,3	7,6	*Ireland*
Itaalia	47,7	38,7	13,6	6,3	5,8	6,1	6,2	*Italy*
Kreeka	40,2	37,8	22,0	1,8	1,9	1,9	2,1	*Greece*
Küpros	27,9	38,9	33,1	9,3	5,9	7,1	8,4	*Cyprus*
Leedu	11,1	60,0	28,9	5,9	6,0	4,9[b]	5,3	*Lithuania*
Luksemburg	34,4	39,6	26,0	9,8	8,5	8,2	7,0	*Luxembourg*
Läti	15,0	62,2	22,5	8,4	7,9	6,9	7,1	*Latvia*
Malta	73,2	14,3	12,5	4,3	5,3	5,5	6,0	*Malta*
Poola	13,7	67,6	18,7	5,0	4,9	4,7	5,1	*Poland*
Portugal	72,5	13,8	13,7	4,3	4,1	4,2[b]	4,4[b]	*Portugal*
Prantsusmaa	31,3	41,9	26,8	7,1	7,1	7,6	7,4	*France*
Rootsi	15,3	53,0	31,1	32,1	33,4[c]	32,0[c]	…	*Sweden*
Rumeenia	25,0	63,0	12,0	1,4[b]	1,6	1,3	1,3	*Romania*
Saksamaa	15,6	60,1	24,3	7,4	7,7	7,5	7,8	*Germany*
Slovakkia	10,9	74,7	14,4	4,3	4,6	4,1	3,9	*Slovakia*
Sloveenia	18,2	59,6	22,2	16,2	15,3	15,0	14,8	*Slovenia*
Soome	19,7	44,7	35,6	22,8	22,5	23,1	23,4	*Finland*
Suurbritannia	25,5	39,5	30,5	29,4	27,5	26,6[b]	…	*United Kingdom*
Taani	23,8	42,0	31,2	25,6	27,4	29,2	29,2	*Denmark*
Tšehhi	9,5	76,8	13,7	5,8	5,6	5,6	5,7	*Czech Republic*
Ungari	20,8	61,2	18,0	4,0	3,9	3,8	3,6	*Hungary*
EL-27	29,0	46,9	23,4	9,3	9,7	9,6	9,5[b]	*EU-27*
Horvaatia[d]	25,9	57,9	16,2	1,9	2,1	2,9	…	*Croatia[d]*
Island[d]	26,8	24,7	21,6	24,2	25,7	27,9	…	*Iceland[d]*
Norra	21,3	44,2	34,4	17,4	17,8	18,7	18,0	*Norway*
Šveits[d]	14,8	55,3	29,8	28,6	27,0	22,5	…	*Switzerland[d]*
Türgi[d]	74,7	16,0	9,3	1,1	1,9	1,8	1,5	*Turkey[d]*

[a] Haridustasemed on tähistatud järgmiselt:
I — esimese taseme haridus või madalam ehk 0.–2. aste (ISCED-97); II — teise taseme haridus, teise taseme järgne ning kolmanda taseme eelne haridus ehk 3.–4. aste (ISCED-97); III — kolmanda taseme haridus ehk 5.–6. aste (ISCED-97).
[b] Esialgsed andmed.
[c] Hinnanguline.
[d] Haridustaseme puhul 2006. aasta andmed.

[a] *Educational levels are marked as follows: Below upper secondary education — levels 0–2 (ISCED 1997); Upper secondary education = Upper secondary education, post-secondary non-tertiary education — levels 3–4 (ISCED 1997);Tertiary education — levels 5–6 (ISCED 1997).*
[b] *Preliminary data.*
[c] *Estimate.*
[d] *Data on educational level of 2006.*

Allikas — *Source:* Eurostat (9.05.2008).

Diagramm 3 **Teadus- ja arendustegevuse intensiivsus, 2006**
Diagram 3 Intensity of research and development, 2006

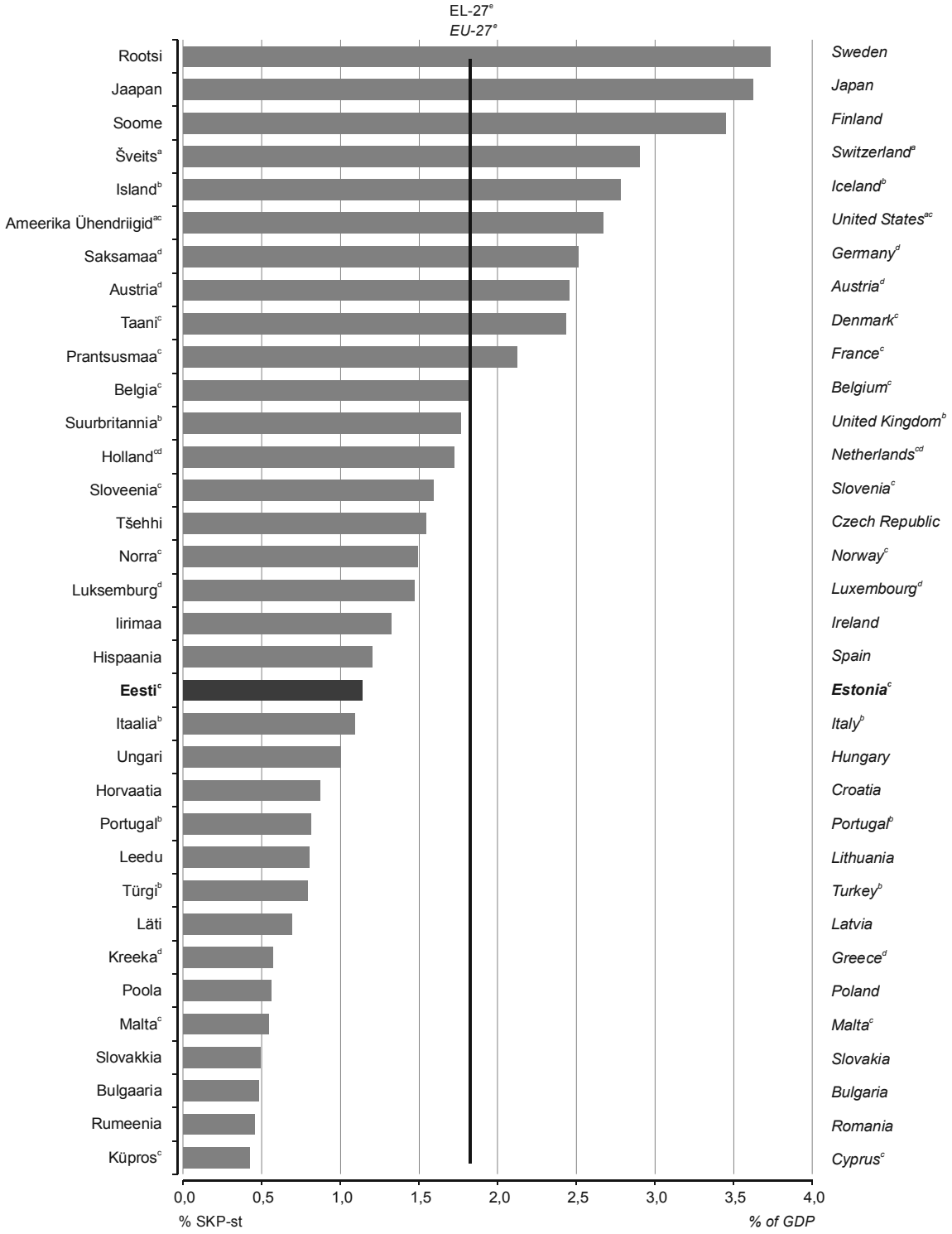

[a] 2004. aasta andmed.
[b] 2005. aasta andmed.
[c] Esialgsed andmed.
[d] Hinnanguline.
[e] Eurostati hinnang.

[a] *Data from 2004.*
[b] *Data from 2005.*
[c] *Preliminary data.*
[d] *Estimate.*
[e] *Eurostat estimate.*

Allikad: Eurostat (5.05.2008) ja riiklikud allikad.
Sources: Eurostat (5.05.2008) and national sources.

Diagramm 4 **Suhtelise vaesuse määr, 2005[a]**
Diagram 4 At-risk-of-poverty rate, 2005[a]

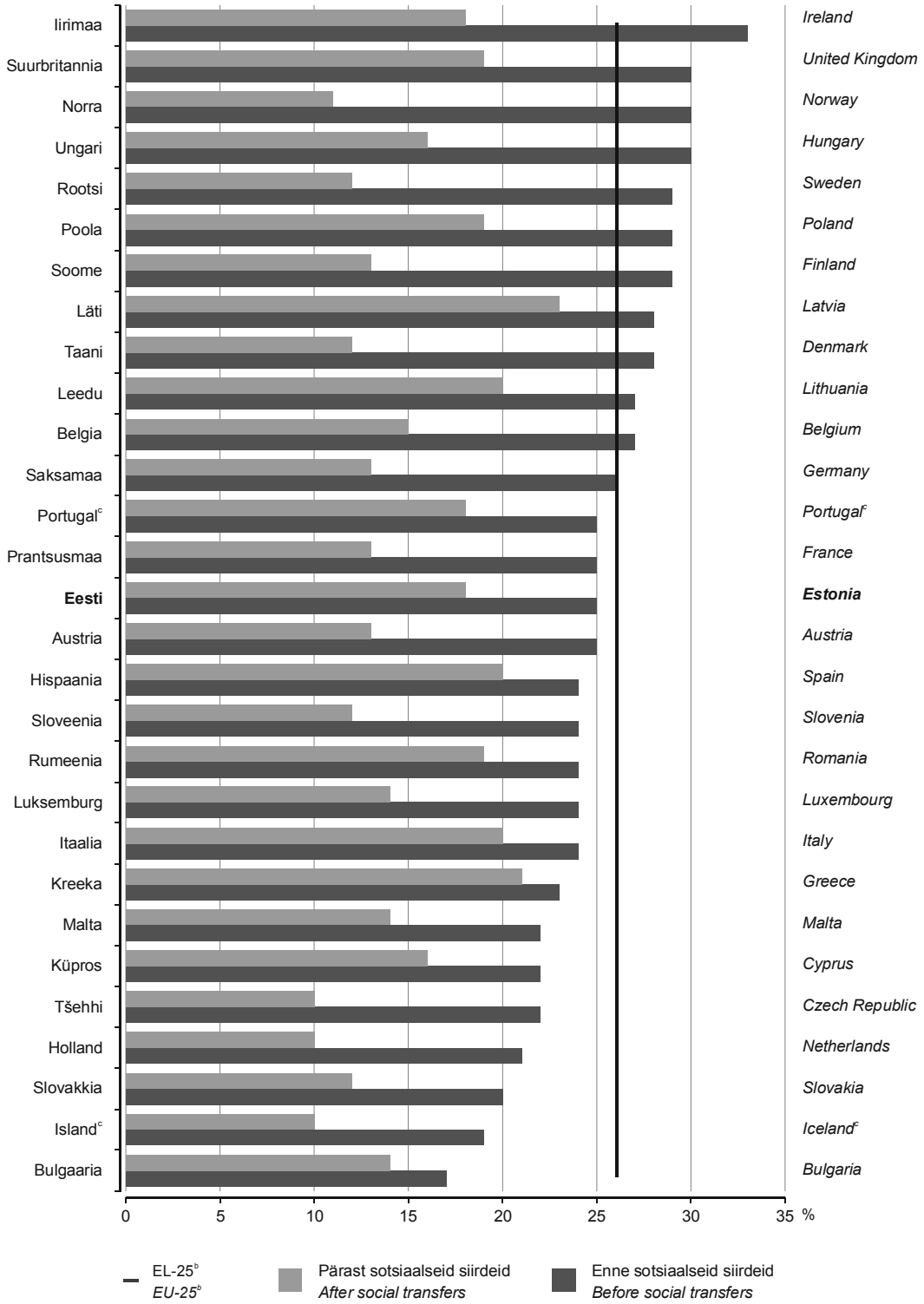

[a] Sissetulekuaasta.
[b] Eurostati hinnang enne sotsiaalseid siirdeid.
[c] Esialgsed andmed.

[a] *Income year.*
[b] *Eurostat estimate, before social transfers.*
[c] *Preliminary data.*

Allikas — *Source:* Eurostat (13.05.2008).

Teemakaart 2 **Oodatav eluiga ja eluea lühenemine, 2005[a]**
Thematic map 2 Life expectancy and reduction of life expectancy, 2005[a]

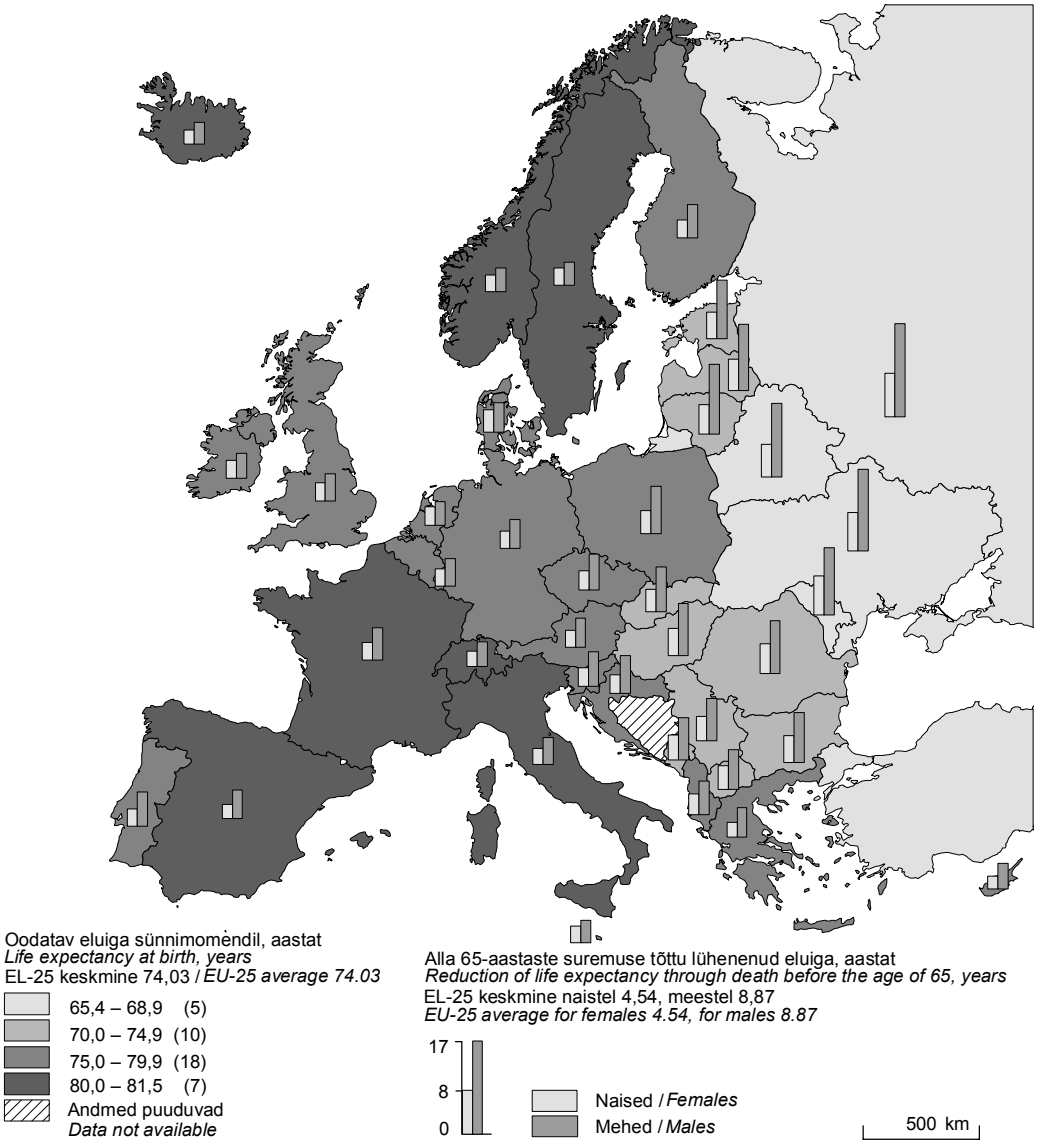

[a] WHO käsitleb surma enne 65. eluaastat varajase ehk välditava suremusena. Varajase suremuse tõttu lühenenud eluiga näitab, mitme aasta võrra pikeneks oodatav eluiga juhul, kui alla 65-aastaste suremus oleks 0. Alla 65-aastaste suremuse tõttu on meeste oodatav eluiga naiste omast lühem kõigis Euroopa riikides. Albaania, Bulgaaria, Küprose, Prantsusmaa, Saksamaa, Hollandi, Portugali, Rootsi, Šveitsi ja Türgi andmed on aastast 2004, Makedoonial aastast 2003 ning Itaalial aastast 2002.

[a] *According to the WHO definition, death before the age of 65 is treated as premature or avoidable mortality. The reduction of life expectancy through death before the age of 65 shows by how many years life expectancy would become longer if mortality before the age of 65 were 0. Through death before the age of 65, the life expectancy of men is shorter than that of women in all countries of Europe.*
Data of Albania, Bulgaria, Cyprus, France, Germany, Netherlands, Portugal, Sweden, Switzerland and Turkey are from 2004, data of Macedonia are from 2003, and data of Italy are from 2002.

Allikad – *Sources:* WHO, Eurostat (13.05.2008).

Tabel 6 **Tööhõive määr, 2005–2007**
Table 6 Employment rate, 2005–2007
(aastakeskmine, protsenti — *annual average, percentages*)

Riik	Kokku[a] *Total[a]*			Naised *Females*			55–64-aastased *Persons aged 55–64*			*Country*
	2005	2006	2007	2005	2006	2007	2005	2006	2007	
Eesti	64,4	68,1	69,4	62,1	65,3	65,9	56,1	58,5	60,0	*Estonia*
Austria	68,6	70,2	71,4	62,0	63,5	64,4	31,8	35,5	38,6	*Austria*
Belgia	61,1	61,0	62,0	53,8	54,0	55,3	31,8	32,0	34,4	*Belgium*
Bulgaaria	55,8	58,6	61,7	51,7	54,6	57,6	34,7	39,6	42,6	*Bulgaria*
Hispaania	63,3	64,8	65,6	51,2	53,2	54,7	43,1	44,1	44,6	*Spain*
Holland	73,2	74,3	76,0	66,4	67,7	69,6	46,1	47,7	50,9	*Netherlands*
Iirimaa	67,6	68,6	69,1	58,3	59,3	60,6	51,6	53,1	53,8	*Ireland*
Itaalia	57,6	58,4	58,7	45,3	46,3	46,6	31,4	32,5	33,8	*Italy*
Kreeka	60,1	61,0	61,4	46,1	47,4	47,9	41,6	42,3	42,4	*Greece*
Küpros	68,5	69,6	71,0	58,4	60,3	62,4	50,6	53,6	55,9	*Cyprus*
Leedu	62,6	63,6	64,9	59,4	61,0	62,2	49,2	49,6	53,4	*Lithuania*
Luksemburg	63,6	63,6	63,6	53,7	54,6	55,0	31,7	33,2	32,9	*Luxembourg*
Läti	63,3	66,3	68,3	59,3	62,4	64,4	49,5	53,3	57,7	*Latvia*
Malta	53,9	54,8	55,7	33,7	34,9	36,9	30,8	30,0	28,3	*Malta*
Poola	52,8	54,5	57,0	46,8	48,2	50,6	27,2	28,1	29,7	*Poland*
Portugal	67,5	67,9	67,8	61,7	62,0	61,9	50,5	50,1	50,9	*Portugal*
Prantsusmaa	63,9	63,8	64,6	58,5	58,8	60,0	38,7	38,1	38,3	*France*
Rootsi	72,5	73,1	74,2	70,4	70,7	71,8	69,4	69,6	70,0	*Sweden*
Rumeenia	57,6	58,8	58,8	51,5	53,0	52,8	39,4	41,7	41,4	*Romania*
Saksamaa	66,0	67,5	69,4	60,6	62,2	64,0	45,4	48,4	51,5	*Germany*
Slovakkia	57,7	59,4	60,7	50,9	51,9	53,0	30,3	33,1	35,6	*Slovakia*
Sloveenia	66,0	66,6	67,8	61,3	61,8	62,6	30,7	32,6	33,5	*Slovenia*
Soome	68,4	69,3	70,3	66,5	67,3	68,5	52,7	54,5	55,0	*Finland*
Suurbritannia	71,7	71,5	71,3	65,9	65,8	65,5	56,9	57,4	57,4	*United Kingdom*
Taani	75,9	77,4	77,1	71,9	73,4	73,2	59,5	60,7	58,6	*Denmark*
Tšehhi	64,8	65,3	66,1	56,3	56,8	57,3	44,5	45,2	46,0	*Czech Republic*
Ungari	56,9	57,3	57,3	51,0	51,1	50,9	33,0	33,6	33,1	*Hungary*
EL-27	63,5	64,5	65,4	56,3	57,3	58,3	42,4	43,5	44,7	*EU-27*
Horvaatia	55,0	55,6	…	48,6	49,4	…	32,6	34,3	…	*Croatia*
Island	83,8	84,6	85,1[b]	80,5	80,8	80,8[b]	84,3	84,3	84,7[b]	*Iceland*
Norra	74,8	75,4	76,8	71,7	72,2	74,0	65,5	67,4	69,0	*Norway*
Šveits	77,2	77,9	78,6	70,4	71,1	71,6	65,1	65,7	67,2	*Switzerland*
Türgi	46,0	45,9	…	23,8	23,9	…	31,0	30,1	…	*Turkey*
Jaapan	69,2	69,9	…	58,1	58,8	…	63,8	64,7	…	*Japan*
Ameerika Ühendriigid	71,5	71,9	…	65,6	66,0	…	60,8	61,7	…	*United States*

[a] 15–64-aastaste hõivatute osatähtsus samas vanuses rahvastikus.
[b] Esialgsed andmed.

[a] *The share of persons aged 15 to 64 in employment in the total population of the same age group.*
[b] *Preliminary data.*

Allikas — *Source:* Eurostat (6.05.2008).

Teemakaart 3 **Vähemalt 15-aastased naised tööhõives, 2007[a]**
Thematic map 3 At least 15-year-old women in employment, 2007[a]

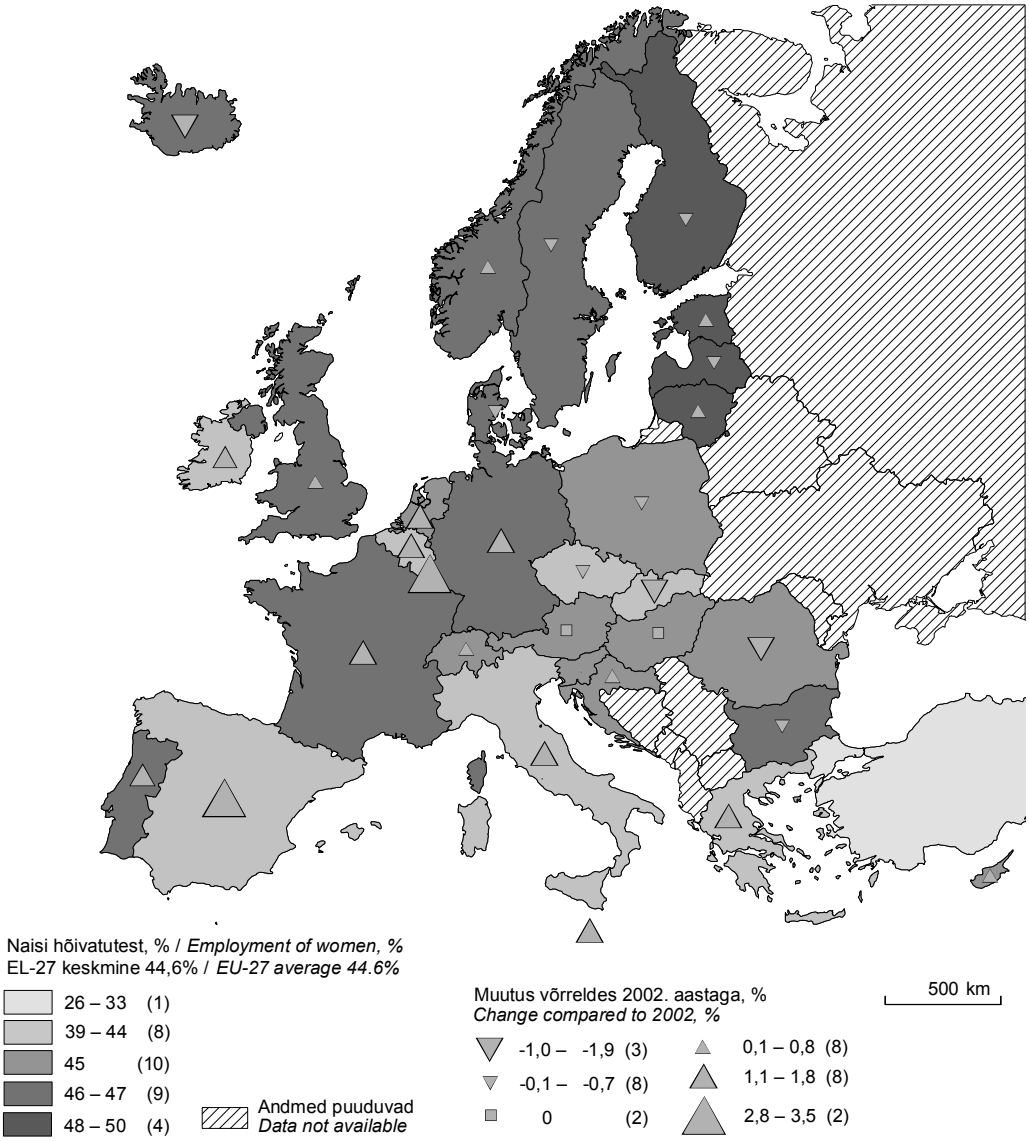

[a] Horvaatia, Islandi, Šveitsi ja Türgi andmed on aastast 2006.
[a] *Data of Croatia, Iceland, Switzerland and Turkey are from 2006.*

Allikas – Source: Eurostat (13.05.2008).

Tabel 7 **Hõivatud soo ja majandussektori[a] järgi, 2007**
Table 7 Employed persons by sex and sector of economy[a], 2007
(aastakeskmine, protsenti — annual average, *percentages*)

Riik	M/*M*			N/*F*			K/*T*			*Country*
	I	II	III	I	II	III	I	II	III	
Eesti	6,4	48,2	45,4	3,0	22,0	74,8	4,7	35,2	60,0	*Estonia*
Austria	5,6	39,1	55,3	5,9	12,9	81,2	5,7	27,3	67,0	*Austria*
Belgia	2,3	35,0	62,7	1,3	11,0	87,6	1,9	24,4	73,7	*Belgium*
Bulgaaria	9,2	41,6	49,2	5,7	28,5	65,8	7,5	35,5	57,0	*Bulgaria*
Hispaania	5,6	41,6	52,8	3,0	11,6	85,4	4,5	29,3	66,2	*Spain*
Holland	3,9	28,5	63,0	1,9	7,8	85,6	3,0	19,1	73,2	*Netherlands*
Iirimaa	8,7	39,6	51,3	1,3	10,6	87,9	5,5	27,2	67,0	*Ireland*
Itaalia	4,6	39,1	56,3	3,1	16,5	80,5	4,0	30,2	65,9	*Italy*
Kreeka	11,0	30,5	58,5	12,4	9,9	77,8	11,5	22,5	66,0	*Greece*
Küpros	6,0	32,9	61,1	2,4	9,7	88,0	4,4	22,5	73,1	*Cyprus*
Leedu	12,9	41,2	45,9	7,9	19,8	72,4	10,4	30,7	58,9	*Lithuania*
Luksemburg	2,4	24,8	72,7	…	5,8	93,0	1,9	16,6	81,4	*Luxembourg*
Läti	12,3	40,4	47,1	7,3	15,9	76,7	9,9	28,5	61,5	*Latvia*
Malta	2,5	32,4	65,1	…	13,3	86,3	1,8	26,2	72,0	*Malta*
Poola	15,2	41,2	43,6	14,2	17,9	67,9	14,7	30,7	54,5	*Poland*
Portugal	11,1	40,9	47,9	12,2	18,3	69,4	11,6	30,5	57,8	*Portugal*
Prantsusmaa	4,6	33,6	61,7	2,1	11,5	86,2	3,4	23,2	73,2	*France*
Rootsi	3,4	32,8	63,4	0,9	9,1	89,7	2,2	21,6	75,8	*Sweden*
Rumeenia	28,3	37,0	34,7	31,0	24,7	44,3	29,5	31,4	39,1	*Romania*
Saksamaa	2,8	41,4	55,8	1,6	16,0	82,4	2,2	29,8	67,9	*Germany*
Slovakkia	5,7	51,2	43,0	2,2	24,3	73,4	4,2	39,4	56,4	*Slovakia*
Sloveenia	9,5	44,9	44,6	10,1	22,7	66,0	9,8	34,9	54,3	*Slovenia*
Soome	6,3	38,9	54,5	2,6	11,5	85,7	4,5	25,7	69,6	*Finland*
Suurbritannia	1,9	32,9	64,8	0,8	9,4	89,5	1,4	22,0	76,3	*United Kingdom*
Taani	4,2	32,7	63,0	1,5	12,4	86,0	3,0	23,2	73,7	*Denmark*
Tšehhi	4,4	50,3	45,3	2,5	26,8	70,7	3,6	40,2	56,2	*Czech Republic*
Ungari	6,5	42,2	51,3	2,3	21,2	76,5	4,6	32,7	62,7	*Hungary*
EL-27	6,3	38,1	55,4	4,7	14,6	80,4	5,6	27,6	66,5	*EU-27*
Norra	4,3	33,0	62,7	1,3	8,0	90,6	2,9	21,2	75,9	*Norway*
Jaapan	4,2	34,7	61,1	4,3	16,9	78,8	4,2	27,4	68,4	*Japan*
Kanada	5,7	28,8	65,5	2,1	9,5	88,4	4,0	19,7	76,3	*Canada*

[a] Majandussektorid on tähistatud järgmiselt:
I — primaarsektor; II — sekundaarsektor; III — tertsiaarsektor.
[a] *The sectors of economy are marked as follows:*
I — primary sector; II — secondary sector; III — tertiary sector.

Allikad: Eurostat (7.05.2008) ja riiklikud allikad.
Sources: Eurostat (7.05.2008) and national sources.

Tabel 8 **Töötus, 2004–2007**
Table 8 Unemployment, 2004–2007
(aastakeskmine, protsenti — *annual average, percentages*)

Riik	Töötuse määr *Unemployment rate*				Pikaajalise töötuse määr *Long-term unemployment rate*				*Country*
	2004	2005	2006	2007	2004	2005	2006	2007	
Eesti	9,7	7,9	5,9	4,7	5,0	4,2	2,8	2,3	*Estonia*
Austria	4,8	5,2	4,7	4,4	1,3	1,3	1,3	1,2	*Austria*
Belgia	8,4	8,4	8,2	7,5	4,1	4,4	4,2	3,8	*Belgium*
Bulgaaria	12,0	10,1	9,0	6,9	7,2	6,0	5,0	4,0	*Bulgaria*
Hispaania	10,6	9,2	8,5	8,3	3,4	2,2	1,8	1,7	*Spain*
Holland	4,6	4,7	3,9	3,2	1,6	1,9	1,7	1,3	*Netherlands*
Iirimaa	4,5	4,3	4,4	4,6	1,6	1,5	1,4	1,4	*Ireland*
Itaalia	8,0	7,7	6,8	6,1	4,0	3,9	3,4	2,9	*Italy*
Kreeka	10,5	9,8	8,9	8,3	5,6	5,1	4,8	4,1	*Greece*
Küpros	4,6	5,2	4,6	3,9	1,2	1,2	0,9	0,7	*Cyprus*
Leedu	11,4	8,3	5,6	4,3	5,8	4,3	2,5	1,4	*Lithuania*
Luksemburg	5,1	4,5	4,7	4,7	1,1	1,2	1,4	1,3	*Luxembourg*
Läti	10,4	8,9	6,8	6,0	4,6	4,1	2,5	1,6	*Latvia*
Malta	7,4	7,3	7,3	6,4	3,4	3,4	2,9	2,6	*Malta*
Poola	19,0	17,7	13,8	9,6	10,3	10,2	7,8	4,9	*Poland*
Portugal	6,7	7,6	7,7	8,0	2,9	3,7	3,8	3,8	*Portugal*
Prantsusmaa	9,3	9,2	9,2	8,3	3,8	3,8	3,9	3,3	*France*
Rootsi	6,3	7,4	7,0	6,1	1,2	1,4	1,1	0,8	*Sweden*
Rumeenia	8,1	7,2	7,3	6,4	4,8	4,0	4,2	3,2	*Romania*
Saksamaa	9,7	10,7	9,8	8,4	5,5	5,7	5,5	4,7	*Germany*
Slovakkia	18,2	16,3	13,4	11,1	11,8	11,7	10,2	8,3	*Slovakia*
Sloveenia	6,3	6,5	6,0	4,8	3,2	3,1	2,9	2,2	*Slovenia*
Soome	8,8	8,4	7,7	6,9	2,1	2,2	1,9	1,6	*Finland*
Suurbritannia	4,7	4,8	5,4	5,3	1,0	1,0	1,2	1,3	*United Kingdom*
Taani	5,5	4,8	3,9	3,8	1,2	1,1	0,8	0,6	*Denmark*
Tšehhi	8,3	7,9	7,1	5,3	4,2	4,2	3,9	2,8	*Czech Republic*
Ungari	6,1	7,2	7,5	7,4	2,7	3,2	3,4	3,4	*Hungary*
EL-27	9,0	8,9	8,1	7,1	4,2	4,1	3,7	3,0	*EU-27*
Horvaatia	13,6	12,6	11,1	9,1	7,3	7,4	6,7	…	*Croatia*
Island	…	…	…	…	0,3	0,3	0,2	0,2[a]	*Iceland*
Norra	4,4	4,6	3,5	2,6	0,8	0,9	0,8	0,5	*Norway*
Türgi	9,0	8,8	8,4	8,5	3,5	3,5	2,5	…	*Turkey*
Jaapan	4,7	4,4	4,1	3,9	1,6	1,5	1,4	…	*Japan*
Ameerika Ühendriigid	5,5	5,1	4,6	4,6	0,7	0,6	0,5	…	*United States*

[a] Esialgsed andmed.
[a] *Preliminary data.*

Allikas — *Source*: Eurostat (8.05.2008).

Diagramm 5 **Alla 25-aastaste töötuse määr, 2007**
Diagram 5 Unemployment rate of persons aged less than 25, 2007
(aastakeskmine — *annual average*)

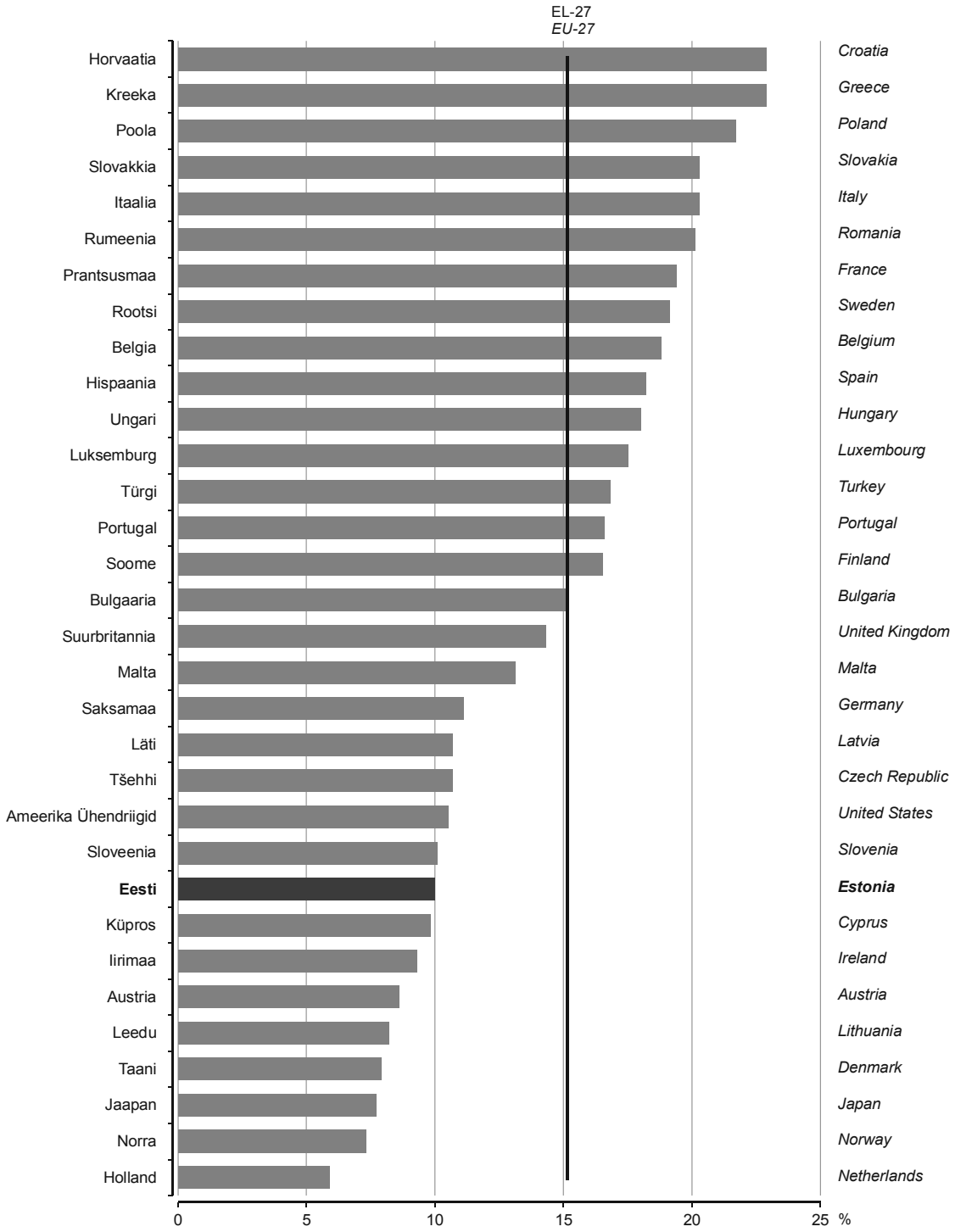

Allikas — *Source:* Eurostat (8.05.2008).

Tabel 9 **Tarbijahindade harmoneeritud indeksi aastamuutus, 2003–2007**
Table 9 Annual change of harmonised index of consumer prices, 2003–2007
(protsenti — *percentages*)

Riik	2003	2004	2005	2006	2007	*Country*
Eesti	1,4	3,0	4,1	4,4	6,7	*Estonia*
Austria	1,3	2,0	2,1	1,7	2,2	*Austria*
Belgia	1,5	1,9	2,5	2,3	1,8	*Belgium*
Bulgaaria	2,3	6,1	6,0	7,4	7,6	*Bulgaria*
Hispaania	3,1	3,1	3,4	3,6	2,8	*Spain*
Holland	2,2	1,4	1,5	1,7	1,6	*Netherlands*
Iirimaa	4,0	2,3	2,2	2,7	2,9	*Ireland*
Itaalia	2,8	2,3	2,2	2,2	2,0	*Italy*
Kreeka	3,4	3,0	3,5	3,3	3,0	*Greece*
Küpros	4,0	1,9	2,0	2,2	2,2	*Cyprus*
Leedu	-1,1	1,2	2,7	3,8	5,8	*Lithuania*
Luksemburg	2,5	3,2	3,8	3,0	2,7	*Luxembourg*
Läti	2,9	6,2	6,9	6,6	10,1	*Latvia*
Malta	1,9	2,7	2,5	2,6	0,7	*Malta*
Poola	0,7	3,6	2,2	1,3	2,6	*Poland*
Portugal	3,3	2,5	2,1	3,0	2,4	*Portugal*
Prantsusmaa	2,2	2,3	1,9	1,9	1,6	*France*
Rootsi	2,3	1,0	0,8	1,5	1,7	*Sweden*
Rumeenia	15,3	11,9	9,1	6,6	4,9	*Romania*
Saksamaa	1,0	1,8	1,9	1,8	2,3	*Germany*
Slovakkia	8,4	7,5	2,8	4,3	1,9	*Slovakia*
Sloveenia	5,7	3,7	2,5	2,5	3,8	*Slovenia*
Soome	1,3	0,1	0,8	1,3	1,6	*Finland*
Suurbritannia	1,4	1,3	2,1	2,3	2,3	*United Kingdom*
Taani	2,0	0,9	1,7	1,9	1,7	*Denmark*
Tšehhi	-0,1	2,6	1,6	2,1	3,0	*Czech Republic*
Ungari	4,7	6,8	3,5	4,0	7,9	*Hungary*
EL	2,0	2,0	2,2	2,2	2,3	*EU*
Island	1,4	2,3	1,4	4,6	3,6	*Iceland*
Norra	2,0	0,6	1,5	2,5	0,7	*Norway*
Šveits	…	…	…	1,0	0,8	*Switzerland*
Türgi	25,3	10,1	8,1	9,3	8,8	*Turkey*
Jaapan	-0,3	0,0	-0,3	0,3	0,1	*Japan*
Ameerika Ühendriigid	2,3	2,7	3,4	3,2	2,9	*United States*

Allikas — *Source:* Eurostat (9.05.2008).

Tabel 10 **Sisemajanduse koguprodukt (SKP), 2003–2007**
Table 10 Gross domestic product (GDP), 2003–2007

Riik	Elaniku kohta jooksev-hindades, 2007 *Per capita in current prices, 2007*		Muutus püsivhindades eelmise aastaga võrreldes, % *Change in constant prices over previous year, %*					*Country*
	EUR	PPS[a]	2003	2004	2005	2006	2007	
Eesti	11 600	17 800	7,2	8,3	10,2	11,2	7,1	*Estonia*
Austria	32 800[b]	31 800	1,2	2,3	2,0	3,3	3,4	*Austria*
Belgia	31 100	29 600	1,0	3,0	1,7	2,8	2,8	*Belgium*
Bulgaaria	3 800	9 400	5,0	6,6	6,2	6,3	6,2	*Bulgaria*
Hispaania	23 400	25 900	3,1	3,3	3,6	3,9	3,8	*Spain*
Holland	34 200	32 600	0,3	2,2	1,5	3,0	3,5	*Netherlands*
Iirimaa	42 700[b]	36 300	4,5	4,4	6,0	5,7	5,3[b]	*Ireland*
Itaalia	25 900	25 200	0,0	1,5	0,6	1,8	1,5	*Italy*
Kreeka	20 500	24 400	5,0	4,6	3,8	4,2	4,0	*Greece*
Küpros	19 800	22 800	1,9	4,2	3,9	4,0	4,4	*Cyprus*
Leedu	8 300	14 900	10,3	7,3	7,9	7,7	8,8	*Lithuania*
Luksemburg	75 400[b]	70 300	2,1	4,9	5,0	6,1	5,1[b]	*Luxembourg*
Läti	8 800	14 400	7,2	8,7	10,6	12,2	10,3	*Latvia*
Malta	13 100	19 200	-0,3	0,2	3,4	3,4	3,8	*Malta*
Poola	8 100	13 500	3,9	5,3	3,6	6,2	6,5	*Poland*
Portugal	15 300[b]	18 300	-0,8	1,5	0,9	1,3	1,9	*Portugal*
Prantsusmaa	29 400[b]	27 200	1,1	2,5	1,7	2,0	1,9[b]	*France*
Rootsi	36 300	30 700	1,9	4,1	3,3	4,1	2,6	*Sweden*
Rumeenia	5 600[b]	10 000	5,2	8,5	4,2	7,9	6,0[b]	*Romania*
Saksamaa	29 500	28 400	-0,2	1,1	0,8	2,9	2,5	*Germany*
Slovakkia	10 200	17 000	4,8	5,2	6,6	8,5	10,4	*Slovakia*
Sloveenia	16 600	22 400	2,8	4,4	4,1	5,7	6,1	*Slovenia*
Soome	33 800	29 400	1,8	3,7	2,8	4,9	4,4	*Finland*
Suurbritannia	33 300	29 300	2,8	3,3	1,8	2,9	3,0	*United Kingdom*
Taani	41 700	30 900	0,4	2,3	2,5	3,9	1,8	*Denmark*
Tšehhi	12 400[b]	20 200	3,6	4,5	6,4	6,4	6,5[b]	*Czech Republic*
Ungari	10 000	15 900	4,2	4,8	4,1	3,9	1,3	*Hungary*
EL-27	24 800	24 800	1,3	2,5	1,9	3,1	2,9	*EU-27*
Horvaatia	9 100[b]	14 200	5,3	4,2	-3,1	4,8[b]	5,6[b]	*Croatia*
Island	46 900	32 100	2,4	7,7	7,5	4,4	3,8	*Iceland*
Makedoonia	2 700[b]	7 200	2,8	4,1	4,1[b]	4,0[b]	5,1[b]	*Macedonia*
Norra	60 600[b]	46 200	1,0	3,9	2,7	2,2	3,5[b]	*Norway*
Šveits	40 700[b]	33 500	-0,2	2,5	2,4	3,2	3,1	*Switzerland*
Türgi	6 500[b]	10 300	5,3	9,4	8,4	6,9	4,5	*Turkey*
Jaapan	25 000[b]	28 300	1,4	2,7	1,9	2,4	2,1	*Japan*
Ameerika Ühendriigid	33 400	38 600	2,5	3,6	3,1	2,9	2,2	*United States*

[a] Ostujõu standard. Andmed põhinevad prognoosil.
[b] Prognoos.

[a] *Purchasing power standard. Data are forecasted.*
[b] *Forecast.*

Allikas — *Source*: Eurostat (9.05.2008).

Diagramm 6 **SKP elaniku kohta ostujõu standardi järgi, 2007[a]**
Diagram 6 GDP per capita in PPS, 2007[a]
(EL-27 — *EU-27* = 100)

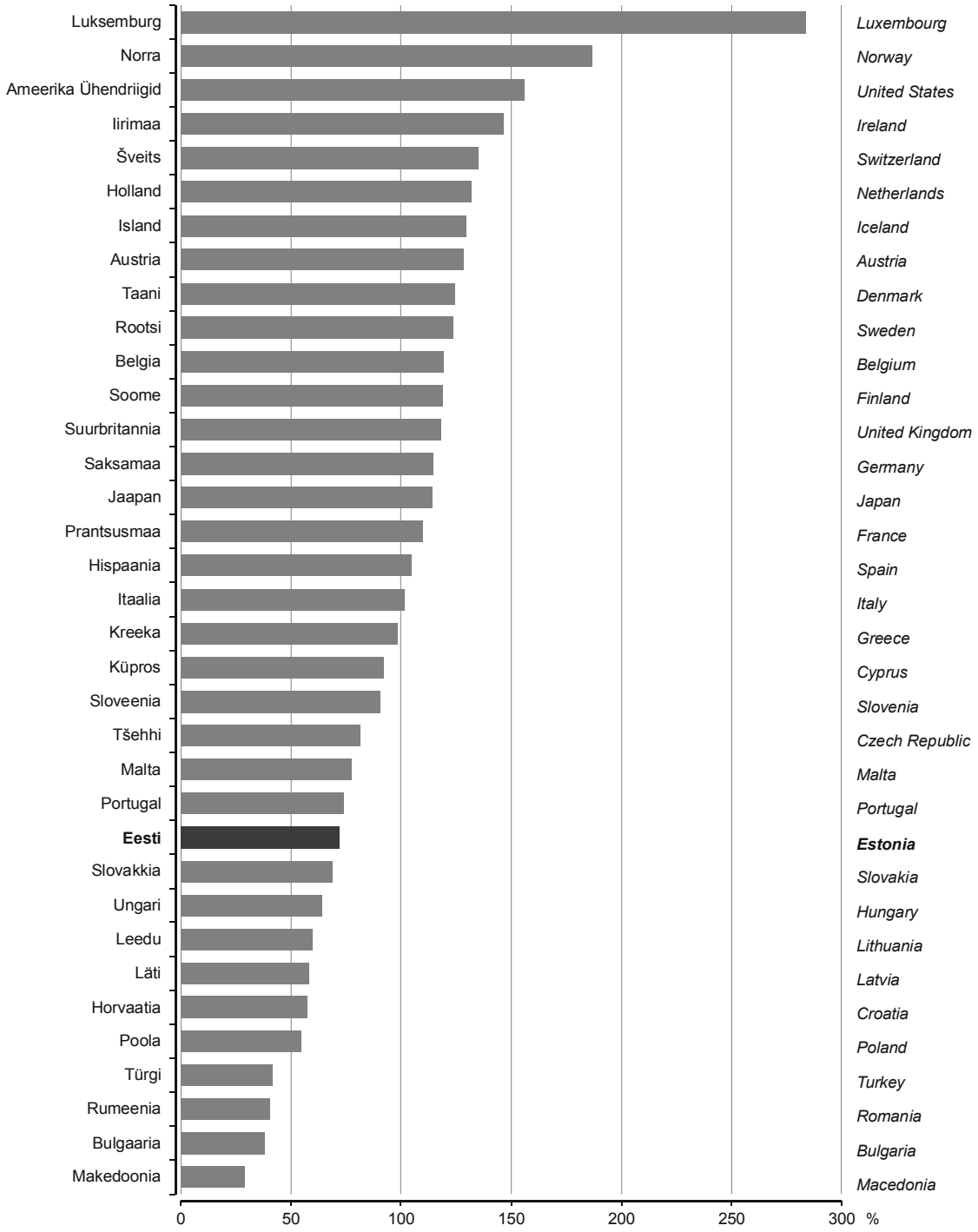

[a] *Prognoos.*
[a] Forecast.

Allikas — *Source*: Eurostat (9.05.2008).

Tabel 11 **Tarbimismeetodil SKP struktuur jooksevhindades, 2007**
Table 11 Structure of GDP by expenditure approach in current prices, 2007
(protsenti — *percentages*)

Riik	Eratarbimis-kulutused[a]	Valitsemissektori lõpptarbimis-kulutused	Kapitali kogumahu-tus põhiva-rasse	Varude muutus	Sisemajan-duse nõudlus	Kaupade ja teenuste eksport	Kaupade ja teenuste import	*Country*
	Private consumption expenditure[a]	*Final consump-tion expenditure of general government*	*Gross fixed capital formation*	*Changes in inventories*	*Domestic demand*	*Exports of goods and services*	*Imports of goods and services*	
Eesti	53,1	17,1	31,9	5,3	107,3	72,8	81,7	*Estonia*
Austria	54,2	17,7	20,7	0,6	93,2	58,3	51,5	*Austria*
Belgia	52,4	22,4	21,4	1,0	97,1	89,4	86,5	*Belgium*
Bulgaaria	69,1	16,2	29,8	7,0	122,1	63,4	85,5	*Bulgaria*
Hispaania	56,9	18,4	31,1	0,2	106,5	26,2	32,7	*Spain*
Holland	47,0	25,3	19,9	-0,2	92,0	75,3	67,3	*Netherlands*
Iirimaa[b]	46,9	16,7	25,3	…	88,8	81,1	70,4	*Ireland[b]*
Itaalia	59,0	19,8	21,1	0,3	100,3	29,2	29,5	*Italy*
Kreeka	70,6	16,9	25,7	0,0	113,2	22,2	35,4	*Greece*
Küpros	65,4	17,8	20,8	0,8	104,8	47,9	52,7	*Cyprus*
Leedu	65,6	16,9	26,6	2,9	112,0	55,4	67,4	*Lithuania*
Luksemburg[b]	35,7	15,3	19,4	…	70,3	177,1	147,4	*Luxembourg[b]*
Läti	65,5	18,2	31,6	4,9	120,3	44,4	64,7	*Latvia*
Malta	61,9	19,4	18,7	2,1	102,0	87,2	89,2	*Malta*
Poola	60,9	17,1	22,3	1,3	101,7	41,3	43,0	*Poland*
Portugal	64,6	20,4	21,7	0,4	107,2	32,7	39,9	*Portugal*
Prantsusmaa[b]	56,4	23,5	21,0	…	102,0	26,6	28,5	*France[b]*
Rootsi	46,7	25,9	18,9	0,8	92,3	52,4	44,7	*Sweden*
Rumeenia[b]	68,2	16,5	30,5	…	114,3	30,4	44,7	*Romania[b]*
Saksamaa	56,7	18,0	18,5	-0,3	93,0	46,7	39,7	*Germany*
Slovakkia	56,0	17,6	25,7	1,4	100,7	86,4	86,8	*Slovakia*
Sloveenia	52,3	18,2	28,7	…	101,8	71,4	73,2	*Slovenia*
Soome	50,6	21,2	20,3	1,9	94,1	44,8	40,1	*Finland*
Suurbritannia	63,2	21,7	18,2	0,5	103,6	25,9	29,5	*United Kingdom*
Taani	49,6	25,9	22,8	0,4	98,9	52,1	51,0	*Denmark*
Tšehhi[b]	48,2	20,0	24,1	…	95,3	78,9	74,3	*Czech Republic[b]*
Ungari	53,3	21,4	20,9	2,1	97,7	80,0	77,7	*Hungary*
EL-27	57,2	20,5	21,2	…	99,5	40,1	39,7	*EU-27*
Horvaatia[b]	52,3	17,9	28,6	…	100,5	44,1	53,0	*Croatia[b]*
Island	58,4	24,6	27,5	0,2	110,6	35,3	46,0	*Iceland*
Makedoonia	77,8	18,4	19,5	…	…	…	…	*Macedonia*
Norra[b]	41,3	19,6	20,6	…	83,5	46,4	29,9	*Norway[b]*
Šveits	58,3	10,8	21,4	0,0	90,7	56,3	47,0	*Switzerland*
Türgi	70,6[b]	12,2	22,8[b]	…	105,0	21,9	27,0	*Turkey*
Jaapan	56,9	17,6	23,3	…	98,3	17,6	15,9	*Japan*
Ameerika Ühendriigid	70,3	16,1	18,7	…	105,1	11,9	17,0	*United States*

[a] K.a kodumajapidamiste ja neid teenindavate kasumitaotluseta institutsioonide lõpptarbimiskulutused.
[b] Prognoos.

[a] *Incl. final consumption expenditure of households and non-profit institutions serving households.*
[b] *Forecast.*

Allikas — *Source:* Eurostat (9.05.2008).

Tabel 12 **Jooksevkonto, 2003–2006**
Table 12 Current account, 2003–2006

Riik	Saldo, miljardit eurot *Current account balance, billion euros*				Saldo, % SKP-st *Current account balance as a percentage of GDP*				*Country*
	2003	2004	2005	2006	2003	2004	2005	2006	
Eesti	-1,0	-1,2	-1,1	-2,1	-11,3	-12,3	-10,0	-15,5	*Estonia*
Austria	-0,5	1,1	2,8	7,1	-0,2	0,5	1,1	2,8	*Austria*
Belgia	5,6	10,2	7,9	8,6	2,0	3,5	2,6	2,7	*Belgium*
Bulgaaria	-1,5	-1,3	-2,6	-3,9	-8,5	-6,6	-12,0	-15,7	*Bulgaria*
Hispaania	-27,5	-44,2	-66,9	-84,7	-3,5	-5,3	-7,4	-8,6	*Spain*
Holland	26,2	36,9	36,6	44,5	5,5	7,5	7,2	8,3	*Netherlands*
Iirimaa	0,0	-0,9	-5,7	-7,3	0,0	-0,6	-3,5	-4,2	*Ireland*
Itaalia	-17,3	-13,0	-23,4	-37,9	-1,3	-0,9	-1,6	-2,6	*Italy*
Kreeka	-11,0	-10,5	-14,0	…	-6,4	-5,6	-7,1	…	*Greece*
Küpros	-0,3	-0,6	-0,8	-0,9	-2,3	-5,0	-5,6	-5,9	*Cyprus*
Leedu	-1,1	-1,4	-1,5	-2,6	-6,8	-7,7	-7,2	-10,8	*Lithuania*
Luksemburg	2,0	3,2	3,3	3,5	8,0	11,6	10,9	10,3	*Luxembourg*
Läti	-0,8	-1,4	-1,6	-3,6	-8,2	-12,9	-12,5	-22,3	*Latvia*
Malta	-0,1	-0,3	-0,4	-0,3	-3,1	-6,0	-8,7	-6,7	*Malta*
Poola	-4,1	-8,7	-3,9	-8,8	-2,1	-4,2	-1,6	-3,2	*Poland*
Portugal	-8,5	-11,1	-14,5	-14,6	-6,1	-7,7	-9,7	-9,4	*Portugal*
Prantsusmaa	7,0	8,5	-15,7	-22,5	0,4	0,5	-0,9	-1,3	*France*
Rootsi	19,8	19,2	20,3	22,7	7,2	6,7	6,9	7,2	*Sweden*
Rumeenia	-2,9	-5,1	-6,9	-10,1	-5,5	-8,4	-8,6	-10,4	*Romania*
Saksamaa	40,9	94,9	103,1	117,2	1,9	4,3	4,6	5,0	*Germany*
Slovakkia	-0,2	-1,2	-3,2	-3,6	-0,8	-3,4	-8,4	-8,2	*Slovakia*
Sloveenia	-0,2	-0,7	-0,6	-0,9	-0,8	-2,7	-2,0	-2,8	*Slovenia*
Soome	9,4	11,8	7,7	8,6	6,4	7,7	4,9	5,2	*Finland*
Suurbritannia	-21,3	-28,7	-44,5	-61,6	-1,3	-1,6	-2,5	-3,2	*United Kingdom*
Taani	6,5	5,9	9,1	5,8	3,4	3,0	4,4	2,6	*Denmark*
Tšehhi	-5,0	-4,7	-1,8	-3,7	-6,2	-5,4	-1,8	-3,3	*Czech Republic*
Ungari	-5,9	-6,9	-6,0	-5,9	-7,9	-8,4	-6,8	-6,6	*Hungary*
EL-27	…	10,3	-27,6	-96,3	…	0,1	-0,3	-0,8	*EU-27*
Norra	25,6	28,3	37,6	43,9	12,9	13,6	15,5	16,4	*Norway*
Türgi	-7,1	-12,5	-18,2	-26,2	-3,3	-5,2	-6,3	-8,2	*Turkey*
Jaapan	120,3	138,5	133,3	136,0	3,2	3,7	3,6	3,9	*Japan*
Ameerika Ühendriigid	-462,0	-514,7	-609,1	-645,9	-4,8	-5,5	-6,1	-6,1	*United States*

Allikas — *Source:* Eurostat (9.05.2008).

Diagramm 7 **Valitsemissektori konsolideeritud koguvõla osatähtsus SKP-s, 2007**
Diagram 7 General government consolidated gross debt as a percentage of GDP, 2007

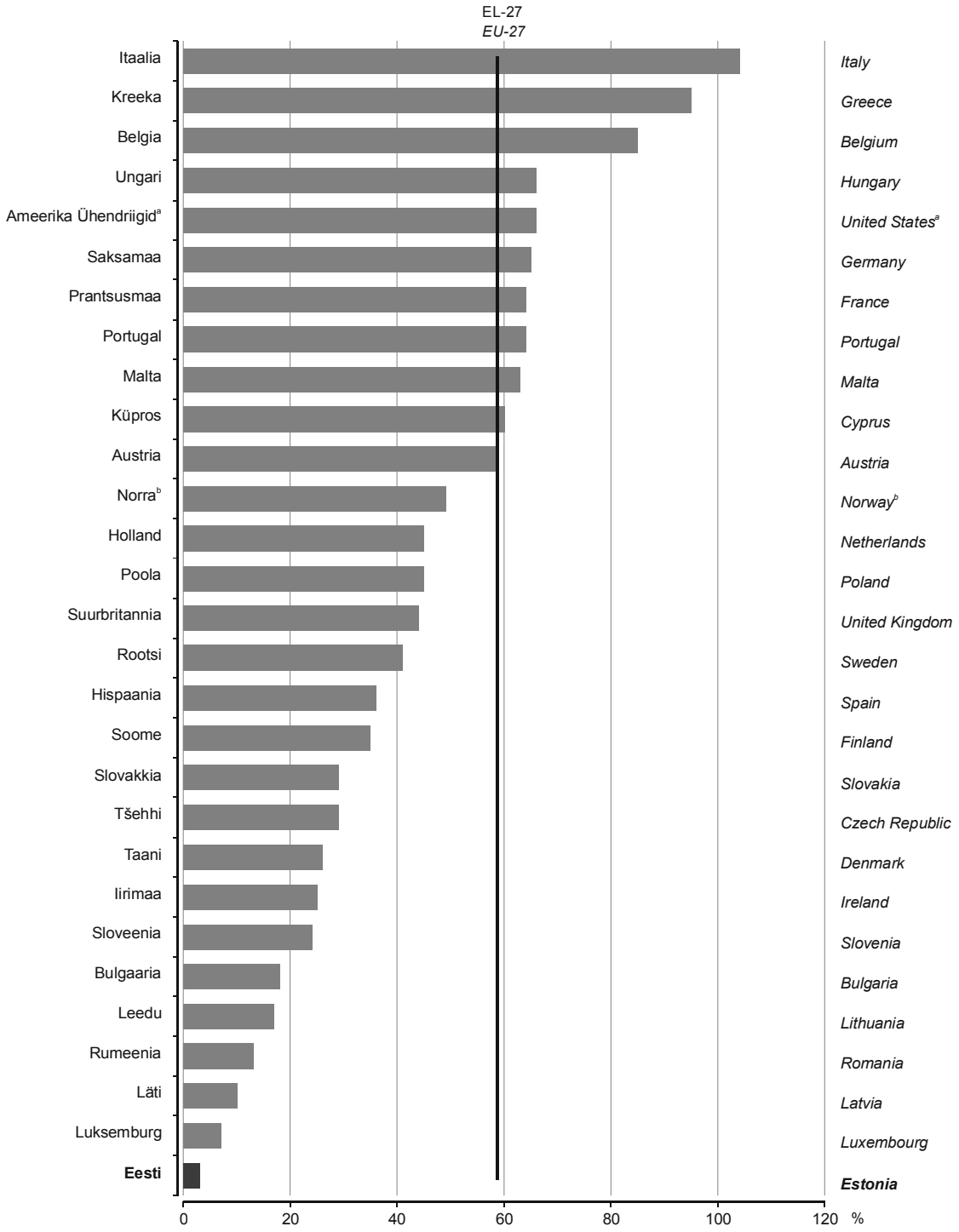

[a] Hinnanguline.
[b] 2006. aasta andmed.
[a] *Estimate.*
[b] *Data of 2006.*

Allikad: Eurostat (9.05.2008) ja riiklikud allikad.
Sources: Eurostat (9.05.2008) and national sources.

Table 13 **Tööviljakus hõivatu kohta, 2003–2007[a]**
Table 13 Labour productivity per person employed, 2003–2007[a]
(EL-27 — *EU-27* = 100)

Riik	2003	2004	2005	2006	2007	*Country*
Eesti	54,5	56,8	61,7	64,3	67,6	*Estonia*
Austria	120,3	120,7	120,4	120,2	120,6	*Austria*
Belgia	134,8	132,2	132,1	131,5	131,4	*Belgium*
Bulgaaria	33,5	33,8	34,3	34,9	35,6	*Bulgaria*
Hispaania	103,9	102,2	102,0	103,1	102,7	*Spain*
Holland	111,0	112,4	114,3	113,3	113,4	*Netherlands*
Iirimaa	135,4	134,8	133,9	134,9	135,6	*Ireland*
Itaalia	115,7	112,2	111,1	109,0	108,2	*Italy*
Kreeka	100,3	101,8	103,6	103,9	105,4	*Greece*
Küpros	82,6	82,9	84,3	84,9	84,9	*Cyprus*
Leedu	51,9	53,3	54,7	57,1	60,3	*Lithuania*
Luksemburg	166,8	169,8	175,7	184,1	183,3	*Luxembourg*
Läti	44,3	46,0	49,2	50,9	53,7	*Latvia*
Malta	90,4	89,7	90,0	90,3	90,3	*Malta*
Poola[b]	60,1	61,5	60,9	61,0	61,6	*Poland[b]*
Portugal	68,5	67,2	68,7	68,4[c]	68,8	*Portugal*
Prantsusmaa	121,8	120,8	123,3	123,5	123,0	*France*
Rootsi	110,2	113,5	113,0	113,9	113,1	*Sweden*
Rumeenia	31,2	34,4	36,3	39,2[c]	40,6	*Romania*
Saksamaa	108,8	108,3	107,5	107,1	106,8	*Germany*
Slovakkia	63,4	65,6	68,8	71,8	76,7	*Slovakia*
Sloveenia	78,1	80,9	82,8	84,0	85,9	*Slovenia*
Soome	109,6	112,8	110,8	112,4	113,6	*Finland*
Suurbritannia	110,6	112,3	109,8	109,7	111,0	*United Kingdom*
Taani	106,4	108,8	109,3	108,5	107,3	*Denmark*
Tšehhi	66,6	68,1	69,1	70,7	73,2	*Czech Republic*
Ungari	71,9	72,2	73,5	74,5	74,8	*Hungary*
Horvaatia	64,0[b]	64,9	62,1[c]	64,3[c]	71,1	*Croatia*
Island	101,4	107,7	108,9	104,4[c]	102,6	*Iceland*
Norra	135,2	142,5	155,5	158,8	156,7	*Norway*
Šveits	105,7	105,2	105,4	105,8	106,2	*Switzerland*
Türgi[c]	49,7	53,9	56,2	59,8	61,1	*Turkey[c]*
Ameerika Ühendriigid	139,7	140,7	143,4	143,1	143,1	*United States*

[a] Ostujõu standard (PPS) hõivatu kohta EL-27-ga võrreldes.
[b] Hinnanguline.
[c] Prognoos.

[a] *GDP in Purchasing Power Standards (PPS) per person employed relative to EU-27.*
[b] *Estimate.*
[c] *Forecast.*

Allikas — *Source:* Eurostat (9.05.2008).

Tabel 14 **Eksport, import ja kaubavahetuse bilanss, 2007**
Table 14 Exports, imports and trade balance, 2007

Riik	Miljardit eurot			Elaniku kohta, eurot[a]		*Country*
	eksport	import	kauba-vahetuse bilanss	eksport	import	
	Billion euros			*Per capita, euros[a]*		
	exports	*imports*	*trade balance*	*exports*	*imports*	
Eesti	8,00	11,09	-3,09	5 959	8 261	*Estonia*
Austria	118,88	118,46	0,41	14 325	14 274	*Austria*
Belgia	314,32	301,47	12,85	29 696	28 482	*Belgium*
Bulgaaria	13,47	21,88	-8,40	1 754	2 849	*Bulgaria*
Hispaania	175,86	271,85	-95,99	3 954	6 112	*Spain*
Holland	401,94	358,77	43,17	24 571	21 932	*Netherlands*
Iirimaa	88,52	59,99	28,52	20 516	13 904	*Ireland*
Itaalia	358,63	368,08	-9,45	6 065	6 225	*Italy*
Kreeka	17,22	55,11	-37,89	1 541	4 933	*Greece*
Küpros	1,02	6,29	-5,27	1 310	8 079	*Cyprus*
Leedu	12,52	17,66	-5,14	3 699	5 217	*Lithuania*
Luksemburg	16,37	20,02	-3,65	34 377	42 042	*Luxembourg*
Läti	6,06	11,13	-5,07	2 656	4 879	*Latvia*
Malta	2,13	3,18	-1,05	5 246	7 832	*Malta*
Poola	101,28	118,70	-17,42	2 656	3 113	*Poland*
Portugal	37,40	56,76	-19,36	3 529	5 355	*Portugal*
Prantsusmaa	403,76	448,77	-45,01	6 369	7 079	*France*
Rootsi	123,44	110,44	13,00	13 545	12 119	*Sweden*
Rumeenia	29,40	50,98	-21,58	1 363	2 364	*Romania*
Saksamaa	967,83	772,40	195,43	11 758	9 384	*Germany*
Slovakkia	42,45	43,94	-1,49	7 870	8 147	*Slovakia*
Sloveenia	21,93	23,01	-1,08	10 908	11 446	*Slovenia*
Soome	65,45	59,46	5,99	12 403	11 268	*Finland*
Suurbritannia	319,45	452,08	-132,63	5 254	7 436	*United Kingdom*
Taani	75,49	72,69	2,80	13 859	13 345	*Denmark*
Tšehhi	89,33	86,03	3,30	8 684	8 363	*Czech Republic*
Ungari	69,04	69,35	-0,31	6 859	6 889	*Hungary*
EL-27	1 238,71	1 424,23	-185,52	2 502	2 876	*EU-27*
Island	3,48	4,88	-1,40	11 311	15 861	*Iceland*
Norra	101,52	58,52	43,00	21 687	12 501	*Norway*
Šveits	125,39	117,48	7,91	16 702	15 649	*Switzerland*
Jaapan[b]	515,07	461,19	53,89	4 031	3 610	*Japan[b]*
Kanada[b]	309,03	278,66	30,37	9 371	8 450	*Canada[b]*
Ameerika Ühendriigid[b]	825,92	1 528,35	-702,43	2 738	5 067	*United States[b]*

[a] Euroopa riikide rahvaarv 1.01.2007, Jaapanil 1.10.2007, Kanadal ja Ameerika Ühendriikidel 1.07.2007.
[b] 2006. aasta andmed.

[a] *Population of the countries of Europe as at 1 January 2007, Japan as at 1 October 2007, Canada and United States as at 1 July 2007.*
[b] *Data of 2006.*

Allikas — *Source:* Eurostat (9.05.2008).

Tabel 15 **Teravili[a], 2006–2007**
Table 15 Cereals[a], 2006–2007

Riik	Kasvupind, tuhat hektarit		Saak, tuhat tonni		Kg/ha		*Country*
	Area of production, thousand ha		*Production, thousand tons*		*Kg per ha*		
	2006	2007	2006	2007	2006	2007	
Eesti	280,3	292,1[b]	619,3	859,6[b]	2 210	2 940[b]	*Estonia*
Austria	776,8	811,2	4 460,0	4 757,9	5 740	5 870	*Austria*
Belgia	329,6	329,9	2 741,8	2 786,8	8 320	8 450	*Belgium*
Bulgaaria	1 543,9	1 526,6	5 511,8	3 171,3	3 570	2 080	*Bulgaria*
Hispaania	6 239,5	6 148,5	18 616,6	23 305,2	2 980	3 790	*Spain*
Holland	219,3	222,1	1 749,9	1 622,6	7 980	7 310	*Netherlands*
Iirimaa	279,8	278,3	2 089,8	1 968,8	7 470	7 080	*Ireland*
Itaalia	3 575,0	3 688,9	18 787,4	18 756,3	5 260	5 080	*Italy*
Kreeka	1 045,7	1 038,7	3 623,1	3 622,3	3 460	3 490	*Greece*
Küpros	64,5	56,9[b]	66,6	44,0[b]	1 030	770[b]	*Cyprus*
Leedu	961,3	1 003,3	1 855,6	3 017,0	1 930	3 010	*Lithuania*
Luksemburg	28,8	28,5	161,5	148,4	5 600	5 200	*Luxembourg*
Läti	511,8	521,9	1 158,7	1 535,2	2 260	2 940	*Latvia*
Malta	…	…	…	…	…	…	*Malta*
Poola	8 381,1	8 389,1	21 775,9	27 143,0	2 600	3 240	*Poland*
Portugal	348,1	290,0	1 019,8	948,0	2 930	3 270	*Portugal*
Prantsusmaa	9 030,8	9 055,4[b]	61 613,2	59 248,1[b]	6 820	6 540[b]	*France*
Rootsi	961,8	982,3	4 128,4	5 058,9	4 290	5 150	*Sweden*
Rumeenia	5 072,6	5 123,3	15 740,9	7 909,5	3 100	1 540	*Romania*
Saksamaa	6 702,2	6 571,7	43 474,8	40 632,1	6 490	6 180	*Germany*
Slovakkia	740,0	787,7	2 928,8	2 793,2	3 960	3 550	*Slovakia*
Sloveenia	96,2	99,3	493,6	531,9	5 130	5 360	*Slovenia*
Soome	1 152,6	1 131,5	3 790,0	4 137,3	3 290	3 660	*Finland*
Suurbritannia	2 859,1[c]	2 860,0	20 878,1[c]	19 354,0	7 300[c]	6 770	*United Kingdom*
Taani	1 494,0	1 448,3	8 632,3	8 220,2	5 780	5 680	*Denmark*
Tšehhi	1 532,0	1 579,8	6 386,1	7 152,9	4 170	4 530	*Czech Republic*
Ungari	2 835,8	2 808,6	14 459,6	9 659,3	5 100	3 440	*Hungary*
EL-27	57 062,5[c]	57 073,7[b]	266 763,6[c]	258 383,6[b]	4 670[c]	4 530[b]	*EU-27*
Makedoonia	183,1	151,6	588,2	351,2	3 210	2 320	*Macedonia*
Norra	313,4	…	1 228,8	…	3 920	…	*Norway*
Šveits	161,9	157,8	1 002,7	1 048,7	6 190	6 650	*Switzerland*

[a] V.a riis.
[b] Esialgsed andmed.
[c] Eurostati hinnang.

[a] *Excl. rice.*
[b] *Preliminary data.*
[c] *Eurostati estimate.*

Allikas — *Source:* Eurostat (12.05.2008).

Tabel 16 **Veised ja sead, detsember, 2006–2007**
Table 16 Cattle and pigs, December, 2006–2007
(tuhat — *thousands*)

Riik	Veised kokku *Cattle, total*		Piimalehmad *Dairy cows*		Sead *Pigs*		*Country*
	2006	2007	2006	2007	2006	2007	
Eesti	245,0	242,0	108,9	104,1	341,2	374,7	*Estonia*
Austria	2 002,9	2 000,2	527,4	524,5	3 139,4	3 286,3	*Austria*
Belgia	2 606,9	2 573,3	531,9	524,3	6 303,6	6 200,3	*Belgium*
Bulgaaria	636,5	611,0	350,1	335,9	1 012,7	888,6	*Bulgaria*
Hispaania	6 184,0	6 409,5[a]	942,0	903,0[a]	26 218,7	25 616,5[a]	*Spain*
Holland	3 673,0	3 820,0	1 443,0	1 490,0	11 220,0	11 710,0	*Netherlands*
Iirimaa	6 001,6	…	1 087,1	…	1 620,0	1 574,6	*Ireland*
Itaalia	6 340,2[a]	6 577,0	1 813,7[a]	1 839,0	9 281,1[a]	9 273,0	*Italy*
Kreeka	682,7[a]	682,0[a]	167,8[a]	150,0[a]	1 033,3[a]	1 038,0[a]	*Greece*
Küpros	56,1	55,9	23,9	23,7	452,6	471,7	*Cyprus*
Leedu	838,8	787,9	399,0	404,5	1 127,1	923,2	*Lithuania*
Luksemburg	186,3	193,1	46,2	40,2	87,0	86,4	*Luxembourg*
Läti	377,1	398,7	182,4	180,4	416,8	414,4	*Latvia*
Malta	19,1	19,4	7,5	7,5	73,7	76,9	*Malta*
Poola	5 281,0	5 405,5	2 637,0	2 677,3	18 813,0	17 621,2	*Poland*
Portugal	1 407,3	1 426,2	307,2	304,5	2 295,5	2 345,0	*Portugal*
Prantsusmaa	18 902,0	19 123,8	3 799,0	3 758,5	15 009,0	14 968,0	*France*
Rootsi	1 515,9[a]	1 516,6[a]	384,7[a]	365,7[a]	1 661,5	1 727,5	*Sweden*
Rumeenia	2 933,6	2 819,0	1 639,4	1 572,9	6 814,6	6 564,9	*Romania*
Saksamaa	12 676,7	12 707,3	4 054,4	4 087,3	26 820,6	27 113,0	*Germany*
Slovakkia	507,8	501,8	185,0	180,2	1 104,8	951,9	*Slovakia*
Sloveenia	454,0	479,6	112,5	116,4	575,1	542,6	*Slovenia*
Soome	929,1	902,7	309,4	296,1	1 435,4	1 426,8	*Finland*
Suurbritannia	10 335,0	10 078,0[a]	2 005,0	1 978,0[a]	4 731,0	4 674,0[a]	*United Kingdom*
Taani	1 579,0	1 545,0	555,0	551,0	13 613,0	13 170,0	*Denmark*
Tšehhi	1 389,6	1 366,7	417,3	407,4	2 741,3	2 661,8	*Czech Republic*
Ungari	702,0	705,0	268,0	266,0	3 987,0	3 860,0	*Hungary*
EL-27	88 463,1[a]	…	24 304,8[a]	…	161 928,9[a]	159 561,3[a]	*EU-27*

[a] Esialgsed andmed.
[a] *Preliminary data.*

Allikas — *Source*: Eurostat (12.05.2008).

Diagramm 8 **Koduse Interneti-ühendusega leibkonnad, 2007**
Diagram 8 Households that have Internet access at home, 2007

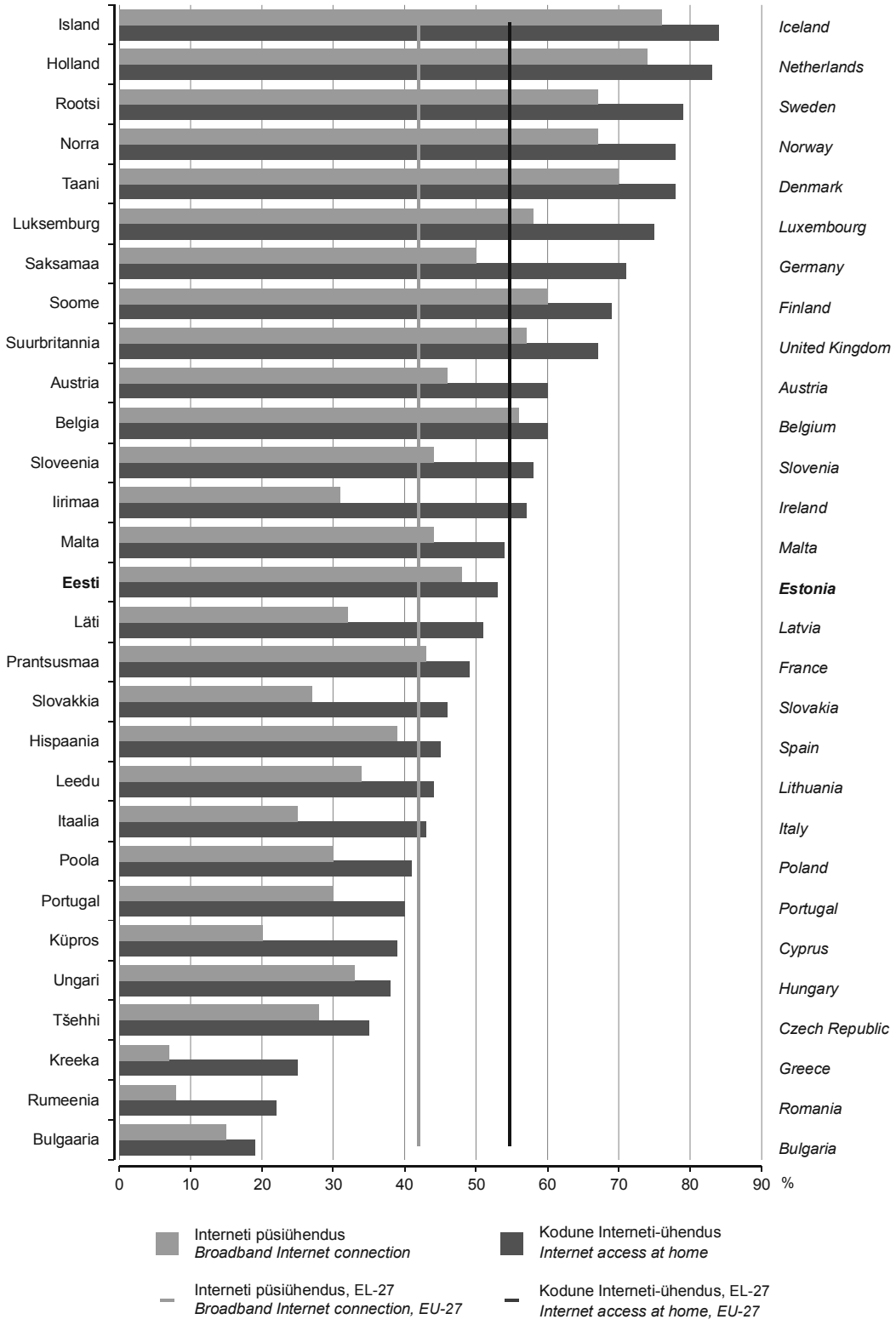

Allikas — *Source:* Eurostat (14.05.2008).

Tabel 17 **Majutus, 2006**
Table 17 Accommodation, 2006

Riik	Majutusettevõtted[a]		Voodikohad		Välismaalaste osatähtsus ööbimistes	*Country*
	arv	100 000 elaniku kohta	arv, tuhat	1000 elaniku kohta		
	Accommodation establishments[a]		*Bed places*		*Nights spent by non-residents as percentage of all nights*	
	number	*per 100 000 inhabitants*	*number, thousands*	*per 1000 inhabitants*		
Eesti	341	25	26	19	73,7	*Estonia*
Austria	14 051	170	573	69	73,8	*Austria*
Belgia	1 955	19	124	12	69,2	*Belgium*
Bulgaaria	1 348	18	212	28	73,1	*Bulgaria*
Hispaania	18 304	41	1 615	37	56,9	*Spain*
Holland	3 099	19	192	12	50,3	*Netherlands*
Iirimaa	4 296	101	148	35	70,2	*Ireland*
Itaalia	33 768	57	2 087	35	43,4	*Italy*
Kreeka	9 111	82	693	62	74,9	*Greece*
Küpros	753	97	89	115	92,2	*Cyprus*
Leedu	338	10	22	6	60,8	*Lithuania*
Luksemburg	277	59	14	30	94,3	*Luxembourg*
Läti	321	14	20	9	67,1	*Latvia*
Malta	173	43	40	99	95,7	*Malta*
Poola	2 301	6	178	5	36,3	*Poland*
Portugal	2 028	19	264	25	67,1	*Portugal*
Prantsusmaa	18 135	29	1 254	20	35,2	*France*
Rootsi	1 888	21	201	22	23,1	*Sweden*
Rumeenia	4 125	19	226	10	17,5	*Romania*
Saksamaa	36 201	44	1 631	20	20,6	*Germany*
Slovakkia	922	17	58	11	55,4	*Slovakia*
Sloveenia	358	18	31	15	66,1	*Slovenia*
Soome	923	18	118	22	28,9	*Finland*
Suurbritannia	39 107	65	1 256	21	38,9	*United Kingdom*
Taani	473	9	71	13	45,1	*Denmark*
Tšehhi	4 314	42	236	23	65,8	*Czech Republic*
Ungari	2 032	20	159	16	53,9	*Hungary*
EL-27	200 942	41	11 536	23	46,2	*EU-27*
Horvaatia	762	17	163	37	86,1	*Croatia*
Island	308	101	17	56	77,6	*Iceland*
Liechtenstein	46	131	1	28	97,5	*Liechtenstein*
Norra	1 119	24	151	32	27,6	*Norway*
Šveits	4 967	66	240	32	57,5[b]	*Switzerland*

[a] Hotellid ja samalaadsed majutusettevõtted.
[b] 2007. aasta andmed.

[a] *Hotels and similar establishments.*
[b] *Data of 2007.*

Allikad: Eurostat (12.05.2008) ja riiklikud allikad.

Sources: Eurostat (12.05.2008) and national sources.

Metoodika

Peatüki koostamisel oli riikide ja teemade valiku põhikriteeriume andmete võrreldavus.

Riikide võrdlemise teeb keeruliseks metoodika ja mõistete erinev kasutamine. Et vähendada andmete kokkusobimatust metoodiliste erinevuste tõttu, on iga tabel koostatud peamiselt Eurostati andmebaasi põhjal, mida on võimalusel ja vajadusel täiendatud riiklikest allikatest (aastaraamatud, veebilehed).

Rahvusvaheliste statistikaorganisatsioonide andmete aeganõudva kogumise ja töötlemise tõttu on osa selle peatüki andmeid aastaraamatu ülejäänud andmetest varasemad. Eurostatis esialgsetena tähistatud Eesti andmed võivad Statistikaameti jaoks olla lõplikud — erinevus on seotud Eurostati andmeedastuse ja andmebaasi uuendamise tähtaegadega. Üldjuhul on uusimad andmed 2007. aasta kohta.

Vaatluse all on peamiselt EL-i riigid. Prantsusmaa andmed on esitatud koos nelja meretaguse departemanguga (Guadeloupe, Martinique, Prantsuse Guajaana ja Réunion). 2007. aasta 1. jaanuaril liitusid EL-iga Bulgaaria ja Rumeenia. Kui tabelites ja joonistel on esitatud keskmised koondnäitajad, on 25 vanema EL-i riigi puhul kasutatud lühendit EL-25 ja 27 riigi kohta pärast liitumist 1.01.2007 lühendit EL-27. Endiselt on esitatud andmeid kandidaatriikide (Horvaatia, Türgi ja endine Jugoslaavia Makedoonia Vabariik — tabelites ja joonistel lühendatult Makedoonia) ja Euroopa Vabakaubanduse Assotsiatsiooni (EFTA) kuuluvate riikide (Island, Liechtenstein, Norra ja Šveits) kohta. Mõne näitaja puhul on võrdluseks lisatud ka Jaapani, Kanada ja Ameerika Ühendriikide andmed.

Eesti andmete allikas on enamasti Statistikaamet.

Methodology

The choice of countries and statistical indicators is primarily determined by the comparability of data.

It is complicated to compare the data of countries, which use different methodologies and definitions. To reduce the incompliance of data resulting from differences in methodology, each table is compiled mainly on the basis of Eurostat database which is updated and supplemented, wherever possible or needed, by figures taken from national sources (yearbooks, Internet web sites).

As the data collection and processing by international statistical organizations is fairly time-consuming, a part of the data in this chapter originate from a year earlier than those of the other chapters of the yearbook. Data for Estonia indicated as preliminary data from Eurostat can be final data for Statistics Estonia — difference is connected to deadlines given by Eurostat for transmission of data and updating the database. In general, the most recent data are for the year 2007.

The data have been presented mainly for the Member States of the European Union. For France, the data is presented on the whole France, including four overseas departments (Guadeloupe, Martinique, French Guiana and Reunion). On 1 January 2007, Bulgaria and Romania acceded to the European Union. In tables and on diagrams, the average aggregates are presented, for 25 older EU Member States the abbreviation EU-25 is used and, for 27 Member States, after accession on 1.01.2007, the abbreviation EU-27 is used. Continually the yearbook presents data on acceding countries (Croatia, Turkey and the former Yugoslav Republic of Macedonia — in tables and diagrams shortly as Macedonia) and on the countries of European Free Trade Association (Iceland, Liechtenstein, Norway and Switzerland). In case of some indicators, data for Japan, Canada and the United States of America have been added for comparison purposes.

The data for Estonia were mainly provided by Statistics Estonia.

MÕISTED

A **Aastakeskmine rahvaarv** — pool elanike aasta alguse ja lõpu arvu summast. Kasutatakse ka kordajate arvutamisel.

Aasta netosissetulek — palgatöö eest ja individuaalsest töisest tegevusest saadud sissetuleku, omanditulu, sotsiaalsete siirete, teistelt leibkondadelt saadud regulaarsete rahaliste maksete ja enammakstud tulumaksu tagastuse summa, kust on maha arvatud leibkonna tehtud regulaarsed rahalised maksed teistele leibkondadele, varalt tasutud maksud ja tulumaksu juurdemaksed.

Abiellumuse üldkordaja — aastaga registreeritud abielude arv 1000 aastakeskmise elaniku kohta.

Abipersonal — abitööjõud (töölised, ametnikud, sekretärid), kes osaleb teadus- ja arendustegevuse projektis või on otseselt sellega seotud.

Ajas ankurdatud vaesuse määr — isikute osatähtsus, kelle aasta ekvivalentnetosissetulek on väiksem kui inflatsiooni võrra korrigeeritud kolme aasta tagune suhtelise vaesuse piir.

Ajutine filmilinastus — filmi näitamine väljaspool kino.

Alaealine — alla 18-aastane isik.

Alusuuringud — teoreetilised ja eksperimentaalsed uuringud uute teadmiste saamiseks nähtuste ja sündmuste põhialuste kohta, seadmata eesmärgiks nende teadmiste kohest rakendamist.

Ambulatoorne arstiabi — mittestatsionaarne tervishoiuteenus, mille korral patsiendi visiit tervishoiuasutusse kestab mõni tund, ööpäevaringne haiglas viibimine ei ole vajalik.

Ambulatoorne vastuvõtt — meditsiiniabi (tervishoiuteenust) vajava isiku pöördumine arsti poole vastuvõtuajal.

Arendustegevus — teadustegevuse tulemuste rakendamine, et lahendada praktilisi probleeme, rajada uusi või täiustatud süsteeme, valmistada seadmeid või tooteid, käivitada protsesse jms.

Arvutite arv — personaalarvutid, serverid, pihuarvutid, arvutitöökohad (terminalid).

Avaliku sektori elamufond — riigi ja munitsipaalomanduses eluruumid.

Avalik raudtee — raudteeinfrastruktuur, mille kasutamine raudteeveoteenuse osutamiseks peab olema ühtviisi tagatud (juurdepääsu tagavad põhi- ja lisateenused ning tasu, aeg ja muud kasutustingimused) kõigile raudtee-ettevõtjatele raudteeseaduses sätestatud alustel ja korras.

Avastatud kuritegu — kuritegu, mille toime pannud isik(ud) on välja selgitatud.

B **Bilansimaht** — ettevõtte vara (käibe- ja põhivara), kohustused ja omakapital. Põhivara hõlmab finantsvara, nii materiaalset kui ka immateriaalset põhivara, kinnisvarainvesteeringuid ja bioloogilisi (tootvaid) varasid.

Brutopreemia — summa, mida kindlustusvõtja maksab kindlustuse eest.

D **Defineerimata baasharidusega kutseõpe** — kutsehariduse õppekavad, mille baasharidus on määratlemata (nt kutseõpe koolikohustusliku ea ületanud põhihariduseta isikutele).

Desikant — taimede koristuseelseks närvutamiseks kasutatav taimekaitsevahend, mis kiirendab taime kuivamisprotsessi ja kergendab seega saagikoristust.

E **E-arve** — saatja infosüsteemist elektroonilisel kujul ja elektroonilisi kanaleid pidi vastuvõtja infosüsteemile (XML, EDI vms abil) väljastatud arve, mis võimaldab automaattöötlust ja/või väljatrükki.

Ehitushinnaindeks — indeks, mis väljendab baasaastale iseloomuliku ehitustegevuse maksumuse muutust ehitusplatsi otsekulude tasemel. Otsekuludes arvestatavad ressursid hõlmavad kolme põhigruppi — tööjõud, ehitusmasinad ja -materjal.

Ehitusmahuindeks — omal jõul Eestis tehtud ehitustööde maksumuse muutus püsivhindades.

Ehitustoimla — mitteehitusettevõtte ehitusega tegelev struktuuriüksus.

Ehitustööd — ehitusplatside ettevalmistamine; hoonete, rajatiste või nende osade ehitamine ja remont; ehitistesse seadmete paigaldamine; välis- ja siseviimistlus; ehitus- ja lammutusseadmete rentimine koos operaatoriga.

Ehitustööde maksumus — tellijale müüdud ja oma tarbeks tehtud ehitustööde maksumus, mis alltöövõtutööde puhul hõlmab topeltarvestust.

Ekspordihinnaindeks — indeks, mis iseloomustab eksporditud kaupade hindade arengut.

Eksport — Eestis toodetud ja välismaalt sisse toodud kaupade väljavedu, ajutiseks töötlemiseks sisse toodud kaupade taasväljavedu ning välisriikide vee- ja õhusõidukite varude tarned. Ei hõlma transiiti ega teenuseid.

Ekvivalentsissetulek — leibkonna sissetulek, mis on jagatud leibkonnaliikmete tarbimiskaalude summaga.

Eluhoone — ühepere-, kahepere- või ridaelamu või mõni muu mitmepereelamu.

Elukindlustus — kindlustustegevuse põhiliik, mille puhul peab kindlustusandja kindlustatud isiku teatud eluea saabumise või surma korral vastavalt temaga sõlmitud lepingule maksma

kokkulepitud summa kas ühekordse maksena (kapitalikogumiskindlustus) või perioodiliste maksetena.

Eluruum — alaliseks elamiseks sobiv ühepereelamu, kahepere- või ridaelamusektsioon või vähemalt ühe toaga korter, mis vastab sanitaartehnilistele nõuetele.

Eluruumi pind — elamiseks vajaliku ja sobiva kompaktse, funktsionaalselt ühendatud elamispinna (tubade pind) ja abiruumide (köök, esik, WC, pesemisruum, vannituba, hall, garderoob, panipaik, sisseehitatud seinakapp, veranda, sahver, vaheruum jm) põrandapinna summa.

Elussünd — elusalt sündinud lapse ilmaletoomine, s.t elutunnustega lapse sünd, sõltumata raseduse kestusest.

Energiabilanss — energiaga varustatuse ja tarbimise tasakaalustatus.

Energia lõpptarbimine — energia, mis on saadud ja tarbitud pärast vahepealseid muundamisi teisteks energialiikideks (elektrienergia, soojus, kütus). Lõpptarbimine ei hõlma energia kasutamist tooraineks, elektrijaamade omatarvet ega kadu. Energiabilansis on lõpptarbimine primaarenergiaga varustatus, millele on lisatud muundatud energia tootmine ja maha arvatud tarbimine muundamiseks teisteks energialiikideks, energiasektori omatarve, tarbimine tooraineks ja kadu.

Erasektori elamufond — füüsilistele isikutele ja erakapitalil põhinevatele juriidilistele isikutele (sh korteriühistu liikmed ja elamuühistud) kuuluvad eluruumid.

Eratarbimiskulutused — residentide kulutused (sh arvestuslikud) kaupadele ja teenustele lõpptarbimise eesmärgil, sh nende kaupade ja teenuste kulutused, mis on müüdud majanduslikult ebaolulise hinnaga.

Esimese astme kohus — maa- ja halduskohus.

Esimese astme kuritegu — süütegu, mille eest on karistusseadustikus raskeima karistusena ette nähtud tähtajaline vangistus üle viie aasta, eluaegne vangistus või sundlõpetamine (kriminaalkoodeksis üle kaheksa aasta vangistust).

Esmaselt registreeritud sõiduk — Eestis esmaselt registreeritud maanteetranspordivahend.

(Esmas)haigestumus ja esmashaigestumuskordaja — protsess, mis näitab haiguse tekkimise kiirust rahvastikus; seda mõõdetakse absoluutarvuga (uute haigusjuhtude ehk esmasjuhtude arv mingil ajavahemikul) ja suhtarvuga (haigestumuskordaja, mis väljendab haigusjuhtude arvu rahvaarvu suhtes mingil ajavahemikul). Nakkushaiguste puhul registreeritakse iga haigusjuht kui esmasjuht.

Etendus — lavastuse avalik ettekanne.

Ettevõte — äriühing, füüsilisest isikust ettevõtja.

Ettevõtete arv — tegutsevate ettevõtete arv ehk ettevõtted, kellel oli aruandeperioodil finantsmajanduslik tegevus (müügitulu, kulud jne).

Ettevõtlussektor (teadus- ja arendustegevuse statistikas) — ettevõtted, organisatsioonid ja institutsioonid, mille põhitegevus on kaupade või teenuste tootmine müügiks majanduslikult tasuva hinna eest (v.a kõrgharidus), ning peamiselt ettevõtlust teenindavad kasumitaotluseta erainstitutsioonid.

F

Finantssektor — institutsionaalsed üksused, mille põhitegevusala on finantsvahendus, finantsvahenduse abitegevus või kindlustus.

Finantsvahendus — tegevus, mille käigus ettevõte omandab finantsvara ja võtab samal ajal endale kohustusi omal vastutusel.

FOB-väärtus — kauba maksumus, mis hõlmab tootmishinda ja neid kulutusi, mis on seotud kauba veoga eksportiva maa riigipiirini.

G

Gaaskütus — maa-, vedel- ja põlevkivigaas.

H

Haigla — ööpäevast statsionaarset arstiabi osutav meditsiiniasutus, mille asukoha, ehitise, administratiivse korralduse ja personali suhtes on kehtestatud erinõuded. Haiglad võivad anda ka ambulatoorset ja päevastatsionaarset arstiabi.

Harvendusraie — puistu koosseisu suunamiseks ning pärast raiet säilitatavate puude kasvu ja arengu tingimuste, puistu väärtuse ning tüveomaduste parandamiseks tehtav raie.

Heitunu — mittetöötav isik, kes sooviks töötada ja oleks valmis töö olemasolu korral ka kohe tööle asuma, kuid ei otsi aktiivselt tööd, sest on kaotanud lootuse seda leida.

Hiline lootesurm (surnultsünd) — vähemalt 500-grammise sünnikaaluga loote üsasisene surm pärast 22. rasedusnädalat.

Hoolekandeasutus — ööpäev läbi hoolekandeteenuseid osutav asutus, kus viibivad isikud ei ole erivajaduse või sotsiaalse olukorra tõttu suutelised iseseisvalt elama ja nende toimetulekut ei ole võimalik tagada teiste sotsiaalteenuste või muu abi osutamisega. Eristatakse laste ja täiskasvanute hoolekandeasutusi.

Hoone — maapinnaga püsikindlalt ühendatud katuse, välispiirete ja siseruumi(de)ga ehitis.

Hukkunu — inimene, kes suri liiklusõnnetuse kohas või liiklusõnnetuses saadud vigastuse tõttu 30 päeva jooksul pärast õnnetust (v.a suitsiid).

Hulgikaubandusettevõte — ettevõte, mille põhitegevus on kauba edasimüük ja vahendus (v.a mootorsõidukid ja mootorrattad) tööstus- ja kaubanduslikele tarbijatele, asutustele ja organisatsioonidele (k.a liisinguettevõtted).

Hõivatu — isik, kes uuritaval perioodil

- töötas ja sai selle eest tasu kas palgatöötaja, ettevõtja või vabakutselisena;
- töötas otsese tasuta pereettevõttes või oma talus;
- ajutiselt ei töötanud.

Hüvitised töötajatele — töötasu, töötaja eest tasutav sotsiaalmaks ja töötuskindlustusmaksed.

I

Imikusuremuskordaja — imikusurmade arv 1000 sama aasta elussündinu kohta.

Imikusurm — alla aastase elusalt sündinud lapse surm.

Impordihinnaindeks — indeks, mis iseloomustab imporditud kaupade hindade arengut.

Import — kaupade sissevedu Eestisse sisetarbimiseks ja välismaale edasimüügiks, taasväljaveo kohustusega ajutine sissevedu töötlemise eesmärgil ning taassissevedu pärast töötlemist väljaspool Eestit. Ei hõlma transiiti ega teenuseid.

Internet — ülemaailmne arvuteid ühendav andmesidevõrk, mis võimaldab kasutada selliseid teenuseid nagu kaugsisselogimine, failiedastus, elektronpost jms. Internetil põhineb ka veeb.

Invaliidsuspension — vt töövõimetuspension.

Investeeringud põhivarasse — aruandeperioodil soetatud ehitiste, maa, masinate, seadmete, transpordivahendite, sisseseade ja muu inventari maksumus; uusehituse ning olemasoleva põhivara laiendamise, rekonstrueerimise ja renoveerimise puhul ka tehtud tööde maksumus; investeeringud immateriaalsesse põhivarasse ja väärisesemetesse. Siin näidatakse ka kinnisvarainvesteeringuna klassifitseeritud kinnisvaraobjektide soetamine.

ISDN — integreeritud teenuste digitaalvõrk; rahvusvaheline sidestandard mitme andmevoo (heli, pilt jm) samaaegseks edastamiseks telefoniliinide kaudu (*Integrated Services Digital Network*).

J

Jaekaubandusettevõte — ettevõte, mille põhitegevus on kauba müümine (v.a mootorsõidukid ja mootorrattad) peamiselt kodumajapidamises kasutamiseks.

Jahipiirkond — jahimaa, mille pindala on ühes ringpiiris vähemalt 5000 hektarit.

Jooksevhinnad — vaadeldud ajavahemikul kehtinud hinnad.

Jooksevkonto — maksebilansi osa, mis jaguneb kaupadeks, teenusteks, sissetulekuks ja jooksevülekanneteks. Selles registreeritakse eksport (kreedit) ja import (deebet). Ekspordi ja impordi väärtuste vahe on jääk.

Juriidiline isik — täis-, usaldus- või osaühing, aktsiaselts, tulundusühistu, mittetulundusühing, avalik-õiguslik juriidiline isik.

K

Kahjukindlustus — kõik kindlustustegevuse liigid, v.a elukindlustus.

Kahjunõue — lepingu täitmise kohustuse sissenõudmine kindlustusandjalt.

Kapitali kogumahutus — põhivara soetamiseks tehtud kulu ja põhivara müügist saadud tulu vahe ning varude muutus. Varude muutust mõõdetakse lisandunud ja kasutatud varude ning varuna hoitud kaupadega seotud kahju väärtuse vahena.

Kapitalirent — rendileping, mille kõik põhivara omandiõigusega seotud tulud ja riskid kanduvad olulises osas rentnikule. Aruandeperioodil sõlmitud kapitalirendilepinguga omandatud põhivara lepingujärgne koguväärtus ilma intressita.

Kapitalisiirded — rahalised ja mitterahalised siirded, mis on seotud vara soetamise või käsutamisega.

Kasumitaotluseta erasektor (teadus- ja arendustegevuse statistikas) — avalikke teenuseid osutavad ja riigi poolt mittekontrollitavad kasumitaotluseta erainstitutsioonid (seltsid, ühingud, tarbijate ühendused jms).

Kasumitaotluseta institutsionaalne sektor (teadus- ja arendustegevuse statistikas) — riiklik sektor, kõrgharidussektor ja kasumitaotluseta erasektor.

Kasumitaotluseta üksus — mittetulundusühing, sihtasutus, riigiasutus, kohaliku omavalitsuse asutus.

Kasum majandustegevusest — ärikasum, millele on liidetud finantstulud ja maha arvatud finantskulud.

Kasvuregulaator — taimekaitsevahend, mis muudab taime füsioloogilisi ja biokeemilisi protsesse, muutes kultuurtaime vastupidavamaks.

Katse- ja arendustöö — süstemaatiline töö, mida tehakse alus- ja rakendusuuringutest saadud teadmiste baasil uue või täiustatud omadustega materjali, toote, seadme, protsessi, süsteemi või teenuse väljatöötamiseks.

Kaubavedu — kaupade brutokaal tonnides, mis hõlmab pakendite kaalu, kuid mitte konteinerite ja veeremiühikute omakaalu.

Kaubaveo maht — veomahtude hindamisel kasutatakse kaubaveonäitajatena veetud kauba kogust tonnides ja veosekäivet tonnkilomeetrites.

Kaupade hulgimüük — kauba edasimüük ja vahendus tööstus- ja kaubanduslikele tarbijatele, asutustele ja organisatsioonidele (k.a liisinguettevõtted).

Kaupade jaemüük — uue ja kasutatud kauba edasimüük kaupluste, kioskite, müügilettide, postimüügikaupluste, Interneti-punktide ja oksjonite kaudu isiklikuks tarbimiseks või majapidamises kasutamiseks. Siia ei kuulu püsikauba (auto, mööbel, olmeelektroonika, kodumasinad jt) müük liisinguettevõtte kaudu, kui kauba omanikuks saab liisinguettevõte.

Keskharidusel baseeruv kutseõpe — kutsehariduse õppekavad, mille baashariduse nõue on keskharidus (nt kutseõpe või kutsekeskharidus keskhariduse baasil).

Keskkonnakaitseinvesteering — investeering, mille eesmärk on keskkonna saastumist ära hoida või tekkinud saastumist vähendada.

Keskmine brutokuupalk — tasu tegelikult töötatud ja mittetöötatud aja eest, mille summa on jagatud täistööajale taandatud töötajate keskmise arvuga.

Keskmine piletihind — ühe teatri- või kinokülastuse arvestuslik maksumus, mille leidmiseks jagatakse piletitulu piletiga külastajate arvuga.

Kinnisvara ostu-müügitehing — ostu-müügitehing, mille objekt (maatükk või hoonestusõigus) on kantud kinnistusraamatusse.

Kino — alaline filminäitamise koht.

Kliendihaldussüsteem — integreeritud infosüsteem müügieelse ja -järgse tegevuse planeerimiseks ja juhtimiseks ning kliendiinfo kogumiseks, integreerimiseks, töötlemiseks ja analüüsiks (CRM — *Customer Relationship Management*).

Kogukasum — müügitulu, millest on maha arvatud kogukulud (realiseeritud toodete ja tegevuskulud).

Konsolideeritud koondeelarve — eelarve, mille puhul on eelarvete tuludest ja kuludest lahutatud valitsemissektorisisesed sotsiaalmaksud ja muud jooksvad siirded.

Kontsern — juriidiliselt või finantsiliselt seotud ettevõtete assotsiatsioon, kuhu kuuluvad emaettevõte ja tema otseselt või kaudselt kontrollitavad ettevõtted.

Kriminaalhooldusalune — tingimisi karistatud või tingimisi karistusest enne tähtaega vabastatud süüdimõistetu, kelle kohus on katseajaks kriminaalseaduses sätestatud korras kriminaalhooldaja järelevalve alla määranud.

Kuritegu — karistusseadustikus sätestatud süütegu, mille eest on füüsilisele isikule põhikaristusena ette nähtud rahaline karistus või vangistus ja juriidilisele isikule rahaline karistus või sundlõpetamine. Põhikaristus võib olla ka teataval ametikohal töötamise või teataval tegevusalal tegutsemise õiguse äravõtmine ja arest. Kuritegu võib olla tahtmatu või tahtlik. Tahtlus on kavatsetus, otsene ja kaudne tahtlus. Isik paneb teo toime kavatsetult, kui ta seab eesmärgiks süüteokoosseisule vastava asjaolu teostamise ja teab, et see saabub, või vähemalt peab seda võimalikuks. Isik paneb teo toime kavatsetult ka siis, kui ta kujutab endale ette, et süüteokoosseisule vastav asjaolu on eesmärgi saavutamise hädavajalik tingimus. Isik paneb teo toime otsese tahtlusega, kui ta teab, et teostab süüteokoosseisule vastava asjaolu, ja tahab või vähemalt möönab seda. Isik paneb teo toime kaudse tahtlusega, kui ta peab võimalikuks süüteokooseisule vastava asjaolu saabumist ja möönab seda.

Kuunetosissetulek — palgatöö ning põllumajandusliku ja mittepõllumajandusliku individuaalse töise tegevuse eest saadud rahaline ja mitterahaline netosissetulek, omanditulu, pension ja mitmesugused sotsiaaltoetused, abiraha, stipendium ning muu tulu (vt Muu tulu).

Kvaliteediklass — ostu-müügilepingus fikseeritud hoone valmidusaste ja heakorratase üleandmishetkel. Hooned jaotatakse kuude kvaliteediklassi:

- ehitusjärgus hooned, kus ei ole alustatud siseviimistlustöid,
- siseviimistlusjärgus hooned ja ruumid,
- remonti vajavad hooned ja ruumid,
- rahuldavas seisukorras hooned ja ruumid,
- heas seisukorras hooned ja ruumid,
- uued hooned ja ruumid.

Kõrgharidussektor (teadus- ja arendustegevuse statistikas) — ülikoolid, tehnikakolledžid ja muud kõrgemad õppeasutused, nende kontrollitavad uurimisinstituudid, katsejaamad ning kliinikud.

Kõrgtehnoloogilised tooted — lennu- ja kosmosetehnika, arvutid ja kontorimasinad, elektroonika ja sidetehnika, farmaatsiatooted, teadusinstrumendid, elektrimasinad, keemiatooted, mitteelektrilised masinad ning relvad.

Külastaja — isik, kes reisib tavakeskkonnast välja kuni 12 järjestikuseks kuuks ja kelle reisi põhieesmärk ei ole sihtkohas tasustatav tegevus. Külastajad jagunevad turistideks ehk ööbivateks külastajateks ja ühepäevakülastajateks. Igapäevane elukeskkond ehk tavakeskkond on isiku elu- ja töö- või õppimiskoha ning muude tihti (vähemalt kord nädalas) külastatavate kohtade (kirik, kauplus, polikliinik) vahetus läheduses asuv ala. Igapäevane elukeskkond hõlmab ka suvilaid ja maakodusid, kui neid külastatakse vähemalt kord nädalas.

L

Lahutumuse üldkordaja — aastaga registreeritud abielulahutuste arv 1000 aastakeskmise elaniku kohta.

Laps — 0–15-aastane leibkonnaliige.

Lavastus — lavastaja, näitlejate, teatrikunstnike, heliloojate ja teiste teatritöötajate koostöös sündiv, peamiselt mõnel näitekirjaniku lool põhinev loometeos, mille valmimiseks loetakse avalikku esmaettekannet — esietendust.

Legaalselt indutseeritud abort (meditsiiniline abort) — jaguneb legaalseks ja terapeutiliseks abordiks. Legaalne abort on raseduse seaduslik katkestamine naise soovil. Terapeutiline abort on raseduse katkestamine meditsiinilistel näidustustel.

Leibkond — ühises põhieluruumis (ühisel aadressil) elavate isikute rühm, kes kasutab ühiseid raha- ja/või toiduressursse ja mille liikmed ka ise tunnistavad end ühes leibkonnas olevaks. Leibkonna võib moodustada ka üksikisik.

Leibkonnapea, vastutav leibkonnaliige — täisealine leibkonnaliige, kes on pikema aja jooksul toonud leibkonda suurima sissetuleku.

Lepingu väärtus — ostu-müügilepinguga võõrandatud kinnisvara lepingujärgne maksumus.

Liiklusõnnetus — juhtum, kus vähemalt ühe sõiduki teel liikumise või teelt väljasõidu tagajärjel saab inimene vigastada või surma või tekib varaline kahju.

Linnaline asula — linn, vallasisene linn ja alev.

Lisandväärtus — toodang rahalises väärtuses, millest on maha arvatud vahetarbimine; tootmisprotsessis lisandunud väärtus, mis on kirjendatud kas tegevusala järgi või kõigi residentide ulatuses.

Lisandväärtus tegurikuludes — toodang rahalises väärtuses, millest on maha arvatud toodangu valmistamiskulud. Lisandväärtuse arvutamisel liidetakse müügitulu, lõpetamata ja valmistoodangu varude muutus (aruandeaasta lõpu ja alguse vahe), oma tarbeks valmistatud põhivara ja muud äritulud (v.a kasum põhivara müügist) ning lahutatakse kaupade, materjalide, ostetud toodete ja teenuste, elektri- ja soojusenergia, kütuse-, toote- ja tootmismaksude kulud, samuti muud ärikulud (v.a kahjum põhivara müügist).

Loomulik iive — aasta jooksul sündinute ja surnute arvu vahe. Positiivne loomulik iive näitab sündide, negatiivne surmade ülekaalu.

Loomuliku iibe kordaja — loomulik iive 1000 aastakeskmise elaniku kohta aasta jooksul. Arvutatakse sündimuse ja suremuse üldkordajate vahena.

Lõppkasutaja — klient, kes ise ei osuta üldkasutatavat elektroonilise side teenust.

Lähetusturism — Eesti püsielanike reisimine Eestist välja ja väljaspool tavakeskkonda viibimine.

M

Maa-asula — alevik ja küla.

Mahuindeks — kaupade müügi mahu muutus püsivhindades võrreldes mingi eelmise perioodi müügiga. Indeksi arvutamisel on kasutatud kaupade hinnaindekseid.

Majanduslikult aktiivsed ehk tööjõud — isikud, kes soovivad töötada ja on võimelised seda tegema (hõivatute ja töötute summa).

Majanduslikult mitteaktiivsed — isikud, kes ei soovi töötada või ei ole selleks võimelised.

Majutatu — turist ehk ööbiv külastaja, kes veedab vähemalt ühe öö majutusettevõttes.

Majutusettevõte — majandusüksus, mille kaudu osutab ettevõtja oma majandus- või kutsetegevusega majutusteenust. Majutusettevõtte liigid on järgmised: hotell, motell, külalistemaja, hostel, puhkeküla ja -laager, puhkemaja, külaliskorter ning kodumajutus. Turistide majutusüksused on jaotatud kahte põhigruppi: kollektiivmajutus (teenindavad turiste äriüksustena) ja eramajutus. Majutusstatistika kajastab ainult kollektiivmajutuskohtade andmeid.

Majutusteenus — regulaarse või ajutise ööbimisvõimaluse ning sellega kaasneva kauba või teenuse pakkumine ja müük.

Maksukohustuslaste register — Maksu- ja Tolliameti peetav register, kuhu alates 1999. aastast kantakse kõik maksukohustuslased.

Materiaalne põhivara jääkmaksumuses — soetusmaksumus, millest on maha arvatud akumuleeritud kulum.

Materiaalne põhivara soetusmaksumuses — maa, ehitised (hooned ja rajatised), masinad ja seadmed, tööriistad, sisseseade jm inventar, lõpetamata ehitised ning ettemaksed materiaalse põhivara eest (arvestades ümberhindlusi).

Mitteeluhoone — hoone, mis ei ole mõeldud alaliseks elamiseks.

Mittemaksuline tulu — teenuste osutamisest või kaupade müügist saadud tulu.

Mitterahaline sissetulek — palgatöö ja töise tegevuse eest või kingitusena saadud tarbekaubad ja teenused rahalises väärtuses.

Mitterahaline tarbimine — mitterahalise sissetuleku ja omatoodetud toiduainete tarbimine rahalises väärtuses.

Mittetulundusühingute ja sihtasutuste register — Tallinna ja Tartu linnakohtu ning Pärnu ja Lääne-Viru maakohtu peetav register, kuhu alates 1. oktoobrist 1996 kantakse mittetulundusühingud ja sihtasutused.

Muud kulutused — annetused, raha kinkimine ja alimentide maksmine väljapoole leibkonda, mitmesugused trahvid jms.

Muud siirded — siirded, mis tehakse teistele valitsemissektori tasanditele, rahvusvahelise koostöö raames välismaailma valitsustele või rahvusvahelistele organisatsioonidele, mittetulundusorganisatsioonidele või kodumajapidamistele (v.a sotsiaalsiirded).

Muu tulu — isiklike asjade müügi tulu, tagasisaadud tulumaks, muude maksude tasaarvestus, kindlustussumma tagasimakse, loteriivõit jms.

Müügitulu (varem realiseerimise netokäive) — nii põhi- kui ka kõrvaltegevusena valmistatud toodete, teenuste ja kaupade müügist saadud või saadaolev tulu, mis ei hõlma käibemaksu ega aktsiise. Müügitulu võrdub saadud või saadaoleva tasuga ja seda arvestatakse tekkepõhiselt. Ettevõtete majandusnäitajate tabelites esitatud müügitulu hõlmab dotatsioone, s.o riigi- ja kohalikust eelarvest või EL-i institutsioonidelt saadud tegevuskulude sihtfinantseerimist ja finantsabi.

Müük mitteresidentidele — müügitulus sisalduv toodete, kaupade ja teenuste müük välismaal registreeritud juriidilistele isikutele või alaliselt väljaspool Eestit elavatele füüsilistele isikutele. Omatoodetud tööstustoodangu ja osutatud tööstusteenuste müük mitteresidentidele ei hõlma materjali maksumust tagasimüügi (reekspordi) puhul, kui töötluseks sissetoodud materjali kuludes ei sisaldu (kajastatakse ainult saadud teenustasu).

N

Neonataalsurm — imiku surm nelja esimese elunädala jooksul.

Neto-tootemaksud — tootemaksud, millest on maha arvatud tootesubsiidiumid.

Näitus — muuseumi püsiekspositsioonidele lisaks korraldatav lühemaajaline väljapanek.

O

Omal jõul Eestis tehtud ehitustööd — ehitustööde maksumus ilma Eestis ostetud alltöövõtutööde ja välisriikidesse tehtud ehitustööde maksumuseta, millele on liidetud või millest on maha arvatud lõpetamata ehituse varude muutus.

Omanditulu — kinnisvara rentimisest saadud sissetulek, nii hoiuste kui ka väärtpaberite (aktsiad, võlakirjad) kasvikutulu ja tulu intellektuaalselt omandilt (autoriõigus jms).

Omaniku liik — ettevõtjate klassifitseerimise alus, lähtudes nende kapitaliosalusest (häälteenamuse kuuluvusest) äriühingus.

Oodatav eluiga — mingis vanuses keskmiselt elada jäävate aastate arv elutabeli järgi, kui suremus ei muutuks. 0 aasta vanuses — oodatav eluiga sünnimomendil.

Oodatav õpiaeg aastates — õppeaasta vanuselistest määradest tulenev õppija oodatav keskmine hariduse omandamisele kulutatav aeg aastates. Oodatava õpiaja saamiseks liidetakse õppijate vanuselised määrad ja jagatakse sajaga. Kui haridussüsteem töötaks muutumatute, kindlale õppeaastale omaste määradega, kuluks haridustee lõpetanutel hariduse omandamiseks keskmiselt vastav hulk aastaid. Õpiaja hulka ei ole arvestatud alushariduse kulutatud aastad — niisiis on see näitaja suurem riikides, kus kooliminekuiga on varasem.

Osakoormusega õpe — iga õppeaasta lõpuks täidab (üli)õpilane õppekavakohasest õppemahust kumulatiivselt vähem kui 75 protsenti.

Ostujõu standard (PPS) — Eurostati arvutatav ühik, mis elimineerib riikide hinnataseme erinevused.

P

Palk — tasu, mida tööandja arvestab töötajale aruandeperioodil tehtud töö eest.

Perinataalsurm — surnultsünd või surmajuht perinataalperioodil (algab 22. rasedusnädala möödumisel ja lõpeb 0–6 päeva pärast sündi).

Pikaajalise töötuse määr — vähemalt aasta tööta olnud töötute osatähtsus tööjõus.

Primaarenergia — naturaalsest allikast saadud energia, mida tarbitakse teisteks energialiikideks muundamata. Eestis toodetavast kütusest on hõlmatud põlevkivi, kütteturvas ja -puud, puidujäätmed ning biogaas; imporditavast kütusest kivisüsi, maa- ja vedelgaas, raske ja kerge kütteõli, diislikütus, autobensiin ning lennukipetrool.

Primaarenergiaga varustatus — kogutarbimine, k.a kadu hoidmisel ja jaotamisel. Energiabilansis on primaarenergiaga varustatus aasta alguse varu, millele on lisatud primaarenergia tootmine ja import ning maha arvatud eksport, merelaevade punkerdamine ja aasta lõpu varu.

Primaarsektor — põllumajandus, jahindus, metsamajandus ja kalapüük.

Puhaskasum (-kahjum) — aruandeaasta kõigi tulu- ja kulusummade vahe.

Puhtimispreparaat — taimekaitsevahend, mida kasutatakse seemnete, sibulate ja mugulate külvieelseks töötlemiseks kahjustajate vastu seemnetel või mullas.

Puue — inimese anatoomilise, füsioloogilise või psüühilise struktuuri või funktsiooni kaotus või kõrvalekalle. Eristatakse kolme puudeastet:

- keskmine — isik vajab regulaarselt kõrvalabi või juhendamist vähemalt kord kuus;
- raske — isik vajab kõrvalabi, juhendamist või järelevalvet igal ööpäeval;
- sügav — isik vajab pidevat kõrvalabi, juhendamist või järelevalvet ööpäev läbi.

Põhiharidusel baseeruv kutseõpe — kutsehariduse õppekavad, mille baashariduse nõue on põhiharidus (nt kutsekeskharidus või kutseõpe põhihariduse baasil).

Põllumajanduslik kodumajapidamine — majandusüksus, kus põllumajandusmaad on vähem kui üks hektar, kuid on vähemalt 50 ruutmeetrit köögiviljamaad või kolm viljapuud või kuus marjapõõsast või kümme küülikut või kümme kodulindu või teisi põllumajandusloomi või kolm mesipuud ja kus toodetakse põllumajandussaadusi peamiselt oma tarbeks.

Põllumajanduslik majapidamine — ühtse tehnilise ja majandusliku juhtimisega üksus, kus on vähemalt üks hektar põllumajandusmaad või kus toodetakse põllumajandussaadusi peamiselt müügiks (olenemata maa suurusest). Alates 2007. aastast loetakse põllumajanduslike majapidamiste hulka ka üksused, kus põllumajandussaadusi ei toodeta, kuid maad säilitatakse heades põllumajandus- ja keskkonnatingimustes.

Päevastatsionaar — haigla või ambulatoorse arstiabiasutuse juures asuv tervishoiuasutuse allüksus, kus antakse arstiabi haigetele, kes vajavad terviseuuringuid, raviprotseduure (sh operatsioone) ja pärastist jälgimist. Haige viibib päevaravil rohkem kui kuus tundi päevas.

Püsivhinnad — kauba või teenuse väärtus võrdlusperioodi keskmistes hindades. Kaupade ja teenuste väärtused arvutatakse püsivhindadesse kas mahu- või hinnaindeksitega.
Püsiühendus — pidev Interneti-ühendus (ADSL, kaabelmodem jne). Vastupidiselt sissehelistamisteenusele on lairiba- ehk püsiühenduse korral ka infoedastuskiirus suurem.

R **Rahvapension** — sellisele isikule määratav pension, kellel ei ole nõutava pensioniõigusliku või pensionikindlustusstaaži puudumise tõttu õigust vanadus-, töövõimetus- või toitjakaotuspensionile.

Rahvus — andmed tuginevad isiku enesemääratlemisele. Lapse rahvuse määramise alus on ema rahvus.

Rakendusuuringud — algupärased uuringud uute teadmiste saamiseks esmase eesmärgiga leida neile teadmistele kindel rakendusvaldkond või -eesmärk.

Ravikindlustus — riiklikult tagatud süsteem, mille eesmärk on tervise säilitamine, haigusest või vigastusest tingitud ajutise töövõimetuse kulude ja ravikulude tasumine ning raseduse ja sünnituse korral hüvitise maksmine.

Registrite ja Infosüsteemide Keskus — Justiitsministeeriumi valitsemisalas töötav riigiasutus, mille ülesanne on arendada ja hallata valitsemisala registreid ja infosüsteeme ning pakkuda side- ja infotehnoloogiateenuseid.

Rehabilitatsioonikeskus — erivajadustega isikutele ööpäevast või päevast aktiivset rehabiliteerimist osutav asutus.

Reisifirma — äriregistrisse kantud ettevõtja, kelle põhi- või kõrvaltegevusala on Eesti majanduse tegevusalade klassifikaatori (EMTAK) järgi reisibüroode ja reisikorraldajate tegevus või kes on kantud majandustegevuse registris turismi tegevusalale.

Remondi- ja rekonstrueerimistööde hinnaindeks — indeks, mis iseloomustab nimetatud töödele iseloomuliku ehitustegevuse maksumuse muutust ametihoonete puhul ehitusplatsi otsekulude tasemel.

Remonttööd — ehitustööd hoone/rajatise või selle konstruktsiooni (alus, kande- ja piirde-konstruktsioon, tehnosüsteem jms) taastamiseks. Selle tulemusena pikeneb remonditud põhivara eluiga ja/või suureneb selle väärtus.

Ressursihaldustarkvara — integreeritud süsteem, haldamaks olulisi ärikomponente nagu tooteplaneerimine, varustamine, laoseis, turustamine, kliendihaldus, tellimuste täitmise jälgimine jne (ERP — *Enterprise Resource Planning*).

Riigi- ja kohaliku omavalitsuse asutuste riiklik register — Rahandusministeeriumi peetav register, kuhu alates 1999. aastast kantakse valitsusasutused ja nende hallatavad riigiasutused.

Riigikohus — kõrgeima astme kohus.

Riiklik sektor (teadus- ja arendustegevuse statistikas) — ühiskonnale üldteenuseid (v.a kõrgharidus) osutavad riigi tegevusüksused ning riigi rahastatavad ja kontrollitavad kasumitaotluseta institutsioonid.

S **Sekundaarsektor** — mäetööstus, töötlev tööstus, elektrienergia-, gaasi- ja veevarustus ning ehitus.

Siirded — riigi või kohaliku omavalitsuse poolt vastavalt sotsiaalkaitse skeemidele üksikisikule/leibkonnale makstud hüvitised (pensionid, töötu abiraha, lastetoetus, töövõimetushüvitis jms), mille eesmärk on kergendada üksikisiku/leibkonna toimetulekut

sissetuleku osalise või täieliku kaotuse puhul. Leibkonna eelarve uuringus kajastatakse siiretena ka eraomandisse kuuluvate vahendite ümberjaotamist (alimendid, elatusrahad, kingitud raha jms).

Sisekülastaja — Eesti püsielanik, kes reisib Eesti piires, kuid viibib väljaspool tavakeskkonda.

Sisemajanduse koguprodukt (SKP) turuhindades — residentide toodetud lisandväärtuste summa kogurahvamajanduse ulatuses, millele on lisatud neto-tootemaksud.

Sissehelistamisteenus — Interneti-ühendus luuakse modemiga tavalise telefoniliini kaudu, mis on ühenduse ajal hõivatud.

Sissetulek palgatööst — põhitöökohast ja kohakaaslusest saadud töötasu (palk, avanss, preemia), tulumaksuta puhkusetasu.

Sissetulekukvintiil — viiendik aasta ekvivalentnetosissetuleku alusel järjestatud elanikkonnast. Esimesse ehk madalaimasse kvintiili kuulub kõige väiksemat ekvivalentnetosissetulekut saav viiendik elanikkonnast, teise järgmine viiendik jne.

Sotsiaalmaksed — sotsiaalmaks ja töötuskindlustusmaksed.

Sotsiaalne kaitse — avaliku või erasektori rakendatavate sotsiaalkindlustuse ja hoolekande meetmete kogum, mille ülesanne on kergendada üksikisiku või leibkonna toimetulekut sissetuleku osalise või täieliku kaotuse puhul teatud riskide või vajaduste ilmnemisel.

Sotsiaalsiirded — kodumajapidamistele makstavad rahalised või mitterahalised siirded, et vabastada nad sotsiaalsete riskide või vajadustega seotud rahalisest koormusest.

Standarditud suremuskordaja — rahvastiku suremuse võrdlemiseks kasutatav suhtarv, kõrvaldamaks soo-vanuskoosseisu erinevuse mõju. Arvutatud 1976. aastal avaldatud Euroopa standardrahvastiku vanusjaotuse alusel, et võrrelda, milline oleks suremus juhul, kui Eesti rahvastiku vanusjaotus oleks samasugune kui standardrahvastikul. Kordaja arvutamisel on teadmata vanusega surnud liidetud vähemalt 85-aastaste hulka.

Statistiline profiil — majanduslikult aktiivsete üksuste (äriühingud, füüsilisest isikust ettevõtjad, asutused, mittetulundusühingud) kogum, mida Statistikaamet kasutab majandusstatistika üldkogumina 1994. aastast.

Statsionaarne etenduspaik — lavastuse peamine mängukoht. Lisaks teatritele on viimastel aastatel tekkinud palju suvelavastuste statsionaare.

Subsiidiumid — maksed, mida valitsemissektor teeb tootjatele eesmärgiga mõjutada nende tootmistaset, hindu või kompenseerida tootmisteguritega seotud kulusid.

Suhtelise vaesuse määr — isikute osatähtsus, kelle ekvivalentnetosissetulek on suhtelise vaesuse piirist madalam.

Suhtelise vaesuse piir — 60% leibkonnaliikmete aasta ekvivalentnetosissetuleku mediaanist.

Suhtelise vaesuse süvik — suhtelises vaesuses olevate isikute mediaansissetuleku kaugus vaesuse piirist protsentides.

Summaarne sündimuskordaja — keskmine elussündinud laste arv naise kohta tema elu jooksul, kui kehtiksid kindla aasta sündimuse vanuskordajad. Arvutatakse vaadeldud ajavahemiku sündimuse vanuskordajate alusel.

Suremuse vanuskordaja — surmajuhtude arv aastas 1000 sama vanuserühma aastakeskmise elaniku kohta.

Suremuse üldkordaja — surmajuhtude arv aastas 1000 aastakeskmise elaniku kohta.

Sõidukikaubandusettevõte — ettevõte, mille põhitegevus on mootorsõidukite ja mootorrataste müük, hooldus ja remont, mootorikütuse jaemüük.

Sõitjakäive — sõitjate veol tehtud töö maht, mida mõõdetakse sõitjakilomeetrites. Ühele sõitjakilomeetrile vastab ühe sõitja vedu ühe kilomeetri kaugusele.

Sündimuse vanuskordaja — elussündide arv aastas 1000 mingis vanuserühmas naise kohta.

Sündimuse üldkordaja — elussündide arv aastas 1000 aastakeskmise elaniku kohta.

Sünnijärjekord — näitab, mitmes elussündinu on vastsündinu emale, arvestamata seda, kas eelmised lapsed on sünni registreerimisel elus või mitte.

Sünnituste arv — sünnituste koguarv aastas, k.a surnultsünnid. Mitmikesünnitus loetakse üheks sünnituseks.

Süütegu — kuritegu ja väärtegu, mis on karistatav.

T

Taaste brutokordaja — elu jooksul sünnitatud tütarde keskmine arv naise kohta. Arvutatakse vaadeldud ajavahemiku sündimuse vanuskordajate alusel.

Tahkekütus — kivisüsi, koks, põlevkivi, turvas, küttepuud, puiduhake ja -jäätmed.

Tarbijahindade harmoneeritud indeks — Eurostatis koostatud indeks, võrdlemaks tarbijahinnaindekseid ja iseloomustamaks tarbekaupade ja tasuliste teenuste hindade muutust.

Tarbijahinnaindeks — indeks, mis iseloomustab tarbekaupade ja tasuliste teenuste hindade muutust.

Tarbimiskaal — leibkonnaliikmele tema vanuse järgi määratud kaal, mis võtab arvesse leibkonna ühist tarbimist.

Tasu mittetöötatud aja eest — puhkusetasud (kompensatsioonid) ja toetused, tööseisakutasud, streigi ja töösulu ajal makstavad tasud, osaliselt tasustatava puhkuse tasud töömahu või tellimuse ajutisel vähenemisel, tasemekoolitusel või tööalasel koolitusel viibimise ajal makstud tasud. Siia kuuluvad ka lisatasud ja toetused (jõulutoetus, kvartali ja aasta lisatasu, elukalliduse kompensatsioon jms), kui nende arvestamise aluseks ei ole töötatud aeg, ja mitterahaline tasu (loonustasu).

Tasu tegelikult töötatud aja eest — ajatööpalgad ja tükitööpalgad, lisatasud ületundide, õhtuse töö, öötöö ja puhkepäevadel töötamise eest, samuti rasketes ja tervisekahjulikes tingimustes töötamise eest, kvalifikatsiooni-, keele- ja staažitasu jt regulaarselt makstavad preemiad ja lisatasud. Siia kuuluvad ka ebaregulaarsed lisatasud ja preemiad (kvartali- ja aastapreemia, jõulutoetus, elukalliduse kompensatsioon jms), kui nende arvestamise alus on töötatud aeg.

Teadlased ja insenerid — teaduskraadi või kõrgharidusdiplomiga isikud, kes tegelevad professionaalidena alus- ja rakendusuuringutega või teevad katse- ja arendustöid uute teadmiste, toodete, protsesside, meetodite ja süsteemide loomiseks; teadus- ja arendustegevusega seotud õppejõud, samuti teadusasutuste ja nende allüksuste juhid, kes kavandavad või korraldavad teaduslik-tehnilisi projekte; algupäraste uuringutega tegelevad doktorandid ja magistrandid.

Teadus- ja arendustegevus — loov süstemaatiline töö, mille eesmärk on uute teadmiste saamine (k.a inimest, kultuuri ja ühiskonda puudutavad teadmised) ning nende teadmiste rakendamine.

Teadus- ja arendustegevuse töötajad — teadlased ja insenerid, tehnikud ning abipersonal, kelle tööajast vähemalt 10% kulub teadus- ja arendustegevusele.

Teadustegevus — isiku loomevabadusel põhinev tegevus, mille eesmärk on saada teaduslike uuringutega uusi teadmisi inimese, looduse ja ühiskonna ning nende vastastikuse toime kohta.

Teenindusettevõtted — ettevõtlusega tegelevad äriühingud, mille põhitegevusala on rentimis-, arvuti-, äri- või isikuteenuste osutamine. Siia kuuluvad järgmised tegevusalad:

- masinate rentimine ilma operaatorita ja kodumasinate väljaüürimine — autode väljaüürimine, muude transpordivahendite ning masinate ja seadmete rentimine; tarbeesemete ja kodumasinate väljaüürimine;
- arvutid ja nendega seotud tegevus — nõustamine riistvara ja tarkvara alal, andmetöötlus, andmebaasiteenused, arvutite hooldus ja remont;
- äriteenindus — õigusabi, raamatupidamine, nõustamine ja turu-uuringud; arhitekti- ja inseneritegevus, teimimine ja analüüs; reklaamindus; tööjõu värbamine; turvatöö ja puhastustegevus;
- isikuteenindus — tekstiil- ja karusnahktoodete pesu ja keemiline puhastus; juuksuri- ja muu iluteenindus; matuseteenindus; füüsilise heaoluga seotud teenindus ja muud isikuteenused.

Tehnikud — teadus- ja arendustegevusega seotud isikud, kellel on kutseharidust või tehnilist ettevalmistust kinnitav dokument ja kes töötavad teadlaste või inseneride juhtimisel. Tehnikutega samaväärsed on sotsiaal- ja humanitaarteaduste valdkonnas teadlaste ja inseneride juhendamisel oma tööülesandeid täitvad töötajad.

Teise astme kohus — ringkonnakohus.

Teise astme kuritegu — süütegu, mille eest on karistusseadustikus karistusena ette nähtud tähtajaline vangistus kuni viis aastat või rahaline karistus (kriminaalkoodeksis vabadusekaotus mitte üle kaheksa aasta).

Tertsiaarsektor — kaubandus, teenindus jms.

Tervishoiutöötajad (praktiseeriv tervishoiupersonal) — tervishoiuteenust osutavad eriharidusega töötajad.

Toetused — rahvusvahelise koostöö raames välismaailma valitsustelt ja rahvusvahelistelt organisatsioonidelt saadud abi, teistelt sektoritelt saadud toetused ja annetused ning mitteelukindlustuse netopreemiad.

Toitjakaotuspension — töövõimetute perekonnaliikmete ja nendega võrdsustatud isikute pension ajal, mil nad vastavad selle pensioni saamiseks ettenähtud tingimustele.

Toodang — residentide toodetud kaupade ja teenuste väärtus. Hõlmab turutoodangut, enda tarbeks toodetud toodangut, valitsemissektori turuvälist toodangut ja kasumitaotluseta institutsioonide teenuseid kodumajapidamistele.

Transiit — kaubavedu, mille puhul peale- ja mahalaadimisriik on välisriik. Eesti on transiitriik. Transiitkaubaks loetakse ka riigipiiril raudteetranspordivahendilt teisele transpordiliigile või teiselt transpordiliigilt raudteetranspordivahendile laaditud kaup.

Trükitoodang — kõik kirjastatavad raamatud, brošüürid ja perioodikaväljaanded.

Tulude ja kulude tasakaal — tulud ja toetused kokku, millest on maha arvatud kulud ja antud netolaenud. Tulude ülekaal kuludest väljendab ülejääki, kulude ülekaal tuludest puudujääki.

Tulu individuaalsest töisest tegevusest — põllu- ja metsamajanduslikust tegevusest ning mittepõllumajanduslikust individuaalsest töisest tegevusest saadud rahaline ja mitterahaline tulu, millest mõlemal juhul on maha arvatud varem tehtud kulutused. Hinnang on negatiivne, kui kuukulutused ületavad sissetuleku.

Tulu varadelt — intressitulu, dividendid ning maa- ja maavarade kasutamise tasu.

Turism — reisimine väljapoole tavakeskkonda ja seal puhkuse, äri või muul eesmärgil viibimine kuni 12 järjestikust kuud.

Turist ehk ööbiv külastaja — isik, kelle reis tavakeskkonnast välja hõlmab vähemalt üht ööbimist sihtkohas, v.a sihtriigi sadamas seisvas laevas.

Täiskoormusega õpe — iga õppeaasta lõpuks täidab (üli)õpilane õppekavakohasest õppemahust kumulatiivselt vähemalt 75 protsenti.

Tööealised — rahvastiku majandusliku aktiivsuse uurimise aluseks võetav rahvastik vanuses 15–74 ehk tööjõu-uuringu objekt.

Tööga hõivatud isikud — ettevõttes töötavad isikud, olenemata nende töönädala pikkusest. Tööga hõivatute arvu mõõdetakse aastakeskmisena. Tööga hõivatud isikute hulka kuuluvad

- ettevõttes töötavad omanikud ja nende tasuta töötavad pereliikmed;
- täis- või osatööajaga töötajad, kes on töö eest tasu saajate nimekirjas;
- väljaspool ettevõtet töötavad isikud (turustuspersonal jt), kes kuuluvad ettevõtte töötajate koosseisu ja on töö eest tasu saajate nimekirjas;
- ajutiselt töölt puuduvad isikud (haiguslehel, tasulisel puhkusel või õppepuhkusel olijad, streikijad jt);
- hooajatöötajad, praktikandid (õpipoisid) ja kodustöötajad, kes on töö eest tasu saajate nimekirjas;
- töövõtulepinguga töötavad isikud.

Tööhõive määr — hõivatute osatähtsus tööealises rahvastikus.

Töö intensiivsus leibkonnas — leibkonna tööealiste (16–64-aastaste) liikmete töötatud kuude arv sissetuleku viiteperioodil suhestatuna kuude arvu, mida leibkonnal oli maksimaalselt võimalik töötamisele kulutada. Näitaja varieerub nullist (ükski tööealine liige ei töötanud) üheni (kõik tööealised liikmed töötasid kogu sissetuleku viiteperioodi). Leibkonna tööintensiivsus võib olla

- suur (0,5–1),
- väike (0–0,5),
- maksimaalne (1),
- minimaalne (0),
- mõningane (0–1).

Tööjõus osalemise määr ehk aktiivsuse määr — tööjõu osatähtsus tööealises rahvastikus.

Tööstustoodang — tööstustoodangu müük, millele on liidetud või millest on maha arvatud valmistoodangu laojääkide muutus.

Tööstustoodangu mahuindeks — vaadeldud aasta toodang võrreldes baasperioodi toodanguga protsentides.

Tööstustoodangu müük — ettevõttes valmistatud ja arvestusperioodil realiseeritud (müüdud) ning ostjale üle antud või talle lähetatud toodangu ning tööstuslikku laadi teenuste maksumus, sõltumata raha laekumise ajast.

Tööstustoodangu tootjahinnaindeks — indeks, mis iseloomustab Eestis valmistatud tööstustoodete hindade muutust. Tootjahinnaindeks hõlmab nii kodumaisele kui ka mittekodumaisele turule valmistatud tööstustooteid.

Töötajad — ettevõttes tööandjaga kokkuleppe (lepingu) alusel töötavad isikud, kes saavad töö eest rahalist tasu (palk, töötasu, honorar, tänuraha, tükitöötasu, kompensatsioon). Töötajate arvu mõõdetakse aastakeskmisena.

Töötu — isik, kelle puhul on samal ajal täidetud kolm tingimust:

- on ilma tööta (ei tööta mitte kusagil ega puudu ajutiselt töölt);
- on töö leidmisel valmis kohe (kahe nädala jooksul) tööd alustama;
- otsib aktiivselt tööd.

Töötuse määr ehk tööpuuduse määr — töötute osatähtsus tööjõus.

Töövõimetuspension — 16-aastaste kuni vanaduspensioniealiste püsivalt töövõimetuks tunnistatud isikute pension.

U

Uuendusraie — uue metsapõlve tekkeks vajalike tingimuste loomiseks tehtav raie puistutes, mis tagavara vähese juurdekasvu, halva terviseseisundi, madala täiuse, ebasobiva koosseisu või halbade pärilike omaduste tõttu ei vasta kasutuseesmärgile.

V **Vahetarbimine** — kaupade ja teenuste tootmiseks kulunud ja tootmisprotsessi sisendina kasutatud kaupade ja turuteenuste väärtus, v.a põhikapital, mille tarbimine on kirjendatud kui põhivara kulum.

Valgustusraie — peapuuliigi puude valgus- ja toitumistingimuste parandamiseks ning koosseisu kujundamiseks tehtav raie metsas, mille keskmine rinnasdiameeter on alla kuue sentimeetri, s.t noorendikes.

Valitsemissektor — institutsionaalsed üksused, mis on põhitegevusala järgi mitteturutootjad. Valitsemissektor jagatakse allsektoriteks järgmiselt: keskvalitsus (riigieelarvelised asutused ja eelarvevälised fondid, sihtasutused, avalik-õiguslikud juriidilised isikud), kohalikud omavalitsused (linna- ja vallavalitsusasutused koos allasutustega, sihtasutused) ja sotsiaalkindlustusfondid (Haigekassa ja Töötukassa). Siia kuuluvad ka mitteturutootjatest ettevõtted.

Vanaduspension — vähemalt 15-aastase Eestis omandatud pensionistaažiga vanaduspensioniealiste isikute pension.

Vanus — eluaastate arv täisaastates vaadeldud ajahetkel, s.t vanus viimasel sünnipäeval.

Vastuvõtuturism — väliskülastajate reisimine Eestisse ja Eestis viibimine.

Vedelkütus — kütteõlid ja mootorikütus.

Veebileht — veebis (WWW) asuv dokument. Selle koostamiseks kasutatakse HTML-märgistuskeelt, mis määrab kindlaks veebilehe sisu (kujutised, tekst, hüpertekst, video- ja audiofailid) ja kujunduse.

Veosekäive — kaubaveol tehtud töö maht, mida mõõdetakse tonnkilomeetrites. Ühele tonnkilomeetrile vastab ühe tonni kauba vedu ühe kilomeetri kaugusele.

Vere- ja plasmadoonor — oma verd vabatahtlikult ja tasuta loovutav inimene. Plasma on verekomponent.

Vereteenistus — haiglate õigeaegne varustamine kvaliteetsete verekomponentidega.

Vigasaanu — inimene, kes liiklusõnnetuse tagajärjel viibis haiglaravil üle 24 tunni (v.a suitsiidikatse).

Voodihõive — ravivoodi aasta jooksul kasutusel olnud päevade osatähtsus aasta päevade arvus.

Voodikoormus — ravivoodi kasutamispäevade arv aastas.

Voodikäive — hospitaliseeritud haigeid ravivoodi kohta aastas.

Väliskaubanduse bilanss — riiki sisseveetavate (import) ja riigist väljaveetavate (eksport) kaupade maksumuse vahe. Sisse- ja väljaveo tasakaalustab väliskaubanduse saldo, mis loetakse positiivseks, kui eksport ületab impordi — vastupidisel juhul on saldo negatiivne.

Väliskaubanduse puudujääk ehk defitsiit — summa, mille võrra kaupade impordi maksumus ületab ekspordi oma.

Väliskülastaja — välisriigi püsielanik, kes reisib Eesti piires.

Väljateenitud aastate pension — nende kutsealade töötajate pension, kes teevad sellist tööd, millega kaasneb enne vanaduspensioniikka jõudmist töövõime kaotus või vähenemine, mis takistab vastaval kutsealal või ametikohal edasitöötamist.

Väärtegu — süütegu, mille eest on põhikaristusena ette nähtud rahatrahv või arest.

Õ **Õendustöötaja** — õde, ämmaemand ja velsker ehk isik, kes on läbinud vähemalt kolmeaastase õenduse baaskursuse.

Ä **Ärikasum** — kogukasumile on liidetud muud äritulud ja maha arvatud ärikulud.

Äriregister — Tallinna ja Tartu linnakohtu ning Pärnu ja Lääne-Viru maakohtu peetav register, kuhu alates 1. septembrist 1995 kantakse äriühingud, füüsilisest isikust ettevõtjad ning välismaa äriühingu filiaalid.

Ü **Ühepäevakülastaja** — isik, kes külastab väljaspool tavakeskkonda asuvat paika seal ööbimata.

Ülalpeetav laps — 0–17-aastane leibkonnaliige (uuringuaasta 1. jaanuari seisuga) ja 18–24-aastane leibkonnaliige, kes elab vähemalt ühe vanemaga ja kelle peamine sotsiaalne seisund on mitteaktiivne.

X **xDSL** — asümmeetriline, sümmeetriline jne digitaalne abonentliin; tehnoloogiaperekond, mis võimaldab pakkuda telefoniliinide kaudu suurt ülekandekiirust nõudvaid teenuseid (*Digital Subscriber Line:* ADSL, SDSL jms).

DEFINITIONS

A

Accommodated tourist *— a tourist or overnight visitor who stays at least one night in a hotel, motel or any other kind of collective accommodation establishment.*

Accommodation establishment *— a business entity through which an undertaking provides accommodation services within the framework of its economic or professional activity. Accommodation establishments can be classified as follows: hotels, motels, guesthouses, hostels, holiday camps, cottages, flats, bed-and-breakfast. Tourism accommodation has been divided into two main groups: collective accommodation establishments (serve tourists as business entities) and private tourist accommodation.*
The accommodation statistics take into account only the data of collective accommodation.

Accommodation service *— the offer or sale of regular or occasional sleeping accommodation and goods or services supplementary thereto.*

Age *— the age of the person concerned in full years at the time of the event, i.e. the age at the last birthday.*

Age-specific death rate *— the number of deaths in one age group during a year per 1,000 mean annual population in the same age group in the same year.*

Age-specific fertility rate *— the annual number of live births per 1,000 women of specific age.*

Agricultural holding *— a single unit both technically and economically, which has single management and where there is at least one hectare of agricultural land or where agricultural products are produced mainly for sale (irrespective of the size of land). Since 2007, the units where agricultural products are not produced, but only land is maintained in good agricultural and environmental condition, are included.*

Applied research *— original investigation undertaken in order to acquire new knowledge directed primarily towards a specific practical aim or objective.*

At-risk-of-poverty rate *— a share of persons with an equalised yearly disposable income lower than the at-risk-of-poverty threshold.*

At-risk-of-poverty rate anchored in time *— a share of persons with an equalised yearly disposable income lower than the at-risk-of-poverty threshold from three years ago adjusted for inflation.*

At-risk-of-poverty threshold *— 60% of the equalised yearly disposable income of household members.*

Average monthly gross wages (salaries) *— payments to employees for time actually worked and remuneration to employees for time not worked divided by the average number of employees converted to full-time units.*

Average ticket price *— estimated cost of a cinema or theatre admission, which is calculated by dividing the gross box income by the total number of fee-charging admissions.*

B

Balance of revenues and expenditures *— revenue and grants minus expenditure and net lending. The excess of revenue over expenditure means surplus and the excess of expenditure over revenue means deficit.*

Balance sheet total *— current assets + fixed assets = current liabilities + long-term liabilities + equity. Fixed assets contain financial assets, both non-current tangible assets and intangible assets, investment properties, and also biological assets.*

Basic research *— theoretical or experimental work undertaken primarily to acquire new knowledge of the underlying foundations of phenomena and observable facts, without any particular application or use in view.*

Bed occupancy rate *— the number of days when the hospital bed was occupied as percentage of available bed days (utilised bed days during the calendar year).*

Bed occupancy *— the number of days a bed is in use per year.*

Bed turnover *— the number of hospital admissions per hospital bed per year.*

Birth order *— the biological live-birth order of the mother.*

Blood and plasma donor *— a person, who gives his/her blood voluntarily and for free. Plasma is a blood component.*

Blood service *— a timely supply of hospitals with high quality blood components.*

Broadband *— high-quality communication connections with the Internet such as cable, ADSL and other kinds of DSL connections.*

Building *— a construction firmly attached to the ground, covered by a roof, surrounded by walls and containing interior room(s).*

Business enterprise sector *(in the research and development activities statistics) — enterprises, organisations and institutions, whose primary activity is the production of goods or services (other than higher education) for sale at an economically rational price, and private non-profit institutions mainly serving enterprises.*

C

Capital transfers *— transfers in cash or in kind which involve the acquisition or disposal of an asset, or assets, by at least one of the parties to the transaction.*

Centre of Registers and Information Systems *— a state agency working under the Ministry of Justice, whose main function is to develop and administrate the registers and information systems in the government area of the Ministry of Justice and provide communication and information technology services.*

Child *— a household member between 0 and 15 years old.*

Cinema *— a stationary motion-picture theatre.*

Claim *— a demand made by the insured, or the insured's beneficiary, for payment of the benefits provided by the contract.*

Cleaning felling *— felling the aim of which is to improve the lightening and nutrition conditions and structure of the predominant species of a young forest with the average breast height diameter of less than six centimetres.*

Cleared offence *— person(s) who committed the offence has (have) been found out.*

Commercial Register *— a register maintained in the register departments of the Tallinn City Court, the Tartu County Court, the Pärnu County Court and the Lääne-Viru County Court, in which since 1 September 1995 all companies (general partnerships, limited partnerships, private limited companies, public limited companies and commercial associations), sole proprietors and branches of foreign companies are registered.*

Compensation of employees — *wages and salaries, social tax and unemployment insurance tax.*

Consolidated budget *— social security contributions and other intragovernmental transfers have been eliminated from the budget revenue and expenditure.*

Constant prices *— value of goods or services at average prices of a base period. Values of goods and services ara calculated into constant prices with specific volume or price indexes.*

Construction activities *— site preparation; construction or repair work of buildings and civil engineering constructions or parts thereof; installation of equipment into buildings; exterior and interior finishing; renting of construction or demolition equipment with operator.*

Construction activities sales *— the revenue from construction activities and construction for own use. There is double-account in the part of sub-contracting work.*

Construction establishment *— structural unit of non-construction enterprise which carries out construction work.*

Construction price index *— expresses the change in the prices of construction characteristic of the base year taking into consideration the price changes of basic inputs (labour force, building materials and building machines).*

Construction production in Estonia *— sales of construction activities without the cost of sub-contracting work purchased in Estonia and construction activities in foreign countries, to which the changes in work in progress have been added or respectively deducted from.*

Construction volume index *— the change in the production value of construction in Estonia in constant prices.*

Consumer price index *— expresses the change in the prices of consumer goods and paid services.*

Court of 1st instance *— the county or administrative courts.*

Court of 2nd instance *— circuit court.*

Criminal offence *— an offence that is provided for in the Penal Code and the principal punishment prescribed for which in the case of natural persons is a pecuniary punishment or imprisonment and in the case of legal persons, a pecuniary punishment or compulsory dissolution. The court can also impose the following principal penalties: deprivation of the right to be employed in a particular position or to operate in a particular area of activity, and arrest. The criminal offence can be unintended or intended. Intent is deliberate intent, direct intent or indirect intent. A person is deemed to have committed an act with deliberate intent if the aim of the person is to create circumstances that belong to the necessary elements of an offence and is aware that such circumstances occur or if he or she at least foresees the occurrence of such circumstances. A person is also deemed to have committed an act with deliberate intent if the person assumes that the circumstances that constitute the necessary elements of an offence are an essential prerequisite for the achievement of the aim. A person is deemed to have committed an act with direct intent if the person knowingly creates circumstances that belong to the necessary elements of an offence and wants or at least tacitly accepts the creation of the circumstances.*

Crude birth rate *— the annual number of live-born persons per 1,000 of mean annual population.*

Crude death rate *— the annual number of dead persons per 1,000 of mean annual population.*

Crude divorce rate *— the number of registered divorces per 1,000 of mean annual population.*

Crude marriage rate *— the number of registered marriages per 1,000 of mean annual population.*

Crude rate of natural increase *— the annual natural increase per 1,000 of mid-year population. It has been calculated as the difference between crude rates of birth and death.*

Current account *— part of the balance of payments, subdivided into goods, services, income and current transfers; it registers the value of exports (credits) and imports (debits). The difference between these two values is the balance.*

Current price *— prices in the reference period.*

Customer Relationship Management (CRM) software *— integrated data system to manage relationships with customers, including the capture, storage and analysis of customers' pre- and after-sales information.*

D

Day care department *— a department located by an inpatient or outpatient health care institution, where the patient has to stay for treatment or examination for more than six hours.*

Dependent child *— a household member aged 0–17 (as at 1 January of the reference year) or a household member aged 18–24 who is economically inactive and living with at least one parent.*

Desiccant *— pesticide, which is used for plant drying before crop gathering. Desiccants accelerate the drying process of plants and help to gather crop faster.*

Development activities *— the application of research results to solve practical problems, to create new or improved systems, to design equipment or a product, to set processes going, etc.*

Disability *— the loss of or an abnormality in an anatomical, physiological or mental structure or function of a person. There are three different disability types:*

- *moderate — the person needs regular personal assistance or guidance at least once a week;*
- *profound — the person needs constant personal assistance, guidance or supervision twenty-four hours a day;*
- *severe — the person needs personal assistance, guidance or supervision in every twenty-four-hour period.*

Disability pension *— see: pension for incapacity for work.*

Discouraged person *— non-working person who would like to work and would be available for work as soon as there was work, but who is not actively seeking work because he/she does not believe in the chance of finding any.*

Domestic visitor *— a resident of Estonia who travels within Estonia and visits places outside his/her usual environment.*

Dwelling *— a one-family house, a section of a two-family or a terraced house, or an apartment consisting of at least one room, which meets sanitary engineering requirements and is suitable for permanent residence.*

E

Economically active population / labour force *— persons who wish and are able to work (total of employed and unemployed persons).*

Economically inactive population *— persons who do not wish or are not able to work.*

E-invoice *— the invoice information is conveyed from the invoice issuer's invoicing system directly to the recipient's financial administration IT system (using XML, EDI, etc.), enabling automatic processing and/or printing.*

Employed *— a person who during the reference period:*

- *worked and was paid as a wage earner, an entrepreneur or a free-lancer;*
- *worked without direct payment in a family enterprise or on his/her own farm;*
- *was temporarily absent from work.*

Employment rate *— the share of the employed in the working-age population.*

End-user *— subscriber who does not provide a publicly available electronic communications service.*

Energy balance *— equilibrium between the supply and consumption of energy.*

Enterprise *— company, sole proprietor.*

Enterprise group *— an association of enterprises bound together by legal or financial ties. An enterprise group is formed by a parent undertaking with its subsidiaries.*

Enterprise Resource Planning (ERP) software *— integrated managing of important components of business, including product planning, parts' purchasing, maintaining inventories, interacting with suppliers, customer service, tracking orders, etc.*

Environmental investment *— investment the main purpose of which is to prevent or reduce pollutants and pollution or any other degradation of the environment.*

Equalised income *— the total household income, which is divided by a sum of equivalence scales of all household members.*

Equivalence scale *— a weight designated to a household member depending on his/her age to reflect the joint consumption of a household.*

Ethnic nationality *— the data are based on self-determination. The ethnic nationality of the mother is taken as a basis for determining the ethnic nationality of the child.*

Exhibition *— a public showing in museums which lasts shorter than main exposition.*

Experimental development *— systematic work based on existing knowledge gained from basic or applied research which is directed to producing new or substantially improved materials, products, devices, to installing new or substantially improved processes, systems and services.*

Export price index *— expresses the development in the prices of exported goods.*

Exports *— exportation of goods produced in Estonia and imported from a foreign country, re-exportation after inward processing and supplies for foreign vessels and aircraft stores. Exports excludes transit and services.*

F

Final consumption of energy *— energy, which is received and consumed after conversion into other forms of energy (electricity, heat, fuel). Final consumption excludes the use of energy for non-energy purposes, own use by power plants and losses. On the energy balance sheet, final consumption = supply of primary energy + production of converted energy – consumption for conversion into other forms of energy – own use by energy sector – consumption for non-energy purposes – losses.*

Financial intermediation *— the activity in which an institutional unit acquires financial assets and at the same time incurs liabilities on its own account by engaging in financial transactions on the market.*

Financial leasing *— a lease contract by which risks and rewards of ownership are transferred from lessor to lessee. In case of a financial lease the total value of the contract object is to be shown by the lessee without interest.*

Financial sector *— all corporations which are principally engaged in financial intermediation and in auxiliary financial activities.*

First degree offence *— an offence the maximum punishment prescribed for which in the Penal Code is imprisonment for a term of more than five years, life imprisonment or compulsory dissolution (in the Criminal Code — imprisonment for a term exceeding eight years).*

Floor area of dwellings — *the total floor area of functionally united rooms (bedrooms, dining rooms, living rooms, etc.) and secondary rooms (kitchen, hall, bathroom, toilet, pantry, storage room, built-in cupboards, etc.) necessary and suitable for living in.*

F.o.b. value *— the cost of commodity, which includes the production and transportation costs up to the border of the exporting country.*

Foreign or international visitor *— a non-resident of Estonia who travels within Estonia and visits places outside his/her usual environment.*

Foreign trade balance *— the balance between the imported and exported commodities in value. It is balanced by the foreign trade saldo, that is positive (active) if exports of goods is bigger than imports and negative (or passive) if imports is bigger than exports.*

Foreign trade deficit — *the value of the commodities by which the value of imports exceeds exports.*

Freight turnover *— the volume of work done in transporting goods and measured in tonne-kilometres. One tonne-kilometre is the transport of one tonne of goods across a distance of one kilometre.*

Full-time study *— study load that necessitates completing cumulatively at least 75 per cent of the studies, which, according to the curriculum, must be completed by the end of each academic year.*

G

Gaseous fuels *— natural, liquefied and oil shale gas.*

General government *— the institutional units, which, in addition to fulfilling their political responsibilities and their role of economic regulation, principally produce non-market goods or services. The general government sector comprises the following sub-sectors: the central government (state budget units and extra-budgetary funds, foundations, public-legal institutions), local governments (city and commune administrations with their subsidiary units, foundations) and the social security funds (Health Insurance Fund, Unemployment Insurance Fund). The non-market producer enterprises also belong to the general government sector.*

Government sector *(in the research and development activities statistics) — departments, offices and other bodies which furnish the community with common services (other than higher education), including non-profit institutions controlled and financed mainly by the government.*

Grants *— aid received from foreign governments and international organisations, grants and donations from other sectors and net non-life insurance premiums.*

Gross capital formation *— acquisitions, less disposals, of fixed assets and changes in inventories. Changes in inventories are measured by the value of the entries into inventories less the value of withdrawals and the value of any recurrent losses of goods held in inventories.*

Gross domestic product (GDP) at market prices *— the sum of the gross value added of all resident producers at basic prices, plus taxes less subsidies on products.*

Gross premium *— the price of the insurance protection for a specified risk for a specified period of time.*

Gross reproduction rate *— the average number of daughters that would be born alive to a woman during her lifetime if she passed through her childbearing years conforming to the age-specific fertility rates of a given year.*

H

Harmonised index of consumer prices *— index that has been worked out at Eurostat for receiving internationally comparable consumer price indices and which shows the change in the prices of consumer goods and paid services.*

Head of the household (reference person) *— an adult member of the household with the largest long-term contribution to the household income.*

Health care personnel *— active health care professionals providing health care services.*

Health insurance *— a state warranty system for paying compensation to the residents of the Republic of Estonia for retaining health, paying the expenses of temporary incapacity for work and costs of medical treatment, and pregnancy and maternity benefits.*

Higher education sector *(in the research and development activities statistics) — universities, technical colleges and other higher education institutions; research institutes, experimental stations and clinics operating under their direct control.*

High-tech products *— aerospace, computers-office machines, electronics-telecommunications, pharmacy, scientific instruments, electrical machinery, chemistry, non-electrical machinery and armament.*

Hospital *— a residential establishment equipped with inpatient facilities (administration, location, specially trained medical personnel) according to requirements. A hospital may also provide services on the outpatient basis.*

Household *— a group of people who live in a common dwelling (at the same address) and share joint financial and/or food resources, and whose members consider themselves to be members of one household. A household may also consist of one member only.*

Household plot *— a production unit, where there is less than one hectare of agricultural land, but at least 50 square metres of a kitchen garden or at least three fruit trees or six berry bushes or ten rabbits, ten domestic fowls or other farm animals or at least three beehives, and where agricultural products are produced mainly for own use.*

Hunting district *— hunting ground with an area of at least 5,000 hectares within a circular boundary.*

I

Import price index *— expresses the development in the prices of imported goods.*

Imports *— imports of goods into Estonia for domestic consumption and for resale to a foreign country, imports for inward processing with notification of intended return and re-imports after processing outside of Estonia. Imports excludes transit and services.*

Inbound tourism *— the activities of non-residents of Estonia travelling to and staying in Estonia and outside their usual environment.*

Incidence *— the occurrence of new cases indicative of a specified disease during a specified period of time (normally per one year). Incidence rate — the occurrence of new cases of a specified disease among the population during a specified period of time. All infectious diseases are registered as incidence.*

Income from labour *— earnings received from employment (wages and salaries, advance payments and premiums), holiday compensations without income tax.*

Income from self-employment *— income from agricultural and forestry activity (monetary and non-monetary) and income from non-farm self-employment (monetary and non-monetary). In both cases the calculations of income from self-employment include only net income — current expenditure is deducted. The estimate is negative, if the expenditures of the current month are bigger than income.*

Income quintile *— one fifth of the population ordered by equalised yearly disposable income. The first or the lowest quintile contains one fifth of the population receiving the lowest income, the second quintile contains the next fifth and so on.*

Industrial production *— industrial sales with inventory change added or deducted.*

Industrial sales *— the cost of production and services of industrial type which were produced in an enterprise and which had been realized (sold) and delivered to the purchaser in the reference period regardless of the time when the payment for the production was received.*

Infant death — *the death of a live-born child up to one years old.*

Infant mortality rate — *infant deaths per 1,000 live births in the same year.*

Intermediate consumption *— the value of the goods and services consumed as inputs by a process of production, excluding fixed assets whose consumption is recorded as the consumption of fixed capital.*

Internet — *a global system of linked computer networks that allows data communication services such as remote log in, file transfer, electronic mail, etc. The Internet is also the foundation for the World Wide Web.*

Investments in fixed assets *— the cost of buildings, land, equipment, machinery, vehicles, installation, etc. purchased in the reference period; in the case of construction and reconstruction of the existing fixed assets, it also includes the cost of work done; investments in intangible fixed assets and valuables. The acquisition of property classified as investment property is also included.*

ISDN *— an international telecommunications standard that allows a communications channel to carry several data streams simultaneously (Integrated Services Digital Network).*

J ***Juvenile*** *— an under 18-year-old person.*

L ***Labour force participation rate / activity rate*** *— the share of the labour force in the working-age population.*

Late foetal death (stillbirth) — *the intra-uterine death of foetus weighing at least 500 grams at birth, which took place after the 22nd week of pregnancy.*

Legal person *— a general partnership, a limited partnership, a private limited company, a public limited company, a commercial association, a non-profit organisation, legal person in public law.*

Legally induced abortion (or medical abortion) *— legal and therapeutic abortions. A legal abortion is the legal termination of the pregnancy at the pregnant woman's own wish. A therapeutic abortion is the termination of pregnancy on medical indications.*

Life expectancy at certain age *— according to life tables, the average remaining lifetime in years for persons who attain a given age, if mortality remains unchanged. At the age of 0 — the life expectancy at birth.*

Life insurance *— the class of assurance which comprises, in particular, assurance on survival to a stipulated age only, assurance on death only, assurance on survival to a stipulated age or on earlier death, life assurance with return of premiums, marriage assurance, birth assurance.*

Liquid fuels *— fuel oils, motor fuels.*

Live birth *— the delivery of a live-born child, i.e. child showing evidence of life irrespective of the duration of pregnancy.*

Long-term unemployment rate *— the share of people who have been unemployed for at least a year of the total labour force.*

M ***Mean annual population*** *— half the sum number of the population at the beginning and end of the year. Used also in calculating rates.*

Misdemeanour *— an offence for which a fine or detention is prescribed as principal punishment.*

Monthly disposable income *— monetary and non-monetary net income which is received as earnings from employment, income from self-employment (agricultural and non-farm self-employment), property income, pensions and different social benefits, grants, scholarships and other income (see Other income).*

Motor trade enterprise *— enterprise the main activity of which is sale, maintenance and repair of motor vehicles and motorcycles; retail sale of motor fuel.*

N ***National pension*** *— the pension granted to a person who does not have the right to receive the old-age pension, the pension for incapacity for work or the survivor's pension because he / she has not completed a sufficient number of years of pensionable service or his/her accumulation period is insufficient.*

Natural increase *— the excess of live births over deaths in a certain year. The positive natural increase shows the excess of live births over deaths, the negative one shows the excess of deaths over live births.*

Neonatal death — *the death of an infant who died during the first four weeks of his/her life.*

Net profit *(loss) — net sales + other revenue + financial income + extraordinary income – costs total – other expenses – financial costs – extraordinary costs – provision for taxes.*

Net sales *— the revenue from the sale of goods and services, which does not include VAT and excises. The net sales is equal with the pay received or to be received and is calculated on the accrual basis of accounting. Income classified as other revenue, financial income and extra-ordinary income in company accounts is excluded from net sales. Reduction in prices, rebates and discounts must be deducted. In the tables of financial statistics of enterprises, the indicator 'Net sales' generally includes subsidies.*

Net taxes on products *— taxes on products less subsidies on products.*

Non-life insurance *— all branches of insurance other than life insurance.*

Non-monetary consumption *— the consumption of non-monetary income and own-produced foodstuffs calculated into monetary value.*

Non-monetary income *— income from wage labour, as well as from labour or goods and services received as a gift and calculated into monetary value.*

Non-profit institution *— non-profit association, foundation, government institution, local government institution.*

Non-profit institutional sector *(in the research and development activities statistics) — the government, the higher education and the private non-profit sectors.*

Non-Profit Institutions and Associations Register *— a register maintained in the register departments of the Tallinn City Court, the Tartu County Court, the Pärnu County Court and the Lääne-Viru County Court, in which since 1 October 1996 all non-profit institutions and foundations are registered.*

Non-residential building *— a building not intended for permanent habitation.*

Number of computers — PCs, servers, handheld computers, computer stations.

Number of deliveries *— the total number of deliveries in a year, including stillbirths. Multiple birth is taken into account as one delivery, irrespective of the number of children born.*

Number of employees *— persons who work for an employer, have a contract of employment and receive compensation in the form of wages, salaries, fees, gratuities, piecework pay or remuneration in kind. The number of employees is measured as an annual average.*

Number of enterprises *— the number of active enterprises or enterprises, which were economically active in the reference period (had sales, expenditure, etc.).*

Number of persons employed *— persons who work for the enterprise, irrespective of the length of their working week. The number of persons employed is measured as an annual average. Employed persons include:*

- *working proprietors and their unpaid family members;*
- *full- and part-time employees who are on the pay-roll;*
- *persons who work outside the unit (sales representatives, delivery personnel, repair and maintenance teams, etc.) but who are on the staff list and the pay-roll of enterprise;*
- *persons temporarily absent from work (persons on sick leave, paid leave, study leave, on strike, etc.);*
- *seasonal workers, trainees (apprentices) and home-workers who are on the pay-roll; persons employed under the contract for services.*

Nursing staff *— a nurse, medical assistant or midwife, i.e. a person who has covered at least a 3-year base course in nursery.*

O

Offence *— criminal offence and misdemeanour which is a punishable act.*

Old-age pension *— the pension granted to persons who have attained the pensionable age and who have completed at least 15 years of pensionable service.*

Operating profit *— total profit plus other revenue from business minus business expenses.*

Other expenditure *— various monetary expenditures such as alimonies, maintenance costs, fines, gifts, etc.*

Other income *— income from the sale of personal goods, a personal income tax returned, the settlement of other taxes, refunded insurance premiums and lottery prizes.*

Other non-tax revenue *— revenue received from sale of goods and services.*

Other transfers *— transfers given to other levels of government, to foreign governments and international organisations, to non-profit institutions or households (except social benefits).*

Outbound tourism *— the activities of the residents of Estonia travelling to and staying in places outside the country and outside their usual environment.*

Outpatient medical care *— a health care service when a patient's visit to a health care institution is confined only to a few hours, and accommodation and overnight in an inpatient facility is not needed.*

Outpatient visit (in doctor's office) *— an outpatient contact of a person who needs medical consultation (health care service) in the doctor's working time.*

Output *— the value of goods or services produced by a resident. Comprises market production, production for own use, general government's non-market production and services provided by non-profit institutions to private households.*

P

Part-time study *— study load that permits completing cumulatively less than 75 per cent of the studies, which, according to the curriculum, must be completed by the end of each academic year.*

Passenger traffic volume *— the volume of work done in transporting passengers and measured in passenger-kilometres. One passenger-kilometre is the transport of one person across a distance of one kilometre.*

Payments to employees for time actually worked *— the time-rated and piece-rated payments; premium pay for overtime, shift work, night work and holiday work; premium pay for unhealthy conditions of work, length of service, qualifications and special knowledge. This also includes*

irregular premiums and premium pay if the calculation of these payments is based on the time actually worked.

***Pension for full length of service required** — the pension granted to persons in such professions that bring about the loss of or reduction in the professional capacity for work before attaining the pensionable age and thus persons cannot continue work in that profession.*

***Pension for incapacity for work** — the pension granted to persons from 16 years of age until attaining the pensionable age if he or she is declared permanently incapacitated for work.*

***Performance** — a public presentation of play.*

***Perinatal death** — all foetuses and infants who died within the perinatal period (commences at 22 completed weeks and ends 0–6 days after birth).*

***Person injured** — any person injured who was hospitalised for more than 24 hours as a result of an accident, excluding attempted suicides.*

***Person killed** — persons who died at the place of the traffic accident immediately or within 30 days following the traffic accident because of an injury received in the traffic accident (excl. suicides).*

***Play** — a creative product by the director, actors, artists, composers and other theatre personnel which is based mostly on a playwright's story, and which completes mostly with the public stage representation, i.e. premiere.*

***Primary energy** — energy, which is consumed directly without converting it previously into other forms of energy. Primary energy sources in Estonia are oil shale, peat, firewood, wood chips, wood waste and biogas, but also coal, natural gas, liquefied gas, heavy fuel oil, light fuel oil, diesel oil, motor gasoline and aviation gasoline, which are imported.*

***Primary sector** — agriculture, hunting, forestry, and fishing.*

***Printed matter** — all printed books, pamphlets and periodicals.*

***Private consumption expenditure** — the expenditure of residents (including estimated) on goods and services for final consumption, including the expenditure on those goods and services, which have been sold for economically irrelevant prices.*

***Private dwelling stock —** dwellings owned by private persons or private property based legal persons, including the members of apartment and dwelling associations.*

***Private non-profit sector** (in the research and development activities statistics) — private non-profit institutions serving the general public (societies, unions, consumers' associations, etc.) non-controlled by the state.*

***Probationer** — a convicted offender who has been given a conditional sentence or released on parole and whom a court has placed under the supervision of a probation supervisor for a probationary period pursuant to the procedure provided for in the Criminal Code.*

***Producer price index of industrial output** — expresses the development in the producer prices of goods manufactured in Estonia. Producer price index of industrial output includes both goods manufactured for domestic market and for non-domestic market.*

***Profit from normal operations** — operating profit plus financial revenue minus financial expenses.*

***Property income** — income received from the rent of real estate, interests, dividends and intellectual property (copyright, etc.).*

***Public dwelling stock —** dwellings in state or municipal ownership.*

***Public railway** — the railway infrastructure of a railway undertaking, the use of which, with regard to basic and extra services ensuring access, fees, time and other conditions of use, is ensured without discrimination to all railway undertakings for the provision of rail transport services on the basis of and pursuant to the procedure provided for in the Railways Act.*

***Purchase-sale contract of real estate** — a purchase-sale contract the object of which (plot of land or right of superficies) has been entered into the land register.*

***Purchasing power standard (PPS)** — a unit, which is based on the Eurostat estimates and eliminates the differences in price levels between countries.*

Q ***Quality class —** there are different quality classes depending on a level of real estate preparation at the moment of a contract conclusion:*

- *buildings and premises in the construction phase where decoration works have not been started,*
- *buildings and premises in the decoration phase,*
- *buildings and premises in need of repair,*
- *buildings and premises in satisfactory condition,*
- *buildings and premises in good condition, new buildings and premises.*

R ***Regeneration felling*** *— cutting of the forest stand, which does not correspond to the purpose of use as it has little growth of forest stock, unwanted structure, bad genetic qualities or is in bad condition, with the aim of creating conditions for the formation of new generation of forest.*

Register of Taxable Persons *— a register maintained by the Tax and Customs Board in which since 1999 all taxable persons are registered.*

Relative median at-risk-of-poverty gap *— distance of the mean income of persons at-risk-of-poverty from the at-risk-of-poverty threshold in percentages.*

Remuneration to employees for time not worked *— vacation pay, compensation and pay for the stoppage of work, pay for the time periods during strikes and lockouts, pay for short-time working, pay for the assimilated leave in the event of vocational training and obtaining formal education. This also includes benefits and premiums (quarterly and annual bonuses, Christmas bonuses, inflation compensation, etc.) if the calculation of these payments is not based on the time actually worked and payments in kind.*

Repair and reconstruction work price index *— expresses the change in the cost of expressed kinds of works for office buildings taking into consideration the price changes of basic inputs.*

Repair works *— construction works by which the utility of the building and/or its structures (load-bearing structures, enclosing structures, engineering and utility networks, etc.) are increased or at least renewed, i.e. a construction work which materially extends the normal life of fixed assets and/or increases their value.*

Research activities *— work based on personal freedom of creativity, aiming to increase the stock of knowledge (incl. the knowledge of man, culture, society) and their mutual influence, by scientific research.*

Research and development activities *— the creative work undertaken on a systematic basis in order to increase the stock of knowledge, including the knowledge of man, culture and society, and the use of this stock of knowledge to devise new applications.*

Research and development personnel *— researchers, technicians and supporting staff who spend at least 10% of their working time on research and development activities.*

Researchers *— all professionals with an academic degree or higher education diploma engaged in basic or applied research or experimental development to create new knowledge, products, processes, methods and systems; all academic staff engaged in research and development activities, as well as managers and administrators engaged in planning and management of the scientific and technical aspects; postgraduate students performing original research.*

Residential building *— a one-family dwelling, a two-family dwelling, a terraced house or any other multifamily house.*

Retail sales *— reselling of new and second-hand goods in stores, kiosks, sell counters, mail order sale stores, the Internet and public sale to people for their private consumption and housekeeping. Retail sales do not include sales of durable goods (cars, furniture, household appliances, home electronics, etc.) to people through leasing enterprises, if the leasing enterprise becomes the owner of goods.*

Retail sales volume index *— change in the sales at constant prices compared to the sales of some previous period. The index is calculated on the basis of the price indices of respective commodities.*

Retail trade enterprise *— enterprise whose main activity is first and foremost selling of goods (excl. motor vehicles and motorcycles) mainly for use in households.*

Retardant *— pesticide, which effects a plant's physiologic and biochemical processes and makes a plant tougher.*

Road traffic accident *— an event in which an individual is injured or killed or proprietary damage is caused as a result of at least one vehicle moving on or leaving a road.*

Rural settlement *— small town and village.*

S ***Sale to non-residents*** *— the revenue from the sale of goods and services to legal persons registered or natural persons residing abroad, i.e. outside Estonia. Sale of own manufacturing production and provided manufacturing services to non-residents does not include the cost of materials in case of re-export if the materials imported for processing purposes were not shown in costs (only the commission for services is included).*

Same-day visitor *— a person who visits places outside his/her usual environment and does not spend the night in the place visited.*

School life expectancy *— the expected average time in years that a person needs for obtaining education arising from (caused by) enrolment rates. The school life expectancy is calculated as the sum of enrolment rates of pupils that is divided by 100. Provided that the educational system operates with constant rates, the mean years spent on obtaining the education for system leavers will be equal to the found number of years. Preprimary education is not taken into account; therefore, the value of this indicator is higher for those countries where the school starting age is lower.*

Second degree offence *— an offence for which the punishment prescribed in the Penal Code is imprisonment for a term of up to five years or a pecuniary punishment (in the Criminal Code — imprisonment for a term not exceeding eight years).*

Secondary sector *— mining, manufacturing, electricity, gas and water supply, and construction.*

Seed treatment preparation *— pesticide, which is used for treating seeds, corms and tuber before planting against the soil pests.*

Service enterprises *— enterprises, whose main economic activity is renting, computer, business or personal services.*

- *Renting activities — renting of machinery and equipment without operator and of personal and household goods;*
- *Computer and related activities — hardware and software consultancy; data processing; database activities; maintenance and repair of computing machinery;*
- *Business service activities — legal, accounting, and auditing activities; consultancy; market research; advertising; security activities, labour recruitment and industrial cleaning;*
- *Personal service activities — washing and dry-cleaning of textile and fur products; hairdressing and other beauty treatment; funeral and related activities; physical well-being activities; other personal service activities.*

Social benefits *— transfers to households, in cash or in kind, intended to relieve them from the financial burden or a number of social risks or needs.*

Social contributions *— social tax and unemployment insurance tax.*

Social protection *— all interventions from public or private bodies intended to relieve households or individuals of the burden of a defined set of risks or needs in case of the full or incomplete loss of income.*

Social rehabilitation centre *— institution established for intensive rehabilitation of persons with special needs.*

Social welfare institution *— a twenty-four-hour institution providing social welfare services where the persons stay who are not capable of living independently due to their special needs or social situation and if their ability to cope cannot be guaranteed by the provision of other social services or assistance. There are social welfare institutions for children and adults.*

Solid fuels *— coal, coke, oil shale, peat, firewood, wood chips, wood waste.*

Standardised death rate *— the ratio which shows how high the mortality would be for the Estonian population with defined age-specific death rates if the age distribution of the Estonian population were the same as that of the European standard population. In calculations, the deaths of persons whose age was unknown have been included in the age group of at least 85-year-olds.*

State Register of State and Local Government Agencies *— a register maintained by the Ministry of Finance, in which since 1999 all state and local government agencies and state agencies administered by government agencies are registered.*

Stationary performance location *— main performing location of a play. In addition to theatres, a lot of permanent performance locations for summer plays have been set up in recent years.*

Statistical Profile *— the database of economically active units (companies, sole proprietors, institutions, non-profit associations). Since 1994 Statistics Estonia uses this database as a sampling frame for all economic statistics.*

Subsidies *— payments which general government makes to producers, with the objective of influencing their levels of production and prices or the remuneration of the factors of production.*

Supply of primary energy *— equivalent to the total consumption including losses in transport and distribution. On the energy balance sheet, the supply of primary energy = in stocks at the beginning of the year + production of primary energy + imports – exports – marine bunkering – in stocks at the end of the year.*

Supporting staff *— craftsmen, secretarial and clerical staff participating in research and development projects or directly associated with such projects.*

Supreme Court *— the court of highest instance.*

Survivor's pension *— upon the death of a provider, a survivor's pension shall be granted to family members who were maintained by him/her and are incapacitated for work.*

T

Tangible fixed assets at acquisition cost *— land, constructions (buildings and structures), machinery and equipment, tools, installations and other inventory, uncompleted constructions, and prepayments for fixed assets taking into consideration reassessments.*

Tangible fixed assets at residual cost *— the acquisition cost of fixed assets from which accumulated depreciation is deducted.*

Technicians *— persons with vocational or technical education engaged in R&D activities and performing tasks under the supervision of researchers; the same applies to persons who perform*

their research and development tasks under the supervision of researchers in the field of social sciences and humanities.

***Temporary filmscreening** — a film screening outside the cinema.*

***Tertiary sector** — trade, services, etc.*

***Thinning felling** — felling the aim of which is to structure the forest stand which is targeted at the rising of the value of the forest by improving the condition and quality of trunks of the remaining trees.*

***Total fertility rate** — the average number of children that would be born alive to woman during her lifetime if she passed through all her childbearing years conforming to the age-specific fertility rates of a given year.*

***Total profit** — net sales minus total costs (costs of goods sold and operating expenses).*

***Tourism** — the activities of persons travelling to and staying in places outside their usual environment for not more than 12 consecutive months for leisure, business or other purposes.*

***Tourist or overnight visitor** — a person who visits places outside his/her usual environment and stays at least one night in a collective or private accommodation in the place visited, except for nights spent on a ship at the port of the country of destination.*

***Traditional modem** — dial-up access over the normal telephone line, i.e. the telephone is busy during the Internet connection.*

***Transfers** — payments (pensions, unemployment benefits, child benefits, sick payments, etc.) made by the state or local governments to individuals/households according to social protection schemes with the intension to relieve individuals/households of the financial burden in case of partial or complete absence of income. In household budget survey, transfers also include reallocation of private resources (alimonies, subsistence allowance, money donated, etc.).*

***Transit** — the country of loading and unloading of goods is a foreign country. Estonia is a transit country. Transit is also goods loaded/unloaded at the frontier of the country onto/from another mode of transport.*

***Travel agency** — the enterprise as a legal person entered in the Commercial Register, whose main activity is defined by the Estonian Classification of Economic Activities (*EMTAK*) as services of travel agencies and tour operators and who has been entered in the Register of Economic Activities in the areas of tourism activity.*

***Type of owner** — a basis for the classification of entrepreneurs on the assumption of their capital involvement (majority of votes) in the company.*

U

***Unemployed** — a person who fulfils the following three conditions at the same time:*

- *he or she is without work (does not work anywhere at the moment and is not temporarily absent from work);*
- *he or she is currently (in the course of two weeks) available for work if there should be work;*
- *he or she is actively seeking work.*

***Unemployment rate** — the share of the unemployed in the labour force.*

***Urban settlement** — city, city without municipal status and town.*

V

***Value added** — the value of output less the value of intermediate consumption; the measure of the contribution to GDP made by an individual producer, industry or sector.*

***Value added at factor cost** — the gross income from operating activities after adjusting for operating subsidies and indirect taxes. It can be calculated from net sales (without subsidies) + change in stocks of work-in-progress and finished goods (stocks at the end minus stocks at the beginning of the reference year) + capitalized self-constructed assets + other revenue (without profit from the sale of tangible assets) – other expenses (without loss from the sale of tangible assets) – costs of merchandise, materials, supplies, intermediate goods, electricity, fuel, power, laid-out work – duties and taxes linked to the production – taxes on products.*

***Value of contract** — the contractual value of real estate or movable assets transferred by purchase-sale contract.*

***Vehicle registered for the first time** — first registration of road transport vehicle in Estonia.*

***Visitor** — a person travelling to a place other than that of his/her usual environment for not more than 12 months and whose main purpose of visit is other than exercise of an activity remunerated from within the place visited. Visitors include tourists or overnight visitors and same-day visitors. The usual environment is an area in the close vicinity of a person's home and place of work or study, or other places visited (at least once a week) on a routine basis (churches, shops and clinics). Summer homes are excluded from the usual environment if they are not visited at least once a week.*

***Vocational courses after basic education** — vocational courses for persons who have completed basic education (e.g. vocational (secondary) education based on basic education).*

Vocational courses after secondary education *— vocational courses for persons who have completed secondary education (e.g. vocational secondary education based on secondary education).*

Vocational courses with non-defined basic education *— vocational courses based on non-specified education (e.g. vocational courses for persons without basic education and beyond compulsory school attendance age (17 years)).*

Volume index of industrial production *— the production of the reference year compared to the production of the base period in percentages.*

Volume of goods carried *— to estimate the volume of transport of goods, the variables — the amount of goods in tonnes and freight turnover in tonne-kilometres — are used.*

W ***Wages and salaries*** *— remuneration paid by the employer to all persons for work done in the reference period.*

Web site *— a document located on the Web (WWW). Information is enclosed with specific language HTML, which will define the content of the web site (images, text, hyper text, video and audio files) and the design.*

Weight of goods *— the tonnage of goods carried, including packaging but excluding the tare weight of containers or ro-ro units.*

Wholesale enterprise *— enterprise whose main activity is reselling and mediation of goods (excl. motor vehicles and motorcycles) to industrial and trade consumers, institutions and organisations, (incl. leasing enterprises).*

Wholesale sales *— reselling and mediation of goods to industrial and trade consumers, institutions and organisations (incl. leasing enterprises).*

Work intensity of household *— the total number of months spent by working-age household members (aged 16–64) in employment or self-employment during the income reference period relative to the maximum number of months the household members could have spent in employment or self-employment. The indicator ranges from zero (no working-age member worked) to one (all working-age members worked throughout the income reference period). Work intensity of household can be:*

- *high (0.5–1);*
- *low (0–0.5);*
- *maximal (1);*
- *minimal (0);*
- *partial (0–1).*

Working-age population *— population aged 15–74 that is used as a basis when examining the economic activity of the population, or in other words, the object of the labour force survey.*

X ***xDSL*** *— a range of technologies which allows high bandwidth services to be carried over traditional telephone lines (Digital Subscriber Line: ADSL, SDSL, etc.).*

Y ***Yearly disposable income*** *— a sum of income from wage labour, benefits and losses from self-employment, property income, social transfers, regular inter-household cash transfers received and receipts for tax adjustment of which inter-household cash transfers paid, taxes on wealth and repayments for tax adjustment have been subtracted.*

SISUJUHT

A	abielu	45, 47, 48, 55–57, 64–66, 228, 417, 418, 422, 426
	abort	45, 47, 57, 58, 66
	aids	148, 154
	ajaleht, vt ka perioodikaväljaanne	92, 99, 282, 287, 390
	aktsia	223, 225, 226, 244, 260–262, 264
	aktsiis	25, 111, 214, 231, 236, 237, 339, 340, 342, 350, 378
	algharidus	57, 134, 139, 188, 198
	algkool	70, 74
	alkohol	109, 111, 131, 136–142, 144, 172, 209, 237, 272, 281, 286, 297, 322, 338
	alusharidus	67, 70, 88, 89
	ametiala	181, 182, 195
	arst	147–149, 151–153, 158, 161, 171, 179, 408, 413
	arvuti	23, 77, 81–84, 86, 87, 131, 144, 145, 249–251, 254, 255, 299–304, 321, 323, 326, 328–337, 340, 385, **389, 390, 392, 394–396**, 409, 411, 412
	auto	108, 109, 130, 144, 145, 237, 244, 291, 292, 299, 344, 346, 348, 352, 371, 372, 377, 378, 381
	avalik haldus	177, 178, 191, 192, 204, 205, 214, 217–219, 261, 263, 265–268
	avalik kord	112, 239
	avalik sektor	361, 363, 364, 390
B	bakalaureuseõpe	72–75, 78–81, 83, 85, 86, 88, 89
	bensiin	130, 344, 346, 348
	bilansimaht	223, 227, 243, 248, 249, 250, 302
	bilanss	25, 223, 225–227, 243, 244, 248, 249, 250, 271, 302, 343, 346–348, 350, 417, 443
	brutopalk	129, 133, 203–206
	buss	92, 93, 372, 374, 377, 378
	börs	223
D	diplomiõpe	68, 72–75, 78–80, 83, 85, 86, 88, 89
	doktoriõpe	72–74, 78, 79, 82, 84, 85, 87–89
	doonor	147, 152
E	ebavõrdsus	117–119, 125, 127, 128
	eestlane	22, 45, 47, 51–53, 55, 59, 69, 112, 114, 182, 194
	ehitis	210, 244, 245, 255, 284, 289, 300, 323, 340, 351, 352, 355, 360, 361, 364
	ehitus	5, 24, 25, 32, 35, 36, 38, 77, 81–87, 176, 178, 182, 191, 192, 203–205, 207, 209–211, 214, 217–219, 222, 243–245, 249–252, 254–256, 258, 261–263, 265–268, 292, 294–296, 321, 341, 347, 348, **351, 352, 354, 355, 357, 359–361**, 363, 368, 375, 392, 393, 409, 411, 412, 414
	ehitushinnaindeks	207, 209–211
	ehitusluba	351, 352, 357, 359
	ehitusmahuindeks	354, 360
	ehitusmaterjal	32, 209, 210, 244, 292, 294–296, 321, 341, 375
	ehitustöö	244, 351, 352, 354, 355, 360
	ekspordihinnaindeks	207, 209, 211
	eksport, vt ka väljavedu	25, 207, 209, 211, 213, 214, 219–221, **271, 272, 274–277, 281–284, 290**, 299, 322, 323, 343, 344, 346, 347, 349, 350, 376, 377, 405, 415, 417, 439, 443
	ekvivalentsissetulek	22, 117, 118, 122, 125, 418
	elamu	5, 210, 239, 341, 351, 352, 355, 356, 361, 363–366, 368
	elamufond	361, 363, 364
	elamumajandus	5, 361, 368
	elekter	17, 38, 176, 178, 191, 192, 203–205, 214, 217–219, 244, 245, 249–252, 254–256, 261–263, 265–268, 284, 288, 292, 321–323, 326–337, 340–344, 346–349, 352, 355, 380, 389, 392, 393, 409, 411, 412, 414
	elektrienergia	17, 176, 178, 191, 192, 203–205, 214, 217–219, 244, 245, 249–252, 254–256, 261–263, 265–268, 322, 326, 328–337, **342–344, 346–349**, 389, 392, 393, 409, 411, 412

	elektrienergia-, gaasi- ja veevarustus	176, 178, 191, 192, 203–205, 214, 217–219, 244, 245, 249–252, 254–256, 261–263, 265–268, 322, 326, 328–337, 389, 392, 393, 409, 411, 412
	elektrooniline side	383, 386, 387
	eluase	22, 24, 130, 136–143, 162, 170, 207, 209, 214, 352, 361
	eluhoone	352, 355, **365, 366, 368**
	elukestev õpe	22, 23, 418, 427
	elukindlustus	223, 224, 228
	eluruum	23, 66, 108, 109, 200, 214, 351, 352, 356, 357, **360–366**, 368
	eluruumi ehitamisaasta	361, 363, 364
	eluruumi pind	351, 356, 357, 361, 363
	eluruumi tubade arv	351, 357, 361, 364, 365, 369
	elussünd	45, 47, 52–59, 66
	energeetika	5, 33, 39, 43, 209, 214, 244, 245, 314, **343, 348**
	energia	17, 31, 33, 41, 43, 130, 176, 178, 191, 192, 203–205, 207, 214, 217–219, 244, 245, 249–252, 254–256, 261–263, 265–268, 322, 326, 328–337, 342–344, 346–350, 389, 392, 393, 409, 411, 412
	eraettevõte	304, 342
	eraisik	24, 226, 357, 360
	erakool, -õppeasutus	67, 68, 74, 76, 78, 80
	erasektor	162, 256, 298, 360, 361, 363, 408, 410, 415
	eratarbimiskulutused	24, 213, 214, 219–221, 439
	eraõiguslik isik	95, 256, 304
	erilasteaed	70
	erivajadusega inimene (isik)	161, 172, 173
	erivajadustega laste kool	74
	etendus	15, 91, 96–98
	ettevõte	5, 16, 18, 19, 21, 23–25, 31–33, 36–40, 43, 104, 191, 192, 206, 210, 211, 214, 216, 217, 223, 230–232, 237, **243–245, 248–252, 254–258**, 260, 261, 263–266, 269, 290–292, 294–304, 322, 323, 342, 347, 348, 350–352, 354, 360, 364, 371, 372, 374, 381, 387, 389, 390, 392, 393, 396–398, 400, 405, 406, 410–413, 415, 447
	ettevõtete majandusnäitajad	5, 243, 299, 301, 302
	ettevõtja	3, 123, 185, 256, 258, 260–266, 269, 381
	ettevõtlus	23, 24, 32, 175, 243–245, 256, 258, 291, 298, 304, 360, 370, 396, 405, 406, 408–413, 415
	ettevõttegrupp	258
	Euroopa Liit (EL)	11, 22–25, 33, 47, 48, 68, 69, 118, 119, 127, 182, 207, 231, 232, 238, 241, 271, 281, 285, 290, 313, 322, 323, 350, 381, 383, 389, 390, 406, 415, **418, 420–422, 426–448**
	Extrastat	290
F	film	15, 23, 91, 92, 96, 100, 104
	finantsinstitutsioon	216, 217
	finantssektor	223, 230
	finantsvahendus	5, 177, 178, 182, 191, 192, 203–205, 214, 217–219, **223, 225, 230**, 256, 263, 265–268, 389, 390, 392, 393, 409, 411, 412
	fond	92, 94, 95, 223, 226, 231, 234, 235, 361, 363, 364, 415
	füüsilisest isikust ettevõtja (FIE)	18, 19, 256, 258, 260–266, 269
G	gaas	33, 36, 38, 43, 176, 178, 191, 192, 203–205, 214, 217–219, 244, 245, 249–252, 254–256, 261–263, 265–268, 294, 295, 344, 346, 348, 349, 389, 392, 393, 409, 411, 412
	gümnaasium	68, 74, 75, 89
H	haige, vt ka patsient	147, 148, 152, 155, 156, 179, 185
	haigestumuskordaja	147, 149, 154–157
	haigla	16, 148, 151, 152, 158, 415
	haigus	21, 37, 47, 63, 66, 113, **147–149, 154–159**, 162, 166, 169, 179, 200, 228, 318, 390
	haldusasi	106, 111, 115

	haridus	5, 21–23, 45, 57, **67–86, 88–90**, 92, 100, 101, 117–119, 126, 127, 129, 130, 134, 136–142, 148, 158, 177–179, 181, 182, 188, 191, 192, 198, 203–205, 209, 217–219, 232, 239, 249–252, 254–256, 261, 263, 265–268, 352, 355, 358, 359, 383, 389, 390, 392–396, 406, 408–413, 415, 417, 418, 427
	haridusaste	67, 68, 71–74, 85
	haridusasutus	67, 68, 71, 383, 390, 395, 415
	haridustase	21, 57, 69, 119, 134, 139, 140, 179, 182, 188, 198, 390, 396, 418, 427
	heitgaas	33, 43
	heitunu	183, 185, 200
	heitvesi	31–33, 38–40, 43, 355
	hinnad	5, 24, **207, 210, 211**, 213, 216–222, 292, 298, 304, 342, 352, 365, 417, 436
	hinnaindeks	24, **207, 209–211**, 342, 418
	HIV	147, 148, 154, 157
	hobune	282, 287, 306, 310
	hoius	25, 223, 226
	hoolekanne	161, 162, 172–174, 177–179, 191, 192, 204, 205, 217–219, 249–252, 254–256, 261, 263, 265–268, 355, 392, 393, 409, 411, 412
	hoone	14, 210, 214, 244, 302, 303, 351, 352, 355, 358–360, 365, 366, 368
	hotell	24, 136–142, 176, 178, 191, 192, 203–205, 214, 217–219, 249–252, 254–256, 261–263, 265–268, 355, 390, 392, 393, 395, 398, 447
	hulgikaubandus	176, 178, 191, 192, 203–205, 214, 217–219, 244, 249–252, 254–256, 261–263, 265–268, 291, 292, 294–296, 392, 393, 409, 411, 412
	hulgimüük	38, 211, 244, **291, 292, 294, 295**
	hõivatu, vt ka töötaja	21, 24, 119, 123, 163, **181, 182, 185–188, 190–195**, 232, 243, 244, 248, 249, 256, 291, 298–301, 303, 304, 360, 381, 389, 390, 392–394, 396, 397, 417, 418, 431–433, 442
	hõiveseisund	117, 123, **181, 182, 185–188**, 389, 394, 396
	hüdroenergia	33, 43, 343
	hüvitis	22, 25, 118, 119, 162, 166–169, 176, 221, 222, 232, 234, 236, 238, 239
I	imikusuremus	45, 47, 59, 423
	impordihinnaindeks	207, 209, 211
	import, vt ka sissevedu	25, 91, 96, 104, 207, 209, 211, 214, 219–222, 237, **271, 272, 274, 277–280, 285–290**, 343, 344, 346, 347, 349, 350, 376, 377, 415, 417, 439, 443
	inflatsioon	119, 271, 418
	infotehnoloogia	5, 23, **389, 396**
	insener	299, 405, 406, 408, 409
	institutsionaalne sektor	23, 213, 214, 216, 217, 222, 405, 406, 408, 410, 413
	integreeritud bakalaureuse- ja magistriõpe	68, 72–75, 78, 79, 82, 84, 85, 87, 88
	Internet	3, 23, 92, 131, 144, 145, 383–387, **389, 390, 392–397**, 417, 418, 446
	Intrastat	290, 350
	intress	23, 24, 227, 245
	invaliidsuspension, vt ka töövõimetus	179
	investeering	23–25, 31, 32, 37–39, 92, 213, 214, 223–225, 228, **243–245, 255**, 300, 302, 351, 406
	ISDN	384, 386, 389, 393
	istandik	305, 306, 308, 310
J	jaekaubandus	176, 178, 191, 192, 203–205, 214, 217–219, 249–252, 254–256, 258, 261–263, 265–268, 291, 292, 294, 296–298, 392, 393, 409, 411, 412
	jaemüük	191, 211, **291, 292, 294, 296, 297**
	jahindus	5, 36, 176, 178, 191, 192, 203–205, 217–219, 245, 249–252, 254–256, 258, 261–263, 265–268, **313, 316, 320**, 392, 393
	jahipiirkond	316
	jooksevhinnad	213, 216–222, 243, 255, 256, 271, 290, 294–298, 304, 321, 326, 330, 332, 334, 352, 354, 355, 360, 417, 437, 439
	jooksevkonto	417, 418, 440
	julgeolek	108, 112, 239
	juriidiline register	258, 269
	jäätmed	31–33, 36–39, 42, 43, 281, 282, 286, 287, 294, 346, 348, 355, 375, 377, 417, 420

K

kahjukindlustus	223, 224, 228, 229
kahjum	226, 245, 251, 254, 300, 302
kaitseala	10, 31, 33, 38, 43
kala	5, 19, 36, 38, 39, 77, 81–87, 131, 144, 176, 178, 191, 192, 195, 203–205, 214, 217–219, 245, 249–252, 254–256, 261–263, 265–268, 281, 285, **313, 314, 317, 320**, 322, 326, 328–338, 358, 359, 379, 390, 392, 393
kalakasvatus	39, 313, 314, 317, 320
kalandus, kalapüük	5, 19, 36, 38, 77, 81–87, 176, 178, 191, 192, 195, 203–205, 214, 217–219, 245, 249–252, 254–256, 261–263, 265–268, **313, 314, 317, 320**, 390, 392, 393
kapital	213, 214, 219–221, 224–226, 228, 232, 234, 236, 238, 239, 243–245, 249, 250, 256, 258, 269, 300, 439
kapitaliinvesteering	213, 214
kapitalirent	243, 245, 256, 300
karistus	108, 112–115
kartul	131, 144, 305, 308–310
kasulik mudel	405, 414
kasum	24, 221, 226, 236, 243–245, 248, 251, 254, 299, 300, 302, 304, 351
kasumitaotluseta erasektor	408, 410, 415
kasumitaotluseta üksus (institutsioon)	216, 217, 219–221, 257, 267, 439
kasvaja, vt ka vähk	21, 47, 63, 147, 149, 157, 159
kasvupind	305, 306, 308, 444
kaubamärk	414
kaubandus	3, 5, 25, 32, 176, 178, 191, 192, 203, 204, 214, 217–219, 222, 243–245, 249–252, 254–256, 258, 261–263, 265–268, 271, 272, 281, 285, 290–292, 294–298, 352, 355, 358, 359, 390, 392, 393, 396, 409, 411, 412, 448
kaubavedu	108, 214, 371, 372, 374, 376, 377, 381
kaugõpe	67, 71–75, 78, 79
kaup	3, 5, 16, 22, 24, 25, 32, 108, 111, 115, 129–131, 136–142, 144, 148, 176, 178, 191, 192, 203, 204, 206, 207, 209, 210, 213, 214, 216–222, 228, 232, 234, 236, 238, 239, 243–245, 249–252, 254–256, 258, 261–263, 265–268, 271, 272, 281–292, 294–298, 302, 303, 313, 314, 317, 321, 341, 350, 352, 355, 358, 359, 371, 372, 374–377, 381, 390, 392, 393, 396, 397, 409, 411, 412, 415, 417, 439, 443, 448
keskeriõpe	75, 89
keskharidus	22, 57, 68, 69, 71–74, 76, 88, 89, 134, 139, 188, 198
keskkond	3, 5, **31–33, 37–39, 43, 44**, 77, 81–87, 154, 239, 320, 343, 344, 390
keskkonnakaitse	**31, 32, 37–39, 43**, 77, 81–87, 239
keskkool	67, 74, 75
keskvalitsus	226, 231, 232, 234, 235, 240, 241
kiirabi	147, 153
kindlustus	21, 161, 162, 166, 176–179, 191, 192, 204, 217–219, **223–225, 228, 229**, 231, 234, 235, 237, 261, 263, 265–268
kinnipeetav	105, 106, 113
kinnistu	245, 365, 368
kinnisvara	5, 23, 24, 177, 178, 182, 191, 192, 203–205, 214, 217–219, 222, 223, 225, 244, 245, 249–252, 254–256, 258, 261, 263, 265–268, 302, 303, **365–370**, 392, 393, 409, 411, 412
kinnisvara ostu-müügileping	365, 367, 368
kinnisvarabüroo	365, 366, 368–370
kino	15, 23, 91–93, 96–98, 282, 284, 286, 289
klaas	33, 42, 283, 288, 326, 328–337
kodakondsus	45, 51, 114
kodumajapidamine	204, 216, 217, 219–221, 261, 263, 265–268, 312, 347, 348, 439
kodune vara	129, 144, 145
kohalik omavalitsus	43, 92, 95, 226, 231, 232, 234, 235, 240, 241, 256–258, 262, 263, 265–267, 269, 298, 304, 357, 360, 361, 363
kohaliku omavalitsuse asutus	257, 258, 262, 266, 267, 269

kohus	174
kohustused	24, 25, 225, 226, 243, 249, 250
kontsern	257, 258, 268, 269
koolieelne lasteasutus	67, 68, 70
koolitusala	67, 77, 81–88
korter	23, 352, 355, 356, 361, 364–366, 368, 369
krediit	25, 226, 227
kriminaalasi	106, 111, 113, 115
kriminaalhooldus	105, 106, 114, 115
kultuur	5, 23, **91, 96, 97, 100, 101, 104**, 214, 239, 313, 321, 341, 358, 359
kulugrupp	130, 136–142
kulum	221, 222, 251
kulutused, vt ka väljaminek	22–25, 32, 43, 92, 118, 119, 129, 130, 136–143, 145, 162, 170, 175, 179, 207, 210, 213, 214, 219–222, 231, 232, 234, 236, 238, 239, 241, 243, 251, 254, 300, 301, 316, 350, 405, 406, 408–413, 415, 439
kuritegu	105, 106, 108–112, 114, 115
kutseharidus	23, 67, 68, 71–77, 90, 134, 139, 188, 198
kutsekeskharidus	75, 88, 89, 188, 198
kutsekõrgharidus	68, 72–75, 78–81, 83, 85, 86, 88, 89
kutseõpe	14, 67, 68, 71–74, 76–78, 81, 89, 188, 198
kutseõppeasutus	14, 67, 77, 78, 81
kuukulutused	129, 130, 136–143
kuunetosissetulek	22, 129, 130, 132–135
kõne	130, 383, 385, 386
kõrgharidus	22, 57, 67, 68, 72–74, 78–86, 88, 89, 92, 134, 139, 158, 188, 198, 406, 408, 410, 411, 413, 415
kõrgharidussektor	406, 408, 410, 411, 413, 415
käibevara	225, 244, 249, 250
köögivili	281, 285, 306, 308–310
külastaja	23, 92, 95, 397, 398, 402–404
külvipind	350
küte	24, 340, 344, 346, 348, 350, 352, 357, 414
kütus	36, 38, 43, 111, 191, 214, 237, 244, 281, 286, 291, 292, 294–297, 321, 340, 343, 344, 346, 348–350, 377, 379
L laen	22–25, 162, 169, 214, 223–226, 232, 240, **244, 245**, 292, 352, 418
laev	284, 289, 346, 371, 372, 376–379, 381, 398
laevaliiklus	371, 372, 376
lahutus	45, 47, 48, 64–66, 417, 418, 426
lammas	282, 287, 306, 310, 311
laondus	24, 177, 178, 191, 192, 203–205, 214, 217–219, 244, 245, 249–252, 254–256, 261–263, 265–268, 392, 393, 409, 411, 412
lapsehooldustasu	167, 168
lapsetoetus	132–135, 162, 167, 168
lasteaed	23, 70
lavastus	96–98, 100
leibkond	5, 22, 23, 117–119, 122–127, **129–146**, 162, 200, 214, 350, 364, 389, 390, 394, 396, 417, 418, 446
leibkonna eelarve	5, 118, 127, 129, 145, 214, 350
leibkonnaliikme kuukulutused	129, 136–143
leibkonnaliikme kuunetosissetulek	22, 129, 130, 132–135
leibkonna tüüp	22, 117, 118, 123, 129, 130, 133, 137, 138, 143, 389, 394
leibkonnapea	129, 134, 135, 139–142
lennujaam	372, 381, 395
lennuk	346, 348, 379
lennuliiklus, -transport, vt ka õhutransport	371, 372, 375
liiklus	31, 41, 108, 109, 224, 228, 284, 288, 371, 372, 375–377, 380, 381

liiklusõnnetus	371, 372, 380, 381
liising	223, 224, 244, 245, 292, 300, 389
lind	144, 281, 285, 305, 306, 310, 311, 338
linn	7, 9, 14, 20, 66, 68, 70, 91, 97, 98, 104, 180, 181, 187, 194, 210, 211, 352, 357, 361, 362, 374, 386
linnaline asula	14, 181, 187, 194
lisandväärtus	24, 213, 214, 216–219, 221, 222, 237, **243, 248, 251**, 272, 299–301, 303
litsents	80, 237
loom	36, 154, 237, 281, 282, 285–287, 294, 295, 305, 310, 311, 313, 318
loomakasvatussaadus	305, 311
loomulik iive	21, 45, 47, 52, 417, 418, 424
lõpptarbimine	219–221, 343, 346, 349, 439
lähetusturism	397, 402
M maa-asula	181, 187, 194
maakond	7, 9, 14–20, 32, 104, 116, 160, 180, 201, 257, 258, 260, 264, 267, 269, 396
maanteetransport	344, 372, 374, 381
maapiirkond	357, 361, 362
maavara	31, 32, 35, 36, 43
magistriõpe	68, 72–74, 78–80, 82, 84, 85, 87–89
mahuindeks	291, 297, 321, 327–329, 342, 354, 360
majanduslik aktiivsus,vrd mitteaktiivsus	21, 24, 182, 185, 258, 263–266, 269, 381
majandussektor	181, 182, 193, 194, 214, 417, 433
majandusüksus	5, **257, 258, 269**
majandusüksuste statistiline register	269
majutatu	16, 148, 153, 397, 400–402
majutus	5, 16, 19, 209, 355, 358, 359, **397, 398, 400, 404**, 417, 447
maksed	166, 169, 170, 221, 224, 225, 231, 236, 237
maksud	214, 216–219, 221, 222, 231, 232, 234, 236, 237, 241, 281, 285
maksukohustuslaste register	262–266, 269
maksukoormus	25, 231, 232, 238
marjakultuur	305, 306, 308, 310
meditsiin, vt ka tervishoid	47, 66, 148, 151, 159, 284, 289, 323, 326, 328–337, 383
meelelahutus	100, 101, 352, 355, 358, 359
meretransport	374
metall	36, 43, 191, 244, 272, 282–284, 286, 288, 292, 294, 295, 321, 322, 326–337, 340, 375, 377, 409, 411, 412, 414
mets	5, 33, 38, 77, 81–87, 108, 176, 178, 191, 192, 204, 205, 214, 217–219, 222, 244, 245, 249–252, 254–256, 258, 261–263, 265–268, **313, 314, 316, 318–321**, 339, 358, 359, 379, 392, 393
metsamajandus	5, 33, 38, 77, 81–87, 176, 178, 191, 192, 204, 205, 214, 217–219, 222, 244, 245, 249–252, 254–256, 258, 261–263, 265–268, **313, 320**, 358, 359, 392, 393
metsauuendus	313, 314, 319, 320
mikroettevõte	243, 244, 258
mitmikesünnitus	45, 53
mitteaktiivsus, vrd majanduslik aktiivsus	21, 57, 119, 123, **181–183, 185–188, 199, 200**, 394
mitte-eestlane	47, 182, 194
mitteeluhoone	351, 352, 355, 358–360, **365, 368**
mitteeluruum	366, 368
mittepalgaline töötaja	185, 237
mitterahaline sissetulek	132–135
mitterahaline tarbimine	136–142
mitteresident	299, 301, 321–323, 334, 335
mittetulundusühing	206, 226, 257, 258, 260, 262, 263, 267, 269
mittetulundusühingute ja sihtasutuste register	257, 258, 260, 269

	mobiiltelefon	130, 131, 144, 145, 383, 385, 386
	muuseum	23, 91, 92, 95, 98, 104, 415
	muusika	97, 98, 100, 101, 284, 289
	mäetööstus	38, 176, 178, 191, 192, 203–205, 209, 214, 217–219, 244, 245, 249–252, 254–256, 261–263, 265–268, 322, 326, 328–337, 347, 348, 392, 393, 409, 411, 412, 414
	mööbel	36, 271, 284, 289, 326–337, 409, 411, 412
	müügiindeks	321, 333
	müügitulu	24, **243–245, 248, 251–254**, 291, 292, 299, 301–303, 322, 351, 415
	müük	23, 24, 38, 191, 195, 210, 211, 214, 237, 243–245, 248–254, 291, 292, 294–299, 301–303, 313, 317, 321–323, 332–335, 339, 340, 342, 351, 352, 365–368, 390, 415
N	nafta	24, 25, 33, 36, 40, 191, 375, 377, 409, 411, 412
	nakkushaigus	147, 148, 154, 158
	narkootikum	108, 109, 112, 172
	neonataalsurm	58, 66
	netosissetulek	22, 117, 118, 122, 125, 129, 130, 132–135, 418
	neto-tootemaksud	214, 216–219, 222
	nõue	32, 33, 108, 109, 223–226, 228, 229
	näitus	95
O	omakapital	225, 226, **243, 244, 249, 250**
	omal jõul tehtud ehitustööd	351, 352, 354, 355, 360
	omand	88, 126, 132–135, 236, 237, 269, 368, 405, 414, 415
	omanditulu	132–135
	omanik	91, 95, 100, 101, 223, 244, 257, 258, 265, 266, 351, 357, 361, 363, 364, 406
	oodatav eluiga	45, 47, 58, 417, 430
	oodatav õpiaeg	68
	osakoormusega õpe	68, 71–73, 76, 78, 79
	ostuhinnaindeks	207
	ostu-müügileping	23, 365, 367, 368
P	palgatöötaja	95, 123, 185, 204, 261, 263, 265–268
	palk	5, 22, 24, 95, 123, 129, 133, 162, 175, 185, **203–206**, 214, 221, 243, 251, 254, 261, 263, 265–268, 301, 406
	pank	7, 23, 24, 223, 225–227, 244, 352, 389, 390
	patent	405, 414, 415
	patsient, vt ka haige	148
	pedagoog	67, 76, 77
	pension	22, 114, 117–119, 123, 124, 125, 130, **161, 162, 164–166, 179**, 189, 190, 196, 197, 199, 200, 223, 228, 237, 387, 394, 418
	pensioniealine	118, 185
	pensionär	119, 123, 161, 162, 164, 165, 179, 394
	peretoetus	22, 161, 162, 167, 168
	perinataalsurm	45, 58, 59
	perioodikaväljaanne, vt ka ajaleht	99, 384, 387
	pikaajaline töötus	117, 126, 183, 418, 434
	pindala	7, 43, 305, 306, 310, 313, 314, 316, 318, 421
	politsei	105, 106, 108, 109, 115
	post	20, 130, 191, 249–251, 254, 375, 383, 384, 387
	preemia	223, 224, 228, 229
	primaarenergia	343, 346
	primaarsektor	193, 194, 433
	puhaskasum	243–245, 248, 251, 254, 299, 300, 302, 304
	puistu	313, 314, 318
	puit	18, 36, 191, 214, 271, 272, 282, 287, 314, 321–323, 326–337, 339, 344, 346, 348, 375, 377, 409, 411, 412
	puue	161, 169–171, 185

põhiharidus	21, 57, 68, 71–74, 76, 89, 119, 126, 127, 134, 139, 182, 188, 198
põhikool	23, 67, 70, 74, 75, 89
põhivara	219–222, 225, 226, 243–245, 249, 250, 255, 302, 321, 336, 337, 439
põlevkivi	32, 33, 35, 36, 244, 326, 328–337, 340, 343, 344, 346, 348, 349, 375
põllukultuur	305, 308, 309, 350
põllumajandus	5, 31, 32, 36–39, 43, 77, 81–87, 176, 178, 191, 192, 195, 203–205, 207, 214, 217–219, 245, 249–252, 254–256, 258, 261–263, 265–268, 271, 272, 294, 295, **305, 308, 310–312**, 320, 347, 348, 392, 393, 406, 408, 413
põllumajandusmaa	32, 305, 308
põllumajandussaadus	207, 271, 272, 305, 308, 310
päevaõpe	67, 71, 73–75
püsikaup	144
püsivhinnad	213, 214, 216–222, 297, 321, 331, 342, 352, 437
püsiühendus	384, 386, 389, 390, 418
R raadio	91, 92, 101, 292, 322, 323, 326, 328–337
raamatukogu	91, 92, 94, 95, 104
rahandus	5, **231, 241**
rahvaarv	21, 22, 45, 47, 50, 71, 88, 104, 127, 145, 148, 201, 361, 363, 396, 418, 421, 443
rahvamajanduse arvepidamine	221, 222, 231, 237, 241
rahvapension	162, 164–166, 179
rahvastik	3, 5, 21, 22, **45, 47, 50–52, 64, 66**, 88, 117, 119, 127, 149, 155, 162, 182, 200, 396, 417, 418, 421, 431
rahvus	43, 45, 51, 53, 59, 92, 101, 104, 181, 182, 194, 241
raie	33, 313, 314, 319
rajatis	32, 214, 316, 352, 355
rakenduskõrgharidus	68, 72–75, 78–81, 83, 85, 86, 88, 89
rakenduskõrgkool	67, 78, 80
raps	306, 308, 309
raudtee	214, 244, 284, 288, 289, 371, 372, 374, 375, 380, 381
raudteetransport	372, 374
ravi	16, 130, **147, 148, 151–153, 158, 159**, 161, 162, 166, 169, 171, 179, 237, 398
ravikindlustus	161, 162, 166, 179, 237
Registrite ja Infosüsteemide Keskus	269
rehabilitatsioon	161, 162, 169, 170, 172, 173, 179
reis	38, 130, 228, 249–251, 254, 282, 286, 371, 372, 376, 379, 380, 397, 398, 401–404
reisibüroo, -firma	38, 249–251, 254, 397, 398, 402, 404
reklaam	100, 101, 299
religioon (usk)	100, 101, 239
relv	111, 195, 284, 289, 414
remondi- ja rekonstrueerimistööde hinnaindeks	207, 209, 211
remont	38, 176, 178, 191, 192, 204, 207, 209, 211, 217–219, 249–252, 254–256, 261–263, 265–268, 291, 294, 296, 352, 355, 360, 366, 392, 393, 409, 411, 412
rent, vt ka üür	24, 92, 177, 178, 182, 191, 192, 203–205, 214, 217–219, 243–245, 249–252, 254–256, 261, 263, 265–268, 299–304, 366, 379, 392, 393
reostus	31, 33, 40
resident	158
riigiasutus	43, 206, 262, 263, 267, 320
riigi- ja kohaliku omavalitsuse asutuste register	269
riigikaitse	177, 178, 191, 192, 204, 205, 214, 217–219, 239, 261, 263, 265–268

riik	3, 5, 11, 22–25, 32, 43, 45, 47, 51, 52, 67, 68, 78, 80, 88, 91, 92, 95–98, 100, 101, 104–106, 111, 115, 118, 119, 127, 145, 159, 161, 162, 164–168, 174, 177, 178, 182, 191, 192, 204, 206, 214, 217–219, 221, 226, 231, 232, 238, 239, 241, 256–258, 261–263, 265–269, 271, 274–280, 284, 289, 290, 298, 304, 313, 314, 316, 320, 322, 323, 342, 343, 350, 352, 354, 360, 361, 363, 364, 372, 376, 381, 383, 385, 389, 397, 398, 401–403, 405, 406, 408, 410, 411, 413, 415, 417, 418, 421–424, 426–428, 430, 431, 433, 434, 436, 437, 439–445, 447, 448
riikide võrdlus	3, 5, 106, 417
riiklik sektor	408, 410, 415
rohumaa	305, 308, 309
S	
saade	91, 100, 101
saak	305, 306, 309, 310, 313, 444
saaste	31–33, 40, 41, 43, 237
sadam	371, 372, 376, 377, 381
sekundaarsektor	182, 193, 194, 433
side	5, 130, 136–142, 177, 178, 191, 192, 203–205, 209, 214, 217–219, 244, 245, 249–252, 254–256, 261–263, 265–268, 322, 323, 326, 328–337, 352, 355, 358, 359, **383, 384, 386–388**, 392, 393, 397, 409, 411, 412
sideteenus	130, 136–142, 383, 386, 387
siga	306, 310, 311, 313, 316, 417, 445
sihtasutus	257, 258, 260, 262, 263, 267, 269, 415
siirded	22, 117–119, 124, 125, 130, 132–135, 232, 234, 236, 238, 239, 418, 429
sisekaubandus	3, 5, 291
sisekülastaja	397, 398, 402, 404
sisemajanduse koguprodukt (SKP)	5, 22–25, **213, 214, 216–222**, 231, 232, 234–236, 238, 240, 243, 406, 417, 418, 428, 437–441
sisemajanduse nõudlus	24, 25, 213, 214, 219–221, 322, 439
siseturism	397, 402
siseturist	16, 397
siseveetransport	374
sissetulek palgatööst	22, 118, 129, 130, 132–135
sissetulek, vt ka tulu	22, 117–119, 122, 125, 127–130, 132–135, 145, 162, 213, 221, 222, 244, 352, 418, 429
sissevedu, vt ka import	25, 214, 271, 272, 323, 344, 350, 374, 376, 377
SKP (sisemajanduse koguprodukt)	5, 22–25, **213, 214, 216–222**, 231, 232, 234–236, 238, 240, 243, 406, 417, 418, 428, 437–441
soojus	17, 130, 207, 341–344, 346, 348, 349
sotsiaalhoolekanne	177–179, 191, 192, 204, 205, 217–219, 249–252, 254–256, 261, 263, 265–268, 355, 392, 393, 409, 411, 412
sotsiaalkindlustus	162, 177–179, 191, 192, 204, 205, 217–219, 231, 234, 235, 261, 263, 265–268
sotsiaalmaksed	221, 231, 236, 237
sotsiaalne kaitse	5, 22, 119, 161, 162, 175, 179, 232, 239
sotsiaalne tõrjutus	5, 117–119, 127
sotsiaaltoetus	161, 162, 169, 170, 179, 418
spetsialist	195, 410
sport	91, 92, 100–104, 284, 289, 358, 359, 397
statistiline profiil	257, 258, 262–267, 269
statsionaarne õpe	72, 73, 78, 79
subsiidium	221, 222, 232, 234, 236, 238, 239
sundkulutused	22, 129, 130, 143
suremus	21, 45, 47, 52, 59, 61–63, 159, 417, 418, 423, 430
surm	21, 45, 47, 52, 53, 58–63, 66, 113, 152, 159, 163, 176, 177, 228, 417, 418, 423, 430
surnultsünd	47, 53, 58, 59, 66
sõiduk	38, 106, 108, 109, 176, 178, 191, 192, 204, 217–219, 224, 228, 237, 244, 249–252, 254–256, 261–263, 265–268, 284, 289, 291, 292, 294–298, 326, 328–337, 371, 372, 377–379, 381, 392, 393, 409, 411, 412
sõidukikaubandus	244, 291, 292, 295, 297
sõitja	371, 372, 374–376, 379–381

sõitjakäive	371, 374
sõitjatevedu	371, 374, 381
söödakultuur	306, 308, 309
sünd	21, 23, 45, 47, 52–59, 63, 66, 68, 162, 166–168, 183, 200, 228, 417, 418, 422, 425, 430
sündimus	21, 23, 45, 47, 52–54, 68, 162, 183, 417, 418, 422, 425
sünnitoetus	167, 168
sünnitus	21, 45, 47, 53, 63, 66, 162, 166, 200
süüdimõistetu	106, 112, 113, 115
T	
taastusravikeskus	147, 148, 153, 158, 398
taimekaitsevahend	31, 32, 37, 43
tarbijahinnaindeks	24, 207, 209, 210, 417, 418, 436
tarbimiskaal	118, 145
teadlane	405, 406, 408, 409
teadus	5, 23, 24, 39, 77, 81–84, 86–88, 91, 92, 94, 100, 101, **405, 406, 408–413, 415–417**, 428
teadus- ja arendustegevus	5, 23, 39, **405, 406, 408–413, 415–417**, 428
teater	15, 23, 91, 92, 96–98, 104
teenindus	3, 5, 77, 81–87, 177, 178, 182, 195, 204, 217–219, 243, 244, 249–252, 254–256, 261, 263, 265–268, **299–304**, 343, 355, 358, 359, 390, 392, 393, 397, 409, 411, 412, 415
teenus	23–25, 77, 81–87, 92, 130, 136–142, 158, 161, 162, 166, 169, 172, 173, 175, 179, 207, 209, 210, 213, 214, 216, 217, 219–221, 223, 224, 227, 232, 234, 236, 238, 239, 243, 299, 300, 302–304, 372, 383–387, 389, 390, 397, 398, 404, 412, 439
tegevusala	24, 31, 38, 161, 176–179, 181, 182, 191, 192, 203–205, 213, 214, 217–219, 222, 223, 241, 243–245, 249–252, 254–258, 261–263, 265–269, 291, 294, 296, 298–304, 326, 328–337, 351, 360, 381, 387, 389, 390, 392, 393, 396, 404, 405, 409, 411, 412
tehnoloogia	33, 35, 322, 344, 405, 410, 412, 414, 415
telefon	130, 131, 144, 145, 383–387
televisioon (TV)	91, 92, 100, 322, 323, 326, 328–337, 383, 384, 386, 389, 393
teravili	281, 285, 305, 308–310, 375, 377, 417, 444
tertsiaarsektor	182, 193, 194, 433
tervis	5, 22, 25, 36, 63, 77, 81–87, 108, 109, 117–119, 127, 130, 136–142, **147, 148, 151, 158, 159**, 162, 177–179, 191, 192, 204, 205, 209, 217–219, 239, 245, 249–252, 254–256, 261, 263, 265–268, 352, 355, 358, 359, 390, 392, 393, 409, 411, 412
tervishoid, vt ka meditsiin	5, 22, 25, 36, 130, 136–142, 147, 148, 151, 158, 159, 162, 177–179, 191, 192, 204, 205, 209, 217–219, 239, 245, 249–252, 254–256, 261, 263, 265–268, 352, 355, 358, 359, 392, 393, 409, 411, 412
tervishoiuasutus	147, 151, 158, 179
toetus	21, 22, 96, 97, 104, **118, 119**, 132–135, **161, 162, 167–170, 175, 179**, 232, 234, 236, 387, 418
toimetulekutoetus	161, 162, 170
toit	22, 24, 36, 129–131, 133, 136–145, 154, 191, 207, 209, 214, 244, 271, 272, 281, 285, 286, 292, 294–297, 314, 317, 321, 322, 326–338, 355, 358, 359, 390, 397, 409, 411, 412
toitjakaotuspension	161, 164, 165
toll	105, 106, 111, 115, 236, 237, 241, 262, 263, 281, 285, 290, 350
toodang	24, 25, 32, 91, 92, 96, 99, 207, 209, 210, 214, 221, 241, 305, 306, 310–312, 314, 321–323, 326–335, 342–344, 347, 348, 352
toode	3, 18, 25, 42, 130, 131, 136–142, 144, 191, 207, 209, 214, 216–219, 222, 237, 244, 271, 272, 281–289, 292, 294–297, 300, 321–323, 326, 328–341, 344, 346, 375, 377, 390, 397, 405, 406, 409, 411, 412, 415
tootjahinnaindeks	24, 207, 209, 210, 342
tootmine	17, 18, 22–24, 31–33, 36–39, 41, 43, 47, 77, 81–87, 92, 191, 207, 214, 221, 222, 237, 244, 245, 313, 314, 317, **320–323, 326–341**, 343, 344, 346–348, 350, 409, 411, 412
tootmis- ja impordimaksud	221, 222, 237
trammi- ja trollitransport	374
transiit	372, 374, 376, 377

	transpordivahend, vt ka sõiduk	191, 245, 255, 271, 272, 299, 300, 328–337, 372, 409, 411, 412
	transport, vt ka veondus	77, 81–87, 130, 191, 214, 228, 244, 245, 249–251, 254, 255, 271, 272, 299, 300, 326, 328–337, 344, 346, 348, 349, 352, 355, 358, 359, **371, 372, 374, 381**, 397, 398, 409, 411, 412
	trükitoodang	91, 92, 99
	tsiviilasi	106, 111, 115
	tubakas	111, 131, 136–142, 144, 191, 209, 214, 237, 281, 286, 294, 296, 297
	tuberkuloos	147, 148, 154–156, 158
	tulu individuaalsest töisest tegevusest	132–135
	tulu, vt ka sissetulek	24, 25, 92, 118, 119, 125, 130, 132–135, 179, 221–223, 226, 227, 231, 232, 234, 236–238, 241, 243–245, 248, 251–254, 260–262, 264, 291, 292, 299, 301–303, 313, 316, 322, 351, 415
	tulude ja kulude tasakaal	231
	turism	5, 313, 316, **397, 398, 402, 404**
	turist e ööbiv külastaja	16, 383, 397, 398
	turvas	32, 35, 244, 326, 328–337, 340, 343, 344, 346, 348, 349
	tuuleenergia	31, 33, 41, 343, 346, 347
	täiskasvanute gümnaasium	75
	täiskoormusega õpe	71–73, 76, 78, 79
	töötealine	21, 179, **181, 185, 200**
	tööhõive	21, 23, 118, 119, **181, 182, 186–188, 190**, 243, 244, 299, 351, 417, 418, 431, 432
	tööhõive määr	118, 181, 182, 186–188, 190, 417, 418, 431
	tööjõud, vt ka majanduslik aktiivsus	21, 22, 24, 92, 126, 127, 181, 182, 186–189, 200, 209, 210, 244, 299, 352, 396, 406, 418
	tööjõukulu	24, 92, 406
	tööjõus osalemise määr	21, 181, 182, 186–189
	tööstus	5, 18, 23, 24, 32, 33, 36, 38, 39, 176, 178, 191, 192, 203, 204, 207, 209, 210, 214, 217–219, 222, 243–245, 249–252, 254–256, 258, 261–263, 265–268, 271, 272, 281, 283–287, 289, 292, 296, 297, **321–323, 326–337, 339, 342**, 347, 348, 352, 355, 358, 359, 392, 393, 405, 409, 411, 412, 414, 415
	tööstusdisainilahendus	414, 415
	tööstusomand	405, 414, 415
	tööstustoodangu tootjahinnaindeks	24, 207, 209, 210
	tööstustoode, -toodang	24, 207, 209, 210, 271, 272, 284, 289, 321–323, 326, 328–335, 339, 342
	töötaja, vt ka hõivatu	25, 92, 94, 95, 100, 101, 118, 123, 147, 148, 151, 153, 158, 163, 176, 177, 195, 204, 206, 221–223, 232, 234, 236–239, 244, 249, 257, 258, 261, 263–268, 291, 299, 304, 316, 321, 330, 331, 342, 350, 389, 394, 405, 406, 408, 409, 413, 415
	töötlev tööstus	18, 24, 38, 176, 178, 191, 192, 204, 205, 209, 214, 217–219, 222, 244, 245, 249–252, 254–256, 261–263, 265–268, **321–323, 326–337**, 392, 393, 409, 411, 412
	töötu abiraha	21, 175
	tööturg	5, 21–23, 127, 162, 175, 181, 202
	töötus	21, 22, 57, 114, 117–119, 123, 126, 127, 161, 162, 175, 176, **181–183, 185–188, 196–199**, 237, 390, 394, 417, 418, 434, 435
	töötuse kestus	181, 198, 199
	töötuse määr	21, 117, 119, 181, 182, 186–188, 197, 198, 417, 418, 434, 435
	töötuskindlustus	21, 161, 176, 237
	tööviljakus	24, 243, 299, 300, 303, 417, 418, 442
	töövõimetus	162, 164–166, 171, 179
	tööõnnetus	21, 161, 163, 176–178
	tütarettevõte	269
U	uluk	313, 316
	uuring	3, 36, 118, 127, 144, 145, 200, 201, 211, 256, 298–300, 322, 342, 350, 360, 389, 396, **406, 412**
V	vaesus	22, **117–119, 122–125, 127**, 130, 417, 418, 429
	vaesuse määr	22, 117–119, 122–125, 417, 418, 429

vaesuse piir	117–119, 122
vaesuse süvik	117, 119, 125
vahenduskaubandus	191, 249–251, 254, 291, 294
vahetarbimine	221
valitsemissektor	5, 25, 216, 217, 219–222, 226, **231, 232, 234–236, 238–241**, 417, 418, 439, 441
valitsemissektori rahandus	5, 231
valitsemissektori teenused	232, 239
valitsemissektori võlg	25, 231, 232, 240, 241, 417, 418, 441
valuuta	223, 397
vanaduspension	123, 162, 164–166, 179
vanemahüvitis	162, 167, 168
vanemliku hoolitsuseta laps	161, 174, 179
vangla	105, 106, 112, 113, 115, 158
vanuskordaja	45, 54, 61, 62
vanuspüramiid	45, 50
vara	5, 23, 24, 105, 108, 110, 112, 114, 129, 144, 145, 177, 178, 182, 191, 192, 203, 204, 214, 217–226, 228, 236, **243–245, 249–252, 254–256**, 258, 261, 263, 265–268, 302, 303, 321, 336, 337, 351, 365–370, 392, 393, 409, 411, 412, 439
varimajandus	222
varjupaik	161, 172–174, 179
vastuvõtuturism	397, 402
veebileht	3, 159, 390, 448
veeheide	31, 40
veekasutus	31, 39, 43
veevõtt	31, 39
veis	306, 310, 311, 338, 417, 445
veondus, vt ka transport	24, 38, 177, 178, 191, 192, 203–205, 214, 217–219, 244, 245, 249–252, 254–256, 261–263, 265–268, 371, 372, 374, 381, 392, 393, 409, 411, 412
veos	371, 372, 374, 375, 380, 381
veosekäive	371, 372, 374, 381
viljapuu	305, 306, 308, 310
võlakiri	25, 226
võlg	25, 225, 226, **231, 232, 240, 241**, 417, 418, 441
vägivald	63, 105, 106, 110, 172
vähk, vt ka kasvaja	149, 158, 159
väljateenitud aastate pension	164, 165
välisabi	226
välisallikas	411, 413
väliskaubandus	5, 25, 271, 272, 281, 285, 290
väliskaubanduse puudujääk	271, 272
väliskülastaja	397, 398, 402–404
välislaen	25, 232, 240
välismaalane	148, 153, 398, 400, 447
välisturist	383, 397, 398
väljaanne	3, 66, 99, 159, 370, 384, 387
väljaminek, vt ka kulutused	130
väljavedu, vt ka eksport	214, 271, 272, 343, 344, 374, 376, 377
väärtegu	106, 111, 115
väärtpaber	225, 226
Õ	
õhtuõpe	67, 71, 73–75
õhusaaste	31, 40, 41, 43
õhusõiduk	284, 289, 371, 372, 379, 381

	õhutransport, vt ka lennuliiklus	244, 249–251, 254, 372, 374, 381
	õigus	5, 23, 68, 78, 81–84, 86–88, 95, 100, 101, 105, 106, 108, 112, 115, 174, 179, 207, 256, 257, 260–264, 267, 299, 300, 304, 364, 365, 367, 405, 414, 415
	õpilane, õppija	3, 14, 23, 57, 67, 68, 70–76, 78–81, 84, 85, 87, 390, 394
	õppejõud	406
	õppekava	67, 68, 81, 88, 89
	õppekeel	67, 85
	õppekoormus	67, 71–73
	õppelaen	162, 169
	õppevorm	67, 71–74
Ä	äriregister	223, 257, 258, 260–266, 269, 381
	äritegevus	24, 177, 178, 182, 191, 192, 203–205, 214, 217–219, 222, 245, 249–252, 254–256, 258, 261, 263, 265–268, 299, 300, 392, 393, 409, 411, 412
	äriühing	18, 19, 223, 226, 230, 241, 243, 252, 256, 258, 260–264, 298, 299, 360
Ü	ühepereelamu	356, 366
	ühepäevakülastaja	398, 402, 403
	ühistransport	130, 372
	üldharidus	67, 71–76
	üldhariduskool	74–76
	üldkeskharidus	68, 74, 134, 139, 188, 198
	ülikool	67, 68, 78–80, 406
	üliõpilane	67, 68, 85–88, 390
	üür, vt ka rent	222, 244, 299, 301–304, 366
X	xDSL	383, 384, 386, 393

INDEX

A	*abortion*	*46, 48, 49, 57, 58, 66*
	accommodation	*6, 16, 19, 149, 150, 153, 179, 355, 358, 359,* ***397–402****,* ***404****, 417, 447*
	addict	*179*
	administrative case	*107, 111*
	advertising	*100, 101, 300*
	age-pyramid	*46, 50*
	age-specific rate	*46, 54, 61, 62*
	agricultural input price index	*208*
	agricultural land	*34, 305, 306, 308*
	agricultural product	*272, 273, 306, 308*
	agricultural production	*34, 305, 310*
	agriculture	*6, 31, 34, 36–39, 43, 77, 81–87, 176, 178, 191, 192, 195, 204, 205, 208, 215, 217–219, 246, 247, 249–251, 253–256, 259, 261–263, 265–268, 272, 273, 294, 295,* ***305****,* ***306****,* ***308****,* ***310–312****, 320, 347, 348, 358, 359, 392, 393, 407, 408, 413*
	AIDS	*150, 154, 175*
	air emission, see also: air pollution	*40*
	air pollution, see also: air emission	*40, 41, 44*
	air traffic, see also: air transport	*371, 375*
	air transport, see also: air traffic	*246, 249–251, 254, 373, 374, 382*
	aircraft, see also: plane	*284, 289, 371, 373, 375, 379, 382*
	airport	*373, 382, 395*
	alcohol	*111, 132, 136–142, 144, 172, 209, 237, 273, 297, 324, 338*
	allowance	*27, 121, 163, 166–168, 170, 226*
	apartment	*28, 210, 211, 362, 364, 366–369*

	aquaculture, see also: fish farming	*36, 39, 313, 315, 317*
	assets	*225, 226, 243, 246–250, 255, 302, 321, 336, 337, 352, 367*
	at-risk-of-poverty rate	*27, 117, 120–125, 417, 419, 429*
	at-risk-of-poverty threshold	*117, 120–122*
B	*bachelor courses*	*69, 72–75, 78–85, 86, 87, 88, 90*
	balance	*27, 30, 120, 223–227, 231, 232, 234, 243, 246, 249, 250, 273, 302, 343, 346–348, 350, 417, 419, 440, 443*
	balance of revenues and expenditures	*231, 234*
	balance sheet total	*223–227, 243, 246, 248, 249, 250, 302, 343, 346–348*
	bank	*8, 26, 30, 176, 223–227, 353, 391, 392*
	basic education	*26, 57, 69, 71–74, 76, 90, 126, 127, 134, 139, 184, 188, 198*
	basic school	*28, 67, 70, 74, 75, 90*
	benefit	*26, 27, **121**, 132–135, **161**, **163**, **164**, **166–170**, **175**, **176**, **179**, 236, 238, 239, 387, 419*
	berry	*305, 307, 308, 310, 338*
	birth	*26–28, 46, 48, 49, 52–58, 63, 66, 69, 163, 166–168, 184, 201, 229, 246, 419, 422*
	book	*4, 28, 64, 89, 91, 93, 95, 99, 126, 128, 146, 160, 242, 282, 287, 448*
	broadband	*391, 420*
	broadcast	*91, 94, 100, 101, 104*
	building	*14, 28, 77, 81–87, 209–212, 215, 246–248, 255, 284, 289, 293–296, 301, 316, 321, 341, 351–353, 355–360, **366–368**, 375*
	building permit	*351–353, 357, 359*
	bus	*93, 371, 373, 374, 377, 378, 380*
	business activities	*30, 177, 178, 183, 191, 192, 203, 204, 205, 215, 217–219, 222, 249–251, 253–256, 259, 261, 263, 265–268, 300, 302, 303, 392, 393, 409, 411, 412*
	business enterprise sector	*29, 405, 407–413, 416*
	Business Register for Statistical Purposes	*269, 270*
C	*call*	*131, 153, 383–386*
	cancer, see also: neoplasm	*147, 150, 157, 159*
	capital	*214, 215, 219–222, 226, 233, 235, 236, 238, 239, 439*
	capital investment	*214, 215*
	car	*108, 109, 131, 144, 145, 237, 345, 353, 371, 373, 377, 378*
	cattle	*307, 310, 311, 417, 445*
	central government	*226, 233–235, 240, 241*
	Centre of Registers and Information Systems	*269, 270*
	cereals	*144, 208, 281, 285, 306, 308–310, 375, 377, 417, 444*
	child benefit	*27, 132–135, 163, 167, 168, 170*
	child care allowance	*167, 168*
	child left without parental care	*174, 179*
	cigarettes, see also: tobacco	*111, 144*
	cinema	*15, 91, 93, 97, 98*
	citizenship	*46, 51*
	civil case	*107, 111*
	civil engineering work	*341, 353, 355*
	claim	*223, 224, 226, 228, 229*
	Commercial Register	*257, 259–266, 269*
	commodity, see also: goods	*207, 209, 271–273, 281–289, 291, 295, 297*
	communication	*6, 28, 131, 132, 136–142, 175, 177, 178, 191, 192, 204, 205, 209, 215, 217–219, 247–251, 253–256, 261–263, 265–268, 324–326, 328–337, 353, 355, 358, 359, **383**, **384**, **387**, **388**, 392, 393, 409, 411, 412*
	communication service	*131, 132, 136–142, 383, 384, 386, 387*
	comparison of countries	*4, 6, 107, 417*
	compulsory expenditure	*27, 129, 132, 143*
	computer	*28, 93, 132, 144, 145, 249–251, 254, 255, 299–304, 321, 325, 326, 328–337, 340, 385, **389–392**, **394–396**, 409, 411, 412*

construction	*6, 30, 33–36, 38, 176, 178, 183, 191, 192, 203, 204, 207–212, 215, 217–219, 222, 246–251, 253–256, 259, 261–263, 265–268, 301, 325, 340, 347, 348,* ***351–357****, 359–364, 368, 392, 393, 409, 411, 412, 414*
construction activity	*33, 247, 253, 351–354, 360*
construction material	*247*
construction price index	*207–212*
construction production	*247, 351–355*
construction volume index	*354, 360*
consumer price	*29, 207–209, 211, 247, 417, 419, 436*
convicted offender	*107, 112, 113*
correspondence courses	*67, 71–75, 78, 79, 89*
costs	*30, 34, 163, 164, 243, 246, 251, 254, 301, 353, 407, 416*
costs, see also: expenditure	*30, 34, 163, 164, 243, 246, 251, 254, 301, 353, 407, 416*
counterpart funds	*226*
country	*4, 6, 9, 14–20, 26–30, 34, 46, 48, 49, 51, 52, 69, 96, 102, 103, 107, 120, 121, 128, 146, 208, 222, 233, 271, 273–280, 290, 314–316, 324, 344, 350, 353, 354, 373, 376, 385, 397, 399–403, 405, 407, 415, 417, 419–423, 426, 427, 430, 431, 433, 434, 436, 437, 439, 440, 442–445, 447, 448*
county	*8, 34, 104, 116, 160, 180, 202, 257, 259, 260, 264, 267, 270, 396*
court	*66, 105, 107, 111, 113, 116, 174*
credit	*226, 227*
criminal case	*107, 111, 113, 116*
criminal offence	*105–112, 114–116*
culture	*6, 28,* ***91****,* ***96****,* ***97****,* ***100****,* ***101****,* ***104****, 215, 239, 315, 321, 341, 358, 359*
currency	*8, 224, 398*
current account	*417, 419, 420, 440*
current assets	*225, 246, 249, 250*
customs	*105, 107, 111, 115, 116, 236, 237, 242, 262, 263, 281, 285, 290, 350*
cutting	*35, 281, 285*
D *dead*	*152*
death	*26, 27, 46, 48, 49, 52, 58–61, 63, 66, 160, 419, 423, 430*
debt	*30, 225, 226,* ***231–233****,* ***240****,* ***241****, 420, 441*
defence	*108, 109, 115, 159, 177, 178, 191, 192, 204, 205, 215, 217–219, 239, 261, 263, 265–268*
deposit	*30, 42, 224, 226*
depreciation	*251*
diploma courses	*72–74, 78–80, 83, 85, 86, 88, 90*
disability	*57, 161, 169–171, 179, 180, 185, 200*
disability pension, see also: pension for incapacity for work	*179*
discouraged person	*184, 185, 200*
disease	*27, 49, 63, 66,* ***147****,* ***150****,* ***154****,* ***155****,* ***159****,* ***160****, 163, 169, 180, 318, 392*
disposable income, see also: net income	*27, 117, 120, 122, 125, 129, 131–135, 419*
diurnal study	*67, 71, 73–75*
divorce	*46, 48, 49, 64–66, 417, 419, 426*
doctoral courses	*72–74, 78, 79, 82, 84, 85, 87, 88, 90*
domestic demand	*29, 30, 214, 215, 219–221, 323, 324, 439*
domestic property	*129, 144, 145*
domestic tourism	*397, 402*
domestic tourist	*399, 402*
domestic visitor	*16, 397, 400, 404*
donor	*147, 152*
drug	*108, 109, 166, 172*
durable goods	*144*
duration of unemployment	*181, 198, 199*
dwelling	*28, 210, 211, 362, 364, 366–369*

dwelling by period of construction	*361, 363, 364*
dwelling stock	***361–364***
E	
economic activity	*26, 30, 31, 38, 161, 176–179, 181, 183, 191, 192, 203–205, 213, 215, 217–219, 222, 224, 243, 246, 247, 249–257, 259, 261–263, 265–268, 270, 291, 292, 294, 296, 298–304, 304, 326, 328–337, 389, 391–393, 396, 404, 405, 409, 411, 412*
economic unit	*6,* ***257***, ***259***
economically active	*185, 256, 259, 262–266, 269, 270, 298, 304, 360, 382*
economically inactive	*26, 183, 184*
edition	*99*
education	*6, 14, 26, 28, 46, 57,* ***67–90****, 93, 100, 101, 117, 120, 121, 126–129, 131, 132, 134, 136–142, 159, 170, 177–179, 181, 183, 184, 188, 191, 192, 198, 203–205, 209, 217–219, 233, 239, 249–251, 253–256, 261, 263, 265–268, 353, 355, 358, 359, 384, 389, 392–394, 396, 407–413, 416, 417, 419, 427*
educational institution	*67, 69, 71, 74, 76, 78, 85, 89*
educational level	*26, 57, 67, 69, 71–74, 129, 134, 139, 140, 184, 188, 198, 389, 392, 394, 396, 427*
electric transport, see also: trams and trolley buses	*373, 374*
electricity	*38, 176, 178, 191, 192, 204, 215, 217–219, 246, 247, 249–251, 253–256, 261–263, 265–268, 323, 326, 328–337, 340,* ***342–349****, 353, 355, 390–393, 409, 411, 412, 414*
electricity, gas and water supply	*38, 176, 178, 191, 192, 204–205, 215, 217–219, 246, 247, 249–251, 253–255, 261–263, 265–268, 390–393, 409, 411, 412*
emergency care	*147, 153*
employed, see also: employee	*26, 29, 57, 107, 114, 123, 159, 164, 175–177,* ***181***, ***183***, ***186–188***, ***190–195****, 204, 237, 243, 246, 248, 249, 256, 292, 298–301, 303, 304, 352, 353, 360, 392–394, 396, 399, 417, 420, 433, 442*
employee, see also: employed	*30, 93–95, 100, 101, 120, 123, 185, 206, 221, 222, 224, 235–239, 246, 249, 257, 259, 264, 265, 299, 300, 304, 316, 321, 330, 331, 342, 350, 382, 390, 391, 405, 413, 416*
employment	*26, 28, 93, 101, 121, 132–135, 175, 181, 183, 186–188, 190, 246, 300, 353, 417, 419, 431, 432*
employment rate	*26, 181, 183, 186–188, 190, 417, 419, 431*
energy	*6, 31, 35, 39, 41, 43, 44, 131, 176, 178, 191, 192, 204, 208, 209, 215, 217–219, 246, 247, 249–251, 253–255, 261–263, 265–268, 315, 323,* ***343–350****, 390–393, 409, 411, 412*
enterprise	*6, 18, 19, 26, 29–31, 34, 35, 37–40, 44, 191, 192, 206, 211, 212, 215, 224, 230, 233,* ***243***, ***246–251***, ***253–257****, 259–261, 263–266, 268–270, 290–304, 323–325, 342, 348, 350, 352–354, 360, 364, 371, 373, 374, 382, 387, 389–393, 396, 404, 405, 407–413, 416*
enterprise group	*257, 259, 268, 270*
entertainment	*100, 101, 136–142, 209, 353, 355, 358, 359*
environment	*4, 6,* ***31***, ***33–35***, ***38***, ***39***, ***43***, ***44****, 77, 81–87, 154, 239, 320, 344, 345, 366, 391*
environmental protection	***34***, ***38***, ***39****, 77, 81–87*
equalised income	*120*
equity	*225,* ***246***, ***247****, 249, 250*
equivalence scale	*120, 146*
Estonian	*4, 8, 15, 26, 28, 35, 44, 46, 48, 51–53, 55, 59, 66, 69, 85, 89, 90, 93, 94, 99, 101, 104, 112, 114, 116, 120, 128, 146, 149, 159, 179, 184, 194, 202, 206, 211, 212, 222, 230, 233, 242, 246, 256, 259, 265, 266, 270, 272, 273, 290, 293, 298, 300, 304, 312, 314, 315, 320, 324, 325, 342, 350, 352, 353, 360, 362, 366, 370, 373, 376, 382, 385, 388, 391, 396, 399, 400, 404, 414–416, 419*
ethnic nationality	*46, 51, 53, 59, 181, 183, 194*
EU (European Union)	*27–30, 35, 48, 49, 69, 120, 121, 127, 128, 183, 184, 208, 232, 233, 238, 242, 272, 273, 281, 285, 314, 324, 350, 384, 390, 391, 407, 415,* ***419–422***, ***424***, ***426***, ***427–432***, ***433***, ***434***, ***435–441***, ***442–446***, ***447***, ***448***
European Union (EU)	*27–30, 35, 48, 49, 69, 120, 121, 127, 128, 183, 184, 208, 232, 233, 238, 242, 272, 273, 281, 285, 314, 324, 350, 384, 390, 391, 407, 415,* ***419–422, 424***, ***426***, ***427–432***, ***433***, ***434***, ***435–441***, ***442–446***, ***447***, ***448***
evening study (school)	*67, 71, 73–75*
excise	*30, 111, 215, 233, 236, 237, 339, 340, 342, 350, 378*
exhibition	*95*
expenditure	*93, 131, 132, 136, 142, 163, 212*

expenditure group	*131, 136–142*
expenditure, see also: costs	*27–30, 34, 44, 120, 121, 129, 131, 132, 136–143, 145, 146, 164, 170, 175, 179, 208, 211, 213–215, 219–222, 231–236, 238, 239, 241, 316, 405, 407, 410–413, 416, 417, 439*
export price index	*208, 209, 212*
exports	*30, 208, 209, 212, 214, 215, 219–222,* ***271–277****,* ***281–284****,* ***290****, 300, 323–325, 343–347, 349, 350, 374, 376, 405, 415, 417, 439, 443*
Extrastat	*290*
F	
family benefit	*27, 161, 163, 167, 168*
felling	*35, 313, 315, 319*
fertility	*26, 28, 46, 48, 49, 53, 54, 417, 419, 422, 425*
field of study	*67, 68, 77, 81–87*
film	*15, 28, 91, 93, 96, 100, 104*
final consumption	*219–222, 346, 439*
finance	*6, 29, 34,* ***231****,* ***241****, 248, 407, 410, 416*
financial corporation	*216, 217, 246*
financial intermediation	*6, 177, 178, 183, 191, 192, 204, 205, 215, 217–219,* ***223–225****,* ***230****, 256, 261, 263, 265–268, 390–393, 409, 411, 412*
financial leasing	*243, 246, 248, 256, 301*
financial sector	*224*
financial statistics of enterprises	*6, 243*
fish	*6, 19, 36, 38, 39, 77, 81–87, 132, 144, 176, 178, 191, 192, 195, 203, 204, 215, 217–219, 247, 249–251, 253–256, 261–263, 265–268, 281, 285,* ***313–315****,* ***317****,* ***320****, 324, 326, 328–338, 358, 359, 379, 391–393*
fish catch	*314, 320*
fish farming, see also: aquaculture	*19, 39, 315, 320*
fishery	*77, 81–87, 195, 314, 315, 320*
fishing	*6, 19, 36, 38, 176, 178, 191, 192, 203, 204, 205, 215, 217–219, 247, 249–251, 253–256, 261–263, 265–268,* ***313****, 324, 358, 359, 379, 391–393*
fixed assets	*225, 243, 246–250, 255, 302, 321, 336, 337*
floor area of dwelling	*28, 351, 353, 356–359, 361–363*
food	*27, 29, 36, 129, 131–133,* ***136–143****, 144, 146, 154, 191, 208, 209, 215, 247, 272, 273, 281, 286, 293–297, 321, 324, 326, 327–338, 409, 411, 412*
foreign fund	*407, 411, 413*
foreign loan	*30, 233, 240*
foreign tourist	*16, 384, 399, 400*
foreign trade	*6, 30,* ***271–273****,* ***281****,* ***285****,* ***290***
foreign trade deficit	*273*
foreign visitor, see also: international visitor	*150, 397, 399, 400, 403, 404*
foreigner	*149, 153*
forest	*6, 35, 38, 77, 81–87, 108, 176, 178, 191, 192, 204, 215, 217–219, 222, 246, 247, 249–251, 253–256, 259, 261–263, 265–268,* ***313–315****,* ***318–320****, 358, 359, 379, 392, 393*
forest stand	*313, 318*
forestry	*6, 35, 38, 77, 81–87, 176, 191, 192, 204–205, 215, 217–219, 222, 246, 247, 249–251, 253–256, 259, 261–263, 265–268,* ***313****,* ***314****,* ***320****, 358, 359, 379, 392, 393*
foundation	*93, 257, 259, 260, 262, 263, 267, 269, 416*
freight	*371, 373–375, 379, 380, 382*
freight carried, see also: goods carried, transport of goods	*371, 374, 375, 382*
freight turnover	*371, 373, 374, 382*
fruit	*281, 285, 305, 307, 310, 338*
fuel	*36, 38, 43, 111, 131, 191, 215, 237, 247, 281, 286, 292–297, 321, 340, 343–346, 348–350, 377, 379, 409, 411, 412*
full-time study	*71–73, 76, 78, 79*
fund	*29, 170, 224, 226, 232, 234, 235, 237, 405, 407, 411, 413, 416*

	furniture	*36, 273, 284, 289, 326, 328–337, 409, 411, 412*
G	*game*	*313, 314, 316, 318*
	gas	*36, 38, 176, 178, 191, 192, 204, 215, 217–219, 246, 247, 249–251, 253–256, 261–263, 265–268, 293–295, 345, 346, 348, 349, 390–393, 409, 411, 412*
	GDP	*6, 27–30, **213–222**, 232, 233, 236, 240, 246, 407, 417, 419, 420, 437–442*
	general education	*67, 71–76*
	general education school	*74–76*
	general government	*30, 216, 217, 219–222, 226, 231–236, 238–242, 417, 420, 439, 441*
	general government debt	*231, 240, 441*
	general secondary education	*74, 134, 139, 188, 198*
	glass	*35, 42, 283, 288, 326, 328–337*
	goods carried, see also: freight carried, transport of goods	*373*
	goods, see also: commodity	*30, 111, 132, 136–142, 144, 176, 178, 191, 204, 209, 211, 214, 219–221, 229, 233, 235, 236, 238, 239, 247, 249–251, 253–256, 261–263, 265–268, 272, 273, 281, 282, 284–286, 289, 290, 292–297, 350, 371, 373–377, 382, 392, 399, 409, 411, 412, 439*
	government finance	*6, 231, 241*
	government institution	*44, 206, 226, 256, 257, 259, 262, 263, 266, 267, 269, 298, 304, 342, 360*
	government sector	*30, 222, 232, 233, 241, 242, 416*
	grassland	*306, 308, 309*
	green fodder	*307, 309*
	gross domestic product	*6, 27–30, **213–222**, 232, 233, 236, 240, 246, 407, 417, 419, 420, 437–442*
	gymnasium	*74, 75, 90, 398*
H	*head of the household*	*129, 134, 135, 139–142*
	health	*6, 27, 30, 36, 77, 81–87, 108, 109, 117, 120, 121, 127, 128, 131, 132, 136–142, **147**, **149–151**, **153**, **159–161**, 163, 166, 169, 171, 177–180, 191, 192, 204–205, 209, 217–219, 237, 239, 247, 249–251, 253–256, 261, 263, 265–268, 384, 392, 393, 399, 409, 411, 412*
	health care institution	*147, 151, 159, 171, 180, 384*
	health care, see also: medical care	*30, 36, 131, 132, 136–142, 147, 149, 151, 159, 160, 163, 171, 180, 384*
	health insurance	*161, 166, 179, 237*
	health resort	*147, 149, 150, 153, 159, 169, 399*
	heat	*17, 29, 131, 208, 342–346, 348, 349, 353, 357, 414*
	hidden economy	*222*
	higher education	*26, 28, 57, 68, 69, 72-74, 76, 78–86, 89, 90, 93, 134, 139, 159, 184, 188, 198, 392, 407, 408, 410, 411, 413, 416*
	higher education sector	*407, 408, 410, 411, 413, 416*
	HIV	*147, 150, 154, 157*
	horse	*307, 310*
	hospital	*16, 149, 151, 152, 159, 353, 355, 358, 359, 416*
	hotel	*30, 136–142, 176, 178, 191, 192, 203, 204, 205, 209, 215, 217–219, 249–251, 253–256, 261–263, 265–268, 355, 391–393, 399, 447*
	household	*6, 27, 28, 117, 120–126, 128, **129**, **131–146**, 163, 176, 178, 191, 201, 204, 209, 215–217, 219–221, 249–251, 253–256, 261–263, 265–268, 292–294, 296, 312, 321, 341, 347, 348, 350, 364, 389–391, 394, 396, 409, 411, 412, 417, 420, 439, 446*
	household budget	*6, 120, 128, 129, 145, 350*
	housing	*6, 30, 66, 131, 132, 136–143, 164, 170, 201, 208, 209, 215, 239, 361, 364, 368*
	hunting	*6, 36, 176, 178, 191, 192, 204, 205, 217–219, 247, 249–251, 253–256, 259, 261–263, 265–268, **313**, **314**, **316**, **320**, 358, 359, 392, 393*
	hunting district	*316*
	hydro energy	*17, 31, 35, 36, 41, 44, 343, 344, 346, 347*
I	*import price index*	*208, 209, 212*
	imports	*30, 91, 96, 208, 209, 212, 215, 219–222, 237, **271–274**, **277–280**, **285–290**, 324, 343, 345–347, 349, 350, 415, 417, 439, 443*

	inactivity	*26, 57, 121, 123, **181**, **183**, **184**, **186–188**, **199**, **200**, 259, 394*
	inbound tourism	*397, 399, 402*
	incapacity for work	*163–166, 171, 179, 180*
	incidence rate (of diseases)	***147**, **150**, **154–157***
	income	*27, 30, 93, 117, 120–122, 125, 127–129, 131–135, 145, 146, 163, 213, 221–223, 226, 227, 233, 236, 237, 242, 247, 316, 353, 419, 429*
	income from labour	*129, 131–135*
	income from self-employment	*132–135*
	index of consumer prices	*208, 417, 419, 436*
	index of sales	*321, 333*
	industrial design	*414, 415*
	industrial property	*405, 414, 415*
	industry	*6, 36, 39, 281, 282, 285, 287, **321**, **323–325**, **339**, 347, 348*
	inequality	*117, 120, 125, 128*
	infant mortality	*46, 49, 59, 423*
	infectious disease	*147, 150, 154, 159*
	inflation	*121, 272, 419*
	information technology	*6, **389**, **390**, **396***
	inland waterways, see also: river transport	*381*
	institutional sector	*29, 213, 215–217, 222, 405, 407, 408, 410, 413*
	insurance	*26, 161, 166, 176, 179, **223–225**, **228**, **229**, 237*
	integrated bachelor and master courses	*69, 72–74, 79, 82, 84, 87*
	interest	*28, 30, 93, 100, 208, 227, 248, 353*
	intermediate consumption	*222*
	intermediate trade	*292, 294*
	internal trade	*4, 6, 291*
	international visitor, see also: foreign visitor	*402*
	Internet	*4, 28, 93, 132, 144, 145, 269, 383–387, **389–396**, 398, 417, 420, 446, 448*
	Intrastat	*290, 350*
	investment	*28–31, 34, 37–39, 93, 214, 215, 224, 225, **243**, **246–248**, **255**, 301, 302, 352, 407*
	ISDN	*384, 386, 391, 393*
J	*justice*	*6, **105**, **116***
K	*kind of crop*	*350*
	kindergarten	*28, 69, 70*
	kindergarten for children with special needs	*70*
L	*labour force*	*26, 126, 128, 181, 183, 184, 186–189, 201, 202, 209, 210, 212, 394, 396, 419*
	labour force participation rate	*26, 181, 183, 186–189*
	labour cost	*30, 353, 407*
	labour market	*6, 26, 27, 128, 164, 175, 181, 183, 202*
	labour productivity	*29, 299–301, 303, 417, 420, 442*
	labour status	*117, 123, **181**, **183**, **185–188**, 389, 394, 396*
	language of instruction	*68, 85*
	leasing	*224, 243, 246, 248, 256, 301, 391*
	legal register	*259, 269, 270*
	liability	*225, 226, 229, 246, 247, 249, 250*
	library	*91, 93–95, 104*
	licence	*40, 41, 237*
	life expectancy	*46, 49, 58, 68, 69, 88, 120, 417, 430*
	life insurance	*223, 224, 228, 229*
	lifelong learning	*28, 419, 427*
	live birth	*46, 48, 49, 52–58, 66*

	livestock	*305, 310, 311*
	livestock production	*305, 311*
	load of study	*67, 71–73*
	loan	*27–30, 93, 164, 169, 215, 224–226, 233, 240,* ***247***, ***248***, *293, 353, 420*
	local government	*8, 93, 95, 226, 232, 233, 235, 241, 256, 259, 265, 269, 362, 363*
	local government institution	*257, 259, 262, 263, 266, 267*
	long-term unemployment	*117, 121, 126, 184, 419, 434*
	loss	*163–165, 226, 229, 247, 251, 254, 301, 302, 346–349*
M	*manufactured article*	*273, 284, 289*
	manufacturing	*18, 29, 36, 38, 77, 81–87, 176, 178, 191, 192, 204, 209, 215, 217–219, 222, 246–251, 253–256, 259, 261–263, 265–268, 273, 281, 282, 284, 286, 287, 289, 293, 297,* ***321***, ***323–341***, *375, 377, 392, 393, 409, 411, 412*
	marriage	*46, 48, 49, 56, 57, 64–66, 229, 417, 419, 422, 426*
	master courses	*26, 69, 72–74, 75, 78–80, 82, 84, 85, 87, 88, 90, 134, 139, 184, 188, 198*
	medical care, see also: health care	*147, 152*
	metal	*36, 42, 43, 191, 247, 273, 282–284, 286, 288, 293–295, 321, 323, 324, 326–337, 340, 375, 377, 409, 411, 412, 414*
	micro enterprise	*246, 259*
	mineral resource	*31, 33–35, 44*
	mining	*33, 36, 38, 176, 178, 191, 192, 203, 204, 205, 209, 215, 217–219, 246, 247, 249–251, 253–256, 261–263, 265–268, 323, 326, 328–337, 347, 348, 392, 393, 409, 411, 412, 414*
	misdemeanour	*107, 115*
	mobile telephone	*131, 132, 144, 145, 384, 386*
	monthly disposable income per household member	*27, 129, 131–135*
	monthly expenditure	*129, 131, 136–143*
	monthly expenditure per household member	*129, 131, 136–143*
	monthly gross wages (salaries)	*203–206*
	morbidity	***149***, ***150***, ***159***, ***160***
	mortality	*46, 48, 49, 59, 61–63, 159, 160, 417, 423, 430*
	motor gasoline	*345, 346, 348*
	motor trade	*292, 293*
	motor vehicle	*38, 106, 108, 109, 176, 178, 191, 192, 204, 217–219, 229, 237, 247–251, 253–256, 261–263, 265–268, 284, 289, 292–298, 301, 326, 328–337, 371, 373, 377–379, 382, 392, 393, 409, 411, 412*
	multiple birth	*46, 53, 167, 168*
	museum	*28, 91, 93, 95, 98, 104, 416*
	music	*97, 98, 100, 101, 284, 289*
N	*national accounts*	*26, 221, 222, 231, 237*
	national pension	*163–166, 180*
	natural increase	*26, 46, 48, 52, 417, 419, 424*
	neonatal death	*58*
	neoplasm, see also: cancer	*27, 49, 63, 147, 150, 157, 159, 160*
	net profit	*243, 247, 248, 251, 254, 299, 301, 302, 304*
	net sales	***243***, ***247***, ***248***, ***251–254***, *292, 293, 299–303, 353, 416*
	net taxes on products	*215–219, 222*
	newborn	*27, 48, 94, 163, 300, 419*
	newspaper, see also: periodical	*93, 99, 269, 282, 287, 392*
	non-Estonian	*48, 184, 194*
	non-financial corporation	*216, 217, 246*
	non-financial enterprise	*256*
	non-life insurance	*223, 224, 229*
	non-monetary consumption	*136–140*
	non-monetary income	*132–135*
	non-profit association	*206, 226, 257, 259, 260, 262, 267, 269*

	non-resident	*300, 301, 321, 324, 334, 335, 447*
	non-residential premises	***367***
	number of rooms	*351, 357, 361, 362, 364, 369*
O	*occupation*	*4, 26, 161, 163, 164, 166, 169, 176–178, 181, 183, 195*
	occupational accident	*26, 161, 163, 164, 166, 169, 176–178*
	oil shale	*33–36, 246, 326, 328–337, 340, 344–346, 348, 375, 409, 411, 412*
	old-age pension	*163–166, 179, 180*
	one-family dwelling	*366*
	one-family house	*356, 364*
	orchard, see also: plantation	*305, 307, 308, 310*
	outbound tourism	*397, 402*
	output, see also: production	*29–30, 207–209, 211, 215, 222, 242, 315, 323–325*
	overnight visitor, see also: tourist	*402, 403*
	owner	*40, 41, 89, 91, 95, 100, 101, 247, 257, 259, 265, 266, 270, 351, 357, 361, 363, 364, 368*
	ownership	*89, 100, 101, 259, 270, 361, 363, 364, 368*
P	*parental benefit*	*27, 163, 167, 168*
	part-time study	*69, 71–73, 76, 78, 79*
	passenger	*371, 373–380, 382*
	passenger traffic volume	*371, 374*
	passenger transport	*371, 374, 382*
	patent	*405, 414, 415*
	patient	*147, 149, 151–153, 155, 156, 158*
	peat	*33, 35, 246, 326, 328–337, 340, 345, 346, 348, 349*
	pedagogue	*67, 76, 77*
	penal institution, see also: prison	*105, 107, 112, 113*
	pension	*27, 117, 121, 124, 125, 131–135,* ***161****,* ***163–166****,* ***179****,* ***180****, 189, 190, 196, 197, 199, 201, 237, 387, 419*
	pension for full length of service required	*164, 165*
	pension for incapacity for work, see also: disability pension	*163–166, 179, 180*
	pensioner	*121, 161, 163–165*
	performance	*15, 91, 96–98*
	perinatal and infant mortality	*46, 59*
	perinatal death	*46, 58, 59, 63, 66*
	periodical, see also: newspaper	*99, 384, 387*
	person incarcerated	*105, 107, 112, 113, 116*
	person with special needs	*161, 172, 173, 398*
	pesticide	*31, 34, 37, 44*
	petroleum	*36, 191, 375, 377*
	phone	*131, 132, 144, 383–387*
	physician	*149, 151, 153, 159, 171*
	pig	*307, 310, 311, 417, 445*
	plane, see also: aircraft	*379*
	plantation, see also: orchard	*305, 307, 308, 310*
	planting	*315, 319*
	police	*105, 106, 108, 109, 110, 115, 116*
	pollution	*31, 34, 35, 40, 41, 44, 237*
	population	*4, 6, 14, 22, 26–28, 35,* ***46****,* ***48–52****,* ***64****,* ***66****, 71, 89, 104, 107, 117, 121, 126–128, 145, 146, 149, 150, 181, 183, 185–188, 199–202, 206, 211, 247, 256, 298, 304, 314, 353, 360, 362–364, 382, 391, 396, 417, 419, 421, 427, 431, 443*
	pork	*132, 144, 307, 311, 338*
	port	*371, 373, 376, 377, 382*
	postal service	*20, 131, 191, 249–251, 254, 383, 384, 387*

potatoes	*132, 144, 306, 308–310*
poultry	*144, 305, 307, 310, 311, 338*
poverty	*27, **117**, **120–125**, **128**, 131, 417, 419, 429*
poverty gap	*117, 121, 125*
premium	*223, 224, 228, 229*
preprimary education	*67, 70, 88–90*
preschool institution	*67, 69, 70*
price index	*29, **207–212**, 247, 342*
prices	*6, 28, 29, 129, 131, 132, 144, **207**, **208**, **211–212**, **213–222**, 246, 247, 255, 256, 272, 290, 293–298, 304, 321, 326, 330–332, 334, 342, 353–355, 360, 365, 366, 369, 417, 419, 436, 437, 439*
primary education	*57, 90, 188, 198*
primary energy	*344, 346, 350*
primary school	*70, 74*
primary sector	*193, 194, 433*
printed matter	*4, 36, 91, 93, 99, 104, 282, 287, 326, 328–337*
prison, see also: penal institution	*107, 112, 115, 116, 159, 172, 179*
private consumption expenditure	*29, 214, 215, 219–221, 439*
private dwelling stock	*362, 363*
private enterprise	*298, 342, 360*
private household	*204, 261, 263, 265–268*
private non-profit sector	*410, 416*
private person	*30, 357, 360*
private school	*68, 74, 80*
probation	*105, 107, 114, 116*
producer price	*208*
producer price index	*29, 207–209, 211, 342*
producer price index of industrial output	*207–209, 211*
product	*4, 6, 18, 27, 30, 37, 40, 42, 132, 136–142, 144, 191, 208, 213–219, 222, 233, 237, 246, 247, 272, 273, 281–283, 285–288, 294, 295, 297, 306, 308, 321, 323–326, 328–341, 345, 346, 375, 377, 391, 399, 405, 407, 409, 411, 412, 415, 417, 419, 437*
production, see also: output	*28, 31, 33–36, 41, 43, 44, 91, 93, 96–98, 100, 101, 104, 208, 215, 221, 222, 237, 246–248, 273, 305–307, 309–313, 315, 317, **321**, **323–337**, **342**, 343–348, 351–355, 444*
productivity	*29, 246, 299–301, 303, 305–307, 311, 417, 420, 442*
professional higher education courses	*72–74, 78–81, 83, 86, 89, 90*
professional higher school	*68, 75, 78, 80, 85, 88*
professional secondary education courses	*90*
profit	*29, 30, 206, 216, 217, 219–222, 226, 236, 243, 246, 247, 251, 254, 257, 259, 260, 262, 263, 267, 269, 299, 301, 302, 304, 352, 405, 407, 408, 410, 413, 416, 439*
programme	*68, 69, 81, 94, 100, 101, 373*
property	*105, 108, 110, 112, 114, 129, 132–135, 144, 145, 224, 229, 236, 405, 414, 415*
property income	*133–135, 236*
protected area	*31, 43, 44*
public administration	*177, 178, 191, 192, 204, 205, 215, 217–219, 261, 263, 265–268*
public authorities	*391*
public dwelling stock	*362–364*
public order	*112, 239*
public services	*233, 239*
public transport	*131, 373*
punishment	*115, 116*
pupil	*67, 69, 70, 72–75, 392*
purchase-sale contract	*28, 365–369*

	purchase-sale contract of real estate	*28, 365–368*
R	*radio*	*91, 94, 101, 293, 324–326, 328–337*
	rail transport, see also: railway transport	*373, 374, 382*
	rail, see also: railway	*215, 246, 284, 288, 289, 371, 373–375, 380–382*
	railway transport, see also: rail transport	*374, 382*
	railway, see also: rail	*215, 246, 284, 288, 289, 371, 373–375, 380–382*
	rape	*108, 109, 112, 307–309*
	real estate	*6, 28–30, 177, 178, 183, 191, 192, 203, 204, 205, 215, 217–219, 222, 224, 225, 246–251, 253–256, 259, 261, 263, 265–268, 302, 303,* ***365–370****, 392, 393, 409, 411, 412*
	real estate agency	*365–370*
	reforestation	*313, 315, 319*
	Register of Taxable Persons	*262–266, 269*
	registered immovable	*366, 368*
	rehabilitation	*116, 161, 163, 169, 170, 172, 173, 179*
	religion	*100, 101, 239*
	rent, see also: tenancy	*30, 93, 177, 183, 191, 192, 203–205, 215, 217–219, 222, 246, 247, 249–251, 253–256, 261, 263, 265–268, 299–304, 367, 379, 392, 393*
	repair	*38, 176, 178, 191, 192, 204, 207–209, 212, 217–219, 249–251, 253–256, 261–263, 265–268, 292–294, 296, 353, 355, 360, 367, 379, 392, 393, 409, 411, 412*
	repair and reconstruction work price index	*207–209, 212*
	research	*6, 28, 39, 89, 93, 300, 301,* ***405****,* ***407–413****,* ***416****, 417, 428*
	research and development	*6, 28, 29, 39, 301,* ***405****,* ***407–413****,* ***416****, 417, 428*
	researcher	*405, 407–409*
	resident	*150, 153, 159, 201, 259, 268, 270, 300, 301, 321, 324, 334, 335, 344, 399, 400, 447*
	residential building	*247, 351–353, 355, 356, 358, 359, 366–368*
	retail sales	*176, 178, 191, 192, 204, 205, 212, 215, 217–219, 247, 249–251, 253–256, 259, 261–263, 265–268, 291–294, 296–298,* ***392****,* ***393****, 409, 411, 412*
	retail trade	*176, 178, 191, 192, 204, 212, 215, 217–219, 247, 249–251, 253–256, 259, 261–263, 265–268, 291–294, 296–298,* ***392****,* ***393****, 409, 411, 412*
	river transport, see also: inland waterways	*374*
	road transport	*249–251, 254, 345, 373, 374, 382*
	rural area	*39, 70, 94, 357, 362, 386*
	rural settlement	*181, 187, 194*
S	*safety*	*26, 239, 373, 382*
	sales	*30, 195, 211, 215, 237, 243, 246, 247, 251–254, 291–303, 313, 317, 321, 323–325, 332–335, 353, 360, 391, 416*
	same-day visitor	*399, 402, 403*
	school for children with special needs	*74*
	school life expectancy	*68, 69, 88*
	science	*29, 81–84, 86, 87, 100, 101,* ***405****,* ***407****,* ***408****,* ***410****,* ***413***
	sea transport	*373, 374*
	secondary education	*28, 57, 69, 71–74, 76, 89, 90, 134, 139, 140, 184, 188, 198, 394, 427*
	secondary school	*67, 74, 75*
	secondary sector	*183, 193, 194, 433*
	sector of economy	*181, 183, 193, 194, 417, 433*
	security	*30, 77, 81–87, 108, 112, 115, 177, 178, 191, 192, 204, 217–219, 232–235, 261, 263, 265–268, 300*
	self-employed	*123*
	service	*4, 6, 26, 28–30, 77, 81–87, 93, 108, 109, 114, 131, 132, 136–142, 147, 149, 152, 159, 161, 163–165, 169, 170, 172, 173, 175, 177–180, 183, 191, 195, 204, 208, 209, 211, 214, 215, 217–221, 224, 233, 235, 236, 238, 239, 246, 247, 249–251, 253–256, 261, 263, 265–268,* ***299–304****, 353, 355, 358, 359, 373, 382–387, 391–393, 398–400, 404, 409, 411, 412, 415, 439*
	sheep	*307, 310, 311*

shelter	*161, 172–174, 179*
ship, see also: vessel	*284, 289, 371, 373, 376, 379, 382, 399*
shipping traffic	*371, 373, 376*
size of population	*419*
social benefit	*161, 163, 169, 170, 236, 238, 239, 419*
social contributions	*221, 231, 236, 237*
social exclusion	*6, 117, 120, 121, 128*
social protection	*6, 27, 121, 161, 163, 175, 179, 233, 239*
social security	*30, 177, 178, 191, 192, 204, 217–219, 232–235, 261, 263, 265–268*
sole proprietor	*18, 19, 256, 259–266, 269*
sowing	*315, 319*
sown area	*305–308, 350*
specialist	*410*
sports	*91, 93, 100–104, 284, 289, 358, 359, 398*
state	*27–29, 43, 44, 51, 68, 78, 80, 91, 93, 95–98, 104, 128, 161, 163–168, 179, 183, 206, 226, 232, 233, 242, 256, 259, 265, 266, 269, 275–277, 279, 280, 290, 298, 304, 320, 342, 350, 354, 360, 362–364, 373, 390, 391, 399, 401–403, 407, 415, 419–423, 431, 434, 436, 437, 439, 440, 442, 443, 448*
State Register of State and Local Government Agencies	*269*
Statistical Profile	*257, 259, 262–267, 269, 270*
stillbirth	*49, 53, 58, 59, 66*
stock exchange	*224*
storage	*30, 177, 178, 191, 192, 204, 205, 215, 217–219, 247–251, 253–256, 261–263, 265–268, 316, 353, 358, 359, 391–393, 409, 411, 412*
structure	*4, 26, 27, 30, 120, 129, 132, 136, 142, 143, 159, 211–213, 215, 220–222, 231, 236, 238, 243, 248, 250, 255, 284, 289, 315, 323, 340, 360, 362, 417, 421, 439*
student	*4, 14, 28, 57, 67–69, 72, 73, 76, 85–88, 170, 184, 392, 394*
study loan	*164, 169*
subsidiary	*246, 270*
subsidy	*175, 221, 222, 233, 235, 236, 238, 239*
subsistence benefit	*161, 164, 170*
survivor's pension	*161, 164, 165*
T *tax burden*	*30, 231, 233, 238*
taxes	*30, 34, 115, 116, 146, 175, 208, 215–219, 221, 222, 231, 233, 235–238, 242, 262–266, 269, 290, 298, 304, 342, 350*
taxes on production and imports	*221, 237*
teaching staff	*407*
technology	*6, 28, 31, 34, 35, 37, 38, 324, 345, 389, 390, 396, 405, 410, 412, 416*
telecommunication	*191, 215, 248–251, 254, 383, 384, 386, 387*
tenancy, see also: rent	*304, 367*
tertiary sector	*183, 193, 194, 433*
theatre	*15, 28, 91, 93, 96–98, 104*
tobacco, see also: cigarettes	*132, 136–142, 144, 191, 209, 215, 237, 281, 286, 294, 296, 297*
tour	*131, 397, 399, 400, 402, 404*
tour operator	*397, 399, 400, 402, 404*
tourism	*6, 314, 316,* ***397–399****,* ***402****,* ***404***
tourist, see also: overnight visitor	*16, 384, 397–402*
trade	*4, 6, 30, 34, 77, 81–87, 176, 178, 191, 192, 195, 204, 212, 215, 217–219, 222, 246–251, 253–256, 259, 261–263, 265–268, 271–273, 281, 285, 290–298, 302, 303, 350, 392, 393, 409, 411, 412, 414, 415, 417, 443, 448*
trade mark	*414*
traffic	*108, 109, 224, 284, 288, 371, 373–377, 380, 382*
traffic accident	*26, 161, 163, 164, 166, 169, 176–179, 229, 371, 373, 380, 382*
trams and trolley buses, see also: electric transport	*371, 373, 380*
transfers	*27, 117, 121, 124, 125, 131–135, 233, 235, 236, 238, 239, 419, 429*

	transit	*229, 373, 374, 376, 377*
	transport	*6, 27, 30, 38, 77, 81–87, 131, 132, 136–142, 177, 178, 191, 192, 204, 205, 209, 215, 217–219, 246–251, 253–256, 261–263, 265–268, 273, 300, 326, 328–337, 345–349, 353, 355, 358, 359,* ***371****,* ***373****,* ***374****,* ***376****,* ***377****,* ***382****, 388, 392, 393, 399, 409, 411, 412, 414*
	transport of goods, see also: goods carried, freight carried	*371, 374, 376, 377, 382*
	travel	*38, 229, 249–251, 254, 282, 286, 345, 373, 378, 380, 397, 399, 400, 402, 404*
	travel agency	*38, 249–251, 254, 397, 399, 400, 402, 404*
	traveller	*373, 378, 400*
	treatment	*31, 34, 36, 37, 42, 43,* ***149****,* ***153****, 169, 355, 430*
	trip	*380, 397, 399–401*
	tuberculosis	*147, 150, 154–156, 159*
	TV	*91, 94, 100, 144, 384, 386, 389, 391*
	type of household	*117, 123*
	type of study	*74*
U	*unemployed*	*26, 57, 114, 117, 120, 121, 123, 126, 161, 164, 175,* ***181****,* ***183****,* ***184****,* ***185–188****,* ***196****,* ***198****,* ***199****, 392, 394*
	unemployment	*26–28, 117, 120, 121, 126, 128, 161, 164, 175, 176,* ***181****,* ***183****,* ***184****,* ***185–188****,* ***197–199****, 237, 392, 417, 419, 434, 435*
	unemployment benefit	*26, 164, 175*
	unemployment insurance	*26, 161, 176, 237*
	unemployment rate	*26, 117, 181, 183, 184, 186–188, 197, 198, 417, 419, 434, 435*
	university	*68, 69, 78–80, 407*
	urban area	*69, 70, 357, 362, 386*
	urban settlement	*14, 181, 187, 194*
	utility model	*405, 414, 415*
V	*value added*	*29, 30, 104, 208, 213, 215–219, 222, 233, 236, 237, 242,* ***246****,* ***248****,* ***251****, 273, 298–301, 303, 304, 339, 340, 342*
	vegetables	*132, 281, 285, 307–310*
	vehicle	*38, 106, 108, 109, 176, 178, 191, 192, 204, 217–219, 229, 237, 247–251, 253–256, 261–263, 265–268, 284, 289, 292–298, 301, 326, 328–337, 371, 373, 377–379, 382, 392, 393, 409, 411, 412*
	vessel, see also: ship	*284, 289, 346, 373, 376, 379*
	violence	*105, 110, 172*
	visitor	*93, 150, 397–400, 402–404*
	vocational courses	*69, 71–75, 76, 88, 90*
	vocational education	*14, 28, 67–69, 71–74, 76-78, 81, 90, 134, 139, 188, 198*
	vocational education institution	*14, 68, 78, 81*
	vocational higher education	*69, 72–74, 78–81, 83, 86, 90*
	vocational secondary education	*89, 90, 134, 139, 188, 198*
	volume index	*291, 297, 342, 354, 360*
W	*wages and salaries*	*6, 27, 29, 30,* ***203****,* ***204****,* ***206****, 221, 243, 251, 254, 301*
	waste	*31, 33–39, 42–44, 281, 282, 286, 287, 294, 346, 348, 355, 375, 377, 417, 420*
	wastewater	*31, 34, 36, 38–40, 44*
	water discharge	*31, 34, 40*
	water extraction	*31, 39*
	water use	*31, 39*
	web site	*4, 391, 448*
	welfare	*161, 172–174, 179, 355*
	wholesale	*38, 176, 178, 191, 192, 204, 205, 212, 215, 217–219, 247, 249–251, 253–256, 259, 261–263, 265–268, 291–296,* ***392****,* ***393****, 409, 411, 412*
	wild game	*313, 314, 316*
	wind energy	*17, 31, 35, 41, 44, 343, 344, 346, 347*
	wood	*18, 36, 191, 215, 272, 273, 282, 287, 318, 321, 323–326, 327–337, 339, 345, 346, 348, 375, 377, 409, 411, 412*
	working-age population	*181, 185, 201*
X	*xDSL*	*383, 384, 386, 393*
Y	*yield*	*305–307, 309–311*